

SUCCULENTA

ISSN 0039-4467 - 1 FEBRUARI 2002 - NUMMER 1 - JAARGANG 81

REDACTIONEEL

Henk Viscaal

Een mens is nooit te oud.....

Lang leve de open deuren.....

Zo zou ik nog een tijdje door kunnen gaan, maar of dit de leesbaarheid van dit stukje ten goede zou komen is nog maar de vraag. Toch kun je snel in de verleiding komen om je te bedienen van spreekwoorden van dit kaliber. Gelukkig zijn ze zo algemeen en ingeburgerd dat de gemiddelde lezer ogenblikkelijk begrijpt wat je bedoelt.

Een van de bezigheden die mensen over het algemeen graag toepassen bij artikelen als deze, is het terugblikken. Heb je een hektisch jaar achter de rug zoals ik dat met het redactiewerk heb meegemaakt, dan is er ruim voldoende stof tot schrijven. Als belangrijkste punt van het afgelopen jaar mag opgemerkt worden dat het steeds minder slecht gaat met de werkzaamheden aan ons blad. Het steeds maar groter wordende aantal positieve geluiden is het bewijs dat de ingeslagen weg de goede is.

Dit was beslist niet mogelijk geweest zonder de uitzonderlijk goede hulp van een aantal mensen, waarbij het noemen van namen anderen tekort zou doen, wanneer ik zou vergeten om een van hen te noemen.

De kopij die momenteel binnenkomt is voor het overgrote deel zeer bruikbaar voor ons maandblad, we hebben dan ook tot nu toe nog steeds niets terug hoeven sturen met de mededeling dat het niet voor plaatsing in aanmerking komt.

Als aardig detail is het verhaaltje van een Fransman te noemen. Hij stuurde een artikel in het Engels en in het Nederlands op. Het wordt helemaal grappig wanneer je ontdekt dat het stuk door een Succulentid uit Suriname vertaald is. Wilt u het soms nog internationaler?

Na een aantal jaren voor ons de artikelenserie "Aanbevolen Succulenten" verzorgd te hebben, gaf Henk Krijnen aan dat hij er binnen niet al te lange tijd mee wilde stoppen. Wel wilde hij door blijven gaan tot we een waardige vervanger gevonden hadden. Nu moet ik in de eerste plaats Henk Krijnen bedanken voor de manier waarop hij zich voor de vereniging heeft ingezet en in de tweede plaats moet dan hier de heer Bertus Spee verwelkomd worden die deze opengevallen plek heeft ingenomen en al voor de komende drie nummers kopij heeft ingeleverd met kwalitatief net zulke mooie foto's als we van Henk Krijnen gewend waren. Bertus Spee wilde wel graag dat de artikelenserie in het vervolg onder de naam "Voor het voetlicht" zijn voortzetting kreeg.

Al schrijvende ontdek ik dat ik weer aardig in de superlatieven beland ben ondanks het voornemen om met beide benen....(dat was er dan weer een), want het laat je niet los en het volgende nummer moet er voor je gevoel weer beter uit zien.

Al doende.....en dat is nog heel wat. Het zal dan ook beslist veel tijd vergen om zo veel dingen onder de knie te krijgen. De geraniums zullen dan ook nog een flinke tijd op mij moeten wachten; gelukkig heb ik cactussen.

**Brinklaan 31,
7261 JH Ruurlo
hviscaal@universal.nl**

JONG GELEERD ...

CEPHALOCEREUS SENILIS

Joop Smit-Reesink

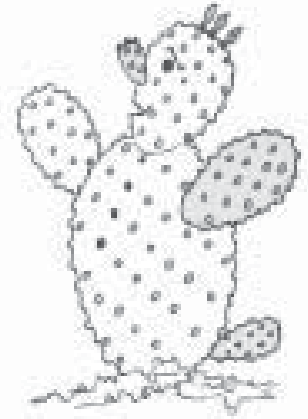
Alweer een plant met zo'n treffende naam: Grijsaard!

Cephalo komt van kop of hoofd. Cereus, jullie weten dat intussen al, is een kaars en senilis? Nou ja, een ouwe jongen natuurlijk! In de natuur worden de stammen wel 15 m hoog en ze kunnen een middellijn krijgen van ongeveer 30 cm. In de top vormt zich een verdichting

Cephalocereus senilis

van harige doorns (cephalium), waarin vanuit het centrum de geel-roze bloemen ontstaan, gevolgd door de vruchten.

In huis of in de kas lukt het praktisch nooit deze planten in bloei te krijgen, maar ze zijn gemakkelijk te houden en staan heel mooi tussen andere cactussen en vetplanten. Tijdens de groeiperiode hebben ze graag veel licht en in de winter staan ze liefst niet kouder dan bij 15 graden. De verzorging is verder zoals je gewend bent bij de andere cactussen.

In de kas bij een kweker of botanische tuin kun je een enkele keer wel een bloeiend exemplaar aantreffen.

Uit het feit, dat de planten zo behaard zijn kun je afleiden, dat ze gewend zijn aan een beetje vochtige lucht, daar slurpen ze lekker van als het warm is.

Verder maken de haren in de natuur dat het plantenlichaam niet kan verbranden in de felle zon.

De planten kregen hun naam al in 1824!

Ik vond een mooi verhaal, waarin verteld werd, dat deze cactussen "slechts drie dagreizen te paard van Mexico Stad (bij de Azteken Tenochtitlan) in "Old Man's Valley voorkomen". Er heerst daar een tropisch klimaat, er zijn heel steile hellingen en diepe ravijnen, die samenkomen in de vallei van de Tulancingo rivier. Schitterende natuurfoto's zijn te vinden in onze boeken en het is een echte plant uit indianenverhalen!

**Prins Willem Alexanderlaan 104
6721 AE Bennekom**

E:mail: smitnre@worldonline.nl

Tekening uit:

Subik, R. 1968. Bloeiende cactussen en andere vetplanten, 86. Zomer en Keunings, Wageningen

VOOR HET VOETLICHT

Bertus Spee

Mammillaria duwei Rogozinski & Braun

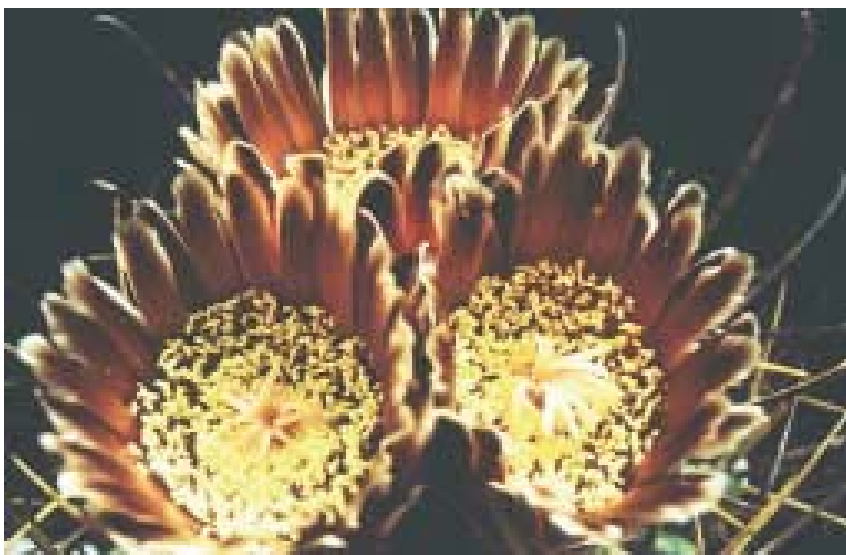

Dit mooie miniatuurplantje stamt, hoe kan het ook anders, uit Mexico. Het groeit in de omgeving van San Luis de la Paz in de staat Guanajuato met vele honderden op een heuvel. Vreemd genoeg hebben de meeste plantjes hier geen middendoorns.

Deze plantjes worden tot 5 cm in diameter en willen soms gaan spruiten. Ze zijn nog niet zo erg lang geleden ontdekt. In cultuur zijn ze niet al te moeilijk. Ze verlangen een mineraalrijk, goed

doorlatend grondmengsel en spaarzaam water. Een koele droge overwintering is ook nodig willen in het voorjaar de lichtgele bloemen verschijnen.

Glandulicactus uncinatus Backeberg

Deze plant vinden we ook terug in de geslachten *Ferocactus*, *Hamatocactus* en *Ancistrocactus*.

Een specifiek verschijnsel bij deze planten is de aanwezigheid van glandel- of nektarklieren. Deze bevinden zich juist boven de areolen en scheiden een zoete stof af waardoor ook de mieren vaak op deze planten te vinden zijn. Het nadeel van deze klieren is dat bij een te vochtige en koude

overwintering een zwarte schimmel op planten en doorns ontstaat. Dit kan verder geen kwaad, maar de planten worden erg lelijk en het is ook moeilijk te verwijderen (een flinke straal warm water is de enige manier).

Deze soort kan wel 20 cm hoog worden, de mooie bloemen lijken veel op de ferocactusbloemen. De groeiplaats van dit geslacht is Mexico, in de staten Chihuahua en San Luis Potosi, een behoorlijk droog gebied. Dus voorzichtig zijn met watergeven; de vlezige wortels zijn nogal gevoelig. Een luchtig mineraalrijk grondmengsel is zeer aan te raden.

Eriocactus warasii Ritt

Deze opvallende planten vinden we ook terug onder het geslacht *Notocactus* (*Parodia*), ze komen voor in Brazilië bij Rio Grande do Sul waar ze met vele honderden tegen de heuvels staan, ze worden hier wel tot 80 cm hoog. In cultuur zullen deze planten niet snel zo groot worden. Het zijn echter wel blikvangers in de verzameling met hun mooie borstelachtige bedoorning en de prachtige bloemen die 5 cm groot worden en altijd enkele dagen open blijven.

Deze planten zijn al bloeibaar als ze 10 cm hoog zijn.

De cultuur van deze planten is ook niet zo moeilijk, in de zomer kunnen ze best wat water hebben, een niet te koude overwintering is wel aan te raden, boven de 10 °C en af en toe een klein beetje vocht zodat de vele dunne wortels niet uitdrogen.

Wat opvalt bij deze planten is dat de schedel zich schuin naar het zuiden toe richt. Deze planten spruiten zelden zodat zaaien de aangewezen vermeerderingsmethode is.

Toumeyia papyracantha Engelman

Dit kleine geslacht is genoemd naar J.W. Toumey uit Tucson, Arizona en valt vooral op door de lange papierachtige doorns.

Het is geen gemakkelijke plant; zaaien gaat nog redelijk maar daarna beginnen de problemen met water geven. Van nature groeien deze planten in New Mexico en Noord Arizona, wat toch een behoorlijk droog gebied is.

Eigenlijk zouden ze geënt moeten worden waarna ze

probleemloos opgroeien. Het verdient dan de voorkeur om een niet te zware entstam te gebruiken i.v.m. het deformeren van deze planten.

Men kan ze het beste vrij koel overwinteren, waarna in het voorjaar de glanzend witte bloemen verschijnen.

**Diepeneestraat 4,
4454 BJ Borssele**

MOOIE EN INTERESSANTE HAWORTHIA'S VOOR DE VERZAMELAAR

DEEL 7

Ingo Breuer

**Haworthia magnifica var. splendens J.D.
Venter & S.A. Hammer**

H. magnifica var. splendens werd in
1998 door Venter & Hammer in *Cactus
and Succulent Journal (U.S.)* 70 :180

beschreven. De naam “splendens” betekent “schitterend”.

De type-vindplaats van deze plant is in de buurt van Albertinia [3421BC].

Binnen haar groep, maar misschien ook van alle Haworthias is deze door Hammer & Venter beschreven plant de mooiste. Ze heeft compacte, driehoekige, dicht opeen zittende bladeren. De gevlekte, wat oranjewit getrepte bovenkant op een donkergroene ondergrond vormt een

kleurig contrast met andere planten. Ze vormen slechts langzaam spruiten en kunnen daarom makkelijker uit zaad vermeerderd worden. De cultuur is verder standaard.

Vertaling: Ben Zonneveld

**Kirchstrasse 36,
D-52382 Niederzier Duitsland
E-mail: lbreuer@t-online.de**

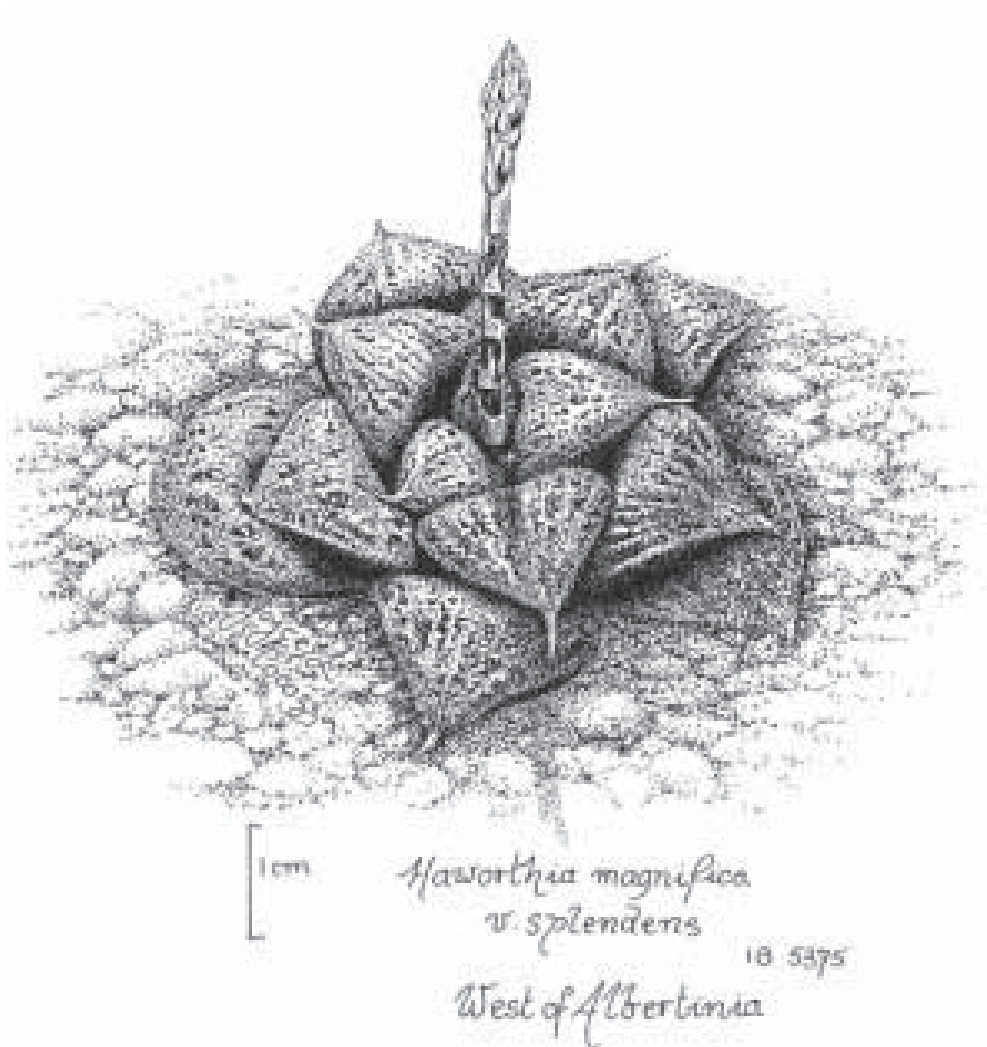

Foto links:

H. magnifica var. splendens IB5375 ten westen van Albertinia [3421BA] Breuer 1999

Tekening boven:

H. magnifica var. splendens IB5375 ten westen van Albertinia [3421BA] Coccozza 2000

ALOE POLYPHYLLA

Ben J.M. Zonneveld

Aloe polyphylla is een van die planten die op veler wenslijst staat. Toen ik dan ook de kans kreeg om naar Zuid-Afrika te gaan stond de vindplaats Lesotho hoog op mijn programma. Zoals gewoonlijk liep het wat anders dan gepland was.

Aloe polyphylla komt alleen in Lesotho voor, een land geheel omgeven door een ander land, nl. Zuid-Afrika. Veel mensen werken dan ook in Zuid-Afrika.

Lesotho is het land dat zich er op beroemt de hoogste laagste plek ter wereld te hebben, anders gezegd de laagste plek is nog steeds ruim 1300 meter.

Het is een arm land, waar veel grond door erosie verdwenen is. Lesotho heeft koele droge winters met behoorlijke

nachtvorst tot -10°C en soms sneeuw, maar overdag komt de temperatuur dan weer net boven het vriespunt. De zomers zijn er mild met ongeveer 100 cm regen.

Beschrijving:

Aloe polyphylla is een van de grootste rozet-vormende aloës. Een volwassen plant heeft wel 160 bladeren en een diameter van meer dan 40 cm. Voordat ze minstens 100 bladeren hebben kun je geen bloemen verwachten.

Heel bijzonder is dat deze bladeren in een spiraal staan. Vandaar de Nederlandse naam spiraal-aloë. Deze spiraal kan zowel linksom als rechtsom draaien, zoals op de foto's te zien is.

Aloe polyphylla

Aloe polyphylla groeit op een hoogte van ongeveer 2500 meter. Hij komt voor op plaatsen waar een zompig grasland, dat overigens over een glooiende basaltlaag ligt, zorgt voor continue water aanvoer.

Het is een CITES I plant en noch planten noch zaad mogen uitgevoerd worden. Bovendien is het de nationale plant van Lesotho. De plant is bedreigd door overbegrazing van de natte graslanden, die daardoor te snel water afvoeren en uitdrogen. Ze worden bevrucht door een vogel (sunbird- suikerbekkie, lijkt op een kolibrie), die zelf ook heel zeldzaam geworden is.

Men zegt dat de lokale bevolking de planten ook teveel verzameld heeft om ze langs de weg te verkopen. Ik heb dat echter nergens gezien, misschien omdat ze nauwelijks meer in het wild te vinden zijn. Ze zijn echter wel in allerlei tuinen te bewonderen (zie links).

“Vindplaatsen”

Er is eigenlijk maar een plaats waar je Lesotho binnen kunt komen en wel aan de oostkant vlak bij de hoofdplaats Roma. Je kunt ook van de westkant er in maar dan wordt een vierwiel aangedreven auto sterk aangeraden.

Ik had begrepen dat ze in de buurt van Roma niet meer te vinden waren, maar dat we van daar oostelijk moesten rijden. Het was, schatte ik op de kaart, ongeveer 40 km. De wegen zijn er niet al te best cq zijn er niet, maar ik dacht het met twee uur wel te kunnen halen. Na 60 km en vier uur over een onverharde weg kwamen we het eerste bord tegen. We dachten er bijna te zijn maar er stond vrolijk dat we nog 18 km moesten rijden.

Aangezien de tijd begon te dringen, besloten we terug te keren. Onderweg kreeg ik nog een lekke band, waardoor ik pardoes een maïsveld inreed, gelukkig waren op die plaats geen ravijnen. Op dat moment realiseer je je dat je niet gecontroleerd hebt of er wel een

reserveband aanwezig was. Gelukkig bleek die er te zijn en in het donker kwamen we weer in Roma aan. We vonden onderdak bij een lokale grootgrutter.

Hij had een extra huis, waarvan de kamers verhuurd werden. In de gang zag ik een prachtige foto van *Aloe polyphylla*. Bij navraag bleek dat de foto genomen was bij kennissen die daar in de buurt woonden. Ik kreeg nog een paar foto's mee die van de betreffende mensen genomen waren. Daar in de buurt aangekomen, vroegen we de weg aan twee vrouwen die op de bus wachtten. We lieten de foto's zien en toevalligerwijs bleken het de vrouw en de dochter te zijn en ze wezen ons een bergpad op. Daar stonden zeker een stuk of tien van deze planten in de tuin (zie foto). Omdat alleen de tweede dochter thuis was kwam ik er niet veel verder mee, behalve dat ik een paar mooie plaatjes kon schieten (van de planten, niet van de dochter). We besloten om naar het zuiden van Lesotho naar camping IN Malilea te rijden en jawel, daar stonden ook een tiental planten in de tuin.

Ik vroeg de eigenaar of ze wel eens bloeiden. Ja, regelmatig zei hij, daar liggen nog de uitgebloeide bloemstengels. Ik vroeg of ik de uitgebloeide en grotendeels vergane resten op eventueel zaad mocht controleren. Er bleek nauwelijks zaad in te zitten en ik besloot om alle bloemresten er af te ritsen en thuis verder te kijken.

Daar lukte het me om 15 zaden te vinden, dit leverde zes kiemplanten op. Ook uit de rest van het kaf, dat ik zekerheidshalve ook maar gezaaid had, kwam nog een plant te voorschijn. Nu vier jaar later hebben de drie planten, die nog over zijn, een diameter van 20 cm. De anderen zijn dood gegaan, omdat ze van de wortel raakten en verrotten. Dit is niet het hele verhaal. Via internet bleek dat er zaad aangeboden werd in grote porties van planten die gewoon buiten in Nieuw Zeeland en Californië gekweekt werden. P. van der Puyl was zo aardig om van

de portie die hij besteld had, mij er ook 50 te sturen. Hier kiemden er echter maar enkelen van en die groeiden duidelijk slechter dan mijn andere zaailingen. Daar heb ik maar één plant van overgehouden.

Kieming en andere verzorging

De zaden zijn moeilijk tot kiemen te brengen. Twee methodes worden gebruikt om dat te verbeteren. Een is om na verwijderen van het aanhangende vlies de zaden in gekookt (niet kokend!) water te doen. Na drie 3 maanden (!) beginnen ze te kiemen en moeten dan direct naar grond overgebracht worden. Een andere methode is om de zaden tussen twee schuurpapiertjes zo ver mogelijk af te vijlen en dan te zaaien. Ik heb beide methoden geprobeerd, maar zag niet veel verschil. De planten moeten in ruime potten staan en veel water hebben. Tegelijkertijd moeten ze in zeer goed doorlatende, licht zure grond

staan door er bijvoorbeeld 50% gebakken kleikorrels aan toe te voegen.

Belangrijk is ook dat ze niet goed tegen hitte kunnen, vooral de wortels niet. Temperaturen boven de 35 °C zijn fataal. Als u plastic potten gebruikt, laat de zon er dan niet direct op schijnen, maar zet de pot in een tweede (stenen) overpot. Het beste is om ze 's zomers buiten te zetten in de volle zon, maar met een schotel er onder. Niet vergeten moet dan worden om ze regelmatig water te geven. Als we ze binnen houden gaan de bladeren plat liggen en zien we niet veel van de spiraal. Deze wordt pas goed zichtbaar als de bladeren ter bescherming van het hart van de plant min of meer rechtop gaan staan. Ze maken nooit uitlopers. Soms splitsen ze in tweeën, misschien nadat het groeipunt is beschadigd. Ze kunnen, net als alle andere aloë's, ook niet van bladstek gekweekt worden. We kunnen ze vermenigvuldigen door zaaien, door de hele plant af te

Aloe polyphylla

Aloe polyphylla

snijden en hopen dat de overgebleven stomp uitloopt, door het groeipunt te beschadigen en ook via weefselkweek.

Ik hoop dat het zo ook in Nederland lukt om ze te vermenigvuldigen en dat meer mensen deze unieke plant kunnen bewonderen.

**Clusius Lab po box 9505
2300 RA Leiden.**

E-mail: Zonneveld@RULbim.LeidenUniv.NL

Fax: 31-71-5274999

SUCCULENTENNIEUWTJES

Ton Pullen

Het **British Cactus & Succulent Journal** [19 - 2, juni 2001] brengt een reisverslag naar het Richtersveld door Harris, naar Big Bend (Texas) door Berresford en naar Marokko door Jonkers. Pilbeam wijdt een bijdrage aan cristaten, een tweede artikel gaat over *Mammillaria supertexta*.

Aloe [38 - 1&2, 2001] brengt de nieuwbeschrijvingen van een tweetal *Delosperma*-soorten, door H. Hartmann: *Delosperma gautengense* en *D. purpureum*. Chesselet voorziet *Ruschia insidens* van een nieuwe naam: *Antimima insidens*. Chesselet, Smith en van Wijck publiceren

een nieuwe classificatie van de Mesembranthemaceae op basis van de kenmerken van de nectarkamer. Van Jaarsveld introduceert een nieuwe Crassula: *C. badspoortense*

In het Duitstalige **K.u.a.S.** [52 - 9, sept. 2001] staat de nieuwbeschrijving van *Weberocereus frohningiorum*, afkomstig uit Costa Rica. Papsch behandelt de cactusflora van Patagonië.

In het volgende nummer, **K.u.a.S.** [52 - 10, okt.2001] staat de nieuwbeschrijving van *Pilosocereus bohlei*, van de hand van A. Hofacker.

Het Tsjechische tijdschrift **Kaktusy** [37 - 3, 2001] bevat een nieuwe classificatie van de zuidelijke groep uit het geslacht *Weingartia*, subgenus *Weingartia*. De auteur, R. Slaba, komt tot twee soorten, *W. fidaiana* en *W. neumanniana*. De andere (6) soorten brengt hij terug naar het niveau van subspecies of variëteit. Riha & Arandia publiceren *Sulcorebutia gerosenilis* als nieuwe soort. De plant maakt volgens de foto's inderdaad een grijsbehaarde indruk, maar de naam 'gerosenilis' is wel erg dubbelop!

Riha brengt ook een drietal nieuwe cultivars voor het voetlicht: *Neochilenia* cv. 'China Wonder', *Mammillaria bocasana* cv. 'Fred' en *Sulcorebutia vasqueziana* cv. 'Aurea'.

Cactus & Co [5 - 3, 2001] opent met een artikel van Mosco & Zanovello over *Lodia mandragora*, een plant die al vele namen versleten heeft, maar momenteel het beste bekend is als *Turbincarpus mandragora*. Gerloff maakt een nieuwe combinatie in het geslacht *Frailea*:

Frailea buenekeri ssp. *densispina* wordt tot soort verheven en heet dus voortaan *F. densispina*.

Afferni vergelijkt *Mammillaria amajacensis* met *M. mendeliana* en *M. sempervivi*.

Blando en Paladini presenteren een fraai geïllustreerd artikel over cristaten.

Het duo Julia Etter & Martin Kristen reist sinds kort in een zelf ontworpen camper, die luistert naar de naam 'PocoLoco' (= een beetje getikt) door Amerika. Een reisverslag met mooie illustraties van een koppel globetrotters, van wie we nog wel meer zullen horen, als de voortekenen niet bedriegen. Sinds kort beheren zij ook een website (www.globetrotters.ch) en zijn van zins een aantal databases op te zetten, met name betreffende de Agavaceae en de Crassulaceae van het Amerikaanse continent.

Deze databases kunt U momenteel al raadplegen, hoewel zij nog grotendeels leeg zijn: de beschrijvingen en afbeeldingen moeten er in de komende tijd nog in terecht komen. Zij zijn te vinden op www.agavaceae.com en www.crassulaceae.com. Het voorproefje in het hier besproken tijdschrift doet naar meer uitzien.

In het **American Journal of Botany** [88, 2001] publiceren Mort, D.E. Soltis, P.S. Soltis, Francisco-Ortega & Santos-Guerra een artikel over de fylogenetische relaties en evolutie van de Crassulaceae, waarbij van 112 soorten uit 33 geslachten het chloroplast-DNA werd onderzocht teneinde de fylogenie van deze familie in kaart te brengen. Een onderzoek met verstreckende resultaten met betrekking tot de toekomstige taxonomie van de familie. Dat belooft nog iets voor de toekomst!

Rinkslag 19,

7711 MX Nieuwleusen

E-mail: tonpullen@wanadoo.nl

MELOCACTUS BRONGNIARTII

Geert Eerkens

Zo'n 15 à 20 jaar geleden verkreeg ik van de opperhoutvester van Honduras twee kleine melocactussen zonder cephalium. Een bevriende orchideeën�iefhebber had ze voor mij meegenomen. De planten werden opgekweekt en een aantal jaren kon van

deze planten zaden naar het clichéfonds gestuurd worden, als *Melo spec. Honduras* en soms ook wel met de naam *Melocactus brongniartii*. Jammer genoeg gingen deze planten verloren, maar voor nakomelingen had ik tijdig gezorgd. Nu zijn deze

Melocactus brongniartii

nakomelingen op hun beurt volwassen en geven dan ook weer volop zaden.

De literatuur omtrent deze soort werd grondig nagesnuffeld, echter zijn de summiere beschrijvingen zo onduidelijk dat daar weinig mee te beginnen is. Ook wordt de habitat aangegeven als te zijn onbekend. Het lijkt mij daarom nodig toch eens een wat nauwkeuriger beschrijving te geven, zodat de liefhebbers weten wat ze kunnen verwachten uit de aangeboden zaden van deze soort.

Plant dofgroengrijzig van kleur (RHS 189A). Aan de basis 14 cm diameter bij een hoogte van ca. 11 cm, iets plat kegelvormig. Aantal ribben 10 à 11, ca. 2,5 cm diep en aan de basis 3,5 à 4 cm breed, iets schroefvormig gedraaid, hetzij naar rechts, maar ook wel naar links. De ribben zijn onregelmatig bultig en ietwat in elkaar gedrukt.

Afstand van de areolen ongeveer 2 cm en iets in de rib verzonken en bij de areolen naar links en rechts ondiep gegroefd. Areolen ovaal, ca. 9 mm lang en 6 mm breed, weinig wollig met lichtbruinige grauwe wol. Bij de oudere areolen is deze wol verdwenen.

Bedooring: stijf, scherp, lichtbruin, 7 randdoorns, waarvan de onderste 3 cm lang, 1 middendoorns van 2,5 cm (naar boven gebogen) en de 2 bovenste doorns van 1 a 1,5 cm lengte. Alle doorns iets gebogen. Naar beneden toe verweert deze bedooring geheel.

Cephalium: ca. 5 cm in diameter en 2 cm hoog, bedekt met lange, vrij losse crêmewitte wol en schaars doorgroefd met lichtbruine borstels. Deze dunne borstels staan vrij ver uit elkaar en steken 1 à 1,5 cm boven het cephalium uit, buigzaam, vrijwel niet prikkend, aan de rand van het cephalium iets dichter beborsteld.

Bloem: De kleur is roserood (RHS 55B) naar beneden toe overgaand naar wit. De goed geopende bloem heeft een diameter van 25 mm en de lengte is 42 mm. Dikte van de bloembuis 5 mm. Vruchtbeginsel

geheel wit, omgekeerd kegelvormig, 5 mm hoog en 5 mm doorsnede. Nectarkamer 10 mm lang. Stamper wit, 28 mm lang, dun, de 6 stempels ook wit en 2 mm lang. Groeit juist boven de meeldraden uit. De talrijke korte meeldraden groeien over een lengte van 15 mm rondom uit de bloembuis met iets cremewitte helmknopjes en stuifmeel. Bloemblaadjes 1,5 mm breed en ca. 12,5 mm lang. De buitenste bloemblaadjes hebben een lengte van 8 a 10 mm en buigen bij volle bloei naar buiten om.

Vrucht: een grote vrucht van 32 à 35 mm lang en 15 mm dik, kegelvormig, glanzend rood (RHS 45B), naar beneden toe magentarood en eindigend in een lichtere punt. Dekselletje 5 mm doorsnee met verdroogde bloemrest. Vruchtvlees slijmig. Aantal zaden in een vrucht wel een 300. De zaden zijn 1 mm en dofzwart. Deze soort is zelffertil.

Habitat: Langs de weg van de hoofdstad (Tegucigalpa) naar de kust

Literatuur:

Lemaire 1838 *Cactearum Aliquot novarum descriptio* fasc. 1 pag 12 - 13

Miquel 1841 *Monographia Generis Melocacti* pagina 148 - 149

**Tamanredjo, km 17,5
Commewijne, Suriname**

PYRRHOCACTUS ANDREAEANUS

J.Lambert Ir. A.I.Gx.

Puristen, weerhoudt heel eventjes uw verontwaardigde kritiek! Ik weet drommels goed dat de door mij gebruikte naam onder de huidige stand van zaken ongeldig is, doch indien ik hem toch aanwend, gebeurt dit volkomen bewust en opzettelijk.

Inderdaad zou ik hier willen pleiten voor het behoud van het geslacht *Pyrrhocactus*, een naam die in de loop der jaren heel wat lotgevallen kende al naar gelang de evolutie van de botanische nomenclatuur. Ofschoon reeds in 1929 door Berger ingevoerd, met als type *Echinocactus strausianus*, werd deze geslachtsnaam van meet af aan moeilijk aanvaard door andere systematiekers. Zo beschouwt Werdermann in 1937 nog steeds het taxon slechts als een ondergeslacht (van *Echinocactus*). In hun editie van hetzelfde jaar vermelden Britton & Rose de hun gekende soorten van *Pyrrhocactus* onder het geslacht *Malacocarpus*, waar ze terecht komen in een bont gezelschap van austrocactussen, notocactussen en parodia's! Nog later, in 1996, stellen Donald en Rowley voor, alle pyrrhocactussen (samen met een aantal andere geslachten) naar *Neoporteria* over te brengen.

Tot we dan eindelijk bij Kattermann belanden, die ze onderbrengt in het "supergeslacht" *Eriosyce* (1994). Onder dit genus worden dan, op basis van grondig statistisch onderzoek, een zestal vroegere geslachten hergegroepeerd. De indeling luidt als volgt: enerzijds de sectie *Eriosyce*, met de ondersecties *Eriosyce*, *Pyrrhocactus* en *Islaya*, en anderzijds de sectie *Neoporteria*, met de ondersecties *Horridocactus*, *Chileosyce* en *Neoporteria*. Hieruit kunnen we een paar interessante conclusies trekken. Eerst en vooral, dat *Pyrrhocactus* niet onder de sectie

Neoporteria valt wat de visie van Donald en Rowley tegensprekt en daarmee onaanvaardbaar maakt. En tenslotte, dat het taxon *Pyrrhocactus* erkend wordt, met uitgebreide diagnose en verspreidingsgebied van de subsectie. Als zulks eenmaal vaststaat, wordt het een kwestie van persoonlijke voorkeur, het taxon te beschouwen als deel van een breder opgevat geslacht (in dit geval *Eriosyce*), of het als een apart, nauwer omschreven genus te handhaven. De eerste optie is deze van Kattermann, wat goed past in de huidige periode van "lumping". Persoonlijk ben ik echter geneigd voor het tweede alternatief te kiezen, al was het maar omdat ik goed vertrouwd ben met de pyrrhocactussen in de natuur, en ze een duidelijk samenhangende groep lijken.

Wie weet komt de oplossing ooit van de werkgroep van de I.O.S., die regelmatig verzamelt en voorstellen onderzoekt over

Plant "in situ" te Corrales

Biotoop te Corrales

Foto's van de schrijver

het schrappen of terug in ere herstellen van bepaalde geslachten!

Terloops zij ook nog vermeld, dat ik op het niveau der soorten niet akkoord kan gaan met bepaalde synoniemstellingen die door Kattermann worden doorgevoerd.

De soort die ons hier voorligt, nl. *P. andreaeanus* (= *Eriogyne andreaeana* Kattermann) heeft eveneens een rumoerige systematische geschiedenis achter de rug. Ze werd oorspronkelijk beschreven door Backeberg in 1959, onder de naam *Neochilenia andreaeana*, en zulks voornamelijk omdat hij dacht dat de soort uit Chili afkomstig was, iets wat later verkeerd bleek. Daarenboven werd door Backeberg geen type aangeduid noch gedeponereerd, wat niet alleen de oorspronkelijke naam, doch tevens alle nieuwe combinaties die ervan zijn afgeleid, ongeldig maakt!

Niettemin blijkt het ons interessant de verschillende vooropgezette namen op een rijtje te zetten. Reeds in 1959

stelde Ritter voor (in "Succulenta"!) de soort *Pyrrhocactus andreaeanus* te noemen. Deze naam wordt gehandhaafd in het derde boek van "Kakteen in Sudamerika" (1980), onder het hoofd "Chili", terwijl Ritter daarentegen stelt dat het een Argentijnse soort geldt (wat juist is), en tenslotte concludeert dat het om een synoniem van *P. catamarcensis* gaat! (iets waarmee ik het zeker niet eens kan zijn!) In 1966 krijgt de plant dan de naam *Neoporteria andreaeana*, zoals vooropgesteld door Donald en Rowley, een naam die nog steeds aanvaard wordt in het rapport 1987/90 van de werkgroep van de I.O.S.! Ondertussen gebeurde er nog een eigenaardige poging van Donald, in 1975, om de soort onder te brengen in *Acanthocalycium*! Zoals Kattermann opmerkt, houdt dat helemaal geen steek, gezien de zeer verschillende structuur van zowel de bloem als van de vrucht.

Tenslotte wordt de soort, zoals reeds gezegd, in 1994 door Kattermann

opgenomen in het geslacht *Eriogyne*, die ze meteen valideert (als *Eriogyne andreaeanus*) door een holotype te deponeren onder zijn nummer 593. Het verspreidingsgebied van de soort is de Sierras de Famatina (Provincie La Rioja, Argentinië), waar ze respectievelijk door Lau onder zijn veldnummer 582, en door Rausch onder zijn veldnummer 120 werd verzameld. Wijzelf mochten ze aantreffen boven aan de Cuesta de Miranda (JL-419) en te Corrales (JL-422), op hoogten van 2000-2100

meter. Ze gedijt er in een bodem van zand en stenen, onder een niet te dicht struikgewas, in gezelschap van *Denmoza* en *Opuntia microdisca*.

De planten zijn eerst min of meer bolrond (60 mm in diameter en 70 mm hoog), doch kunnen later meer zuilvormig worden, met een hoogte van ca. 15 cm. Het wortelstelsel is gespreid, vanuit een heel korte penwortel. De lichaamskleur is donker grijsgroen, en de schedel is bedoornd, met een weinig wol. Het ribbenaantal schommelt tussen 11 en 14; de ribben zijn eerder scherp, en onderverdeeld in konisch-afgeronde knobbels, van elkaar gescheiden door korte dwarsgroefjes. De areolen zijn ovaal, 5-6 x 3 mm, met vuilwitte tot bruinachtige wol. Men telt 11-12 sterke randdoornen, van 12 tot 20 mm lang, niet of weinig gekromd en zijdelings gespreid. Jonge randdoorns zijn roze gekleurd, en worden daarna meer grijs-roze of "hoornachtig", met een bruin tipje. Daarenboven zijn er nog 4 afstaande middendoornen, die tot 30-40 mm kunnen meten, waarvan de langste soms iets gekromd is aan het uiteinde, en een ietwat verdikte voet vertoont. Jonge middendoornen zijn

Bloeiende plant in de kas

roodachtig zwart, en worden later chocoladebruin met zwart uiteinde, en grijze berijping.

De bloem ontspruit op de schedel; ze is trechtervormig, met een hoogte van 30 mm en een diameter van 36 mm. De bloembuis is olijfgroen, met kleine driehoekige schubben, bezet met korte witgrijze wol en 6 à 8 bruinrode tot zwartachtige borstelharen van 4-10mm lang. De buitenste bloemdekbladen zijn sterk kersenrood getint aan de buitenzijde, met een fellere middenstreep en een donker stekelpuntje. De binnenste bloemdekbladen zijn lichtgeel met een rood uiteinde. Alle bloemdekbladen zijn lancetvormig met stekelpuntje. De keel is bleekgroen. Meeldraden licht groenachtig geel; helmknoppen zuiver lichtgeel. Stijl roomkleurig wit; stempel met 8 tot 10 lobben, lichtgeel, iets roze getint vooraleer de bloem zich opent.

Deze beschrijving van de bloem wijkt nogal af van de lang ingeburgerde gedachte dat deze soort een "rode bloem" zou vertonen. Dit is vooral te wijten aan de door Backeberg gepubliceerde foto, die een schier volledig rode bloem toont, ofschoon dit reeds door Backeberg zelf in

Bovenaanzicht van de plant op de Cuesta de Miranda

zijn beschrijving genuanceerd wordt, daar hij spreekt over “licht tot koperachtig rood met gele rand”. Nu ziet het ernaar uit, dat Backeberg met zijn afbeelding eerder de uitzondering dan wel de algemene regel trof, daar het fotomateriaal van latere auteurs (Donald, Kattermann) veel beter strookt met onze eigen waarnemingen.

De vrucht meet ongeveer 1,3 x 1 cm; eerst wijnrood, daarna zwartachtig. Het openspringen gebeurt basaal. De zaden zijn subsferisch, 1,6 x 1,4 mm; de met knobeltjes bezette testa is door een lichtbruine membraan overdekt, en het ronde tot ovale hilum zit diep in een krater verzonken. In de kas is de soort een gewillige bloeier, en blijkt ze ook minder watergevoelig dan het merendeel der pyrrhocactussen.

Literatuur:

- Backeberg, K. [1959]. Die Cactaceae, III, p. 1806, Tafel 132.
Donald, J. [1975]. Ashingtonia, 1, p. 125, + 2 foto's zonder nummer.
Katterman, F. [1994]. Eriosyce, pp. 39 en 117, Plate 5, 2. (Succ. Plant Res., vol 1).

**Passendalestraat 84,
B-8980 Passendale .
België.**

VAN KNOP TOT KELK 13

(13) MATUCANA MADISONIORUM (HUTCHISON) ROWLEY EN
MATUCANA PAUCICOSTATA RITTER

Albert Pilot

Het geslacht Matucana heb ik pas na vele jaren van cactuskweken ontdekt als een interessante plantengroep. Na voorzichtig proberen merkte ik dat ik ze zonder al te veel moeite kon laten groeien en in bloei krijgen.

Waarom dat zo was weet ik eigenlijk niet, misschien worden ze niet zo vaak aangeboden of beschreven, hoewel ze toch niet zeldzaam zijn. Misschien dacht ik ook, ten onrechte, dat het moeilijke planten waren om te verzorgen, of misschien was het toeval. Mijn aandacht ging vooral uit naar noto's, gymno's, parodia's, mammillaria's en echinopsissen. Maar matucana's zijn echt mooie planten en de mijne bloeien over het algemeen goed en langdurig. Ze zijn ook goed te vermeerderen. En bovenal leveren ze een interessante periode van knopvorming op, waarvan prachtige foto's te maken zijn

Foto 1: M. madisoniorum: een knop wordt net zichtbaar.

Foto's van de schrijver

Foto 2: *M. madisoniorum*: de behaarde knoppen groeien door.

(foto 1, 2, 4). Ik denk dat de afwijkende vorm van de bloemen van matucana voor mij een belangrijk element is: de zygomorfe vorm van bijv. paucicostata en de afwijkende symmetrische (actinomorfe) vorm van madisoniorum (Haustein, 1990; Hewitt, 1994). Daarnaast hebben de meeste van mijn matucana's als planten afwijkende vormen, die ik interessant vind: ook als ze niet bloeien vallen ze daardoor op in mijn verzameling of bij tentoonstellingen.

Dat bleek ook uit de fototentoonstelling die ik in het voorjaar van 2001 mocht samenstellen voor de instelling waar ik werk. Ik heb hiervoor een twintigtal foto's uitgezocht uit mijn collectie, en die laten vergroten tot 20 x 30 en 40 x 50 cm. Ook series foto's uit de voorgaande artikelen in deze serie heb ik gedurende drie maanden

in de gangen van het gebouw opgehangen. Dat leverde erg veel enthousiaste reacties op, veel meer dan ik verwacht had voor zo'n onderwerp. Zelden ben ik zo vaak aangesproken door collega's en buitenstaanders. Men vond de foto's prachtig, wilde meer weten over de achtergronden van het kweken van cactussen, en het gaf aanleiding tot gesprekken over het hoe en waarom. Wellicht is het ook voor u een goed idee om via zo'n soort tentoonstelling meer aandacht te krijgen voor onze hobby. Vergrotingen laten maken is tegenwoordig niet duur, de kwaliteit is uitstekend, en ik heb nu thuis en op mijn werkplekken vele vergrotingen hangen die zichtbaar maken dat er voor mij nog meer is dan het werk. En de foto's maken dat weer op een andere manier dagelijks naar mijn cactussen kijk: aanleiding voor nieuwe foto's en nieuwe artikelen.

Er is uitstekende literatuur beschikbaar over de matucana's. In Succulenta verscheen tussen 1986 en 1990 een reeks artikelen van Bregman, Pullen, Melis, Meerstadt, Hensel, Laney en Van Tilborg over deze planten (Bregman e.a. 1986), en in 1996 publiceerde Bregman een prachtige monografie over deze planten met gedetailleerde beschrijvingen, prachtige foto's en veel details. Ik heb daar dankbaar gebruik van gemaakt bij het schrijven van dit artikel.

Groei en bloei

Het klimaat waarin de matucana's groeien wordt gekenmerkt door een regenachtige periode en een periode van verschillende maanden waarin droogte overheerst. De matucana's groeien in een lang en smal gebied in Peru van zo'n 1000 km lengte en 50 tot 100 km breed in de westelijke Andes (Bregman, 1996). De meeste groeien tussen de 2000 en 4000 m hoogte met uitzondering van een groep die in het noordelijke

gebied in valleien tot 400 m voorkomen. Het berggebied vormt een scheiding tussen de twee groepen, en daardoor ook een scheiding in groeiomstandigheden.

Het oostelijke gebied staat onder invloed van regenwolken die vanuit het warme en vochtige Amazonegebied in het oosten aankomen en neerslag veroorzaken aan de oostkant, maar niet de westkant bereiken. Het is er tropisch warm, vooral in de zomer is het er heet met regenval in deze periode.

De westelijke kant wordt beïnvloed door de koude, Antarctische zeestroming langs de kust, zodat aan die kant in de winter geen of weinig neerslag valt, terwijl de mist de hogere gebieden niet bereikt. In de zomer is er wel warme opstijgende lucht en neerslag op de grotere hoogte, waar de matucana's groeien. In deze westelijke gebieden is de temperatuur lager dan verwacht zou worden in zo'n tropisch gebied, 's nachts rond 0 °C, overdag zelden boven de 30 °C. De matucana's groeien in verschillende typen vegetatie. De meeste soorten staan op rotsachtige hellingen met nauwelijks andere vegetatie. Maar er zijn ook soorten die op grasachtige heuvels groeien, maar wel met veel zon. Ze lijken weinig eisen te stellen aan de vruchtbaarheid. De schaarse grondanalyses wijzen op een chemische samenstelling die normaal is voor cactussen: een iets zure grond (pH = 6,5), weinig stikstof en calcium, relatief veel kalium en fosfaat. Ook is de concentratie magnesium, mangaan en ijzer

Foto 3: M. madisoniorum: stralend oranjebloemen met een lange bloembuis

opvallend hoog. Het percentage humus varieert; sommige soorten groeien in bijna uitsluitend humus, andere geven de voorkeur aan minerale bodem. In cultuur kunnen matucana's met succes gekweekt worden in zowel humus als in mineraal substraat.

In het algemeen blijken matucana's gemakkelijke planten te zijn. Het belangrijkste aandachtspunt komt voort uit de twee verschillende klimaten waarin de soorten groeien: sommige zijn gevoelig voor te hoge temperaturen, andere juist

Foto 4: *M. paucicostata*: prachtig behaarde knoppen zoeken hun weg tussen de bedoorning.

voor te lage temperaturen. Deze laatste oostelijke groep omvat o.a. *Matucana oreodoxa*, *myriacantha*, *paucicostata*, *tuberculata*, en *madisoniorum*. De wintertemperatuur moet bij die soorten bij voorkeur rond de 10 °C liggen, en de planten moeten dan droog gehouden worden. In de zomer veel licht en warmte geven. Niet laten uitdrogen, en in de kas houden. De andere westelijke groep kan temperaturen rond het vriespunt goed verdragen, mits afgehard. In de zomer wil ook deze groep zoveel mogelijk licht, regelmatig water (dus niet laten uitdrogen), maar geen temperaturen boven de 30 °C. Vooral in de lente oppassen met te hoge temperaturen. Deze groep kan in de zomer goed buiten de kas gekweekt worden.

De bloei is soms een probleem: vooral soorten van de haynei-groep weigeren vaak te bloeien. Wel goed bloeien soorten als *M. ritteri*, *M. paucicostata*, *M. intertexta* en *M. hystrix*. Om ze tot bloeien te krijgen

is een juiste behandeling in zomer en winter een absolute voorwaarde. Om de knopvorming in gang te zetten is bij cactussen in het algemeen een flinke rustperiode in de winter noodzakelijk. Een droge en zo koud mogelijke periode is aan te bevelen (maar de planten moeten natuurlijk niet bezwijken). Het verder volgen in de kas van het verloop in temperatuur, vochtigheid en licht gedurende het jaar op de natuurlijke standplaats is een goed uitgangspunt. Daarom zijn hierboven de klimaatsomstandigheden van de twee groepen beschreven, en dus hoe ze behandeld moeten worden. In het boek van Bregman (1996) is voor elke soort vermeld waar de plant groeit, dus welke omstandigheden relevant zijn.

De meeste matucana's behoeven niet geënt te worden, ze groeien er niet sneller door en produceren ook niet meer bloemen.

Foto 5: *M. paucicostata*: de bloem, volledig geopend

Historie en beschrijving

Het geslacht *Matucana* werd geïntroduceerd door Britton en Rose in 1922. De naam is afkomstig van de kleine plaats Matucana, die 80 km ten oosten van Lima in Peru ligt; de typeplant *Matucana haynei* groeit daar vlakbij. In dit geslacht plaatsten zij als enige plant *Echinocactus haynei*, die in 1849 al door Otto beschreven was (waarbij ze overigens de naam verkeerd spelden als *haynii*, wat later weer

rechtgezet werd). Overigens waren in 1913 door Vaupel al drie andere planten beschreven die we nu als *matucana*'s beschouwen, maar door Britton en Rose niet als zodanig erkend werden. Rauh, Ritter en Backeberg beschreven omstreeks 1958 een aantal nieuwe soorten, waarna een lange reeks van opsplitsen en samenvoegen begon, de bekende strijd tussen 'splitters en lumpers'. Een reden voor de problemen bij de indeling is overigens ook het ontbreken van voldoende informatie uit de groeigebieden.

Bregman onderscheidt 19 soorten en daar houd ik het voorlopig op.

De bloem was en is een belangrijk kenmerk voor de indeling, en zoals eerder aangegeven, voor mij een boeiend onderdeel van dit geslacht (foto 3 en 5). De rode, buisvormige en enigszins zygomorfe bloem (= tweezijdig symmetrisch, slechts op één manier in twee gelijke helften te verdelen) komt bij *matucana* het meest voor (maar er zijn ook andere kleuren en andere vormen). De bloem is geurloos en bloeit meestal twee dagen, ook 's nachts. Die bloem is meestal ook stevig gebouwd en daarmee

aangepast aan bevruchting door vogels. De bloemkroon is zijwaarts gebogen, wat het voor een kolibrie mogelijk maakt de snavel al vliegend in de bloembuis te steken. Op de bodem van de bloembuis zijn nectarklieren zichtbaar als gele, langgerekte verdikkingen van de binnenwand: de nectarkamer, die 1 tot 10 mm (bij paucicostata) lang kan zijn.

Matucana madisoniorum en *M. paucicostata* behoren beide tot de paucicostata-groep. Beide soorten groeien aan de noordoost kant van Peru, langs de Rio Marañon, een zijrivier van de Amazone, op een hoogte van 400 tot 1000 m, respectievelijk 1800 tot 2800 m (Bregman, 1996; Cullmann, 1976).

Matucana madisoniorum (foto 1, 2 en 3) werd in 1957 gevonden en in 1963 voor het eerst beschreven door Hutchison (als *Borzicactus madisoniorum*; de naam verwijst naar de heer en mevrouw Madison). De planten groeien op steile zandsteenrotsen. Het plantlichaam is grijsgroen, afgevlakt tot breed cilindervormig, tot 15 cm hoog en 10 cm diameter. Ze hebben 0 - 5 doorns per areool, tot 30 mm lang, zwartbruin, die er gemakkelijk afvallen, waardoor de plant dan doornloos is en dan sterk lijkt op *Lophophora williamsii*. De orangerode bloemen zijn 8 - 10 cm lang!

Matucana paucicostata (foto 4 en 5) is door Ritter in 1956 ontdekt en in 1963 beschreven. De prachtige naam paucicostata betekent: met weinig ribben. De soort is nogal variabel. Het plantlichaam is donker grijsgroen, bolvormig tot kort cilindervormig, 7 - 15 cm hoog en 4 - 7 cm diameter. Sterk spruitend aan de basis met 7 - 11 ribben, met roodbruine doorns die later grijs worden, gebogen zijn, en tot 3 cm lang kunnen worden. De karmijnrode bloemen zijn 6 cm lang (zie foto 5).

Al met al is *Matucana* een interessant geslacht met boeiende vormen en een interessante knopontwikkeling. Er is veel

meer over te vertellen, maar daarvoor verwijs ik u graag naar de uitstekende literatuur, die hieronder volgt.

Literatuur:

- Bregman, R. (1996). The genus *Matucana*, Biology and systematics of fascinating Peruvian cacti. Rotterdam: Balkema.
- Bregman, R., H.B. Hensel, P. Laney, A. Meerstadt, P. Melis, A.B. Pullen en A. van Tilborg (1986). Het geslacht *Matucana* Br. & R. (I). *Succulenta* 65, 123-126. Het eerste van een lange reeks artikelen over *Matucana*, die verschenen tussen 1986 en 1990.
- Cullmann, W. (1976). *Cactussen*. Zutphen: W.J. Thieme & Cie.
- Haustein, E. (1990). *Cactussen*. Baarn: Thieme.
- Hewitt, T. (1994). *Cactussen en vetplanten*. Utrecht: Kosmos-Z&K Uitgevers.
- Pizetti, M. (1985). *Guide to Cacti and Succulents*. New York: Simon and Schuster.

**Berkenlaan 13,
3707 BA Zeist
albert_pilot@hotmail.com**

OP BEZOEK BIJ KOBUS VENTER

Casper Mazurel

Hoewel Kobus mij een dag van tevoren de routebeschrijving gegeven heeft, verdwaal ik de volgende dag hopeloos in Durbanville, een buitenwijk van Kaapstad. Lastig wanneer je een handschrift hebt, dat veel weg heeft van antiek Sumerisch spijkerschrift.

Toch maar weer verder. Een nieuwe ramp. Wegens al het gezoek en de hitte in de auto bevind ik mij plotseling op de verkeerde weghelft (in Zuid-Afrika rijdt men links). Gelukkig geen drukke weg. Ik zie sommige Zuid-Afrikanen grinniken, je kunt ze horen denken: “Die stomme toeristen uit Europa”. Uiteindelijk vind ik het toch, al is het met hulp van een beveiligingsbeambte van Securoop, die even voor me uit rijdt. Ik word hartelijk door Kobus Venter begroet: “Het was zeker toch niet zo eenvoudig te vinden? U bent een uur te laat.” Ik beaam dat. Kobus verontschuldigt zich, hij moet eerst even zijn plantjes water geven. Ik heb zodoende

Collectieoverzicht bij Kobus Venter

Kobus Venter

de tijd om rond te kijken en alvast wat foto's te nemen terwijl Kobus met zijn planten bezig is. Ook het verwijderen van bloemstengels hoort bij de verzorging, het wordt een flinke bos. Het is zomer en erg warm, 35 tot 38 °C. Tot mijn grote verwondering hebben de haworthia's alleen een afdak van fijnmazig gaas, van opzij is alles open. Ze groeien er fantastisch onder, beschut voor de zon.

Kobus heeft werkelijk een prachtige verzameling haworthia's. Aanvankelijk verzamelde hij aloë's, maar de mogelijkheden voor een wat uitgebreidere verzameling waren niet aanwezig, omdat aloë's (veel van hen althans) nogal groot worden. Zodoende is hij een jaar of tien geleden overgestapt op *Haworthia*, en probeert zijn kostbare vrije tijd goed te verdelen tussen zijn gezin met jonge kinderen, hobby en werk. Als zakenman heeft Kobus een drukke baan bij een

verzekeringsmaatschappij. Voor mij heeft hij wel een uurtje tijd; maar ook niet veel meer helaas, vanwege een al eerder gemaakte afspraak.

In zijn vrije tijd doet Kobus ook aan veldwerk (dit houdt in zaad verzamelen en zoeken naar nieuwe vormen en variëteiten van *Haworthia*). "Veel soorten en variëteiten zijn nog steeds onontdekt, Mr. Mazurel", zegt hij. Ik beaam het en zeg dit ook in "Haworthia Revisited" gelezen te hebben. Voor het meenemen van zaad en blad van *Haworthia* is een verzamelvergunning vereist. Kobus heeft zo'n vergunning. Planten als *Haworthia* zijn zeer gevoelig voor oververzamen en het is een koud kunstje om een plaatselijke variëteit, of zelfs een soort, volledig uit te roeien daar de verspreidingsgebieden zich vaak bevinden op een bepaald heuveltje of op het erf van een boerderij. Dit is er dan ook de reden van dat er nooit een hele plant van een groeiplaats verwijderd mag worden, maar slechts een enkel blad en/of wat zaad. De plant kan zich hier gemakkelijk van herstellen. Kobus leert me een paar trucjes: voor kunstmatige bestuiving met een kwast verwijdert hij de lip van de bloem. Zodoende kan hij zich niet vergissen en de bloem opnieuw bestuiven. Bestuiving door insecten kwam volgens hem haast niet voor onder het afdak. Kobus laat me ook wat over

Collectieoverzicht

verwantschap zien, hoe de soorten in elkaar overvloeien. Maar als je daar wat meer van wilt weten moet je toch bij Bruce Bayer zijn, die gaat daar veel dieper op in. Het is een mooi moment van afscheid en ik geef Kobus het ronde logo van Succulenta. Kobus signeert het boek "Haworthia Revisited", geschreven door Bruce Bayer, de foto's in het boek zijn van Kobus. "Weet U, Mr. Mazurel, dat de meeste foto's van planten uit het boek hier gemaakt zijn?!. Ik krijg een plantje, hoe kan het ook anders, een *Haworthia*, het juweel *magnifica* var. *splendens* JDV 97/127 Albertina. (= Jacobus D. Venter, een plantje door hem zelf gevonden in 1997 onder nummer 127 bij het plaatsje Albertina).

Collectieoverzicht (foto boven en onder)

**Gruttostraat 24,1452 XH IJpendam.
E-mail: casmazurel@zonnet.nl**

Foto's van de schrijver

EEN REIS DOOR CUBA

Gerard Delanoy

De naam Cuba wordt vaak geassocieerd met die van Fidel Castro, Che Guevara of Ernest Hemingway, maar ook met sigaren, rum, muziek, heerlijk zonnige stranden en erg vriendelijke mensen. Voor de cactusverzamelaar is Cuba ook het land van talloze interessante inheemse cactussen die behoren tot de genera *Melocactus*, *Leptocereus*, *Harrisia* of *Dendrocereus* en andere succulenten, zoals veel Agaven.

Daar ik al enkele jaren mijn collectie heb gewijd aan het genus *Melocactus* hebben mijn vrouw en ik besloten een korte reis van twee weken te maken naar dit eiland, met de bedoeling de locaties van de melocactussen uit de harlowii-groep te bezoeken. Die bevinden zich aan de zuidkust van Cuba, ten oosten en westen van de stad Santiago de Cuba. Dankzij een uitgebreide bibliografie over de cactussen van Cuba (Alain 1952, 1953; Léon 1934; Riha, 1971, 1973; Meszaros, 1976; Heek, E. van & Heek, W. van, 1993; Lodé, 2000) en enige vrienden (de heren Ardisson en Villardebo), die recentelijk het eiland hebben bereisd, weten we waar we heen moeten gaan om deze planten te zien.

Havanna, het oude Spaanse fort "Castillo de la real Fuerza"

Foto's van de schrijver

Enige gemeenschappen

Cuba is het grootste eiland van het Caribisch gebied, met een oppervlakte van ongeveer 110.000 km². Het eiland, lang en smal, behoort tot de Grote Antillen en ligt net onder de Kreeftskeerkring. Het gebied bestaat voornamelijk uit vlak land, maar er zijn vier groepen bergen op het eiland. De belangrijkste is de Sierra Maestra in het zuidwestelijke deel van het eiland; in dit gebied is de Pico Turquino het hoogste punt van Cuba met een hoogte van 1974 meter (of 2005 meter, volgens de schrijvers). In het zuidoostelijk deel bestaat een bergmassief uit de Sierras del Cristal, Baracoa, Nipe, Nicaro en Maguây. In het middelste gedeelte van Cuba verrijzen de Sierra de Escambray en in het uiterste westelijke gedeelte de Sierra de los Organos en de Sierra del Rosario (beroemd door die eigenaardige geologische formaties : de "mogotes").

Het klimaat van Cuba is warm en regenachtig, maar gematigd dankzij de noordoost-passaat. De jaarlijks gemiddelde temperatuur is tussen de 24 ° en 25°C. Gedurende de winter is Cuba onder de invloed van koude luchtstromingen, afkomstig van het Noord-Amerikaanse continent (de "nortes"). Zodoende kunnen in het noordelijk en westelijk gedeelte van het eiland de temperaturen (zelden) dalen onder de 10°C gedurende december of januari.

Het droge seizoen loopt van december tot april en de regenmaanden zijn van mei tot oktober, met een korte droge periode gedurende juli en augustus. De verdeling van de regens wordt beïnvloed door afwisseling in het terrein omdat de gebergten de heersende winden beperken of tegenhouden. Daarom zijn de gebieden onder de wind natter dan de zuidelijke kanten van de bergen, die zeer droog kunnen zijn en op sommige plaatsen rijk aan succulenten. De orkanen kunnen het eiland bereiken van augustus tot oktober,

Melocactus harlowii GD/01, bij Surgidero de Sigua

maar Cuba is niet het meest bedreigde eiland van het Caribisch gebied.

De zoektocht naar melocactussen

We arriveren in de avond van 19 februari in La Habana, via Madrid, na een vlucht van 9.40 uur. De volgende dag brengen we (ook) een kort bezoek aan "Vieja Habana" en in de late namiddag nemen we een vliegtuig naar Santiago de Cuba, waar we een auto huren.

Ons eerste bezoek is de Fern's Garden van Manolito Calluff in een voorstad van Santiago. Een heel aardige plaats, waar

De tuin van Manolito Galuff

Manolito een tuin heeft gemaakt, waarin hoofdzakelijk tropische varens groeien, samen met orchideeën, bromelia's, aroiden en een aantal epifytische cactussen (*Rhipsalis* sp.). Tussen de min of meer zeldzame varensoorten zien we heel grote exemplaren van *Platyserium*. Manolito geeft ons enkele nuttige adressen en adviezen.

Het Castillo del Moro is een oud Spaans fort, gebouwd rond 1650, dat de ingang van de haven van Santiago domineert. Een

Agave underwoodii

heel aardige plaats. Langs de weg naar het Castillo zien we tal van exemplaren van *Agave underwoodii* tussen de kleine bomen, die tot een ongeïdentificeerde soort uit de Vlinderbloemfamilie (Papilionaceae) behoren. De bladeren van deze agave zijn in het algemeen lansvormig, 100-150 cm lang, groen met donkerbruine tanden en dorens. Veel

planten staan in bloei. De bloeiwijzen zijn 4-6 m hoog en bestaan uit een groot aantal goudgele bloemen.

Na dit eerste contact met de succulenten van Cuba besluiten we naar het oosten van Santiago te gaan, in de richting van het Bacanao Park, een bekende plaats die nu door de Unesco is gekwalificeerd als een natuureservaat. *Melocactus harlowii* wordt genoemd als afkomstig van deze groeiplaats (Riha, 1971; Meszaros, 1976 (als *Melocactus* sp.); Heek, E. van & Heek, W. van, 1993; Lode, 2000; Villardebó, mondelinge communicatie). Van Santiago tot Siboney loopt de weg door het binnenland; we leren al spoedig dat de Cubaanse wegen niet altijd in goede conditie zijn en dat koeien en geiten vaak langs en op de weg lopen.

We zien grote aantallen palmbomen (zoals *Roystonea regia*, de koningspalm) langs de velden en ook een groot aantal *Tillandsia* sp. op de takken van heel grote bomen. Na Siboney wordt het landschap droger. We doorkruisen de vallei van de prehistorie, waar we dinosaurussen zien op werkelijke grootte (van cement) en achter een geweldige *Tyrannosaurus* vinden we

**Melocactus borhidii en Agave albescens
GD/04, Tortuguilla**

Macambo, Ritterocereus hystrix en Melocactus harlowii

onze eerste *Harrisia* sp. en *Ritterocereus hystrix*. Na El Verraco loopt de weg langs de zee. De blauwe kleur van het water is erg intens. We stoppen bij een plaats met grote aantallen *Ritterocereus hystrix*. Ongeveer 10-15 m van de weg, aan de linkerkant, zien we een aantal exemplaren van *Melocactus harlowii*. De planten groeien op koraalkalksteen, in spleten van rotsen of in de roodachtige grond er omheen. De populatie vertoont een belangrijke variatie voor wat betreft lichaamsvorm en bedoorning. De planten die in aarde groeien zijn groter dan die in de kalksteenblokken. Veel *Melocactus* zitten vol knoppen en we kunnen een aantal vruchten oogsten. Een agave staat er ook, evenals een *Plumeria* sp. en een (zeldzame) *Jatropha* sp. Op deze plaats ontmoeten we ook, voor de eerste keer, de vreselijke plant uit de familie *Malpigiaceae*, vermeld door

Riha, 1973: de onderkant van de bladeren zijn bedekt met kleine doorns, die reageren zoals pijlpunten en de doorns van opuntia!

Later besluiten we door te gaan tot Hatibonico om de vindplaats te bezoeken van *Melocactus evae*. De heer Van Heek uit Leverkusen had me de precieze plaats aangegeven, die hij een paar jaar geleden had bezocht. Jammer genoeg is de weg nu door de militairen tot verboden gebied verklaard na Maria del Pilar; de vindplaats van *M. evae* is te dicht bij de U.S. basis van Guantanamo en een speciale vergunning is vereist. Op de terugweg naar Santiago vinden we nog een kleine plek met *Melocactus harlowii* tussen Cupey en El Verraco, meer landinwaarts. De planten groeien op granieten uitsteeksels onderaan een heuvel. Daar het in de late namiddag is zijn de planten in bloei. We blijven een tijdje in Siboney waar we kunnen proeven van de heerlijke kreeft voor een paar dollar.

Melocactus acunae, GD/06, langs de Forola weg in de Sierra

Het tweede deel van de reis is besteed aan een exploratie van de kust ten oosten van de baai van Guantanamo. We bereiken deze stad vanaf Santiago via een "autopista", een autoweg die nog niet af is en waar je niet alleen auto's kan ontmoeten, maar ook fietsers, ruiters, en paard-en-wagens ! Na Guantanamo, een niet erg interessante stad, nemen we de weg in de richting van Baracoa. In het begin gaat de weg door slecht land maar na een kronkelig gedeelte door droge rotsachtige heuvels komen we weer bij de kust dichtbij Tortuguilla. Tot aan Baitiquiri gaat de weg over een groot kalksteenplateau. Deze terrassen zijn erg rijk aan succulenten en liggen vaak maar een paar meter van de zee. Tortuguilla is de oorspronkelijke vindplaats van *Melocactus borhidii*, beschreven door Meszaros in 1976. Deze soort groeit op de kalksteenrotsen achter de weg, de planten zijn klein en talrijk. Ze hebben een kegelvormig lichaam en de planten met een cilindrische vorm, zoals vermeld door Meszaros, zijn zeldzaam. We vinden een paar van deze langere soorten

Jesus en de schrijver voor een *Dendrocereus nudiflorus* bij het dorp Jauco

onder struiken. Dicht bij de uitsteeksels van kalksteen groeit een aantal andere succulenten: We zien *Consolea macracantha* (nu *Opuntia macracantha* red.), *Cylindropuntia histrix*, *Ritterocereus hystrix*, *Mammillaria prolifera* var. *cubensis* en *Agave albescens* met zijn aardige blauw-witte bladeren. Sommige melocactussen hebben knoppen, maar we zien geen vruchten. Een paar kinderen voegen zich bij ons en we nemen een aantal foto's met hen.

Na Tortuguilla gaan we naar Macambo. De plaats is heel erg rijk aan *Melocactus harlowii*. We zien honderden, misschien zelfs duizenden planten van *Melocactus*, van zaailingen tot volwassen exemplaren met cephalium. Op sommige plaatsen maakt *Ritterocereus hystrix* een natuurlijke haag langs de weg. Deze plaats schijnt erg droog te zijn gedurende deze tijd. De planten zijn geelachtig en ze groeien in een grindgrond met veel fossielen van koraal, vermoedelijk een oude zeebodem. Veel planten hebben restanten van bloemen, maar we vinden slechts een klein aantal vruchten. De populatie schijnt betrekkelijk variabel in vorm en bedoorning. De grootte

Melocactus acunae, GD/10, langs de weg van Cajobabo naar Jauco

van de planten is ongeveer 25-30 cm hoog, maar we vinden ook een paar grote meerkoppige exemplaren.

Mijn vrouw vond ook een exemplaar met puur witte vruchten (de var. *candida*, beschreven door Meszaros in 1976). Op één plaats wordt onze aandacht getrokken door kleine gele ballen tussen de melocactussen; in feite zijn dat de vruchten van een ongeïdentificeerde vertegenwoordiger uit de Cucurbitaceae met droge stengels. Tussen de *Melocactus harlowii* vinden we ook enkele zeldzame kleine agaven.

We zetten onze tocht voort in de richting van Punta Maisi. Gedurende deze trip vinden we onderdak in het Ecologische Station van Baitiquiri. We werden daar goed onthaald en de lunches waren fantastisch. Ten westen van Cajobabo vinden we *Melocactus acunae*, een van de langst bekende melocactussoorten van Cuba. Het is een sterkbedoornde soort, beschreven door Leon in 1934. De populatie schijnt vrij klein te zijn, maar er zijn er toch nog veel. Ze vertonen een grote variatie in grootte (sommigen zijn conisch, anderen meer cilindrisch), kleur (geelachtig tot rood) en

Consolea macracantha en Ritterocereus hystrix bij Baitiquiri

doornlengte. Er zijn erg veel zaailingen. De planten groeien op een verzameling rotsblokken langs de rand van een klip, die evenwijdig aan de kust loopt, hoofdzakelijk in de volle zon. Onder een struik zien we een lange cilindrische vorm, vermoedelijk als resultaat van de beschaduwing. Sommigen groeien meer naar het binnenland; die zijn groter en klokvormig. We zien geen vruchten. Langs de kust liggen ook kleine strandjes met grijsachtig zand, die we zeer op prijs stellen.

Van Cajobabo rijden we een paar kilometer in de richting van Baracoa. In een grote bocht zien we een populatie van *M. acunae* met wat eigenaardige eigenschappen: de planten zijn betrekkelijk groot met een dondergroene epidermis en krachtige, gelige doorns. Ze tonen wat morfologische overeenkomsten met *Melocactus lemairei* van de Dominicaanse Republiek. We gaan terug naar Cajobabo en verder in de richting van de Punta Maisi met een Cubaan genaamd Jesus die verstand heeft van cactussen en ons een aantal groei-

plaatsen toont. De smalle weg kronkelt op de flanken van de droge heuvels en we zien groepen *Melocactus acunae* op steenachtige plaatsen. Sommige planten staan in de volle zon, anderen een beetje beschaduwde door struiken. Hier groeit ook *Mammillaria prolifera* var. *cubensis*. Elke afzonderlijke groeiplaats telt maar weinig planten. Sommige planten zien er sterk uit met lange doorns, soms geelachtig, soms roodachtig. We steken de Rio Seco over en na een prachtig landschap met talrijke cocospalmen (*Cocos nucifera*) bereiken we het dorpje Jauco. Na het dorp vinden we een enorm exemplaar van *Dendrocereus nudiflorus* op een kleine kustvlakte. Langs de zee staan een paar exemplaren van *Pilosocereus brooksianus* en *Opuntia dillenii*. Het landschap is prachtig, met een donkerblauwe Caribische zee.

We hebben niet genoeg tijd over om naar het uiteinde van de Punta Maisi te gaan. We moeten terugkeren naar Santiago om daarna westelijk te gaan om *Melocactus nagyii* te zien.

Van Santiago de Cuba naar Pilon loopt de weg langs de kust. Tot aan Chivirico doorkruisen we een landschap met kleine groepen koeien, die grazen tussen de koningspalmen. Na Chivirico domineert de Sierra Maestra het landschap. De toppen van dit bergmassief zitten altijd in de wolken. De flanken van de bergen vallen min of meer steil in de zee. De geologie is nu volkomen anders, de Sierra Maestra bestaat uitsluitend uit vulkanisch gesteente (andesite, dioriet enz.). Op de lagere gedeelten van de flanken zien we droge bossen die waarschijnlijk interessant zijn om te onderzoeken, helaas hebben we geen tijd. We zien hier onze eerste *Melocactus nagyii*, een andere soort beschreven door Meszaros (1976), na Ocujaal bij Las Cuevas. De melocactussen groeien in rotsspleten op hellende uitlopers. De planten zijn van een gemiddelde maat, sommige verlengd

langwerpig, sommige met een stevige bedoorning, andere met een dichte flexibele bedoorning. De reflectie van de zon door de doorns blijft een onvergetelijke herinnering. Terwijl mijn vrouw alleen achterblijft op het grote strand van Las Cuevas, bereik ik de top van de uitloper waar ik een heel groot exemplaar vind, zo groot als een *Melocactus intortus*! Tijdens de afdaling verzamel ik wat vruchten.

Tot aan de monding van de Rio Mota loopt de weg tussen de zee en de rotsen. Op sommige plaatsen zijn er stenen omlaag gevallen, waardoor de weg beschadigd of weggeslagen is; we moeten op het randje van de weg rijden. We zien ook veel roodachtige landkrabben die het favoriete voedsel lijken te zijn van de zwarte gieren. Tijdens deze rit zien we een aantal min of meer belangrijke populaties van *Melocactus nagyii*, altijd op vulkanische rots en dicht bij de zee. Het is niet altijd eenvoudig om er bij te komen omdat de groeiplaatsen hellen en de rotsen soms zijn afgebroken. In feite is *Melocactus nagyii* hier vertegenwoordigd in vormen die verschillen in maat, kleur en bedoorning. Ze zijn goed beschreven door Meszaros (1976). We zien en verzamelen een aantal vruchten.

We bereiken Punta Piedra voor een welverdiende rust in een prettig motel met de zee en palmen voor het raam van de slaapkamer. De vakantie nadert nu zijn einde en we moeten terugkeren naar Santiago. We zien opnieuw de groeiplaatsen van *Melocactus nagyii* langs de weg. De landschappen zijn prachtig. Andere cactussen zijn er niet, behalve een paar harrisia's. We zien langs de kust veel aardige struikachtige planten met betrekkelijk grote zeegroene bladeren, die op rotsige plaatsen groeien en we stoppen om de bloemen te bekijken. Het blijkt een vertegenwoordiger van de Asclepidaceae, *Calotropis procera* te zijn, een plant die thuishoort in de droge gebieden van

De monding van de Rio La Plata met op de achtergrond de Sierra Maestra

Noord-Afrika! Op een klein strandje ontmoeten we een aantal vissers en we proeven weer van een heerlijke kreeft.

Na een laatste bezoek aan Santiago en onze vriend Manolito nemen we een vliegtuig naar La Habana. We komen in Frankrijk terug zonder problemen, maar als we in Nice aankomen is de temperatuur daar slechts 12°C; in Cuba was het 33-35°C gedurende de dag en rond 25°C 's nachts.

Dankbetuiging

De schrijver bedankt speciaal de heer G. Eerkens voor de vertaling van dit verhaal in het Nederlands en voor verdere informatie. Ook dank aan de Jardin Exotique in Monaco en de heren G. Ardisson, J. Lodé, W. van Heek, J. Riha, A. Villardebó en al onze Cubaanse vrienden (Manolito, Gustavo, Jesus en Nicodemus) voor hun hulp en adviezen.

Literatuur:

- ALAIN (Frère) (1952) : Aperçu sur les Cactacées de Cuba. Cactus 34 : 133-135.

- ALAIN (Frère) (1953) :). Flora de Cuba 3 : 379-381.
- HEEK, E. van & HEEK W. van (1993). Melokakteen auf Kuba. Kuas. 44 (8) : 174-177.
- LEON, H. (1934). El genero Melocactus en Cuba. Mem. Soc. Cubana Hist. Nat. 8 : 201-209.
- LODÉ, J. (2000). Cactées & Succulentes de Cuba. Cactus-Aventure International 47 : 6-15.
- MESZAROS, Z. (1976). The Melocactus species of Cuba. Acta.Bot. Acad. Sci. Hung. 22 : 127-147.
- RIHA, J. (1971). The Cacti of Cuba. Nat. Cact. Succ. J 26 (2) : 36-38.
- RIHA, J. (1973). Cuba and its Melocactus. Cact. Succ. J.(US) 45 : 281-285.

Adres :10 Rue du Château, F-06670 Levens, France

E-mail :delanoy@unice.fr

Noot van de redactie: *Melocactus evae*, *M. acunae*, *M. borhidii* en *M. nagy* worden tegenwoordig als synoniemen van *M. harlowii* gezien.

Ritterocereus hystrix heet nu *Stenocereus fimbriatus*; *Pilosocereus brooksianus* heet nu *P. polygonus*; *Consolea macracantha* heet nu *Opuntia macracantha*.

HET GESLACHT YUCCA (AGAVACEAE)

10. SERIE FILAMENTOSAE

Fritz Hochstätter

Deze serie bestaat uit *Yucca filamentosa* (met 3 ondersoorten) en *Y. flaccida*.

Het verspreidingsgebied strekt zich uit van de kuststreek van de Atlantische oceaan en het binnenland van Connecticut tot Florida, van Indiana in het noorden tot aan Alabama in het zuiden.

Overgangsvormen met intermediaire kenmerken van de bloemen en de bladeren zoals *Yucca arkansana*, *Y. arkansana* ssp. *louisianensis*, *Y. arkansana* ssp. *freemanii* en *Y. glauca*, kunnen we in de aangrenzende gebieden van het verspreidingsgebied vinden, n.l. in de westelijke staten Arkansas, Louisiana, Mississippi, Missouri en Iowa.

De taxonomie schijnt niet eensluidend te zijn opgelost. Haworth (1819), Baker (ongeveer 1870 tot 1890), Engelmann (1873), Trelease (1902) en andere schrijvers ontwierpen verschillende indelingen van de soorten.

Yucca filamentosa en *Y. flaccida* komen in geografisch verschillende gebieden voor. Door de deels grote afstanden en de daardoor voorkomende klimaatverschillen is de veelheid aan vormen erg groot.

De "echte" typische *Yucca filamentosa* en ondersoorten groeien overwegend in de kuststreken op zandgrond of grasland op zeeniveau. *Y. flaccida* geeft de voorkeur aan een stenige bodem in bergachtige

Yucca filamentosa, fh 1183,20
North Kingston, Rhode Island, Foto Tim Behan

streken, of humusrijke grond in dunbeboste streken en komt tot een hoogte van 1.600 m voor.

Duidelijke kenmerken van verschil zijn aan zowel de bladeren als de zaden te vinden. *Y. filamentosa* heeft harde, ruwe bladeren met sterk gedraaide draden aan de randen, *Y. flaccida* heeft dunne, slappe tot op de grond afhanginge, gladde bladeren.

De in verzamelingen in Europa of in andere werelddelen al sinds 100 jaar voorkomende winterharde yucca's zijn bekend onder de naam *Yucca filamentosa* maar het kan hier ook om de dunbladige *Yucca flaccida* of een hybride gaan.

De over grote gebieden verspreide populaties in de zuidelijke- en oostelijke staten van de U.S.A. in de buurt van bewoonde gebieden geeft de mogelijkheid om te hybridiseren met cultuurplanten.

Talloze nieuwe attractieve kruisingen van Deleuil, Sprenger, Förster en de Hongaarse bioloog Migazzi zijn in Europa ontstaan, zoals de *Y. filamentosa*-vormen Atlanta, Eisbär, Fontäne, Glockenriese, Schneefichte, de *Y. flaccida*-vormen Bayerwald, Bergkristall, Diamant, Bright Edge, Golden Sword en Ivory, en de Sprenger-hybriden *Yucca albatros* (*Y. flaccida* x *Y. filamentosa* x *Y. recurvifolia* of *Y. gloriosa*), *Yucca flora* (*Y. flaccida glaucescens* x *Y. recurvifolia*), *Y. pulchra* (*Y. flaccida* x *Y. filamentosa* x *Y. recurvifolia* of *Y. gloriosa*).

De zeldzaamste yucca-hybride is bekend onder de naam *Yucca karlsruhensis*, een kruising tussen *Y. filamentosa* en *Y. glauca*. Deze plant werd in 1899 door Gräbener gekweekt.

Het opkweken uit zaad is eenvoudig en kan in het vroege voorjaar al in de volle grond plaatsvinden.

De serie *Filamentosae* is een serie die gekenmerkt wordt door een stamloze habitus, een pluimvormige bloeiwijze,

bladeren met buigzame draden aan de rand en openspringende vruchten.

Representatief materiaal werd in SRP en HEID gedeponneerd.

Sleutel

- 1.1. Dunne, weke, gladde afhanginge bladeren.....*Yucca flaccida*
- 1.2. Krachtige, stijve, omhoogstaande bladeren.....2
- 2.1. Lepelvormige bladeren, ruw bladoppervlak.....*Yucca filamentosa* ssp. *concava*
- 2.2. Geen lepelvormige bladeren3
- 3 1. Brede, rechtop staande, niet gedraaide bladeren, bladoppervlak ruw met stevige draden
..*Yucca filamentosa* ssp. *filamentosa*
- 3.2. Smalle, rechtopstaande, gedraaide bladeren, bladoppervlak glad.....
...*Yucca filamentosa* ssp. *smalliana*

Yucca filamentosa* L. ssp. *filamentosa

Species Plantarum 6:319 (1753).

“Adam’s Needle”, “Spoonleaf Yucca”

***Yucca filamentosa* ssp. *smalliana* fh 1182.12**
bij Jacksonville, Florida Foto Hochstätter

Synoniemen

- Yuca foliis filamentosis* Morison, Plant. Hist. 2: 419. Sect. 4. pl. 23. (1680).
Juca Americana filamentosa Munting, Waare oeffening der Planten 417 (1682).
Yucca Virginia Plukenet, Almag. Bot. 396. (1696. – Raius, Hist. Plant. 3: 573. (1704).
Yucca foliis lanceolatis Trew. Pl. Sel. 9. pl. 37. (1754).
Yucca filamentosa variegata Carrière, Rev. Hort. 1860: 215 (1860).
Yucca filamentosa aurea elegantissima Wiener III Gart. -Zeit. 5: 389. (1880).
Yucca filamentosa bicolor Hort.
Yucca recurvifolia Park & Cemetery 11: 184.
Yucca filamentosa patens Carrière, Rev. Hort. 1869: 216 (1869).
Yucca filamentosa Mohr, Contr. U.S. Herb. 6:441.
Yucca filamentosa bracteata Engelm., Trans. Acad. St. Louis. 3: 52-53 (1873).
Yucca filamentosa maxima Carrière, Rev. Hort. 1860: 213 (1860).
Yucca filamentosa media Carrière, Rev. Hort. 1860: 213 (1860).
Yucca filamentosa laevigata Engelm., Trans. Acad. St. Louis 3: 52, 54, 214. (1873).
Yucca flaccida Lindley, Bot. Reg. pl. 22 (1895).
Yucca puberula Baker, Ref. Bot. 5: 315 (1872).

Type

Clayton no. 720, Virginia (BM), alleen bloemen.

Overig representatief materiaal:

- fh 1188.99, Cap Henry, Virginia; fh 1182, Roanoke Rapids, Noord Carolina; fh 1182.1, Manteo, Noord Carolina; fh 1182.2, Roanoke Island; fh 1182.6, Winyah Bay, Zuid Carolina; fh 1182.7, Savannah, Georgia; fh 1182.8, Sanford, Florida; fh 1182.9, Clermont City, Florida;

- fh 1182.10, Brooksville, Florida;
fh 1182.11, Lake Panasoffke, Florida.

Beschrijving

Stamloos, met een kort stammetje onder de grond, zijwaartse uitlopers, struikvormig, variabele groepen vormend.

Bladeren rechtop of zijwaarts gekeerd, blauwachtig of groen, star met ruw oppervlak, langwerpig tot lancetvormig, met scherpe punt, 20 – 60 cm lang, in het midden 2,5 – 3 cm breed, aan de randen sterk gedraaid.

Bloeiwijze pluimvormig, boven de bladeren beginnend, 2 – 3 m lang, met korte (tot 15 cm lange) vertakkingen. Bloem wit met crèmekleurige of bleekgroene middenstreep, 4–8 cm in doorsnede.

Vrucht cilindervormig, 6-hokkig, bruin van kleur bij rijpheid en openscheurend, 3-6 cm lang. Zaden mat zwart, 4–7 mm in doorsnede.

Bloeitijd: juni tot juli. De zaden rijpen al naar gelang de standplaats in 6–8 weken.

Voorkomen

In de Atlantische kuststreken van de zuid-oostelijke staten Virginia, Noord Carolina, Zuid Carolina, Georgia en Florida, in zandgrond of grasland, zelden aan bosranden, op zeeniveau groeiend. Vooral in de nabijheid van de kust worden door bouwactiviteiten een aantal populaties bedreigd.

Opmerkingen

Yucca filamentosa groeit stamloos en vormt dikke, zich horizontaal uitbreidende wortelstokken. De struikvormige, gevarieerde groepen met de lange vertakte bloeiwijzen zijn blikvangers in ieder plantsoen. Waarschijnlijk zijn niet alle vormen winterhard.

***Yucca filamentosa* ssp. *smalliana* fh 1182.14,
Zuid Georgia Foto Hochstätter**

***Yucca filamentosa* L. ssp. *smalliana*
(Fernald) Hochstätter**

Basioniem

Yucca smalliana Fernald, Rhodora 46 (3):
8 (1944).

Synoniemen

Yucca filamentosa sensu Small, Man. Se.
Fl. 303 (1933), non Linnaeus (1753).
Yucca filamentosa var. *smalliana*
(Fernald) Ahles, Journ. Elisa Mitchell Sci.
Soc. 80 (2): 172. (1964).

Holotype

Plaat 809 in GH; A.H. Curtiss no. 2950,
zandgrond bij Jacksonville, Florida.

Overig representatief materiaal

fh 1182.12, Noord Florida, bij
Jacksonville; fh 1182.14, Zuid Georgia.

Beschrijving

Stamloos, vormt kleine groepjes.
Bladeren blauwachtig groen, star, glad,
rechttop, gebogen, 20–40 cm lang, 1,5–3

cm breed, met kronkelige draden aan de
rand.

Bloeiwijze pluimvormig, 1,5–3 m hoog,
met lange vertakkingen die hoog boven de
bladeren beginnen. Bloem wit, klokvormig,
2–4 cm in doorsnede.

Vrucht cilindervormig, bij rijpheid bruin-
achtig, openscheurend, niet ingesnoerd,
2–3 cm lang, 6-hokkig. Zaden mat-zwart,
gestructureerd, 8 mm lang, 4 mm breed.

Bloeitijd: mei tot juni. De zaden rijpen in
ca. 6 weken.

Voorkomen

In de zandduinen en het grasland van
Centraal tot Noord Florida aan de kust en
op zeeniveau in Zuid Georgia.

Opmerkingen

Yucca filamentosa ssp. *smalliana*
onderscheidt zich door de typische, smalle,
blauwachtig groene, opgerichte, gebogen
bladeren met kleine gedraaide draden aan
de bladranden.

Ze is mogelijk winterhard.

***Yucca filamentosa* L. ssp. *concava*
(Haworth) Hochstätter**

***Yucca filamentosa* ssp. *concava* fh 1182.5
Cape Fear, Noord Carolina Foto Hochstätter**

Basioniem

Yucca concava Haworth, Suppl. Pl. Succ. 34 (1819).

Synoniemen

Yucca concava Lemaire, III. Hort. 13:98.
Yucca filamentosa latifolia Engelm.,
Trans. Acad. St. Louis 3:52 (1873).
Yucca filamentosa concava Baker, Journ.
Linn. Soc. Bot. 18:228 (1880).

Neotype

Fritz Hochstätter 1182.5, Cape Fear
River, North Carolina, USA, 7 november
2000, SRP.

Overig representatief materiaal

Noord Carolina: fh 1182.3, Kitty Hawk;
fh 1182.4, Alligator river. Het materiaal
uit Virginia moet nog nader bestudeerd
worden.

Beschrijving

Zonder stam, solitair of kleine groepen
vormend. Bladeren donkergroen, star, ruw,
rechttop, gevouwen (lepelvormig), 20–40
cm lang, 1,5–6 cm breed, met flexibele
draden aan de randen.

Bloeiwijze pluimvormig, 1–2,5 m lang,
met korte of lange vertakkingen, ver
boven de bladeren beginnend. Bloem wit,
klokvormig, 3–5 cm in doorsnede.

Vrucht cilindervormig, 6-hokkig, groen,
bij rijpheid lichtbruin en openspringend,
ingesnoerd, 20–40 mm lang. Zaden mat-
zwart, gestructureerd, 6 mm lang, 3–5 mm
breed.

Bloeitijd: Mei.

Voorkomen

In zandduinen of grasland in de nabijheid
van de kust in Noord- en Zuid-Carolina.

Opmerkingen

Karakteristiek zijn de lepelvormige
(gevouwen) stevige bladeren met het ruwe
bladoppervlak.

Ssp. concava groeit in kleine groepen
grenzend aan het bewoonde gebied van
de Atlantische kust. Door de oprukkende
bebouwing wordt een aantal populaties
sterk bedreigd.

Yucca flaccida Haworth

Suppl. Pl. Succ. 34. (1819)

Synoniemen

Yucca flaccida Lemaire, III. Hort. 13: 99.
Yucca flaccida orchioides (Carrière)
Trelease, Rep. Mo. Bot. Gard. 13: 51
(1902).

Yucca flaccida glaucescens (Haworth)
Trelease, Rep. Mo. Bot. 13: 51 (1902).
Yucca flaccida Carrière, Rev. Hort. 1859
:555 (1859).

Yucca flaccida grandiflora (Baker)
Trelease, Rep. Mo. Bot. 13: 52 (1902).
Yucca flaccida fa. *orchioides* (Carrière)
Trelease, Rep. Mo. Bot. Gard. 13: 50 –
51. (1902).

Yucca flaccida lineata Trelease, Rep. Mo.
Bot. Gard.13: 52 (1902).

Yucca flaccida integra Trelease, Rep. Mo.
Bot. Gard.13: 52 (1902).

Yucca flaccida exigua (Baker) Trelease,
Rep. Mo. Bot. Gard.13: 52 (1902).

Yucca flaccida var. *major* (Baker) Rehder,
Journ. Arnold. Arbor. 1: 193. (1920).

Yucca puberula Haworth, Phil. Mag.
1828:126 (1828).

Yucca filamentosa flaccida Engelm.,
Trans. Acad. St. Louis 3:52, 214. (1873).

Yucca filamentosa puberula Baker, Journ.
Linn. Soc. Bot. 18: 228. (1880).

Yucca filamentosa Gattinger, Tenn. Flora.
(1887).

Yucca filamentosa glaucescens Baker,
Journ. Linn. Soc. Bot. 18 :228. (1880).

Yucca filamentosa antwerpensis Baker, 1. c.
Yucca filamentosa grandiflora Baker, Ref.
Bot. 5. pl. 325. (1872).

Yucca filamentosa maxima Baker, Journ.
Linn. Soc. Bot. 18 :227. (1880).

Yucca filamentosa Baker, Ref. Bot. 5. pl.
324 (1872).

Yucca flaccida fh 1181.96, Cherokee Tennessee 200m

Foto Hochstätter

Yucca filamentosa sensu Baker in:
Saunders, Ref. Bot. 5:t. 324 (1872).

Yucca filamentosa fa. *flaccida* (Haworth)
Voss, Vilmorin Blumengarten (ed. 3) 1:
1057 (1895).

Yucca filamentosa fa. *glaucescens*
(Haworth) Voss, Vilmorin Blumengarten
(ed. 3) 1: 1057 (1895).

Yucca filamentosa fa. *puberula* (Haworth)
Voss, Vilmorin Blumengarten (ed. 3) 1:
1057 (1895).

Yucca filamentosa fa. *orchioides*
(Haworth) Voss, Vilmorin Blumengarten
(ed. 3) 1: 1057 (1895).

Yucca meldensis, Garden 8: 147 (1875).

Yucca orchioides Carrière, Re. Hort.
1861:370 (1861).

Yucca orchioides major Baker, Bot. Mag.
iii. 33. pl. 6316. (1877).

Yucca glaucescens Haworth, Suppl. Pl.
Succ. 34. (1819).

Yucca glauca Sims, Bot. Mag. 53. pl.
2662. (1826).

Yucca exigna Baker, Ref. Bot. S. pl. 314
(1872).

Neotype

fh 1182.16 Mt. Arabia, Georgia.

Gedeponerd in SRP, 7 november 2000.

Overig representatief materiaal

fh1181.96, Cherokee gebied, Tennessee,
200 m; fh 1181.97, Snow Bird Mts.,
Noord Carolina, 390 m; fh 1181.98,
Blue Ridge, Noord Carolina, 930 m;
fh 1182.13, Alapha River, Georgia; fh
1182.15, Big Indian Creek, Georgia;
fh1182.16, Mt. Arabia, Georgia, 300
m; fh 1182,17, Dr. Martin Luther King,
Georgia; fh 1182.18, Tallaposa River,
Alabama, 300 m; fh 1182,19, Country
Road, Alabama, 260 m; fh 1182.24, bij
Anniston, Alabama, 300 m; fh 1180.87,
Pockono Mts., Pennsylvania.

Beschrijving

Zonder stam, met uitlopers, struikvormig, groepen van verschillende grootte vormend. Bladeren rechtop of hangend naar de grond, groen, zacht, glad, langwerpige-lancetvormig, 20-70 cm lang, 1-3 cm breed, aan de bladrand fijne, gedraaide haren.

Bloeiwijze pluimvormig, 2-4 m lang, met vertakkingen, tussen de bladeren of net daarboven beginnend. Bloem wit of crèmekleurig, 3-6 cm in doorsnede.

Vrucht cilindervormig, als ze rijp zijn openspringend, lichtbruin of grijs, niet ingesnoerd, 20-40 mm lang, 6-hokkig. Zaden glanzend zwart, 4 - 7 mm in doorsnede.

Bloeitijd mei tot juli. De zaden rijpen in 6 tot 8 weken, al naar gelang de standplaats.

Voorkomen

In het binnenland van de zuid-oostelijke staten Tennessee, Georgia, Alabama, Noord Carolina, Washington DC., Maryland, Pennsylvania, New York, Connecticut, in rotsachtige bergstreken (Blue Ridge, Great Smoky Mts., Apalache Mts., Pockono Mts.) of in licht beboste gebieden. Aan de rand van het bos vaak in humusrijke grond of in grasland, tot een hoogte van 1600 m groeiend.

Opmerkingen

Yucca flaccida heeft typische, dunne, gladde, naar beneden hangende bladeren. De vertakte bloeiwijze kan een hoogte van meer dan 4 m bereiken. In tegenstelling tot de andere vertegenwoordigers van de Filamentosa-groep groeit deze soort in bergstreken op rotsachtige grond. Planten die zelden in humusrijke grond voorkomen hebben aanmerkelijk bredere bladeren. *Y. flaccida* is winterhard. Bij extreme koude vouwen de bladeren zich samen.

Literatuur

Ahles, ?. (1964). *Yucca flaccida* Haw. - Journ. Elisa Mitchell Sci. Soc. 80: 172.

- Baker, J. G. (1872) *Yucca filamentosa* & Variëteiten. - Saunders. Ref. Bot. 5:t. 322, t. 323, t. 324, t. 325.
- Baker, J. G. (1881) *Yucca filamentosa*. Linnean Society Bot. Journ. 18: 228.
- Baker, J. G. (1887) *Yucca orchiooides* var. *major*. Curtis Bot. Mag. 103: t.6316.
- Carrière, ?. (1859) *Yucca filamentosa* var. *flaccida* Haworth. Revue Horticole 8: 555, fig. 119, 120.
- . 1861. *Yucca filamentosa* var. *orchiooides*. Revue Horticole 1861: 369-370, fig. 89-90.
- Engelmann, G. (1873) *Yucca filamentosa*. Trans. Acad. Sci. St. Louis. 3: 52.
- Fernald, M. (1944) Overlooked species, transfer and novelties in the flora of eastern North America. Rhodora. 46(3): 5-9. 1 pl. 808-809.
- Haworth, A. (1819) *Yucca* L. Supplementarum Plantarum Succulentarum. 31-38.
- Haworth, A. (1828) *Yucca puberula*. Phil. Mag. (ser. 2). 3: 186.
- Hochstätter, F. (2000) Het cultiveren van *Yucca*'s. Succulenta 79 (2): 73-75.
- . (2001) *Yucca* L. (Agavaceae). Vom Atlantik zu den Smoky Mountains und Blue Ridge. Kaktusblüte 16:7-12.
- Irish, M. & G. (2000) Agaves, Yuccas and related plants. Timber Press, Portland, Oregon.
- Krai, ?. (1958) Liliengewächse. in: Pareys Blumengärtnerei pp. 302-306.
- Jaeger, E. (1957) The North American deserts. Stanford University Press, Stanford, California.
- Lindley, ?. (1836) *Yucca filamentosa* var. *flaccida*. Edward's Botanical Register. 22: t 1895.
- Linnaeus, C. (1753) Hexandria Monogynia. *Yucca*. Species Plantarum: 319.
- McDaniel, J. C. (1975) The typical *Yucca filamentosa* L. Cact. Succ. J.(US). 47 (3): 110-111.
- McKelvey, S. (1935) Notes on *Yucca*. Journal of the Arnold Arboretum. Vol. 16: 268-271, plaat 138, 139.
- Nelson, G. (1996) The shrubs and woody vines of Florida. Pineapple Press, Sarasota, Florida.
- Rheder, ?. (1920) *Yucca flaccida* var. *major*. Journ. Arnold Abor. 1: 193.
- Russell, J. (1971) Yuccas in Britain. Journal of the Royal Horticultural Society. 491-495.
- Sweet, ?. *Yucca filamentosa* var. *puberula* Haworth. Brit. Flow. Gard. T. 21.
- Trelease, W. (1902) The Yuccae. Missouri. Bot. Gard.

Ann. Rep. 13: 27-133.
Vogel, W. (2000) Palmlilienreport. Eigen uitgave.
Voss (1895) *Yucca filamentosa* Formen. Vilmorin
Blumengarten (ed. 3).1: 1057.

Vertaling: Henk Viscaal
Bewerking: Rob Bregman

Postfach 510201, D, Mannheim, Duitsland
Box 11, Modena, Utah 84753, U.S.A.
E-mail: Fhnavajo@aol.com

***Yucca flaccida* fh 1182.15, Big Indian Creek, Georgia**

Foto Hochstätter

BOEKBESPREKING

Ton Pullen

Illustrated Handbook of Succulent Plants: Monocotyledons, door Urs Egli (red.). Uitgave: Springer, Berlijn, 2001. ISBN 3 540 41692 7. XIV + 354 pagina's tekst; 32 pagina's foto's. Prijs DM 189,--

Deze uitgave is bedoeld als eerste aflevering van een serie, die uiteindelijk uit 6 delen zal bestaan: Na het nu verschenen deel over de monocotylen (eenzaadlobbige planten) zullen delen volgen over dicotylen (tweezaadlobbigen), Asclepiadaceae, Crassulaceae en twee delen, gewijd aan de Aizoaceae (middagbloemen). De serie moet in 2003 compleet zijn. Deze 6-delige uitgave houdt zich uitsluitend bezig met de 'andere succulenten'; cactussen zult U er niet in aantreffen. Een groot aantal auteurs, allen deskundige op hun terrein, heeft aan deze uitgave bijgedragen. Dit project wordt in het voorwoord van de samensteller, Urs Egli, geafficheerd als de opvolger van de bekende werken van Hermann Jacobsen, het driedelige Handbuch der Sukkulente Pflanzen (1954/55) en de Engelstalige uitgave daarvan (1960), almede het bekendere Sukkulentenlexikon (1970, Engelse uitgave 1975).

Het voorliggende deel over de monocotylen behandelt in strikt alfabetische volgorde alle succulente planten uit deze groep, waaronder bekende geslachten als *Agave*, *Aloe*, *Astroloba*, *Beaucarnea*, *Bulbine*, *Dracaena*, *Gasteria*, *Haemanthus*, *Haworthia*, *Nolina*, *Sansevieria* en *Yucca*, almede een aantal minder bekende genera.

Ook Egli worstelt (op pagina 1) met de vraag "wat is een succulent?". Hij hanteert een vrij breed concept, zodat

ook een aantal tegenwoordig populaire caudexplanten binnen de definitie vallen. Halofyten (op zoute bodem groeiende planten) met een succulent uiterlijk zijn weggelaten, evenals planten met een succulent of xerofyt uiterlijk uit de Bromelia- en Orchideeënfamilie. Als argument wordt gegeven het feit, dat over deze families een uitgebreide en recente eigen literatuur bestaat.

Persoonlijk vind ik dit vreemd en jammer. Vreemd, omdat ook over succulente planten recentelijk monografieën van ter zake deskundige specialisten zijn verschenen, jammer, omdat nu bijvoorbeeld planten uit de genera *Abromeitiella*, *Hechtia* en *Dyckia*, die velen in de verzameling hebben, in dit werk niet ter sprake komen.

Elke familie wordt uitvoerig gedefinieerd, waarna de afzonderlijke genera en soorten volgen. De beschrijvingen van de soorten zijn gestandaardiseerd. Het geheel maakt een zeer degelijke en wetenschappelijk verantwoorde indruk. Opvallend is, dat, vergeleken met de werken van Jacobsen, in de indeling in families veel gewijzigd is. Natuurlijk zijn er sindsdien veel nieuwe namen bijgekomen, vele andere namen zijn naar het rijk der synoniemen verwezen.

Nuttig is de Taxonomische Cross-reference Index. Men kan met behulp van deze index zeer snel de juiste naam van een taxon, dat van naam of status veranderd is, vaststellen.

Over de cultuur van de planten is niets te vinden. Dat geeft aan, dat de samensteller meer een boek voor wetenschappers dan voor hobbyisten voor ogen had.

Het boek wordt gecompliceerd met een dertigtal fotopagina's, die merendeels van redelijke kwaliteit zijn. Natuurlijk zijn niet alles soorten afgebeeld.

Voor het determineren heb je er dus weinig aan.

Conclusie

Een zeer goed uitgevoerd boekwerk van hoge kwaliteit, een must voor de wetenschapper, zeker aan te bevelen voor

Sjef Theunissen

“Kakteen in Brasilien, Cacti in Brazil”
door Konrad Herm, Andres Hofacker,
Graham Charles, Werner van Heek,
Bernard Bohle, Dr. Willi Strecker en
Gerhard Heimen.

Uitg. Peter Naber, D-76549 Hügelsheim,
2001.

ISBN 3-00-007573-9

24 x 31 cm, 176 bladzijden, 373
kleurenfoto's, gebonden in linnen band
met omslag. Prijs: DM 79,- plus DM
9,- portokosten. Het boek kan besteld
worden bij Andreas Hofacker, Neuweiler
Strasse 8/1, 71032 Böblingen
(Duitsland), tel. 00*49*7031*273524,
fax 00*49*7031*733560 en e-Mail
andreashofacker@germany.net.de.

Deze uitgave in zowel Duits als Engels is tot stand gekomen door samenwerking van meerdere auteurs, waarvan de meesten zich in verschillende periodieken al als fervente reizigers ontpopt hebben. Wie alleen op de titel van het werk afgaat maakt een grote fout, want we hebben hier te maken met een, zeker op fotografisch gebied, uitgebreide reisgids voor het immense land Brazilië. De auteurs hebben hun best gedaan om datgene, wat zij willen zeggen over het land en zijn bewoners op het gebied van flora en fauna kort en bondig te houden en het te illustreren aan de hand van een overvloed aan, prachtige foto's.

Na een inleiding over de historie van de cactologie in Brazilië wordt overgegaan op een zeker ook voor beginnende liefhebbers interessante beschrijving van het werk, dat mensen als Buining, Horst,

de gevorderde liefhebber. Echter, de prijs zal wellicht velen afschrikken. Ik betaalde in een grote Amsterdamse boekhandel de prijs van fl. 220,60 ! Met nog 5 delen in het vooruitzicht, voorwaar een forse investering voor menigeen.

Ritter, Uebelmann en Werdermann verricht hebben om de cactusflora van Brazilië onder de aandacht van de liefhebber te brengen. Hier zou het m.i. niet misstaan hebben om van de betreffende grootheden ook een duidelijke foto op te nemen.

Na een excursie naar het aan cactussoorten rijkste gedeelte van het land, het Noordoosten, volgt een alfabetische behandeling van de aldaar voorkomende geslachten, van *Arrojadoa* tot en met *Uebelmannia*. De schrijvers zijn zich bewust van het feit, dat op andere plaatsen uitgebreider over deze geslachten is geschreven en zij beperken zich dan ook tot verwijzingen naar eerdere auteurs. Ik denk, dat men hier met recht mag zeggen: in der Beschränkung zeigt sich der Meister.

Vanuit het Noordoosten wordt overgegaan op de geslachten van het Zuiden, met name *Parodia* (*Notocactus*) en *Frailia*. Het boek sluit af met een alfabetische lijst van soorten met vermelding van de auteurs en de index, die het onmiddellijk mogelijk maakt om in het boek dié foto's terug te vinden, die het andere Brazilië toegankelijk maken.

Natuurlijk bevat het boek een groot aantal opnamen van cactussen, de titel zou anders verkeerd gekozen zijn, maar telkens slagen de auteurs erin om de aandacht gespannen te houden door cactussen af te wisselen met andere beelden. Die zijn gewijd aan de andere flora, maar ook aan het landschap en de plaatsen die men op een reis door Brazilië aan zou kunnen doen. Voor wie van plan is om een rondreis door Brazilië te maken met als zwaartepunt “cactussen”, lijkt me dit werk een prima voorbereiding dat zijn prijs zeker waard is.

EEN MOOIE HYBRIDE

Ton Pullen

Al meer dan 15 jaar geleden kreeg ik een klein plantje cadeau, met op het etiket de naam *Denmoza x Cleistocactus*. Ik besteedde er niet al te veel aandacht aan, omdat ik niet direct in hybriden was geïnteresseerd. Het plantje groeide langzaam, doch gestaag. Het werd, samen met de andere planten, regelmatig van een grotere pot en vers substraat voorzien. Het 'overleefde' bovendien de regelmatige 'selectie', die er uit bestaat, dat bepaalde planten het veld moeten ruimen, omdat de planten nu eenmaal steeds groter worden en de kas niet van elastiek is. Er veranderde iets, toen de plant een jaar of vijf geleden begon met het aanmaken van een dichtere en langere bedoorning nabij de schedel. De plant is nu 30 cm hoog, bij een diameter van 8 cm. De 14 ribben zijn voorzien van vrij grote areolen, die ongeveer 8 mm hoog en 5 mm breed zijn en voorzien van gelige wol.

De oudere areolen worden later vuilwit tot grijs van kleur. Elk areool draagt een groot aantal dunne, priemvormige randdoorns en meestal een langere middendoorn. De bedoorning is in de nieuwgroei roodbruin van kleur, later goudgeel, bij de onderste areolen worden de doorns steeds grijzer, soms met donkerbruine punten. Bovendien staan er op de areolen lange borstelharen, ook die zijn goudgeel van kleur en veelal langer dan de doorns, met name in de kop van de plant. Al spoedig verschenen er knoppen, die zich na enige tijd tot bloemen ontwikkelden. De bloemen zijn ongeveer 60 mm lang, de bloembuis heeft een diameter van 11 mm en de opening van de bloem meet 17 mm. De bloembuis is met schubjes bezet, in de oksels daarvan groeien kleine plukjes geelwitte haartjes. De bloemen lijken het meest op de bloemen van een *Cleistocactus*. De jaren

Denmoza x Cleistocactus, bloeiende plant in de collectie van de schrijver, 27 juni 2001.

Foto van de schrijver.

na deze eerste bloei begon ik steeds meer plezier in deze plant te krijgen, het aantal bloemen neemt jaarlijks toe, de plant bloeit meerdere keren per zomer en is een echt sieraad in mijn kas geworden.

Denmoza is een klein geslacht van grote, bolvormige, later dik-zuilvormig uitgroeiende planten, voor het eerst beschreven in 1922 door Britton & Rose. De naam *Denmoza* is een anagram van Mendoza, de naam van een stad in Argentinië. Er zijn twee soorten beschreven: *Denmoza erythrocephala* en *D. rhodacantha*. Hunt (1999) erkent het geslacht *Denmoza* wel, hij brengt *D. erythrocephala* terug tot synoniem onder *D. rhodacantha*, maar dit even terzijde. Hoewel de planten zeer groot kunnen worden gaat de groei uitermate langzaam. Een exemplaar onder de laatstgenoemde naam in mijn verzameling is in meer dan 20 jaar gevorderd tot een 9 cm pot!

Cleistocactus is een geslacht van kortere of langere zuilvormige planten. Het geslacht is in 1861 door Lemaire als zodanig beschreven. Het is een relatief groot geslacht. De planten hebben kenmerkende, buisvormige, zich weinig

openende bloemen. Zij komen voor in Zuid-Amerika. De meeste cactusliefhebbers kennen deze planten wel.

Denmoza x *Cleistocactus* is derhalve een intergeneriek kruisingsproduct. Hoe deze kruising tot stand gekomen is kan ik alleen maar gissen. Ik weet niet of deze kruising met opzet tot stand gebracht is of bij toeval ergens in een kas ontstaan is. Zou het laatste het geval zijn dat kan men niet eens met zekerheid vaststellen welke ouderplanten er bij betrokken zijn. Ik mag aannemen, dat de zaden van een *cleistocactus* geogst zijn, zodat dit de moederplant is. Maar welke *cleisto*, of

SUMMARY

Rob Bregman

The first issue of 2002 is traditionally opened by editor Henk Viscaal, who looks back at the past year.

Then, as usual, Joop Smit-Reesink follows with her series of articles for youngsters. This time the subject is *Cephalocereus senilis*.

Our regular contributor Henk Krijnen has stopped his articles in which he discussed 4 nice plants from his own collection. This formula has been taken over by Bertus Spee under the name "voor het voetlicht" (in the spotlight). His first contribution is about *Mammillaria duwei*, *Glandulicactus* (*Sclerocactus*) *uncinatus*, *Eriocactus* (*Parodia*) *warasii* and *Toumeyia* (*Sclerocactus*) *papyracantha*.

In part 7 on the genus *Haworthia*, Ingo Breur deals with *H. magnifica* var. *splendens*.

Ben Zonneveld reports about a trip to Lesotho in southern Africa trying to find the rare CITES 1 species *Aloe polyphylla*.

Ton Pullen discusses various foreign journals about succulent plants.

From Surinam, Geert Erkelens reports about *Melocactus brongniartii*. He gives an extensive description of this rare plant,

denmoza moet dan het stuifmeel geleverd hebben.

Ik kan er slechts naar raden. Maar hoe het ook geweest is, het maakt niet uit. Het is een prachtplant, die ik niet meer zou willen missen!

Literatuur:

Backeberg, C. (1977) - Das Kakteenlexikon. Stuttgart.

Hunt, D. (1999) - Cites Cactaceae Checklist, 2nd ed. Kew.

Adres: Rinkslag 19

7711 MX Nieuwleusen.

seeds of which had been distributed under the name *Melocactus* spec. Honduras.

J. Lambert visited the natural habitat of *Pyrrhocactus andreanus*. He also comments on its systematic position.

In his ongoing series on the development from bud to flower, Albert Pilot writes about *Matucana madisoniorum*.

Casper Mazurel visited Kobus Venter near Cape Town, South Africa, and tells us about his large *Haworthia* collection.

Gerard Delanoy made a trip to Cuba and discusses its cacti, focussing on *Melocactus*.

The series on the genus *Yucca* is continued by Fritz Hochstätter. In part 10, he writes about the series *Filamentosae* (*Y. filamentosa* and *Y. flaccida*).

The new book "Illustrated Handbook of Succulent Plants" by Urs Egli is commented by Ton Pullen.

Another new book, "Cacti in Brazil", written by several authors, is reviewed by Sjef Theunissen.

A third contribution by Ton Pullen is about a nicely flowering hybrid between *Cleistocactus* and *Denmoza*.

Hector Petersenstraat 7,

1112 LJ Diemen.

e-mail: bregman@science.uva.nl

*Inlichtingen over het lidmaatschap
en ontvangst van nummers;
adreswijzigingen aan:*

Inquiries about membership and
receipt of issues; address changes
to:

**D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl**

Henk Viscaal	Redactioneel.....	2
Joop Smit- Reesink	Jong geleerd Cephalocereus senilis.....	3
Bertus Spee	Voor het voetlicht (1).....	4
ingo Breuer	Mooie en interessante Haworthia's voor de verzamelaar (7).....	6
Ben J.M. Zonneveld	Aloe polyphylla.....	8
Ton Pullen	Succulentennieuwtjes.....	11
Geert Eerkens	Melocactus brongniartii.....	13
J. Lambert	Pyrrhocactus andreaeanus.....	15
Albert Pilot	Van knop tot kelk (13).....	19
Casper Mazurel	Op bezoek bij Kobus Venter.....	25
Gerard Delanoy	Een reis door Cuba.....	28
Fritz Hochstätter	Het geslacht Yucca (10) Serie filamentosae	36
Ton Pullen	Boekbespreking Urs Egli: Illustrated handbook of succulent plants; Monocotyledons	44
Sjef Theunissen	Boekbespreking Kakteen in Brasiliën / Cacti in Brasil.....	45
Ton Pullen	Een mooie hybride.....	46
Rob Bregman	Summary.....	47

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname
van artikelen is alleen toegestaan
na verkregen toestemming van
de auteur/illustrator en met een
duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit -Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
e-mail: smitnre@worldonline.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
e-mail: hviscaal@universal.nl
C.A.L. Bercht
e-mail: bercht@nzo.nl
R. Bregman
e-mail: bregman@science.uva.nl
J.J. de Morree
e-mail: morree@wanadoo.nl
A.B. Pullen
e-mail: tonpullen@wanadoo.nl
B.J.M. Zonneveld; e-mail:
Zonneveld@rulbim.leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Matucana madisoniorum

Foto: Albert Pilot.

VERENIGINGSNIEUWS

IN DIT NUMMER :

Belangrijke adressen	2
Afdelingsactiviteiten	3
Evenementenkalender	6
Nieuws Belgische verenigingen	7
Verslag Najaarsvergadering 13-10-01	8
Vraag en aanbod/infomap	11
Opendeur dagen	11
Convenant Stichting Arboretum Trompenburg en Succulenta	12
Plantencentrale/Verenigingsartikelen	14
Nieuwe leden	15
Advertenties	16

FEBRUARI 2002

NEDERLANDS BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Succulenta

BESTUUR

Voorzitter: B.G. van der Elst
Bondefanten 13, 2907 NA, Capelle a/d IJssel
Tel. 010 - 4513176

Secretaris: J.H. Bruseker,
Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen
Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

Penningmeester: J.E.F. Dekeling
Fazantenveld 140, 5431 JG Cuijk
Tel. 0485 - 312099
E-mail: j.dekeling@hccnet.nl

2e penningmeester: D.H. Roozegaarde
Banninkstraat 5, 7255 AT Hengelo GLD
Tel. 0575 - 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

PR & Promotie: C.B. Grimmelikhuisen
Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog a/d Zaan
Tel. 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

Bestuurslid: E.J.W. Smienk
P.Koomansstraat 57, 4822 WC Breda
Tel: 076 - 5419124.
E-mail: ejsmienk@concepts.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen lidmaatschap, adreswijzigingen opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur:

D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo. Tel: 0575-465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

Lidmaatschap:

Nederland/België	• 18,15
Jeugdleden Nederland-België	• 9,10
Europa	• 25,00
Buiten Europa	• 29,50

FINANCIËLE ZAKEN

Betalingen via de bankrekeningen van SUCCULENTA CUIJK:
Nederland: 680596 bij de Postbank
België: 000.1141809-22 bij de Belgische postgiro
Duitsland: 15.65.907/019, ABN/AMRO, Aachen, BLZ 390.10200.

INFOMAPSUCCULENTA

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties voor de infomap zenden naar:
J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

REDACTIE

Hoofdredacteur: H.W.Viscaal
Brinklaan 31, 7261 JH Ruurlo
Tel: 0573-452005
E-mail: hviscaal@universal.nl

Redactiesecretariaat: Mevr. J.M. Smit-Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel: 0318-430099. Fax: 0318-430102. E-mail: smitnre@worldonline.nl
Kopij voor het tijdschrift zenden aan het redactiesecretariaat.

Verschijnt 6 maal per jaar in de even maanden.

VERENIGINGSNIEUWS

Kopij voor het Verenigingsnieuws voor de 15e van de even maanden zenden naar:
A.C.M. van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. E-mail : a.zuijlen@tref.nl

Advertenties naar:

J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406

Advertentietarieven:

1/16 pag.	• 16,=
1/8 pag.	• 29,50
1/4 pag.	• 45,50
1/2 pag.	• 72,50
1/1 pag.	• 125,=

OVERIGE INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

W.P.C.H. Bervoets, Mozartstraat 108,
7391 XM Twello. Tel 0571-272841.

CLICHÉFONDS

J. Schraets, Geuldersedijk 2
5944 NH Arcen. Tel. 077-4732913

DIATHEEK

J. Deckers, Dorpsstraat 99,
6441 CC Brunssum. Tel. 045-5272461

PLANTENCENTRALE

G.Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem

Postbankrekening 8440933

E-mail: g.koerhuis@planet.nl

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN, BOEKEN EN GEBRUIKTE BOEKENBEURS

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.
Tel. 0348-471083. Gironummer 199176

E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

P. Laney, Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen.
E-mail: pclaney@cs.com

AFDELINGSACTIVITEITEN

ACHTERHOEK

- 14 feb. Jaarvergadering + boekbespreking + praktijk
14 mrt Trudy Welman over La Palma en Lanzarote
11 apr. Dia-lezing Geert Borgonje over Bijzondere bol- en knolgewasjes
9 mei Hemelvaartsdag, dus tentoonstelling en beurs
13 juni Dia-lezing Wiebe Bosma over B(1)oeiende cactussen
11 juli Tuinbezoek
aug. Vakantie
12 sep. Gert Ubink
10 okt. Dia-lezing Jan Lubbers over de opbouw van zijn eigen tuin
14 nov. Dhr. te Veldhuis met een dia-serie over insecten
12 dec. Gezellige avond

De bijeenkomsten worden gehouden elke 2^e donderdag van de maand om 20.00 u in het E.N.O. gebouw, Woerdseweg, Groenlo.

ARNHEM

- 14 feb. Lezing door Paul Shirley over het geslacht Epiphyllum
14 mrt Dia's van de afgelopen zomer door Jan Sevenster
11 apr. Grote voorjaarsvergadering

Zaal van de speeltuinvereniging Tuindorp, achter het pand Floralaan 18 te Wageningen. Aanvang 20.00 uur, tel. 0317-411801

BRABANT-BELGIE

- 22 feb. Frank van den Broek: Planten uit alle gebieden
29 mrt Jan Dirkx: Waar komen onze cactussen vandaan?
26 apr. Albert Goossens: 10 reizen Mexico
26 mei Opendeurdag tuinbouwschool
31 mei Walter Dams: Bolivia

- 15 juni Busreis
28 juni Domien Jacobs: Zuid-Peru reis november 2001
30 aug. Ruilbeurs onder leden
27 sep. Freddy Lampo: Van Anzo Borrego tot Canyonsland
25 okt. Jan van Dorpe: Namibië en Richterveld
29 nov. Frank Hoste: De Reënboognasie
20 dec. Praatcafé en uitslagen

DORDRECHT

- 14 feb. Quiz en bespreking van het geslacht Parodia
14 mrt Lezing door Martien Senders
11 april Vervolg van een reisverslag over Madagascar door Joop Schotman
2 mei Ruilbeurs
13 juni Naamgeving cactussen
11 juli Kasje kijken bij een van onze leden
8 aug. Kasje kijken bij een van onze leden

De kas van dhr. Lintsen (voorheen Frans Noltee), Burgemeester de Bruinelaan tussen 1D en 1E te Zwijndrecht, 19.30 uur

EINDHOVEN

- 18 feb. Staat nog open
11 mrt Walter Dams met lezing: Cactusreis Cote d'Azur - Italiaanse Riviera - Franse Alpen
8 apr. Frans Cuypers met lezing: Reis Zuidwest Amerika
mei Ergens in mei excursie
13 mei Ruilavond met extra's, zoals video..
16 juni Louis van Tulden met lezing: Mamillaria's

Plaats: Gemeenschapshuis 'De Hoeksteen', Gerretsonlaan 1a, 5624 JL te Eindhoven. Tel. 040 - 244 17 95.

Elke 2e maandag van de maand clubavond. De zaal is open vanaf 19.30 uur

FRYSLAN

- 12 feb. Doe-avond, demonstraties en workshop, planten op tafel
12 mrt Onderlinge ruilbeurs. De laatste twee keer was het een groot succes.
"Houwen zo"
9 apr. Dialezing verzorgd door "mystery guest" als spreker
27 apr. Cactusreisje
14 mei De heer de Jonge met een dialezing over zijn recente reis naar Zuid-Afrika
16 mei + Werkdag in het Bos van Ypey
23 mei Kas en rotstuin
1+2 juni Open dagen in Bos van Ypey

De bijeenkomsten worden gehouden in zalen Tivoli aan de Huizumerlaan te Leeuwarden en beginnen alle om 19.30 uur.

GOOI- EN EEMLAND

- 12 feb. Dhr. Krijnen : Chileense cactussen
12 mrt Martien Senders: Succulentenpassie (2)

Wijkcentrum Noord, Lopes Diaslaan 85, Hilversum, aanvang 20.00 uur.

GORINCHEM-'s-HERTOGENBOSCH

- 4 feb. Lezing over "Can Canal" door Jan Bots
8 mrt Lezing door E. Smienk
8 apr. Lezing door E. Piens
5 mei Cactusbeurs in Oss

Herberg De Prins, Hoogstraat 50, 5258 BE Berlicum. Aanvang 20.00 uur.

GOUDA

- 21 feb. Hr. Wim Alsemgeest met: "Na 20 jaar terug in Mexico"
21 mrt Hr. Martien Senders met: "De West-Karoo"
18 apr. Onderlinge ruil- en praatavond
25 mei Goudse Cactusbeurs

Zalencentrum 't Brandpunt, Turfmarkt 58 te Gouda. Aanvang 20.00 uur

's-GRAVENHAGE e.o

Verenigingsgebouw Buurtschap Oud-Rijswijk, Esdoornstraat 3A te Rijswijk. Aanvang 20.00, zaal open 19.30 uur.

HOEKSCHE WAARD

- 14 feb. Quiz door Leen Koesveld. Jan Magnin vertelt over kweken en zaaien
14 mrt Jan Magnin laat dia's zien over zijn reis naar Suriname.
11 apr. Nico Engels laat planten en dia's zien. Afsluiting met de traditionele voorjaarsruilbeurs
16 mei Vergelijking plantjes, afkomstig van Nico Engels, die via verloting bij iedereen terecht zijn gekomen
Let op, dit is de derde donderdag!
13 juni Jaarlijkse bingo-avond
12 sep. Foto's en/of dia's van eigen leden om over te praten.
Afsluiting met Najaarsruilbeurs.

Natuurbezoekerscentrum te Numansdorp bij de Rijkshaven. Aanvangstijd is 20.00 uur precies. Tijdens pauze koffie en verloting.

TILBURG

- 18 feb. Chel Jamin met "Een reisverslag door de Sierra Madre naar Baja California"
11 mrt Frank Hoste met "Zuid-Namibië"
13 mei Dominicus Jacobs met "Dominicaanse Republiek en Haiti"
25 mei Busreis
10 juni Interne tentoonstelling met inbreng van eigen leden
9 sep. Walter Dams met "De tuinen van Engeland"
9 dec. Interne plantenbeurs en Algemene Vergadering

Kasteelhoeve, Hasseltstraat 256, Tilburg 2e Maandag van de maand, aanvang 20.00u.

UTRECHT

Clubavonden iedere tweede donderdag van de maand in buurthuis Ravelijn, Hoofd Graaflandstraat 2a te Utrecht.
Aanvang 20.00 uur.

WEST-BRABANT

Café "Marktzicht", Markt 50 in Etten-Leur.
Vergaderingen beginnen op zaterdagmiddag om 14.00 uur.

IJSSELSTREEK - TWENTE

- 4 feb. Lezing hr. Wolter ten Hoeve:
"Mexicaanse momenten"
- 4 mrt Lezing door spreker uit Duitsland
(onder voorbehoud)
- 15 apr. Lezing door eigen lid: hr. Jan Lubbers
uit Twello
- 6 mei Kaskijken bij eigen leden: hr. Borgonje
en mw. Fokje de Vreeze
- 3 juni Kaskijken bij hr. Viscaal en eigen lid:
fam. Coersen
- 6 of 7-7 Kaskijken bij Duitse afdeling in
omgeving Münster
- 25 aug. Cactus- en Vetplantenshow van het
Oosten
- 2 sep. Opening nieuwe seizoen bij Annie van
der Meer
- 21 sep. Bezoek aan Osnabrücker Kakteenbeurs
- 7 okt. Wordt nog ingevuld
- 4 nov. Wordt nog ingevuld
- 16 dec. Jaarvergadering

Wijkgebouw 't Hovenhuus, Leliestraat 27,
7419 CT Deventer. Tel. 0570 - 615010

ZAA NSTREEK WATERLAND

- 1 feb. Jaarvergadering
- 1 mrt Lezing Wiebe Bosma met als
onderwerp "Cactussen en Vetplanten"
- 5 apr. Lezing Nico Uittenbroek met als
onderwerp "Cactussen van A tot
Zeldzaam"
- 21 apr. Grote Succulentenbeurs in "De Brug",
Saerendamstraat te Assendelft

- 3 mei Verrassingsavond met o.a. lichtbeelden
(dia's uit ons archief)
- 11 mei Busreis
- 7 juni Laatste avond met kasbezoek

Clubgebouw "De Springplank",
Saerendamstraat 34 te Assendelft.
Tel. 06 - 50582483 of 06 - 26804737

ZEELAND

Plaats maandelijkse bijeenkomsten (op de laatste vrijdag van de maand, behalve juli en december: Thomaskapel aan de Vrijlandstraat te Middelburg. Aanvang: 19.30 uur.
Informatie: Bertus Spee (tel. 0113-352595) of bezoek de website: <http://clubnet.zeelandnet.nl/cactus/custom.html>

ZUID-LIMBURG

- 5 feb. Jaarvergadering
- 5 mrt Ben Zonneveld: Vetplanten, enz.
- 2 apr. Nico Uitenbroek: Gewasbescherming
- 7 mei Paul Neut: "Mag het ietsje vetter zijn?"
- 4 juni Diatheeklezing: gemengde dia's van cactussen en vetplanten met toelichting van Adriaan Meijssen
- juli + augustus
vakantie
- 3 sep. Praatavond, ruilbeurs en dia's van eigen leden
- 1 okt. Dhr. Krijnen: Copiapoa's en andere Chileense bolcactussen
- 5 nov. Frank Hoste: "De reënboognasie", een nieuwe reis door Zuid-Afrika
- dec. Zoals elk jaar is er in december geen vergadering

Gemeenschapshuis te Schimmert, Hoofdstraat 12. Aanvang 19.30u.
Tel.: 045 - 4042504

EVENEMENTENKALENDER

14 april

Van 10 tot 16 uur een Ruildag in de Parochiezaal van Zepperen, van de afdeling Cactusvrienden Haspengouwen VZW.

21 april

Grote Succulentenbeurs op 21 april 2002, van 10.00 tot 16.00 uur in "De Brug", Saerendamstraat te Assendelft.

Loopafstand 5 minuten vanaf het NS-station Krommenie/Assendelft.

5 mei

Door de afdeling Gorinchem-'s-Hertogenbosch wordt een cactustentoonstelling en cactusbeurs, georganiseerd in samenwerking met wijkcentrum Ussen in Oss. Er zal ruim aandacht aan worden besteed in plaatselijk kranten en op de lokale TV. Er is een royale ruimte beschikbaar voor een mooie tentoonstelling en voor diverse kramen. Inlichtingen kunt u krijgen bij: Andre van Zuijlen, tel. 0412-630733

9 mei

Grote cactustentoonstelling en beurs op donderdag 9 mei 2002 (Hemelvaartsdag) in en om het E.N.O.-gebouw aan de Woerdseweg te Groenlo (achter de "Grolsch"). Openingstijden van 10.00 tot 17.00 uur. Toegang gratis. Tafelhuur is 3 Euro per meter. Inlichtingen bij A.Heijnen, Kuipersweg 9, 7107 BC Winterswijk. Tel. 0543 - 564314.

9, 10, 11 en 12 mei

De afdeling Dordrecht organiseert in de kas van het Natuur- en Milieu-educatiecentrum in het Weizigtpark een cactus- en vetplantenshow. Het centrum ligt direct achter het station. Open van 11 tot 16 uur. De toegang is vrij.

11 en 12 mei

De beurs van de afdeling Haarlem en omstreken wordt gehouden in het weekeinde van 11 en 12 mei 2002.

18 mei

Op 18 mei houden 6 leden van de afdeling Dordrecht en Hoeksche Waard net als vorig jaar "Open kas" in het kassencomplex van "De Koning". Zij hebben daar ongeveer 500 m² kasruimte. Naast het bekijken van succulenten en rotsplanten is er ook verkoop van planten. U bent welkom vanaf 9 uur tot 16 uur. Adres: Langeweg 53, Hendrik Ido Ambacht.

Inlichtingen hierover bij A. Schoonderwoerd, tel. 078-6131032.

25 mei

Op zaterdag 25 mei a.s. organiseert de afdeling Gouda & Omstreken van Succulenta weer haar welbekende Goudse Cactusbeurs. Wij nodigen elke cactus- en vetplantenliefhebber (met hun familie, vrienden en kennissen) dan ook van harte uit om dit jaarlijkse festijn mee te maken. De beurs wordt gehouden in "De Brug" te Reeuwijk-Brug. Bereikbaar via de A 12, afslag Reeuwijk. Van daaruit zullen wegwijzers u naar de zaal leiden. Van het Goudse NS-station neemt u de bus richting Reeuwijk - Bodegraven. Bezoekers zijn welkom van 09.00 tot 15.00 uur. Toegang is gratis. Deelnemers zijn vanaf 08.00 uur welkom.

Deelnemers kunnen zich opgeven bij Joost van Tilborg, Cronestein 17, 2804 EK Gouda. Tel. 0182 534093. Tafelreservering a.u.b zo spoedig mogelijk doch uiterlijk vóór 12 mei a.s. De tafelhuur bedraagt voor 1 m • 2,50, voor 2 m • 5,50-, voor 3 m • 10,00 en voor 4 m • 15,00

2 juni 2002

Op 2 juni 2002 organiseert de afdeling Nijmegen e.o. weer de jaarlijkse cactus- en vetplantenbeurs in het Kolpinghuis in Nijmegen

10 en 11 en 15, 17 en 18 augustus

Grootste cactus-, planten- en hobbytentoonstelling van de Benelux. In het Sint-Aloysius-instituut, Kasteelstraat 53, 3800 Zepperen (Sint-Truiden). Inkom • 2,50, kinderen beneden de 12 jaar gratis.

25 augustus

De jaarlijkse beurs van Succulenta afdeling IJsselstreek-Twente, De Cactus- en Vetplantenbeurs van het Oosten, vindt in 2002 plaats op zondag 25 augustus.

20, 21 en 22 september

ELK te Blankenberge. Dit is hét Europese weekend om uw internationale cactus- en succulentenvrienden weer te ontmoeten. Tijdens het weekend worden een 5-tal lezingen gegeven en is er een workshop. Uiteraard is er weer de grote beurs met 200 meter verkooptafel. Voor inlichtingen en/of aanmeldingen kunt u na 2 maart 2002 terecht bij Jan en Annie Linden, Onderste Wehr 53, 6433 LC Hoensbroek. Tel. 045 - 5220966.

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN

CACTUSSEN EN VETPLANTEN V.Z.W

- 23 feb. Dia's over verschillende onderwerpen
- 16 mrt. Diavoordracht "Stapelia's en cactussen door Louis van de Meuter
- 20 apr. Diavoordracht :Barranca van Metztitlan" door Walter Daems
- 27 apr. Beginnelingen 1: Zaaïen en verspenen, grondsamenstelling + vragen
- 1 mei Jaarlijks uistapje naar Nederland
- 31 mei - tot 2 juni : Voorjaarsshow 2002
- 7-10 juni Meerdaagse reis naar Duitsland en Zürich
- 15 juni Bezoek aan Floriade 2002
- 22 juni Diavoordracht "Edelstenen van de verzameling" door Martien Senders
- 29 juni Beginnelingen 2: Kweken in openlucht, kennismaking met enkele geslachten + vragen
- 20 juli Diavoordracht "Mijn verzameling, vele zeldzame planten" door Louis van Tulden
- 27 juli Beginnelingen 3: Maandverzorging, verdere kennismaking met enkele geslachten + vragen
- 17 aug. Diavoordracht "Plantengroei op Tenerife" door Albert Leroy
- 30 aug.- tot 1 sep.: Najaarsshow
- ? sep. Uitstap naar Belgische kwekerijen
- ? sep. Diavoordracht
- 12 okt. Diavoordracht "Tussen Springbok en Kaapstad in Zuid-Afrika" door Frank Hoste
- 19 okt. Beginnelingen 4: Winterverzorging + vragen
- 16 nov. Jaarlijks etentje
- 15 dec. Diavoordracht "Mesemdroom" door Leo van de Wijngaert

Deze bijeenkomsten gaan steeds door in het lokaal 'Zevenbunder' in de Kasteellei te Wijnegem (Antwerpen). De voordracht start om 14.00 uur, maar iedereen is reeds van harte welkom vanaf 13.00 uur. Meer info op 0031/03/353.72.58 en <http://user.online.be/cactusvetplant>.

CACTUSVRIENDEN MOL V.Z.W.

- 5 feb. Voordracht liefhebber over "Turbini-carpus, Roseo- en Ariocarpus. 19.30 u.
- 5 mrt Louis van Tulden over de mooiste cactussen. 19.30 u.
- 2 apr. "Richtersveld" door Frank Hoste. 20.00 uur
- 7 mei "Succulenten in of buiten de serre" door L.v.d.Meuter. 20.00 uur
- 4 juni "Reis door ZW-USA" door A.van Zijlen. 20.00 uur
- 16 juni Grote Ruilbeurs, Gildenzaal, Meerhout 10.00 tot 17.00 uur

Tenzij anders vermeld heeft alles plaats in het Volkshuis op den Rosenberg in Mol.

"CACTUSWEELDE" AFD. TURNHOUT

- 7 feb. Voordracht: "Reis USA 1999", deel 2, Frans Cuypers
- 7 mrt Ervaringen en dia's van eigen leden
- 4 apr. Voordracht: "Rotstuinen", Kris de Raeymaeker, Rumst
- 27 apr. Clubreis
- 2 mei Voordracht "Botanische Tuinen en Kwekerijen in Europa", Eric Piens,
- 12 mei Van 9 tot 18 uur Bloemenmarkt, Grote markt Turnhout met onze deelname
- 19+20/5 Turnhoutse Stadsparkfeesten met onze deelname
- 13 juni Voordracht: "Dwars door de Sierra Occidental, Mexico", Franziska & Richard Wolf, Wienerwald, Oostenrijk
- 4 juli Entdemonstraties + interne ruilbeurs
- 5 sep. Voordracht: "Mijn verzameling, uitgezonderd de Echinocerei", Fr. Cuypers
- 3 okt. Voordracht: "Asclepia", Louis van de Meuter, Bonheiden
- 7 nov. Voordracht: "Richterveld", Frank Hoste, Winkelse
- 5 dec. Wedstrijduitslagen: Zaaïen, dia's en "Plant van de maand"

Vergaderlokaal: Café "De Koekoek", Steenweg op Merksplas 48, 2300 Turnhout

VERSLAG VAN DE NAJAARSVERGADERING VAN SUCCULENTA, D.D. 13 OKTOBER 2001 TE UTRECHT

1. Opening

Een aantal afdelingen (Eindhoven, West Brabant, West Friesland, Zeeland en Zuid Limburg) laten zich verontschuldigen, zij zijn niet in de gelegenheid om de vergadering bij te wonen. De afdeling Drenthe wordt vertegenwoordigd door de heer P. Ende, de afdeling 's Gravenhage door de heer A. Vijverberg.

Een speciaal welkom valt het erelid, de heer J. Schraets, ten deel.

2. Vaststellen agenda

Het onderwerp "gouden pen" zal bij de rondvraag aan de orde komen

3. Medelingen

- De toezegging van het bestuur om het Verenigingsnieuws aan de donateurs van voor 1990 te sturen is nog niet uitgevoerd, vanwege technische problemen. Het bestuur zoekt naar een oplossing om deze toezegging gestand te doen.
- De onderhandelingen met het Arboretum Trompenburg zijn afgerond. Het convenant, gewijzigd conform de wens van de ledenvergadering van Succulenta, zal in het Verenigingsnieuws gepubliceerd worden. In het arboretum zal een propagandawand voor Succulenta worden opgericht. De collectie succulenten staat er schitterend bij. Een bezoek aan deze collectie, als onderdeel van een afdelingsuitje is een uitstekend idee.

4. Ingekomen en uitgegane stukken

Er is een brief binnen gekomen van het bestuur van de Stichting Arboretum Trompenburg, met de hartelijke dank voor de schenking van f 12.500,—, bedoeld voor de registratie van de collectie succulenten.

5. Vaststellen notulen voorjaarsvergadering dd 21 april 2001

Het onderwerp "jubileum cd" is ten onrechte niet in het verslag van de vorige ledenvergadering opgenomen. In deze vergadering zal op dit onderwerp worden teruggekomen. Voor het overige worden de notulen goedgekeurd.

6. Begroting 2002

Er ligt geen voorstel van het bestuur om de contributie in 2002 te verhogen. Volgend jaar zal dit wel nodig zijn, met name omdat de

kosten van het tijdschrift stijgen en het ledenaantal terug loopt. Het bestuur stelt zich voor om in 2002 en 2003 de contributie te verhogen - een soort inhaalslag - en om daarna jaarlijks de inflatiecorrectie toe te passen op de contributie. Op dit moment beschikt de vereniging over een redelijk kapitaal (70 a 80.000 gulden), maar het is niet de bedoeling om dat op te souperen.

Na enige discussie ondersteunt de vergadering het standpunt van het bestuur om voor 2002 nog geen contributieverhoging toe te passen. De penningmeester geeft als toelichting op de begroting aan dat de posten Verenigingsartikelen en Boekenmarkt voortaan onder één post zullen worden opgenomen. Ook meldt hij dat het bestuur besloten heeft de kilometervergoeding te verhogen van 30 naar 40 ct per km (vanaf 1 juni 2001). Deze vergoeding geldt ook voor de afgevaardigden naar de algemene ledenvergaderingen.

Als toelichting op de post promotie wordt aangegeven dat hieruit allerlei materiaal aangeschaft is c.q. wordt dat ook de a.s. Floriade zal worden gebruikt. Dit materiaal, o.a. de promotiestand is ook door de afdelingen te gebruiken. Naar aanleiding van vragen uit de vergadering wordt meegedeeld dat deze stand wel gehaald en weer teruggebracht moet worden, zodat de verantwoordelijkheid voor evt. beschadigingen duidelijk is. In het kader van de promotie zullen ook gesprekken met de afdelingen plaats gaan vinden.

7. Lid van verdienste

De heer R. Bregman, lid van de redactie van Succulenta, wordt met algemene instemming benoemd tot lid van verdienste van de Vereniging. Dit vanwege zijn betrokken en deskundige inzet voor het blad Succulenta. Applaus en bloemen onderstrepen de uitreiking van de bij deze benoeming behorende oorkonde.

8. Situatie blad Succulenta

De heer Henk Viscaal vervult het hoofdredacteurschap, waarvoor het bestuur hem zeer erkentelijk is. De zaken staan nu goed op de rails. De stijgende kosten van het blad maken het wel noodzakelijk dat de vinger aan de pols gehouden wordt. De heer Viscaal beklemtoont het leuke karakter van het werk, waarbij het met name de steun van mevr. Joop Smit-

Reesink roemt. Schrijvers, reeds bestaand of in wording, van artikelen worden door hem van harte uitgenodigd om bijdragen voor Succulenta aan te leveren.

Vanuit de vergadering ontvangt de heer Viscaal complimenten voor de wijze waarop het blad Succulenta eruit ziet.

De heer André van Zuijlen verzoekt nog eens iedereen, ook het bestuur, om kopij voor het Verenigingsnieuws tijdig aan te leveren.

9. Stand van zaken Clichéfonds

De heer Schraets, beheerder van het Clichéfonds, herinnert eraan dat in het Verenigingsnieuws een oproep gestaan heeft om hulp te verlenen bij het tellen der zaden. Deze oproep wordt urgenter, nu één van de medewerkers van het Clichéfonds recent overleden is, en in wezen alleen de hoofdteller nog over is. Dit jaar zal het tellen nog wel lukken, maar voor volgend jaar is dringend assistentie nodig. Ook het verzenden gaat knellen. Vrijwilligers zijn dringend gewenst. Graag aandacht hiervoor binnen de verschillende afdelingen.

Het merendeel van de zaden is op dit moment nog niet binnen. Zaden van vetplanten zijn moeilijk te krijgen, voor cactussen valt het waarschijnlijk wel mee. De hoge koers van de dollar maakt zaden uit Amerika duur op dit moment.

Vanuit de vergadering wordt opgemerkt dat de prijzen van zakjes met zaden wel omhoog zou kunnen en dat ook andere bronnen aangeboord zouden kunnen worden. De heer Schraets wil daarbij echter het prijsniveau van de grote commerciële bedrijven (zoals De Herdt) niet te boven gaan.

Er komt het verzoek uit de vergadering om in het blad Succulenta een artikel op te nemen over het oogsten en schoonmaken van zaden. De heer Tuin geeft, staande de vergadering, aan hoe hij dat doet. Dit leidt tot de aan hem (en anderen) gerichte oproep om dit op papier te zetten.

10. Stand van zaken overige instellingen

- Diatheek

De heer Deckers, beheerder van de diatheek, is helaas afwezig. Het oudere materiaal in de diatheek gaat in kwaliteit achteruit. Er zit wel veel bijzonder materiaal bij. De vraag doet zich nu voor of dit gedigitaliseerd kan worden (bijv. de dia's van Buining). De kosten hiervan zijn echter hoog. Doordat de kwaliteit van de dia's vaak tegenvalt, loopt de animo bij afdelingen om dia's te lenen terug.

Het materiaal zou opgeschoond moeten worden en het overgeblevene zou op cd gezet moeten worden. Met behulp van specialisten op diverse terreinen zouden series samengesteld moeten worden. Aan de heer Deckers zal een plan van aanpak gevraagd worden. In de Voorjaarsvergadering 2002 zal dit onderwerp opnieuw aan de orde komen.

- Boekenmarkt.

De heer Alsemgeest meldt dat hij in 2000 gestart is met de verkoop van nieuwe boeken. Hiervoor bestaat grote belangstelling, wat het weer mogelijk maakt om hogere kortingen te bedingen bij de uitgevers. Een deel van deze korting wordt doorgegeven aan de leden. De verzendkosten liggen wel hoog. Een ander probleem is dat de prijs van sommige boeken soms lager wordt, waardoor men teveel betaald heeft.

Bij de 2^e handsboeken doen dergelijke risico's zich niet voor. De prijs wordt bepaald door iets onder het niveau van de grote handelaren te gaan zitten. De heer Alsemgeest meldt, desgevraagd, dat hij dagelijks met het werk voor de boekenmarkt bezig is.

Voor de Boekenmarkt zal een nieuw financieel systeem worden opgezet.

Het is de bedoeling om de boekenmarkt wel een zekere groei te laten doormaken, maar deze niet al te krachtig te laten zijn. De risico's bij de vaak dure boeken zijn daarvoor te groot.

- Bibliotheek

Deze instelling wordt beheerd door de heer Bervoets. Een belangrijke functie van de bibliotheek is het vergroten van de kennis omtrent de hobby. Ongeveer 40 leden maken per jaar gebruik van de bibliotheek. Zij lenen 3 boeken per keer.

Het aantal aanvragen loopt terug, omdat men meer zelf koopt en veel afdelingen ook een eigen bibliotheek hebben.

Veel boeken zijn inmiddels afgeschreven.

Eigenlijk had vanaf het begin het beleid moeten zijn om 2 exemplaren van een titel aan te schaffen, waarbij er dan één als archiefexemplaar had kunnen dienen. Dit is niet gebeurd.

Het bestuur heeft besloten om niet al te veel geld te steken in de aanschaf van oude, antiquarische, boeken. De kosten hiervan liggen te hoog.

De catalogus wordt steeds minder opgevraagd. Men raadpleegt nu veel vaker de website van Succulenta.

Met betrekking tot het uitlenen van cd-rom's is het nog onduidelijk welke voorwaarden de uitgever daaraan stelt. De heer Bervoets zal zich hierover nog nader informeren en het bestuur op de hoogte stellen.

- **De web-site**

Met name de Nederlandstalige wordt druk bezocht. De beheerder van de website, de heer Laney, zoekt naar extra schijfruimte. Als leden daarbij behulpzaam kunnen zijn wordt dat zeer gewaardeerd.

Nagegaan zal worden of het zinvol is om de gehele inhoud van de zgn Informatiemap op de website te plaatsen. Een suggestie om een lijst met mensen op te nemen die wel bezoek in hun cactuskas willen ontvangen stuit op het bezwaar dat men dan jan en alleman op bezoek kan krijgen (bijv. kooplustige buitenlandse toeristen).

Aan de orde komt ook de stand van zaken rond de vervaardiging van de cd-rom met oude jaargangen van Succulenta. Op dit moment ligt al het back-up materiaal bij Paul Laney. Op 3 a 4 jaargangen na is het totale werk compleet. Het is veel meer werk geweest dan verwacht was. Daarom zal de cd-rom niet eerder dan in 2002 worden uitgebracht.

kunnen doen. Hij verzoekt leden hun reisbeschrijvingen bij hem in te leveren, zodat ook deze verspreid kunnen worden en de leden daar hun voordeel mee kunnen doen.

De heer Laney vraagt naar de stand van zaken van de uitreiking van de "gouden pen". De redactie van Succulenta deelt mee dat er weinig animo is en er weinig respons uit de afdelingen komt. Daarom is dit initiatief op een zeer laag pitje komen te staan. Vanuit de vergadering klinkt het geluid dat het mogelijk moet zijn dat ook de redactieleden zelf aan de competitie moeten kunnen deelnemen. Dat vraagt dan echter wel weer om een andere, deskundige, jury. Op de eerstkomende redactievergadering zal nog eens bekeken worden of er een oplossing mogelijk is.

De voorjaarsvergadering 2002 zal zeer waarschijnlijk gehouden worden op zaterdag 13 april te Rotterdam.
Nadere berichten volgen.

11. Deelname Floriade 2002

De Floriade wordt van 12 tot 26 juni 2002 gehouden in Haarlemmermeer. Door de organisatie zijn enkele grote cactuskwekers uitgenodigd, waaronder Ubink. Deze heeft Succulenta gevraagd of wij interesse hadden om acte de présence te geven. Dit kost geen geld, wel zullen er van Succulenta steeds mensen aanwezig moeten zijn om het publiek voor te lichten. Er wordt momenteel gewerkt aan een ontwerp voor de cactuspresentatie. De kwekers leveren de planten. Van Succulenta wordt standbemanning gevraagd, waarbij gedacht moet worden aan 3 a 4 mensen per dag + een aantal mensen voor de gehele periode. Er zal een oproep in het Verenigingsnieuws worden geplaatst om hulp. De kosten kunnen worden opgevangen binnen de posten promotie en bestuurskosten. Ook kunnen er wat inkomsten verkregen worden uit de verkoop van zaden.

12. Rondvraag

De heer Zaunbrecher deelt mee dat het bestuur deze maand drie beschikbare reisbeschrijvingen aan alle afdelingen zal zenden. Hij hoopt dat de afdelingen en de leden hiermee hun voordeel

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het februarinummer moeten vóór 1 maart in het bezit zijn van A.van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. Alleen advertenties betreffende de hobby worden opgenomen.

Te koop:

Wegens beëindiging van de hobby zijn zowel mijn kas (ca 40 m²) en mijn planten (ca. 5000 stuks) te koop.

Planten: ca. 3500 cactussen en ca. 1500 vetplanten.

De kas is 7 x 6 m² met een nokhoogte van 2,80 meter.

Informatie te verkrijgen bij:

Henk van der Linden, Hondstraat 34,
5334JM Velddriel. Tel. 0418 - 631692

Te koop:

- Succulenta, gebonden jaargangen 1978 - 1979 - 1980 - 1982 - 1984 en 1985 : • 7 per jaargang

- Succulenta, niet gebonden jaargangen 1978 - 1990 - 1991 - 1992 - 1994 - 1995 - 1996 - 2000 : • 3,50 per jaargang

Tevens de nummers 3-1973, 9-10-11-12 van 1989: • 1 per stuk

Alles in één koop • 70.

Gerard Vroom, Nachtegaalstraat 78,
2025 VL Haarlem. Tel. 023 - 5390152

INFOMAP

Het adres van de secretaris van de afdeling Zuid-Limburg is gewijzigd:

Mevr. A.E.M. Vlodrop-Karwinski
Boschstraat 15, 6442 PB Brunssum
Tel. 045 - 5690266

OPEN DEUR DAGEN

27 en 28 april

- Schoemans Maurice
Hamstraat 22, 3840 Borgloon
(Hoepertingen) B
- Onkelinx Roger
St. Evermarusstraat 19, 3700 Tongeren
(Rutten) B
- Bellen Robert
Molenstraat 32, 3570 Alken B

10-11-12 mei, 10 tot 18 uur

- Jean Mondelaers
Kattestraat 16, Laakdal, B

8 en 9 juni, 10 tot 18 uur

- Frans en Diane Thys-Brants
Antwerpse Dreef, 30, Zoersel, B

22 en 23 juni, 9 tot 19 uur

- Maurits Huygaerts
Steenweg op Oosthoven 39, Turnhout B
- Jef Verhagen
Schoolstraat 26, Turnhout B
- Willy Geruers
Hoogland 9, Lille B

CONVENANT TUSSEN STICHTING ARBORETUM TROMPENBURG EN SUCCULENTA

Convenant tussen de Stichting Arboretum Trompenburg en Succulenta Nederlands Belgische Vereniging van Liefhebbers van Cactussen en andere Vetplanten inzake een schenking ter grootte van fl. 12.500,=

Dit convenant heeft tot doel een schenking mogelijk te maken aan de Stichting Arboretum Trompenburg te Rotterdam aan de Honingerdijk 86, hierna te noemen: "ARBORETUM TROMPENBURG", door Succulenta Nederlands Belgische Vereniging van Liefhebbers van Cactussen en andere Vetplanten kantoorhoudende bij haar secretariaat te Zutphen aan de Wilhelminalaan 15, hierna te noemen "SUCCULENTA".

De Algemene Ledenvergadering van SUCCULENTA heeft haar bestuur verzocht een convenant te tekenen met ARBORETUM TROMPENBURG om de volgende hierna te noemen redenen:

- Zekerheid dat de schenking wordt aangewend voor het hierna te noemen doel van de schenking.
- Zekerheid dat de door ARBORETUM TROMPENBURG toegezegde hierna te noemen voordelen voor de vereniging SUCCULENTA worden nagekomen.

Doel van de Schenking van SUCCULENTA aan ARBORETUM TROMPENBURG.

SUCCULENTA heeft een aantal doelstellingen. Een van de doelstellingen is het verstrekken van voorlichting. In dit kader heeft de vereniging SUCCULENTA gemeend ARBORETUM TROMPENBURG een schenking te moeten doen om reden van het initiatief van ARBORETUM TROMPENBURG het bezoekende publiek in aanraking te laten komen met de bijzondere Succulente plantengeslachten die als voornaamste kenmerk hebben het overleven in omstandigheden waar water zeer spaarzaam beschikbaar is.

De verzameling van het ARBORETUM

TROMPENBURG is van grote waarde en daarom heeft SUCCULENTA gemeend een bijdrage te moeten leveren aan het in stand houden van de collectie bestaande uit volwassen en unieke oude

planten.

De keuze van de aanwending van de schenking door SUCCULENTA is de volgende: ARBORETUM TROMPENBURG zal het geld aanwenden voor het correct op naam stellen van de totale collectie Succulente planten van ARBORETUM TROMPENBURG en vervolgens registreren in het plantenregister van ARBORETUM TROMPENBURG op basis van de wetenschappelijke naamgeving en andere relevante gegevens als vindplaats, auteur, familienaam etcetera. Kortom die zaken die van belang zijn voor een botanische tuin. De gedachte achter deze registratie is die van het kunnen verstrekken van correcte informatie over de in de collectie aanwezige planten aan zowel liefhebbers als professioneel betrokkenen.

Toezeggingen door ARBORETUM TROMPENBURG aan SUCCULENTA

De toegezegde voordelen voor SUCCULENTA zijn de volgende:

1. De gelegenheid bieden voor het tonen van foto- en tekstmateriaal - in de vorm van een kleine permanente tentoonstelling in de entree van de kasruimte - betreffende de Succulenten, de Vereniging en vooral de uiteenzetting aan het publiek: wat zijn succulenten, waar komen ze vandaan, hoe moet je de planten verzorgen etcetera.
2. Het mogen organiseren van verenigingsactiviteiten in ARBORETUM TROMPENBURG. Overeengekomen is een tweejaarlijkse manifestatie voor leden en het publiek.

Toekomstige samenwerking tussen ARBORETUM TROMPENBURG en SUCCULENTA

Het is de intentie van ARBORETUM TROMPENBURG en SUCCULENTA ook in de toekomst nauw samen te blijven werken om de toekomst van de verzameling te kunnen verzekeren en het publiek blijvend te informeren over de planten die ook in de landen van herkomst dikwijls met vernietiging bedreigd worden of reeds als verloren beschouwd kunnen worden. Het behouden van planten in verzamelingen is in een aantal gevallen de enige mogelijkheid om levend referentiemateriaal te

bewaren.

Na ondertekening van dit convenant door vertegenwoordigers van ARBORETUM TROPENBURG en SUCCULENTA zal de schenking van fl. 12.500,= worden gedaan aan ARBORETUM TROPENBURG op een nader af te spreken wijze.

Rotterdam, 20 juli 2001

Namens ARBORETUM TROPENBURG
Ing. G. Fortgens Directeur

Namens SUCCULENTA
B.G. van der Elst Voorzitter

FLORIADE 2002

De Floriade 2002 wordt van 14 tot en met 26 juni 2002 gehouden in de Haarlemmermeer. Succulenta heeft de mogelijkheid gekregen om zich daar te presenteren. Op dit moment wordt over de precieze opzet nog overlegd. Wat in ieder geval duidelijk is, dat er hulp van Succulentaleden nodig is voor het bemensen van een stand. Wij doen een beroep op de leden, met name in de buurt van de Haarlemmermeer, om zich hiervoor op te geven. Nadere informatie bij de heer C.B. Grimmelikhuisen, tel. 075-6227813 of E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

MEDEDELING

De Voorjaarsledenvergadering zal plaatsvinden op zaterdag 13 april 2002, 's middags in het Arboretum Trompenburg 86 te Rotterdam. De afdeling Succulenta Rotterdam zal te gelegenheid van haar 75-jarig bestaan het ochtendprogramma organiseren.

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

www.succulenta.nl

Dit is het elektronische verenigingsnieuws voor alle liefhebbers van cactussen en vetplanten. De leden en de afdelingen kunnen copy voor de home page aanleveren aan:
Paul C. Laney,
Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen
E-mail: pclaney@cs.com

PR-COMMISSIE PROMOTIEMATERIAAL

De werkgroep PR heeft diverse artikelen om u bij evenementen etc. te helpen bij uw promotie-activiteiten:

- Tasjes met het verenigingslogo:
 - 2,25 (korting voor afdelingen)
 - Stickers met het verenigingslogo:
 - 0,45 (korting voor afdelingen)
 - Pakketjes met "oude" Succulenta's en aanmeldingsfolders
 - Een promotiestand (alleen te gebruiken in samenwerking met het promotieteam)
- Bestellingen, vragen en suggesties betreffende de promotie naar:

Kees Grimmelikhuisen, Stationsstraat 90
1541 LJ Koog a/d Zaan. Tel.: 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

TE KOOP GEVRAAGD:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten. Aanbiedingen aan:
W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417
TT Montfoort. Tel: 0348 - 471083

Elders in deze Succulenta vindt u een advertentie van Gerrit Melissen.
Indien hij geen ruimte heeft, bel dan:

Cono's Paradise

Dorfstr. 10, D-56729 Nettehöfe, Duitsland
Tel + fax : 0049 2655 3614

SAMENLISTE 2002

Reichhaltiges Angebot von Kakteen und Sukkulanten-Samen.
Alle Lophophora-Samen

G.Köhres, Postbox 1217
D-64387 Erzhausen
Deutschland
Fax 0049 6150 84168
www.koehres-kaktus.de

PLANTENCENTRALE

Het doel van deze instelling is het helpen van de beginnende cactus- en vetplantenliefhebber met een beginnerspakketje. Deze leden kunnen een pakketje toegezonden krijgen met ca. 12 soorten plantjes (1 pakje per jaar, max. 3 jaar).

Gevraagd:

Aan liefhebbers die veel zaaien en zodoende veel planten over hebben, wordt gevraagd hier wat van ter beschikking te stellen voor de beginnerspakketjes. Plantjes graag (zonder pot of aarde) opsturen aan onderstaand adres.

Portokosten worden vergoed.

U wordt vriendelijk verzocht te vermelden of u inderdaad de portokosten vergoed wilt hebben. Zo ja, dan s.v.p. aangeven hoeveel en uw gironummer opgeven.

Deze beginnerspakketjes zijn aan te vragen door overmaking van • 6,10 op Postbankrekening 8440933 t.n.v. G. KOERHUIS, HAARLEM

**G. Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem.
Postbankrekening 8440933**

BIBLIOTHEEK

Hier slaagt men er ieder jaar weer in om een aantal nieuwe boeken en tijdschriften aan de bibliotheek toe te voegen.

Op dit moment zijn er in de bibliotheek meer dan 250 titels en tientallen tijdschriften, waarvan enkele al vanaf 1901.

Ook is een aantal wetenschappelijke boeken aanwezig. Aarzel niet om regelmatig een nieuwe catalogus aan te vragen of via de website te downloaden. De lijst is zowel in gedrukte vorm als op diskette verkrijgbaar.

Katalogus te verkrijgen in overleg met :

**W.P.C. Bervoets
Mozartstraat 108, 7391 XM Twello
Tel: 0571-272841**

VERENIGINGSARTIKELEN

- **De bewaarband** voor Succulenta
Nieuw • 6,13 per stuk
Tweedehands • 2,27 per stuk
- **Wat betekent die naam?**,
Een verklarend woordenboek van botanische namen van succulenten voor • 4,55 per stuk.
- **Het Discoboek** door Buining, zowel in het Duits als in het Engels. Prijs • 6,80
- **Gids voor beginners**
Over het verzorgen van cactussen en andere succulenten • 4,55 per stuk
- **Ansichtkaarten**
Een set van 6 verschillende kaarten met afbeeldingen van succulenten voor • 1,36 per set.

Oude jaargangen van Succulenta:

(Backnumbers of Succulenta):

2000 t/m 1995	• 11,34 per jaargang
1994 t/m 1980	• 9,00
1979 en 1950	• 11,34

Buitenlandse tijdschriften:

- Kakteen und andere Sukkulenten
1961 t/m 1997
voor • 9 per jaargang
- Cactus & Succulent Journal USA
1969 - 1975, 1977 t/m 1980
• 13,62 per jaargang
- The National Cactus and Succulent Journal (England). 1969 t/m 1982, voor • 7,36 per jaargang
- Belgisch tijdschrift, 1969 t/m 200
• 7,36 per jaargang
- Kakteen Succulenten (voorheen DDR)
1980 t/m 1988 voor • 7,36 per jaargang
- CD-Rom: Succulents in the Wild and in Cultivation, van Frans Noltee. • 39,70
- CD-Rom Succulents in the Wild, deel 2, kost eveneens • 39,70

Alles exclusief verzendkosten.

Vorige prijslijsten zijn hiermee vervallen; mogelijk zijn inmiddels jaargangen uitverkocht. Bij grote bestellingen zijn kortingen mogelijk.

Aanvragen bij:

**W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort
Tel.: (00 31) (0)348 - 471083
E-mail : w.a.alsemgeest@hetnet.nl**

NIEUWE LEDEN 1 NOVEMBER 2001 T/M 31 DECEMBER 2001
--

Nederland:

110737	Putten-Louwerens, J.M. v.d.	Kantershof 286	1104 GP	Amsterdam
110740	Imhof, Dhr. W.H.	Olstgracht 121	1315 BK	Almere
110736	Breeuwer, Mevr. A.G.	Dorpsstraat 72	1566 AM	Assendelft
110730	Schnerr, Dhr. R.E.	Langereis 36	1733 ME	Nieuwe Niedorp
110738	Veenman, Dhr. F.P.M.	Sint Jorispad 10A	2671 MZ	Naaldwijk
110745	Flores, E.	Acapulcodreef 77	3563 RC	Utrecht
110742	Daems-Klegin, Mevr. S.J.	Olivierplaats 14	3813 JC	Amersfoort
110732	Donker, Dhr. A.A.	Hugo de Grootstraat 39	4206 ZD	Gorinchem
110733	Sep, M.D.G.	St.Alphonsusstraat 9	4703 HH	Roosendaal
110735	Embregts, Dhr. J.A.	Gastakker 65	4817 XB	Breda
110746	Horevoorts, Mevr. A.	Schellestraat 4	5131 RJ	Alphen (NB)
110743	Vries, Dhr. Nico de	Thorbeckestraat 9	5301 NC	Zaltbommel
110734	Venne, Mevr. C.C.J. v.d.	Hummerenweg 15	5991 PR	Baarlo
110744	Baaten, Mayah	Zwaluwstraat 49	6541 NZ	Nijmegen
110731	Saeys, Mevr. A.M.	Zuiderkuipen 14	9711 HR	Groningen

Belgie:

110739	Roos, Dhr. G.	Robr. van Vlaanderenln 25	B-8200	Brugge 2
--------	---------------	---------------------------	--------	----------

Australie:

110741	Woutersen, John H. 21	Burdekin Road	Quakers Hill (NSW) 2763
--------	-----------------------	---------------	-------------------------

Bericht van overlijden ontvangen van:

Mevrouw M.C.E. van Opstal-Koelemij te Bavel
De heer H.C. Polderman te Kapelle
De heer J.H. Bouwman te Vaassen

NIEUW!

CACTUS PARADISE AMSTERDAM

NIEUW!

Cactus-specialiteiten: schitterende wortelechte cactussen, waarvan vele met vindplaats en veldnummer!

O.a. Ariocarpus, Astrophytum, Copiapoa, Lophophora, Matucana, Neoporteria, Obregonia, Pelecypora, Saquaro, Strombocactus, Thelocephala, Turbinicarpus.

Nu ook: **Schildpadcactus**, de witte strepen tussen naastgelegen areolen vormen samen een netwerk!
Kamvormen (cristaten) met cristaatbloemen en cristaatpels!
Echinocereus davisii f. brevispinus met korte, dikke doorns (Succulenta 2000-6-121)
Aztekium hintonii, **Astrophytum "Onzuka"**, **Geohintonia mexicana (allen geënt)**

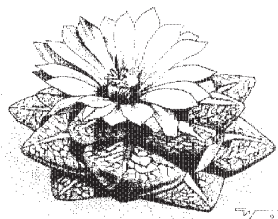
"Verzendlijst 2002" (>30 blz A4) met per soort een korte informatieve beschrijving en aanwijzingen bij de kweek wordt u toegestuurd na ontvangst van • 2 in postzegels.
Levering per post of op cactusbeurzen. Verzendlijst 2002 verschijnt eind januari 2002!

Cactus Paradise Amsterdam, Postbus 9662, 1006 GD Amsterdam.
Tel. 020 - 6191055 (22 - 23 uur, J.F.A. Wortelboer)

NIEUW!

NIEUW!

CACTUSSEN EN VETPLANTENZADEN
Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUGH & VICKY ROWLAND
200 SPRING ROAD, KEMPSTON
BEDFORD, ENGLAND, mk42, 8nd

UHLIG
KAKTEEN

Postfach 1107
D 71385 Kernen
Tel. 07151-41891
Fax. 07151-46728
email:Uhlig.Kakteen@T.Online.de

- Meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten zeldzame planten en zaden
- Verzending over de gehele wereld
- Bezoekers en groepen zijn van harte welkom
- Onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

**British
Cactus &
Succulent
Society**

Het Journaal van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat zowel artikelen van wetenschappelijke aard als verenigingsnieuws en artikelen van lezers.

Eenmaal per jaar publiceren wij *Bradleya* voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Compleet lidmaatschap inclusief *Bradleya*:
In de EEG 22.00 pond
Buiten de EEG 24.00 pond
Excl. *Bradleya* resp. 12.00 en 13.00 pond
Overzeese bestemmingen per luchtpost.
Vorige nummers verkrijgbaar.

Verdere informatie bij:
Hon. Membership Secretary
Mr.D.V.Slade, 15 Brenhwood Crescent,
Hull road, York YO1 5HU, England

TE KOOP GEVRAAGD

Bent u genoodzaakt, om welke reden dan ook, uw cactusverzameling van de hand te doen neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Tel: 0346-213366

SUCCULENTA

REDACTIONEEL

Rob Bregman

Een prettige bijkomstigheid van het redactielidmaatschap is het toegestuurd krijgen van een groot aantal buitenlandse tijdschriften over succulenten waar onze vereniging een ruilabonnement op heeft. Daar zitten bij: de KuaS, Internoto (beide Duitsland), CSJ en CCI (beide Engeland), CSJ (USA), Cactus & Co en Piante Grasse (beide Italië) Cactus adventures (Frankrijk), Succulentas (Monaco), CaVeKa (België), Aloe (Zuid Afrika), bladen uit Denemarken, Noorwegen, Hongarije, Tjechië, Nieuw Zeeland, Australië, Japan. Ik vergeet er wellicht nog een paar. De bladen uit de laatste 7 genoemde landen stellen internationaal niet zo veel voor; het Japanse blad lijkt meer een speeltje van een zekere meneer Sato te zijn maar de andere behoren op het gebied van onze hobby toch tot de meest toonaangevende tijdschriften ter wereld. Het komt in feite dus voor ons neer op een gratis abonnement op deze tijdschriften. Tel uit je winst! Alleen daarom al is het aantrekkelijk om in de redactie van Succulenta te zitten!

Als je je concentreert op een bepaald onderdeel van onze hobby weet je dus dat je met zo'n volledig informatiepakket niks mist. Zo volg ik met meer dan gemiddelde interesse de taxonomische uitpattingen van de verschillende specialisten (of van de zichzelf specialist noemende beunhazen). Daar heeft u in het decembernummer van vorig jaar iets over kunnen lezen, in het kader van een recensie over het nieuwe tijdschrift "Cactaceae Consensus Initiatives".

Ik heb daar een aantal reacties op gekregen waaruit blijkt dat de naamgeving van onze planten toch blijkbaar veel liefhebbers bezig houdt. Ik hoor ook wel eens geluiden van mensen die het allemaal geen bal kan schelen wat ze in Kew uitspoken want, zo zeggen ze, "ik kweek planten, geen namen". Daat zit wat in maar een beetje serieuze liefhebber wil toch iets relevants op zijn etiketten schrijven. Het beestje moet toch een naam hebben, nietwaar. Is dat dan geen correcte, geldige, wetenschappelijke naam, dan kun je iets anders erop schrijven, bijvoorbeeld veldnummers. Dat is een goed alternatief voor het structureren van een plantencollectie; een bijkomend voordeel is dat je meteen weet welke planten je onderling kunt bestuiven om soortecht zaad te winnen. In dat geval kunnen we misschien beter spreken van "populatie-echt zaad" maar dat woord heb ik nog nergens gelezen. (Staat ook vast niet in de "Dikke van Dale".)

Zulke veldnummercollecties vind je natuurlijk vooral bij specialisten van geslachten die bij Hunt en Taylor niet in de prijzen zijn gevallen zoals *Notocactus* en *Sulcorebutia* (zie de *Sulcorebutia*-collectie van Johan Pot met vooral HS- en zijn eigen JK-nummers). Ook enkele door de IOS wel erkende Zuid-Amerikaanse geslachten met veel planten onder veldnummers komen hiervoor in aanmerking. Ik denk dan aan de HU-nummers in *Discocactus* en *Melocactus*. Zelf heb ik bij mijn *Matucana*-collectie niet zo de drang om alle veldnummers te pakken te krijgen. Dat zijn toch vooral KK-nummers en wie de reputatie van de heer Knize kent, begrijpt wat ik bedoel.

Ik wil maar zeggen, het maakt niet zo veel uit wat er op het etiket staat, als er maar iets zinnigs op staat. Dan blijft de collectie overzichtelijk. Controleer dus van tijd tot tijd uw etiketten en vervang ze indien nodig. Plastic etiketten worden bros en breken dan gemakkelijk af of verbrokkelen zelfs, en dan kun je fluiten naar de oorspronkelijke tekst. Ook gebeurt het vaak dat na verloop van tijd de tekst verbleekt zoals met de etiketjes van Köhres het geval is. Bij mij zijn in het verleden al heel wat planten op die manier

naamloos geworden. Dit is bij uitstek een werkje voor de winter, gelijk met het verpotten van de planten. Dat ligt nu al weer achter ons en het bloeiseizoen staat voor de deur, is zelfs de deur al door. Veel plezier daarmee!

Foto's Henk Viscaal.

Zonder van het voorgaande artikel af te weten, heb ik bij een vriend deze variatiebreedte van het zaaisel "Asco F2 Hybride" gefotografeerd.

VOOR HET VOETLICHT

Bertus Spee

Chamaecereus silvestrii Br. & R.

Met deze kleine zuilcactus uit Noord-Argentinië worden veel kruisingen gemaakt met lobivia's. Hieruit is een aantal mooie hybriden met verschillende bloemkleuren ontstaan, o.a. geel, oranje, rood en paars. Groot was de verbazing dan ook dat de geelbloeiende soort enkele tweekleurige bloemen vertoonde.

Ook door andere liefhebbers werd van dit verschijnsel melding gemaakt.

Zaden van deze soort worden zelden aangeboden zodat

stekken de aangewezen vermeerderingsmethode is. Dit gaat erg makkelijk.

In een stenen schaal kunnen deze planten mooie groepen vormen die rijkelijk bloeien. Een normale watergift en een droge koude overwintering zijn hiervoor aan te raden. Een nadeel van deze planten is dat ze nogal spintgevoelig zijn. Veel frisse lucht is dan ook een aanrader. Deze planten kunnen in de zomer goed buiten gehouden worden.

Echinocereus gentryi Clover

De groeiplaats van deze spruitende, kort zuilvormige plant ligt in de Sonora-woestijn in Mexico. De zuiltjes worden tot 20 cm lang. De 5 cm grote rose bloemen verschijnen na een koele, droge overwintering waarbij de plant behoorlijk ineenschrompelt. Water geven doen we pas nadat de bloemknoppen zich gevormd hebben. Doen we dit eerder dan zal deze plant geen bloemen geven maar nieuwe uitlopers.

De plant groeit goed op eigen wortels in een doorlatend mineraalrijk grondmengsel en een matige watergift.

Deze planten zijn makkelijk te stekken door de zuiltjes aan de basis af te snijden en enkele weken te laten drogen. Vervolgens laten bewortelen op vochtige lava of grof zand. Ook zaaien kan maar dan duurt het veel langer om bloeibare planten te krijgen.

Blossfeldia liliputana Werd.

Dit kleine geslacht werd genoemd naar de auteur Harry Blossfeld. De vindplaatsen van dit geslacht liggen in Zuid-Amerika (Argentinië en Bolivia).

Deze miniatuurplantjes zijn niet zo geschikt voor beginners daar ze erg moeilijk op eigen wortel te kweken zijn.

Ze worden dus meestal geënt op een langzaam groeiende onderstam om deformer te voorkomen.

Geënt zijn ze makkelijk op te kweken en ook de bloei is dan uitbundig.

Deze plant geeft elk jaar veel zaden maar deze blijken niet kiemkrachtig te zijn. Vermeerderen dient dus door stekken te gebeuren.

Echinofossulocactus (Stenocactus) multicosatus (Hildm) Br. & R.

De planten uit dit geslacht komen we tegenwoordig weer tegen onder de oude geslachtsnaam *Stenocactus*. Dit is toch wel veel makkelijker met etiketten schrijven.

Deze soort valt op door het grote aantal dunne gegolfde ribben (*multicosatus*). Bij

grote planten wel 100 stuks. Het zijn makkelijke planten in cultuur, ze stellen weinig eisen en bloeien al vroeg in het voorjaar na een droge koele overwintering.

Uit zaad zijn deze planten gemakkelijk op te kweken. De zaailingen lijken het eerste jaar veel op mammillaria's. De ribben vormen zich na 1 tot 2 jaar, na 4 tot 5 jaar kunnen ze al bloeien.

Wolluizen kunnen zich makkelijk tussen de smalle ribben nestelen, extra opletten is dus raadzaam.

Mexico is het moederland van deze planten, in de staten Zacatecas, Coahuila, Nuevo Leon en Durango komen ze in een aantal variëteiten op grote schaal voor.

JONG GELEERD

GRAPTOPETALUM BELLUM

Johanna Smit-Reesink

De naam *Graptopetalum* betekent: met beschilderde kroonbladeren.

De planten zijn rozetvormig, de blaadjes zijn naar gelang van de soort grijs tot donkergroen, vaak zijn ze grijsgroen en hebben dan een smal wit randje.

De bloempjes van de "bellum" zien er uit als rozerood gekleurde sterretjes!

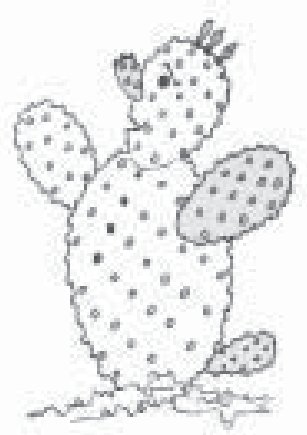
Ze hebben een donker gekleurd streepje midden op de bloemblaadjes, heel duidelijk zichtbare meeldraden en een mooi gevormde stamper. Ze zijn echt beeldschon en bloeien heel lang in het zomerseizoen. Oudere planten vormen meer rozetten.

Graptopetalums komen voor van Zuid Arizona tot aan Oaxaca in Mexico en ze groeien zelfs op een hoogte van 2300 m.

Graptopetalum bellum

De verzorging van de planten is heel gemakkelijk. Je kunt ze gewoon in de wat zonnige vensterbank zetten en regelmatig water geven en af en toe een beetje cactusmest. In de winter willen ze graag droog staan bij een temperatuur niet lager dan 10 °C.

Als je een plantje koopt moet je even controleren of ze in bijna pure turf staan. Zo ja, peuter dat er dan maar vanaf en verplant het plantje, nadat het droog is, in je gewone cactusgrondje. Turf heeft de nare eigenschap dat het na een droge periode geen water meer opneemt. Zou je de planten dan voor het eerst in het voorjaar weer water geven dan "verdrinken" ze. Dat geldt voor alle cactussen en vetplanten, dus pas op!

Oudere planten gaan meer rozetten vormen. Je kunt natuurlijk van rozetten nieuwe plantjes kweken, maar nog leuker is het om "bladstekken" te maken. Dat kan namelijk met dit soort vetplanten.

Je snijdt dan een rozet van de plant af (de wondjes weer netjes met stekpoeder behandelen en laten drogen!). Van de rozet kun je gewoon met de hand blaadjes plukken (naar beneden). Die laat je weer even drogen. Je maakt een zaaibak(je) klaar. Ik gebruik van die driedelige bakjes, die je in het tuincentrum kunt kopen en die je heel veel keren kunt gebruiken. Van onderen is het een dicht bakje, daarop komt een soort zeef, waarin je je stekgrond doet. De stekgrond netjes egaal maken en met een lucifersdoosje of zo een beetje aandrukken. Daarin steek

je je goed verzorgde stekjes netjes op een rij of zo. Dan zet je het plastic kapje erover en plaatst het de eerste dagen warm en in de schaduw. Na een dagje, wanneer je er zeker van bent dat de stekjes van onderen droog zijn, doe je wat water in het dichte bakje (niet tot bovenin) en sproei je de stekjes met lauw water. Daarna kun je elke dag controleren of ze er goed bij staan. Is dat zo dan ga je meer lucht geven door het kapje voor een tijdje scheef te zetten. Als je daarna ziet dat er leven in de stekjes

zit dan kun je ze "afharden". D.w.z. lichter zetten, kap eraf en meer water geven.

Binnenkort komt een herziene uitgave uit van de Gids voor de Verzorging van Cactussen en Vetplanten van Ton Pullen. Daarin kun je heel veel van deze aanwijzingen lezen. Dus zorg dat je zo'n gids te pakken krijgt!

Heel veel plezier en tot de volgende keer!

**Prins Willem Alexanderlaan 104
6721 AE Bennekom**

Graptopetalum bellum (Tacitus bellus)

Foto's Ton Pullen

LANZAROTE

Jan Schouten

Op 14 Januari 1999 stonden mijn vrouw en ik om 7.30 uur op de luchthaven Schiphol om per Transavia voor drie weken naar Lanzarote te gaan. Dit was ons derde bezoek aan de Canarische Eilanden.

We gaan het liefst in januari of februari, dan is de temperatuur zo tussen de 20 en 25 graden en waait de wind meestal uit het noorden. We hadden al veel gehoord over Lanzarote. Een brok ruige natuur, nog niet zo vernield door de mensen.

Lanzarote, hoe komt men aan die naam? Men zegt dat er een krijger was die bij een gevecht tegen zeerovers zijn lans brak en toen uitriep: Lanza rote? , hetgeen “gebroken lans” betekent. Anderen zeggen dat de naam uit 1325 stamt toen een reiziger uit Genua het eiland bezocht. Deze man heette Lanzarotte Macello.

Wat zie je er zoal? Als je met het vliegtuig landt, dan zie je een roodbruine tot zwarte massa onder je voorbij gaan met daartussen de toppen van de vulkanen. Wat dan opvalt zijn de witte huizen van de dorpen

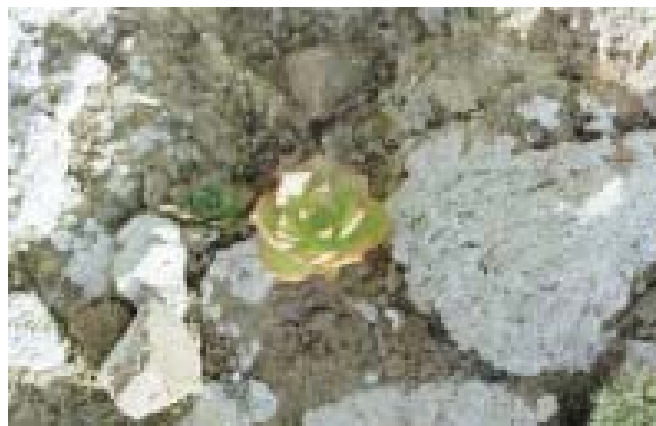
en steden, en de branding die op de kust beukt.

We hadden een voorspoedige vlucht gehad; het was rustig weer. Na de landing reden we met de bus naar ons hotel in Puerto del Carmen, een leuk plaatsje langs de kust, met een mooie haven waar oude vissersboten het zeegat kiezen. Ons hotel La Perla lag vlakbij het strand en aan een lange boulevard. Om een idee te krijgen werd er de nodige documentatie gehaald om wat tochtjes over het eiland te maken. De plattegrond gaf aan dat het eiland ongeveer 60 km lang en 21 km breed is en dat het is opgebouwd uit honderden vulkanen. De inwoners zijn misschien nog wel nakomelingen van de Guanchen of een mengelmoes van Zuid-Afrikaanse emigranten die hun land door omstandigheden ontvlucht zijn.

Onze eerste trip was een georganiseerde reis met een bus naar het Parque Nacional de Timanfaya, vernoemd naar de 510 m hoge vulkaan Timanfaya. In dit gebied bevinden zich ongeveer 32 vulkanen die samen het land van de vuurbergen vormen. Ze ontstonden tussen het jaar 1730 en 1736. De Montanas del Fuego kregen in 1974 de status van een nationaal park; het park is 5.107 ha groot. De aardkorst is op sommige plaatsen niet dikker dan 2 meter, daaronder worden temperaturen gemeten van 427 graden C. Zoals bij Isolte de Hilario ten westen van de Montana del Fuego bedraagt de temperatuur op 27 m diepte al 700 graden C.

Bij de uitbarsting in 1730 werd 8 miljoen kubieke meter lava verspreid over een oppervlakte van 150 km². Tien dorpen werden meegesleurd. De laatste uitbarsting was in 1824. De kleuren die je hiervan nog ziet zijn wonderbaarlijk; deze lopen van diep zwart naar wit met daar doorheen geel, rood tot paars door de vele ertsen uit de aardbodem, maar ook de erosie werkt eraan mee. Op de flanken van de vulkanen in de omliggende dorpen worden uien, meloenen, tomaten en aardap-

pels geteeld, maar helaas laat de jeugd het afweten om op de velden te werken omdat in de toeristenindustrie meer te verdienen valt. Dat is een groot probleem want nu moet er steeds meer voedsel worden ingevoerd en dat maakt het leven ook voor de eilandbewoners steeds duurder. Bij Lagaria ligt een uitgestrekt wijnbouwgebied, waar een goede wijn vandaan komt. Op de kale vlakten tussen Uga en Mozaga ligt een enorm lavaveld waarover men een weg heeft aangelegd. Op sommige plaatsen is de lava wel 6 m dik. In scheuren en kuilen van deze lava groeit *Aeonium lancerottense* (zie foto).

Aeonium lancerottense

Opuntia's met een enorm ruige bedoring en verschillende soorten euphorbia's, bokshoorn en agaven, in een prachtig weids landschap met op de achtergrond de vuurbergen.

Onze tweede tocht ging naar Fundacion Cesar Manrique (Cesar Manrique was een architect en kunstenaar), die ooit zijn huis gebouwd heeft boven op een lavastroom. Je gaat bij een bezoek dan ook onder die lavastroom door en in de diverse luchtbelletjes zijn kamers gemaakt. Bij sommige vensters ligt de lava gelijk aan de vensterbank. Helaas is hij bij een auto-ongeluk in 1992 omgekomen, maar hij heeft voorgoed zijn stempel op het eiland gezet. Zijn woning met zijn kunstwerken heeft hij nagelaten aan een stichting. Ook heeft hij de autori-

Euphorbia grandicornis

teiten erop gewezen dat het eiland zoveel mogelijk in deze staat moest blijven, geen hoogbouw en geen schreeuwende billboards langs de wegen, zoals op Tenerife en Grand Canaria het geval is. Men heeft naar hem geluisterd. Ook heeft hij vele monumenten opgericht. Mede door zijn toedoen zijn er vele milieubewegingen opgericht.

Het laatste project dat hij voor zijn overlijden heeft gemaakt is de bekende Jardin de Cactus in de plaats Guatiza, dit is een soort amfitheater naar een ontwerp van Cesar Manrique. Je zou het een theater voor succulenten kunnen noemen. In de verte zie je een enorme groene cactus opdoemen met gevaarlijke stalen doornen. In het park staan zo'n 1500 cactussoorten, heb ik me laten vertellen, uit alle woestijnen ter wereld, met ertussen, hoe kan het ook anders, enorme lavazuilen en -blokken. Verder in het landschap tegenover de Jardin de Cactus liggen cactusvelden met *Opuntia cochenillifera* (syn. *Nopalea*).

Deze zijn interessant vanwege het karmijnzuur dat geleverd wordt door de larven van de cochenille-luizen. Ongeveer 150.000 larven leveren 1 kg karmijnzuur en wij zitten maar te zeuren over een paar wolluizen.

Onze derde tocht over het eiland voerde ons naar het noorden. We reden via San Bartelome Montana en Tahiche richting Guatiza naar Arrieta. Net voor deze kustplaats ligt links een bergweg, die loopt naar Haria, de stad der duizend palmen, *Phoenix canariensis*. Ik moet u eerlijk bekennen dat ik ze niet heb geteld, maar het aantal zal wel ongeveer kloppen. De bergweg loopt door een prachtig ruig gebied. Aan de plantengroei kun je zien dat dit gedeelte van het eiland meer vocht krijgt dan het droge, hete zuiden. Ook hier zijn weer hele groepen *Aeonium canariense* (of moet het *lancerottense* zijn?). Je hoorde hier verschillend over. Tussen de lavabrokken groeien de geelbloeiende *Ferula lance-rottensis*, verder *Sedum lancerottense* en

Een van de vele plantsoentjes

wilde geraniums, wilde uien, vele nog in knop en andere bloeiend van paars tot roze, en hier en daar heel veel Euphorbia-struikjes. Op het hoogste punt van de zeer smalle bochtige bergweg kijk je neer op de stad Haria, die tegen de vulkanen Montana Canada (585 m) en Elmesa gebouwd is, met links daarvan de hoogste vulkaan van het eiland, de Ponas Delchache van 670 m hoog. Je ziet hier allemaal ommuurde tuintjes van lavablokken waar men groenten teelt voor eigen gebruik. Men teelt net zoals de druiven op dit eiland in blauwzwarte stukjes lava met daaronder humus. De planten hebben dus heel veel mineralen ter beschikking. Tussen de tuintjes liggen nog onbewerkte stukken en deze zien geel van de bloeiende *Ferula lancerottensis*. Onderweg kom je ook nog struiken tegen van wel een meter hoge vijfkantige zuilen, die noemt men hier Tabaiba.

Op onze verdere tocht kwamen we bij een lavatunnel, genaamd Jameos de agua. In de grot ligt een binnenmeertje met glas-

helder water waarin albino kreeftjes leven. De grot staat in verbinding met de zee en met een uitgebreid tunnelsysteem dat in 1892 is ontdekt. Vroeger werden de grotten gebruikt als schuilplaats voor de eilandbewoners als zij op de vlucht waren voor piraten.

Vanaf de uiterste noordpunt van het eiland (Mirador del Rio) kan men een gedeelte van de eilanden voor de kust zien. Het zelf beleven en zien is wat ik u allemaal toewens! Wij gaan zeker nog een keer terug. Nu genieten we nog steeds van de film en de foto's die we daar gemaakt hebben.

Mocht u ooit de gelegenheid krijgen om de Canarische Eilanden te bezoeken, laat het massatoerisme op de bekende eilanden dan links liggen en bezoek als eerste bestemming Lanzarote!

**Van Heuven Goedhartstraat 36
2811 BX Reeuwijk**

EEN SPECIAAL PLEKJE (1)

André van Zuijlen

Rijdend op de Highway 170 vanaf Study Butte via Terlingua met zijn Ghost Town, passeer je al vrij snel het plaatsje Lajitas. Dit ligt aan de linkerkant van de weg aan de Rio Grande, die de grens vormt tussen de Verenigde Staten van Amerika en Mexico. Aan de rechterkant net voorbij Lajitas

ligt een bergrug en de helling juist tegenover de bocht die de Rio Grande hier maakt is het plekje waar ik voor het eerst het gevoel had dat het speciaal is. (foto 1)

Natuurlijk was het Big Bend National Park in Texas het hoofddoel van onze eerste reis naar de cactussen. Dus waren we in de tweede helft van maart 2000, nadat

Foto 1 Een speciaal plekje

Foto's van de schrijver

we waren geland in Houston, afgezakt naar Zuid-Texas. Van hieruit hebben we de Rio Grande gevolgd naar het westen en hadden onderweg diverse plaatsen bezocht, waar cactussen te vinden waren. Na een dag of vijf waren we gearriveerd in Marathon, waar het Big Bend Park vanuit het noorden kan worden bereikt. De Highway 385 vanuit Marathon splitst midden in het park bij Panther Junction in een weg die linksaf gaat naar Rio Grande Village met de mooie Boquillas Canyon en rechtsaf naar de westelijke ingang van het park bij Study Butte loopt. Er is dan verder nog een verharde weg naar het zuiden en wel naar Castolon, waar zich de beroemde Santa Elena Canyon bevindt. Vanuit Study Butte voert de Highway 170 helemaal langs de Rio Grande, via Presidio en uiteindelijk naar Porvenir. De route werd ons aanbevolen door de eigenaresse van een motel en wanneer je ooit in de buurt komt is het meer dan de moeite waard om het stuk tot aan Presidio te rijden. Het landschap is zeer afwisselend en biedt telkens weer nieuwe verrassingen.

Zowel Study Butte als Lajitas liggen net buiten het Big Bend Park en zijn aan te bevelen als je wat langer in de omgeving wilt verblijven. De motels zijn er een stuk goedkoper dan in het park zelf en er zijn voldoende gelegenheden om aan een goede maaltijd te komen. Want als je de Big Bend bezoekt moet je voldoende tijd uittrekken. Voor cactusliefhebbers is het een fantastisch gebied om te bezoeken en er zijn dan ook al vele artikelen gewijd aan de hier voorkomende planten.

Er is soms bijna sprake van overdaad. Zo ligt er tegenover het bezoekerscentrum bij Panther Junction een heuvel, waar we maar liefst twaalf succulenten aantreffen. Op de eerste plaats zijn dat twee zeer algemeen voorkomende opuntia's, namelijk *O. macrocentra* en *O. engelmannii*. Verder ook twee cilindropuntia's, de grovere *C. imbricata* en de fijnere *C. leptocaulis*. Ook groeien er twee echinocerei die ook overal

elders kunnen worden gevonden, dit zijn *E. stramineus* en *E. russanthus*. Natuurlijk vind je ook hier de alom aanwezige *Echinocactus horzonthalonius*, waarvan soms heel fraaie, meerkoppige exemplaren werden aangetroffen. Tenslotte worden in een hetzelfde kleine gebied ook nog *Mammillaria heyderi* en *Escobaria tuberculosa* gevonden. Naast cactussen komen hier ook enkele andere succulenten voor, zoals *Agave lechuguilla*, *Jatropha dioica* en *Dasyli- rion leiophyllum*. Weliswaar staan ook hier in de natuur geen naamkaartjes bij de planten, maar daarbij biedt het bezoekerscentrum enige hulp. Men heeft namelijk rondom dit centrum veel planten uit het Big Bend gebied aangeplant en deze wél voorzien van naamkaartjes.

Het plekje waarover dit artikel handelt, ligt echter niet in de Big Bend, maar zoals aangegeven er net buiten. In de streek net ten westen van de Big Bend werd vroeger mijnbouw bedreven. Rond 1900 begon de Chisos Mining Company hier met de winning van kwik en diverse toeristische attracties hebben hier dan ook betrekking op. Een bekende plaats is de Terlingua Ghost Town, waar restanten van huizen uit die periode zijn te bezichtigen. Maar ook plaatsen als Vila de la Mina zijn in die tijd ontstaan. Op deze laatste plaats kun je zelfs nog onder begeleiding afdalen in de kwikmijnen. Vila de la Mina is onderdeel van een zogenaamde open ranch die The Long & Short Ranches heet. Dit gebied met veel kalksteen is ook vanwege cactussen erg interessant. Hier hebben we o.a. *Hamatocactus (Ferocactus) setispinus*, *Ariocarpus fissuratus*, *Mammillaria lasiacantha* en *M. pottsii*, *Echinocereus russanthus*, een *escobaria* en *Echinocactus horzonthalonius* gevonden. Maar na wat langer zoeken ook *Epithelantha micromeris*, *Echinomastus warnockii* en *Glandulicactus uncinatus* var. *wrightii*. Verder groeiden hier ook *Agave lechuguilla*, *Dasyli- rion leiophyllum*, *Jatropha dioica* en *Euphorbia antisiphilitica*. Een waar cactusparadijs en over di-

Foto 2 Mammillaria pottsii

verse planten is wel het een en ander aan interessants te vertellen, maar dat moet wachten tot een volgende aflevering. De mijnbouw in deze streek heeft overigens betrekkelijk kort bestaan, want in 1962 werden de mijnen alweer gesloten.

Terug naar ons plekje bij Lajitas. Op 22 maart 2000 werd de vrij steile helling voor de eerste keer door ons beklommen. Eigenlijk had ik als rechtgeaarde mammillarialiefhebber de hoop hier in elk geval één van de vier in Texas voorkomende mammillaria's aan te treffen. In de Big Bend zelf komen drie mammillaria's voor en deze wilde ik erg graag zelf in de natuur bekijken. Ondertussen hadden we *M. heyderi* en *M. lasiacantha* al gevonden en was er enige hoop op meer, want ik had onder een Yucca vlak voor het motel één miezerig - waarschijnlijk aangeplant - plantje van *M. pottsii* aangetroffen. Volgens het meegenomen boek van Evans¹ moest deze soort in de USA ook alleen maar voorkomen in het Big Bend National Park. Voor *Mammillaria pottsii* hoefden we de helling niet helemaal

te beklommen. Reeds na enige tientallen meters vanaf het punt dat we onder de af-rastering waren gekropen, stond het eerste vierkoppige exemplaar (foto 2).

De planten in de natuur lijken erg goed op de beschrijvingen in de boeken en zeker ook op hard gekweekte exemplaren in de eigen verzameling. Op deze helling staan meerdere planten, maar ze staan erg verspreid. De meeste planten zijn groepjes van ca. 10 cm hoog. Wat opvalt is dat de planten, inclusief die later op ander plaatsen zijn gevonden, weinig variabel zijn. Behalve de hoogte zijn ze wat betreft uiterlijk eigenlijk altijd hetzelfde.

Volgens de beschrijving van o.a. Fischer² kan *M. pottsii* solitair zijn, maar vertakken de planten zich meestal en vormen dan groepjes. Voor mammillaria's zijn de planten uitzonderlijk lang en dun, tot 15 cm hoog en 3 cm dik. De witte bedoorning is zo dicht dat het lichaam geheel wordt bedekt. De langere centrale doorn is veel donkerder, van paarsbruin tot bruin. Vooral de bovenste centrale doorns zijn veel lan-

Foto 3 *Thelocactus bicolor* var. *schottii*

ger en wijzen naar boven. Bloemen verschijnen aan de top van de plant en zijn vrij klein, maar vallen op door de donkerrode kleur. De vruchten zijn lang en rood. Volgens Benson³ in *Cacti of the United States and Canada*, komt *M. pottsii* voor in de Chihuahua woestijn. In Texas dichtbij de Rio Grande in Presidio en Brewster County, maar ook langs de rivier onder Laredo in Webb County tot Nuevo Leon en Zacatecas in Mexico. Reppenhagen⁴ bevestigt dit en geeft bovendien aan dat de soort weinig variabel is, behalve in Durango en Zacatecas. Hij heeft voor deze vormen de var. *multicaulis* beschreven. Verder vermeldt Reppenhagen nog dat deze *M. pottsii* niet eenvoudig is in cultuur.

Bij het fotograferen van *M. pottsii* viel opeens iets op dat op ca. 1,5 tot 2 meter afstand stond en wat leek op een cactus met een zeer zware bedoorniging. Liggend op de grond om de eerstgenoemde plant mooi in beeld te krijgen, was het onmogelijk dit over het hoofd te zien. Nadere bestudering leerde dat dit in elk geval een

vorm van *Thelocactus bicolor* moest zijn. In eerste instantie werden slechts twee planten aangetroffen. Later op de dag, tegen de avond, werden na enig zoeken nog twee mooie planten gevonden. De planten waren nu, tegen eind maart, 7 tot 8 cm hoog en de eerste gefotografeerde groep had een diameter van ca. 25 cm.

Volgens Evans is de variant van *T. bicolor* in The Big Bend *T. bicolor* var. *schottii*. Veel planten groeien er niet en ze worden slechts gevonden op geïsoleerde plaatsen op grint of klei op lagere hoogtes. Wij hebben inderdaad behalve op deze plaats nergens anders *T. bicolor* in Texas aangetroffen.

Volgens Fischer in *70 Common Cacti of the Southwest*, heet deze plant in Amerika de "Glory of Texas", natuurlijk vanwege de grote opvallende, paarse bloemen. Fischer schrijft dat deze soort juist veel in Texas voorkomt (?). Met de variëteit *T. bicolor* var. *flavidispinus* komen deze thelocactussen in de USA alleen voor in de Big Bend streek en de lagere Rio Grande Valley. Deze va-

Foto 4 Echinocereus x roetteri

riëteit, die ook bij Marathon moet voorkomen, hebben wij echter niet gezien.

Thelocactus bicolor var. *schottii* is een laagblijvende plant, waarbij het groene van het plantenlichaam tussen de doorns door te zien is. De plant heeft een kleurig uiterlijk door de gele en helder rode doorns. Daarbij steken vier of vijf doorns recht uit, waarvan de middelste erg licht en plat is en er papierachtig uitziet.

In *Succulenta*⁵ is recent uitgebreid geschreven over *Thelocactus bicolor*. Hier worden de planten uit de Big Bend ook inderdaad *T. bicolor* var. *schottii* genoemd, waarbij wordt vermeld dat deze planten eigenlijk weinig afwijken van de *bicolor*-planten uit Mexico. Benson geeft aan dat de var. *schottii* wat lager en minder breed wordt dan de var. *bicolor* in Mexico. De centrale doorn is wat langer en moet een

kiel hebben. Bovendien heeft de var. *schottii* veel meer randdoorns (15 – 17) dan de var. *bicolor* (8 – 11). John Pilbeam⁶ heeft echter twijfels of de door Benson beschreven planten hetzelfde zijn als die welke oorspronkelijk door Scheer in 1853 werden gevonden in Mexico.

De getoonde foto's in de genoemde boeken en artikelen zijn echter duidelijk op een ander tijdstip van het jaar genomen, dan in de periode van ons bezoek (maart 2000). Terwijl op dit moment de *Opuntia*'s en *Echinocerei* al duidelijk aan de groei zijn, is *thelocactus* dat nog niet. Zoals de foto laat zien is nauwelijks een plant te herkennen en is zeker het plantenlichaam niet te zien door de bedoorning. De doorns bedekken nog de hele plant (foto 3) en daardoor zijn de planten niet eenvoudig te vinden. Op 26 maart werd dit plekje voor een derde keer bezocht en het kostte ongeveer 30 minuten om nog twee plantjes van *Thelocactus bicolor* var. *schottii* te vinden.

Op zo'n berghelling tref je verder ook nog diverse andere cactussen en succulenten aan. In deze omgeving en dus ook hier, groeien zeer grote groepen van *Echinocereus enneacanthus* met een enorm variabele bedoorning. Maar ook *Opuntia macrocentra* en *Agave lechuguilla* komen in redelijke aantallen voor. Bij het verkennen van de helling viel tijdens het tweede bezoek op 26 maart een mooie geelbloeiende *Echinocereus* natuurlijk direct op. Eigenlijk was deze alleen te vinden aan de rechterzijde van de helling gezien vanaf de weg. Dit is niet uitzonderlijk, want ook bij *ferocactussen* en *Echinocactussen* hebben we gezien dat deze vaak alleen aan één zijde van een berg of heuvel voorkomen.

De plant die hier zo mooi in bloei stond is *Echinocereus dasyacanthus*. Het kan niet toevallig zijn dat ook deze plant, evenals de twee vorige, ongeveer 150 jaar geleden voor het eerst werden beschreven. *Mammillaria pottsii* werd door Scheer in 1850 beschreven, *Thelocactus bicolor* door Schott

in 1853 en *Echinocereus dasyacanthus* als *Cereus dasyacanthus* door Engelman in 1849. Dit moet te maken hebben met het feit dat de binnenlanden van Amerika in die periode werden verkend. Hiervoor was toen een rivier natuurlijk de aangewezen manier en het wekt dan ook geen verbazing dat alle drie de planten dicht langs de Rio Grande voorkomen.

Echinocereus dasyacanthus is de Texas Rainbow Cactus. Het zijn solitaire, cilindrische planten, 10 tot 30 cm hoog en 7,5 cm in doorsnede. De bedoorning is crèmewit tot bruin en de doorns bedekken het lichaam. De doorns staan wel gespreid, maar zijn niet pectinaat. Bij sommige planten vormen de doorns elk jaar een gekleurde band en dat is de reden voor de naam regenboogcactus. De bloemen zijn meestal geel en soms wat groenig.

Volgens Benson is *Echinocereus pectinatus* var. *neomexicanus*, met geelgekleurde bloemen lang geleden als de aparte soort *E. dasyacanthus* beschreven. De door Engelman als *Cereus ctenoides* beschreven plant combineert juist weer de bedoorning van de *E. pectinatus* met de gele bloem van de var. *neomexicanus*.

Blum, Lange, Rischer en Rutov⁷ vinden in de uitgave *Echinocereus E. dasyacanthus* voldoende afwijkend om deze weer tot een eigen soort te verheffen. De verklaring hiervoor wordt gevonden in de groenere bedoorning, de gele bloemen, de dubbele chromosomenaantallen en het meer noordelijke verspreidingsgebied. Volgens hen is *E. pectinatus* beperkt tot Mexico en groeit *E. dasyacanthus* in de USA en het uiterste noorden van Mexico. Verder vormt *E. dasyacanthus* bekende natuurhybriden, zoals *E. x lloydii* en *E. x roetteri* (foto 4).

Het vinden van deze bloeiende *echinocereus* gaf deze toch al speciale plek nog iets extra's. We waren deze dag begonnen door in Lajitas met een roeiboot de Rio Grande over te steken, zodat we ook op Mexicaans grondgebied waren geweest. Voor één dollar per persoon zet een Mexicaan hier de

hele dag mensen over en je kunt aan de overkant op een paar plaatsen Mexicaans eten. De lunch van nacho's en burrito's was de moeite wel waard, maar voor de planten hoef je de oversteek niet te maken. Behalve enorme groepen *Echinocereus enneacanthus* was er verder niets te vinden. Wat dat betreft is de weg van Lajitas terug via Terlingua naar Study Butte veel interessanter. Op diverse hellingen zijn mooie planten te vinden, zoals *escobaria*'s, *mammillaria*'s (vooral *M. lasiacantha*) en *echinocerei* (ook *E. russanthus* in bloei).

Als je zo een week door de Big Bend bent getrokken heb je in de gaten gekregen op welke plaatsen wel en op welke plaatsen nauwelijks of geen planten te vinden zijn. Blijkbaar heb je als cactusliefhebber toch al een "neus" ontwikkeld voor succulente planten. De meeste en mooiste planten vind je hier meestal op heuveltjes en bergjes en vaak dan ook nog maar aan één kant ervan. Vooral bij opstaande of uitstekende richels zijn soms mooie planten te vinden. Zeker bij een droogte zoals we die in maart 2000 in Texas aantreffen, is elke bescherming meegenomen. Met name leieste en rotsige heuvels bleken ideaal te zijn om te gaan zoeken. Zanderige grond of zwarte rotssteen waren plaatsen waar je nauwelijks wat aantrof. Na de eerste week werden zeker bij 90% van de beklommen heuvels of hellingen daadwerkelijk cactussen gevonden. Bovendien hebben we bij onze trektocht dwars door Texas en kras door de Big Bend elke dag minstens één nieuwe soort gevonden, maar meestal meer.

Enkele plaatsen, zoals de helling bij Lajitas, werden wat intensiever bekeken. Al zoekende klim je hoger en hoger en uiteindelijk heb je niet alleen een schat aan planten gezien, maar heb je bovendien een magnifiek uitzicht over het dal waardoor de Rio Grande stroomt en waar Lajitas zich langs de oever heeft gevestigd (foto 5). Bij de eerste twee keer had ik soms wat moeite met het afdalen, vooral omdat er

nogal wat los gesteente op de helling lag. Toen ik de derde keer echter wat hoger was geklommen zag ik iets wat op een pad leek. Het was niet de snelste weg naar beneden, maar wel een heel gemakkelijke. In deze streken trekken heel veel geiten door het landschap en dit paadje was ongetwijfeld gemaakt door deze dieren. Dit maakte de laatste afdaling in elk geval een stuk lichter en met spijt in het hart vertrokken we uit Lajitas en uit de Big Bend. Bij een volgende gelegenheid wil ik graag wat meer vertellen over een mogelijk nog interessantere plek bij het nabij gelegen Villa de la Mina.

Literatuur :

1. Fischer P.C. (1989) 70 Common Cacti of the Southwest. Southwest Parks and Monuments Association .
2. Evans B.E. (1998) Cactuses of the Big Bend National Park. University of Texas Press.
3. Benson L. (1982) The Cacti of the United States and Canada. Stanford University Press.
4. Reppenhagen W. (1991) Die Gattung Mammillaria – Band 1. Druckerei Steinhart GmbH.
5. Alsemgeest W., Bregman R. en Van Veldhuisen R. (1996) *Thelocactus bicolor*-vormen uit de USA. *Succulenta* 75 (4), 181 – 186.
6. Pilbeam J. *Thelocactus*. (1996) *The Cactus File Handbook* 1.
7. Blum W., Lange M., Rischer W. en Rutow J. (1998) *Echinocereus* Monografie.

Hoefstraat 9, 5345 AM Oss

Foto 5 Rio grande bij Lajitas

MOOIE EN INTERESSANTE HAWORTHIA'S VOOR DE VERZAMELAAR

DEEL 8

Ingo Breuer

Haworthia mirabilis var. beukmanii
(Poelln.) M.B. Bayer

grote dikvlezige, roest- rosebruine bladeren, waarvan de onderkant met witachtige stippels bedekt is. Door het lichtvenster aan de bovenkant van het blad lopen crèmekleurige, evenwijdige strepen.

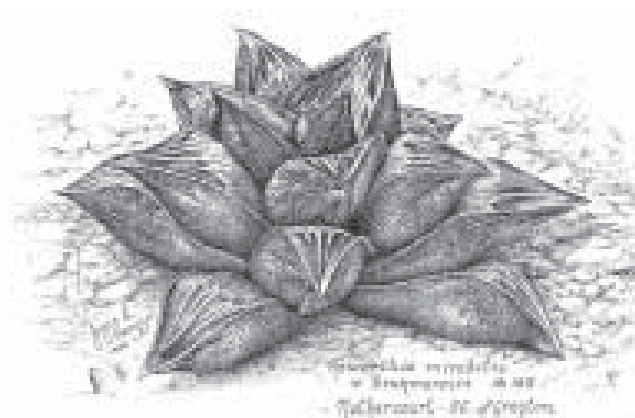

Haworthia mirabilis var. beukmanii IB155 Nethercourt, ZO van Greyton (3419BA) Breuer 1999

H. mirabilis var. *beukmanii* werd in 1940 door Von Poellnitz in Feddes Repertorium specierum novarum regni vegetabilis 49 : 29 als *H. emeleyae* var. *beukmanii* beschreven. De plant werd naar C. Beukman genoemd.

De type-vindplaats van deze plant is Caledon (3419AB).

Binnen de *mirabilis*-groep is *H. var. beukmanii* zeker zeer opvallend met zijn relatief

Haworthia mirabilis var. beukmanii IB155 Nethercourt, ZO van Greyton (3419BA) Cocozza 1999

Daar de plant maar matig spruit, is vermeerdering uit zowel zaad als uitlopers mogelijk. Voorzichtig zijn met het gieten omdat het wortelgestel nogal vochtgevoelig is.

Het lichtvenster is iets groter, helder en er lopen een paar lijnen in de lengterichting doorheen. Voor de cultuur geldt hetzelfde als voor de beschreven variëteit.

Haworthia mirabilis var. triebneriana (rubrodentata) (Poelln.) M.B. Bayer

In 1938 beschreef Von Poellnitz in Feddes Repertorium specierum novarum regni vegetabilis 47 : 10 *H. triebneriana* var. *rubrodentata*. De plant wordt nu als synoniem van *H. mirabilis* var. *triebneriana* gezien. De naam “rubrodentata” betekent “met rode tanden”.

De typevindplaats van “rubrodentata” ligt tussen Villierdorp en Genadendal (3419BA).

Deze vorm van *H. mirabilis* var. *triebneriana* heeft langere, spitse bladeren en een groene onderkant van het blad. Zoals de naam al zegt, zijn de randen van de bladeren afgezet met roodkleurige tandjes.

**Haworthia mirabilis var. triebneriana IB5129
W. van Greyton (3419BA) Breuer 1999**

**Kirchstrasse 36,
D-52382 Niederzier Duitsland
E-mail: lbreuer@t-online.de**

Vertaling: Ben Zonneveld

**Haworthia mirabilis var. triebneriana IB5129
W. van Greyton (3419BA) Cocozza 1999**

SCHLUMBERGERA LEM.

Albert Pilot

Schlumbergera, de kerstcactus, is een van de meest verkochte cactussen. In de periode tot kerstmis staan deze cactussen immers overal in grote aantallen in bloemenwinkels, tuincentra en op marktkramen. Tegenwoordig zijn ze er ook in vele vormen en kleuren, doordat hybriden inmiddels ruim beschikbaar zijn.

Dat geldt niet alleen in Nederland of andere landen van Europa, maar ook in bijvoorbeeld Noord-Amerika, Japan, China en Australië zijn de aantallen enorm groot (Süpplie, 2001). Onlangs kocht ik tijdens een bijeenkomst van Succulenta een boekje over de kweek en hybridisering (Cobia, 1992) dat veel interessante informatie gaf. Het maakte me ook weer attent op de ontwikkeling van knop tot bloem bij deze planten. Omdat het voor de handel van groot belang is dat ze op tijd met knoppen voor de verkoop beschikbaar zijn, is er grondig uitgezocht hoe de knopontwikkeling verloopt en te beïnvloeden is. Een mooie aanleiding om aandacht te schenken aan deze planten in het kader van deze serie.

De vorm van de bloemen is apart en wellicht

Foto 1: de knopontwikkeling zet door.

Foto's van de schrijver

Foto 2: de knop op z'n mooist

zal niet iedereen er verrukt van zijn, maar de ontwikkeling van de knoppen in het late najaar is boeiend; juist in deze periode waarin weinig andere cactussen in onze kassen actief zijn, is dat zeer de moeite waard. De variatie in kleuren en vormen van de planten maakt het extra interessant om er een aantal van aan te schaffen. Op internet zijn overzichten beschikbaar van Nederlandse kwekers, met foto's en namen van de verschillende planten die beschikbaar zijn (bijvoorbeeld www.epric.org/ en www.jdevries.nl).

Knopvorming is een interessant fenomeen als je aan je cactussen bloemen wilt krijgen. Soms gaat het vanzelf goed, en ontstaan er zonder extra aandacht veel knoppen die uitgroeien tot bloemen. Soms wil het ook niet en dan ga je je afvragen waar dat aan ligt. Van deze schlumbergera's is bekend dat ze gevoelig zijn voor

de hoeveelheid licht. Of meer precies: de knopvorming wordt beïnvloed door de periodiciteit van de dag-nacht wisseling (fotoperiodiciteit genoemd). Als in de herfst de lengte van de dag korter wordt, dan is dat het signaal waarop de planten reageren door de knopvorming in gang te zetten (Cobia, 1992). Is de daglengte korter dan 12 uur, dan worden knoppen gevormd en die verschijnen dan binnen enkele weken. De hoeveelheid licht is daarbij een opvallend kritische factor. Als er behalve daglicht van de zon ook andere lichtbronnen zijn kan dat zeer verstorend werken. Die hoeveelheid is echt zeer gering: de verlichting in een normale huiskamer is voldoende voor die verstoring. Met name het lichtspectrum van gloeilampen is effectief. Als de knoppen eenmaal goed gevormd zijn, is daarna de hoeveelheid licht minder kritisch. De knoppen groeien dan gewoon door (zie foto 1).

Niet alleen de hoeveelheid licht zal overigens een factor zijn, ook de temperatuur en de vochtigheid zal een rol spelen. De temperatuur voor schlumbergera moet liggen tussen de 15 en 20 °C tijdens deze knopvorming. Is die hoger of lager, dan treedt het effect van knopvorming niet op. Men spreekt daarom van thermo-fotoperiodiciteit: de knopvorming wordt beïnvloed door de combinatie van de lengte van de nacht en de temperatuur. Uit ander onderzoek is gebleken dat de gehele vorming

van knoppen en bloemen beschouwd moet worden als een reeks van fasen in een langdurig proces. Elk van deze fasen stelt eisen aan de factoren licht, temperatuur en vochtigheid, wil de ontwikkeling optimaal verlopen (foto 2).

Haage (1963) geeft als concrete aanwijzingen: start met een zogenaamde Korte-Dag behandeling in eind augustus of september: 8-10 uur licht bij een temperatuur van 17-20 °C. Bij minder dan 12 of meer dan 23 °C vindt geen knopvorming plaats. De knoppen horen te verschijnen binnen 10 – 20 dagen. Plaats de plant daarna warm en niet te droog; nevelen wordt aanbevolen. Na de bloei volgt een rustperiode met weinig water. Daarna is kali en fosfor nodig in de grond tijdens groeiperiode, dus dan volledig mest geven. In de zomer kunnen ze op een beschaduwde, warme plaats buiten staan. Vroeg in de herfst moeten ze dan naar binnen en rustperiode krijgen tot knoppen gevormd zijn.

De bloemen zijn reukloos en zygomorf: de bloem is slechts op één manier, dus langs één doorsnede, te verdelen in twee delen, die precies elkaars spiegelbeeld zijn (foto 3). De mooiste voorbeelden van dit verschijnsel vindt men bij *Schlumbergera*. Deze bloem is volgens Barthlott (1978) ook het meest duidelijke voorbeeld van aanpassing aan bestuiving door

Foto 3: een prachtige kleurencombinatie

vogels. Hun zygomorfe bloemen komen nauwkeurig overeen met de bouw en afmeting van de bestuivende kolibries. Het stuifmeel wordt door de ver naar buiten stekende meeldraden op de kop van de vogel afgestrekken en bij het aanvliegen tegen de volgende bloem, blijft het stuifmeel op de stempel daarvan kleven. Een mogelijke oorzaak van de asymmetrische vorm is volgens Haustein (1990) een ongelijke vorming van de bloemdekbladen, zoals die bij de extreem zygomorfe bloemen van *S. truncata* optreedt. Ten eerste is hierbij het onderste deel van de bloembuis naar boven gekromd en ten tweede zijn de bovenste perianthbladen veel sterker ontwikkeld, terwijl de buis aan de bovenkant langer en de mond dus erg scheef is. Bij *S. buckleyi* treedt overigens slechts schijnbaar zygomorfie op: van de in het algemeen even grote bloemdekbladen buigen tijdens het ontplooiën alleen de onderste naar beneden, terwijl de bovenste ongeveer recht in de lengterichting van de buis blijven liggen.

Een soortgelijke bloem vinden we bij *Cochemiea poselgeri*. Dit is een merkwaardige plant die vegetatief aan een mammillaria doet denken, maar qua bloemvorm eerder aan *Aporocactus flagelliformis* en de *Schlumbergera*. Deze overeenkomst in bloemvorm (convergentie) is vermoedelijk te danken aan een aanpassing aan dezelfde bestuivers, de kolibries dus. Een andere verwarrende plant is *Schlumbergera opuntioides* (Haustein, 1990), die erg veel lijkt op een opuntia met veel kleine schijfjes. Die lijkt qua uiterlijke vorm dus sterk op het ver verwijderde geslacht *Opuntia*, heeft echter de typische bloemen van een *schlumbergera* en behoort ook tot dit geslacht.

Deze plant is door Haworth in 1812 benoemd als *Epiphyllum truncatum*. De Franse cactuskenner A.C. Lemaire (1800-1871) gaf het geslacht *Schlumbergera* in 1858 zijn naam. In 1810 heeft Schumann het

geslacht *Zygocactus* geïntroduceerd. *Zygocactus* was de officiële geslachtsnaam totdat de soort werd overgebracht naar het geslacht *Schlumbergera*. Maar in heel veel literatuur worden de namen *zygocactus* en *epiphyllum* nog steeds gebruikt. De meeste hybriden zijn afkomstig van combinaties van *S. truncata* en *S. russelliana*. Die hybridisering is al heel oud, in de literatuur wordt het begin van de 19^e eeuw genoemd. In het boek van Krook (1854) staat al een vermelding van 50 namen van hybriden. Ook in die tijd was er al veel waardering voor deze planten. Hij schrijft in de taal van die tijd: "De sierlijke bloemen, die bij eene goede behandeling talrijk aan de afgeplatte spits der geledingen komen, zijn merendeels schoon rood en blijven op eene goede en niet al te heete standplaats drie en ook wel zes dagen onafgebroken geopend. De meest algemeene bloeitijd der *Epiphyllums* is van November tot Januarij, dus juist op een tijdstip dat de flora anders bij ons het karigste is." Bovendien geeft hij een speciaal "Aanhangsel over eene bijzondere wijze van behandeling van *Epiphyllum truncatum* en hare verscheidenheden".

In de 20^e eeuw is de techniek van hybridisatie sterk verbeterd en de omvang daarvan sterk toegenomen. Nieuwe variëteiten worden ontwikkeld, wettelijk beschermd via patenten (bijv. Plant Varieties Rights Act) en over de gehele wereld verspreid.

De werkwijze bij de productie van nieuwe vormen kent drie methoden: natuurlijke mutatie, geïnduceerde mutatie en hybridisatie (Cobia, 1992). Hoewel de kans op natuurlijke mutaties erg klein is, levert dit soms toch interessante resultaten op. Zo is de Christmas Flame (ook wel Gold Fantasy genoemd) een natuurlijke mutant van de eerste echte gele *schlumbergera*: de Gold Charm. Die mutant werd gevonden in een kwekerij van deze planten in Florida, tijdig opgemerkt als iets bijzonders en vervolgens verder gekweekt en grootschalig vermenigvuldigd via stekken.

Foto 4: rijkbloeiend

Geïnduceerde mutatie wordt niet op grote schaal gebruikt maar kan dramatische resultaten geven. De mutatie wordt opgeroepen via bestraling of chemische mutagenen op zaden of plantmateriaal. Het kost daarna vele jaren verder kweken alvorens het effect gestabiliseerd is, maar heeft bruikbare nieuwe vormen opgeleverd die ook op beperkte schaal beschikbaar zijn voor verzamelaars.

Hybridisatie wordt het meest gebruikt en levert ook de meest consistente en betrouwbare resultaten. Dit proces vindt plaats door pollen van de ene vorm over te brengen op de stamper van een andere. Deze kruisbestuiving levert meestal nakomelingen op die eigenschappen hebben die het midden houden tussen die van de beide ouderplanten, of een intensivering van eigenschappen als het om twee planten van dezelfde vorm gaat. De verkregen zaden rijpen in 20-30 dagen, de eerste bloemen verschij-

nen daarna in 18 tot 36 maanden. Elke resulterende plant moet afzonderlijk beoordeeld worden op zijn kwaliteiten. Dat gaat zeer grootschalig, bij het voorbeeld dat Cobia beschrijft bij het verkrijgen van een echte gele schlumbergera werden zo'n 50.000 zaailingen opgekweekt en beoordeeld op kleur. Daarna was een volgende stap nodig om een stevige plant te verkrijgen: een hybridisatie met een plant die een stevige groei vertoonde en een witte bloem had. Een succesvolle kruising leverde 200 zaden op, waarvan 150 geel bloeiden, en er een was die acceptabel was voor verdere productie. Het kostte de kweker 15 jaar tussen het idee en de verkoop van de hybride Gold Charm. Cobia (1992) beschrijft zo'n 25 vormen met goede afbeeldingen van de habitus van de plant en de bloem; Süpplie (2001) geeft een volledig overzicht.

Groei en bloei

Schlumbergera's zijn relatief gemakkelijk te kweken, hebben weinig last van ziekten en ongedierte, en kunnen wel 20 jaar oud worden. De kleuren van de hybriden omvatten het traditionele rood en wit, maar ook zalmkleurig, lavendel, magenta, perzikkleurig, oranje-rood en geel (zie foto's). Er zijn hangende vormen, maar ook rechtopgaande voor het kweken in een pot. Het beste is ze te kweken in organische media, zoals turf. Deze grond moet goed doorlatend zijn en luchtig om ongewenste ophoping van vocht te vermijden. Een zuurgraad van 5,5 tot 6,5 wordt aanbevolen. De oorspronkelijke planten komen uit de Rio de Janeiro-bergen in Brazilië op een hoogte van 400 tot 2000 m, en groeien daar als epifyten in het tropisch regenwoud tegen de stammen of in de kruinen in takvorken met afgevallen blad. Alleen nieuwe takken dragen bloemen op hun groeitop. Ze zijn niet zo succulent als de meeste andere cactussen en hebben vaker water (regenwater!) nodig zoals de meeste gewone kamerplanten.

Hybriden zijn gemakkelijker dan niet-hybriden, en hebben grotere en mooiere bloemen. De bloemkleur wordt beïnvloed door lichtsterkte, warmte en seizoen. In de herfst zijn de bloemen bleker dan in de winter. Enten is niet nodig, maar kan op *Selenicereus* of *Pereskia* via een verticale snede van 1 á 2 cm en levert dan snelle groei op.

Bemesting met een mengsel van 20-20-20 aan stikstof, kalium en fosfor met wat sporenelementen gedurende twee tot vier keer per jaar is voldoende. De bemesting moet tenminste een maand voor de knopvorming stoppen totdat de knoppen zichtbaar worden. Snoeien is gunstig om de plant in vorm te houden en kan het beste na de bloei gedaan worden. Vermeerdering kan het gemakkelijkst door in het vroege voorjaar delen van een grote plant er voorzichtig af te draaien; als we snijden, beschadigen we de plant te gauw.

Dit moeten bij voorkeur overjarige leden zijn, waaraan reeds twee of meer nieuwe leden zijn gevormd. Ze behoeven niet gedroogd te worden. Een goed stekmedium is: drie delen fijne turfmolm en een deel zand. Ongeveer de helft van het onderste lid in de turfmolm zetten met bodemwarmte van 22-28 °C. Elke dag nevelen en zorgen dat de turfmolm niet uitdroogt. Na drie weken zijn ze beworteld en kunnen we ze afharderen. Drie weken daarna oppotten in vier delen potgrond, twee delen turfmolm en een deel zand.

Schlumbergera is zeer resistent tegen veel insecten en ziekten. Mocht er toch rotting van de wortels optreden door een combinatie van vocht en kou, dan is het stekken van de bovenste delen van de plant meestal nog goed mogelijk. Het afvallen van knoppen of bloemen kan veroorzaakt worden door een te hoge temperatuur. Een andere oorzaak kan zijn dat er veel etheengas (ethyleen) aanwezig is, afkomstig van een slechte verbranding van brandstof of het rijpen van fruit. Een derde oorzaak kan zijn dat de plant te weinig licht krijgt. In alle gevallen is het zoeken naar een betere plaats de beste stap. Maar ook het geven van een oplossing van zilvernitraat gebruiken kwekers en bloemisten wel als oplossing voor dit probleem.

Al met al een interessante plant, die mijn najaar en kerstdagen cactusvol maakte (foto 4). Nu dus op weg naar een nog betere knopvorming en bloei.

**Berkenlaan 13, 3707 BA Zeist,
albert_pilot@hotmail.com**

Literatuur:

- Barthlott, W. (1978) Cacteeën, soorten, herkomst, verzorging. Wageningen (Zomer en Keuning).
Cobia (1992) M.E., *Zygocactus* (Schlumbergera), a comprehensive and practical guide for the weekend gardener. Coffs Harbour NSW, Australia: Tillington House Pty.

Haage, W. (1963) Het praktische cactusboek in kleuren. Zutphen: W.J. Thieme & Cie.
Haustein, E. (1990) Cactussen. Baarn: Thieme.
Krook, J.J. (1854) Handboek tot de kennis, voortkweeking en behandeling van alle tot heden bekende cactus-soorten in haren ganschen omvang.

Amsterdam: Günst.
Süpplie, F. (2001) The directory of Schlumbergera hybrids and species. Nijmegen: EPRIC Foundation (www.epric.org). Op CD02, Epiphytic cacti and their hybrids, part 2, zijn foto's van 100 hybriden opgenomen.

Foto 5 Nogmaals de bloem

MAMMILLARIA TEPEXICENSIS

Ton Pullen

Enkele jaren geleden, eind 1996, kreeg ik van een cactusvriend een viertal zaailingen onder deze naam, alsmede een zakje met zaden van dezelfde soort. Het viel mij op dat een van de zaailingen, die op dat moment een doorsnede van ongeveer 1 cm had, enkele bloemknoppen vertoonde. De plantjes waren nog geen jaar oud!

In de winter '96/'97 werden deze plantjes, die in een zanderige, humushoudende potgrond stonden, van alle oude grond ontdaan en opgepot in lavagruis, het substraat, waarin ik al mijn cactusplanten kweek. Tevens werden de zaadjes in januari '97 uitgezaaid, eveneens in lavagruis.

Omdat de naam *M. tepexicensis* mij niets zei en niet te vinden was in de mij toentertijd bekende cactusboeken deed ik navraag bij enkele mammillariakenners, hetgeen resulteerde in een fotokopie van de nieuwbeschrijving en enkele andere nuttige verwijzingen.

Mammillaria tepexicensis

Foto van de schrijver

Mammillaria tepexicensis werd ontdekt door Felipe Otero in de Sierra Mixteca, in de Mexicaanse deelstaat Oaxaca. De plant kreeg Otero's veldnummer FO 177. Rudzinski (1989) beschreef de plant, zonder er een naam aan te geven. In 1991 volgt dan de officiële beschrijving door Jorge Meyran (Meyran, 1991). De soort aanduiding 'tepexicensis' is afgeleid van een woord 'tepexic' uit een van de Aztekentalen, en betekent 'op rotsen groeiend'. De plant groeit dan ook op rotsen, waarop en waartussen zich wat humus verzameld heeft, tussen mossen en korstmossen, op een hoogte tussen 1900 – 2200 m.

Aanvankelijk werd deze soort voor een vorm van *M. oteroi* gehouden; tenslotte is er toch voor gekozen deze plant als een aparte soort te beschrijven.

Dan volgt hier een verkorte beschrijving:

Plant enkelvoudig, niet of zelden spruitend, (plat) bolvormig, 2 cm hoog; 2,5 cm in diameter. Tepels kegelvormig, 5 mm lang, 3 mm breed, weekvlezig. De epidermis is donkergroen. De areolen zijn rond of ovaal, jonge areolen zijn voorzien van witte wol. De 25-30 randdoorns zijn recht of licht gebogen, 5 mm lang, wit. Het aantal middendoorns is meestal 4-5, soms 8, naaldvormig, gehaakt, 4-6 mm lang, met roodbruine top. De bloem is 16 mm lang en 15 mm in doorsnede, roze, soms bijna wit, met rode of violette middenstreep. De meeldraden zijn wit, de helmhokjes geel. De stamper met de 5 stempellobben is crème-wit. De vruchtjes zijn kogelvormig, 4 mm in doorsnede. De zaden zijn peervormig, zwart.

De bloeitijd valt op de natuurlijke groeiplaatsen in november.

In onze verzamelingen bloeit deze soort vroeg in het voorjaar, afhankelijk van de standplaats, in maart/april, soms ook later in het seizoen. In mijn kas, waarin de cactusbloei vanwege de ligging relatief laat begint, noteerde ik als data: 20 april '97, 29 april '98, 26 april '99 en 24 april 2000.

Zoals hierboven reeds vermeld kan deze soort al als zeer jonge plant bloeien. Soms al in het eerste levensjaar, maar zeker in het tweede jaar na het zaaien. Uit de gekregen zaden kweekte ik ongeveer 20 zaailingen op, die alle in het tweede jaar, in 1998 dus, enkele bloemen produceerden. Inmiddels hebben deze plantjes hun weg naar andere verzamelingen gevonden.

Zoals gezegd zijn het kleinblijvende plantjes, zeer geschikt derhalve voor mensen met een kleine kas. De verzorging geeft geen aparte problemen en sluit aan bij die van andere mammillaria's. Nevelen in het vroege voorjaar, matig gieten vanaf april, matig met voedingsstoffen! Planten, die teveel water en/of voedingsstoffen krijgen hebben de neiging hun compacte vorm te verliezen en een opgeblazen uiterlijk te krijgen. Ook een lichte standplaats is een vereiste.

Na september geen water meer geven, koel en droog overwinteren garandeert een goede bloei in het volgend voorjaar.

Literatuur:

- Meyran, J. (1991): *Mammillaria tepexicensis*, una nueva especie de la Mixteca, Oaxaca. *Cact. Suc. Mex.* 36. 62. [Een Duitse vertaling van dit artikel staat in *AfM* 16 – 2,1992].
- Rudzinski, H. (1989): Eine neue Art aus der Sierra Mixteca. *AfM* 13 – 6. 240.

Rinkslag 19 7711 MX Nieuwleusen.

BOEKBESPREKING

DIE ECHINOCEREEN DER BAJA CALIFORNIEN

Jos Huizer

Uitgave:

Der Echinocereenfreund. 2001. ISBN 3-00-007524-0. 341 pagina's, formaat 15 x 21,5 cm, prijs gebonden ca. 58 Euro

Onze Duitse zustervereniging heeft een aantal werkgroepen die zich op specifieke cactus- of vetplanten geslachten richt. Een van deze werkgroepen is Der Echinocereenfreund, die al meer dan 10 jaar actief is. Naast het blad dat eens per 3 maanden verschijnt worden ook boeken over de verschillende soorten uitgegeven. En deze zomer is bovenstaande titel verschenen in een tweetalige vorm, zowel Duits als Engels.

De auteurs zijn niet alleen specialisten in het geslacht *Echinocereus*, maar ook actieve bezoekers van de twee moederlanden van dit geslacht, de Verenigde Staten en Mexico. In dit boek worden de echinocereussen van Baja California onder de loupe genomen.

Na een korte inleiding worden 10 soorten en twee ondersoorten voorgesteld. Van de soorten worden zaken als morfologische gegevens, originele beschrijvingen en verspreiding gegeven, en alle soorten worden in meerdere haarscherpe foto's voorgesteld.

Hierbij is vooral aandacht gegeven aan de variabiliteit van de soorten in de natuur. Zo worden van bijvoorbeeld *Echinocereus engelmannii* planten van 11 verschillende vindplaatsen getoond, van *E. maritimus* van 9 vindplaatsen en van *E. brandegeei* van 13 vindplaatsen. Zo staan er van *E. engelmannii* alleen al 41 foto's in, verspreid over die 11 vindplaatsen. Het mag dan ook geen verwondering geven dat er in dit boek 347 kleuropnames worden weergegeven, alle even scherp en helder. Hier-

onder vallen ook details van de planten, zoals bloemen, bloemdoorsneden en be-doorning. De zaden worden in REM-opnames weergegeven. Geen aandacht wordt besteed aan zaken zoals vermeerdering en cultuur. In plaats daarvan is er voor al het andere dat er over de echinocereussen van Baja-California te vertellen valt des te meer aandacht. Een boek dat in geen enkele boekenkast van een Echinocereus-liefhebber mag ontbreken (en daarbuiten eigenlijk ook niet). Het enige minpuntje is het feit dat het boek niet in het Nederlands is verschenen. Nu ja, men kan niet alles hebben.

**Boekenburglaan 54,
2215 AE Voorhout.
tel: 0252-230255**

Echinocereus grandis

Foto van de schrijver

HAPPINESS IS A STATE OF EUPHORBIA.

Rikus van Veldhuisen

“Happiness is a state of Euphorbia” staat er op de toegangsdeur van de kas van Jaap Keijzer. Ik moet echter toegeven dat dit de halve waarheid is. Soms zijn er ook diepe dalen als het restant van je duur gekochte plantjes na heel wat gemartel in de vuilnisbak verdwijnt. Zonder deze dalen zouden er echter ook geen bergen zijn.

Zoals alle liefhebbers heb ik ook zo nu en dan enige euforie nodig om het plezier in het kweken en vermeerderen van succulenten te behouden. Het verleggen van de grenzen in je hobby is nodig om de interesse vast te houden. Was ik als beginnend liefhebber jaren terug in de weer op een willekeurige cactusbeurs met een bak vol planten, nu is het vaak niet meer dan één enkele plant. Thuis gekomen met deze bakken vol succulenten van vele diverse geslachten gaf het succesvol verder kweken van deze planten grote voldoening. Het duurde niet lang voordat elke spruit die verscheen gestekt moest worden en zaaien was de volgende logische stap. Het verkrijgen van een breder assortiment, vaak van die geslachten waar je succesvol mee bent, leidt tot specialisatie en het onderhouden en uitbreiden van een dergelijke gespecialiseerde

verzameling is voor velen van ons een doel op zich en houdt ons jaren van de straat.

Het zoeken en vinden van onze troetelkinderen in hun natuurlijke omgeving is niet voor iedereen weggelegd, maar geeft een geheel nieuwe dimensie aan de liefhebberij. Ik kan u vertellen dat het een enorme kick geeft als je na een soort jacht je doel bereikt hebt en de prooi is vastgelegd met de camera.

Waar ik echter in dit artikel naar toe wil is naar de ultieme uitdaging voor de gespecialiseerde euphorbia-liefhebber, het kweken en succesvol zaaien van de groep soorten rond *Euphorbia horwoodii* uit de hoorn van Afrika. Deze groep planten is zeer geliefd bij de gespecialiseerde liefhebber door de bijzondere en mooie groeivormen, wispel-turigheid in de cultuur en vermeende zeldzaamheid.

Euphorbia horwoodii

De genoemde *E. horwoodii* is eigenlijk alleen bekend als geënte plant en dan alleen in de volwassen vorm. Deze plant maakt echter een zeer interessante ontwikkeling door van zaailing naar volwassen plant. Ze vormt als zaailing namelijk eerst een bolvormige plant, vergelijkbaar met *E. piscidermis*, *E. turbini-formis*, maar ook met de niet nauw verwante *E. obesa* en *E. symmetrica* uit Zuid Afrika. Echter daar waar deze soorten bolvormig blijven, vormt *E. horwoodii* op latere leeftijd bedoornde zijtakken. Tom Jenkins spreekt in zijn artikel over *E. horwoodii* heel terecht over de twee gezichten die deze soort heeft.

Deze zijtakken worden in de cultuur door middel van enten vermeerderd en zijn momenteel redelijk eenvoudig te verkrijgen. Hoewel de bolvormige jeugdvorm van

Euphorbia horwoodii met de opvallend gestreepte vruchten. Bij rijpheid gaan ze recht overeind staan Foto's van de schrijver

E. horwoodii zeer tot de verbeelding spreekt zijn ook geënte planten bijzonder fraai. Ze vormen na verloop van tijd onregelmatig vertakte struikjes met fraai getekende stammen. Bovendien zijn er verschillende vormen in omloop die behoorlijk van elkaar kunnen verschillen. Zo heeft B&L589 dunnere takjes met groenere tekening en iets gekromde doorns. Erg mooi vind ik persoonlijk een vrijwel geheel grijze vorm.

Het via zaad vermeerderen van *E. horwoodii* blijft echter de uitdaging op zich. Bij een recent bezoek aan Jaap Keijzer toonde hij mij de inmiddels éénjarige zaailingen van *E. horwoodii*. Een meer dan verdienstelijke prestatie om deze zeer moeilijk te zaaien en zeer kwetsbare zaai-

lingen het eerste moeilijke jaar door te krijgen.

Zoals de jeugdvorm van *E. horwoodii* hebben ook *E. piscidermis*, *E. turbiniformis* en *E. gymnocalycioides* de meest optimale succulente groeivorm, namelijk de bolvorm. Velen van u zullen gedacht hebben dat de laatstgenoemde bolvormige planten niet nauw verwant zullen zijn met *E. horwoodii*. Er zijn echter een aantal opvallende gemeenschappelijke kenmerken, zoals de al besproken bolvormige jeugdvorm van *E. horwoodii*. Maar ook de zaailingen zijn wat het uiterlijk betreft nauwelijks uit elkaar te houden. Verder is zowel het zaad als de zaailing zeer klein voor een Euphorbia. De lege zaadhuid blijft op het kiemplantje zitten, maar ook zand en dergelijke kleeft aan

Eenjarige zaailingen; de grootste ongeveer 3 mm in doorsnee, in de verzameling van Jaap Keizer

het plantje. Dit zou een hele goede bescherming kunnen zijn tegen het extreme klimaat waar deze planten van nature groeien. De temperaturen kunnen er erg hoog oplopen en bovendien schijnt het er altijd te waaien. Het verwijderen van deze bescherming zou het einde betekenen voor de zaailing. Jonge zaailingen van *E. gymnocalycioides* en *E. piscidermis* maken eerst een tijdje kleine doortjes, die op latere leeftijd geheel verdwenen zijn. Ook de bloeiwijze en vruchten vertonen opvallende overeenkomsten, dus is

***Euphorbia piscidermis*. De eenjarige zaailingen lijken al een beetje op de volwassen plant**

er mijns inziens niet veel op tegen om ze in één verwante groep te plaatsen.

Euphorbia piscidermis

Was *Euphorbia piscidermis* enkele jaren terug nog een echte rariteit waar je diep voor in de buidel moest tasten, nu is ze op vrijwel elke beurs verkrijgbaar. Deze soort is massaal vermeerderd, niet in de laatste plaats voor de handel. Slechts enkele maanden na het enten heeft men al een verkoopbare plant. Als men het groeipunt van een geënte plant beschadigt vormt ze snel vele kopjes, die elk opnieuw geënt kunnen worden. Ze is dan wel geen rariteit meer, uniek is ze nog steeds. Een wit bolletje met een ingedeukte kop, die geheel bedekt is met visschubben. Er is binnen het geslacht *Euphorbia* geen enkele soort die er mee te verwarren is. Opvallend genoeg lijkt juist een cactus uit Mexico nog het meeste op haar, namelijk *Pelecypora strobiliformis*.

Euphorbia piscidermis is in de zeventiger jaren gevonden in de Ogaden-regio tussen Ethiopië en Somalië en beschreven door Mike Gilbert.

Inmiddels hebben enkele liefhebbers in Nederland succes met het zaaien van deze mooie soort en het is te hopen dat ook zaailingen van *E. piscidermis* een gewonere verschijning wordt in onze verzamelingen.

Euphorbia turbiniformis

Euphorbia turbiniformis is nog steeds zeer schaars in onze verzamelingen. Alhoewel ze wel steeds vaker te koop wordt aangeboden is de aanschafprijs vaak behoorlijk fors. Deze soort is al in 1936 door Chiovenda beschreven in "Flora Somalia". Deze Italiaanse publicatie was in de vergetelheid geraakt ondanks het feit dat het hier om een spectaculaire soort gaat. In 1969 bezocht John Lavranos voor de derde keer Somalië en maakte hij een tussenlanding in Eil. De landing, slechts

***Euphorbia turbiniformis* de bolvorm in succulentie**

bedoeld om brandstof in te nemen, duurde niet langer dan 10 minuten. Het zou het hoogtepunt van die reis worden. Toen hij uit het vliegtuig stapte om even de benen te strekken werd zijn aandacht getrokken door een bloeiende ipomoea. Bij deze knolvormende plant en op de landingsbaan vond John Lavranos *Euphorbia turbiniformis*. Door tijdgebrek kon hij slechts een paar exemplaren verzamelen, maar een jaar later werden er vele verzameld en door de I.S.I. verspreid onder succulentenliefhebbers. Het bleek echter dat ze bijna niet te kweken waren op eigen wortel en vrijwel niemand had de moeite genomen ze te enten. In de negentiger jaren van de vorige eeuw is ze met name door Oost-Europeanen opnieuw verzameld. Nakweek van deze planten is nu verkrijgbaar bij enkele kwekerijen en liefhebbers. Helaas moeten we constateren dat op de natuurlijke vindplaats deze soort vrijwel geheel verdwenen

is, terwijl in het reisverslag van John Lavranos nog gesproken wordt over 'abundantly', overvloedig, een droevig verhaal dus. Het is te hopen dat er nog andere vindplaatsen zijn die (nog) niet ontdekt zijn. Je zou bijna hopen dat dat ook maar zo blijft.

Alle soorten uit deze groep hebben de lastige bijkomstigheid dat ze pas laat in het seizoen aan bloeien beginnen te denken. Je hebt dus een mooi najaar nodig om de zaden goed te laten rijpen. Maar bij een minder mooi najaar rijpen niet alleen de zaden slecht af, maar zijn deze plan-

ten ook behoorlijk gevoelig voor schimmel- en bacterie-infecties op het moment dat de bloemsteeltjes verdrogen. Dus het moment dat je denkt dat je eindelijk eens kan gaan proberen om ze te zaaien, ben je ineens je oude planten kwijt.

Niet alleen *Euphorbia piscidermis* is makkelijker te verkrijgen, nog een aantal soorten uit deze groep zijn ruim voorhanden. Ook *Euphorbia sepulta*, *multiclava*, *columnaris*, *dasyacantha*, *inaequispina*, *phillipsiae*, *phillipsioides*, *mitriformis* en *mosaica* kan men bij gespecialiseerde kwekers tegen komen. Van deze soorten zijn bovendien bij diverse gespecialiseerde liefhebbers ook zaailingen te bewonderen. Ook zijn deze soorten zeer interessant en heeft elke soort wel iets bijzonders.

Zo groeien de zaailingen van *Euphorbia sepulta* uit tot een clustertje van ronde kopjes die net boven de grond uitsteken.

***Euphorbia multiclava*. Een oudere geënte plant**

Qua groeivorm lijkt ze nog het meest op *E. susannae*.

Euphorbia multiclava wordt vrijwel alleen in geënte vorm gekweekt, toch is ze goed te stekken en ook het zaaien van deze soort is goed mogelijk. Het meest bijzondere van deze soort is echter dat de groeipunten zich dichotoom delen. Dit verschijnsel kennen we ook bij *Mammillaria*, bij *Euphorbia* is echter bij mijn weten geen enkele andere soort die dit ook doet. Een leuke waarneming bij het zaaien van deze soort wil ik u niet onthouden. Geënte planten van *E. multiclava* zijn allen zeer gelijkvormig in hun uiterlijke kenmerken. Zaailingen vertonen echter een behoorlijke variatie in aantal ribben, bedoorning en dikte van de stengels. *Euphorbia columnaris* lijkt nog het meeste op een zuilvormi-

ge cactus. Rauh noemde in zijn boek 'Die groszartige Welt der Sukkulenten' deze soort de zeldzaamste soort *Euphorbia* in cultuur. Toen dit boek geschreven werd waren er slechts drie klonen in cultuur. Deze onvertakte zuilen met hun merkwaardige, gebogen Y-vormige doorns zijn ook in de natuur zeer zeldzaam. In cultuur hebben de kwekers echter niet stil gezeten en is ze momenteel in ruime mate beschikbaar voor de geïnteresseerde liefhebber. Planten van 2 meter hoog, wat ze in de natuur kunnen bereiken, heb ik echter nog nooit gezien.

(Wordt vervolgd)

**Samuel Gerssenlaan 63,
3861 HB Nijkerk.
E-mail: Rikvs@wxs.nl**

ERVARINGEN MET AGAVEN IN CULTUUR

Wim Alsemgeest

Sinds zo'n 5 jaar ben ik me meer met Agave-planten bezig gaan houden.

Agaven heb ik altijd prachtig gevonden.

Schitterend is de mooie symmetrie die de planten tonen.

Behalve in de natuur zijn er ook vele prachtige planten te bewonderen in botanische tuinen, daar krijgen zij de ruimte die

ze nodig hebben en kunnen zij uitgeplant in de volle grond uitgroeien tot prachtige exemplaren. Toch zijn er ook enkele plantenliefhebbers die kans zien om een fraaie verzameling aan te leggen. De verzameling van Jos Roosbroeck in België spant daarbij wel de kroon! Hoewel ik niet van plan was ook zo'n grote verzameling aan te gaan leggen is het toch wel mogelijk een aardige serie bij elkaar te verzamelen, zeker als je regelmatig in het Belgische vertoeft, maar ook bij de enige echte Agavekwekerij van Nederland, Gerard Geling in Sappemeer kun je interessante vormen

Een kijkje in de verzameling van Jos Roosbroeck

vinden. Deze kwekerij was ter ziele, maar schijnt inmiddels weer op kleine schaal door te gaan.

Ik probeer mij zo veel mogelijk te beperken tot de echt kleinblijvende soorten, echter ik heb nu toch kans gezien een fraaie *Agave mitis* var. *albidior* tot een potmaat van 50 cm te laten uitgroeien. Ik hoop dat dit de enige blijft, want 40 cm is eigenlijk wel het maximaal hanteerbare.

Het voordeel van agave-planten in potten gekweekt is dat zij zomers gewoon het terras op kunnen. Dat men in de winter een groot opbergprobleem krijgt wordt pas opgemerkt als de winter zich daadwerkelijk aandient.

Regelmatig leest men verhalen dat Agaven winterhard zijn, vaak bewezen met fraaie foto's van de planten onder de sneeuw. Ik ben er inmiddels achter dat dit er maar erg weinig zijn. Het vervelende

hierbij is dat als de planten zo'n eerste nachtvorstje voor hun kiezen hebben gekregen, het er op lijkt dat de planten in eerste instantie geen schade hebben geleden. Echter een paar weken later worden de eerste bladeren zwart, als je dan de planten niet razendsnel naar binnen haalt en de rottende bladen eraf trekt, gaat dit proces van zwartwordende bladen verder tot er niets meer van de plant overblijft.

Ook is mij opgevallen dat bij overvloedige regenval in het najaar (en dat najaar begint soms al in september!) sommige planten al direct beginnen te rotten. Dit ontdek je echter pas als je de planten uit de pot haalt.

Zo besloot ik in september, toen het overvloedig had geregend, de stekken van *A. macroacantha* maar van de plant af te trekken. Ik ontdekte, toen ik de plant uit de pot haalde, dat sommige uitlopers al aan

Agave cristaatvorm in de verzameling Biesheuvel

Cock Grootcholten heeft al vele liefhebbers blij gemaakt met de bonte schoonheid van *Agave americana* var. *alba* fa. *mediopicta*

het rotten waren. Die uitlopers, die zich onder de grond in het rond werken, drukten zichzelf als het ware dood! Belangrijk is dan de planten zo snel mogelijk volledig te laten op drogen b.v. op de C.V. om het rottingsproces te laten stoppen.

Vele planten heb ik zo verloren (de beste leermeester), overigens houden enkele soorten het ook als de temperatuur ver onder nul daalt wel een paar jaar vol, zoals ik heb ervaren met een *A. utahensis* die zelfs min 20 graden overleefde. De planten krijgen echter zo'n klap dat ze met die korte zomers bij ons geen kans zien zich te herstellen, laat staan dat zij groter worden. Het wordt echter nog erger want ook vele agavesoorten overleven een vorstvrij gehouden kas niet eens. Hier zit echter wel een verschil in of de planten vrij zijn uitgeplant of in potten staan. Ik heb onder het tablet een hele rij agaven uitgeplant in de volle grond en hoewel zij daar een stuk donkerder staan doen zij het daar buitengewoon goed. De planten die in potten staan hebben het veel moeilijker. Dit komt vooral doordat de potkluit uitdroogt. Geef je echter in de koude kas water dan rotten de planten weg. Een gulden middenweg is moeilijk te vinden. In de volle grond is dat probleem nagenoeg niet aanwezig waardoor de planten volgens mij ook veel sterker zijn.

Mijn mooiste potplanten overwinter ik daarom maar in huis, sommige staan zelfs boven op de centrale verwarming. Deze laatste groep geef ik ook in de winter regelmatig water en zij doen het dan ook het beste, maar men kan moeilijk de hele verzameling op de C.V. zetten! Een gedeelte van de verzameling stal ik daarom in een koele bijkeuken en krijgt daar geen water. Ieder jaar verlies ik daar wat planten van.

Vele soorten groeien zo hard dat zij ieder jaar een grotere pot nodig hebben. Bij het verpotten merk je dat van vele soorten de wortels volledig zijn afgestorven. Zij moeten dan een geheel nieuw wortelstelsel aanleggen. Dit gebeurt vooral bij de planten die ik koud overwinter en dus in de winter geen water geef. Ik krijg de indruk dat agaven in de winter een deel van hun wortels afstoten. Ditzelfde zie je ook in de rusperiode bij hawortia's. Ik ben er echter nog niet geheel achter hoe dit proces nu bij de agaven verloopt. u mag dus rustig uw commentaar geven!

De laatste jaren komen er steeds meer fraaie kleinblijvende soorten in omloop. Van vele soorten agaven bestaan ook kleinblijvende vormen. Sommige soorten houden zo'n 10 tot 20 jaar een compacte vorm, zeker als men ze in een kleine pot kweekt, maar uiteindelijk zullen ook zij de dwergvorm ontgroeien. Ook zijn er bonte meerkleurige vormen in omloop.

Het leuke is om juist die kleine en bonte vormen te verzamelen.

Als je gaat zaaien, zullen er altijd kleiner blijvende soorten tussen zitten, zelfs de ene stek is de andere niet.

Zo heb ik van Jos Roosbroeck vernomen dat van de zeer begeerde *A. pumila* twee verschillende vormen bestaan, een jeugd-vorm en een volwassen vorm.

Snijdt men bij een jonge plant, die zich dus nog in het jeugd stadium bevindt, de kop eruit om de plant te dwingen stekken te vormen, dan verkrijgt men opnieuw de compacte vorm met ronde korte bladeren.

Laat men de plant echter doorgroeien naar het volwassen stadium, dan ontstaan er grote driehoekige bladeren. Sniijdt men in dat stadium de kop er uit, dan zullen de uitlopers niet die mooie compacte vorm maken, maar zijn zij identiek aan de volwassen plant, qua vorm van het blad.

Er is trouwens erg veel te doen rondom *A. pumila*. Iedereen zoekt de plant, dit komt omdat de soort in het Moussaultboek van Gordon Rowley wordt beschreven als de kleinstblijvende agave-soort, wat overigens niet klopt. Het schijnt een hybride te zijn tussen *A. victoriae-reginae* en *A. lechuguilla* var. *coerulescens*. Deze laatste soort is volgens Gentry *A. albomarginata*.

Agaven zaaien is erg gemakkelijk. Echter het zaad verliest snel z'n kiemkracht, dus zorg dat u verse zaden krijgt. Jonge zaailingen moet u de eerste twee jaren ook

in de winter vochtiger en warmer houden anders drogen zij uit.

En dan nu een greep uit de vele soorten. Er zijn zo'n 120 botanische soorten bekend waarvan *A. americana* de meest bekende is. Deze soort was ooit de eerst ingevoerde agave op het Europese continent. De plant wordt echter veel te groot, prachtig is echter de vorm "**mediopicta var. alba**" met zo'n mooie witte middenstreep. In de kas bij Coby en Anjo Keijzer zag ik deze plant in de volle grond uitgeplant waar zij prachtige brede bladeren had gevormd een echt sieraad in de kas

Een prachtige veel in verzamelingen voor komende soort is *A. victoriae-reginae*, inderdaad genoemd naar Koningin Victoria van Engeland. Als je deze soort uitzaait komen er verschillende vormen op, zeer fraai is de vorm "**dentata**" die echter toch

Agave parryi met opgevouwen eindstekels uit de verzameling van Willy Pihay

nog kan uitgroeien tot een plant van 50 cm diameter.

Prachtig is ook *A. titanota* waarvan de ingedroogde bladranden een ivoorkleur aannemen.

Van *A. ghiesbreghtii* komen ook mooie kleine vormen voor. Ik heb een plant met de naam *A. horrida* ssp. *perotensis*. Vol-

gens mij is dit ook een kleine vorm van *A. ghiesbreghtii*. U begrijpt ook ik ben er nog lang niet uit hoe het nu zit met de verwantschap van vele soorten. Vele planten van *A. ghiesbreghtii* ben ik 's winters kwijt geraakt. Het leek zo'n sterke soort!

De fraaiste agaven zijn toch wel de vormen en variëteiten van *A. parry* en *A.*

parrasana. Zij zijn zeer goed bestand tegen kou, evenwel gevoelig voor een te veel aan regenwater, ook in de zomer!

Bijzondere Agaven zijn er ook!

Bij Willy Pihay in België zag ik een wonderbaarlijke *Agave parryi* die zijn eindstekels in de kruin had opgevouwen en bij het verder groeien naar buiten klapte. Cactuskwekerij Biesheuvel in Lexmond heeft een cristaatvorm van agave in zijn verzameling staan.

Naar mijn mening is de kleinstblijvende agave, *A. parviflora*. Hoewel er natuurlijk grotere vormen in omloop zijn heb ik deze soort al zien bloeien bij een diameter van slechts 15cm!

(volgende keer gaan we verder)

**Stadhouderslaan 3,
3417 TT Montfoort
E-mail:
w.a.alsemgeest@hetnet.nl**

Agave parviflora

HET GESLACHT YUCCA (AGAVACEAE)

11. SERIE GLORIOSAE

Fritz Hochstätter

Series Gloriosae Hochstätter series nova

arborescens et ramosa; florescentia paniculata inter folia oritur; folia levia sine fibris in marginibus; fructus non dehiscunt; habitat in rebus publicis meridionalibus USA.

Type

Het holotype is automatisch de originele kleurenplaat 31 bij de beschrijving van Salisbury.

Vertakt boomvormig; bloeiwijze pluimvormig, tussen de bladeren beginnend; bladeren glad, zonder rafels aan de rand; vrucht niet openscheurend.

English description: arborescent or branched; inflorescence paniculate, starting between the leaves; leaf margins entire, afibrous; fruit indehiscent. Endemic in the southeastern states of the USA.

Sleutel

Bladeren stug, rechtop staand, meestal concaaf (met holle bovenzijde), onderzijde glad. Bloeitijd juli-september
.....Y. gloriosa
Bladeren slap, teruggebogen, bijna vlak, onderzijde ruw.
Bloeitijd april-mei.....Y. recurvifolia

Yucca gloriosa L., Sp. Pl.: 319 (1753).
“Moundlily Yucca”, “Soft-tipped Yucca”,
“Spanish Bayonet”, “Sea Islands Yucca”.

Synoniemen

Yuca sive lucca peruana Gerarde, Herball. 1359 (1597)
Yuca foliis aloes Bauhin, Pinax: 91 (1623)
Juca gloriosa Munting, Waare Oeff. der Pl.: 471 (1682)

Yucca foliis margine integerrimis L., Hort. Cliff. 130 (1737)
Cordylina foliis pungentibus integerrimis Van Royen, Fl. Leyd. Prod. 22 (1740)
Yucca integerrima Stokes, Bot. Mat. Med. 2: 267 (1812)
Yucca obliqua Haworth, Syn. Pl. Succ. 69 (1812)
Yucca superba Haworth, Suppl. 36 (1819)
Yucca acuminata Sweet, Brit. Fl. Gard. 2, pl. 195 (1827)
Yucca gloriosa maculata Carriere, Rev. Hort. 31: 389, 430 (1859)
Yucca gloriosa nobilis Carriere, Rev. Hort. 32: 360 (1860)
Yucca gloriosa minor Carriere, Rev. Hort. 32: 361 (1860)
Yucca gloriosa glaucescens Carriere, Rev. Hort. 32: 360 (1860)
Yucca gloriosa longifolia Carriere, Rev. Hort. 34: 234 (1862)
Yucca gloriosa acuminata Carriere, Rev. Hort. 40: 157 (1868)
Yucca gloriosa medio-picta Carriere, Rev. Hort. 40: 158 (1868)
Yucca gloriosa robusta Carriere, Rev. Hort. 40: 158 (1868)
Yucca acutifolia Truffaut, Rev. Hort. 41: 320 (1869)
Yucca gloriosa superba (Haw.) Baker, Gard. Chron. 1870: 1184 (1870)
Yucca gloriosa obliqua (Haw.) Baker, Gard. Chron. 1870: 1184 (1870)
Yucca gloriosa recurvata Baker, Gard. Chron. 1870: 1184 (1870)
Yucca ellacombei Baker, Ref. Bot. 5, pl. 317 (1872)

Yucca gloriosa medio-striata Planchon, Fl. des Serres 23, pl. 2393-4 (1880)
Yucca gloriosa ellacombei Baker, J. Linn. Soc. Bot. 18: 226 (1880)
Yucca brasiliensis Baker, Kew Bull. 1892: 8 (1892)

Type

Jacob Barrelier, History and figures of the plants observed in France, Spain and Italy 1194 (1714), door Linnaeus aangewezen.

Yucca gloriosa fh 1183.5 Tybee Island Georgia
Foto's van de schrijver

Beschrijving

Stamvormend, 0,5-2,5 m hoog, soms met verscheidene stammen vanuit de basis, volwassen planten aan de basis verdikt, naar boven toe vertakt, onvertakte planten kunnen stamloos blijven en groepen vormen of tot een 3 m hoge stam uitgroeien. Bladeren recht, zeer stug, 30-50 cm lang, 2-3,5 cm breed, donkergroen tot licht grijsgroen, onderzijde glad; bladrand glad, zelden fijn getand, spits toelopend tot een scherpe bruine stekelpunt.

Bloeiwijze pluimvormig, veelbloemig, 0,6-1,5 m lang, tussen de bladeren beginnend; bloem klokvormig tot langwerpig, hangend, wit, soms violet of rood.

Vrucht groen, bij rijpheid bruin, niet openscheurend, 5-8 cm lang, 2,5 cm breed, langwerpig eivormig. Zaad zwart, 0,5-1 cm lang, verdikt.

Bloeitijd midzomer tot einde zomer of tot in de herfst.

Voorkomen

Zuid-Oost USA: in de duinen van de kuststreek en de eilanden van zuidelijk North Carolina, South Carolina, Georgia en Noord Florida, zeldzaam. Groeit samen met *Yucca filamentosa*, *Y. aloifolia* en *Opuntia*-soorten.

Opmerkingen

De typische *Yucca gloriosa* wordt dikwijls met *Y. aloifolia* of *Y. recurvifolia* verwisseld. In tegenstelling tot *Y. recurvifolia* bezit *Y. gloriosa* harde, stugge, naar boven gerichte, smalle bladeren. *Y. aloifolia* heeft bladeren met getande rand die uitlopen in een scherpe stekel. De bloeitijd van nazomer tot herfst is typerend voor *Y. glo-*

riosa. In Europese verzamelingen en ook daarbuiten zijn talrijke vormen en hybriden (van Sprenger en Förster) al sinds de 18e en 19e eeuw in cultuur. Waarschijnlijk zijn de talrijke vormen uit het mediterrane gebied Sprenger-hybriden uit de vroege 19e eeuw. In de natuur kan *Y. gloriosa* kruisen met *Y. aloifolia*.

De echte *Yucca gloriosa* is in Europa en in de Verenigde Staten (bv. in Denver, Colorado, en Kansas City, Missouri) winterhard. Möller beschrijft de kweek van deze planten in een onverwarmde kas.

De soortnaam *gloriosa* refereert aan de schoonheid van de bloemen.

Deze soort is vanwege zijn zeldzaamheid op de lijst van bedreigde plantensoorten van de staat North Carolina geplaatst.

Yucca recurvifolia Salisbury, Parad. Lond. 1(1): pl. 31 (1806).
"Curve-leaf Yucca"

Synoniemen

Yucca recurva Haworth, Syn. Pl. Succ. 69 (1812)

Yucca rufocincta Haworth, Suppl. 37 (1819)

Yucca pendula Groenland, Rev. Hort. 1858: 433, f. 128 (1858)

Yucca gloriosa marginata aurea Carriere, Rev. Hort. 32: 260 (1860)

Yucca gloriosa tristis Carriere, Rev. Hort. 32: 303 (1860)

Yucca gloriosa mollis Carriere, Rev. Hort. 32: 362 (1860)

Yucca recurvifolia rufocincta Baker, Gard. Chron. 1870: 1184 (1870)

Yucca gloriosa recurvifolia Engelm., Trans. Acad. St. Louis 3: 39-40 (1873)

Yucca gloriosa planifolia Engelm., Trans. Acad. St. Louis 3: 39-41 (1873)

Yucca variegata Carriere, Rev. Hort. 47: 400 (1875)

Yucca pendula aurea Carriere, Rev. Hort. 49: 249 (1877)

Yucca gloriosa rufocincta Baker, J. Linn. Soc. Bot. 18: 225 (1880)

Yucca gloriosa variegata Carriere, Rev. Hort. 52: 260 (1880)

Type

Het holotype is automatisch de originele kleurenplaat 31 bij de beschrijving van Salisbury.

Overig representatief materiaal

Georgia: fh 1182.82, Towaliga River, 200 m; fh 1182.83, Mt. Zion, 300 m; fh 1183.25, Unadilla, 100 m.

Alabama: fh 1183.24, Tallapoosa River, 330 m.

Beschrijving

1-3 m hoog, struikvormig, in groepen; stam vaak krom of gedraaid, zelden vertakt, aan de voet niet verdikt, sommige exemplaren kunnen een tot 3 m hoge stam met bizarre vertakkingen vormen. Bladeren grijsgroen tot blauwgroen, afvallend, 0,6-1 m lang, 3-5 cm breed, buigzaam, dun, met gladde rand, onderzijde ruw, uitlopend in een korte bruine stekelpunt.

Bloeiwijze ijl-pluimvormig, 1-1,5 m lang, tussen de bladeren beginnend; bloem cremekleurig, klokvormig, omlaag hangend; bloemblaadjes 2-4 cm lang.

Vrucht groen, bij rijpheid bruin, langwerpig, niet openscheurend, 2-5 cm lang. Zaad zwart, 0,5-1 cm lang, iets verdikt.

Bloeitijd april-mei.

Voorkomen

Kuststreek met aangrenzende gebieden en eilanden langs de Atlantische Oceaan en de Golf van Mexico in de staten Georgia, Alabama, Mississippi (?) en Louisiana (?), op zandgrond of humeuze grond in open bossen, in kleine populaties. Samen-groeiend met *Yucca flaccida*, *Y. filamentos*, *Y. aloifolia* en *Opuntia spec.*

Opmerkingen

Waarschijnlijk sinds het midden van de 18e eeuw zijn deze winterharde stamvormende yucca's in Europa in cultuur.

Yucca recurvifolia fh 1183.26 Jekyll Island Georgia

Y. recurvifolia wordt vaak verwisseld met *Y. aloifolia*. Als gevolg van de moeilijke identificatie is het bestaansrecht van *Y. recurvifolia* als soort omstreden.

Door kruisingen van Sprenger in het begin van de 19e eeuw zijn een groot aantal vormen ontstaan die vooral in het Middellandse Zee-gebied verspreid zijn. In de zuidelijke Verenigde Staten zijn deze knoestige, bizar vertakte planten bijzondere blikvangers in voortuinen van herenhuizen, bij voorbeeld in New Orleans (Louisiana), Savannah (Georgia) en Biloxi

(Mississippi). Voorbeelden van interessante (kweek)vormen zijn “Dolomiten und Schwarzwald”, “Grubenlampe und Lothingen”, “Rheintal”, “Vittorio Emmanule”, *Yucca recurvifolia* f. *elegans* Trelease, *Y. recurvifolia* f. *marginata* (Carriere) Trelease en *Y. recurvifolia* f. *variegata* (Carriere) Trelease.

Verschillen met *Y. gloriosa* zijn de dunnere, bredere en afvallende bladeren met ruwe onderzijde. *Y. gloriosa* heeft daarentegen omhoog gerichte bladeren met een gladde onderzijde. De stam van *Y. recurvifolia* is aan de basis meestal niet verdikt, die van *Y. gloriosa* wel. Soms vertonen de bladranden fijne tandjes.

Y. recurvifolia is absoluut winterhard en gedijt zowel op zonnige als op beschaduwde groeiplaatsen en op verschillende grondsoorten (zand of humus).

De naam *recurvifolia* verwijst naar de gekromde, slappe bladeren.

Yucca aloifolia L., Sp. Pl.: 319 (1753)

“Aloe Yucca”, “Spanish dagger”

Synoniemen

Aloe juccae foliis Sloane, Cat. Pl. Jamaica 118 (1696)

Aloe Americana juccae foliis arborescens Commelin, Praelud. Bot. 64, f.14 (1703)

Aloe Floridana procerior Plukenetius, Amalth. Bot. 10 (1705)

Aloe yuccae foliis caulescens Floridana Plukenetius, Amalth. Bot. 10 (1705)

Aloe americana folio Yuccae arborescens Boerhaave, Index Alter Pl. Hort. Ludg.-Bat. 2: 131 (1720)

Yucca draconis folio serrato reflexo Dillenius, Hort. Elth. 2: 437, pl. 324 (1732)
Yucca arborescens foliis rigidioribus rectis serratis Dillenius, Hort. Elth. 2: 435, pl. 323 (1732)
Yucca foliorum margine crenulato Linnaeus, Hort. Cliff. 130 (1737)
Cordylina foliis pungentibus crenulatis Van Royen, Fl. Leyd. Prod. 22 (1740)
Yucca draconis L., Sp. Pl.: 319 (1753)
Yucca serrulata Haworth, Suppl. 32 (1819)
Yucca conspicua Haworth, Suppl. 32 (1819)
Yucca arcuata Haworth, Suppl. 33 (1819)
Yucca tenuifolia Haworth, Suppl. 34 (1819)
Yucca armata Steudel, Nomencl. 2: 795, 2e ed. (1841)
Yucca aloifolia stenophylla Bommer, J. d'Hort. Prat. 3: 19 (1859)
Yucca aloifolia flexicolia Bommer, J. d'Hort. Prat. 3: 19 (1859)
Yucca aloifolia marginata Bommer, J. d'Hort. Prat. 3: 19 (1859)
Yucca aloifolia tricolor Bommer, J. d'Hort. Prat. 3: 19 (1859)
Yucca aloifolia roseo-marginata Regel, Gartenflora 8: 35 (1859)
Yucca serrulata argentea marginata Regel, Gartenflora 8: 35 (1859)
Yucca quadricolor Groenland, Rev. Hort. 31: 434 (1859)
Yucca draco Carriere, Rev. Hort. 31: 389 (1859)
Yucca aloifolia variegata Naudin, Pl. Feuill. Col. 2, pl. 52 (1870)
Yucca quadricolor variegata Carriere, Rev. Hort. 45: 405 (1873)
Yucca aloifolia draconis Engelmann, Trans. Acad. St. Louis 3: 35 (1873)
Yucca aloifolia conspicua Engelmann, Trans. Acad. St. Louis 3: 35 (1873)
Yucca yucatanica Engelmann, Trans. Acad. St. Louis 3: 37 (1873)
Yucca picta Hovey, Garden 11: 208 (1877)

Yucca medio-picta Carriere, Rev. Hort. 50: 104 (1878)
Yucca aloifolia versicolor Carriere, Rev. Hort. 50: 18 (1878)
Yucca aloifolia purpurea Baker, J. Linn. Soc. Bot. 18: 221 (1880)
Yucca tricolor Baker, J. Linn. Soc. Bot. 18: 221 (1880)

Type

Als type van *Yucca aloifolia* geldt Fig. 416, plaat 323 in Dillenius, Hortus Elthamensis (1732), aangewezen door D.O. Wijnands in Botany of the Commelins p. 140 (1983).

Overig representatief materiaal

North Carolina: fh 1182.20, Oak Grove; fh 1183.29, Wilmington Beach.

***Yucca aloifolia* fh 1182.95 Kiawah Island South Carolina**

South Carolina: fh 1182.95, Kiawah Island.

Georgia: fh 1182.96, Jekyll Island.

Florida: fh 1183.27, Brooksville; fh 1183.28, St. Augustine Beach.

Beschrijving

Stamvormend, enkelvoudig of vertakt aan de voet of aan de top, meestal 2-3 m hoog, met dichte bladrozetten. Bladeren donkergroen tot geelgroen, recht, star, met vlakke en holle of bolle zijde, 30-50 cm lang, 2-3 cm breed, spits toelopend, met getande rand; eindstekel scherp, donkerbruin.

Bloeiwijze pluimvormig, 30-80 cm lang, tussen de bladeren beginnend. Bloem bolvormig tot langwerpig, wit, donkerrood of groen getint, 2,5-3,5 cm lang, 0,8-1,5 cm breed.

Vrucht vlezig, bij rijpheid zwart tot purperkleurig, 4-5 cm lang, 2-2,5 cm breed, langwerpig tot enigszins eivormig, niet openscheurend. Zaad zwart, bijna rond, 5-8 mm lang, 1 mm dik, met fijnstructuur.

Bloeitijd maart-juli.

Voorkomen

Deze plant is wijdverspreid langs de zuidkust van de USA, van Louisiana via Florida naar Virginia; tevens in het Caribisch gebied en Mexico. Met name is de soort algemeen in de duinen maar ook in denbossen in de nabijheid van de kust. Samengroeiend met *Yucca gloriosa*, *Y. filamentosa*, *Opuntia ficus-indica*, andere soorten *Opuntia* en palmen als *Sabal etonia* en *S. palmetto*.

Opmerkingen

Yucca aloifolia is nauw verwant met *Y. gloriosa* en wordt vaak daarmee en ook met *Y. elephantipes* verwisseld. Als gevolg van de problematische identificatie en de lange geschiedenis van *Y. aloifolia* in cultuur zijn er vele namen in omloop (zie synoniemenlijst).

Yucca aloifolia fh 1184.3
South Beach Florida

Y. aloifolia heeft smalere, stugge, scherp gepunte bladeren; de bladeren van *Y. gloriosa* zijn in het algemeen breder en vaak enigszins slap en buigzaam. In tegenstelling tot *Y. recurvifolia* en *Y. gloriosa* zijn de bladran-

den getand en de vruchten vlezig, zwart tot purper.

Hoewel *Y. aloifolia* afkomstig is van de vochtige zuidkust, is deze soort vorstbestendig tot min 15 graden C. Zelfs tot noordelijk van New York houdt de plant het uit op beschutte plaatsen in tuinen. In Europa komt men hem veelvuldig tegen in het mediterrane gebied. Ook in Nederland, Engeland en Duitsland worden winterharde exemplaren aangetroffen.

De naam *aloifolia* verwijst naar de Aloëachtige bladeren.

De vermeerdering is gemakkelijk, zowel uit zaad als door stekken van uitlopers, stengeldelen of wortelstokken, zoals dat ook kan bij *Y. gloriosa* en *Y. recurvifolia*.

Met dank aan de heer J. Theunissen voor de Latijnse diagnose.

Vertaling en bewerking: Rob Bregman

**Postfach 510201,
D 68242, Mannheim, Duitsland
Box 11, Modena, Utah 84753, U.S.A.
E-mail: Fhnavajo@aol.com**

SUMMARY

Rob Bregman

This april issue starts with the usual editorial contribution, this time by Rob Bregman.

Bertus Spee puts another four nicely-flowering succulents in the spotlight. These are *Chamaecereus silvestrii* (*Echinopsis chamaecereus*), *Echinocereus gentryi* (*E. scheeri* ssp. *gentryi*), *Blossfeldia flocculosa* (*B. liliputana*) and *Echinofossulocactus multicostatus* (*Stenocactus multicostatus*).

Johanna Smit-Reesink follows with her series for our young members. Now, she deals with *Graptopetalum bellum*, the former *Tacitus bellus*.

Jan Schouten tells us about his trip to Lanzarote, one of the Canary Islands.

Another travel-story is brought by André van Zuijlen who visited the Big Bend National Park in southern Texas, USA.

Ingo Breuer continues his series of articles on the genus *Haworthia*. In part 8, the two varieties of *H. mirabilis* are being discussed.

The series on the development from bud to flower, written by Albert Pilot, has come to part 14, in which the Christmas cactus and its hybrid forms (genus *Schlumbergera*) is the subject.

The little *Mammillaria tepexisensis* is discussed by Ton Pullen.

Jos Huizer reviews a recently appeared book on the echinocerei of the Mexican peninsula Baja California.

Euphorbia enthusiast Rikus van Veldhuisen reports about how to cultivate some rare Euphorbia species.

The cultivation of agaves is described by Wim Alsemgeest. Special attention is being paid to the frost resistance of these nice rosette plants.

In part 11 of the series on the genus *Yucca*, Fritz Hochstätter deals with *Y. gloriosa*, *Y. recurvata* and *Y. aloifolia*. For these species the author describes the new series *Gloriosae*.

**Hector Petersenstraat 7,
1112 LJ Diemen
E-mail: bregman@science.uva.nl**

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers; adreswijzigingen aan:
 Inquiries about membership and receipt of issues; address changes etc. to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
 e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:
 gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:
 Mevr. J.M. Smit -Reesink,
 Prins Willem Alexanderlaan 104,
 6721 AE Bennekom
 e-mail: smitnre@worldonline.nl

Redactie:
 H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
 e-mail: hviscaal@universal.nl
 C.A.L. Bercht
 e-mail: bercht@nzo.nl
 R. Bregman
 e-mail: bregman@science.uva.nl
 J.J. de Morree
 e-mail: morree@wanadoo.nl
 A.B. Pullen
 e-mail: tonpullen@wanadoo.nl
 B.J.M. Zonneveld; e-mail:
 Zonneveld@rulbim.leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Ceropegia fusca op Tenerife

Foto: Henk Viscaal

Rob Bregman	Redactioneel.....	50
Bertus Spee	Voor het voetlicht (2)	52
Johanna Smit-Reesink	Jong geleerd	
Jan Schouten	Graptopetalum bellum.....	54
André v. Zuijlen	Lanzarote.....	56
Ingo Breuer	Een speciaal plekje (1).....	60
Albert Pilot	Mooie en interessante Haworthia's voor de	
Ton Pullen	verzamelaar (8)	67
Jos Huizer	Van knop tot kelk (14).....	69
Rikus van Veldhuisen	Mammillaria tepexisensis	76
Wim Alsemgeest	Boekbespreking	
Fritz Hochstätter	Die Echinocereen der Baja-Californien	78
Rob Bregman	Happiness is a state of Euphorbia.....	79
	Ervaringen met agaven in cultuur.....	84
	Het geslacht Yucca (11)	
	Serie Gloriosae.....	89
	Summary.....	95

VERENIGINGSNIEUWS

IN DIT NUMMER :

Belangrijke adressen	18
Afdelingsactiviteiten	19
Vraag en aanbod / Infomap / In memoriam	23
Evenementenkalender	24
Open deur dagen	26
Nieuws Belgische verenigingen	28
Jaarverslag secretaris	29
Jaarverslag website	30
Financieel jaarverslag 2001	31
Uitnodiging voorjaarsvergadering + jubileumviering afdeling Rotterdam	33
Routebeschrijving Arboretum Trompenburg	36
Advertenties	37
Instellingen	40
Jubilarissen	41
Nieuwe leden	43
Advertenties	44

APRIL 2002

NEDERLANDS BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Succulentai

BESTUUR

Voorzitter: B.G. van der Elst
Bondefanten 13, 2907 NA, Capelle a/d IJssel
Tel. 010 - 4513176

Secretaris: J.H. Bruseker,
Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen
Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

Penningmeester: J.E.F. Dekeling
Fazantenveld 140, 5431 JG Cuijk
Tel. 0485 - 312099
E-mail: j.dekeling@hccnet.nl

2e penningmeester: D.H. Roozegaarde
Banninkstraat 5, 7255 AT Hengelo GLD
Tel. 0575 - 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

PR & Promotie: C.B. Grimmelikhuisen
Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog a/d Zaan
Tel. 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

Bestuurslid: E.J.W. Smienk
P.Koomansstraat 57, 4822 WC Breda
Tel: 076 - 5419124.
E-mail: ejsmienk@concepts.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen lidmaatschap, adreswijzigingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur:

D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo GLD. Tel: 0575-465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

Lidmaatschap:

Nederland/België	18,15 Euro
Nederland / België jeugdleden	9,10 Euro
Europa	25,00 Euro
Buiten Europa	29,50 Euro

FINANCIËLE ZAKEN

Betalingen via de bankrekeningen van SUCCULENTA CUIJK:
Nederland: 680596 bij de Postbank
België:000.1141809-22 bij de Belgische postgiro
Duitsland: 15.65.907/019, ABN/AMRO, Aachen, BLZ 390.10200.

INFOMAPSUCCULENTA

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties voor de infomap zenden naar:
J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

REDACTIE

Hoofdredacteur: H.W.Viscaal
Brinklaan 31, 7261 JH Ruurlo
Tel: 0573-452005
E-mail: hviscaal@universal.nl

Redactiesecretariaat: Mevr. J.M. Smit-Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel:0318-430099. Fax:0318-430102. E-mail: smitnre@worldonline.nl
Kopij voor het tijdschrift zenden aan het redactiesecretariaat.

Verschijnt 6 maal per jaar in de even maanden.

VERENIGINGSNIEUWS

Kopij voor het Verenigingsnieuws voor de 15e van de oneven maanden zenden naar:
A.C.M. van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. E-mail : a.zuijlen@tref.nl

Advertenties naar:

J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406

Advertentietarieven:

1/16 pag.	16,= Euro
1/8 pag.	29,50 Euro
1/4 pag.	45,50 Euro
1/2 pag.	72,50 Euro
1/1 pag.	125,= Euro

OVERIGE INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

W.P.C.H. Bervoets, Mozartstraat 108,
7391 XM Twello. Tel 0571-272841.

CLICHÉFONDS

J. Schraets, Geuldersedijk 2
5944 NH Arcen. Tel. 077-4732913

DIATHEEK

J. Deckers, Dorpsstraat 99,
6441 CC Brunssum. Tel. 045-5272461

PLANTENCENTRALE

G.Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem

Postbankrekening 8440933

E-mail: g.koerhuis@planet.nl

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN, BOEKEN EN GEBRUIKTE BOEKENBEURS

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.
Tel. 0348-471083. Gironummer 199176

E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

P. Laney, Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen.
E-mail: pclaney@cs.com

AFDELINGSACTIVITEITEN

ACHTERHOEK

- 11 apr. Dia-lezing Geert Borgonje over
Bijzondere bol- en knolgewasjes
9 mei Hemelvaartsdag, dus tentoonstelling
en beurs
13 juni Dia-lezing Wiebe Bosma over
B(l)oeiende cactussen
11 juli Tuinbezoek
aug. Vakantie
12 sep. Gert Ubink
10 okt. Dia-lezing Jan Lubbers over de opbouw
van zijn eigen tuin
14 nov. Dhr. te Veldhuis met een dia-serie over
insecten
12 dec. Gezellige avond

**De bijeenkomsten worden gehouden elke 2^e
donderdag van de maand om 20.00 u in het
E.N.O. gebouw, Woerdseweg, Groenlo.**

ARNHEM

- 11 apr. Grote voorjaarsvergadering
2 mei Behandeling verschillende onder-
werpen, zoals zieke planten,
onbekende planten, entstammen
15 mei Excursie naar Duitsland
13 juni Dialezing door Wolter ten Hoeve over
Mammillaria
12 sep. Dialezing door L.Bercht over Zuid-
Amerikaanse cactussen
10 okt. Grote najaarsvergadering

**Zaal van de speeltuinvereniging Tuindorp,
achter het pand Floralaan 18 te Wagenin-
gen. Aanvang 20.00 uur, tel. 0317-411801**

BRABANT-BELGIE

- 26 apr. Albert Goossens: 10 reizen Mexico
26 mei Opendeurdag tuinbouwschool
31 mei Walter Dams: Bolivia
15 juni Busreis
28 juni Domien Jacobs: Zuid-Peru-reis
november 2001

- 30 aug. Ruilbeurs onder leden
27 sep. Freddy Lampo: Van Anzo Borrego to
Canyonsland
25 okt. Jan van Dorpe: Namibië en
Richterveld
29 nov. Frank Hoste: De Reënboognasie
20 dec. Praatcafé en uitslagen

DORDRECHT

- 11 april Vervolg van een reisverslag over
Madagascar door Joop Schotman
2 mei Ruilbeurs
13 juni Naamgeving cactussen
11 juli Kasje kijken bij een van onze leden
8 aug. Kasje kijken bij een van onze leden

**De kas van dhr. Lintsen (voorheen Frans
Noltee), Burgemeester de Bruinelaan
tussen 1D en 1E te Zwijndrecht, 19.30 uur**

DRENTHE

- 3 apr. Dia's uit diatheek over Parodia
1 mei Kasbezoek bij de heer Nijmeijer in
Stadskanaal
5 juni Kasbezoek bij mevr. G. Kiffen in
Hooghalen
8 juni Reisje. Nadere mededelingen volgen
nog
Juli-augustus vakantie
4 sep. Kasbezoek bij de heer J. Bloem in
Balinge
2 okt. Plant van de maand. Lezing door de
heer H. Nijmeijer over Lithops
13 nov. Lezing door de heer W. ten Hoeve:
Mexicaanse momenten II
11 dec. Jaarvergadering
dec. Deelname vogelmarkt in Assen; nadere
mededelingen volgen nog

EINDHOVEN

- 8 apr. Frans Cuypers met lezing: Reis
Zuidwest Amerika
mei Ergens in mei excursie

- 13 mei Ruilavond met extra's, zoals video.
 16 juni Louis van Tulden met lezing:
 Mammillaria's

**Plaats: Gemeenschapshuis 'De Hoeksteen',
 Gerretsonlaan 1a, 5624 JL te Eindhoven.
 Tel. 040 - 244 17 95.
 Elke 2e maandag van de maand clubavond.
 De zaal is open vanaf 19.30 uur**

FRYSLAN

- 9 apr. Dialezing verzorgd door "mystery
 guest" als spreker
 27 apr. Cactusreisje
 14 mei De heer de Jonge met een dialezing
 over zijn recente reis naar Zuid-Afrika
 16 mei + Werkdag in het Bos van Ypey
 23 mei Kas en rotstuintuin
 1+2 juni Open dagen in Bos van Ypey

**De bijeenkomsten worden gehouden in
 zalen Tivoli aan de Huizumerlaan te
 Leeuwarden en beginnen alle om 19.30 uur.**

GOOI- EN EEMLAND

**Wijkcentrum Noord, Lopes Diaslaan 85,
 Hilversum, aanvang 20.00 uur.**

- 14 mei Paul Laney: Reisverslag Bolivia-Peru.
 Deel 2
 juni t/m aug. Geen bijeenkomsten

GORINCHEM-'s-HERTOGENBOSCH

- 8 apr. Lezing door E. Piens over de Aeoniums
 van de Canarische Eilanden
 5 mei Cactusbeurs in Oss, zie info onder
 Evenementen
 11 mei Cactusreisje naar Duitsland (In elk
 geval naar Specks en Katze)

**Herberg De Prins, Hoogstraat 50, 5258 BE
 Berlicum. Aanvang 20.00 uur.**

GOUDA

- 18 apr. Onderlinge ruil- en praatavond
 16 mei Nico Uittenbroek laat ons meegenieten
 25 mei Goudse Cactusbeurs

**Zalencentrum 't Brandpunt, Turfmarkt 58
 te Gouda. Aanvang 20.00 uur**

's GRAVENHAGE e.o

**Verenigingsgebouw Buurtschap Oud-
 Rijswijk, Esdoornstraat 3A te Rijswijk.
 Aanvang 20.00, zaal open 19.30 uur.**

GRONINGEN en OMMELANDEN

- 6 apr. Kom in de kas
 Reisje met de afdeling Fryslan naar
 Ubink, Edelman, ??
 18 apr. Praatavond, onderlinge verkoop,
 zaden winnen en schoonmaken
 18 mei Kasje kijken bij Dosedal (Rauderfehn
 Duitsland)
 20 juni In de kas bij Gerard Geling, 3 planten
 van de maand
 24 aug. of 17 aug. of 31 aug.
 Kasje kijken in Friesland
 19 sep. Ulrich Dosedal: Echinocereen an
 Standort und in Kultur
 17 okt. Paul Shirley: Van alles en nog wat
 21 nov. Plantenkeuring en quiz
 19 dec. Jaarvergadering

**Plaats: Zaal van de buurt- en
 speeltuinvereniging Selwerd, Elzenlaan 72
 te Groningen. Aanvang 19.30 uur.**

HOEKSCHE WAARD

- 11 apr. Nico Engels laat planten en dia's zien.
 Afsluiting met de traditionele
 voorjaarsruilbeurs
 16 mei Vergelijking plantjes, afkomstig van
 Nico Engels, die via verloting bij
 iedereen terecht zijn gekomen
 Let op, dit is de derde donderdag!
 13 juni Jaarlijkse bingo-avond
 12 sep. Foto's en/of dia's van eigen leden om
 over te praten.
 Afsluiting met Najaarsruilbeurs.

**Natuurbezoekerscentrum te Numansdorp
 bij de Rijkshaven. Aanvangstijd is 20.00
 uur precies. Tijdens pauze koffie en
 verloting.**

LEIDEN

Wijkvereniging "Aktief", Berlagestraat 2 te Leiden, tijd is om 20:00 uur op elke derde donderdag van de maand van september t/m mei.

MAAS EN PEEL

Bijeenkomsten elke vierde donderdag van de maand in Feestzaal "De Koel", Kaldenkerkerweg 182b te Venlo

NIJMEGEN

- 2 apr. Piet Giepmans: vervolg thema-avond Crassula's
- 14 mei Interne ruilbeurs en doe-avond zaai-setjes maken
- 2 juni 25e cactus en vetplantenmarkt in de Kolping
- 4 juni Kasbezoek Thea Giesen
- 2 juli Kasbezoek Johanna van de Ven
- 6 aug. Kasbezoek Hans Dekeling
- 3 sep. Zaaiewedstrijd + plantenkeuring
- 1 okt. Thema-avond substraten
- 5 nov. Robert Wellens: in-vitro cultuur
- 3 dec. Plant met een verhaal

Helicon-opleidingen, MBO Nijmegen, Energieweg 19, Nijmegen. Begin 19.30 uur.

ROTTERDAM

- 13 apr. Jubileumviering 80-jarig bestaan in het Arboretum Trompenburg
- 29 apr. Kees Grimmelikhuisen over het thema "Boekbinden, hoe doe je dat?"
- 8/9 mei Rododendron-Plantendagen in het Arboretum Trompenburg, waarbij Succulenta Rotterdam met planten aanwezig zal zijn in de succulentenkas

Bijeenkomsten elke laatste maandag van de maand om 20.00 uur in de bovenzaal van het Wijkgebouw "Pier 80", Rösener Manzstraat 80, 3026 TV Rotterdam.

TILBURG

- 13 mei Dominicus Jacobs met "Dominicaanse Republiek en Haiti"
- 25 mei Busreis
- 10 juni Interne tentoonstelling met inbreng van eigen leden
- 9 sep. Walter Dams met "De tuinen van Engeland"
- 9 dec. Interne plantenbeurs en Algemene Vergadering

Kasteelhoeve, Hasseltstraat 256, Tilburg
2e Maandag van de maand, aanvang 20.00u.

UTRECHT

Clubavonden iedere tweede donderdag van de maand in buurthuis Ravelijn, Hooft Graaflandstraat 2a te Utrecht.
Aanvang 20.00 uur.

VOORNE/PUTTEN EN ROZENBURG

- 14 apr. Wim van Alsemgeest praat over Mexico

De avonden beginnen om 20.00 uur bij Lex Mooiweer, Hoefweg 3, 3233 LG Oostvoorne

WEST-BRABANT

- 20 apr. Gezamenlijk een middag vullen met dia's, foto's enz. door eigen leden
- 25 mei Afdelingsreisje
- 8 juni Hans v.d. Hoeven met een niet succulente lezing, dit keer over kikkers
- 18 aug. Cactus- en vetplantenbeurs
- 14 sep. Plantenkeuring en lezing door Kees Goorden
- 5 okt. Vergadering en diavoorstelling van Internoto Ossendrecht
- 9 nov. Jaarvergadering met mooie, grote planten in de verloting
- 14 dec. Dia's van eigen leden, Jack Tak en Wim Olijrhook

Café "Marktzicht", Markt 50 in Etten-Leur.
Bijeenkomsten beginnen op zaterdagmiddag om 14.00 uur.

IJSSELSTREEK - TWENTE

- 15 apr. Lezing door eigen lid: hr. Jan Lubbers uit Twello
- 6 mei Kaskijken bij eigen leden: hr. Borgonje en mw. Fokje de Vreeze
- 3 juni Kaskijken bij hr. Viscaal en eigen lid: fam. Coersen
- 30 juni Kaskijken bij Duitse afdeling in omgeving Münster
- 25 aug. Cactus- en Vetplantenshow van het Oosten
- 2 sep. Opening nieuwe seizoen bij Annie van der Meer
- 21 sep. Bezoek aan Osnabrücker Kakteenbeurs
- 7 okt. Lezing hr. M. Senders over Namakwaland
- 4 nov. Lezing eigen lid: hr. Geert Borgonje over de Flora van Kreta
- 16 dec. Jaarvergadering

Wijkgebouw 't Hovenhuus, Leliestraat 27, 7419 CT Deventer. Tel. 0570 - 615010

ZAANSTREEK WATERLAND

- 5 apr. Lezing Nico Uittenbroek met als onderwerp "Cactussen van A tot Zeldzaam"
- 21 apr. Grote Succulentenbeurs in "De Brug", Saerendamstraat te Assendelft
- 3 mei Verrassingsavond met o.a. lichtbeelden (dia's uit ons archief)
- 11 mei Busreis
- 7 juni Laatste avond met kasbezoek

Clubgebouw "De Springplank", Saenredamstraat 34 te Assendelft. Tel. 06 - 50582483 of 06 - 26804737

ZEELAND

- 26 apr. Entdemonstratie door Han Mesu. Plant van de maand "Coryphantha" door Bertus Spee. Diavoordracht "Mexico, deel 3", door Bertus Spee.
- 11 mei Groenmarkt te Goes
- 9,10,11 mei Lentefeest te Poppendamme

- 18 mei Open dag bij enkele leden
Zie onder Open deur dagen
- 25 mei Excursie in samenwerking met de afdeling West-Brabant naar Gouda e.o.
- 31 mei Nog nader te bepalen gastspreker
- 28 juni Tuinbezoek Berkenhof te Kwadendamme
- 30 aug. Kasbezoek bij leden
- 27 sep. Algemene plantenkeuring.
Diavoordracht "Mexico, deel 4" door Bertus Spee.
- 25 okt. Discussie-avond
- 29 nov. Vakantiedia's van o.a. Parque Tematico del Desierto de Tabernas "Mini Hollywood" in Spanje en Le Jardin Exotique te Monaco door Tonnie de Rijke. Zaaiewedstrijd

Plaats maandelijksse bijeenkomsten (op de laatste vrijdag van de maand, behalve juli en december: Thomaskapel aan de Vrijlandstraat te Middelburg. Aanvang: 19.30 uur. Informatie: Herman Weezepeel (tel. 0113-231067) of bezoek de website: <http://clubnet.zeelandnet.nl/cactus/custom.html>

ZUID-LIMBURG

- 2 apr. Nico Uittenbroek: Gewasbescherming
- 7 mei Paul Neut: "Mag het ietsje vetter zijn?"
- 4 juni Diatheeklezing: gemengde dia's van cactussen en vetplanten met toelichting van Adriaan Meijssen
- juli + augustus vakantie
- 3 sep. Praatavond, ruilbeurs en dia's van eigen leden
- 1 okt. Dhr. Krijnen: Copiapoa's en andere Chileense bolcactussen
- 5 nov. Frank Hoste: "De reënboognasie", een nieuwe reis door Zuid-Afrika
- dec. Zoals elk jaar is er in december geen vergadering

Gemeenschapshuis te Schimmert, Hoofdstraat 12. Aanvang 19.30u. Tel.: 045 - 4042504

ZWOLLE

Eli Heimanszaal van het Ecodrome, Willemsvaart 19, 8019 AB te Zwolle. De bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het juninummer moeten vóór 15 april in het bezit zijn van A.van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. Alleen advertenties betreffende de hobby worden opgenomen.

Te koop:

Kas "Arkoo", 3,10 x 3,75 m, met planten: cactussen en vetplanten. M.Wouters, Merodestraat 14, 5491 BM, St. Oedenrode.

Gevraagd:

Wie kan mij, tegen eventuele vergoeding, helpen aan een plantje of stek van *Ceropegia linearis*? Ruilen tegen andere succulente planten kan ook. Paul Mollers, W. v.d. Veldenweg 33, 2451 BA Leiden.

Te koop:

The Stapeliae van White & Sloan, 3 banden, samen 600 Euro. Stapeliads in Cultivation van Edgar Lamb, 55 Euro. A Handbook of Succulent Plants van Hermann Jacobsen, 3 delen, samen 100 Euro. Asclepiadaceae 1 t/m 70, ingebonden in 11 fraaie banden, 100 Euro. Annemieke van Ling, Teisterbandstraat 15, 4012 EE Kerk-Avezaath, tel. 0344-682391.

Gevraagd:

English Society seeks speakers. Zone 6 of the British Cacti and Succulent Society is looking for speakers who can give a talk in English. Single lecture or a lecture tour possible. All reasonable expenses will be defrayed. Interested, then please write to: Warren Withers, 45 Glebe Crescent, Rugby Warwickshire CV21 2HG, England.

INFOMAP

De **afdeling Haarlem** is een fusie aangegaan met de afdeling Kennemerland en heet in het vervolg Haarlem en Omstreken

Het adres van het secretariaat van de **afdeling Zeeland** is gewijzigd:

Herman Weezepoel, Scheldestraat 97, 4431 EM Goes. Tel. 0113 - 231067

De nieuwe secretaris van Succulenta **afdeling Zwolle** is:

de heer H.J. Huizing, Koninginnepad 17, 7943 RR Meppel. Tel. 0522 - 440717
E-mail: h.huizing@planet.nl

IN MEMORIAM

Op 16 november 2001 is mevrouw H. Vriezendorp - van Aalderen op 88-jarige leeftijd overleden. Zij is 45 jaar lid geweest van de landelijke vereniging (01-01-1956 t/m 31-12-2000) en heeft jarenlang de landelijke bibliotheek onder haar hoede gehad. Ook is zij vanaf de oprichting 24 jaar lid geweest van de afdeling Voorne-Putten en Rozenburg, waarvan lange tijd als secretaresse.

Als trouwe bezoeker van de avonden zal zij door ons gemist worden.

Namens het bestuur van de afdeling Voorne-Putten en Rozenburg
L.J. Stolk (secretaris)

Onze vice-voorzitter, W.J.G. Kip, is overleden. Wim was lid van de afdeling vanaf 1968, hij was dus één van de mede-oprichters. Hij was altijd zeer gedreven en riep altijd met luide stem de winnende lotnummers bij de afdelingsbijeenkomsten.

Ondanks lichamelijke tegenslagen die hij in 2001 te verwerken kreeg, leek hij de laatste maanden weer aan de beterende hand en begon weer planten en zaden aan te schaffen om zijn verzameling uit te breiden. Daarom kwam het plotselinge overlijden voor velen als een klap. Bij deze veel sterkte voor zijn vrouw en kinderen.

Evert Smienk

Voorzitter Succulenta afdeling West-Brabant

GEZOCHT

Ik zoek cactusliefhebbers die één à twee foto's van hun bestaande serre, kas, terras, enz. kunnen opsturen met de volgende informatie:

1. je naam
2. hoeveel jaar je met de hobby bezig bent
3. de gemeente waar je woont

De bedoeling hiervan is om een foto-album samen te stellen. Dit album wordt gebruikt om op tentoonstellingen neer te leggen. Het adres wordt niet vermeld, om misbruik te voorkomen. Iedere toegekomen brief wordt beantwoord en als tegenprestatie wordt er een foto opgestuurd van mijn serre plus een cactusluitzegel.

Bij de eerste oproep heb ik veel reacties gekregen uit Nederland en is de eerste album bijna vol. Ik dank jullie in ieder geval op voorhand en ben bereid dit album ook voor Succulenta te gebruiken.

Johan Vlaemink,

Molen Kouterstraat 44, 9200 Schoonaarde-Dendermond, België. Tel. 0476 - 644 233

EVENEMENTENKALENDER

14 april

Van 10 tot 16 uur een Ruildag in de Parochiezaal van Zepperen, van de afdeling Cactusvrienden Haspengouwen VZW.

21 april

Grote Succulentenbeurs op 21 april 2002, van 10.00 tot 16.00 uur in "De Brug", Saerendamstraat te Assendelft.

Loopafstand 5 minuten vanaf het NS-station Krommenie/Assendelft.

5 mei

Door de afdeling Gorinchem-'s-Hertogenbosch wordt een cactustentoonstelling en cactusbeurs georganiseerd in samenwerking met en in het wijkcentrum Ussen in Oss. Dit is gelegen aan de Looveltlaan 25 in Oss, tegenover het winkelcentrum Ussen. Hier is ook voldoende gelegenheid om te parkeren.

De beurs begint om 10.30 uur en duurt tot 17.00 uur. Er zijn nog een beperkt aantal (gratis) tafels verkrijgbaar. Ook de toegang is gratis.

Voor inlichtingen en deelname:

Andre van Zuijlen, tel. 0412-630733 of bij Chel Jamin, tel. 073 - 5993856

9 mei

Grote cactustentoonstelling en beurs op donderdag 9 mei 2002 (Hemelvaartsdag) in en om het E.N.O.-gebouw aan de Woerdseweg te Groenlo (achter de "Grolsch"). Openingstijden van 10.00 tot 17.00 uur. Toegang gratis. Tafelhuur is 3 Euro per meter. Inlichtingen bij A.Heijnen, Kuipersweg 9, 7107 BC Winterswijk. Tel. 0543 - 564314.

9, 10, 11 en 12 mei

De afdeling Dordrecht organiseert in de kas van het Natuur- en Milieu-educatiecentrum in het Weizigtpark een cactus- en vetplantenshow. Het centrum ligt direct achter het station. Open van 11 tot 16 uur. De toegang is vrij.

11 en 12 mei

De beurs van de afdeling Haarlem en omstreken wordt gehouden in het weekeinde van 11 en 12 mei 2002 in en om de kassen van de stadskweektuin Kleverlaan 9 in Haarlem.

Openingstijden 11.00 uur tot 16.00 uur
Toegang is gratis.

Voor deelname aan de beurs graag even bellen 023-5262624 of e.mailen naar:

succulenta.haarlem@planet.nl

Of een briefje naar ondergetekende.

De kosten zijn 3,20 Euro per tafel van 2 meter of 1,85 Euro per meter per dag.

De deelnemers kunnen om 8.30 uur door het hek aan de ter Spijtweg (zijkant van de Kweektuin) naar de kassen. Tevens is er die dagen weer een informatieve plantenverkoop van de afdeling Natuur en Milieu van de Gemeente Haarlem.

De route naar de Kweektuin is:

Komt men van de richting Amsterdam of Utrecht via de A9 dan moet men de afslag Haarlem noord aanhouden bij het Rottepolderplein via de A200 richting Haarlem noord, einde van de A200 rechtsaf, spoorlijn onderdoor stoplichten linksaf, links aan blijven houden, brug over recht door tot station, rechtsaf tot Frans Halsplein, Linksaf, recht door tot de Schoterweg, dan moet men rechtsaf, links voorsorteren, bij stoplichten linksaf, dat is de Kleverlaan, dan eerste straat rechts, Terspijtweg, door een van de hekken links, daar zijn de kassen. Bezoekers kunnen ook door het witte hek aan de voorkant.

Komt men van Alkmaar of Heemstede dan bij de ijsbaan-sporthal – van richting Alkmaar linksaf, maar van Heemstede rechtsaf, richting Haarlem noord, dan door de stoplichten eerste straat links Terspijtweg, de rest als vanaf Amsterdam.

18 mei

Op 18 mei houden 6 leden van de afdeling Dordrecht en Hoeksche Waard net als vorig jaar "Open kas" in het kassencomplex van "De Koning". Zij hebben daar ongeveer 500 m² kasruimte. Naast het bekijken van succulenten en rotsplanten is er ook verkoop van planten. U bent welkom vanaf 9 uur tot 16 uur. Adres: Langeweg 53, Hendrik Ido Ambacht. Inlichtingen hierover bij A. Schoonderwoerd, tel. 078-6131032.

25 mei

Op zaterdag 25 mei a.s. organiseert de afdeling Gouda & Omstreken van Succulenta weer haar welbekende Goudse Cactusbeurs. Wij nodigen elke cactus- en vetplantenliefhebber (met hun familie, vrienden en kennissen) dan ook van harte uit om dit jaarlijkse festijn mee te maken. De beurs wordt gehouden in "De Brug" te Reeuwijk-Brug. Bereikbaar via de A 12, afslag Reeuwijk. Van daaruit zullen wegwijzers u naar de zaal leiden. Van het Goudse NS-station neemt u de bus richting Reeuwijk – Bodegraven. Bezoekers zijn welkom van 09.00 tot 15.00 uur.

Toegang is gratis. Deelnemers zijn vanaf 08.00 uur welkom. Deelnemers kunnen zich opgeven bij Joost van Tilborg, Cronestein 17, 2804 EK Gouda. Tel. 0182 - 534093. Tafelreservering a.u.b zo spoedig mogelijk doch uiterlijk vóór 12 mei a.s. De tafeluur bedraagt voor 1 m 2,50 Euro, voor 2 m 5,50 Euro, voor 3 m 10,00 Euro en voor 4 m 15,00 Euro.

31 mei, 1 en 2 juni

Internationale voorjaarsshow met meer dan 40.000 planten in serre en openlucht. Vrijblijvende verkoop van planten en alle benodigde materialen en zaaidemonstraties. Gratis toegankelijk van 10 tot 18 uur te Wijnegem (nabij Antwerpen), Kasteellei 111. Info 0032.3.353.72.58 of <http://user.online.be/cactusvetplant> of cactusvetplant@online.be

1 t/m 9 juni

Succulenta-afdeling Maas en Peel organiseert een grote Succulentenshow in het Natuurhistorisch Museum De Peel, Ostaderstraat 23 Asten.

2 juni

Op 2 juni 2002 organiseert de afdeling Nijmegen e.o. weer de jaarlijkse cactus- en vetplantenbeurs in het Kolpinghuis in Nijmegen

8 juni

Op 8 juni houdt de afdeling Leiden voor de 14e keer haar jaarlijkse Cactus- en Vetplantenbeurs. Deze wordt ook dit jaar gehouden in de grote plantenkas bij de ingang van de Hortus Botanicus van Leiden. Op deze dag kunt u ook weer een bezoek brengen aan de bijenmarkt. Ook kunt u deze dag de Hortus gratis bezoeken. De Hortus is uitstekend te bereiken vanaf Leiden Centraal Station met buslijn 43. Uitstappen op het Witte Singel/Doelencomplex. De ingang van de Hortus is op ca. 150 meter van de halte aan de andere kant van de Singel.

Parkeergelegenheid voor auto's is er op de Maliebaan (achter de Universiteitsbibliotheek), in de Groenhovensteeg en onder de Universiteitsbibliotheek (niet meer gratis, moet betaald worden met een chipknip, ca. 5 Euro voor een hele dag). De huurprijs van de tafels is als volgt:
1 meter: 5 Euro 2 meter: 10 Euro
3 meter: 20 Euro 4 meter: 30 Euro
Elke volgende meter kost E 15 meer.

De standhouders kunnen hun planten uitladen bij de achteringang van de Hortus. Let daarbij op de borden. Voor verdere inlichtingen en huur van tafels kunt u contact opnemen met:

J.W. Huizer, tel: 0252-230255, email:

jw-huizer@hetnet.nl of met: T. Hoekstra, tel: 071-5211454, email: tq-hoekstra@hetnet.nl
10 en 11 en 15, 17 en 18 augustus
Grootse cactus-, planten- en hobbytentoonstelling van de Benelux. In het Sint-Aloysius-instituut, Kasteelstraat 53, 3800 Zepperen (Sint-Truiden). Inkom 2,50 Euro, kinderen beneden de 12 jaar gratis.

18 augustus

De beurs van de afdeling West-Brabant is al meer dan 30 jaar een begrip. Op de derde zondag in augustus is er weer de jaarlijkse cactus- en vetplantenbeurs. De beurs wordt gehouden in café Marktzicht, Markt 50 te Etten-Leur. Van 09.00 tot 10.00 uur opbouwen door standhouders en van 10.00 tot 15.00 uur kan het publiek de planten kopen. De planten die te koop zijn dienen geprijsd te zijn. Info en plaatsbespreken bij Evert Smienk, tel. 075-5419124 of 06-21868167.

25 augustus

De jaarlijkse beurs van Succulenta afdeling IJsselstreek-Twente, De Cactus- en Vetplantenbeurs van het Oosten, vindt in 2002 plaats op zondag 25 augustus.

21 en 22 september

25e Osnabrücker Kakteen- und Sukkulentenbörse Jubileumbeurs in het Berufsschulzentrum, Natruper Str. 50 (Ingang Stüverstr.) D-49076 Osnabrück. Zaterdag van 12.00 - 18.00 uur en zondag van 10.00 - 16.00 uur.

20, 21 en 22 september

ELK te Blankenberge. Dit is hét Europese weekend om uw internationale cactus- en succulentenvrienden weer te ontmoeten. Tijdens het weekend worden een 5-tal lezingen gegeven en is er een workshop. Uiteraard is er weer de grote beurs met 200 meter verkooptafel. Voor inlichtingen en/of aanmeldingen kunt u terecht bij Jan en Annie Linden, Onderste Wehr 53, 6433 LC Hoensbroek. Tel. 045 - 5220966.

3 en 31 augustus en 1 september

Internationale najaarsshow met meer dan 40.000 planten in serre en openlucht. Vrijblijvende verkoop van planten en alle benodigde materialen en zaaidemonstraties. Gratis toegankelijk van 10 tot 18 uur te Wijnegem (nabij Antwerpen), Kasteellei 111. Info 0032.3.353.72.58 of <http://user.online.be/cactusvetplant> of cactusvetplant@online.be

OPEN DEURDAGEN

27 en 28 april

- Schoemans Maurice
Hamstraat 22, 3840 Borgloon
(Hoepertingen) België
- Onkelinx Roger
St. Evermarusstraat 19, 3700 Tongeren
(Rutten) België
- Bellen Robert
Molenstraat 32, 3570 Alken België

9 t/m 12 mei

Traditiegetrouw zetten wij in het weekend van Hemelvaart onze deuren open voor alle cactusliefhebbers en dit reeds voor de 25e keer. De verzameling bestaat uit vele mammillaria's, thelocactussen en vele Mexicaanse soorten, ook veel cristaten. Lid van de Mammillaria-werkgroep
Wie meer wil weten over hun levensloop en verzorging mag gerust eens langskomen. De koffie staat klaar.
Wij zijn open van 09.30 tot 18.00 uur.
Joris Callebert, Tijn Uilenspiegelstraat 11, B-8020 Oostkamp. Tel. 050-826419

10-11-12 mei, 10 tot 18 uur

- Jean Mondelaers
Kattestraat 16, Laakdal, B

18 mei, van 10 tot 17 uur

- Jaap Graveland
Stadhouderslaan 4, Goes. Tel. 0113-213604
Middelgrote rotstuintuin, wildetuin en bostuintuin
- Bertus Spee
Diepeneestraat 4, Borssele. Tel. 0113-352595
40 m² rotstuintuin + 18 m² succulentenkas
- Piet en Ineke van de Vrede
Braumstraat 34, Oost-Souburg.
Tel. 0118-467423
30 m² rotstuintuin en 18 m² succulentenkas

Verder zijn op de volgende adressen cactusverzamelingen te bezichtigen:

- J. Mesu, Nachtegaalstraat 12 te Middelburg
- J. de Jonge, Scheldestraat 95 te Goes
- H. Weezepeel, Scheldestraat 97 te Goes

19 mei, 1e Pinksterdag

- J. Metselaars, Koetsiersweg 20, Helden
- J. Schraets, Geuldersedijk 2, Arcen
- J. Verbeek, Roerstraat 33, Helmond
- M. Wijnands, Jacobusstraat 21, Eghel met rotstuintuin

19 en 20 mei, 1e en 2e Pinksterdag

- M. Berkhout, Hoogertstraat 11, Someren
- A. Dorssers, Snelkensstraat 28a, Sevenum
- Th. Gomans, Hondsdraf 10, Venray
- H. Knapen, Kortsestraat 1, Asten
- A. Kurvers, Paterstraat 14, Panningen met rotstuintuin
- G. Peeters, Zandbergs 8, Helden
- J.v.d. Sterren, Industrieweg 70, Reuver met 500 m² rotstuintuin

20 mei, 2e Pinksterdag

- F. Maessen, Muntsingel 46, Herkenbosch

20 mei, 2e Pinksterdag

- Chel Jamin
Jan Oomstraat 6, 5324 BB, Ammerzoden

1 en 2 juni

- F. Grends, Dorpsstraat 714, Assendelft
 - C. Tuijn, Genieweg 11, Ossendelft
- Te bezichtigen ± 6000 cactussen en andere succulenten, plus twee rotstuinen.
Kas open : 10 tot 16 uur.

8 en 9 juni, 10 tot 18 uur

- Frans en Diane Thys-Brants
Antwerpse Dreef, 30, Zoersel, B

22 en 23 juni, 9 tot 19 uur

- Maurits Huygaerts
Steenweg op Oosthoven 39, Turnhout B
- Jef Verhagen
Schoolstraat 26, Turnhout B
- Willy Geruers
Hoogland 9, Lille België

29 en 30 juni van 9 tot 19 uur

- Dirk Vanbiervliet
Goedeboterstraat 42, 8460 Oudenburg, België, 5 km van Oostende
Tel. 059 - 265091. Oppervlakte 80 m²
- Werner Wittesaele
Middelburgstraat 1, 8460 Oudenburg, België
Oppervlakte 35 m²

OPEN KAS OP 6 APRIL

De afdeling Gouda & Omstreken heeft, door bemiddeling van Nico Uittenbroek, de directie van Edelcactus bereid gevonden om weer een open dag (ochtend) te organiseren voor leden van Succulenta en andere belangstellenden. U kunt op zaterdag 6 april 2002 uw dag beginnen bij Edelcactus b.v., Noordammerweg 95 te Amstelveen. De firma is geopend van 07.00 tot 12.00 uur. De Noordammerweg van Kwakel naar Amstelveen loopt parallel aan de N231. Bij Edelcactus kunt u een situatieschets krijgen waarmee de hierna genoemde adressen makkelijker te vinden zijn.

Die andere deelnemers zijn:

1. Fa. van Hoorn succulenten
Nieuwveens Jaagpad 64, 2441 EK Nieuwveen.
U kunt hier Rhipsalis, Kalanchoë, Sedums, Crassula's bewonderen van 09.00 tot 12.00 uur.
2. Klein Mexico
Drechtdijk 49, De Kwakel.
In een kas van 2000 m² (gedeeltelijk vernieuwd) is er een ecologische succulententeelt. Open van 10.00 tot 16.00 uur
3. Handelskwekerij L.v.d. Weijden
Mijnsherenweg 38, Kudelstaart
Een kas van maar liefst 22.000 m² met meer dan 200 soorten en kruisingen.
Open van 09.00 tot 12.00 uur.

Voor grotere groepen en bussen a.u.b. (om via een zekere spreiding in aankomsttijden onnodig gedrang te voorkomen) een afspraak maken met Nico Uittenbroek (0182-394068 na 18.30 uur). Wij danken bij voorbaat hartelijk de mensen die hun bedrijf voor ons open willen stellen en hopen dat de plantenliefhebbers in grote getale van dit unieke aanbod gebruik zullen maken.

Wilt u er een hele dag uit van maken? Dan zijn er in dezelfde buurt de mogelijkheden:

1. Het Tropisch Rozenland
Te bezoeken van 10.00 tot 16.00 uur (2,50 Euro). Het adres is Aalsmeerderweg 938, Burgerveen. In een 1100 m² grote kas zijn 40 soorten rozen te bezichtigen en 300 tropische planten. Diverse consumpties verkrijgbaar.
2. Tuincentrum Het Oosten
Aalsmeerderweg 393, Aalsmeer
Hier vindt u 80.000 m² overdekt tuin- en kijkplezier. De keuken sluit om 16.30 uur.

OPEN DEUR DAGEN BIJ HOBBYKWEKERIJ "HABITAT"

Rob Wondergem en Ben Polderman twee hobbyisten die hun hobby (het kweken van cactussen, andere succulenten en alpine-planten) uitdragen door op verschillende braderieën in de regio te staan willen u tijdens deze open dagen eens laten zien wat er mogelijk is in deze hobby. U vindt er een rotstuin van 160 m² en een cactuskas van 86 m².

De rotstuin is gedeeltelijk vernieuwd waarbij een gedeelte is ingericht met winterharde cactussen uit het zuidwesten van de USA.

Het gedeelte met winterharde cactussen is deze winter verdubbeld gezien het goede resultaat in de afgelopen jaren, in het verkoop gedeelte vind men zo'n 20 verschillende winterharde opuntia soorten. In de kas een keur aan cactussen en andere succulenten o.a. Echeveria, Agave, en een grote sortering Mesems.

Tijdens de diverse open dagen proberen we elke keer een ander thema van de hobby te belichten waarbij we dan een speciale aanbieding hebben die op het thema aansluit. Let voor deze aanbiedingen op de dag- en weekbladen. Tevens is er op deze dagen een stand met Huisen Tuindecoraties aanwezig, hier zijn o.a. verkrijgbaar: Wenskaarten in 3-D, Omare, kaart op CD, decoratieve dakpannen, bloempotten en boeken, kaarsen en bloemstukjes gemaakt met o.a. mingrozen

De data voor het jaar 2002 zijn
elke eerste en derde zaterdag van de maanden april, mei en juni
Zaterdag 6 en 20 april
Zaterdag 4 en 18 mei
Zaterdag 1 en 15 juni
elke derde zaterdag van de maanden juli, augustus en september
Zaterdag 20 juli
Zaterdag 17 augustus
Zaterdag 21 september

Tijden: 10.00 tot 17.00 uur
De toegang tot de open dagen is GRATIS
Locatie: Dorpsstraat 38 in Biggekerke, Zeeland.
Voor info kan u bellen naar 0118-552259 na 17.00 uur.

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN

CACTUSSEN EN VETPLANTEN V.Z.W

- 20 apr. Diavoordracht Barranca van Metztitlan door Walter Daems
- 27 apr. Beginnelingen 1: Zaaïen en verspenen, grondsamenstelling + vragen
- 1 mei Jaarlijks uitstapje naar Nederland
- 31 mei - tot 2 juni : Voorjaarsshow 2002
- 7-10 juni Meerdaagse reis naar Duitsland en Zürich
- 15 juni Bezoek aan Floriade 2002
- 22 juni Diavoordracht "Edelstenen van de verzameling" door Martien Senders
- 29 juni Beginnelingen 2: Kweken in openlucht, kennismaking met enkele geslachten + vragen
- 20 juli "Mijn verzameling, vele zeldzame planten" door Louis van Tulden
- 27 juli Beginnelingen 3: Maandverzorging, verdere kennismaking met enkele geslachten + vragen
- 17 aug. Diavoordracht "Plantengroei op Tenerife" door Albert Leroy
- 30 aug.- tot 1 sep.: Najaarsshow
- ? sep. Uitstap naar Belgische kwekerijen
- ? sep. Diavoordracht
- 12 okt. "Tussen Springbok en Kaapstad in Zuid-Afrika" door Frank Hoste
- 19 okt. Beginnelingen 4: Winterverzorging + vragen
- 16 nov. Jaarlijks etentje
- 15 dec. Diavoordracht "Mesemdroom" door Leo van de Wijngaert

Deze bijeenkomsten gaan steeds door in het lokaal 'Zevenbunder' in de Kasteellei te Wijnegem (Antwerpen). De voordracht start om 14.00 uur, maar iedereen is reeds van harte welkom vanaf 13.00 uur. Meer info op 0031/03/.353.72.58 en <http://user.online.be/cactusvetplant>.

CACTUSVRIENDEN MOL V.Z.W.

- 2 apr. "Richtersveld" door Frank Hoste, 20.00 uur
- 7 mei "Succulenten in of buiten de serre" door L.v.d. Meuter. 20.00 uur

- 4 juni "Reis door ZW-USA" door A. van Zuijlen. 20.00 uur
- 16 juni Grote Ruilbeurs, Gildenzaal, Meerhout, 10.00 tot 17.00 uur
Tenzij anders vermeld heeft alles plaats in het Volkshuis op den Rosenberg in Mol.

"CACTUSWEELDE" AFD. TURNHOUT

- 4 apr. Voordracht: "Rotstuinen", Kris de Raeymaeker, Rumst
- 27 apr. Clubreis
- 2 mei Voordracht "Botanische Tuinen en Kwekerijen in Europa", Eric Piens,
- 12 mei Van 9 tot 18 uur: Bloemenmarkt, Grote markt Turnhout
- 19+20/5 Turnhoutse Stadsparkfeesten
- 13 juni Voordracht: "Dwars door de Sierra Occidental, Mexico", Franziska & Richard Wolf, Wienerwald, Oostenrijk
- 4 juli Entdemonstraties + interne ruilbeurs
- 5 sep. Voordracht: "Mijn verzameling, uitgezonderd de Echinocerei", Fr. Cuypers
- 3 okt. Voordracht: "Asclepia", Louis van de Meuter, Bonheiden
- 7 nov. Voordracht: "Richterveld", Frank Hoste, Winkelse
- 5 dec. Wedstrijduitslagen: Zaaïen, dia's en "Plant van de maand"

Vergaderlokaal: Café "De Koekoek", Steenweg op Merksplas 48, 2300 Turnhout

GRUSONIA

- 12 apr. Om 20.00 uur in zaal Don Bosco te Torhout: Richtersveld door Jan Vandorpe
- 20 apr. Om 16.00 uur: Groentjes bij Willy Vanacker, Torhoutstraat 37, 8610 Kortemark
- 4 mei Eendagsreis
- 10 mei Om 20.00 uur in zaal Vijverhof te Tiel: Chili door Dominicus Jacobs
- 18 mei Vanaf 09.00 uur : Ruilbeurs ingericht door Grusonia

JAARVERSLAG 2001

Veel aandacht van het bestuur is in het jaar 2001 besteed aan de continuïteit van de vereniging Succulenta. Niet alleen de wisseling van het hoofdredacteurschap van het blad Succulenta, ook de zorg voor het voortbestaan van sommige andere instellingen en afdelingen heeft regelmatig op de agenda's van de bestuursvergaderingen gestaan.

De wisseling van het hoofdredacteurschap van het blad Succulenta is gelukkig goed verlopen. De nieuwe hoofdredacteur, de heer H. Viscaal, heeft zijn taak met verve opgepakt en over de resultaten tot nu toe is het bestuur zeer tevreden. Daarmee is de continuïteit van ons blad, een belangrijke pijler onder het bestaan als vereniging, veilig gesteld. Ook de contacten met de drukker van het blad zijn onder de loep genomen. Het bestuur vertrouwt erop dat de relatie met de huidige drukker voorlopig kan worden voortgezet. De contacten tussen de hoofdredacteur en het bestuur zijn geïntensiveerd.

Diverse afdelingen hebben helaas te maken met een gebrek aan enthousiasme, óf voor nieuwe initiatieven óf voor het bekleden van noodzakelijke bestuursfuncties. Dit vervult met zorg. Oproepen voor het vervullen van bestuursfuncties leveren doorgaans geen enkele reactie op, oproepen om ondersteuning lijken niet gehoord te worden.

De afdelingen zijn voor een groot aantal leden een zeer belangrijk middel voor een enthousiaste uitoefening van de hobby. Maar niet in alle afdelingen lukt het om het hoofd boven water te houden. Zo zijn de afdelingen Delfzijl en Kennemerland gefuseerd met resp. de afdelingen Groningen e.o. en Haarlem e.o. Maar er zijn meer afdelingen waar met moeite, vaak van enkelingen, de zaak draaiende wordt gehouden. Gelukkig kent de vereniging echter ook veel afdelingen waar de zaken er florisanter voorstaan. Hoog tijd, en daar ligt ook een taak voor het bestuur, om te bezien wat afdelingen van elkaar kunnen leren teneinde hun functie als bloeiend hart van de vereniging te kunnen blijven waarmaken.

Ook sommige instellingen van de vereniging staan onder druk. De diatheek omdat de technische ontwikkelingen (cd-rom) het gebruik van dia's steeds minder aantrekkelijk maakt, het Clichéfonds omdat de enorme inzet nodig om de zaden te tellen en te versturen nog maar moeilijk op basis van vrijwilligheid te realiseren is. De andere instellingen van Succulenta geven gelukkig geen of minder reden tot zorg.

Integendeel. De boekenbeurs, de bibliotheek en de website functioneren op uitstekende wijze. Voor alle instellingsbeheerders, voor hun inzet en betrokkenheid, past een woord van grote dank.

De plannen om op een meer gerichte wijze aandacht te besteden aan de promotie zijn helaas nog niet geheel tot uitvoering gebracht. Zo is het plan om workshops voor afdelingen te organiseren waarop ervaringen en ideeën over bijv. ledenwerving, nog niet tot uitvoer gebracht. Ook het idee om een enquête onder de leden te houden om zodoende iets meer van hun wensen over het functioneren van de vereniging te weten te komen is nog niet geheel uitgewerkt. Wel zijn de werkzaamheden ten behoeve van een nieuwe handleiding voor de verzorging van cactussen en vetplanten vrijwel afgerond. Eind mei 2002 zal deze beschikbaar zijn. Het nieuwe promotiemateriaal voldoet uitstekend.

De discussie over de schenking aan het Arboretum Trompenburg is in 2001 afgerond.

De schenking van 12500 gulden zal gebruikt worden om de cactussen uit de verzameling op een goede wijze te naam te stellen.

De stijgende kosten en het teruglopend ledental maakt het nodig om de hoogte van de contributie te herzien. Het bestuur heeft aangekondigd dat het voor het jaar 2003 met een voorstel voor contributieverhoging zal komen.

In het jaar 2001 is helaas ons erelid, mevrouw Verduin - de Bruijn overleden. Zij heeft grote betekenis voor Succulenta gehad.

De heren Bregman en Koerhuis zijn door de algemene ledenvergadering benoemd tot lid van verdienste. Ook hun betekenis voor onze vereniging is groot.

J.H. Bruseker
Secretaris Succulenta

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

www.succulenta.nl

Dit is het elektronische verenigingsnieuws voor alle liefhebbers van cactussen en vetplanten. De leden en de afdelingen kunnen copy voor de home page aanleveren aan:

Paul C. Laney,
Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen
E-mail: pclaney@cs.com

JAARVERSLAG OVER 2001 VAN SUCCULENTA's WEBSITE

Ook het vierde jaar van ons bestaan hebben we weer als een succesvol jaar te boek staan. Het aantal bezoekers nam ook dit jaar weer behoorlijk toe. De Nederlandse site had een toename van ruim 54% (van 4809 naar 7406) terwijl de Engelstalige site een toename van 22% (van 2008 naar 2457) noteerde. Hierdoor sloten we 2001 af met 9.863 bezoekers, zodat het totale aantal bezoekers sinds de start op 23.719 (16.983 Nederlandstalig en 6.736 Engelstalig).

De geboden informatie werd wederom uitgebreid. De Website werd gemiddeld één keer per veertien dagen voorzien van nieuwe informatie. Op dit moment kunt U het volgende aantreffen:

- Algemene informatie over de vereniging
- Informatie over de instellingen
- Onze beroemde zaadlijst
- Overzicht van alle boeken uit onze bibliotheek
- Eerstbeschrijvingen die in Succulenta gepubliceerd zijn
- Overzicht boeken van de Boekenbeurs
- Informatie over onze afdelingsbijeenkomsten
- Evenementen binnen onze vereniging
- Nieuwe fotogalerie
- Links naar andere interessante Websites
- Overzicht artikelen en plantenindex van de afgelopen drie jaar.
- Complete derde nummer van 2001
- Overzicht van de sprekers
- Overzicht alle secretarissen
- Download gebied voor het downloaden van de boekenlijst, zaadlijst en voorbeeldnummer
- Reisverhalen
- eGoups info
- Complete index van Succulenta vanaf 1919

Dat deze informatie zijn weg naar de internetgebruikers vindt, blijkt wel uit de volgende statistiek: Nederlandstalige site:

- 7.406 bezoekers, waarvan 61% uit Nederland, 18% uit België en 21% uit de overige landen.
- De drukste dag was zondag, met de meeste bezoekers tussen 12.00 en 13.00 uur.
- 71% gebruikte IE 5.x als browser, 48,4% heeft Windows 98 als besturingssysteem en 51,6% gebruikt een schermresolutie van 1024 x 768 pixels.

Engelstalige site:

- 2457 bezoekers, waarvan 16,5% uit de U.S.A., 6% uit Duitsland en 5,5% uit Brazilië.
- De drukste dagen waren maandag en donderdag, en de meeste bezoekers vereerde onze site met een bezoek tussen 16.00 en 17.00 uur. 64,5% gebruikte IE 5.x als browser, 41,9% heeft Windows 98 als besturingssysteem en 51,6% gebruikt een schermresolutie van 800 x 600 pixels.

Naast onze eigen Site hebben we ook nog een Engelstalige Site bij Tony Mace (The Cactus Mall). Op deze Site staan al onze verenigingszaken in de Engelse taal. Deze Site heeft uiteraard een link naar onze eigen Site, en wordt ververst zodra er nieuwe verenigingsinfo is.

De Website komt aan zijn informatie door directe informatie van afdelingen, het verenigingsnieuws, de redactie van Succulenta. Daarnaast verzorgt de beheerder voor de invulling van de verzoeken. Al deze informatie wordt door de beheerder omgezet in HTML-formaat (anders kan niemand het lezen) wat een arbeidsintensief werk is. Vervolgens worden deze informatie in het Engels vertaald. En de beheerder verwerkt deze in de reeds bestaande Web-pagina's, en upload de nieuwste versie naar de Website. Het aantal afdelingen dat anticipeert neemt gelukkig iets toe, maar het kan nog steeds beter. Een drietal afdelingen hebben nu hun eigen Website.

Ook voor 2002 verwachten we weer een grote belangstelling. O.a. zal het aantal reisverhalen zal uitgebreid worden.

De eerstbeschrijvingen die wij in 2001 niet konden uitbreiden hopen we dit jaar wel te kunnen doen. Tot slot blijft het belangrijk dat de afdelingen actief participeren in de Website.

Paul C. Laney, Webmaster of the Dutch/Belgian Cactus and Succulent Journal "SUCCULENTA"
URL: www.succulenta.nl. Graaf Floris 37, 1276 XA HUIZEN, Netherlands. Tel. +31 (0)35 52 68 618
E-mail: pclaney@cs.com

FINANCIËEL JAARVERSLAG 2001

Balans per 31 december	2001		2000	
	gulden	euro	gulden	euro
Activa				
Inventaris	3.468	1.574	6.988	3.171
Clichéfonds	12.731	5.777	14.869	6.747
Boekenmarkt + Verenigingsartikelen	12.959	5.881	14.547	6.601
Promotie	2.905	1.318	3.797	1.723
Vorderingen/vooruitbetaalde kosten	7.574	3.437	6.813	3.092
Liquide middelen	156.958	71.224	158.711	72.020
	196.595	89.211	205.725	93.354
Passiva				
Eigen vermogen	112.822	51.196	128.875	58.481
Vooruitontvangsten	62.971	28.575	58.351	26.479
Schulden/te betalen kosten	20.802	9.440	18.499	8.394
	196.595	89.211	205.725	93.354

Toelichting

Inventaris : Hieronder zijn opgenomen de aangeschafte apparatuur, software en overige inventaris ten behoeve van het secretariaat, redactie, ledenadministratie en de promotie. Afschrijvingen vinden plaats in 3 tot 5 jaar.

Clichéfonds, Verenigingsartikelen, Boekenmarkt en Promotie: Deze posten betreffen voorraden.

Vorderingen/vooruitbetaalde kosten: Hieronder zijn onder meer opgenomen de te vorderen rente, waarborgsommen en vorderingen uit hoofde van advertenties.

Liquide middelen: Betreft de kas- en banktegoeden alsmede tegoeden op spaarrekeningen.

Eigen vermogen	gulden	euro
Algemene reserve:		
Stand begin boekjaar	109.365	49.827
Af: Nadelig saldo boekjaar	3.553	1.612
	105.812	48.015
Af: Onttrekking ten gunste van de bestemmingsreserve	501	227
Stand einde boekjaar	105.311	47.788
Bestemmingsreserve (voorheen Floriadefonds):		
Stand begin boekjaar	19.510	8.853
Bij: Toevoeging ten laste van de algemene reserve	501	227
Stand einde boekjaar	20.011	9.080
Afgedragen aan Arboretum Rotterdam	12.500	5.672
	7.511	3.408
Eigen vermogen per 31 december	105.311 + 7.511 = 112.822	47.788 + 3.408 = 51.196

De toevoeging aan de bestemmingsreserve ten laste van de algemene reserve betreft toegerekende rente over het jaar 2001.

Vooruitontvangsten: Betreft voornamelijk de vooruitontvangen contributie voor het jaar 2002

Schulden/te betalen kosten: Betreft voornamelijk nog te betalen rekeningen ten laste van 2001

Staat van lasten en baten 2001

in guldens en euro's	Werkelijk 2001		Begroting 2001		Werkelijk 2000	
Inkomsten	guldens	euro's	guldens	euro's	guldens	euro's
Contributies	88.527	40.421	90.000	40.840	90.923	41.259
Clichéfonds	7.503	3.405	5.500	2.496	6.436	2.921
Ver.art.+ Boekenmarkt	2.560	912	2.000	908	1.517	688
Rente	4.002	1.816	3.500	1.588	4.126	1.872
	102.592	46.554	101.000	45.832	103.002	46.740
Uitgaven						
Tijdschrift	80.737	36.637	81.000	36.756	78.309	35.535
Ledenadministratie	2.106	956	2.500	1.134	1.498	680
Bibliotheek + Diatheek	1.158	525	3.000	1.362	1.464	664
Web site	550	250	1.000	454	545	247
Algemene vergaderingen	2.382	1.081	3.500	1.588	3.034	1.377
Promotie	3.540	1.153	4.000	1.815	4.727	2.145
Bestuur						
- Reizen en vergaderingen	4.323	1.962	4.500	2.042	4.629	2.100
- Porti/telefoon	2.619	1.188	2.500	1.134	1.277	579
- Kantoorbenodigdheden	2.140	971	2.500	1.134	2.170	985
- Bank- en incassoprovisie	702	319	500	227	302	137
- Diversen	2.268	1.129	2.000	908	1.348	612
- Afschrijvingen	3.620	1.268	4.500	2.042	4.098	1.860
	106.145	47.339	111.500	50.596	103.401	46.921
Voordelig/nadelig saldo	-3.553	-784	-10.500	-4.764	-399	-181

Toelichting

NB. De guldens zijn volgens de officiële koers (1 euro = 2,20371 gulden) omgerekend. De bedragen zijn daarna afgerond op hele euro's.

Algemeen

Het begrotingstekort is gelukkig aanzienlijk lager uitgevallen dan was begroot. Er is redelijk bezuinigd maar er waren geen mogelijkheden voor extra activiteiten of aankopen.

Contributies

De contributies zijn minder door een kleiner aantal betalende leden. De teruggang in leden is wel vertraagd maar nog niet gestopt. Hopelijk kan promotie op de Floriade in 2002 een nieuwe impuls geven.

Clichéfonds

Het clichéfonds heeft meer opgebracht dan begroot was, wat natuurlijk verheugend is. Aanvulling van deze zeer belangrijke groep vrijwilligers voor het tellen van zaden is nog steeds dringend nodig.

Boekenmarkt en verenigingsartikelen

De boekenmarkt en de verenigingsartikelen zijn nu in één hand.

De boekhouding is nu in een ander computersysteem ondergebracht waardoor een betere voorraadregistratie mogelijk is. De herwaardering van de voorraad is nog niet afgerond maar zal in 2002 zijn beslag krijgen.

Tijdschrift

De drukkosten bedroegen f. 56.482 (25.630 Euro), de portokosten f. 13.281 (6.027 Euro) en redactiekosten na aftrek van de advertentieopbrengsten f. 10.974 (4.980 Euro)

UITNODIGING VOORJAARSVERGADERING

Het bestuur van Succulenta nodigt u hierbij uit voor de Algemene Ledenvergadering op zaterdag 13 april 2002 in het Arboretum Trompenburg, Honingerdijk 86 te Rotterdam.

De vergadering begint om 15.00 uur en duurt tot 16.30 uur.

De agenda ziet er als volgt uit:

1. Opening
2. Agenda
3. Mededelingen
4. Ingekomen en uitgegane stukken
5. Verslag Najaarsvergadering dd 13 oktober 2001
6. Financieel verslag 2001
7. Verslag kascommissie
8. Secretarieel verslag 2001
9. Verkiezing kascommissie
10. Besteding restant Floriadefonds (2270 euro) ten behoeve van de vervaardiging van een nieuwe handleiding voor de verzorging van cactussen en vetplanten.
11. Wat verder ter tafel komt
12. Rondvraag

Zaterdag 13 april 2002

Programma viering 75 jarig Jubileum Succulenta afdeling Rotterdam en omstreken en aansluitend de Algemene vergadering

Agenda van de Jubileumviering

Op zaterdag 13 april 2002 viert Succulenta afdeling Rotterdam en omstreken haar 75-ste verjaardag. Het bestuur nodigt u allen uit deze gedenkwaardige dag mee te vieren. Er is een interessant programma opgesteld. Onderstaand vindt u de details. Het mooie voorjaarsweer is besteld, het woord regen is tijdelijk uit het woordenboek geschrapt. De locatie is uniek en de natuur laat zich in april van zijn beste kant zien. En de Rotterdammers zijn verheugd u te mogen ontvangen in hun groene oase Arboretum Trompenburg. Op het moment van uw bezoek zal ook de grote nieuwe Succulentenkas geopend zijn met een flinke collectie vooral oude en bijzondere Succulenten.

We zijn wederom te gast in het Arboretum Trompenburg aan de Honingerdijk 86 te Rotterdam en het park bevindt zich naast het Excelsior/Stad Rotterdam Verzekeringen stadion. Er zijn voldoende parkeerplaatsen beschikbaar.

Ochtendprogramma

- 10.00 Ontvangst, koffie en begroeting.
- 10.15 Rondleidingen in het in volledige lentetooi staande park van ruim 6 hectaren. De nieuwe Succulentenkas staat uiteraard ook op het programma. We zullen met drie rondleiders steeds een rondleiding van circa een uur organiseren.
Rondleiders: De heer J.R.P van Hoey Smith, bestuurder van het Arboretum en Succulenta lid. Rob van der Elst, gids/rondleider van het Arboretum, voorzitter Succulenta en tevens afdelingsvoorzitter Rotterdam en omstreken. De derde rondleider is een van de vaste rondleiders van Arboretum Trompenburg met een uitgebreide kennis van de vaste planten, de heesters en de bomenwereld in het Arboretum.
- 10.30 2e rondleiding. Eveneens ca. 1 uur.
- 10.45 3e en tevens laatste rondleiding ca. 1 uur.

Parallelprogramma

- 10.00 Boekenmarkt: Nieuw, Oud en Antique.
Individueel bezoek: aan Succulentenkas en park.
Elkaar ontmoeten, spreken, uitwisselen van nieuwtjes etc.
Vaste planten, heesters en bomenmarkt.

Middagprogramma

- 12.00 Gezamenlijke Lunch in de ontvangstruimte van het Arboretum Trompenburg.
13.30 Welkom door Rob van der Elst namens Succulenta afdeling Rotterdam en omstreken. Hij zal tevens een korte uiteenzetting geven over de geschiedenis en hoogtepunten van de afdeling.
13.45 Lezing door de heer J.R.P van Hoey Smith over "Euphorbia's". De heer van Hoey Smith verzamelt en kweekt Euphorbia's sinds zijn jonge jaren en heeft ook de Euphorbia's in de natuur meermaals bezocht. Zijn privé Euphorbia verzameling bestaat uit ruim 400 species.
14.45 Pauze.
15.00 Aanvang Algemene vergadering. De agenda is separaat vermeld in dit Verenigingsnieuws.
16.30 Afsluiting van een feestelijk dag: bedanken van de spreker, van de medewerkers, de Arboretum organisatie en niet vergeten de leden.
16.45 Einde van de jubileumviering.

Lunch

Voor de inwendige mens wordt gezorgd: zeker na een rondleiding in een uniek stukje natuur zal een heerlijke lunch meer dan welkom zijn. De kosten van de lunch bedragen 10 Euro.

U kunt zich opgeven voor de lunch bij Kees Grimmelikhuisen en wel op de volgende wijze:

1. Telefonisch: telefoonnummer 075 - 622 7813
2. E-mail : grimmelij.c.b@consunet.nl
3. Stuur een briefje aan: C.B. Grimmelikhuisen, Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog aan de Zaan.

In verband met de planning en verdere voorbereiding wordt u verzocht uw lunch op uiterlijk woensdag 10 april 2002 te bestellen. Afrekenen doet u contant bij Kees Grimmelikhuisen in Rotterdam.

Goede reis en we zien elkaar op zaterdag 13 april 2002 in het Rotterdamse.

Namens het bestuur,

Kees Grimmelikhuisen en Rob van der Elst
PR, Promotie en Evenementen

FLORIADE 2002

De Floriade 2002 wordt van 6 april tot en met 20 oktober 2002 gehouden in de Haarlemmermeer. Succulenta heeft de mogelijkheid gekregen om zich daar te presenteren (14 t/m 26 juni). Op dit moment wordt over de precieze opzet nog overlegd.

Wat in ieder geval duidelijk is, dat er hulp van Succulentaleden nodig is voor het bemensen van een stand. Wij doen een beroep op de leden, met name in de buurt van de Haarlemmermeer, om zich hiervoor op te geven.

Nadere informatie bij de heer C.B. Grimmelikhuisen, tel. 075-6227813 of E-mail: grimmelik.cb@consunet.nl

PR-COMMISSIE PROMOTIEMATERIAAL

De werkgroep PR heeft diverse artikelen om u bij evenementen etc. te helpen bij uw promotie-activiteiten:

- Tasjes met het verenigingslogo: 2,25 Euro (korting voor afdelingen)
- Stickers met het verenigingslogo: 0,45 Euro (korting voor afdelingen)
- Pakketjes met "oude" Succulenta's en aanmeldingsfolders
- Een promotiestand (alleen te gebruiken in samenwerking met het promotieteam)

Bestellingen, vragen en suggesties betreffende de promotie naar:

Kees Grimmelikhuisen, Stationsstraat 90
1541 LJ Koog a/d Zaan. Tel.: 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

Entreebewijs

Voor de Algemene Leden-
vergadering op zaterdag 13
april 2002 in het Arboretum
in Rotterdam

SUCCULENTA

NEDERLANDS
BELGISCHE
VERENIGING VAN
LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN
ANDERE VETPLANTEN

Entreebewijs

Voor de Algemene Leden-
vergadering op zaterdag 13
april 2002 in het Arboretum
in Rotterdam

SUCCULENTA

NEDERLANDS BELGISCHE
VERENIGING VAN
LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN
ANDERE VETPLANTEN

Zie achterzijde voor routebeschrijving naar Arboretum Trompenburg

HOE BEREIKT U HET ARBORETUM TROMPENBURG?

Routebeschrijving

Openbaar vervoer Rotterdam:

Tramlijn 1, halte Woudestein. Tramlijn 1 doet het Centraal Station aan.

Per auto:

Vanuit het zuiden rijdend op de A16, vroegtijdig voorsorteren (bij Ridderkerk) en de richting Centrum, Kralingen, Feijenoord, IJsselmonde, Capelle a/d IJssel volgen. Let tevens op het bordje afrit 25. U gaat de Brienoordbrug over en neemt vervolgens de afslag Centrum, Capelle a/d IJssel. Dit is afrit 25.

Vanuit Utrecht/Den Haag neemt u de A16 in de richting Breda/Dordrecht. U kiest vervolgens de richting Kralingen, Feijenoord, IJsselmonde (N210). U gaat reeds op de rechter baan rijden. Let tevens op het bordje afrit 25. U neemt de afslag Centrum, Capelle a/d IJssel. Dit is afrit 25.

Hierna geldt voor beide richtingen: volg (Rotterdam) Centrum. Na het passeren van het Shell-station (rechterhand) direct voorsorteren op de tweede baan van rechts. Na de verkeerslichten buigt deze baan naar rechts (bij paalklok). U bent op de Honingerdijk aangekomen, Tramrails kruisen, vervolgens rechts af slaan, meteen naar links, u rijdt naar omlaag, dan weer naar rechts en dan rijdt u het parkeerterrein bij het Arboretum Trompenburg en de Herberg "In den Rustwat" op.

Let ook op de ANWB richtingsborden met de tekst ARBORETUM TROMPENBURG.

Kalm rijden is het devies en dan heeft u tijd genoeg om de juiste afslagen te nemen.

Tot 13 april 2002 in Rotterdam.

KOM IN DE KAS VAN “CACTUS OASE” OP 6 EN 7 APRIL 2002

Al 25 jaar organiseert ‘Kom in de Kas’ landelijk specifieke dagen om iedere geïnteresseerde een kijkje te laten nemen bij tuinbouwbedrijven. Dit jaar zal deze manifestatie plaatsvinden in het weekend van 6 en 7 april a.s.

In dit jubileumjaar doet de ‘Cactus Oase’ van Anny en Bert van der Meer uit Ruurlo ook mee. Men zal versted staan van de variëteiten en bijzondere vormen van cactussen en vetplanten die er te zien zijn

Het zal een bijzondere ervaring zijn om te zien hoeveel zorg en aandacht nodig is om deze exotische planten te laten groeien. Tevens kunt u oude landbouwwerktuigen van de Historische Vereniging ‘Old Reurle’ bewonderen die ook een plekje onder het glas hebben gekregen.

Op zaterdag 6 april 2002 zal de officiële opening van de ‘Cactus Oase’ om 11.00 uur worden verricht door de burgemeester van Ruurlo, mevrouw L. de Zeeuw-Lases. De muzikale omlijsting zal verzorgd worden door harmonicaspelers.

Naast alle wetenswaardigheden rond de succulenten en cactussen vindt u in de Cactus Oase ook:

- . een kunstexpositie van Jeanet v.d. Helm uit Den Hoorn
- . Henk Arends van het Beeldhouwers Collectief Doetinchem kunt u aan het werk zien. Hij maakt prachtige houtsculpturen

Op zaterdag 6 april:

- . de promotiestand van Succulenta
- . de boekenbeurs van Succulenta waar oude en nieuwe cactusboeken te koop zijn.
- . een boeiende lezing “Cactussen in de natuur van Mexico” door Wim Alsemgeest

Op zondag 7 april:

- . een Poëzie workshop in de ‘Cactus Oase’ o.l.v. de dichter/beeldend kunstenaar Anton Born uit Wateringen. U kunt zich hier voor opgeven bij de Cactus Oase. Anton Born maakt voor deze dag een speciaal gedicht die alle bezoekers mee naar huis krijgen.

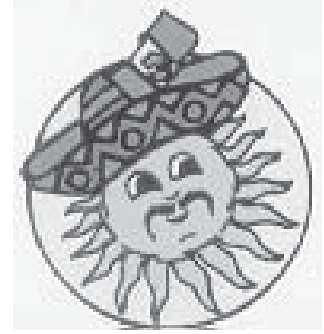
‘Cactus Oase’ Anny en Bert van der Meer

Jongermanssteeg 6

7261 KA Ruurlo

Tel. 0573-451817

Email: abcactus@worldonline.nl

OPEN DAG

ZATERDAG 1 JUNI

VAN 09.00 TOT 16.00 UUR

HANDELSKWEKERIJ

UBINK BV.

MIJNSHERENWEG 20

1433 AS KUDELSTAART

TEL. 0297 326880

Voor afdelingen of leden van Succulenta bestaat de mogelijkheid om in de hal een tafel te bespreken voor de verkoop van planten, of voor promotiedoeleinden

20ste Internationale Cactusshow

Met meer dan 40.000 planten in serre en openlucht

- een unieke verzameling cactussen en andere vetplanten
- uitgebreide planten- en materiaalstand
- speciale aandacht voor het zelf zaaien met zaaidemonstraties en 700 soorten zaden verkrijgbaar
- maandelijks vakblad in kleur en kringblad
- informatie en antwoord op al uw vragen
- koffiebar met broodjes en koude dranken verkrijgbaar

31 mei, 1 en 2 juni

30 en 31 augustus en 1 september

van 10 tot 18 uur- gratis inkom

Kasteellei 111 Wijnegem (bij Antwerpen)

Org.: Cactussen en Vetplanten v.z.w. Inlichtingen : 0032.3.353.72.58

<http://user.online.be/cactusvetplant> e-mail : cactusvetplant@online.be

De grootste Belgische cactusvereniging 'Cactussen en Vetplanten' v.z.w. stelt u graag zijn vakblad in 4-kleurendruk voor.

Dit blad richt zich zowel tot beginners als gevorderden, verschijnt 11 x per jaar, wordt 2-maandelijks verzonden en dit voor slechts 14 Euro per jaar. Voor 19 Euro krijgt u bovendien het maandelijks kringblad met verenigingsinfo en andere bruikbare informatie en de jaarlijkse zaadlijst met meer dan 700 soorten. Ook vorige jaargangen (los of ingebonden) zijn nog verkrijgbaar.

Voor meer informatie of een proefnummer, neem contact op met onze secretaris en coördinator buitenland : André Van Damme, Jacobsaan 13, B-2980 Zoersel, Tel : 0032 3 384 38 65 (na 20.00 uur) fax : 0032 3 384 07 04 of bezoek onze website : <http://user.online.be/cactusvetplant>
e-mail : cactusvetplant@online.be

Nouveau : nous avons aussi une traduction en français pour nos amis étrangers.

PLANTENCENTRALE

Het doel van deze instelling is het helpen van de beginnende cactus- en vetplantenliefhebber met een beginnerspakketje. Deze leden kunnen een pakketje toegezonden krijgen met ca. 12 soorten plantjes (1 pakje per jaar, max. 3 jaar).

Gevraagd:

Aan liefhebbers die veel zaaien en zodoende veel planten over hebben, wordt gevraagd hier wat van ter beschikking te stellen voor de beginnerspakketjes. Plantjes graag (zonder pot of aarde) opsturen aan onderstaand adres.

Portokosten worden vergoed.

U wordt vriendelijk verzocht te vermelden of u inderdaad de portokosten vergoed wilt hebben. Zo ja, dan s.v.p. aangeven hoeveel en uw gironummer opgeven.

Deze beginnerspakketjes zijn aan te vragen door overmaking van 6,10 Euro op Postbankrekening 8440933 t.n.v. G. KOERHUIS, HAARLEM

**G. Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem.**

BIBLIOTHEEK

Hier slaagt men er ieder jaar weer in om een aantal nieuwe boeken en tijdschriften aan de bibliotheek toe te voegen.

Op dit moment zijn er in de bibliotheek meer dan 250 titels en tientallen tijdschriften, waarvan enkele al vanaf 1901.

Ook is een aantal wetenschappelijke boeken aanwezig. Aarzel niet om regelmatig een nieuwe catalogus aan te vragen of via de website te downloaden. De lijst is zowel in gedrukte vorm als op diskette verkrijgbaar.

Katalogus te verkrijgen in overleg met :

W.P.C. Bervoets
Mozartstraat 108, 7391 XM Twello
Tel: 0571-272841

VERENIGINGSARTIKELEN

- **De bewaarband** voor Succulenta
Nieuw 6,13 Euro per stuk
Tweedehands 2,27 Euro per stuk
- **Wat betekent die naam?**,
Een verklarend woordenboek van botanische namen van succulenten voor 4,55 Euro per stuk.
- **Het Discoboek** door Buining, zowel in het Duits als in het Engels. Prijs 6,80 Euro
- **Gids voor beginners**
Over het verzorgen van cactussen en andere succulenten 4,55 Euro per stuk
- **Ansichtkaarten**
Een set van 6 verschillende kaarten met afbeeldingen van succulenten voor 1,36 Euro per set.

Oude jaargangen van Succulenta:

(Backnumbers of Succulenta):

- 2000 t/m 1995 11,34 Euro per jaargang
- 1994 t/m 1980 9,00 Euro
- 1979 t/m 1950 11,34 Euro

Buitenlandse tijdschriften:

- Kakteen und andere Sukkulenten
1961 t/m 1997 voor 9 Euro per jaargang
- Cactus & Succulent Journal USA
1969 - 1975, 1977 t/m 1980
13,62 Euro per jaargang
- The National Cactus and Succulent Journal (England). 1969 t/m 1982, voor 7,36 Euro per jaargang
- Belgisch tijdschrift, 1969 t/m 200
7,36 Euro per jaargang
- Kakteen Succulenten (voorheen DDR)
1980 t/m 1988 voor 7,36 Euro per jaargang

- CD-Rom: Succulents in the Wild and in Cultivation, van Frans Noltee. 39,70 Euro
- CD-Rom Succulents in the Wild, deel 2, kost eveneens 39,70 Euro
- CD-Rom Cactus & Co. Echinocereus special (Italiaans/Engels): 15,50 Euro

Alles exclusief verzendkosten.

Vorige prijslijsten zijn hiermee vervallen; mogelijk zijn inmiddels jaargangen uitverkocht. Bij grote bestellingen zijn kortingen mogelijk.

Aanvragen bij:

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort
Tel.: (00 31) (0)348 - 471083
E-mail : w.a.alsemgeest@hetnet.nl

JUBILARISSEN: 25 JAAR LID VAN SUCCULENTA IN 2002

Nederland:

100132	Triep F.	Zonhovenstraat 29	1066 MA	Amsterdam
103705	Velden C. V.D.	Tritonlaan 27	1562 ZN	Krommenie
103703	Tuyn C.	Genieweg 11	1566 NJ	Assendelft
101321	Rodendal-Peter Mw. V.M.	Kastanjestraat 22	1741 WL	Schagen
102871	Klees G.	Witte de Witstraat 1	1901 WR	Castricum
102673	Vroom G.	Nachtegaalstraat 78	2025 VL	Haarlem
101083	Hoorn Ton van der	Nieuwv. Jaagpad 54	2441 EK	Nieuwveen
100587	Gijsen D.J.	Den Helderstraat 32	2547 SM	Den Haag
101346	Berkhout N.A.M.	Meidoornstraat 9	2636 BJ	Schippluiden
103341	Schreuder P.D.	v. Waningstraat 12	2665 KK	Bleiswijk
101045	Bruggeling C.	Geesterwijkstraat 4	2681 GW	Monster
103498	Poort J.	Beukenlaan 34	3203 AC	Spijkensisse
100737	Stolk L.J.	Binnenweg 12	3248 AG	Meliskant
100417	Grip M.L.	De Gouwestraat 2	3313 AL	Dordrecht
100423	Petiet C.	R. Visscherstraat 7	3314 ZE	Dordrecht
101440	Kretzchmar P.J.L.	Topaslaan 40-III	3523 AW	Utrecht
100992	Blokhuis G.	Pr. Bernardlaan 18	3738 DP	Maartensdijk
100201	Leive G.W.	Prof.F.Andreaalaan 93	3741 EK	Baarn
100321	Scharrenburg G.	van BitterkruidD 33	3824 ND	Amersfoort
100671	Schipper W.	Rederijkersstraat 51	3842 JS	Harderwijk
101324	Oudejans Dr. R.C.H.M.	H v Konijnenburglaan 12	3925 XB	Scherpenzeel
100400	Peese Binkhorst L.M.M.	Middenlaan 8	3941 CC	Doorn
100304	Janssen H.A.C.	Stuift 1	4824 BJ	Breda
101701	Herijgers Mevr. M.	Waaijenbergstraat 20	4881 NC	Zundert
102482	Broeren TH.	Twijnmeer 37 A	5294 AA	Gemonde
100519	Crommenacker H. v.d.	Tolstraat 26	5469 AZ	Erp
102450	Wouters Mevr. G.	Merodestraat 14	5491 BM	St.Oedenrode
100463	Braet B.	Wijenburg 29	5655 EV	Eindhoven
100741	Dijk J.A.H. van	Wilde Wingerd 16	5708 DC	Helmond
101600	Dooren M.G. van	Roermondseweg 41 A	6004 AN	Weert
103094	Voort W. v.d.	Waarderweg 61	6065 EW	Montfoort
100636	Vliegen J.H.	Dorpstraat 14	6274 NL	Reijmerstok
101096	Maessen R.	Weezenhof 1232	6536 EZ	Nijmegen
100547	Loo H.A.W. v.d.	Groene Kruisstraat 83	6591 GH	Gennep
100443	Gelder J.J. van	Kerkweg 77	6654 AS	Afferden
100775	Mol - van Zoest Mevr. H.	Kruisstraat 3 A	6674 AA	Herveld
100388	Koeman G.	Spankerenseweg 41 A	6951 CE	Dieren
102588	Bonefaas-Hoving Mevr. H.	Gr. v.Limburg Stiriumpl.25	6971 CG	Brummen
100164	Kolmas P.J.L.	Antilopenstraat 102	7315 EJ	Apeldoorn
100839	Melcherts A.J.D.	Molenstraat 48	7581 BP	Losser
101618	Schilp-van Bersselaar A.	Hermialaan 1	7981 LM	Diever
100520	Vis C.	Noordermiddenweg 6 I	8311 RA	Espel
100916	Visser W.H.	Spoorstraat 90	8933 CD	Leeuwarden
101311	Geling G.	ter Laanstraat 40	9602 XG	Hoogezand
101038	Oudshoorn J.	Westerzand 10	9862 TN	Sebaldeburen

België:

101800	Cactusweelde	Vlaams Brabant	Rumboldusstraat16	B-1703	Schepdaal
101910	Gaer D. van de		Wijnbergenstraat 86/A	B-3010	Kessel-Lo
103348	Vos-Soleman	Mw. H.K.A. de	Winkelsesteenweg 24	B-3020	Herent
101894	Simon Paul		Bd Sainte-Beuve 18 A	B-4000	Liege

Duitsland:

100510	Schneider G.	Wernerstrasse 249	D-59192	Bergkamen
--------	--------------	-------------------	---------	-----------

Oostenrijk:

102047	Winkler Gottfried	Breitenfurtstr. 548 1/5	A-1238	Wien
102042	Augustin Karl	Siedlung 4	A-2454	Trautmannsdorf

Zwitserland:

100078	Buhl H.B.	Rue du Borgeaud 1B App.18	CH-1196	Glaud VD
--------	-----------	---------------------------	---------	----------

JUBILARISSEN: 40 JAAR LID VAN SUCCULENTA IN 2002**Nederland:**

107162	Theunis H.F.	Oude Haagweg 235	2552 EZ	Den Haag
108426	Zwijns M.	Ln C.van Cattenburg 107	2585 EX	Den Haag
102378	Versteeg C.	Boomgaardstraat 25	3353 GA	Papendrecht
103579	Mevisen H.M.S.	Dinantstraat 13	4826 LH	Breda
102839	Wonnink C.	Braamkamp 330	7206 HR	Zutphen

JUBILARISSEN: 50 JAAR LID VAN SUCCULENTA IN 2002**Nederland:**

101650	Helderman, E.J.	Esdoornlaan 52	1521 EC	Wormerveer
103721	Boutens, W.	Scheldestraat 67	4461 EM	Goes

NIEUWE LEDEN 1 JANUARI 2002 T/M 28 FEBRUARI 2002

Nederland:

110767	Beurskens, Peter	Jaagpad 50	2288 CG	Rijswijk
110755	Zwier, Dhr. B.J.	Palestrinarode 4	2717 GB	Zoetermeer
110771	Stols, J.M.	Patrijs 91	2986 CD	Ridderkerk
110754	Valk, A.E.	Voordijk 371	2993 BB	Barendrecht
110753	Zijden, A. v.d.	Plataanweg 40	3053 LP	Rotterdam
110765	Mastenbroek, Martien	Nieuwe Maasstraat 124 b	3114 TS	Schiedam
110752	Pinas, Dhr. M.Ph.	Taurusstraat 1	3204 CS	Spijkensisse
110751	Godschalk, Mevr. M.C.	P.Brugsmastraat 16	3207 GR	Spijkensisse
110760	Romer, Mevr. A.	Lindenlaan 25	3471 CV	Kamerik
110766	Geertsma, Mevr. A.	Dr.s'Jacoblaan 39	3707 VG	Zeist
110756	Nouwens, Dhr. J.A.	Lijsterweg 12	4325 GA	Renesse
110763	Oerle, B. van	Achterstraat 25	4911 AX	Den Hout
110761	Graaf, Dhr. R. van der	Bisschop Zwijzenstr. 135	5021 KB	Tilburg
110762	Hendriks, Dhr. C.	Hushoverweg 88A	6003 AC	Weert
110768	Baring, Marc	Mr. Teppemastraat 15	6871 GL	Renkum
110748	Probst, Frank	IJsselrust 11	6932 DV	Westervoort
110758	Morsch, Mevr. E.	Werkhorstlaan 4	8385 GJ	Vladderveen

Belgie:

110764	Jeunen, Jacques	Eikenstraat 49	B-2340	Beerse
110770	Bogemans, Ludovicus	Kriekenstraat 9	B-2500	Lier
110747	Amkreutz, Joop	Kareelveld 17	B-3000	Leuven
110750	Tchernodola, Igor	Slachthuisstraat 43, B-8	B-8900	Ieper
110749	Deweirt, Dhr.	Dendermondsesteenwg 138	B-9070	Destelbergen
110769	De Cock, Hugo	Hooirt 18	B-9220	Hamme
110759	Lievens, Jose	Stationsstraat 154	B-9420	Aaigem

Zuid-Afrika

110757	Wijk, Mevr. Ulza van	P.O.BOX 113	Mooinooi 0325
--------	----------------------	-------------	---------------

Bericht van overlijden ontvangen van:

W.G.J. Kip te Breda
A.C. Markusse te Goes

Elders op deze pagina vindt u een advertentie van Gerrit Melissen. Indien hij geen ruimte heeft, bel dan:

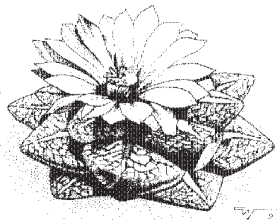
Cono's Paradise

Dorfstr. 10, D-56729 Netteköfe, Duitsland
Tel + fax : 0049 2655 3614

TE KOOP GEVRAAGD:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten. Aanbiedingen aan:
W.Alsmeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel: 0348 - 471083

CACTUSSEN EN VETPLANTENZADEN Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUGH & VICKY ROWLAND
200 SPRING ROAD, KEMPSTON
BEDFORD, ENGLAND, mk42, 8nd

Postfach 1107 · D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 071 51/41891 · Fax 071 51/46728

- Meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten zeldzame planten en zaden
- Verzending over de gehele wereld
- Bezoekers en groepen zijn van harte welkom
- Onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

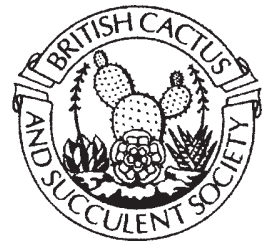
SAMENLISTE 2002

Reichhaltiges Angebot von Kakteen und Sukkulente-Samen.

Alle Lophophora-Samen

G.Köhres, Postbox 1217
D-64387 Erzhausen
Deutschland
Fax 0049 6150 84168
www.koehres-kaktus.de

**British
Cactus &
Succulent
Society**

Het Journaal van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat zowel artikelen van wetenschappelijke aard als verenigingsnieuws en artikelen van lezers.

Eenmaal per jaar publiceren wij Bradleya voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Compleet lidmaatschap inclusief Bradleya:

In de EEG 22.00 pond

Buiten de EEG 24.00 pond

Excl. Bradleya resp. 12.00 en 13.00 pond

Overzeese bestemmingen per luchtpost.

Vorige nummers verkrijgbaar.

Verdere informatie bij:

Hon. Membership Secretary

Mr.D.V.Slade, 15 Brenhwood Crescent,

Hull road, York YO1 5HU, England

TE KOOP GEVRAAGD

Bent u genoodzaakt, om welke reden dan ook, uw cactusverzameling van de hand te doen neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Tel: 0346-213366

SUCCULENTA

REDACTIONEEL

Henk Viscaal

Ooit heb ik aan mijn boekenlijst voor het eindexamen van de kweekschool een vijftal titels van gedichten moeten toevoegen. Het was dan gebruikelijk om, nadat een gecommitteerde een van de titels had uitgekozen, te gaan staan en het gedicht voor te dragen. Dit werd bij de een declameren, bij een ander gewoon opzeggen. Gezien mijn cijfer voor dit onderdeel heb ik het er niet zo slecht van af gebracht.

Aan dit gedicht heb ik de afgelopen weken regelmatig terug moeten denken bij het binnenkomen van de kas. Het gedicht dat gekozen werd was van Garnt Stuiveling met als titel "De prunus". Nu hebben cactussen over het algemeen weinig met een prunus te maken en kan ik zelfs in de verste verte geen relatie of familiebanden tussen beide plantensoorten vinden. Nee, het zijn gewoon een paar regels die absoluut van toepassing zijn op het gevoel dat ik krijg bij het binnenkomen van de kas.

U zult nu natuurlijk wel behoorlijk nieuwsgierig geworden zijn naar die regels uit het gedicht, welnu, lees mee:

*O, ik wist dat het zou komen, dit onstuimige festijn,
Maar ik had niet durven dromen dat het zo volmaakt zou zijn.*

De meesten van ons maken het navolgende ieder jaar weer mee. Je zou de knoppen wel in of uit de plant willen kijken, maar zoals alles heeft ook dit zijn tijd nodig. Nog even geduld dus. En dan ineens is die eerste knop daar en nóg een en nóg een.

Iedere dag staan we dan voorovergebogen boven de planten te loeren of er nog meer te zien is, waarbij de ene plant snel is, terwijl de andere plant zo tergend langzaam zijn knoppen ontwikkelt dat het lijkt of hij een aanslag op ons geduld aan het beramen is. Maar ook hier wordt ons geduld beloond en op een gegeven dag zien we bij het binnenkomen van de kas dan de beloning in de vorm van de bloei van de betreffende plant.

We kijken dan met een mengeling van trots, tevredenheid en plezier, misschien wel geluk, naar dat wonderbaarlijke schepsel, dat het toch maar weer heeft klaar gespeeld om, ondanks de barre groeiomstandigheden in ons grillige klimaat, ook dit jaar weer in bloei te komen. Verbazingwekkend trouwens hoe de vaak tere bloemen het klaar spelen om zich tussen een kluwen van woeste doorns door te moeten wringen om dan toch zo gaaf en fris gedurende enige tijd de ons zo geliefde plant te sieren.

Dit is ook de reden waarom dit gedicht mij nog steeds zo aanspreekt, want het vertolkt volkomen mijn gevoel wanneer ik de kas, met al die bloeiende juweeltjes, binnen kom.

JONG GELEERD

OPUNTIA MICRODASYS

Johanna Smit-Reesink

Er zijn twee soorten opuntia's: schijfopuntia's en cylinderopuntia's.

In ons logo zie je een schijfopuntiaatje. Er zijn veel verschillende schijfopuntia's, maar *Opuntia microdasys* is vrij gemakkelijk in huis te houden. In de zomer kunnen ze naar buiten, in de zon. Elke pas beginnende liefhebber denkt dat dat nou een echte "cactus" is. Enne... ja dat is het wel, maar jullie weten intussen wel dat er veel veel meer zijn, en dat die er ook nog heel verschillend uit kunnen zien. Hij hoort er natuurlijk wel bij als je wat cactussen en vetplanten hebt.

Opuntia microdasys is een schijfcactus met kleine schijfjes en kleine borsteltjes.

In het voorjaar ontstaan aan de rand van een schijf nieuwe schijfjes, die heel langzaam verder groeien. Je kunt je voorstellen dat men dit in Amerika een Teddybeer cactus noemt. Hij ziet er ook zo lief uit, maar de kleine borsteltjes prikken en jeuken erg!

Deze planten komen oorspronkelijk voor in Noord-Mexico. Daar zie je in het voorjaar op de groeiplaatsen hele velden met geel bloeiende *O. microdasys*. Doordat de planten relatief kleine schijven hebben zijn de bloemen en vruchten natuurlijk ook niet enorm groot, maar toch wel heel mooi! En de vruchten zijn eetbaar! Net als van de andere schijfopuntia's.

Bij ons zijn ze onder heel gunstige omstandigheden ook in bloei te krijgen. Droog en koel overwinteren, langzaam aan meer licht laten wennen. Eind maart water geven, als de plant weer helemaal droog is dit herhalen en zo door gaan. Dan kan hij half mei naar buiten op een zonnig plekje met een goede afwatering en je weet maar

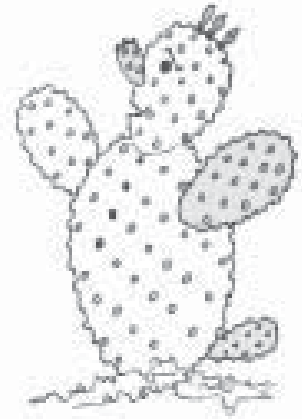
nooit! In ieder geval gaat hij er dan mooi en gezond uitzien!

Mocht het erg vochtig weer zijn, zet hem dan onder dak anders gaat hij mopperen door slap en vies te worden. En dan kun je weer opnieuw beginnen!

Je kunt de planten stekken door er vol-groeide schijven af te snijden. Laat ze een dag of wat drogen en zet ze daarna in zanderige cactusgrond. Natuurlijk heel voorzichtig zijn met water geven. En in het begin niet in de volle zon. Gewoon doen wat je met alle planten doet: goed kijken wat ze nodig hebben en wanneer.

Veel succes en tot de volgende keer!

**Prins Willem Alexanderlaan 104
6721 A Bennekom**

Opuntia microdasys

VOOR HET VOETLICHT (3)

Bertus Spee

Sedum hintonii Clausen

Zoals zovele opvallende en bijzondere planten is ook dit juweeltje afkomstig uit Mexico. Het groeit in de westelijke Sierra Madre in de staten Durango en Jalisco. De

Sedum hintonii

verzorging is niet al te moeilijk, in de zomer kan normaal water gegeven worden (altijd van onder af)

Een stenen pot is hiervoor heel geschikt. In de winter houden we deze planten volkomen droog. Ze kunnen dan redelijk wat kou verdragen. Teveel vocht zal de vlezige plantestengels aantasten waardoor de plant snel wegvalt. De bloeitijd valt vroeg in het jaar en kan enkele weken duren.

Vermeerderen is goed mogelijk d.m.v. stekken. In de zomer als de verdroogde bloemstengels verwijderd worden, komen er meestal wel enkele rozetten los. Deze worden op vochtig grof zand of lava gelegd en in de schaduw weggezet. Na enkele weken zijn ze reeds flink beworteld en kunnen opgepot worden in een mineraalrijk mengsel.

Op een zonnig plaatsje worden deze planten op hun mooist.

Echinocereus laui. Frank

Af en toe komen we deze plant nog tegen onder nummer Lau 780. In 1978 werd

Echinocereus laui

deze plant officieel beschreven. Hij is vernoemd naar de ontdekker Alfred B. Lau. Deze plant is niet al te moeilijk, mits aan de algemene voorwaarden voor het geslacht wordt voldaan. Dus weinig water en veel zon. Deze plant is goed uit zaad op te kweken en zaden worden regelmatig aangeboden in de zaadlijsten.

Na 5 tot 6 jaar kunnen deze mooie planten al bloeien. De vindplaats van deze planten ligt in de staat Sonora in Mexico.

Parodia mammulosa. (Lem.) Taylor

Parodia mammulosa

In Zuid Amerika, met name Argentinië en Uruguay vinden we een aantal van deze zeer mooi bloeiende planten. Deze soort kan wel 10 cm hoog worden en is goed herkenbaar aan de vrij zware middendoorns. De 4 cm grote glanzende bloemen zijn voorzien van een rode stempel, het opvallendste kenmerk van dit geslacht.

In cultuur zijn deze planten niet zo moeilijk, ze kunnen een flinke watergift verdragen. In de winter niet al te koud zetten, ongeveer 10 °C en af en toe

een heel klein beetje vocht, zodat de dunne wortels niet te ver uitdrogen, vooral bij jonge planten. In het voorjaar op zonnige dagen nevelen met lauwarm water doet deze planten ook goed. Ze zullen dan snel knoppen vormen.

We planten deze soort in een substraat van humus vermengd met leem. Dit geslacht is over het algemeen heel makkelijk uit zaad op te kweken.

Opuntia phaeacantha Engelm.

Deze winterharde kaktus doet het al meer dan vijf jaar uitstekend buiten in de rotstuin. Deze soort kan zowel redelijk wat vorst als vrij vochtige winters aan, een voorwaarde is wel een zeer zonnige plaats en een goed poreuze ondergrond. Hiertoe maken we eerst een gat van 20 cm diep en vullen dit op met lavagruis voordat we de plant er in zetten. Er zijn van deze soort vele variëteiten en hybriden in omloop met zware bedoorning en gele of rode bloemen. De afgebeelde plant heeft de afgelopen zomer gebloeid met maar liefst 95 bloemen.

Opuntia phaeacantha

De bloeitijd valt zo rond begin augustus en duurt wel 2 weken.

Stekken gaat erg makkelijk, na de bloei snijden we de benodigde schijven van de plant en laten deze een week drogen, waarna ze in een bak met grof zand of lava gezet worden, welke goed nat gehouden wordt. Na 1 tot 2 weken kunnen deze schijven dan al opgepot of uitgeplant worden.

**Diepeneestraat 4,
4454 BJ Borsele**

ERVARINGEN MET AGAVEN IN CULTUUR (2)

Wim Alsemgeest

(vervolg)

Vele variëteiten (of moet ik “vormen” zeggen) van deze soort en verwante soorten zijn in omloop waarvan nu een overzicht volgt.

Behorend tot de groep parviflorae zijn:

A. parviflora var. *parviflora*

A. parviflora ssp. *flexiflora* (= *A. hartmannii* (Watson), verschilt slechts in bloeiwijze)

A. parviflora ssp. *poliantiflora*

A. schottii, met de var. *treleasei*

A. felgeri

A. toumeyana

A. toumeyana ssp. *bella*

Soorten die hierop lijken zijn:

A. filifera

A. filifera ssp. *microceps*

A. ortgiesiana (voorheen *A. colimana*)

A. leopoldii

A. leopoldii is een hybride tussen *A. filifera* en *A. filifera* ssp. *schidigera*. Deze plant spant de kroon in dit rijtje. Ik heb een fraaie opname gemaakt in de kas van Mary en Paul Hoogvliet, toen nog de kas van Frans Noltee. Doordat de rafelende bladranden prachtig symmetrisch opkrullen, heeft *A. leopoldii* een schitterende vorm verkregen.

Ook van *A. potatorum* komen zeer klein blijvende vormen voor die al kunnen bloeien bij een diameter van 25 a 30 cm. Meestal wordt deze soort aangeboden onder de naam *A. verschaffeltii*. Het summum van deze soort zijn de bonte vormen. Cok Groot-scholten heeft behalve mij, al vele Agave-liefhebbers gelukkig gemaakt met stekken van zijn bonte schoonheid.

Van *Agave filifera*, die ook zulke fraaie rafelende bladranden bezit, is ook een var. *compacta* in omloop. Deze vorm is op zich al een schoonheid maar Klaas Edelman had een prachtige bonte vorm in zijn verzameling waarvan hier een dia is afgedrukt. Ik zei nog tegen Klaas, daar moet je heel zuinig op zijn. Helaas, Klaas was een beetje slordig want wat ons nu nog rest is

Agave parryi v. patonii

Verzameling Jos Roosbroeck

een dia!!! Andere populaire kleinblijvende soorten zijn *A. bracteosa*. De groeiwijze heeft wat weg van een bromelia, wat deze plant een bijzonder uiterlijk geeft.

Ook van *A. stricta* met zijn smalle ronde bladen zijn schitterende kleinblijvende vormen in omloop, veelal onder de naam *A. echinoides*. Wij waren een keer bij Ludwig Bercht op bezoek waar op dat moment een *A. nizandensis* in bloei stond. Ik vroeg of ik de plant mocht lenen, want ik had mijn fototoestel niet bij me en bovendien was het weer toch niet zonnig genoeg om te fotograferen. Na twee jaar heb ik de plant nog niet teruggebracht (schandalig) maar inmiddels bloeit de plant opnieuw uit de uitlopers. Ik krijg de indruk dat dit een van de snelst in bloei komende Agave-soorten is.

De mooiste agave ooit gezien, natuurlijk bij Jos, is een *A. parryi patonii*, een plant met een eindstekel die krult als een varkensstaart!

Agave leopoldii

verzameling Mary en Paul Hoogvliet

Wonderbaarlijk dat bij zo'n bekende plantengroep als de agaves zoveel te zien, te onderzoeken en te vertellen is.

Kortom, de winterhardheid en vochtgevoeligheid valt bij agaves een beetje tegen; in de koude kas is een minimum temperatuur van zes graden voor de meeste soorten voldoende. Als je dat nu weet, zou het mogelijk moeten zijn een prachtige verzameling aan te leggen, ook voor Klaas!

Ik wil graag afsluiten met een woord van dank aan Jos Roosbroeck in België, die mij enorm veel heeft geleerd met zijn jarenlange ervaring met de kweek van Agaveplanten.

Aanbevolen artikelen:

Mattern, R. 1997. Frostharte Agaven. KuaS 48 (10).

Ullrich, B. 1997. Über die Kultur von Agaven im Freiland. KuaS 41 (9).

Leroy, A. 1999. Laat ons het nu eens hebben over de Agave-taxa. Cactussen en vetplanten Wijnegem 5, 6 en 7, en 2000 no. 6 en 9.

Kuppen, P.J.K. 1999. Agaven: what's in a name. Succulenta 4, 5 en 6, en 2000 no 2, 3 en 4, en een artikel over het geheim van gestreepte agaven Succulenta 1999 no.1.

Aanbevolen boeken:

Gentry, H.S. 1982. Agaves of continental North America. The university of Arizona Press, Tucson, Arizona, U.S.A.

Berger, A. 1915. Die Agaven, Beitrag zu einer Monographie. Verlag Gustav Fischer, Jena, Duitsland.

Bretung, A. J. 1968. The Agaves. Cact. Succ. Journal U.S.A. 1968 Yearbook.

Irish, M. & G. 2000. Agaves, Yuccas, and related plants. A gardener's guide. Timber Press, Portland. Oregon, USA.

Separaat heb ik van Jos Roosbroeck een lijst gekregen van aanbevolen kleinblijvende soorten voor potmaat 25 à 30 cm, ingedeeld naar de kweekwijze.

Groep 1. Kasplanten

Planten uit Baja California en omgeving; deze krijgen alleen bij zeer goed en warm weer om de twee weken water.

A. pelona

A. margaritae

A. sobria ssp. *frailensis*

A. subsimplex

A. cerulata ssp. *nelsonii*

A. cerulata ssp. *subserulata*

A. sebastiana

A. shawii

A. deserti ssp. *simplex*

Groep 2. Kasplanten

Tijdens het groeiseizoen wekelijks een beetje water.

A. pumila

A. echinoides = *A. striata* ssp. *stricta*.

Agave filifera fa. compacta

verzameling Klaas Edelman

Na de bloei worden er op het oude rozet nieuwe rozetten gevormd. Alleen de jeugd-vorm geeft stekken. Zaden niet kiemkrach-tig.

A. stricta var. *nana*. Alleen tijdens het jeugd-stadium worden stekken gevormd.

A. filifera var. *compacta*.

A. victoriae-reginae. Bij het uitzaaien ko-men meerdere cultuurvormen op zoals:

A. nickelsii

A. fernandi-regis

A. dentata

A. compacta

A. longifolia

A. verschaffeltii var. *minima*. In het voor-jaar zeer gevoelig voor verbranding.

A. öhi raizin = Japanse kloon

Alle planten behorende tot de groep par-viflorae (zie boven)

A. felgeri

A. arizonica

A. nizandensis = schaduwplant, wordt rood in de volle zon.

Groep 3: Buitencultuur

Soorten uit deze groep kunnen echter niet tegen langdurige regenval. Ze zullen dan in de volgende lente veel blad ver-liezen. Bij langdurige regenval de planten terug in de kas of huis plaatsen en laten opdrogen.

A. applanata. Jeugdvormen worden aan-geboden onder *A. patonii compacta*.

A. mereco

A. hanbury

A. americana monstrosa. In Japan noemt men deze soort *A. americana* cv. *Cornelius*.

A. titanota var. *compacta*. Dwergvorm met ronde bladeren.

A. potatorum ssp. *isthmensis*. In de han-del als *A. verschaffeltii compacta* aangebo-den. Synoniem is *A. salinacruzana*, door B. Ullrich genoemd naar de vindplaats Salina Cruz in Mexico.

A. potatorum miniatur, ook wel *A. com-pacta* genoemd. Zaden van de vindplaats Laxhivara, Oaxaca werden aangeboden door F. Otero en Köhres.

A. guadalajarana x schidigera = natuur-hybride

A. saltilloensis. Genoemd naar de vind-plaats Saltillo, Coahuila, Mexico door B. Ullrich. Is een natuurhybride van *A. victoriae-reginae* met *A. asperimma* (*A. scabra* volgens Gentry). Van deze hybride komen drie vormen voor: groene, grijsblau-we (meest aangeboden) en een blauwe. De laatste is de mooiste van de drie.

A. parrasana

A. flexispina

A. shrevei ssp. *matapensis*

Groep 4: Buitencultuur ('s zomers)

Verdragen goed onze natte zomers. Ze zijn erg vorstgevoelig als de planten in het voorjaar buiten gezet worden. Het zijn planten die over het algemeen in de kust-gebieden groeien en in het zuiden van Mexico.

A. impressa

A. guadalajarana

A. seemanniana (uit Honduras)

Groep 5: Buitencultuur (voorjaar t/m herfst)

Probleemloos bij een goed wortelgestel. Dit zijn planten afkomstig van hoog gele-gen berggebieden.

A. seemanniana ssp. *pygmaea*

A. potatorum compacta. De grijsblauwe vorm, in de handel vaak aangeboden als *A. huachucensis compacta*, is prachtig en bestand tegen langdurige regen.

A. striata ssp. *novilloensis*. Door Ullrich genoemd naar de vindplaats. Ontdekt door A.B.Lau in Novillo canyon, Tamaulipas. Is een dwergvorm van *A. striata*.

A. filifera

A. dasylerioides ssp. *dealbata*

A. filifera ssp. *microceps*

A. ortgiesiana (voorheen *A. colimana* in Gentry)

Groep 6: Buitencultuur (gehele jaar met bescherming)

Planten die buiten onder strenge voor-waarden kunnen overwinteren. Vereist is

een gunstige ligging naar het zuiden en in de rug beschermd met een muur, liefst ook nog onder een afdak tegen het huis aan zodat de planten bij regenval toch droog blijven. De ondergrond moet zeer goed gedraineerd en sterk hellend zijn. Vanaf oktober tot midden april afdekken met plexiglas of iets dergelijks.

Onderstaande soorten vallen volgens Rudiger Mattern (KuaS 10 van 1997) in deze categorie. Hierbij moet wel worden aangekend dat in Duitsland de winters wat droger zijn dan bij ons.

- A. utahensis* var. *utahensis*
- A. utahensis* var. *kaibabensis*
- A. utahensis* var. *discreta*
- A. utahensis* var. *eborispina*
- A. utahensis* var. *nevadensis*
- A. parry* var. *parry*
- A. parry* var. *couesii*
- A. mckelveyana*
- A. neomexicana*
- A. harvardiana*
- A. lechuguilla*
- A. toumeyana*
- A. toumeyana* var. *bella*
- A. gracilipes*
- A. megalacantha*

Groep 7: Buitencultuur (zonder bescherming)

Geen enkele agave komt hiervoor in aanmerking.

Hybriden:

Kleinblijvende hybriden met *A. filifera* of *schidigera* hebben dikwijls een rode rand.

A. leopoldii = hybr. Artif. *filifera* X *filifera* ssp. *schidigera*

A. romani = hybr. Artif. *filifera* x *mitis* var. *albidior* (= *celsii* var. *albicans* volgens Gentry)

A. potatorum ssp. *isthmensis* x *filifera* = dwerghybr. Artif. Verwezenlijkt door Ullrich.

1. *guadalajarana* x *schidigera* = natuurhybride

Agaven voor cultuur in de serre niet gevaarlijk voor kinderen.

Bijna alle agave hebben aan de bladtop een uiterst gevaarlijke eindstekel waardoor zij buiten bereik van kinderen gehouden moeten worden. Dit geldt niet voor:

A. attenuata met de vormen *glauca*, *marginata* en *variegata*

A. gilbertii = *A. bakeri* volgens Gentry

A. attenuata ssp. *dentata* = *A. pedunculifera* volgens Gentry

Stadhouderslaan 3,

3417 TT Montfoort.

E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

Agave verschaffelti (bonte vorm)
verzameling Cok Grootscholten

BOEKBESPREKING

SCHUMANNIA 3: KAKTEEN UND ANDERE SUKKULENTEN IN BRASILIEN
DOOR PIERRE BRAUN EN EDDIE ESTEVES PEREIRA.

Rob Bregman

Zoals het Engelse tijdschrift *Cactus and Succulent Journal* een jaarboek (Bradleya) uitgeeft voor de serieuzere en meer wetenschappelijk getinte onderwerpen, zo hebben sinds kort ook onze oosterburen zo'n jaarboek, *Schumannia* geheten. Half januari verscheen deel 3, geheel gewijd aan de cactusflora van Brazilië en geschreven door Pierre Braun en Eddie Esteves Pereira. De uitgevers zijn twee redactieleden van "Kakteen und andere Sukkulenten", Detlev Metzger en Joachim Thiede.

De beide auteurs zijn bekende specialisten van Braziliaanse cactussen en hebben sinds eind jaren '70 van de vorige eeuw vele studiereizen samen ondernomen. Vele nieuwe soorten (en zelfs geslachten, hoewel daar de meningen over verdeeld zijn) zijn door hen beschreven, veelvuldig in *Succulenta*. Braun heeft eigenlijk het werk van onze oud-voorzitter en Brazilië-kenner Albert Buining voortgezet, terwijl Esteves Pereira vergeleken kan worden met Buining metgezel Leopoldo Horst.

Het boekje ziet er fraai uit. Het telt 235 pagina's en is rijkelijk geïllustreerd met kleurenfoto's, in de meeste gevallen natuuropnamen. De meeste zijn van uitstekende kwaliteit, enkele landschapopnamen zijn wat minder geslaagd.

Zoals gezegd worden voornamelijk de cactussen behandeld; één hoofdstuk is gewijd aan de andere succulenten en xerofyten die de auteurs op hun reizen tegenkwamen. Een aantal hiervan bleken nieuwe soorten te zijn.

De tekst is tweetalig, in het Engels en het Duits, waarbij steeds de Engelse tekst op de linker bladzijde en de Duitse op de rechter bladzijde is afgedrukt.

De geslachten die in Brazilië vertegenwoordigd zijn worden uitvoerig beschreven, voorzien van duidelijke verspreidingskaartjes. Soortsbeschrijvingen staan er niet in (dan zou het boekje veel te dik worden), wel worden de soorten opgesomd met verwijzingen naar andere literatuur.

De gebruikte nomenclatuur is, zoals te verwachten was, niet helemaal volgens de laatste druk van de *Cactaceae Checklist*. De auteurs kunnen zich duidelijk niet vinden in de tegenwoordige opvattingen van de IOS. Een geslacht als *Pierrebraunia*, door Esteves Pereira beschreven en in de checklist tot *Arrojadoa* gerekend, wordt natuurlijk niet zo maar overboord gezet.

Wat mij zeer aansprak was het hoofdstuk over bescherming van de planten en hun groeiplaatsen. Veel groeiplaatsen worden nog steeds rücksichtslos geplunderd voor commerciële doeleinden. De auteurs beschrijven een onthutsend voorbeeld van de vernietiging van een *Discocactus*-populatie na een bezoek door enkele figuren met een vrachtwagen. Andere bedreigingen vormen urbanisatie en het in cultuur brengen van de natuurlijke groeiplaatsen ten bate van de teelt van voedingsgewassen. Daarom is het een goed voorstel van Braun en Esteves Pereira om een aantal sterk bedreigde soorten op appendix 1 van CITES te plaatsen.

Samengevat een uitstekend boekje en een must voor iedereen die "Brazilianen" kweekt!

Het boekje is verkrijgbaar bij de Deutsche Kakteengesellschaft, Oos-str. 18, 75179 Pforzheim, Duitsland.

De prijs is € 24 exclusief verzendkosten.

MAMMILLARIA PENNISPINOSA KRAINZ

Albert Pilot

Mammillaria's, daarvan zijn er zo veel, daar zou je een kas mee kunnen vullen! Een grote verscheidenheid aan planten, van groot tot klein, bloeiend van wit tot donkerrood, met een bedooring van bijna geen tot volledig behaard.

In mijn kas heb ik bijvoorbeeld een nogal fors uitgevallen soort van 40 cm hoog en 20 cm diameter, een breed en groot uitgegroeid cluster van *M. zeilmanniana* en een reeks van hele kleine mammillaria's met vaak een prachtige bedooring. Over die laatste groep wil ik in dit artikel wat meer schrijven en met name *M pennispinosa* als voorbeeld laten zien (foto 1).

Ook Neutelings schreef er in 1981 al een artikel over met een foto op de voorpagina van *Succulenta*; maar ja, zo'n mooie plant mag nog wel eens aandacht hebben. Tot dit soort kleine, sterk behaarde mammillaria's behoren ook *M. aureilanata*, *M. bocasana*, *M. bombycina*, *M. candida*, *M. elegans*, *M. gracilis*, *M. hahniana*, *M. nana*, *M. plumosa*, *M. schiedeana*, *M. wildii* en ook *M. guelzowiana*, die ik eerder besproken heb in *Succulenta* (Pilot, 2000).

Mammillaria pennispinosa is een zeer fraaie mammillaria, die wel met zorg gekweekt moet worden. Alle doorns zijn behaard, de randdoorns zijn haakvormig (foto 2). De crèmekleurige bloemen staan in een krans dicht rond de kruin (foto 3). De vruchten zijn oranje-rood. Zo nu en dan zitten op de vruchten kleine areooltjes met doortjes. In de winter droog houden bij een temperatuur van 8-10 °C. Vermeerdering gaat het beste door zaaien.

De knoppen van de mammillaria's ontstaan in de axillen tussen de tepels, en bij soorten als die *pennispinosa* dus onder de dichte bedooring. Zodat je in het vroege voorjaar altijd goed moet zoeken tussen de beharing om te zien of de eerste knoppen al zichtbaar worden. Maar op een gegeven moment is het dan zover dat de eerste kleine knopjes zichtbaar worden doordat ze net tussen de beharing door steken (zie foto 1). Het is niet alleen de knopvorming die deze plant voor mij zo aantrekkelijk maakt. Kijk maar eens naar de details in de beharing en bedooring. Zo fraai in opbouw en in de kleine onderdelen, zo regelmatig en fraai van kleur. Buitengewoon geschikt om te fotograferen, vooral om door in te zoomen details zichtbaar te maken.

Foto's maken vind ik een van de interessante activiteiten met cactussen. Prachtige bloemen, knoppen die zich ontwikkelen,

en vooral ook het vastleggen van details op dia's en foto's. Die gebruik ik dan uiteraard voor deze artikelen, voor vergrotingen aan de wand, en om later nog eens de planten en bloemen te kunnen bekijken en vergelijkingen te maken. Daarvoor gebruik ik vrijwel altijd mijn Olympus OM-2N spiegelreflexcamera, een wat oud maar goed functionerend fototoestel met een Olympus lens (1:1.8 f=50mm). Via handbediening regel ik de sluitertijd, het diafragma en de scherpstelling, altijd met statief en een draadontspanner. Daarbij heb ik veel plezier van de zogenaamde tussenringen om macro-opnamen te maken, close-ups dus. Ik heb drie van de tussenringen, met een formaat van 12, 20 en 36 mm; die zijn ook te combineren tot een set van 2 of 3 ringen. Dat geeft mij de mogelijkheid details te fotograferen waarbij de foto een breedte beslaat van 9 cm bij de ring van 12 mm tot

een breedte van 2 cm bij gebruik van de combinatie van de 3 ringen (foto 4). Voor details van deze kleine gedetailleerde cactussen zoals de *M. pennispinosa* is dat een uitstekende faciliteit om knoppen en bloemen goed in beeld te krijgen (zie de foto's bij dit artikel).

Daarbij zijn er wel een paar aspecten die op grond van mijn ervaring belangrijk zijn om in de gaten te houden. Ten eerste is dat de achtergrond van de foto's. Ik vind

Foto 1: Een eerste knop wordt zichtbaar Foto's van de schrijver

een volledig zwarte achtergrond niet mooi, vaak te hard en riskant bij het afdrucken omdat die zwarte achtergrond dan soms vaal wordt. Daarom kies ik liever een achtergrond met onscherpe, vage vlekken in kleur. Dat gaat gemakkelijk als de afstand tot de achtergrond wat groter is, zodat door de geringe dieptescherpte details op de achtergrond vervagen. Een wat donkerder achtergrond is wel beter om het contrast voldoende groot te krijgen (zie foto 2).

Foto 2: de knopontwikkeling zet door, de eerste bloem gaat open.

De dieptescherpte is vaak een probleem bij deze detailopnamen. Ik gebruik meestal een bijna maximaal diafragma. Dus 16 of 11 om de dieptescherpte toch nog zo groot mogelijk te krijgen, want die dieptescherpte is soms maar enkele mm. In feite bepaalt de dieptescherpte de vergroting die nog bereikbaar is. Bij die macro-opnamen is veel licht nodig, zodat ik eigenlijk gedwongen ben buiten, in de volle zon te fotograferen. Maar dan moet er wel zon zijn, en bij voorkeur niet te vaak wolken voor de zon. De belichtingstijd wordt daarbij soms ook flink lang, tot aan een hele seconde toe. Een draadontspanner is dan absoluut noodzakelijk om bewegingsonscherpte te voorkomen. Het gebruik van een flitser is bij deze close-ups erg lastig, gezien de afstand en onverwachte effecten en schaduwen. De resultaten zijn niet altijd goed te voorspellen, de foto's zie je vaak pas een tijd later en ondertussen groeien de planten verder. Een digitale camera zou

aantrekkelijk zijn, want dan kun je de resultaten meteen controleren en eventueel verbeteren, zonder een jaar te moeten wachten.

Groei en bloei

Het verspreidingsgebied van de *M. pennispinosa* is gelegen in Mexico, ZW-Coahuila en N-Durango tussen Bermejillo en Mapimi. Ze nestelen zich graag tussen de rotsen of tussen de struiken, en verdragen dus ook halfschaduw in die gebieden.

Mammillaria's, die een met witte doornen dicht bezet lichaam hebben, zoals deze pennispinosa, kunnen bij ons in de felle zon staan. De groene, lichtbedoornde soorten missen echter de bescherming tegen fel licht en moeten wel licht, maar niet in de volle zon staan. Voedselrijke grond met wat klei of leem met pH=6 wordt aanbevolen. Essentieel is een goede doorlatendheid van de grond, anders gaat de dikke penwortel rotten. Geen kalk in de grond van de pennispinosa! Dichtbedoornde soorten

Foto 3: bloemen wringen zich tussen de haakdoorns door.

zoals deze van onderen water geven. In de winter is een koele standplaats gewenst bij 8 °C, en dan geen water geven. Overwintering binnenshuis in droge lucht wordt soms aanbevolen en dat pas ik ook maar toe. Vermeerdering kan het beste via zaad. De plant kan goed groeien op eigen wortel; bij enten (het beste op *Eriocereus justbertii*) wordt de vorm minder gesloten.

De plant is zeer bloeiwillig en bloeit langdurig vanaf mei en soms ook weer in het najaar. De bloemen komen dus uit de oudere axillen in een cirkel rond de schedel. Die axillen bevatten bij de meeste mammillaria's veel wol, die zich in het najaar al gaat verdichten. Dit is een voorbode van bloei voor deze planten.

Bij een deel van de cactussen zit het vegetatiepunt vlak boven het areool. Bij een ander deel van de cactussen met tuberkels is het vegetatiepunt in meer of mindere mate verschoven naar de oksel ten gevolge van de ontwikkeling van de tu-

berkels. Daarbij wordt alleen het areool de drager van de doornbundel. De oksel wordt dan de plaats van het vegetatiepunt, waaruit de nieuwe spruiten en de bloemen komen (Bravenboer, 1978). De verschuiving van het vegetatiepunt is bij de mammillaria's het verst doorgevoerd. Het areool van de mammillaria's zit geheel op de punt van het tuberkel en het vegetatiepunt is helemaal naar de oksel verplaatst (foto 3). De ribben zijn geheel verdwenen en opgelost in tuberkels of tepels. Er is dus een volledige splitsing tussen de functie van het areool met de doornbundel en de oksel, waar het vegetatiepunt ligt. Binnen in de plant zijn vaatbundels te vinden, waarvan sommige van de centrale as naar de areolen gaan en andere naar het vegetatiepunt in de oksels gaan.

Historie en beschrijving

Het geslacht *Mammillaria* werd al in 1812 beschreven door de Britse tuinliefhebber en botanicus A.H. Haworth (1768 – 1833).

De naam is afkomstig van het Latijnse woord *mammilla*, en verwijst naar de ribben die volledig tot tepelachtige vormen zijn ontwikkeld. De naam *pennispinosa* betekent: met gevederde doorns; de beschrijving door Krainz dateert van het midden van de vorige eeuw. *Mammillaria*'s groeien uit tot kogelvormige tot langwerpige planten, waarbij de meeste soorten groepen vormen. Ze bloeien gemakkelijk met kleine stervormige bloemen rond de kruin. Omdat de bloemen vaak tegelijkertijd open gaan, ontstaat er dan een prachtige krans van bloemen. Decoratief zijn ook de rode, gele of oranje vruchten, die vaak vele maanden de plant tooien.

De indeling van de zeer vele benoemde en beschreven *mammillaria*'s in groepen van verwante soorten is een lastige opgave, wellicht nog meer dan bij andere geslachten. Ik ben zelf niet zo geïnteresseerd in de naamgeving, en ik sla de artikelen over het opnieuw indelen van soorten meestal over. Maar de principes achter de indeling vind ik wel interessant, en daarom schafte ik indertijd de publicatie van Lüthy (1995) aan. Hij heeft een omvangrijk onderzoek uitgevoerd naar de taxonomie van de *mammillaria*'s. De nadruk lag daarbij op een groot bestand aan morfologische en chemische gegevens dat hij voor onderzoek samenstelde door eerst de kenmerken te normeren en te coderen; daarna voerde hij statistische analyses uit. (Lüthy deed een 'phänetisch' onderzoek, dat is de numerieke bepaling van gelijkheidsmaten tussen operationele eenheden, in dit geval taxa, rekening houdend met zo veel mogelijk onafhankelijke kenmerken. Doel van deze methode is het onderkennen van gelijkheidspatronen die een groepering en dus classificering van soorten mogelijk maken. De verkregen gegevens worden via factoranalyse en andere statistische methoden, 'Correspondenzanalyse', bewerkt om de samenhang tussen de gegevens in kaart te brengen. De resultaten die verkregen werden met 121 soorten

met 90 kenmerken vergeleek hij met in de literatuur beschreven taxonomische eenheden. Opvallend vind ik vooral het gebruik van chemische analyses van bepaalde stoffen in de gegevensverzameling. Gezien de specialistische verzameling van gegevens en de statistische bewerking daarvan voert het te ver in om dit artikel verder in te gaan op zijn bijdrage aan de taxonomie. Maar ik heb de indruk dat door het gebruik van DNA-analyses inmiddels krachtiger methoden beschikbaar zijn gekomen (zie voor een recent voorbeeld van de toepassing van zo'n fylogenetische analyse in de biochemie Stolz en Basu, 2002).

Een korte beschrijving, vooral gebaseerd op de beschrijving door Haustein (1990): *M. pennispinosa* is enkelvoudig, dus niet uitstoelend. Het lichaam is plat bolrond, ongeveer 3,5 cm breed, 3 cm hoog, en wordt door gevederde doorns omgeven. De plant heeft een dikke, knolvormige wortel. De tepels zijn cilindrisch, donkergroen, 5-7 mm lang, onderaan 3 mm dik. De axillen in de buurt van de kruin zijn bedekt met korte, viltige haren, later worden ze kaal. De areolen hebben 16-20 rechte randdoorns, die 5-8 mm lang zijn (foto 2). Ze zijn sterk veerachtig behaard, schuin afstaand, en groeien later door elkaar. In het begin zijn die randdoorns roodbruin, later worden ze grijswit. Er zijn 1-3 recht afstaande, haakvormige, 11-12 mm lange, enigszins rode middendoorns. De bloemen zijn kloktot kort trechtervormig, 15 mm lang, 12 mm breed. De kleur is wit met een karmijnrose middenstreep en licht karmijnrose keel. De karmijnrode vruchten zijn cilindrisch, 2,5 cm lang en 3 mm dik. Met het zaad is nog iets bijzonders aan de hand. Volgens Haustein (1990) is bij deze plant en enkele andere de navelkrater in de zaden opgevuld met een sponzig kurkweefsel, dat uitgroeit tot een groot aanhangsel (*strophiola*) dat groter is dan het zaad. Hij deelt *pennispinosa* in bij de sectie *Hydrochylus* (met waterig sap), en wel bij de serie *stylothelae*.

Foto 4: de bloem met stamper en meeldraden.

Dit laatste is natuurlijk een gortdroge beschrijving die alleen maar afleidt van het fascinerende uiterlijk van deze cactus. *M. pennispinosa* is een van de mooiste mammillariasoorten, vooral door de zeldzame veerdoorns. Als je goed kijkt (zie foto 1), dan zie je dat de doorns heel fijn gevormd zijn. Ze zijn bezet met zeer kleine haartjes en geven daardoor de indruk van een veer (Cullman, 1976). Een prachtige detaillering die door de vergroting van de foto's mooi zichtbaar wordt.

Literatuur

- Bravenboer, S.K. (1978) Cactussen. Amsterdam: Elsevier.
- Cullmann, W. (1976) Cactussen. Zutphen: W.J. Thieme & Cie.
- Haustein, E. (1990) Cactussen. Baarn: Thieme.
- Lüthy, J.M. (1995) Taxonomische Untersuchung der Gattung Mammillaria Haw. Verlag Arbeitskreis für

- Mammillarienfreunde e.V. & J.M. Lüthy.
- Neutelings, Th. M. W. (1981) Wat denkt u van ... (5) *Mammillaria pennispinosa* Krainz. *Succulenta* 60 (1) 1 en 3.
- Pilot, A. (2000) *Mammillaria guelzowiana* Werd. *Succulenta* 79 (4) 154 – 156.
- Stolz, J.F., en P. Basu (2002) Evolution of Nitrate Reductase: Molecular and Structural Variations on a Common Function. *ChemBioChem* 2002, 3, 198-206.

**Berkenlaan 13, 3707 BA Zeist,
albert_pilot@hotmail.com**

HAPPINESS IS A STATE OF EUPHORBIA.

Rikus van Veldhuisen.

(vervolg)

Euphorbia prona.

Na deze zeer korte behandeling van de wat beter verkrijgbare soorten wil ik bij enkele zeer moeilijk te verkrijgen soorten wat langer stilstaan. *Euphorbia prona*, die ook in omloop is met als aanduiding *E. spec. Cape Guardafui*, behoort tot de echte rariteiten op dit moment. Deze soort maakt

veel bloemstengels, die zelf ook weer vertakken. Na verloop van tijd zitten deze groeisel als gezwollen op de stammetjes. Bloeien doen ze echter zelden en ook vertakken doen ze spaarzaam. Deze combinatie maakt het dat ze in cultuur voorlopig wel zeldzaam zullen blijven.

In een ultieme poging deze soort te vermeerderen hebben we stukken van deze doorgroeiende bloemstengels geënt op *E. canariensis* en inderdaad na meer dan een jaar groeiden er toch ineens spruiten met doorns aan de geënte bloemstelen. Als een soort signaal vertakten toen, zij het spaarzaam, ook enkele normaal geënte planten.

Euphorbia ponderosa.

Euphorbia ponderosa is met haar dikke grijze takken een bijzonder mooie soort. De zaailingen zijn voorzien van een fraaie tekening en dragen een vrij dichte dunne bedoorning. Na deze jeugdvorm maken ze echter korte dikke witte doorns.

Euphorbia atrox.

Euphorbia atrox maakt zeer dicht vertakte struikjes, die de grootte van een voetbal kunnen bereiken. De stammetjes zijn opvallend helder groen, maar vormen vrij snel bruine vlekken als ze niet op een voldoende lichte plaats staan. Ze zijn nogal gevoelig en oude

Foto 1. Bloeiende geënte Euphorbia atrox. Het duurt jaren voordat een plant deze omvang heeft bereikt.

Foto 2. Een spruitende Euphorbia prona.

Foto's Jaap Keijzer.

**Foto 3. Euphorbia ponderosa met haar opvallende witte be-
doorning.**

planten zijn een echte zeldzaamheid, laat staan op eigen wortel.

Euphorbia eilensis.

Opvallend kleine dicht-vertakte struikjes maakt *Euphorbia eilensis*, die slechts bekend is van één enkele vindplaats. Zelfs geënt heeft deze plant echt kuren en bij de minste onregelmatigheid in de cultuur ben je weer een (deel van je) plant kwijt.

Binnen het zo bijzonder veelvormige geslacht *Euphorbia* vertoont zelfs een nauw verwante groep soorten rond *Euphorbia horwoodii* bijzonder veel variatie en specifieke unieke kenmerken. Dat maakt ze natuurlijk bijzonder interessant voor de liefhebber. Als deze soorten daarbij ook zeer zeldzaam en lastig te kweken zijn, wordt hun aantrekkelijkheid alleen maar groter. De voldoening is dan nog groter wanneer je erin slaagt deze soorten succesvol te

kweken en te vermeerderen. En dat is wat onze hobby zo boeiend maakt.

Literatuur:

- Carter, S. (1992), Some Unresolved Problems of Somali Euphorbia Species, Coll. Bot. (Barc.) 21.
- Carter, S. (1978), Succulent Euphorbias of Somalia – 3, Cactus and Succulent Journal (U.S.), Vol. 50, pag. 25 – 29.
- Chiovenda, E. (1936), Euphorbia (*Meleuphorbia*) turbiniformis Chiov. Sp. Nova, Flora Somala, Vol. 3, pag. 304.
- Gilbert, G. & Carter, S. (1984), A Cactus-like Euphorbia from Ethiopia, Bradleya 2, pag 9 – 14.
- Jenkins, T. (1998), Two Faces of Euphorbia Horwoodii, British Cactus and Succulent Journal, Vol. 16, pag. 221.
- Lavranos, J. J. (1971), Notes on the Succulent Flora of North East Africa and Southern Arabia, Cactus and Succulent Journal (U.S.), Vol. 43, pag 236 – 238.
- Marx, G. (1990), Growing Mandelas, Cactus and Succulent Journal (U.S.), Vol. 62, pag. 289 – 293.
- Marx, G. (1992), Euphorbia horwoodii Carter & Lavranos, The Euphorbia Study Group Bulletin, Vol. 1, pag. 23 – 26.
- Trager, J. N. (1983), The Salvation of an Endangered Euphorbia, Cactus and Succulent Journal (U.S.), Vol. 55, pag. 246.
- The Euphorbia Journal, Vol. 1 – 10, diverse artikelen.

**Samuel Gerssenlaan 63,
3861 HB Nijkerk.
Rikvs@wxs.nl**

SUCCULENTENNIEUWTJES

Ton Pullen

Een nieuw tijdschrift ziet het licht. De boreling heet *Alstroworthia*, *The Succulent Asphodelaceae Journal*. ISSN 1474 4635. Dit tijdschrift is geheel gewijd aan de soorten uit de in de titel genoemde plantenfamilie. Het gaat dus over *Aloe*, *Gasteria*, *Haworthia*, *Astroloba*, *Bulbine* en dergelijke. Men kan zich abonneren via Harry Mays, Woodsleigh, Moss Lane, St. Michaels on Wyre, Preston PR3 0TY, Engeland.

Het Belgische CaVeKa [14 - 9, okt.2001] brengt een belangwekkende verhandeling over *Sulcorebutia vasqueziana* van de hand van G. Fritz & W.Gertel.

Cactaceae Systematics Initiatives [12, sept. 2001] bevat voorstellen tot wijziging van de taxonomie van *Copiapoa*.

Kattermann heeft een aantal planten, die eerder door hem als variëteit benoemd waren omgecombineerd tot subspecies. *Eriocyse heinrichiana* ssp. *simulans* wordt door hem tot eigen soort verheven en heet dus voortaan. *E. simulans*.

Gymnocalycium [14 - 2001] publiceert een tweetal nieuwe soorten: *G. papschii* Till en *G. gaponii* Neuhuber.

Het Duitstalige K.u.a.S [52 - 11, nov. 2001] bevat de beschrijving van een nieuw subspecies in het geslacht *Discocactus*: *D. bahiensis* ssp. *gracilis* Braun & Esteves. Dicht & Lüthy wijden hun aandacht aan *Coryphantha gracilis* en geven een aanvullende beschrijving van deze soort. Hils wijdt een korte bijdrage aan de zeldzame *Agave chiapensis*.

Het volgende nummer [KuaS 52 - 12, dec.2001]

Het Italiaanse tijdschrift *Piante Grasse* [21 - 2, 2001] brengt deel 2 van Hochstätters bespreking van het geslacht *Yucca*. Richter publiceert een aardig artikel (met Duitse vertaling) over de flora van een tweetal kleine, onbewoonde eilanden uit de Madeira-archipel: Selvagens en Desertas.

Het volgende nummer [21 - 3, 2001] bevat een uitgebreid artikel over de Pachypodiums van Madagaskar, door Lavranos & Rösli (met Engelse vertaling!).

Hochstätter is toe aan deel 4 van zijn verhandelingen over *Yucca*.

In het Amerikaanse *Cactus & Succulent Journal* (U.S.) [73 - 4, 2001] schrijft Schmiedel een interessante bijdrage over de ecologie van de succulenten uit de Zuid-Afrikaanse kwartsvelden. Carter beschrijft een nieuwe euphorbia-soort: *Euphorbia amicorum*, uit Djibouti. Kiesling, Ferguson & Ferrari houden zich onledig met de onlangs nieuw beschreven

Lobivia bonnieae, een merkwaardige plant uit Argentinië. Opel & Hammer schrijven een verhandeling over de succulente planten uit het geslacht *Eriospermum* (*Eriospermaceae*), weinig bekende planten in liefhebberskringen. Moran houdt zich bezig met *Crassula pageae* (*Pagella arche-ri*), ook al zo'n weinig bekende plant. Favell bespreekt *Aloe ahmarensis* uit Jemen en haar verwanten.

Uhl toont een multihybride uit de *Crassula*-familie.

Het volgende nummer van dit blad [*C. & S. J.* (U.S.) 73 - 5, 2001] is vrijwel geheel gewijd aan het geslacht *Rebutia* s.l. De controversiële vraag of *Sulcorebutia* en *Weingartia* nu wel of niet bij *Rebutia* ingedeeld zouden moeten worden komt in deze aflevering steeds weer -impliciet of expliciet- aan de orde. Met name G. Fritz levert commentaar op het *Rebutia*-concept van het IOS.

W. A. & Betty Fitz Maurice vergelijken *Mammillaria bombycina* en *M. perezdelarosae* en publiceren een nieuw subspecies: *M. perezdelarosae* ssp. *andersoniana*.

Het Mexicaanse tijdschrift *Cactaceas y Suculentas Mexicanas* [46 - 3, 2001] bevat een bijdrage over de flora van Islote Toro,

een eiland dat tot Baja- California behoort. De auteur, J. Rebman beschrijft de expeditie, die 11 succulente soorten vond, waarvan een aantal endemisch. *Baeriopsis* is een monotypisch geslacht uit de asterfamilie, met als enige soort *B. guadalupensis*. Ook is een aantal interessante vertegenwoordigers van de *Portulacaceae* gevonden en afgebeeld.

In het British Cactus & Succulent Journal [19 - 3, 2001] vindt U deel 2 van Berresford's verslag van zijn zoektocht naar *Echinocereus* in Texas. Sheila Collenette begint een driedelige serie over de planten uit het voormalige genus *Caralluma* in Saudië. In deze aflevering komt het nieuwe geslacht *Angolluma* aan bod. Thomson houdt zich bezig met de Melocactussen

van Aruba. De bekende auteur Gordon Rowley, die onlangs zijn tachtigste verjaardag vierde, begint een serie artikelen over succulente peperomia's.

Cactus & Co [5 - 4, 2001] opent met een artikel over astrophytums.

Doni schrijft over de cactusflora van Chili.

Sotomayor, Arredondo & Martinez publiceren *Peyotl zacatensis* var. *fricii* als nieuwe naam voor *Lophophora fricii*. Rauh & Razafindratsira schrijven over *Euphorbia bulbispina*.

Lithops naureeniae werd als onderwerp gekozen door D. Cole.

Traditiegetrouw is ook deze aflevering weer schitterend geïllustreerd.

De knoppen van de *Turbinicarpus pseudopectinatus* op de voorpagina van het april nummer zijn allemaal uitgekomen.

EEN TRIP NAAR HET RICHTERSVELD

Jan Vandorpe

Het Richtersveld vormt de uiterste NW hoek van Namaqualand in Zuid-Afrika. [kaart] De Gariep (Oranje rivier) vormt in het N en O de fysische en administratieve grens met Namibia. In het W ligt de Atlantische oceaan. Sedert 1991 wordt het bergachtige noordoostelijke deel van het Richtersveld beschermd als “het Richtersveld National Park”, met 162 445 ha ruwweg de helft van de provincie West-Vlaanderen.

Dit onherbergzame gebied kent een extreem klimaat dat zich situeert binnen de winterneerslagzone van westelijk Z Afrika en Namibia. Gevangen tussen de hete, kurkdroge Namib woestijn en de koude oceaan, schommelt het weer met de

richting van de wind: oostenwind brengt droogte en hitte, westenwind mist of regen en lage temperaturen. Dit wisselen van gebeurt met de seizoenen, maar ook op dagelijkse basis. Tijdens de zomer (onze winter) heerst meestal extreme hitte (50 °C is geen uitzondering) en droogte, terwijl in de winter koufronten, die hevige regen brengen, regelmatig over het land vegen. ‘Regelmaat’ is hier echter een onzekerheid: er zijn jaren waarin de regen helemaal achterwege blijft. De enige

bron van water vormen dan de mistbanken

1 De Halfmens, *Pachypodium namaquanum*, groeit volop in het noordelijk deel van het park.

2 Aloe pillansii in de Koeroegabvlakte, nog slechts 200 exemplaren?

die 's nachts het land binnendringen (wel 100 km diep) en alles doornat maken.

Het is precies dit voortdurende wisselen tussen droogte en toch voldoende water die de evolutie van de bijzonder rijke plantengroei heeft veroorzaakt. Het Richtersveld vormt het belangrijkste deel van het Gariëp Center, geïdentificeerd als een regio van hoog endemisme¹ met de hoogste concentratie aan succulenten ter wereld. Het bevat plaatsen waar 60% van alle planten succulenten is.

Het reliëf van het Richtersveld bestaat uit een mozaïek van grotere en kleinere bergketens met daartussenin droge valleien die afwateren naar de Gariëp. Als 'snachts de zeemist uit het westen het land binnentrekt,

wordt die eerst opgevangen door de zuidelijke en westelijke bergketens (Vandersterrberg, Rosyntjiesberg), die daardoor de weelderigste plantengroei kennen, in sterk contrast met de ketens in het noorden en oosten (Tatasberg) die in de regenschaduw liggen en veel kaler zijn.

Laten we eerst beginnen met enkele praktische tips voor de reiziger die ongeduldig wordt:

Je komt het park niet in zonder vooraf te boeken. Het aantal voertuigen wordt beperkt gehouden. Een four wheel drive truck is sterk aan te raden, maar niet strikt noodzakelijk. Een sterke wagen met hoge clearance (combi, bakkie, Toyota Condor) kan ook, met dien verstande dat enkele bergpassen (Brown's pass) dan uiterst moeilijk worden. Gewone wagens mogen niet binnen.

De 'tracks' in het park variëren van diep zand in de valleien tot pure rotsbeklimming in de passen.

Voor een eerste bezoek neem je best de lange route Steinkopf - Port Nolloth - Alexanderbaai - Sendelingsdrif (overal benzine en asfalt tot Alexanderbaai) waarbij je voorraad kunt inslaan in Port Nolloth. Als je voldoende benzine hebt kan je terugkeren langs de mooie, maar niet echt kortere route via Eksteenfontein of Lekkersing. De doorsteek naar Vioolsdrif via de Hellskloof Pass is enkel voor 4x4. Je moet je melden bij de 'warden' in Sendelingsdrif.

Eens in het park ben je volledig op jezelf aangewezen: er is geen water, benzine, toilet of wat dan ook. Er zijn 4 officiële kampeerplaatsen in het park - niet meer dan een klein bordje in de stijl van 'u bent er...' - zonder de minste voorziening. Alle afval neem je ook weer mee. Neem dus naast drinkwater, eten, extra benzine, brandhout, zeker een aantal grote vuilniszakken en een goede schop voor het toilet mee. Voorzie voor zeer warm (50 °C), zeer koud (nachtvorst) en nat weer: het kan echt alle kanten uit. 's Avonds steekt meestal een onaangename, hevige wind op die alles

3. *Tylecodon reticulatus* var. *reticulatus*, een natuurlijke bonsai

bedekt met een laag stof. Verlaat bij regenweer onmiddellijk campsites die enkel toegankelijk zijn via rivierbeddingen (De Hoop) of je komt er niet meer uit. Zorg voor een stevige tent en een overvloed aan filmrolletjes! Neem zeker je kinderen mee, ze amuseren zich kostelijk en in de winter zijn er geen schorpioenen of slangen te zien.

Vorige zomer (2001) trokken we met de familie 4 dagen door dit stukje paradijs. Ik was in 1986 al eens tot aan Cornell's kop geraakt om de *Aloe pillansii* te bekijken, maar niet verder.

Onze eerste nacht brachten we door op de winderige kampsite Potjiespram, een oeverbosje van Tamarisken langs de rivier. De hond van de lokale herder houdt ons de hele avond vanuit het duister in het oog. De volgende morgen komen we al heel snel een aantal 'half-mensboom' (*Pachypodium namaquanum*) tegen, meestal op de

zuidelijke kant van een steile helling. De legende vertelt dat elke half-mens de geest is van een Nama die hier stierf en kijkt in de richting van het land dat hij verliet. Vooral in het noordelijke deel van het park komt deze prachtige plant frequent voor. Ik tel bij één exemplaar wel 7 armen, je hebt echt het raden naar hun leeftijd. Onderweg ook de eerste *Aloe pillansii*, een zeer stevige knaap van wel 8 m hoog. Men vermoedt dat er nog slechts een 200-tal volwassen exemplaren van in het wild voorkomen (Richtersveld en Namibia). Het is bijna onmogelijk om het onderscheid te maken tussen jonge exemplaren van *Aloe pillansii* (hangende bloemen) en *Aloe dichotoma* (staande bloemen) als er geen bloeiwijze te zien is. Beide bomen komen door elkaar heen in het gebied voor. Volwassen planten van *A. pillansii* hebben echter beduidend grotere bladeren (tot 1 m) en een dikkere voet dan *A. dichotoma*.

4 Roodbloeiende *Astridia longifolia*, een endemische plant uit het Richtersveld

Jonge planten zijn schaars en worden dikwijls aangevreten door geiten. Geiten? Ja, inderdaad, er leven hier ook mensen (Nama) en hun dieren en die zijn er ook altijd geweest. Het is niet omdat je plotseling ergens een omheining rond zet en het uitroept tot natuurgebied, dat je er iedereen uit kunt gooien. De schaarse bewoners worden gesensibiliseerd om de natuur zoveel mogelijk te respecteren en hun kudde in toom te houden. In ruil hiervoor krijgen ze een deel van de opbrengsten van de ingangsgelden. Of deze strategie lukt zal de toekomst uitwijzen. Wilde dieren, en vooral roofdieren zoals jakhals en luipaard zijn zeer schaars geworden. Je ziet regelmatig springbok en af en toe een gemsbok; langs de rivier leven troepen bavianen.

De weg (richting De Hoop) die eerst door droge rivierbeddingen slingerde, begint plotseling sterk te stijgen en over veel wilder terrein te gaan: het begin van de Browns pas. Op deze 5 kilometer moet

ik het uiterste uit onze gehuurde Toyota Condor - stevig maar geen 4x4 - en mezelf halen om er doorheen te kunnen. Een Zwitsers koppel met een combi maken rechtsomkeer. Om u een idee te geven van het probleem: veronderstel een bergriviertje in de Alpen volledig droog; rij nu maar door de bedding recht naar boven! De kinderen vinden het geschud geweldig, Carole durft de helft van de weg niet te kijken ...

De Koeroegabvlakte die volgt na de pas, draineert in de Oranje bij de plaats De Hoop. De smalle rivierkloof waar we door moeten biedt nog even wat spanning als we enkele droge watervallen af (en morgen weer op) moeten. Deze oostelijke bergen zijn veel droger dan de andere kant van het gebied en de begroeiing is hier bijna onbestaande. Enkele roodgekleurde *Aloe gariepsensis* zitten hoog op de rotsen boven de Gariëp. Hier staan de ruïnes van het huis van iemand die ooit droomde van hier te leven, het was tevergeefs. We zijn

5 Landschap

helemaal alleen op de prachtige rivieroever en de nacht brengt opnieuw miljarden sterren en het geblaf van bavianen ver aan de overkant.

De afstanden tussen de verschillende kampplaatsen zijn, met frequente fotostop (*Ceraria namaquensis*, *Cheiridopsis spec.*) inbegrepen, een korte dagtrip ver. Na de terugkeer uit De Hoop wordt de weg beter en echt makkelijk over de Springbokvlakte op weg naar de Tatasberg. De Tatasberg is een pluton² waarvan het graniet spectaculaire erosievormen aangenomen heeft. Op de kamplaats Die Toon (Kokerboomkloof) vinden we een prachtige plekje in de schaduw van een gigantische granietbol. We hebben deze keer ook burens: 2 oudere koppels, elk met een Landrover en zowaar een special uitgeruste 4x4 caravan! Als de ergste hitte van de namiddag wat geluwd is, lopen we met ultieme bewondering tussen de ronde granietbollen en de honderden kokerbomen van dit marsland-

schap. Weinig succulenten hier vanwege de droogte, maar het valt me op dat niet enkel succulenten zich aangepast hebben aan dit klimaat. Overal vind je talloze ephemeriden, plantjes die na regen uiterst snel kiemen, bloeien en zaad zetten, alles-klaar in geen tijd. De uitstraling van deze plek is zo immens dat ik zelf 's avonds in het duister blijf staren en me rot schrik als een kanjer van een vallende ster bijna op mijn kop valt.

Na nog een diafilmpje of twee, pakken we de volgende morgen met tegenzin de tenten in en reizen we verder in westelijke richting Vandersterrberg en Helshoogte. Het wordt onmiddellijk duidelijk dat de plantengroei dichter wordt. Bij de eerste voetheuvels van het gebergte stoppen we bij een klein 'koppie' waar ik op een half-uurtje een 10-tal films er door jaag met fotos van tientallen crassula-, adromischus-, trichocaulon- en conophytumsoorten, en de prachtig rood-bloeiende *Astridia veluti-*

6 Graniet sculpturen bij 'Die Toon' , een deel van de Tatasberg.

num. In dit gebied zijn meer dan 50% van de planten succulent, waaronder enkele zeer bijzondere 'bonsai': *Tylecodon reticulatus* subsp. *reticulatus*, *Tylecodon wallichii* subsp. *ecklonianus*, en vooral de zeldzame *Othonna herrei*.

Na eerst de tenten te hebben opgezet, trekken we nog dezelfde namiddag de Helshoogte pas op. De kampeerplaats De Koei is veel minder mooi dan de andere

en helemaal open en bloot (wind!), maar dichtbij Helshoogte.

Halverwege boven vinden we in de zandige bodem *Stapelia gariensis* met sublieme bloemen, eraast de zeldzame *Notechidnopsis columnaris* en talloze *Aloe ramosissima* struiken. Boven op de pas worden we verrast op een rode zee van *Aloe pearsonii*. De aloë-struiken hebben alle schakeringen van groen, roestbruin, rood, zelfs lichtblauwe tinten zitten ertussen. Dit is de enige plek waar ze zo massaal voorkomen, tienduizenden exemplaren groeien hier, ik geniet er ten volle van. Helaas bloeien ze in januari zodat we het onderscheid tussen rood- en geel bloeiende exemplaren niet kunnen maken.

Tijdens onze laatste dag rijden we opnieuw de Helshoogte pas over en verlaten het park (permit controle aan de poort) langs de zuidelijke route via Khubus, de prachtige kloof doorheen de Stinkfonteinberg en het dorp Eksteenfontein. Ten zuiden

van Eksteenfontein neem ik nog enkele dia's van een paar immense *Aloe pillansii* tegen de achtergrond van de zwarte Dragonback mountain. Met uitzondering van Cornell's kop mag ik zeggen dat ik slechts 5 exemplaren met zekerheid heb kunnen identificeren in het gehele park, zo zeldzaam is deze Aloe.

Het gevoel dat je hebt als een dergelijk gebied achter je laat is een dilemma: je hebt in die korte tijd zoveel moois gezien

7 Aloe pearsonii op Hellshoogte

dat je het nauwelijks kan bevatten, maar aan de andere kant weet je dat je nog veel meer gemist hebt en dat laat ook een beetje een leegte achter. Wie weet komt het er ooit nog van?

Je kunt nog meer foto's bekijken op mijn website: <http://home.pi.be/~pin04349/>

1 Endemisme: het uitsluitend voorkomen van soorten in een gebied.

2 Pluatoon: gestolde magmakamer bestaande uit grofkorrelig graniet die door erosie aan het oppervlak komt.

Boekingen voor het park:

National Parks Board, PO Box 787, Pretoria 0001, South Africa.

www.parks-sa.co.za

tel 0027 12 343 1991, fax

0027 12 343 0905

Bibliography

Aloe 27, 2, 1990

31, 1, 1994

33, 2&3, 1996

34, 1&2, 1997

35, 2, 1998

37, 4, 2000

Van Wyk, Abraham E. & Smith, Gideon F. 2002, Regions of Floristic Endemism in Southern Africa, Umdaus Press

Williamson, Graham 1995. Richtersveld National Park, booklet published on behalf of the National Parks Board, Umdaus Press.

Williamson, Graham 2001. Richtersveld, the enchanted wilderness, Umdaus Press.

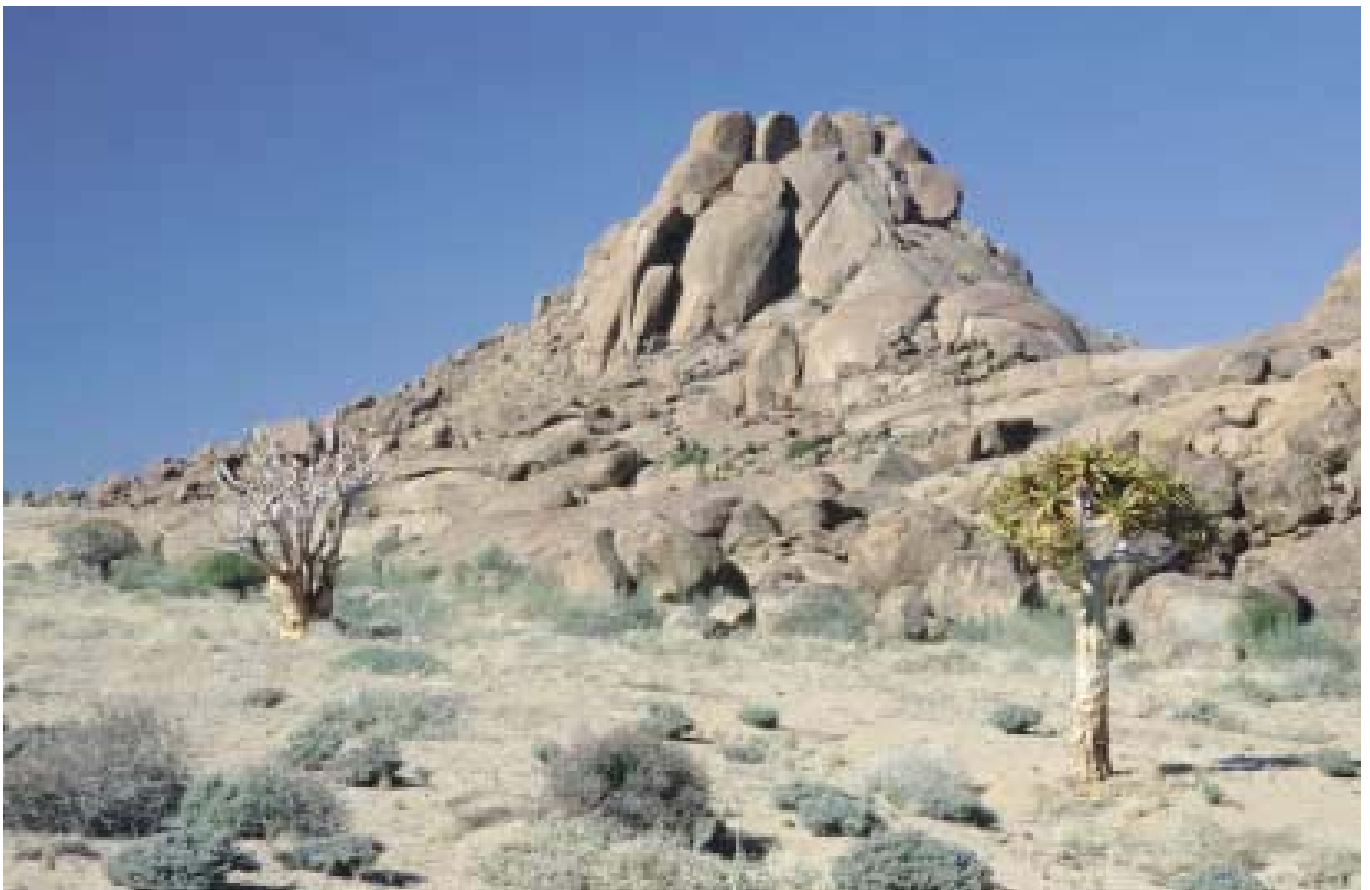
Titecastraat 56

8200 Sint Michiels, België

E-mail: j.vandorpe@pi.be

8 Stapelia gariensis groeit in zandige bodems halfweg Hellshoogte
9 Oude Aloe pillansii bij de Dragon's Back mountain ten zuiden van Eksteenfontein

BEZOEK AAN ONS ENIGE SUCCULENTA-LID IN SURINAME.

J.C.A. Magnin

Als vakantiebestemming voor het jaar 2001 hadden we Suriname gekozen. Natuurlijk niet omdat daar zo veel cactussen en vetplanten te vinden zijn. Toch was het mogelijk om aan een bezoek aan Suriname een prikkelend tintje mee te geven. Van een aantal nummers van Succulenta herinnerde ik mij een schrijver van artikelen over melocactussen, die in Suriname woont.

Eén van zijn artikelen gaf mij niet alleen zijn naam, Geert Eerkens, maar ook het juiste adres, Tamanredjo km 17,5 met als woonplaats Tamanredjo in het district Commewijne. Op de kaart opgezocht blijkt deze plaats niet al te ver van Paramaribo vandaan te liggen. Het is een plaatsje, dat ontstaan is op het terrein van een plantage met de naam Tamanredjo.

In de wijde omtrek van Paramaribo zijn in de 18e en 19e eeuw veel plantages gevestigd. Veel succes hebben deze op den lange duur niet gehad en tegenwoordig is er heel weinig meer van over. Soms

een plaatsnaam, Nieuw Amsterdam is bij voorbeeld wel een bekende naam, soms ook nog wel een plantagewoning. Meestal zijn deze echter helaas in een erbarmelijke staat. Zelf logeerden wij tijdens ons verblijf in Suriname in Leonsberg, een dorp ten noorden van Paramaribo, dat op het terrein van de voormalige plantage met deze naam is ontstaan.

Na het schrijven van een brief kwam er een enthousiast antwoord uit Suriname, dat we van harte welkom waren. Verder de aanbeveling om laat in de middag te komen, zodat de planten in bloei te zien zouden zijn.

Na de vlucht naar Suriname hebben we enkele dagen in de omgeving van Paramaribo rondgekeken, vooral om te acclimatiseren. Na afloop van een meerdaagse tocht, die we naar het binnenland hebben gemaakt, hadden we een dag gereserveerd om met de auto het

De plantenverzameling van Geert Eerkens.

gebied Commewijne te bezoeken en de dag af te sluiten met een bezoek aan Geert Eerkens.

Het district Commewijne, genoemd naar de gelijknamige rivier, die bij Nieuw Amsterdam in de Suriname-rivier uitmondt, was vroeger voor een groot deel opgedeeld in plantages. Vaak liggen deze aan één van de rivieren om de aan- en afvoer van goederen en mensen mogelijk te maken. Ook in de huidige moderne tijd is het reizen door minder gebaand gebied nog steeds niet goed mogelijk. Voor zover er wegen bestaan, zijn deze bovendien veelal in een treurige staat van onderhoud. Dus zeker toen er van vier-wielen aangedreven auto's nog geen sprake was, werd het vervoer van goederen en personen zoveel mogelijk over het water gedaan.

Tamanredjo is uitgegroeid tot de hoofdplaats van het district Commewijne, welke functie overgenomen is van Nieuw Amsterdam. Na een dagje langs en tussen de voormalige plantages door te hebben gereden, was het even zoeken naar het juiste adres. Gelukkig wist de plaatselijke politie feilloos te vertellen waar die meneer met al die stekelige planten te vinden was. We werden hartelijk verwelkomd door Geert Eerkens, die na zijn studie in Wageningen zijn gehele verdere leven in de tropen

heeft gewerkt en gewoond. In Suriname heeft Geert in de tuin achter zijn huis een groot aantal planten opgesteld, waarbij met name de melocactussen opvallen. Verder staan er nogal wat grote zuilcactussen en een aantal vetplanten. Op het eerste gezicht lijkt het kweken in de open lucht in zo'n warm land een uitkomst, geen kans op vorst dus in het geheel geen kas, veel licht en veel zon. Toch valt dat tegen. In het kustgebied van Suriname, maar ook in vrijwel het gehele verdere land, is

het in feite te warm. De temperatuur komt nauwelijks onder de 30 °C, ook 's nachts niet. Bovendien is er van een winterseizoen met lagere temperaturen evenmin sprake. Een rustperiode waarbij slechts weinig water gegeven kan en moet worden is er niet bij. Veel soorten hebben het hier dan ook niet naar hun zin omdat de noodzakelijke rustperiode ontbreekt en het 's nachts te warm blijft. De keuze in te kweken planten is dan ook erg beperkt. Alleen planten, die geen last hebben van de voortdurende warmte, willen het hier doen. De meeste cactussen, die in Suriname in het wild voorkomen, groeien in het binnenland op de bergplateaus waar de temperatuur een stuk lager is. Verder zijn er enkele epifyten als *Rhipsalis*, *Hylocereus* en *Phyllocactus*, die samen met tillandsia's en orchideeën zelfs tot in het centrum van Paramaribo te vinden zijn.

Ondanks deze beperkingen is er in Tamanredjo een verzameling planten opgebouwd met vooral een groot aantal volwassen melocactussen met cephalium, die voor de liefhebber een lust voor het oog zijn. Vooral juist de melocactussen blijken redelijk tot goed bestand tegen het altijd warme en vochtige klimaat.

Persoonlijke contacten met andere cactusliefhebbers heeft Geert nauwelijks. In het

Melocactus azureus

verleden is de heer Buining ooit bij hem op bezoek geweest en heeft een tocht naar het binnenland gemaakt. Eén ander Succulentaid uit België was ons in het verleden ooit voorgegaan. Wel heeft hij veel boeken en tijdschriften om op de hoogte te blijven en zijn kennis uit te breiden. Vaak betreffen dit inmiddels kopieën, omdat ook wat dit aangaat het zeer vochtige klimaat niet alleen onder de planten, maar eveneens onder de boeken, veel slachtoffers vraagt.

Terwijl wij de collectie aan het bekijken waren kregen we één van de tropische buien over ons heen (toch waren we op vakantie buiten de beide regenseizoenen), zodat we binnen van een verfrissing konden genieten en over onze hobby konden doorpraten. Het

blijkt, dat een behoorlijk deel van de melocactus-zaden, die ieder jaar in de lijst van het Clichéfonds zijn opgenomen, uit Tamanredjo afkomstig zijn. Dit is een extra compliment, want het verzamelen en schoon maken is een hoop werk, bovendien zijn er bij een vrije opstelling in de tuin altijd wel natuurlijke kapers op de kust, die ook graag van de bessen mee genieten.

Na de verfrissende regenbui zijn we opnieuw naar buiten gegaan om te genieten van de planten, waarvan de meeste bloemen inmiddels open waren gegaan. Bovendien heb ik tot slot een aantal dia's gemaakt om weer thuis in Nederland de afdelingsleden een stukje tropische cactushobby te kunnen laten zien.

Aan het einde van de middag namen we hartelijk afscheid van Geert en ik kan iedere liefhebber, die voor vakantie of werk in Suriname komt, aanbevelen om bij Geert Eerkens een kijkje te gaan nemen.

**Krispijnseweg 107
3314 KC Dordrecht.
E-mail: Magnin@euronet.nl**

FRAILEA AMERHAUSERI PRESTLÉ

EEN INTERESSANTE NIEUWE SOORT UIT HET NOORDEN VAN BOLIVIA, VALIDERING EN BESCHRIJVING.

K.H.Prestlé

Resumen: Se describe una especie de *Frailea* desde el este de Bolivia como nuevo. Los caracteres diferenciales de sus parientes probablemente más próximos están discutido.

Abstract: A new species of *Frailea* from eastern Bolivia is described. Its differential characters to its putative closest relatives are discussed.

Op zijn eerste Bolivia-reis, na het afzoeken van de standplaatsen van *Gymnocalycium zegarrae* in de hoogland van Oruro komend langs Cochabamba, Comarapa naar Samaipata, planden Helmut Amerhauser en zijn begeleider ook een afsteek van Santa Cruz de la Sierra naar Roboré. Het weer leek daarvoor gunstig te zijn en de weg was weliswaar stoffig, maar droog. Na regens zijn deze zandwegen in

het laagland namelijk zo goed als onberijdbaar. Tot Santa Cruz de la Sierra ging het voorspoedig over een geasfalteerde weg. Later ging het in oostelijke richting, nu meer op een smalle zandweg verder. In het licht heuvelachtige terrein met dicht struikgewas leverde hen dat allereerst een onbekende opuntia en een machtige, 3 tot 4 meter hoge pereskioopsis-struik op. Af en toe vonden ze een kleine, ongeveer 10 cm grote echinopsis, die ze als *Echinopsis klingleriana* meenden te herkennen.

Bij Estación El Tinto bevindt zich een controlepost, die bij slecht weer de dan onberijdbare zandweg verspert. Amerhauser en zijn vrienden moesten hier enkele uren wachten tot de, vanwege de korte nachtelijke regens, versperde weg voor verder reizen werd vrijgegeven.

Ze benutten het onvrijwillige oponthoud om in de omgeving van Estación El Tinto,

Frailea amerhauseri GN 929 op de vindplaats

Foto's van de schrijver

dat in de zuidelijke uitlopers van de Cerro de Concepción ligt, naar gymnocalyciums uit te kijken. Er konden uit deze omgeving geen vondsten gemeld worden. Gymnocalyciums vonden ze niet, ze ontdekten daar-

entegen echter een interessante frailea, die ze aanvankelijk vanwege de buitengewone grote bloemen van ver voor een notocactus hielden. Bij het dichterbij komen merkten ze evenwel aan de ver uitstekende

stijl dat het niet om een notocactus, maar om een frailea ging. In het dichte struikgewas op open plaatsen, tussen stenen of op met mos begroeide steenplaten groeit deze, tot nu toe volledig onbekende en noordelijkste soort van het geslacht *Frailea*.

Ze vonden zelden alleenstaande exemplaren, meestal zijn de planten sterk spruitend, en vormen soms reusachtige kussens met 40 of meer koppen. De doorsnede van het plantenlichaam is ongewoon groot voor een frailea. Oude exemplaren hebben

Frailea amerhauseri in cultuur (STO 929a)

Frailea amerhauseri HA 929

Frailea amerhauseri GN 929a

een diameter van 40 tot 50 mm. Opmerkelijk is de min of meer minder sterk bewolde schedel bij oude planten. In tegenstelling tot deze is de schedel van jonge planten niet met wol, maar met witte, haarachtige doorns bedekt.

Door de ruimtelijk ver uit elkaar liggende vondsten (ongeveer 10 km), kregen afwijkende populaties een eigen veldnummer. Na het derde bezoek aan het areaal is nu echter duidelijk, dat de nummers STO 929, 929a, 929b, 930, 1401 en 1402 tot dezelfde groep behoren. De talrijkst voorkomende vorm STO 929a werd het holotype.

FRAILEA AMERHAUSERI PRESTLÉ,
SPEC.NOV.

Latijnse diagnose;

A *Frailea chiquitana* M.Cardenas, quae spinis obscuris, epidermide uniformiter laete viridia versus pallide viridis cum lunis obscuris supra areolis, spinis hyalinoalbis dense dispositis et tubo pericarpelli basali intus intense rubro differt. AF.larae

R.Vasquez corno perproliferante spinis longis mollibus versus multo breviores durae et floribus infundibuliformibus (versus campanulatis) allogamicis recedit.

Vergelijkingstabel tussen *F. chiquitana*, *F. amerhauseri* en *F. larae*

	<i>F.chiquitana</i>	<i>F. amerhauseri</i>	<i>F. larae</i>
Plantgrootte	2,5-3,0 cm breed	2,0-4,0 cm breed	1,5-2,0 cm breed
Bloem	trechtersvormig 20 mm - 1,20mm	trechtersvormig 35 mm-1,50 mm	klokvormig 20 mm-1,25 mm
Kelk	geel	karmijnrood	geel
Doorns	bruin-zwart	kieselsteenwit-lang	kieselsteenwit-kort
Habitat	stenig steengruis	rotsplanten	Chaco, zandig
Cleistogaam	nee	nee	ja

Frailea amerhauseri HA 930

Typus: Bolivia, Depto. Santa Cruz, prope Estación El Tinto, in praerupis montis Cerro de Concepción, 380 msm, leg.H.Amerhauser HA 95-929a, 18.9.1995 (Holotypus; LPB; Isotypus: WU)

Lichaam zelden enkelvoudig, in de regel sterk spruitend en grote groepen vormend met tot 40 koppen, vlakkogelig, het bovengrondse lichaamsdeel 15 tot 40 mm breed (max.50 mm) en 0,15 tot 20 mm hoog (max. 35). Het zich in de bodem bevindende deel 15 tot 25 mm lang met meerdere pen- en vezelwortels.

De schedel gedeeltelijk verzonken (3 tot 4 mm), bij oude planten iets wollig, bij jonge planten met dunne, fijne, kiezelsteenwitte doornen bedekt.

Plant lichtgroen, soms iets violetbruin doorlopen.

Ribben 16 tot 22 (-28), vlak, in knobbel-tjes verdeeld van 0,5 mm hoog en 0,4 mm breed, recht tot licht schuin geplaatst. Areolen ovaal, klein, bruinachtig, 1,5 tot 2,0 mm lang, met witte wol. Doornen zacht,

kieselsteenwit tot licht barnsteenkleurig, dun.

Randdoorns 9 tot 12, 3 tot 4 mm lang, bijna radiaal geplaatst, recht tot licht gebogen, van het lichaam afstaand, 1 middeldoorn, tot 6 mm lang, gelijk aan de randdoorns.

Knoppen talrijk uit de schedelzone, 7 tot 8 mm lang en 6 mm breed, met dichte witte wol en met tot 10 mm lange barnsteenkleurige borstelstels vermengd, spits uitlopend.

Bloemen zeer talrijk, meestal de gehele groep overdekkend, smal trechtervormig, tot

35 mm lang und 50 mm in diameter, citroengeel.

Receptaculum 10 mm lang und 5 mm in diameter, buiten geelachtig groen met schubjes van 1 tot 1,5 mm lang, 2-3 borstelharen in hun oksel van 6 mm lang en weinig lichtgrijze borstelharen. Binnenzijde geelachtig met een karmijnrode schijn in de onderste helft van de bloemtrechter.

Bloemkelk karmijnrood.

Stijl geelachtig wit, 20 tot 25 mm lang en 5 mm dik, tot 6 mm boven de meeldraden uitkomend, met gespreide witte stempel en met 6 (7), vertakte, 5 mm lange gespreide stempellobben.

Meeldraden in twee rijen, de primaire (binnenste) 7 tot 10 mm lang, om de voet van de stijl geplaatst, de onderste helft karmijnrood, het bovenste deel geelachtig wit. De overige meeldraden 4 mm lang en 4 mm hoog op de bloembuis ingeplant.

Helmknoppen intensief roodachtig okerkleurig.

Binnenste bloembladeren 15 tot 25 mm lang en 4 tot 5 mm breed, lancetachtig, spits uitlopend, buitenste bloembladeren

Doorsnede van de bloem van *Frailea amerhauseri* GN 929

15 tot 18 mm lang en 5 mm breed, de onderzijde roodachtig gestreept.

Vrucht kogelvormig, met witte areoolwol en licht barnsteenkleurige borstelharen, 7 mm lang en 7 mm in diameter, roodachtig olijfgroen (bij nattigheid rood), met aan-gehechte bloemrest.

Zaden hoedvormig, 1,5 mm hoog en 2,0 mm breed, mat glanzend, kastanjebruin.

Thuisland: Oost-Bolivia, Departement Santa Cruz, zuidelijke uitloper van de Cerro de Concepción, in de omgeving van de

Estación El Tinto op mossige rotsplaten in stenig terrein.

Frailea amerhauseri onderscheidt zich van de donkerdoornige *Frailea chiquitana* M.Cardenas door de uniforme lichte groene epidermis, die bij *Frailea chiquitana* lichtgroen is met donkere haren onder de areolen, kiezelsteenwitte, dichte bedooring en door de intensieve karmijnrode bloemkelk.

***Frailea amerhauseri* GN 929 op de vindplaats**

***Frailea chiquitana* Cardenas**

Van *Frailea larae* Vasquez onderscheidt ze zich door het meestal sterk spruitende lichaam met lange zachte kiezelsteenwitte (hyalienwitte) doornen, die bij *Frailea larae* aanzienlijk korter en hard zijn, en trechtervormige in tegenstelling tot klokvormige, en niet cleistogame bloemen.

Literatuur.:

Backeberg C. (1963) : *Frailea uhligiana*- Descr. Cact.Nov.3:6.G.Fischer Verlag, Jena 1963

Cardenas M. (1951): *Frailea chiquitana*- Nat.Cact.Succ.J.(U.S.) 6 (1) :8-9

Prestlé K.H. (1997) : Die Gattung *Frailea*; Pag. 227 - 229- Eigenverlag; Veghel, NL

Spegazzini C. (1905): *Echinocactus pygmaeus*- Anal. Mus.Nac.Buenos Aires 3 (4): 497-498.

Vasquez R. (1994) : Nueva Especie del Genero *Frailea* (Cactaceae) -*Frailea larae* - Revista Soc. Estud. Bot. 1(1):5-8

Ik dank de Heer Dr.Walter Till, Botanisches Institut der Universität Wien, voor het kritisch lezen van het manuscript en ook voor de opstelling van de latijnse diagnose. Dhr. Robert Bonjé dank ik voor de Nederlandse vertaling.

**Adres: Vijverweg 12
4561 AL Veghel**

RECTIFICATIE

Als gevolg van tijdsdruk en een communicatiestoornis zijn in het artikel "Het geslacht *Yucca*, deel 11", in het april-nummer van *Succulenta* twee fouten geslopen.

Op blz. 89 dient de eerste zin onder het kopje "type" te vervallen en vervangen te worden door: "type is *Yucca gloriosa* L."

Op blz. 91 dient onder het kopje "type" het woord "holotype" vervangen te worden door "lectotype".

Met excuus aan de auteur, Fritz Hochstätter.

Rob Bregman

Aansluitend hieraan wil ik ook een tweetal correcties geven op het aprilnummer van *Succulenta*. Geen ISSN, maar ISSN op de voorpagina en ook is de afgebeelde plant op deze pagina geen *Ceropegia fusca*, maar *Turbinicarpus (Normanbokea) pseudopectinatus*. Op de foto hiernaast *Ceropegia fusca*, die bij vergroting toch te onscherp bleek te zijn.

Henk Viscaal

EEN SPECIAAL PLEKJE (2)

Andre van Zuijlen

Dit tweede speciale plekje ligt heel dicht bij het eerste plekje, waarover ik in Succulenta 81(2) heb geschreven. Tijdens onze eerste echte cactusreis naar het Big Bend National Park in Texas, hadden we in maart 2000 een redelijk (en redelijk goedkoop) motel gevonden net buiten de westelijke grens van het park. Vanuit dit plaatsje, Study Butte, loopt weg nummer 170 helemaal langs de grens met Mexico en dus langs de Rio Grande. Rijdend vanuit Study Butte richting Presidio ligt enkele kilometers verder Terlingua en weer enkele kilometers verder Lajitas.

Over dit laatste plaatsje ging het artikel in “Een speciaal plekje 1”.

Toen we de prachtige route richting Presidio hadden gereden was ons tussen Terlingua en Lajitas het bord “Villa de la Mina” langs de weg al opgevallen.

Nadat we op 24 maart ‘s morgens een tegenvallende route naar Castolon hadden gereden, besloten we ‘s middags de mijn op te gaan zoeken. Aangezien het bord opvallend langs de weg staat, was de ingang niet moeilijk te vinden. De niet verharde weg eindigt na ca. 1 km bij een aantal huizen en gebouwen. Blijkbaar was hier ooit gefilmd, want de voorkant van een paar vierkante gebouwtjes was voorzien van een opvallende plastic gevel. We zijn bij het huis en op het kerkhofje geweest en overal heerste een serene rust en we hebben niemand gezien.

Het gebied hier bestaat voornamelijk uit lage heuveltjes van witte kalksteen. Op een gegeven moment hebben we onze auto langs de kant van de weg geparkeerd en zijn op één van die heuveltjes op onderzoek uitgegaan. Tussen vele planten

Het opvallende bord langs de weg tussen Terlingua en Lajitas

van *Agave leguchilla* vonden we al snel cactussen, zoals een bloeiende *Escobaria (albicolumnaria?)*, mooie planten van *Mammillaria pottsii* en bijna witte planten van *Echinocereus russanthus*.

Wat verder lopend zagen we een klein wit plantje tussen de witte stenen. Als mammillarialiefhebber wist ik dat dit *Mammillaria lasiacantha* moest zijn, maar deze plantjes zagen er toch wel iets anders uit dan de thuis moeizaam op eigen wortel gekweekte planten. De wat grof bedoornde plantjes hier waren nauwelijks groter dan zo'n 1 tot 2 cm.

Deze kleine plantjes zijn vaak verborgen in de grond en staan bij voorkeur goed gecamoufleerd tussen de witte kalkstenen. Ze zijn 2 tot 4 cm breed en hoog en zijn rond tot ovaal en soms kort cilindrisch. Deze mammillaria (de Amerikaanse golfbalcactus) komt voor in Arizona, west-Texas, Nieuw Mexico en in de noordelijke staten van Mexico. Ze groeit vaak op kalkstenen heuvels in de woestijn op een hoog-

te van 900 tot 1300 meter. Anderson noemt drie subspecies, namelijk ssp. *lasiacantha* (doorns dicht bij het lichaam), ssp. *egregia* (cilindrisch met neiging naar bruine bloemen) en ssp. *hyalina* (met veel minder doorns).

Vroeger werd naast *M. lasiacantha* ook nog een *M. denudata* erkend, waarbij de eerste donsharige doorns en de laatste kale doorns moest hebben. In het veld groeien deze twee "soorten" echter ook bij elkaar en is deze eigenschap niet exclusief aan één van beide planten toe te wijzen. Deze gemengde populatie komt volgens Boker (1955) met name ook voor midden tussen Terlingua en Lajitas en ik heb beide vormen dan ook hier ter plaatse kunnen fotograferen.

Bij dit fotograferen van de *lasiacantha*'s (met statief, liggend op de grond), viel mijn oog op een klein zwaar bedoornd plantje, wat nauwelijks opviel tussen de dorre resten van het "resurrection" gras. De fraaie gehaakte doorns horen echter

Dubbelkoppige *Mammillaria lasiacantha*. Plantjes van ongeveer 1,5 cm

Een ongeveer 8 cm grote plant van *Ariocarpus fissuratus*

toe aan *Glandulicactus uncinatus*. Zonder het fotograferen zo laag bij de grond, was dit plantje waarschijnlijk nooit gevonden, want veel hebben we er niet gezien.

Op dezelfde heuvel zagen we op een gegeven moment ook de allereerste ariocarpus. Tot onze grote teleurstelling was de plant dood. We wisten dat hier *Ariocarpus fissuratus* moest groeien, maar in eerste instantie vonden we alleen maar dode, of bijna dode planten. Ze waren volledig of bijna volledig verdroogd. Pas na ongeveer 30 minuten zoeken vonden we het eerste levende exemplaar. Dit was dan meteen ook de mooiste en gelukkig heb ik deze meteen gefotografeerd. Want alle levende planten die we verder aantreffen, zagen er niet echt gezond uit. En als je dan op zo'n heuvel de eerste gevonden plant wil terugvinden, blijkt dat onmogelijk. Gelukkig hebben we later op een andere plaats nog wel enkele mooie exemplaren gevonden.

Ariocarpus fissuratus (of de levende rots zoals ze hier wordt genoemd) groeit meestal gelijk met of net onder de grond. In

droge periodes (en dat was het tijdens ons bezoek zeker al gedurende langere tijd), krimpt de plant, trekt zich terug in de grond en wordt dan vaak bedekt met aarde. De doornloze planten zijn grijsgroen en 5 tot 15 cm groot. De grootste die wij op deze plaats gezien hebben was ca. 8 cm groot. De 15 tot 25 mm lange en 20 tot 25 mm brede tuberkels zijn afgeplat, of wat hoekig bovenop. Typisch zijn de knobbels met de spleten bovenop de tuberkels (*fissuratus* betekent "met spleten").

Deze ariocarpus is wijdverbreid in de Big Bend en verder zuidelijk in Coahuila, Chihuahua en Durango in Mexico. Vaak zie je de planten pas als je er bijna (of helemaal) bovenop staat. Maar als je er eenmaal één hebt gevonden, vindt je er meestal snel veel meer. In ons geval waren dat jammer genoeg vaak dode planten.

Dit was onze eerste kennismaking met Villa de la Mina, maar we waren vastbesloten hier nog een keer terug te komen om meer te zien van alle mooie planten die hier voorkomen. En dat gebeurde snel-

Epithelantha micromeris. Een 2 cm klein plantje, dat duidelijk onder de droogte heeft geleden

ler dan we verwachtten, want de volgende middag waren we hier al weer terug.

En ook nu weer vonden we volop mooie planten, zoals *Mamillaria lasiacantha*, *Glandulicactus uncinatus*, maar ook *Echinomastus mariposense* (hoewel ik daar thuis pas achter ben gekomen). Tot onze grote verrassing vonden we nu op dezelfde heuvel als een dag eerder ook wat plantjes van *Epithelantha micromeris*. Het was duidelijk dat het hier al lang droog was geweest en bijna alle planten hadden hier behoorlijk onder geleden. Het best was dat te zien bij *Epithelantha micromeris*, waarvan de kop van de plant helemaal in het lichaam was gezakt.

Opvallend was dat de echinocereus (*E. rusanthus*) die hier groeit ogenschijnlijk niet van de droogte had geleden. *Epithelantha micromeris* is één van de kleinste plantjes in de Sonorawoestijn, de lokale naam is dan ook button (knoop) cactus. Meestal zijn de planten solitair, maar ook kleine groepjes komen voor. De vorm is onregelmatig ovaal cilindrisch met een

licht ingedrukte kop. Vaak vind je ze op kalkstenen of stenige heuvels op 1000 tot 1500 meter hoogte en groeit daar regelmatig samen met *Mamillaria lasiacantha*. Ze komt voor in oost-Arizona, Nieuw Mexico, west-Texas langs de Rio Grande tot in Mexico. Anderson (2001) noemt 5 subspecies. Naast ssp. *micromeris* is dat ssp. *greggii* (is grover en het grootst met een diameter tot 5 cm), ssp. *pachyrhiza* (met knolvormige wortels), ssp. *polycephala* (2 cm klein en kleine groepjes vormend) en ssp. *unguinispina* (doorns met zwarte puntjes, ook groepjes vormend). De bloemen van *Epithelantha micromeris* zijn niet erg opvallend, maar de kroon van vuurrode vruchtjes is prachtig en steekt mooi af tegen de witte achtergrond van het plantenlichaam. Deze soort is bedreigd vanwege het oververzamen op de vindplaatsen.

Deze omgeving is een waar cactusparadijs, met *Echinocactus horizonthalonius*, twee echinomastussen (*E. warnockii* en *E. mariposense*), twee mammillaria's (*M. pottii* en *M. lasiacantha*), *Hamatocactus* (nu

Overzicht van de vindplaats uit dit artikel

Ferocactus setispinus, *Echinocereus rus-santhus*, *Glandulicactus uncinatus*, *Ariocarpus fissuratus*, *Epithelantha micromeris* en *Opuntia engelmannii*. Naast deze 11 cactussoorten vonden we hier ook nog *Euphorbia antisiphilitica*, *Agave leguchuilla*, *Jatropha dioica* en met zijn opvallende hoge, uitgebloeide stengels *Dasyliirion leiophyllum*.

Terwijl we ons verlekken aan al die mooie planten en wat plekken markeerden (met toiletpapier) om de mooiste planten te kunnen fotograferen, stopte er een pickup langs de weg onderaan de heuvel. Twee onguur ogende, donkere mannen, stapten uit, keken rond en kwamen vervolgens onze richting uit. Niet geheel zeker van mezelf heb ik toch de stoute schoenen maar aangetrokken en ben beide mannen tegemoet gelopen, wat achteraf als een erg positief gebaar werd opgevat.

Wat wij hier wel aan het doen waren? Nou, dat was vrij eenvoudig uit te leggen. Wij waren hier cactussen aan het fotograferen. Wat bleek, we waren dat op zijn ranch

aan het doen. Deze man, David Prickett, in gezelschap van zijn zoon Tony, bleek de eigenaar te zijn van deze ranch. Ze waren onderweg om hun paarden te voeren en hadden natuurlijk onze auto langs de kant van de weg zien staan. Deze stond redelijk dicht bij wat ons een gat leek, maar wat in werkelijkheid een oude mijnschacht bleek te zijn. Hier was ooit een hond ingevallen en ze hadden met 50 meter touw de bodem van deze schacht niet kunnen bereiken. David was bang dat er iemand in een van deze schachten zou kunnen vallen, dit in verband met de beruchte Amerikaanse aansprakelijkheid.

De naam Villa de la Mina refereert nog aan de kwikmijnen die hier vroeger waren. David zocht verschillende stukjes steen met een steeds donker wordende donkerrode kleur, dat duidt op een toenemend gehalte aan kwikoxide.

Nadat we hem een paar van de door ons gevonden planten (*Ariocarpus*, *Epithelantha*) hadden laten zien, was het ijs gebroken. Hij nodigde ons uit voor een korte

Zonsondergang over de Long and Short Ranches

rondleiding over een klein stukje, maar wel een schitterend stukje, van zijn ranch. David had wel verwacht dat hun uiterlijk ons schrik had aangejaagd en dat was natuurlijk ook zo. Hij vertelde ons trots dat hij een directe afstammeling was van de Comanches. Hij had deze ranch stukje bij beetje bij elkaar gekocht en met rond 23.000 acres was dit naar Texaanse begrippen maar een kleine ranch. De hoogtes binnen de ranch variëren van 1500 tot 3000 meter. In tegenstelling tot de meeste ranches hier, was de Long and Short Ranches een zogenaamde “open” ranch, dus zonder de gebruikelijke afrasteringen. Met 62 man, voornamelijk Mexicaans personeel (5 verschillende accenten), leven deze mensen voornamelijk van de dieren. Dat zijn dan paarden en koeien, maar vooral geiten. Dat zijn overigens niet de enige dieren hier, want er leeft ook veel wild op de ranch. Dit zijn beren, poema's, herten, vossen, javelina's (soort wilde zwijnen), coyotes en slangen. Deze laatste worden overigens langzaam maar zeker door “tamme” katten

uitgeroeid. Over het algemeen weet David vrij nauwkeurig waar al deze dieren zich ophouden.

Gedurende de ongeveer twee uur durende rondleiding werd er vooral veel over planten gepraat. Aangezien David een echte natuurmens is, voelde hij mijn bezetenheid voor cactussen voortreffelijk aan en toonde aan veel over die hier groeiende planten te weten. Zo vertelde hij dat *Agave leguichilla* bijna in zijn geheel nuttig te gebruiken is. Van de bladeren kunnen draden worden gemaakt. David liet ons zien hoe je vanaf de basis van het blad een bladlange draad kunt afsplitsen. De punt van datzelfde blad kun je als naald gebruiken en deze combinatie werd vroeger ook gebruikt om wonden te hechten (waarschijnlijk zonder verdoving). Het hart van de plant is eetbaar. Voeg een beetje zout toe aan het water en laat het hart zo'n 18 uur koken. Goed gaar, moet dit een lekkernij zijn. Ook zonder te koken worden de kernen van deze agaves gegeten, maar dan door de javelina's, getuige de vele omge-

woelde planten die we zagen liggen. Diverse planten hebben een geneeskrachtige werking. Aangezien de vrouw van David een erkende plantendokter is, hebben zij hierover veel kennis. Zo leren we dat het vocht van *Jatropha dioica* goed helpt tegen een koortslip. Maar het helpt ook bij behandeling van uitwendige ontstekingen, zoals bijvoorbeeld een oorontsteking. Soms zijn combinaties van planten geneeskrachtig, zoals de combinatie van *Opuntia engelmanni* en *Dasylium leiophyllum*. Hierbij is wel de verhouding belangrijk, want je moet voor één hap van de opuntia ook één hap van de dasylium nemen.

Deze dasylium is trouwens ook een veelgebruikte plant. De uitgebloeide bloemstengel is na 2 jaar rijp en is dan volledig verhout. Deze stengels kunnen dan worden gebruikt om te bouwen, maar worden vooral toegepast als afrastering. Omdat ze goed afsluiten kunnen ze als bescherming dienen van jonge geitjes tegen slangen. Een wat meer toeristische toepassing, tegen zo'n 10 dollar per stuk, is het maken van wandelstokken. Al wandelend werd voor ons de stengel ontdaan van de bast en van alle scherpe punten. Op 1 tot 1,5 meter afgezaagd is dit een goede steun bij wandelingen in het bergachtige gebied, maar is daarnaast ook praktisch om vast te stellen of er zich in een struik soms een slang ophoudt. Jammer dat je dit soort geschenken niet mee naar Nederland mee kunt nemen. Het hart van deze plant wordt, evenals die van *Agave tequilana* in Mexico, gebruikt om een zeer koppige whiskey van te stoken.

Bijna alle planten werden of worden nog steeds gebruikt. Sommige om thee van te maken en andere, zoals de bekende, sterk ruikende *Larrea*, als middel om jezelf op te frissen.

Je ziet in de winkels hier opvallend veel kaarsen in allerlei vormen en kleuren. Verrassend is het dan om te horen dat de was voor deze kaarsen wordt gewonnen uit *Eu-*

phorbia antisiphilitica, of zoals ze plant hier noemen, de candelilla. Om de was te winnen, worden de planten in water gekookt, waarbij de was bovenop komt drijven. Deze wordt afgeschept en in vormen gegoten en stolt dan bij het afkoelen. De gekookte planten worden ook niet weggegooid, maar als veevoer gebruikt. Op mijn vraag of dat niet giftig is voor de dieren weet David te vertellen dat het giftige wolmelksap bij het koken verdwijnt.

Al deze wetenswaardigheden en nog vele andere worden verteld tijdens een kleine 2 uur durende wandeling door een schitterende natuur. Het eindpunt is een favoriete rotspunt van David, van waaruit je een wijds uitzicht hebt over een grote vallei van de Long and Short Ranches. Hier zie je in de verte nog de restanten van een huis waar vroeger de publieke dames waren gehuisvest. Deze woonden in die tijd wel op een erg veilige afstand van het stadje, want van hier tot Lajitas bedraagt zeker enkele kilometers.

Met dit schitterende uitzicht bij zonsondergang, in het gezelschap van een indrukwekkende persoon, op een plaats met zoveel mooie planten, is Villa de la Mina tot een wel heel speciaal plekje geworden.

Literatuur :

- Benson L. (1982). The Cacti of the United States and Canada Stanford University Press
- Anderson E.F. (2001). The Cactus Family Timber Press, Oregon
- Fischer P.C. (1989). 70 Common Cacti of the Southwest, Southwest Parks and Monuments Association, Tucson Arizona

**Hoefstraat 9,
5345 AM Oss**

SUMMARY

Rob Bregman

The first page is dedicated to the usual editorial contribution, by editor Henk Viscaal. Johanna Smit-Reesink continues with her series for youngsters. In this part she deals with the well-known Teddybear cactus, *Opuntia microdasys*.

Another four nice succulents are put in the spotlight by Bertus Spee. *Sedum hintonii*, *Echinocereus lauii*, *Parodia* (*Notocactus*) *mammulosa* and *Opuntia phaeacantha* are depicted and briefly described.

Wim Alsemgeest presents part 2 of his article on agaves, focussing on the relatively small species. Depending on their requirements, he divides these plants into a number of groups with short comments about the cultivation.

Albert Pilot has studied and photographed the development from bud to flower in *Mammillaria pennispinosa*. In part 15 of this series, he also gives some general information about the genus *Mammillaria*.

Rikus van Veldhuisen follows with the second part of his article "happiness is a state of Euphorbia", in which he deals with 4 rare species, e.g. *Euphorbia. prona*, *E. ponderosa*, *E. atrox* and *E. eilensis*.

Ton Pullen reviews the recent issues of several foreign succulent journals.

The report of a trip to the Richtersveld in South Africa is given by Jan Vandorpe.

J.C.A. Magnin went to Surinam where he visited Melocactus expert Geert Eerkens, seemingly Succulenta's only member in this former Dutch territory.

A new species of *Frailea* from northern Bolivia, *F. amerhauseri*, is described by K.H. Prestlé.

André van Zuijlen tells us about the succulents he found in the Big Bend area in southern Texas, USA.

The third yearbook of the German cactus and succulent association, Schumannia, is reviewed by Rob Bregman. This is a well-done study of the Brazilian cactus flora written by Pierre Braun and Eddie Esteves Pereira.

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers; adreswijzigingen aan:

Inquiries about membership and receipt of issues; address changes to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit-Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
e-mail: smitnre@worldonline.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
hviscaal@universal.nl
C.A.L. Bercht
e-mail: bercht@nzo.nl
R. Bregman
e-mail: bregman@science.uva.nl
J.J. de Morree
e-mail: Morree@wanadoo.nl
A.B. Pullen
e-mail: tonpullen@wanadoo.nl
B.J.M. Zonneveld; e-mail:
Zonneveld@rulbim.leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Aloe pillansii
Foto Jan Vanderpe

Henk Viscaal	Redactioneel.....	98
Johanna Smit	Jong geleerd	
Reesink	Opuntia microdasys.....	99
Bertus Spee	Voor het voetlicht (3).....	100
Wim Alsemgeest	Ervaringen met Agaven in cultuur (2).....	102
Rob Bregman	Boekbespreking.....	107
Albert Pilot	Van knop tot kelk (15).....	108
Rikus van Veldhuisen	Happiness is a state of Euphorbia (vervolg)..	114
Ton Pullen	Succulentennieuwtjes.....	117
Jan Vanderpe	Trip naar het Richtersveld.....	119
J.C.A. Magnin	Bezoek aan ons enige Succulent lid in Suriname.....	127
K.H. Prestlé	Frailea amerhauseri.....	130
Rob Bregman	Rectificatie.....	135
André van Zuijlen	Een speciaal plekje (2).....	136
Rob Bregman	Summary.....	143

VERENIGINGSNIEUWS

IN DIT NUMMER :

Belangrijke adressen	46
Afdelingsactiviteiten	47
Vraag en aanbod /Infomap	51
Evenementenkalender	52
Open deur dagen	54
Nieuws Belgische verenigingen	55
Advertenties	56/57
Instellingen	58
Nieuwe leden	59
Advertenties	60

JUNI 2002

NEDERLANDS BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Succulentia

BESTUUR

Voorzitter: B.G. van der Elst
Bondefanten 13, 2907 NA, Capelle a/d IJssel
Tel. 010 - 4513176

Secretaris: J.H. Bruseker,
Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen
Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

Penningmeester: J.E.F. Dekeling
Fazantenveld 140, 5431 JG Cuijk
Tel. 0485 - 312099
E-mail: j.dekeling@hccnet.nl

2e penningmeester: D.H. Roozegaarde
Banninkstraat 5, 7255 AT Hengelo GLD
Tel. 0575 - 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

PR & Promotie: C.B. Grimmelikhuisen
Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog a/d Zaan
Tel. 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

Bestuurslid: E.J.W. Smienk
P.Koomansstraat 57, 4822 WC Breda
Tel: 076 - 5419124.
E-mail: ejsmienk@concepts.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen lidmaatschap, adreswijzigingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur:

D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo GLD. Tel: 0575-465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

Lidmaatschap:

Nederland/België	18,15 Euro
Nederland / België jeugdleden	9,10 Euro
Europa	25,00 Euro
Buiten Europa	29,50 Euro

FINANCIËLE ZAKEN

Betalingen via de bankrekeningen van SUCCULENTA CUIJK:
Nederland: 680596 bij de Postbank
België:000.1141809-22 bij de Belgische postgiro
Duitsland: 15.65.907/019, ABN/AMRO, Aachen, BLZ 390.10200.

INFOMAPSUCCULENTA

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties voor de infomap zenden naar:
J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

REDACTIE

Hoofdredacteur: H.W.Viscaal
Brinklaan 31, 7261 JH Ruurlo
Tel: 0573-452005
E-mail: hviscaal@universal.nl

Redactiesecretariaat: Mevr. J.M. Smit-Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel:0318-430099. Fax:0318-430102. E-mail: smitnre@worldonline.nl
Kopij voor het tijdschrift zenden aan het redactiesecretariaat.

Verschijnt 6 maal per jaar in de even maanden.

VERENIGINGSNIEUWS

Kopij voor het Verenigingsnieuws voor de 15e van de oneven maanden zenden naar:
A.C.M. van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. E-mail : a.zuijlen@tref.nl

Advertenties naar:

J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406

Advertentietarieven:

1/16 pag.	16,= Euro
1/8 pag.	29,50 Euro
1/4 pag.	45,50 Euro
1/2 pag.	72,50 Euro
1/1 pag.	125,= Euro

OVERIGE INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

W.P.C.H. Bervoets, Mozartstraat 108,
7391 XM Twello. Tel 0571-272841.

CLICHÉFONDS

J. Schraets, Geuldersedijk 2
5944 NH Arcen. Tel. 077-4732913

DIATHEEK

J. Deckers, Dorpsstraat 99,
6441 CC Brunssum. Tel. 045-5272461

PLANTENCENTRALE

G.Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem

Postbankrekening 8440933

E-mail: g.koerhuis@planet.nl

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN, BOEKEN EN GEBRUIKTE BOEKENBEURS

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.
Tel. 0348-471083. Gironummer 199176

E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

P. Laney, Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen.
E-mail: pclaney@cs.com

AFDELINGSACTIVITEITEN

ACHTERHOEK

- 13 juni Dia-lezing Wiebe Bosma over
b(1)oeiende cactussen
11 juli Tuinbezoek
aug. Vakantie
12 sep. Gert Ubink
10 okt. Dia-lezing Jan Lubbers over de opbouw
van zijn eigen tuin
14 nov. Dhr. te Veldhuis met een dia-serie over
insecten
12 dec. Gezellige avond

**De bijeenkomsten worden gehouden elke 2^e
donderdag van de maand om 20.00 u in het
E.N.O. gebouw, Woerdseweg, Groenlo.**

ARNHEM

- 13 juni Dialezing door Wolter ten Hoeve over
Mammillaria
12 sep. Dialezing door L.Bercht over Zuid-
Amerikaanse cactussen
10 okt. Grote najaarsvergadering

**Zaal van de speeltuinvereniging Tuindorp,
achter het pand Floralaan 18 te Wagenin-
gen. Aanvang 20.00 uur, tel. 0317-411801**

BRABANT-BELGIE

- 15 juni Busreis
28 juni Domien Jacobs: Zuid-Peru-reis
november 2001
30 aug. Ruilbeurs onder leden
27 sep. Freddy Lampo: Van Anzo Borrego to
Canyonsland
25 okt. Jan van Dorpe: Namibië en
Richterveld
29 nov. Frank Hoste: De Reënboognasie
20 dec. Praatcafé en uitslagen

DORDRECHT

- 13 juni Naamgeving cactussen
11 juli Kasje kijken bij een van onze leden

- 8 aug. Kasje kijken bij een van onze leden

**De kas van dhr. Lintsen (voorheen Frans
Noltee), Burgemeester de Bruinelaan
tussen 1D en 1E te Zwijndrecht, 19.30 uur**

DRENTHE

- 5 juni Kasbezoek bij mevr. G. Kiffen in
Hooghalen
8 juni Reisje. Nadere mededelingen volgen
nog
Juli-augustus vakantie
4 sep. Kasbezoek bij de heer J. Bloem in
Balinge
2 okt. Plant van de maand. Lezing door de
heer H. Nijmeijer over Lithops
13 nov. Lezing door de heer W. ten Hoeve:
Mexicaanse momenten II
11 dec. Jaarvergadering
dec. Deelname vogelmarkt in Assen; nadere
mededelingen volgen nog

EINDHOVEN

- 16 juni Louis van Tulden met lezing:
Mammillaria's

**Plaats: Gemeenschapshuis De Hagenkamp,
Maria van Bourgondiëlaan 6, te Eind-
hoven. Tel. 040 - 2514248.
Elke 2e maandag van de maand clubavond.
De zaal is open vanaf 19.30 uur**

FLEVOZOOM

- 17 juni Onderling kasbezoek in Lelystad
Juli + augustus vakantie
16 sep. Bijeenkomst, eigen avond, ruilen,
vragen, problemen, vakantiedia's en
alles wat er zoal ter tafel komt
21 okt. Spreker over cactussen
18 nov. Spreker over vetplanten
16 dec. Jaarvergadering met een gezellig
programma, de kwis of een variant
hierop door leden uit Ermelo en
Putten

FRYSLAN

1+2 juni Open dagen in Bos van Ypey

De bijeenkomsten worden gehouden in zalen Tivoli aan de Huizumerlaan te Leeuwarden en beginnen alle om 19.30 uur.

GOOI- EN EEMLAND

juni t/m aug. Geen bijeenkomsten

10 sep. Dhr. Erp Taalman Kip : Chili

8 okt. Wim Alsemgeest "Na 20 jaar terug in Mexico"

12 nov. Dhr. Krijnen : Mexico

10 dec. Eindfeest met dia's van Herman Rubingh

Wijkcentrum Noord, Lopes Diaslaan 85, Hilversum, aanvang 20.00 uur.

GORINCHEM-'s-HERTOGENBOSCH

17 juni Open kas bij Cel Jamin

Thema: de andere succulenten

8 juli Open kas bij Siska en Andre van

Zuijlen. Thema: Boeken en de hobby

12 aug. Open kas bij Piet Broeren

Thema : Anders dan anders

Herberg De Prins, Hoogstraat 50, 5258 BE Berlicum. Aanvang 20.00 uur.

GOUDA

Zalencentrum 't Brandpunt, Turfmarkt 58 te Gouda. Aanvang 20.00 uur

's GRAVENHAGE e.o

Verenigingsgebouw Buurtschap Oud-Rijswijk, Esdoornstraat 3A te Rijswijk. Aanvang 20.00, zaal open 19.30 uur.

GRONINGEN en OMMELANDEN

20 juni In de kas bij Gerard Geling, 3 planten van de maand

24 aug. of 17 aug. of 31 aug.

Kasje kijken in Friesland

19 sep. Ulrich Dosedal: Echinocereen an Standort und in Kultur

17 okt. Paul Shirley: Van alles en nog wat

21 nov. Plantenkeuring en quiz

19 dec. Jaarvergadering

Plaats: Zaal van de buurt- en speeltuinvereniging Selwerd, Elzenlaan 72 te Groningen. Aanvang 19.30 uur.

HOEKSCHE WAARD

13 juni Jaarlijkse bingo-avond

12 sep. Foto's en/of dia's van eigen leden om over te praten.

Afsluiting met Najaarsruilbeurs.

Natuurbezoekerscentrum te Numansdorp bij de Rijkshaven. Aanvangstijd is 20.00 uur precies. Tijdens pauze koffie en verloting.

LEIDEN

Wijkvereniging "Aktief", Berlagestraat 2 te Leiden, tijd is om 20:00 uur op elke derde donderdag van de maand van september t/m mei.

MAAS EN PEEL

22 aug. Heer Zonneveld met lezing over vetplanten (vooral Echeveria)

26 sep. Heer A. Goossens met lezing : "45 jaar hobby"

24 okt. Heer J. Lubbers met lezing over rotstuintopbouw, enz.

28 nov. Heer C. Jamin met lezing: "Via Tequilla naar Baja California"

19 dec. Dia's van eigen leden en uit het archief

Bijeenkomsten elke vierde donderdag van de maand in Feestzaal "De Koel", Kaldenkerkerweg 182b te Venlo

NIJMEGEN

2 juni 25e cactus- en vetplantenmarkt in de Kolping

4 juni Kasbezoek Thea Giesen

2 juli Kasbezoek Johanna van de Ven

6 aug. Kasbezoek Hans Dekeling

3 sep. Zaaiedstrijd + plantenkeuring

1 okt. Thema-avond substraten

- 5 nov. Robert Wellens: in-vitro cultuur
 3 dec. Plant met een verhaal

**Helicon-opleidingen, MBO Nijmegen,
 Energieweg 19, Nijmegen. Begin 19.30 uur.**

ROTTERDAM

Bijeenkomsten elke laatste maandag van de maand om 20.00 uur in de bovenzaal van het Wijkgebouw "Pier 80", Rösener Manzstraat 80, 3026 TV Rotterdam.

TILBURG

- 10 juni Interne tentoonstelling met inbreng van eigen leden
 9 sep. Walter Dams met "De tuinen van Engeland"
 9 dec. Interne plantenbeurs en Algemene Vergadering

**Kasteelhoeve, Hasseltstraat 256, Tilburg
 2e Maandag van de maand, aanvang 20.00u.**

UTRECHT

**Clubavonden iedere tweede donderdag van de maand in buurthuis Ravelijn, Hooft Graaflandstraat 2a te Utrecht.
 Aanvang 20.00 uur.**

VOORNE/PUTTEN EN ROZENBURG

De avonden beginnen om 20.00 uur bij Lex Mooiweer, Hoefweg 3, 3233 LG Oostvoorne

WEST-BRABANT

- 8 juni Hans v.d. Hoeven met een niet succulente lezing, dit keer over kikkers
 18 aug. Cactus- en vetplantenbeurs
 14 sep. Plantenkeuring en lezing door Kees Goorden
 5 okt. Vergadering en diavoorstelling van Internoto Ossendrecht
 9 nov. Jaarvergadering met mooie, grote planten in de verloting
 14 dec. Dia's van eigen leden, Jack Tak en Wim Olijrhook

**Café "Marktzicht", Markt 50 in Etten-Leur.
 Bijeenkomsten beginnen op zaterdagmiddag om 14.00 uur.**

IJSSELSTREEK - TWENTE

- 3 juni Kaskijken bij hr. Viscaal en eigen lid: fam. Coersen
 30 juni Kaskijken bij Duitse afdeling in omgeving Münster
 25 aug. Cactus- en Vetplantenshow van het Oosten
 2 sep. Opening nieuwe seizoen bij Annie van der Meer
 21 sep. Bezoek aan Osnabrücker Kakteenbeurs
 7 okt. Lezing hr. M. Senders over Namakwaland
 4 nov. Lezing eigen lid: hr. Geert Borgonje over de Flora van Kreta
 16 dec. Jaarvergadering

**Wijkgebouw 't Hovenhuus, Leliestraat 27,
 7419 CT Deventer. Tel. 0570 - 615010**

ZAANSTREEK WATERLAND

- 7 juni Laatste avond met kasbezoek

**Clubgebouw "De Springplank",
 Saenredamstraat 34 te Assendelft.
 Tel. 06 - 50582483 of 06 - 26804737**

ZEELAND

- 28 juni Tuinbezoek Berkenhof te Kwadendamme
 30 aug. Kasbezoek bij leden
 27 sep. Algemene plantenkeuring. Diavoordracht "Mexico, deel 4" door Bertus Spee.
 25 okt. Discussie-avond
 29 nov. Vakantiedia's van o.a. Parque Tematico del Desierto de Tabernas "Mini Hollywood" in Spanje en Le Jardin Exotique te Monaco door Tonnie de Rijke. Zaaiedstrijd

Plaats maandelijks bijeenkomsten (op de laatste vrijdag van de maand, behalve juli en december: Thomaskapel aan de Vrijland-

straat te Middelburg. Aanvang: 19.30 uur.
Informatie: Herman Weezepeel (tel. 0113-
231067) of bezoek de website: [http://
clubnet.zeelandnet.nl/cactus/custom.html](http://clubnet.zeelandnet.nl/cactus/custom.html)

ZUID-LIMBURG

- 4 juni Diatheeklezing: gemengde dia's van
cactussen en vetplanten met
toelichting van Adriaan Meijssen
- juli + augustus
vakantie
- 3 sep. Praatavond, ruilbeurs en dia's van
eigen leden
- 1 okt. Dhr. Krijnen: Copiapoa's en andere
Chileense bolcactussen
- 5 nov. Frank Hoste: "De reënboognasie", een
nieuwe reis door Zuid-Afrika
- dec. Zoals elk jaar is er in december geen
vergadering

**Gemeenschapshuis te Schimmert, Hoofd-
straat 12. Aanvang 19.30u.
Tel.: 045 - 4042504**

ZWOLLE

**Eli Heimanszaal van het Ecodrome,
Willemsvaart 19, 8019 AB te Zwolle. De
bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur.**

Einladung

Zur XVIII Internationalen Gymnocalycium-
tagung von 6 bis 8 September 2002.
In Niftrik - Wijchen

**Hotel "Hoogeerd"
Maasbandijk 10
6606 Niftrik - Wijchen**

Programm:

Freitagabend 6. September

Ab 18.00 Uhr Abendessen

20.00 Uhr: Vortrag Jörg Piltz,
Argentiniën, nicht nur Gymnos

Samstag 7. September

09.00 Uhr: Thema Gymnos aus Brasilien,
Uruguay und Paraguay, ausgenommen
Chaco). Beiträge und aktive
Teilnahme der anwesenden. Dias und
Meinungen gewünscht.

14.00 Uhr: Abfahrt zum Gewächshaus Bercht

20.00 Uhr: Vortrag Karl-Heinz Prestle,
Brasilien und/oder Uruguay, Land der
Kakteen

Sonntag 8. September

09.00 Uhr: Fortsetzung und Abrundung des
Themas

11.00 Uhr: Vortrag Ludwig Bercht, Süd-Africa,
Land der Sukkulente

12.30 Uhr: Abschluss und Verabschiedung der
Teilnehmer

Zimmerreservierung bei:

Jan Reijnen,

De Chamillylaan 33

NL 5361 LH Grave

Tel. ++31 (0)486 - 473687

E-mail: jan.reijn@12move.nl

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het augustusnummer moeten vóór 15 juni in het bezit zijn van A.van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. Alleen advertenties betreffende de hobby worden opgenomen.

Te koop:

Wegens het overlijden van de heer H.G. van Atteveld heeft zijn vrouw verzocht het kasje te koop aan te bieden. Het pas een half jaar oude kasje is 2,75 m lang en 4,50 m breed.

Het is een Magnum 148, nieuwprijs Fl 5581 (2532,33 Euro) en is te koop tegen elk aannemelijk bod.

Het adres is:

Mevr. van Atteveld
Menninckstraat 57/59
2583 BL Scheveningen
Tel. 070 - 3547359

Te koop:

Jaargangen Succulenta van 1947 t/m 2001, compleet, deels ingebonden.

In één koop, 250 Euro.

W.M. de Boer
9479 TJ Noordlaren
Tel. 050 - 4090315
E-mail: wm.boer@hccnet.nl

Gevraagd:

English Society seeks speakers. Zone 6 of the British Cacti and Succulent Society is looking for speakers who can give a talk in English. Single lecture or a lecture tour possible. All reasonable expenses will be defrayed. Interested, then please write to: Warren Withers, 45 Glebe Crescent, Rugby Warwickshire CV21 2HG, England.

INFOMAP

Bij het nieuwe adres van het secretariaat van de **afdeling Zeeland** is een foutieve postcode vermeld. Het juiste adres moet zijn: Herman Weezepoel, Scheldestraat 97, 4461 EM Goes. Tel. 0113 - 231067

UITNODIGING

2^e Internationale Cactussenbeurs

20-21 juli 2002, 8 –18 uur

Kwekerij Cono's Paradise

U treft daar een omvangrijk assortiment van cactussen en andere succulenten. Natuurlijk hebben wij ook weer enkele fraaie verzamelingen aangekocht.

Toegang vrij.

Particulieren die planten te koop aan willen bieden, kunnen kostenloos een tafel reserveren.

Uwe Beyer,

Dorfstrasse 10,

56729 Nettehöfe

Tel./fax: + 49 (0)2655/3614

e-mail: info@conos-paradise.com

internet: <http://conos-paradise.com>

UITNODIGING

EVENEMENTENKALENDER

31 mei, 1 en 2 juni

Internationale voorjaarsshow met meer dan 40.000 planten in serre en openlucht. Vrijblijvende verkoop van planten en alle benodigde materialen en zaaidemonstraties. Gratis toegankelijk van 10 tot 18 uur te Wijnegem (nabij Antwerpen), Kasteellei 111. Info 0032.3.353.72.58 of <http://user.online.be/cactusvetplant> of cactusvetplant@online.be

1 t/m 9 juni

Succulenta-afdeling Maas en Peel organiseert een grote Succulentenshow in het Natuurhistorisch Museum De Peel, Ostaderstraat 23 Asten.

2 juni

Op 2 juni 2002 organiseert de afdeling Nijmegen e.o. weer de jaarlijkse cactus- en vetplantenbeurs in het Kolpinghuis in Nijmegen

8 juni

Op 8 juni houdt de afdeling Leiden voor de 14e keer haar jaarlijkse Cactus- en Vetplantenbeurs. Deze wordt ook dit jaar gehouden in de grote plantenkas bij de ingang van de Hortus Botanicus van Leiden. Op deze dag kunt u ook weer een bezoek brengen aan de bijenmarkt. Ook kunt u deze dag de Hortus gratis bezoeken. De Hortus is uitstekend te bereiken vanaf Leiden Centraal Station met buslijn 43. Uitstappen op het Witte Singel/Doelencomplex. De ingang van de Hortus is op ca. 150 meter van de halte aan de andere kant van de Singel. Parkeergelegenheid voor auto's is er op de Maliebaan (achter de Universiteitsbibliotheek), in de Groenhovensteeg en onder de Universiteitsbibliotheek (niet meer gratis, moet betaald worden met een chipknip, ca. 5 Euro voor een hele dag). De huurprijs van de tafels is als volgt:
1 meter: 5 Euro 2 meter: 10 Euro
3 meter: 20 Euro 4 meter: 30 Euro
Elke volgende meter kost 15 Euro meer. De standhouders kunnen hun planten uitladen bij de achteringang van de Hortus. Let daarbij op de borden. Voor verdere inlichtingen en huur van tafels kunt u contact opnemen met:
J.W. Huizer, tel: 0252-230255, email: jw-huizer@hetnet.nl of met: T. Hoekstra, tel: 071-5211454, email: tq-hoekstra@hetnet.nl

10 en 11 en 15, 17 en 18 augustus

Grootste cactus-, planten- en hobbytentoonstelling van de Benelux. In het Sint-Aloysius-

instituut, Kasteelstraat 53, 3800 Zepperen (Sint-Truiden). Inkom 2,50 Euro, kinderen beneden de 12 jaar gratis.

18 augustus

De beurs van de afdeling West-Brabant is al meer dan 30 jaar een begrip. Op de derde zondag in augustus is er weer de jaarlijkse cactus- en vetplantenbeurs. De beurs wordt gehouden in café Marktzicht, Markt 50 te Etten-Leur. Van 09.00 tot 10.00 uur opbouwen door standhouders en van 10.00 tot 15.00 uur kan het publiek de planten kopen. De planten die te koop zijn dienen geprijsd te zijn. Info en plaatsbespreken bij Evert Smienk, tel. 075-5419124 of 06-21868167.

17 en 18 augustus

In Reet (Rumst) België is er ter gelegenheid van de 45ste Lichtfeesten een Cactussen- en Succulentenshow, ingericht door Cactusweelde Antwerpen, op zaterdag 17 en zondag 18 augustus 2002, telkens van 15.00 tot 24.00h., in de wijk Kleine Landeigendom (Bibliotheek - Seringenlaan). Voor meer informatie: Marc Bostoën, tel. 03.383.67.36, Danny de Raeymaeker, tel. 03.844.51.76 of <http://www.cactusweelde.be>.

25 augustus

De Cactus- en Vetplantenbeurs van het Oosten 2002 wordt georganiseerd door de afdeling IJsselstreek/Twente van Succulenta.
Datum: ZONDAG 25 augustus 2002
Plaats: Zaal de Brug, Thorbeckesingel 2 te Zutphen
Openingstijden:
- vanaf 9.30 uur zaal open voor deelnemers of standhouders met inschrijvingsbewijs
- van 10.00 uur tot 16.00 uur voor belangstellenden.
Entree: 1,20 Euro voor belangstellenden
Planten ruilen of verkopen?
Wie een groot aantal cactussen of vetplanten (andere soorten zijn uitgesloten) wil, aanbieden op de beurs kan daartoe tafelruimte huren. De tafels zijn circa 85 centimeter breed. Bovendien zijn er buiten in de patio van zaal De Brug een beperkt aantal marktkramen te huur.
Tafelhuur:
1 meter 4,50 Euro
2 meter aaneengesloten 7,00 Euro
3 meter aaneengesloten 12,00 Euro

4 meter aaneengesloten 18,50 Euro
Marktkramen: Deze zijn ca. 4 meter lang en 85 cm breed

½ kraam 12,00 Euro,
1 kraam 24,00 Euro.

Voor elke meter extra boven de 4 meter geldt voor tafels en kramen een toeslag van 12,00 Euro per meter

Reserveren:

Wie een plaats wil reserveren op de beurs, kan dat uitsluitend doen door storting van het totaal verschuldigde bedrag op: bankrekening:

38.67.96.319 t.g.v. dhr. F.J.H. Hilge, Stokebrand 257, 7206 EE te Zutphen (tel: 0575-529610)

fhilge@netmail.nl onder vermelding van: (aantal) meters tafel of kraam inzake BEURS 2002 en uw naam + adres

Pas na ontvangst van betaling is men ingeschreven en wordt een inschrijvingsbewijs toegezonden.

Op 15 augustus 2002 sluit de inschrijving!

Reserveer dus tijdig. De mooiste plaatsen worden het eerst uitgegeven.

Verdere inlichtingen op bovenstaand adres. N.B. Natuurimporten, andere dan succulente planten, artikelen die niets met cactussen en vetplanten hebben uit te staan, zijn op deze beurs niet toegestaan!

25 augustus

Cactusvrienden Limburg vwz organiseert haar jaarlijkse "Cactus- en plantenbeurs" op zondag 25 augustus 2002, van 10.00 tot 18.00 uur.

Verkoop van o.a. cactussen, vetplanten, kamerplanten, vaste planten, enz.

Verdere gegevens:

Plaats: De Kardijk, Burgemeester Heymansplein z/n Beverlo

Inkom bedraagt 1 Euro. Alle inlichtingen en/of inschrijvingen bij:

- Mierker Geuens, Genebroekstraat 29, 3581 Beverlo. Tel. 011 - 342741 of rene.goris@pandora.be
- Paul Theunis, Acacialaan 53, 3583 Paal Tel. 011 - 428321 of theunis.paul@pandora.be

30 en 31 augustus en 1 september

Internationale najaarsshow met meer dan 40.000 planten in serre en openlucht.

Vrijblijvende verkoop van planten en alle benodigde materialen en zaaidemonstraties.

Gratis toegankelijk van 10 tot 18 uur te Wijnegem (nabij Antwerpen), Kasteellei 111. Info 0032.3.353.72.58 of <http://user.online.be/cactusvetplant> of cactusvetplant@online.be

21 en 22 september

25e Osnabrücker Kakteen- und Sukkulentenbörse Jubileumbeurs in het Berufsschulzentrum, Natruper Str. 50 (Ingang Stüverstr.) D-49076 Osnabrück. Zaterdag van 12.00 - 18.00 uur en zondag van 10.00 - 16.00 uur.

20, 21 en 22 september

ELK te Blankenberge. Dit is hét Europese weekend om uw internationale cactus- en succulentenvrienden weer te ontmoeten. Tijdens het weekend worden een 5-tal lezingen gegeven en is er een workshop. Uiteraard is er weer de grote beurs met 200 meter verkooptafel.

Voor inlichtingen en/of aanmeldingen kunt u terecht bij Jan en Annie Linden, Onderste Wehr 53, 6433 LC Hoensbroek.

Tel. 045 - 5220966.

29 september

In plaats van zoals eerder aangekondigd op 22 september zal de Internationale Succulentenbeurs plaatsvinden op zondag 29 september van 9 tot 14 uur, in het Dienstencentrum, Schoolstraat 44 te Schilde.

Deelnemers betalen 3 Euro per strekkende meter tafellengte, de toegang is vrij.

Info bij de secretaris van Leuchtenbergia:

Frans Hofkens, Sint Jobsesteenweg 93, B2930 Brasschaat.

Tel. 00 31 (0)3 663 37 93

Email: Leuchtenbergia@advalvas.be

WELKOM in de Cactus Oase Voor jong en oud

**ANNY & BERT
VAN DER MEER**

**Jongermanssteeg 6
Ruurlo Tel. 0573-451817**

Website: welcome.to/abcactus

OPEN DEURDAGEN

1 en 2 juni, van 10 tot 16 uur

- F. Grends, Dorpsstraat 714, Assendelft
 - C. Tuijn, Genieweg 11, Assendelft
- Te bezichtigen ± 6000 cactussen en andere succulenten, plus twee rotstuinen.

8 en 9 juni, 10 tot 18 uur

- Frans en Diane Thys-Brants
Antwerpse Dreef, 30, Zoersel, B

22 en 23 juni, 9 tot 19 uur

- Maurits Huygaerts
Steenweg op Oosthoven 39, Turnhout B
- Jef Verhagen
Schoolstraat 26, Turnhout B
- Willy Geruers
Hoogland 9, Lille België

29 en 30 juni van 9 tot 19 uur

- Dirk Vanbiervliet
Goedeboterstraat 42, 8460 Oudenburg,
België, 5 km van Oostende
Tel. 059 - 265091. Oppervlakte 80 m²
- Werner Wittesaele
Middelburgstraat 1, 8460 Oudenburg, België
Oppervlakte 35 m²

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

www.succulenta.nl

Dit is het elektronische verenigingsnieuws voor alle liefhebbers van cactussen en vetplanten. De leden en de afdelingen kunnen copy voor de home page aanleveren aan:
Paul C. Laney,
Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen
E-mail: pclaney@cs.com

FLORIADE

Aangezien de samenwerking met de organisatoren van de Floriade zeer moeizaam en traag verloopt, heeft het bestuur besloten om als Succulenta geen medewerking te verlenen aan de Floriade.

Iedereen die zijn of haar bereidheid heeft getoond om ondersteuning te bieden, wordt hartelijk bedankt.

Het bestuur betreurt de situatie maar ziet geen mogelijkheid meer om, gelet op de situatie, tot een passende en wervende presentatie van onze vereniging te komen. Helaas!

VERKOOP PLANTEN HEER TUYN

Ons lid de heer Tuyn (ome Cor) heeft besloten met zijn grote liefde, de cactussen, te stoppen. Zijn gezondheid laat het niet langer toe om met zijn planten bezig te zijn.

In overleg met de heer Tuyn hebben wij besloten om zijn bijzondere verzameling van vooral oudere planten aan de leden van Succulenta aan te bieden. Via een aantal "open dagen" gaan wij de planten verkopen aan de liefhebbers. De eerste dagen zullen wij houden op 1 en 2 juni a.s. Na de vakanties gaan wij hier mee door en via het Verenigingsnieuws laten wij dit aan de leden weten.

Tevens zijn op deze dagen onze clubkas en de kas van onze voorzitter, de heer Arends, geopend voor belangstellenden.

Hopende op uw welwillende medewerking,
P.K.E. Steyn, secretaris

Voor informatie en adressen, s.v.p. contact opnemen met:

C. Tuyn, Genieweg 11, 1566 NJ Assendelft,
tel. 075 - 6871578

F. Arends, Dorpsstraat 714, 1566 NJ Assendelft,
tel. 075 - 6873062

P.K.E. Steyn, Raadhuisstraat 13b, 1961 GN
Heemskerk, tel. 0251 - 313009

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN

CACTUSSEN EN VETPLANTEN V.Z.W

- 7-10 juni Meerdaagse reis naar Duitsland en Zürich
- 15 juni Bezoek aan Floriade 2002
- 22 juni Diavoordracht "Edelstenen van de verzameling" door Martien Senders
- 29 juni Beginnelingen 2: Kweken in openlucht, kennismaking met enkele geslachten + vragen
- 20 juli "Mijn verzameling, vele zeldzame planten" door Louis van Tulden
- 27 juli Beginnelingen 3: Maandverzorging, verdere kennismaking met enkele geslachten + vragen
- 17 aug. Diavoordracht "Plantengroei op Tenerife" door Albert Leroy
- 30 aug.- tot 1 sep.: Najaarsshow
- ? sep. Uitstap naar Belgische kwekerijen
- ? sep. Diavoordracht
- 12 okt. "Tussen Springbok en Kaapstad in Zuid-Afrika" door Frank Hoste
- 19 okt. Beginnelingen 4: Winterverzorging + vragen
- 16 nov. Jaarlijks etentje
- 15 dec. Diavoordracht "Mesemdroom" door Leo van de Wijngaert

Deze bijeenkomsten gaan steeds door in het lokaal 'Zevenbunder' in de Kasteellei te Wijnegem (Antwerpen). De voordracht start om 14.00 uur, maar iedereen is reeds van harte welkom vanaf 13.00 uur. Meer info op 0031/03/.353.72.58 en <http://user.online.be/cactusvetplant>.

CACTUSVRIENDEN MOL V.Z.W.

- 4 juni "Reis door ZW-USA" door A.van Zuijlen. 20.00 uur
- 16 juni Grote Ruilbeurs, Gildenzaal, Meerhout, 10.00 tot 17.00 uur
- Tenzij anders vermeld heeft alles plaats in het Volkshuis op den Rosenberg in Mol.**

"CACTUSWEELE" AFD. TURNHOUT

- 13 juni Voordracht: "Dwars door de Sierra Occidental, Mexico", Franziska & Richard Wolf, Wienerwald, Oostenrijk
- 4 juli Entdemonstraties + interne ruilbeurs
- 5 sep. Voordracht: "Mijn verzameling, uitgezonderd de Echinocerei", Fr. Cuypers
- 3 okt. Voordracht: "Asclepia", Louis van de Meuter, Bonheiden
- 7 nov. Voordracht: "Richterveld", Frank Hoste, Winkelse
- 5 dec. Wedstrijduitslagen: Zaaïen, dia's en "Plant van de maand"

Vergaderlokaal: Café "De Koekoek", Steenweg op Merksplas 48, 2300 Turnhout

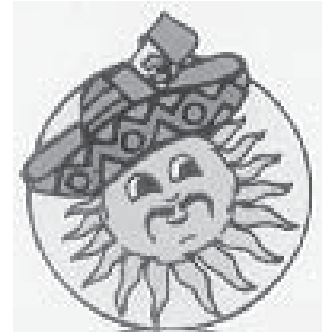
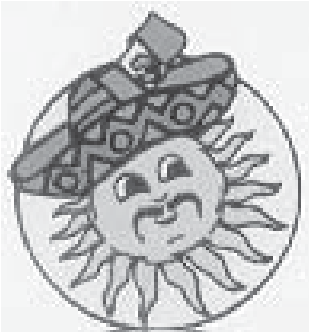
GRUSONIA

- 14 juni Om 20.00 uur in zaal Vijverhof te Tielt : Chili door Dominicus Jacobs
- 22 juni Om 16.00 uur: Groentjes bij Johan Priem, Kaaistraat 61, 8850 Ardoeie
- 7 juli Vanaf 09.00 uur: 21ste open deur van Grusonia

PR-COMMISSIE PROMOTIEMATERIAAL

De werkgroep PR heeft diverse artikelen om u bij evenementen etc. te helpen bij uw promotie-activiteiten:

- Tasjes met het verenigingslogo: 2,25 Euro (korting voor afdelingen)
 - Stickers met het verenigingslogo: 0,45 Euro (korting voor afdelingen)
 - Pakketjes met "oude" Succulenta's en aanmeldingsfolders
 - Een promotiestand (alleen te gebruiken in samenwerking met het promotieteam)
- Bestellingen, vragen en suggesties betreffende de promotie naar:
Kees Grimmelhuisen,
Stationsstraat 90
1541 LJ Koog a/d Zaan.
Tel.: 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

OPEN DAG

ZATERDAG 1 JUNI

VAN 09.00 TOT 16.00 UUR

HANDELSKWEKERIJ

UBINK BV.

MIJNSHERENWEG 20

1433 AS KUDELSTAART

TEL. 0297 326880

Voor afdelingen of leden van Succulenta bestaat de mogelijkheid om in de hal een tafel te bespreken voor de verkoop van planten, of voor promotiedoeleinden

20ste Internationale Cactusshow

Met meer dan 40.000 planten in serre en openlucht

- een unieke verzameling cactussen en andere vetplanten
- uitgebreide planten- en materiaalstand
- speciale aandacht voor het zelf zaaien met zaaidemonstraties en 700 soorten zaden verkrijgbaar
- maandelijks vakblad in kleur en kringblad
- informatie en antwoord op al uw vragen
- koffiebar met broodjes en koude dranken verkrijgbaar

31 mei, 1 en 2 juni

30 en 31 augustus en 1 september

van 10 tot 18 uur- gratis inkom

Kasteellei 111 Wijnegem (bij Antwerpen)

Org.: Cactussen en Vetplanten v.z.w. Inlichtingen : 0032.3.353.72.58

<http://user.online.be/cactusvetplant> e-mail : cactusvetplant@online.be

De grootste Belgische cactusvereniging 'Cactussen en Vetplanten' v.z.w. stelt u graag zijn vakblad in 4-kleurendruk voor.

Dit blad richt zich zowel tot beginners als gevorderden, verschijnt 11 x per jaar, wordt 2-maandelijks verzonden en dit voor slechts 14 Euro per jaar. Voor 19 Euro krijgt u bovendien het maandelijks kringblad met verenigingsinfo en andere bruikbare informatie en de jaarlijkse zaadlijst met meer dan 700 soorten. Ook vorige jaargangen (los of ingebonden) zijn nog verkrijgbaar.

Voor meer informatie of een proefnummer, neem contact op met onze secretaris en coördinator buitenland : André Van Damme, Jacobsaan 13, B-2980 Zoersel, Tel : 0032 3 384 38 65 (na 20.00 uur) fax : 0032 3 384 07 04 of bezoek onze website : <http://user.online.be/cactusvetplant>
e-mail : cactusvetplant@online.be

Nouveau : nous avons aussi une traduction en français pour nos amis étrangers.

PLANTENCENTRALE

Het doel van deze instelling is het helpen van de beginnende cactus- en vetplantenliefhebber met een beginnerspakketje. Deze leden kunnen een pakketje toegezonden krijgen met ca. 12 soorten plantjes (1 pakje per jaar, max. 3 jaar).

Gevraagd:

Aan liefhebbers die veel zaaien en zodoende veel planten over hebben, wordt gevraagd hier wat van ter beschikking te stellen voor de beginnerspakketjes. Plantjes graag (zonder pot of aarde) opsturen aan onderstaand adres.

Portokosten worden vergoed.

U wordt vriendelijk verzocht te vermelden of u inderdaad de portokosten vergoed wilt hebben. Zo ja, dan s.v.p. aangeven hoeveel en uw gironummer opgeven.

Deze beginnerspakketjes zijn aan te vragen door overmaking van 6,10 Euro op Postbankrekening 8440933 t.n.v. G. KOERHUIS, HAARLEM

**G. Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem.**

BIBLIOTHEEK

Hier slaagt men er ieder jaar weer in om een aantal nieuwe boeken en tijdschriften aan de bibliotheek toe te voegen.

Op dit moment zijn er in de bibliotheek meer dan 250 titels en tientallen tijdschriften, waarvan enkele al vanaf 1901.

Ook is een aantal wetenschappelijke boeken aanwezig. Aarzel niet om regelmatig een nieuwe catalogus aan te vragen of via de website te downloaden. De lijst is zowel in gedrukte vorm als op diskette verkrijgbaar.

Katalogus te verkrijgen in overleg met :

**W.P.C. Bervoets
Mozartstraat 108, 7391 XM Twello
Tel: 0571-272841**

VERENIGINGSARTIKELEN

- **De bewaarband** voor Succulenta
Nieuw 6,13 Euro per stuk
Tweedehands 2,27 Euro per stuk
- **Wat betekent die naam?**,
Een verklarend woordenboek van botanische namen van succulenten voor 4,55 Euro.
- **Het Discoboek** door Buining, zowel in het Duits als in het Engels. Prijs 6,80 Euro
- **Gids voor beginners**
Gids voor de verzorging van cactussen en vetplanten door Ton Pullen. Tweede, geheel herziene druk (2002). Prijs 5,00 Euro.
- **Ansichtkaarten**
Een set van 6 verschillende kaarten met afbeeldingen van succulenten voor 1,36 Euro per set.

Oude jaargangen van Succulenta:

(Backnumbers of Succulenta):

- 2001 t/m 1995 11,34 Euro per jaargang
- 1994 t/m 1980 9,00 Euro
- 1979 t/m 1950 11,34 Euro

Buitenlandse tijdschriften:

- Kakteen und andere Sukkulenten
1961 t/m 1997 voor 9 Euro per jaargang
- Cactus & Succulent Journal USA
1969 - 1975, 1977 t/m 1980
13,62 Euro per jaargang
- The National Cactus and Succulent Journal (England). 1969 t/m 1982, voor 7,36 Euro per jaargang
- Belgisch tijdschrift, 1969 t/m 2000
7,36 Euro per jaargang
- Kakteen Succulenten (voorheen DDR)
1980 voor 7,36 Euro per jaargang

- CD-Rom: Succulents in the Wild and in Cultivation, van Frans Noltee. 39,70 Euro
- CD-Rom Succulents in the Wild, deel 2, kost eveneens 39,70 Euro
- CD-Rom Cactus & Co. Echinocereus special (Italiaans/Engels): 15,50 Euro
- Informationsbrief Z.A.G. Mammillarien
1980 E 7,36; 1983 en 1984 E 3,-

Alles exclusief verzendkosten.

Vorige prijslijsten zijn hiermee vervallen; mogelijk zijn inmiddels jaargangen uitverkocht. Bij grote bestellingen zijn kortingen mogelijk. Aanvragen bij:

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort
Tel.: (00 31) (0)348 - 471083
E-mail : w.a.alsemgeest@hetnet.nl

NIEUWE LEDEN 1 MAART T/M 30 APRIL 2002

Nederland:

110783	Schackman, Mevr. T.M.	Slingebeekstraat 3	1316 SB	Almere
110775	Hoorn Succulenten, van der	Nieuwveensjaagpad 64	2441 EK	Nieuwveen
110781	Bons, Dhr. J.A.	Middelweg 1a	3281 KH	Numansdorp
110778	Westerink, Dhr. H.	Sportlaan 73	3851 CA	Ermelo
110774	Sterren, Dhr. G.M.A. van der	Karel Ensinkstraat 19	5246 GK	Rosmalen
110773	Lamoen, Mevr. Marij	Karel de Stoutestraat 14	5346 PS	Oss
110777	Verhofstad, Dhr. Th.	Oudestraat 25	5421 WB	Gemert
110782	Schets, Dhr. J.	Verdistraat 28	5751 EP	Deurne
110772	Bosman, Engelen	Scheperstraat 29	5801 EV	Venray
110780	Wohlgemuth, Dhr.	Tom Brandtstraat 35	7558 JP	Hengelo
110776	Ruiter-Bruinsma, Mevr. G. de	Romeinstraat 13	8922 AK	Leeuwarden
110779	Klift, Hinsje van der	Broedertrouw 13	9079 KX	Sint Jacobi- parochie

België

110784	Krenn, Dhr. L.R.	Eggestraat 11	B-3680	Opoeteren
--------	------------------	---------------	--------	-----------

Thailand:

110785	Bouwens, Jerry	P.O.Box 114	77110	Hua Hin
--------	----------------	-------------	-------	---------

Bericht van overlijden ontvangen van:

H.G. van Atteveld te Scheveningen

Elders op deze pagina vindt u een advertentie van Gerrit Melissen. Indien hij geen ruimte heeft, bel dan:

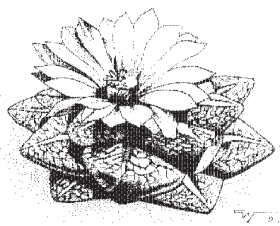
Cono's Paradise

Dorfstr. 10, D-56729 Netteköfe, Duitsland
Tel + fax : 0049 2655 3614

TE KOOP GEVRAAGD:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten. Aanbiedingen aan:
W.Alsemeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel: 0348 - 471083

CACTUSSEN EN VETPLANTENZADEN Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

**DOUGH & VICKY ROWLAND
200 SPRING ROAD, KEMPSTON
BEDFORD, ENGLAND, mk42, 8nd**

- Meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten zeldzame planten en zaden
- Verzending over de gehele wereld
- Bezoekers en groepen zijn van harte welkom
- Onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

SAMENLISTE 2002

Reichhaltiges Angebot von Kakteen und Sukkulente-Samen.

Alle Lophophora-Samen

**G.Köhres, Postbox 1217
D-64387 Erzhausen
Deutschland
Fax 0049 6150 84168
www.koehres-kaktus.de**

British Cactus & Succulent Society

Het Journaal van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat zowel artikelen van wetenschappelijke aard als verenigingsnieuws en artikelen van lezers.

Eenmaal per jaar publiceren wij Bradleya voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Compleet lidmaatschap inclusief Bradleya:

In de EEG 22.00 pond
Buiten de EEG 24.00 pond
Excl. Bradleya resp. 12.00 en 13.00 pond
Overzeese bestemmingen per luchtpost.
Vorige nummers verkrijgbaar.

Verdere informatie bij:

**Hon. Membership Secretary
Mr.D.V.Slade, 15 Brenwood Crescent,
Hull road, York YO1 5HU, England**

TE KOOP GEVRAAGD

Bent u genoodzaakt, om welke reden dan ook, uw cactusverzameling van de hand te doen neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Tel: 0346-213366

SUCCULENTA

REDACTIONEEL

Henk Viscaal

Bloeiende planten hebben altijd een bepaalde uitwerking op mensen. Dit kan uiteenlopen van verbazing, verwondering, of soms ongeloof, zeker wanneer men een bepaalde plant nog nooit heeft zien bloeien. Zo liep ik gisteravond even bij de buurtjes binnen om een wit bloeiende echinopsis te laten zien, die tegelijkertijd twee bloemen open had staan. Ook zij hadden dit nog nooit gezien en keken mij dan ook met bewonderende blikken aan. Een ieder van ons cactusliefhebbers weet echter dat echinopsissen toch tot de makkelijkere bloeiende soorten behoort. Ondanks dat bekruipt je een zeker gevoel van trots wanneer zo'n plant in je verzameling gaat bloeien.

Vanavond had ik weer kunnen gaan, want een tweede exemplaar stond nu te bloeien, maar dit keer met een iets kortere bloembuis. Er stonden echter drie bloemen op de plant, ook weer wit. Als je dan ziet wat er allemaal aan vooraf gaat voordat de bloemknop open gaat, kan ik me voorstellen dat iemand over dit fenomeen een hele artikelenserie in ons maandblad schrijft. Ook al zit er iets routinematigs in, er zal altijd een bepaalde spanning blijven met betrekking tot het open gaan van de bloem. Het is alsof de plant op deze wijze wil zeggen: "Bedankt baas, je hebt me weer prima verzorgd en daarom beloon ik je met deze bloemenpracht".

Misschien, of zelfs waarschijnlijk, zijn er wel planten die veel fraaiere bloemen leveren dan de ons zo geliefde cactussen, maar toch.... we hebben deze hobby niet voor niets gekozen en op deze manier zien we weer wat terug van al die investeringen die we in tijd, moeite en werk gedaan hebben.

Vreemde jongens en meisjes natuurlijk, die cactusliefhebbers, zijn ze een heel jaar in de weer om één avond per jaar te staan kwelen en kwijlen bij een bloem die het de volgende dag al weer voor gezien houdt en als de bekende vaatdoek slap langs het plantenlichaam hangt. Heb je dan geluk dat er nog een aantal knoppen op de plant zit, dan kan dat ritueel zich nog een paar keer herhalen voor dat jaar en dat was het dan. We moeten vervolgens de rest van het jaar tegen een plant aankijken die waarschijnlijk nooit een schoonheidsprijs zal halen, maar als echte liefhebber nemen we dat voor lief en teren we de rest van het jaar op de herinnering aan al dat moois dat we gedurende een avond hebben mogen aanschouwen.

Wel weten we, dat, wanneer we de plant de winter door krijgen, we het volgende jaar weer gedurende een of meerdere avonden van al dat fraais mogen genieten. Misschien wel een erg simpele voorstelling van zaken, maar zo werkt het bij mij al jaren lang en de magie van het in bloei komen van de planten is bij mij nog steeds niet uitgewerkt. Ik kan iedere keer weer intens genieten van de kleinste bloempjes, waarbij ik al lang ben afgestapt van het idee dat een plant bijzonder en apart moet zijn om er veel plezier van te kunnen hebben. Natuurlijk staan er in mijn verzameling ook een aantal planten die in een rariteitenkabinet beslist niet zouden misstaan. Daarnaast echter heb ik vele planten die als heel gewoontjes betiteld zouden kunnen worden, maar die van zo een schoonheid zijn als ze bloeien, dat ik ze beslist niet meer in de verzameling zou willen missen.

JONG GELEERD ...

MONADENIUM RITCHIEI

Johanna Smit-Reesink

De naam monadenium betekent: met één honingklief. Monadeniums behoren tot de euphorbia's en hebben dus giftig melksap.

Ze komen oorspronkelijk uit Kenya.

De stam van de plant kan tot 40 cm lang worden. Er zitten horizontaal ruitvormige knobbeltjes op. Vaak liggen de stammen en dan kan er een aantal zijtakken ontstaan. Dat kan dan een heel warrig bosje worden. De vorm hangt heel erg af van de groeiomstandigheden. De korte doorns zijn bruinig en de vlezige blaadjes, die gewoonlijk wat donkerder groen zijn dan de stammen ontstaan op de nieuwgroei in het zomerseizoen. De blaadjes blijven heel lang zitten.

Net als bij euphorbia's krijgen de planten echt kleine bloempjes, die omringd worden door schutblaadjes, waar vaak

een "klepje" op zit. De bloempjes verschijnen in het zomerseizoen en met een beetje geluk worden ze gevolgd door kleine groene zaadbesjes.

De planten houden van vrij hoge temperaturen en een goed doorlatende grond. Ze zijn erg gevoelig voor teveel water, dus giet spaarzaam en zorg voor een goede afwatering. Je kunt ze in de zomer best op een zonnig plekje buiten zetten. Zet ze dan op een paar kiezelsteentjes. Op die manier maak je het "pissebedden" en andere beestjes wat moeilijker om binnen te komen.

In de winter houd je ze natuurlijk droog en net als euphorbia's op kamertemperatuur. Als je ze wat kouder overwintert gaan de blaadjes er helemaal van af.

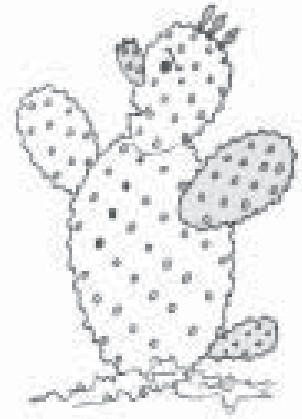
Monadenium ritchiei kan heel gemakkelijk gestekt worden door er stammetjes van af te nemen, deze te laten drogen en opnieuw op te zetten.

Dat heb ik een paar jaar geleden zelf ongewild ervaren toen ik buiten planten aan het verzorgen was en per ongeluk tegen een pot met "ritchiei's" aanschopte!

Plotseling had ik een heleboel stekjes! En nu hebben veel leden van mijn afdeling ook "ritchiei's". Ra, ra, hoe kan dat?

Tot de volgende keer!

**Prins Willem Alexander-
laan 104,
6721 AE Bennekom**

Monadenium ritchiei

Foto: Henk Viscaal

VOOR HET VOETLICHT (4)

Bertus Spee

Harrisia (Eriocereus) martinii Ricc.

Deze tot wel 2 meter hoog groeiende, dunne zuilcactus wordt zelden gekweekt om zijn sierwaarde. Veel liefhebbers zullen deze plant vooral kennen als een goede entstam voor kleinblijvende soorten. Het is dan ook een zusje van *Eriocereus jusbertii*. Laten we ze echter doorgroeien dan zijn ze al bloeibaar bij 50 cm hoogte. De prachtige witte bloemen kunnen wel 15 cm lang worden. De planten zijn afkomstig uit Argentinië en kunnen in de zomer best wel wat water verdragen. We planten ze in een humusachtig substraat waarbij we ze om de 2 jaar verplanten vanwege de flinke wortelvorming. In de winter koel en bijna droog houden bij een minimum temperatuur van 10 °C. Ze zijn te vermeerderen door zaaïen of stekken.

Harrisia martinii Foto's van de schrijver

Eulychnia saint-pieana Ritt.

Een prachtige, decoratieve zuilcactus die we maar zelden in een verzameling tegenkomen. De soort is afkomstig uit het noorden van Chili (Atacama). In de natuur worden ze wel 4 meter hoog, waarbij ze vele zijtakken vormen (*Eulychnia* betekent mooie kandelaar). Deze planten groeien erg langzaam en het onderste deel van de stam verhout op den duur en wordt nogal lelijk. Dit is op te lossen door het mooie gedeelte van de plant af te snijden en opnieuw te bewortelen. In ons klimaat zullen we ze zelden in bloei zien. In Chili groeien ze tot vlak aan de kust, waar het echter bijna niet regent. We dienen daarom ook zuinig met water te zijn. Regelmatig nevelen zal de planten ook goed doen. Koel en droog overwinteren en oppotten in een mineraalrijk doorlatend grondmengsel. Vermeerderen uit zaad (wordt zelden aangeboden) of stek.

Eulychnia saint-pieana

Cleistocactus sp.

Van midden Argentinië, Paraguai, Bolivia en Peru zijn de thuislanden van het geslacht *Cleistocactus*. Deze slanke zuilcactussen groeien in het Andesgebergte tot op 3000 meter hoogte. Het geslacht *Cleistocactus* bestaat uit ruim 60 soorten en variëteiten. Sommige soorten kunnen twee meter hoog worden. Ze spruiten aan de basis en vormen zo flinke groepen. De bedoorning is meestal erg dicht en zeer fijn, in kleur variërend van wit tot donkerbruin. Het geslacht valt verder vooral op door de vaak mooi gekleurde bloemen die wel 7 cm lang kunnen worden. Ze gaan echter nauwelijks open (Cleisto betekent "gesloten bloem", de stamper steekt meestal wel buiten de bloem uit, zodat de bloemen bestoven kunnen worden door kolibries).

Na een koele droge winterrust kunnen deze planten rijk bloeien als ze voldoende licht en zon krijgen. In de zomer vragen ze regelmatig een flinke watergift en af en toe wat extra mest daar het nogal snelle groeiers zijn. Om de twee jaar verpotten in een mineraalrijk substraat is aan te bevelen. Vermeerderen is eenvoudig door stekken of te zaaien.

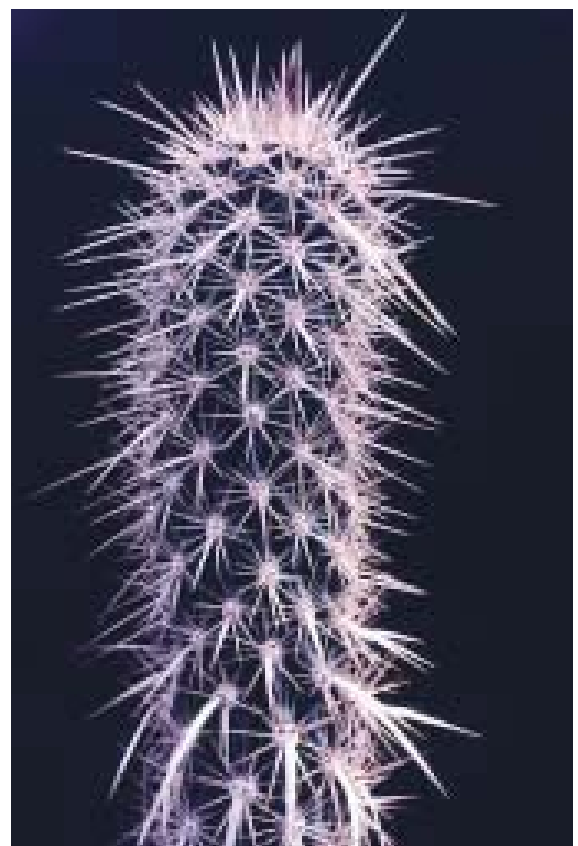

Cleistocactus spec.

Machaerocereus eruca Br. & R. 1920

Deze opvallende plant heeft zijn naam te danken aan de platte, dolkvormige middendoorns en zijn kruipende groeiwijze. In de natuur, in Baja California (Mexico), kunnen ze wel meters lang worden. Jonge planten tot een halve meter kunnen nog rechtop groeien. Ze vormen dan al luchtwortels aan de zijanten van het plantenlichaam. We kunnen ze dan onderaan afsnijden en b.v. in een stuk dakgoot leggen en verder laten groeien op een zanderig substraat met weinig humus, verder niet te koud en droog overwinteren, in de zomer om de paar weken een flinke watergift. Bloemen zullen we in cultuur niet snel te zien krijgen. Ze vragen erg veel licht en zon en dit zal de prachtige zilvergrijze bedoorning ook ten goede komen.

Deze planten zijn te vermeerderen door stekken en zaaien.

Machaerocereus eruca

**Diepeneestraat 4,
4454 BJ Borssele**

MOOIE EN INTERESSANTE HAWORTHIA'S VOOR DE VERZAMELAAR. DEEL 9

Ingo Breuer

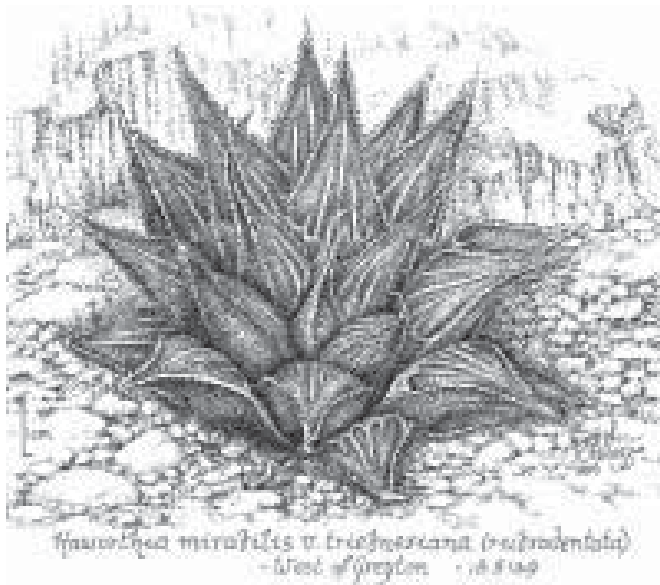
Haworthia mirabilis var. sublineata (Poelln.) M.B. Bayer

H. mirabilis var. *sublineata* werd in 1938 door Karl von Poellnitz in Feddes Repertorium specierum novarum regni vegetabilis 44: 135 als *H. triebneriana* var. *sublineata* beschreven. De naam "sublineata" betekent "met weinig strepen". De type vindplaats is in de buurt van Bredasdorp (3420CA). De tot nu bekende vondsten geven aan, dat het verspreidingsgebied tot Bredasdorp beperkt is.

Deze variëteit van *H. mirabilis* verschilt in diverse opzichten van de twee reeds eerder genoemde variëteiten. De bladeren zijn duidelijk kleiner en slanker en hebben slechts weinig lengtestrepen, waarvan er een de bladtop bereikt. Ze spruit sterker, heeft vooral een anders gebouwde bloemtros en een andere bloeitijd. Ten noorden van Bredasdorp vinden we ook ongetande vormen. In de cultuur is ze minder gevoelig dan de andere variëteiten en ze kan makkelijk via zijspruiten vermeerderd worden.

***H. mirabilis* var. *sublineata* IB 4566 ten N van Bredasdorp (3420CA) Breuer 1999**
Foto's van de schrijver

H. mirabilis var. triebneriana IB5129 ten W van Greyton (3419BA) Coccozza 1999

H. mirabilis var. sublineata IB 5677 ten Z van Bredasdorp (3420CA) Coccozza 1999

H. mirabilis var. sublineata IB5677 ten Z van Bredasdorp (3420CA) Breuer 1999

**Kirchstrasse 36,
D-52382 Niederzier,
Duitsland.
E-mail:
ibreuer@t-online.de**

**Vertaling:
Ben Zonneveld**

HET REBUTIA PYGMAEA - COMPLEX

Ton Pullen

Inleiding

Dit plantje verdient met recht de kwalificatie 'klein maar fijn'. Ondanks de geringe afmetingen [pygmaea = dwergachtig] heeft het echter alles in zich wat een cactus zo aantrekkelijk maakt: het is eenvoudig te kweken en te verzorgen, is niet koudegevoelig, bloeit al uitbundig op jonge leeftijd, en groeit niet snel de kas of vensterbank uit. Problemen komen pas om de hoek kijken, als je in de taxonomie duikt.

Ondanks haar bescheiden afmetingen heeft zij al een hele geschiedenis achter de rug.

Daarnaast bestaat er een groot aantal taxa die als aparte soort, ondersoort, of variëteit beschreven zijn, maar tot de directe vormenkring van *R. pygmaea* behoren of er gewoon synoniem aan zijn. Dat is de reden voor mij om in de titel van deze bijdrage van een **Rebutia pygmaea - complex** te spreken.

Taxonomie.

Van deze soort werd voor het eerst melding gemaakt in 1905, toen een zekere heer R.E. Fries de plant beschreef als *Echinopsis pygmaea*. Een fascimile-reproductie van deze eerstbeschrijving is te vinden in Rausch' boekwerk *Lobivia '85*, p. 113. Het bekende duo Britton & Rose brengt de plant onder in het geslacht *Rebutia*, een geslacht dat in 1895 door Karl Schumann bedacht was, genoemd naar Pierre Rebut (1830-1898), een Franse wijnboer en cactuskweker.

Vanaf 1922 heet onze plant dus *Rebutia pygmaea* (Fries) Br.& R.

Backeberg (1936) maakt er een *Lobivia* van; later (1959) herzielt hij zijn mening en wordt het *Mediolobivia pygmaea* (Fries) Backbg.

Door de jaren heen is er nogal wat verschil van mening geweest. Sommige auteurs beschouwen *Mediolobivia* als een zelfstandig genus; anderen zien er niet meer dan een subgenus van *Rebutia* in. Soms zelfs verandert dezelfde auteur enkele malen van mening.

Er is ook een aantal pogingen gedaan *Rebutia* in te delen in subgenera en secties. Het is uitdrukkelijk niet mijn bedoeling hier de complete, zeer ingewikkelde historie van de nomenclatuur van *Rebutia* uiteen te zetten. Daartoe zouden vele pagina's nodig zijn. Ik verwijs hier slechts naar de publicaties van Mosti (1999, 2000). De taxonomische diehards onder U kunnen daar hun hart ophalen.

Slechts zijdelings vermeld ik, wat voor dit verhaal van belang is en dat de hier behandelde planten soms ook onder de naam *Digitorebutia* Buining (als naam voor een genus, subgenus of sectie) bekend geweest zijn.

Het beter bekende *Mediolobivia* kan slechts als naam voor een (sub)genus worden gebruikt, op het niveau van 'sectie' heeft *Digitorebutia* prioriteit.

Ritter (1980) vermeldt dat de typevindplaats van *R. pygmaea* gelegen is bij Yavi, in de Argentijnse provincie Jujuy, dichtbij de Boliviaanse grens. Bij de 13 km verder gelegen grensplaats La Quiaca groeit, aan beide zijden van de grens, een plant, die in alle opzichten overeenkomt met *R. pygmaea*. Ritter vermeldt verder nog het voorkomen, 80 km naar het zuiden, van *R. haagei*, een soort die 'niet met *R. pygmaea* mag worden verwisseld, zoals Backeberg deed, die *R. haagei* synoniem aan *R. pygmaea* stelde...' Zoals bekend waren Ritter en Backeberg geen vrienden...

1. *Rebutia pygmaea*, bloemen

2. *R. pygmaea* 'Canacruzensis'

3. *R. pygmaea* 'Diersiana'

4. *R. pygmaea* 'Elegantula' WR 502

5. *R. pygmaea* 'Eos' WR 333

6. *R. pygmaea* 'Friedrichiana'

7. *R. pygmaea* 'Haagei'

8. *R. pygmaea* 'Ischayachensis'

Rausch (1985), een van de kenners bij uitstek van dit soort plantjes, handhaaft zijn eigen inzichten: hij beschouwt deze en andere verwante soorten als lobivia's.

Hunt (1992) erkent in de door hem samengestelde Cites Cactaceae Checklist *R. pygmaea* als goede soort. Tevens brengt hij een aantal andere taxa als synoniem onder bij *R. pygmaea*. In de tweede editie van de Checklist (Hunt, 1999) worden niet minder dan 46 namen als synoniem onder *R. pygmaea* geschoven. Een groot deel van deze synoniemen betreft planten, die door verschillende auteurs als aparte soort beschreven zijn. Ik ga deze hele lijst hier niet opnoemen; de geïnteresseerde liefhebber kan dit gemakkelijk zelf opzoeken.

Ook *Rebutia haagei*, die abusievelijk was weggelaten in de eerste druk, wordt nu aan het rijtje synoniemen toegevoegd.

Pilbeam (1997) betreft deze extreme 'lumping' vanuit het oogpunt van de liefhebber. "Ik kan de meeste 'variëteiten' van *R. pygmaea* op 10 meter afstand als zodanig herkennen, dus zeker bij nadere beschouwing" zegt hij. Met andere woorden: een aantal voor ons, liefhebbers, goed herkenbare soorten en/of variëteiten dreigt te verdwijnen, wanneer wij al deze planten op een grote taxonomische hoop gooien. Immers, zij worden dan op den duur ook niet meer 'apart gehouden' door de liefhebbers en kwekers, zodat er onderling bestoven gaat worden en er ook geen zaden meer apart verzameld zullen worden. Een aantal van de eerder als eigen soort beschreven planten zijn voldoende afwijkend en voor de liefhebber interessant genoeg om als zodanig herkenbaar te zijn en te blijven.

Pilbeam stelt met nadruk, dat het niet zijn bedoeling is zich uit te spreken over controversiële taxonomische kwesties, maar slechts het materiaal, dat anderen voor hem beschreven hebben opnieuw te beschrijven en af te beelden. Toch ontkomt hij er hier en daar niet aan zich impliciet

uit te spreken over zijn mening over Hunt's lijst.

De oplossing, die Pilbeam in zijn boek kiest, is een typisch compromis: Hij benoemt alle planten uit dit complex onder *R. pygmaea*, zonder zich uit te spreken over de infraspecifieke status, met de aanduiding beneden de rang van soort tussen quotjes, alsof het cultivars waren.

Wetenschappelijk gezien is op deze werkwijze wel het een en ander aan te merken. Mosti (1999) geeft dan ook aan, dat deze werkwijze volgens de nomenclatuurregels illegaal is. Vanuit het oogpunt van de liefhebber vind ik het echter voorlopig zo slecht nog niet: We doen recht aan de wetenschappelijke opvattingen van Hunt c.s., die momenteel en voor zo lang het duurt de toon aangeven, maar houden de oorspronkelijk beschreven namen wel als zodanig in stand, apart en herkenbaar. Want wellicht breken er andere tijden aan...

Beschrijving

Rebutia pygmaea (Fries) Br. & R.

Syn.: *Echinopsis pygmaea* Fries 1905

Mediolobivia pygmaea

Lobivia pygmaea

Plantenlichaam enkelvoudig of spruitend vanuit een verdikte peenwortel, zodevormend, donkergroen. Afzonderlijke hoofdjes kort cilindervormig, tot 10-30 mm hoog en 12 - 20 mm in diameter.

Ribben 8 - 12, opgelost in kleine tuerbels. Areolen 1,5 mm lang, wat wollig, voorzien van 9 - 12 randdoorns, 2-3 mm lang, aanliggend en naaldvormig, wit tot grijs. Meestal geen middendoorn.

De bloemen komen tevoorschijn uit de lagere delen van de plant. Zij zijn 18 - 25 mm lang, 30 - 35 mm in doorsnede, oranje, oranjerood tot rood, soms met een magenta rand. De schubben op de bloembuis zijn klein, met haar in de oksels. Vrucht bolvormig, 6 mm dsn.

Type-locatie : Yavi, Jujuy, Argentinië.

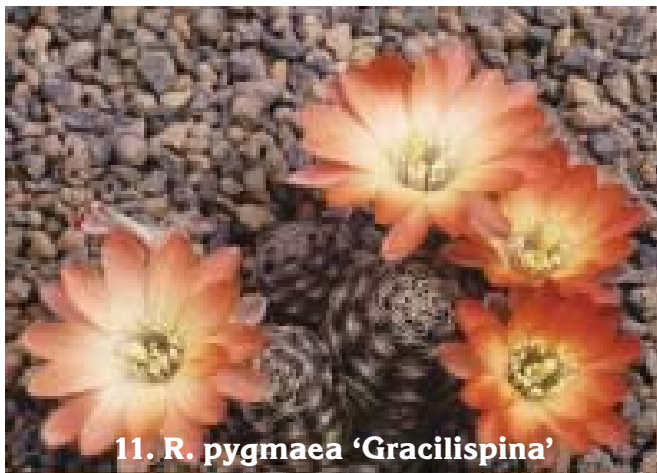
Verspreiding : Bolivia en NW-Argentinië.

9. *R. pygmaea* 'Mudanensis WR 689'

10. *R. pygmaea* 'Orurensis'

11. *R. pygmaea* 'Gracilispina'

12. *R. atrovirens* 'Haefneriana'

13. *R. rutiliflora* (= *R. pygmaea* 'Diersiana')

14. *R. rosalbiflora*

Foto's van de schrijver

Cultuur

Het kweken van deze planten is niet bijzonder moeilijk. Zij komen van grote hoogte en hebben derhalve een grote lichtbehoefte. Schermen is absoluut niet nodig. Geef ze zoveel mogelijk licht en veel frisse lucht, vooral in de warme zomermaanden, en U krijgt een mooie, compact groeiende

plant. De planten groeien goed in een voedzaam, licht zuur, maar goed drainerend grondmengsel, regelmatig verpotten (om de 2 à 3 jaar voor volwassen planten) doet ze zichtbaar goed. Volgens mijn ervaring doen deze planten het ook uitstekend in lava, natuurlijk met een adequate voedingsoplossing met de juiste pH. Verpotten

doe ik tussen eind december en eind januari, februari kan ook nog. Bij helder weer kunnen we in maart beginnen de planten aan de groei te brengen door te nevelen. Een misverstand is, dat men dat met succes kan doen op willekeurig welk tijdstip van de dag. Bedenken we echter, dat we met nevelen de nachtelijke dauw proberen na te bootsen, dat moeten we eigenlijk 's nachts of heel vroeg in de morgen nevelen, zodat de planten een paar uur de tijd hebben het vocht te absorberen. Nevelen in een zonnige kas om tien uur 's ochtends is naar mijn mening zinloos. Het vocht is binnen enkele minuten weer verdampt.

De hier behandelde planten bloeien in het voorjaar. Afhankelijk van de standplaats, van de hoeveelheid (zon)licht en de temperatuur, kan de knopvorming in februari/maart beginnen, waarna de planten tussen eind maart en begin mei gaan bloeien. Eind mei is het met de bloei afgelopen, hoewel een enkele plant nog wel eens later een bloem kan produceren.

Vooral in het voorjaar, direct na de bloei, hebben deze planten veel water nodig. Laat het substraat echter wel volledig opdrogen voordat u opnieuw giet.

Na half september geven we geen water meer, zodat de planten in oktober droog komen te staan. In de loop van de winter trekken ze zich wat terug en schrompelt het plantje wat in. Na de eerste watergift in het voorjaar herstelt het zich snel. Bij droogte kan deze soort behoorlijk wat koude, zelfs vorst verdragen.

Van de meeste soorten uit deze groep (of zo U wilt variëteiten) zijn zaden te koop. Meestal is het uitzaaien en ontkiemen op onderwarmte geen probleem. Met wat zorg zijn de zaailingen in twee jaar tot bloeiende plantjes op te kweken.

Zoals alle *rebutia*'s hebben ook deze plantjes te lijden van rode spintmijt. Een vochtige omgeving (nevelen!) vooral in droge periodes met een lage luchtvochtigheid, vermindert dit probleem aanzienlijk. Toch zal men er, vooral met een grote

collectie, niet aan ontkomen enkele malen per jaar te spuiten met een insecticide, waarbij U natuurlijk alle voorgeschreven voorzorgsmaatregelen in acht dient te nemen.

Een aantal planten uit dit complex zal ik hierna met u doornemen.

Daarbij begin ik met de taxa, die door Pilbeam onder *R. pygmaea* worden gerangschikt.

Niet al deze planten zijn even wijdverbreid in de verzamelingen aanwezig.

Van deze planten vermeld ik eventueel bekende synoniemen. Die waar de auteursnaam + jaar van publicatie achter vermeld is, betreft de naam waaronder het taxon oorspronkelijk gepubliceerd is. In het kort geef ik daarna aan, waarin het taxon verschilt met *R. pygmaea*. De vindplaats wordt vervolgens vermeld, alsmede bekende veldnummers.

R. pygmaea 'Atrovirens'

Syn.: *Digitorebutia diersiana* var. *atrovirens* Rausch 1975.

Lobivia pygmaea var. *nigrescens*.

Vorm met violet getinte stammetjes en geelbruine areolen, grote gele bloemen. Bolivia, Chuquisaca, Cinti, bij Culpina, 3200 m. WR633.

R. pygmaea 'Canacruzensis'

Syn.: *Rebutia canacruzensis* Rausch, 1976

Lobivia haagei var. *canacruzensis*.

Vorm met bleekroze bloemen. Bolivia, Chusquisaca, bij Cana Cruz, 3700 m. WR 642

Foto 2

R. pygmaea 'Colorea'

Syn.: *Rebutia colorea* Ritter, 1977.

Lobivia pygmaea var. *colorea*.

Vorm met forse groeiwijze, een olijf-groen, paars aangelopen plantenlichaam en glanzend karmijnrode bloemen.
Bolivia, Tarija, bij Iscayachi, 3500 m.
WR 660, FR 1106

R. pygmaea 'Crassa'

Syn.: *Lobivia haagei* var. *crassa* Rausch, 1987.

Rebutia crassa.

Vorm die groter en breder uitgroeit dan het type.

Bolivia, Tarija, Cuesta de Sama, Iscayachi.

WR 501

R. pygmaea 'Diersiana'

Syn.: *Rebutia diersiana* Rausch, 1975.

Lobivia pygmaea var. *diersiana*

Rebutia rutiliflora.

Vorm met helder gele tot goudgele bloemen.

Bolivia, Chuquisaca, zuid Cinti, bij Culpina, 3200 m.

WR 631, FR 1113.

Foto 3

R. pygmaea 'Elegantula'

Syn.: *Lobivia haagei* var. *elegantula* Rausch, 1987

R. oligitifformis Hort.

Rebutia haagei var. *elegantula*.

Kleinere, zodevormende vorm, met bolvormige, nauwelijks verlengde stammetjes.

Argentinië, Jujuy, Rio San Juan de Oro.

WR 502

Foto 4

R. pygmaea 'Eos'

Syn.: *Digitorebutia eos* Rausch, 1972.

Mediolobivia eos

Lobivia haagei var. *eos*

Rebutia rosalbiflora

Bloemen wit tot roze, soms met een donkerroze middenstreep, tamelijk groot.

Areolen dragen een middendoorn.

WR 333.

Foto 5

R. pygmaea 'Friedrichiana'

Syn.: *Rebutia friedrichiana* Rausch, 1976.

R. odontopetala

Lobivia pygmaea var. *friedrichiana*

Rebutia pygmaea var. *friedrichiana*

Een van de grotere vormen, tot 5 cm hoog en 3 cm in doorsnede. Grijsgroen, paarsrood aanlopend. Helder oranje-rode bloemen.

Bolivia, Chuquisaca, zuid Cinti, bij La Cueva, 3500 m.

WR 646, WR 646a, FR 757a.

Foto 6

R. pygmaea 'Haagei'

Syn.: *Rebutia haagei* Fric & Schelle, 1930.

Lobivia neohaageana

Mediolobivia haagei

Digitorebutia haagei.

Lobivia haagei.

Clusterende vorm met vrij klein blijvende stammetjes, bloemen bleekroze tot rood, relatief groot.

Argentinië, Salta en Jujuy, 3500 m en hoger.

WR 35, 35a, 35b, 295a,

507,507a,577,690a,745,750,752,776,825a;FR 57; Lau 431, 519.

Foto 7

R. pygmaea 'Iscayachensis'

Syn.: *Rebutia iscayachensis* Rausch, 1977.

Lobivia pygmaea var. *iscayachensis*.

Vorm met relatief langere doortjes en grotere bloemen.

Bolivia, Tarija, Mendez, bij Iscayachi.

WR 355b, FR 1120,1122.

Foto 8

R. pygmaea 'Knizei'

Syn.: *Lobivia pygmaea* var. *knizei* Rausch, 1987.

Rebutia knizei

Vorm met een middendoorn en gele bloemen

Bolivia, Oruro, Challapata, bij Pazna, 3800 m.

WR 676a, KK 969.

R. pygmaea 'Minor'

Syn.: *Rebutia diersiana* var. *minor*
Rausch, 1979.
Lobivia pygmaea var. *minor*
Rebutia minor

De kleinste bekende vorm met zeer donker gekleurde stammetjes, geel tot oranje gele bloemen
Bolivia, Chuquisaca, zuid Cinti, Culpina, 2600 m.
WR630.

R. pygmaea 'Mudanensis'

Syn.: *Rebutia mudanensis* Rausch, 1976.
Lobivia haagei var. *mudanensis*
Rebutia haagei ssp. *mudanensis*

Robuuste plant, met lichtgekleurde bedoorning, areolen met bruine wol, soms een middendoorn, bloemen bleek oranje-roze.

Argentinië, Salta, ten oosten van Mudana, 3500 - 4300 m.
WR 689.

Foto 9**R. pygmaea 'Nazarenoensis'**

Syn.: *Digitorebutia nazarenoensis*
Rausch, 1979.
Lobivia haagei var. *nazarenoensis*
Rebutia nazarenoensis

Lijkt veel op de vorige, bloemen wat donkerder.
Argentinië, Salta, bij Nazareno, 3350 m.
WR484, MN0136.

R. pygmaea 'Orurensis'

Syn.: *Lobivia orurensis* Backeberg, 1935
Rebutia pygmaea
Mediolobivia haagei var. *orurensis*
Digitorebutia orurensis
Lobivia haagei var. *orurensis*
Mediolobivia pectinata var. *orurensis*
Mediolobivia orurensis
Pygmaeolobivia pygmaea

Vorm met tweekleurige bloemen, sterk clusterend.

Bolivia, Oruro, Poopo, 3800 m.
FR 339, WR210, KK968.

Foto 10**R. pygmaea 'Pallida'**

Syn.: *Rebutia pallida* Rausch, 1977.
Lobivia haagei var. *pallida*

De bloemen van deze vorm zijn roze met bleek oranje, soms met bruinige middenstreep.

Bolivia, Chuquisaca, zuid Cinti, bij La Cueva, 3500 m.
WR645.

R. pygmaea 'Pelziana'

Syn.: *Lobivia haagei* var. *pelziana*
Rausch, 1987.
Rebutia pelziana

Vrij schaars bedoornde vorm met roze-rode bloemen.

Argentinië, Jujuy, bij Tafna, 3600 m.
WR333a.

R. pygmaea 'Polypetala'

Syn.: *Lobivia pygmaea* var. *polypetala*
Rausch, 1987.
Rebutia polypetala

Kort-cylindrische vorm met oranjerode bloemen, met relatief veel bloemblaadjes.
Bolivia, Potosi, Cuchu Ingenio, 3700m.
WR301.

R. pygmaea 'Tafnaensis'

Syn.: *Lobivia pygmaea* var. *tafnaensis*
Rausch, 1987.
Rebutia tafnaensis

Spaarzaam uitstoelende vorm, stammetjes bolvormig tot kort-cylindrisch, bloem oranjerood.

Mosti (2000) maakt er een eigen soort van.
Argentinië, Jujuy, bij Tafna, 4000m.
WR508a.

R. pygmaea 'Violaceostaminata'

Syn.: *Rebutia pygmaea* var. *violaceostaminata* Rausch, 1987.
Rebutia violaceostaminata

Hunt spelt deze naam abusievelijk als *R. violacistaminea*.

Mosti vindt ook van deze plant dat zij de status van eigen soort verdient.

15. *R. torquata*.

Vorm met oranje bloemen aan korte gedrongen stammetjes.

Bolivia, Chuquisaca, zuid Cinti, bij La Cueva, 3300 m.
WR742.

R. pygmaea 'Violascens'

Syn. : *Rebutia violascens* Ritter, 1977.

Lobivia pygmaea var. *violascens*

De naam van deze vorm slaat op de kleur van de stammetjes, bloemen kersrood.
Bolivia, Chuquisaca, Nor Cinti; Cochabamba, Macha; Potosi, Llallagua.
FR 352,WR295f.

Hunt (1999) brengt nog een aantal andere namen onder bij *R. pygmaea*. Er zit een aantal obscure soorten tussen, waarvan ik vermoed dat ze niet of nauwelijks in de verzamelingen aanwezig zijn.

Het gaat om: *R. gracilispina*, *haefneriana*, *iridescens*, *lanosiflora*, *mixta*, *mixticolor*, *odontopetala*, *pauciareolata*, *paucicostata*, *pectinata*, *pseudoritteri*, *rosalbiflora*, *rutiliflora*, *salpingantha*, *torquata*, *tropaeolipicta*, *villazonensis*, *yuncharasensis*, *yuquinensis*.

Van een paar van deze planten wil ik in het kort iets meer zeggen.

R. gracilispina
is een plant, die door Ritter (1977) beschreven werd van de Boliviaanse vindplaats Mal Paso. FR 1118. **Foto 11**

R. haefneriana

Syn.: *Mediolobivia haefneriana* Cullmann, 1955
Lobivia atrovirens var. *haefneriana*.
R. atrovirens 'Haefneriana'
Rebutia haefneriana.

Volgens Hunt (1992) behoort dit taxon tot *Lobivia atrovirens*. In 1999 verwijst hij naar WR 505A *R. pygmaea*. Ook Pilbeam verwijst naar *L. atrovirens*. Mosti (2000) maakt er een zelfstandige soort van onder *Rebutia*.

Foto 12

R. pauciareolata Ritter, 1977

wordt door Pilbeam als goede soort opgevat. Hunt verwijst dit taxon naar *R. pygmaea*.
Bolivia, Tarija, Mendez, San Antonio. FR 1121.

R. rosalbiflora Ritter, 1977

Pilbeam zegt van deze soort, dat het twijfelachtig is of er ooit planten van Ritter in omloop zijn gekomen. De planten, die nu onder deze naam in omloop zijn hebben bleekroze bloemen en doen meer denken aan *R. pygmaea* 'Canacruzensis'. Mijn plant behoort ook tot die laatste categorie.
Bolivia, zuid Chicas, Mal Paso
FR 1115.

Foto 14.

R. rutiliflora Ritter, 1977

Syn. *Lobivia pygmaea* var. *diersiana*.
Deze plant behoort tot *R. pygmaea* 'Diersiana' (zie aldaar). **Foto 13**

R. torquata Ritter & Buining, 1977

Pilbeam beschouwt dit als een goede soort, evenals Mosti. Hunt verwijst naar *R. pygmaea*.

Bolivia, Potosi, zuid Chicas, Mal Paso.
Zie ook mijn bijdrage in *Succulenta* 1988, p.217 (Pullen,1988).
FR1117. **Foto 15**

R. tropaeolipicta Ritter, 1977.

Pilbeam beschouwt dit als een zelfstandige soort.
Bolivia, Potosi, zuid Chicas, Mal Paso.
FR 1114.

Literatuur:

- Backeberg, C. (1935): *Kaktus-ABC*: 241
Backeberg, C. (1959): *Die Cact. 3* : 1502...
Britton, N.L. & Rose, J.N. (1922): *The Cactaceae* 3. New York.
Fearn, B. & Percy, L.(1981): *The genus Rebutia 1895-1981*. Matlock.
Mosti, S. (1999): *Digitorebutia Buining & Donald 1. Cactus & Co.3* (4) p.187.
Mosti, S. (2000): *Digitorebutia Buining & Donald 2. Cactus & Co.4* (1), p.36.
Mosti, S. (2000): *Digitorebutia Buining & Donald 3. Cactus & Co.4* (2), p.87.
Pilbeam, J. (1997): *Rebutia, Cactus File Handbook* 2. Southampton.
Pullen, A.B. (1988): *Rebutia torquata. Succulenta* 67 - 10, p.217.
Rausch, W. (1985): *Lobivia* 85. Wien.
Ritter, F. (1980): *Kakteen in Südamerika, Band 2*. Spangenberg.

**Adres: Rinkslag 19,
77711 MX Nieuwleusen.
E-mail: tonpullen@wanadoo.nl.**

GYMNOCALYCIUM BALDIANUM (SPEG.) SPEG.

Albert Pilot

Een van mijn eerste cactussen was een gymnocalycium. Ik herinner me nu, vele jaren later, nog goed wat voor diepe indruk het op me maakte dat de twee knoppen door-groeyden en zich op een mooie zonnige dag openden. Het was een *Gymnocalycium quehlianum*, die prachtig witte bloemen had met een iets roze keel. De bloemen stonden te stralen in de zon. Ik vond het toen ongelooflijk dat die planten met dergelijke prachtige bloemen konden bloeien; zoiets had ik nooit eerder gezien en het maakte diepe indruk op mij.

Ik was emotioneel verkocht en wilde dat vaker meemaken, meer cactussen aanschaffen, en de groei en bloei vaker van nabij meemaken. Het was het begin van een interesse die mij veel plezier gebracht heeft. Het was een moment dat in mijn geheugen gegrift staat en dat regelmatig terug komt als een cactus na een lange, spannende periode van knopvorming uiteindelijk de bloem toont, die zich onder de schutbladeren ontwikkeld heeft (zie de foto's).

Na die ene gymno volgden meer gymno's en vele andere soorten en geslachten. Ik heb altijd een zekere voorliefde voor gymno's gehad, met die roze, gele, witte en ook rode bloemen. Over de rood bloeiende wil ik het in dit artikel hebben, en wel met name over *Gymnocalycium baldianum*. Roodbloeiende gymno's zie je regelmatig, maar ze hebben iets speciaals, een soort intensiteit die ik in hun bloei extra mooi

vind. Ze intrigeren mij doordat ze een intens rode, soms paars aandoende, metaalachtige kleur vertonen.

Het geslacht *Gymnocalycium* groeit in de natuur in een groot gebied in Zuid-Amerika, vooral in Noord-oost Argentinië en Zuid-Bolivia. Pilbeam heeft in zijn monografie over *Gymnocalycium* uit 1995 daarover gedetailleerde gegevens opgenomen bij zijn beschrijving van de soorten. Ook heeft hij kaarten van groeigebieden gemaakt, nadat hij eerst 2500 vindplaatsen vanuit literatuur en veldnummerlijsten had ingevoerd in een database. Het geslacht *Gymnocalycium* omvat vele soorten. De eerste werd in 1828 beschreven als *Echinocactus denudatus*. Het geslacht *Gymnocalycium* is oorspronkelijk in 1845 beschreven door de Duitse arts en cactuskenner L.G.K. Pfeiffer (1805 - 1877). Daaraan werd overigens toen weinig aandacht besteed; pas via de publicatie van

Foto 1: een eerste knop wordt zichtbaar.

Foto's van de schrijver

Britton en Rose omstreeks 1920 werd de geslachtsnaam algemeen aanvaard. Een algemeen kenmerk is de naakte bloem, die alleen schubben heeft, zonder haren, borstels of doorns (zie foto 2). Gymno's zijn verder herkenbaar aan puntige knobbels in de schedel.

De roodbloeiende *Gymnocalycium baldianum* groeit in Catamarca (Sierra Ancasta, Andalgala en Hualfin) in het noordoosten van Argentinië, in de lagere oostelijke voorgebergten van de Andes, op een hoogte van 900 tot 2000 m. Het is een open gebied soms met wat bosjes en struikgewas; ze groeien tussen gras, rotsen en op zandige locaties, soms ook bedekt met zand gedurende hete perioden. Daarom worden gymno's bij voorkeur geplaatst in open of frisse lucht, en dus niet te warm. De knoppen ontstaan uit de areolen; de slanke blauwgroene knoppen verschijnen al bij jonge planten. Het zijn prachtige, diep

purperkleurige bloemen met een eigenaardige metaalachtige glans. *G. baldianum* is een bekende, wat oudere soort, die door Spegazzini in 1925 werd ombenoemd onder de huidige naam, nadat hij hem in 1905 al had beschreven als *Echinocactus baldianus*. Verbazingwekkend vind ik het nu, dat Britton en Rose omstreeks 1920 de plant rangschikten onder *Gymnocalycium platense*, samen met *Echinocactus quehlianus*, *Echinocactus gibbosus platensis* en nog een rijtje andere. Zij gaven daarbij een uitgebreide argumentatie met tekeningen en foto's van planten en bloemen, sommige opgestuurd uit de botanische tuin van Berlijn, andere meegebracht door Rose uit Cordoba, en met foto's opgestuurd door Spegazzini. Tja, vanuit voortschrijdend inzicht kunnen we daarover nu achteraf gemakkelijk zeggen dat zo'n indeling onbegrijpelijk is. Maar opvallend is het wel, zoals ook blijkt uit de opmerkingen daarover in eerdere Succulenta-artikelen over

het geslacht *Gymnocalycium* door Bercht in 1983 en 1984 (een serie van 14 artikelen) en door Van Oosten in 1940.

Groei en bloei

Gymno's komen voor in een zeer uitgestrekt gebied, van Patagonië in het koude zuiden van Zuid-Amerika tot het subtropische zuiden van Brazilië en Bolivia. Ze zijn gemakkelijk in cultuur. De meeste groeien vrij hoog in het gebergte, houden van frisse lucht, niet van extreme hitte, en groeien vaak in verweerde bodems die nooit helemaal uitdrogen. Daarom moeten we ze wat langer aan de groei houden en pas in oktober stoppen met het geven van water. Opvallend is dat aanbevolen wordt (met name door Pilbeam) om elke twee tot drie jaar de planten te verpotten. Het frequente verpotten doet de planten goed, want anders gaan ze zichtbaar langzamer groeien.

De oorzaak is niet duidelijk: een verkeerde zuurgraad of een gebrek aan sporenelementen? De grond moet voedzaam en goed doorlatend zijn, zodat enkele dagen na het geven van water de grond niet meer nat is; stagnerend water leidt tot rotting. De helft of een derde van de potgrond moet daarom uit grof materiaal bestaan. Potgrond met veel turf of humus is minder geschikt. Neutrale of zwak zure grond is het beste, bemesting met kalium en fosfaat

Foto 2: de knopontwikkeling zet door

wordt aanbevolen. Een laag onder in de pot die water vasthoudt en geleidelijk weer afgeeft is gewenst, dat voorkomt dat de fijne haarwortels uitdrogen. Vele soorten hebben lange penwortels en een hoge pot is daarom gunstiger.

Door de stevige plantlichamen en de dikke wasachtige epidermis zijn de planten goed bestand tegen droogte. Teveel water is ook bij dit geslacht veel riskanter dan te weinig water, zeker in de herfst, de winter

Foto 3: de knop gaat bijna open

en het voorjaar. 's Avonds licht nevelen past bij de natuurlijke omstandigheden en is dus beter. In de winter een beetje water geven van onderen, in maart bij mooi weer al voorzichtig gieten. In de zomer kunnen ze veel water aan, ook op hun natuurlijke standplaats regent het dan regelmatig bij warm, vochtig weer. Door geregeld gieten houden we ze aan de groei. Juist dan is een rijke, continue stroom van knoppen naar bloemen te verwachten. Maar,

alleen gymno's waarvan de groei in de winter heeft stilgestaan zullen bloeien!

Gymno's zijn geschikt voor hydrocultuur.

Een minimum temperatuur in de winter van 4 °C volstaat. *G. baldianum* verdraagt korte tijd temperaturen rond 0 °C. Overigens zijn de gymno's uit Paraguay, zoals *G. mihanovichii* en *G. damsii* moeilijker, die vragen om een warm en vochtig klimaat gedurende een deel van het jaar, gevolgd door een droge hitte. Voor deze soorten is een warmere overwintering (boven de 10 °C) en enig vocht gewenst, want ze verdrogen gemakkelijk. Sommige soorten groeien vaak in de schaduw tussen struiken en gras, maar andere staan in de volle zon. Enige schaduw in de warmste zomermaanden is wel gewenst. De bloemen van gymno's gaan meestal in de loop van de middag open, de eerste dag maar half, de volgende dag bij volle zon

geheel; daarna bloeien ze enkele dagen, volgens Putnam (1978) wel 10 dagen. 's Nachts zijn de bloemen over het algemeen gesloten. In cultuur groeit en bloeit *G. baldianum* gemakkelijk met vele rode bloemen, zoals te verwachten is gezien de natuurlijke standplaats.

In de beschrijving van Putnam (1978, pag. 11) trof ik overigens een fenomeen aan dat doet denken aan het chimeer-effect dat ik eerder beschreef voor *Echi-*

Foto 4: de bloem, volledig geopend.

nopsis chamaecereus (Pilot, 2001). Een bepaalde *G. damsii* van Putnam bloeide namelijk in opeenvolgende jaren eerst wit, toen rose en vervolgens met witte en rose bloemen tegelijk!

Vermeerdering door spruiten gaat gemakkelijk, maar ook het zaaien gaat goed als het geen vers zaad is. Enten wordt zelden uitgevoerd (eventueel enten op *Trichocereus pachanoi* of *T. spachianus*), behalve bij gymno's die geen chlorofyl bezitten; dan is enten noodzakelijk.

Wat betreft 'plagen en ziekten' hebben gymno's last van wolluizen en wortelluizen, soms rode spint en de *Sciara* vlieg, en de bestrijding gaat net als bij andere cactussen. Over schimmels schrijft Pilbeam iets specifieks. Gymno's zullen gaan rotten als ze te veel water krijgen, maar vaak hebben

alleen de wortels er last van; afsnijden van de wortels, schoonmaken van de onderkant en bestrooien met fungicidepoeder of houtskoolpoeder is dan nodig. Daarnaast is er een bacterie die specifiek deze plant kan aantasten: de *Agrobacterium tumefaciens*. De aantasting wordt zichtbaar door bruine en zwarte vlekken op de epidermis, die zich verspreidt over de gehele plant (Pilbeam, 1995, verwijzend naar Gymnos 18, 1993). Hij geeft aan dat fungicide niet effectief is en dat het wegsnijden van de aangetaste gedeelten nodig is, gevolgd door het bestrooien met houtskoolpoeder. Sterilisatie van het mes tussen de twee snedes is nodig. Verspreiding verloopt via de plant, de grond en houten onderdelen, niet via sporen. Het verwijderen van grond lijkt noodzakelijk om verspreiding via weglekkend water tegen te gaan. Dit was voor

het eerst dat ik iets las over aantasting van cactussen door zo'n specifieke bacteriële ziekte.

Historie en beschrijving

De naam *gymnocalycium* betekent naaktkelkig: planten waarvan de bloem een onbehaarde kelk heeft. *Gymnos* (Grieks) = naakt, *calyx* (Latijn) = kelk. De beschrijving van deze soort is oorspronkelijk opgesteld door Dr. Carlos Spegazzini, afkomstig uit Italië, hoogleraar en directeur van het Instituut voor Biologie aan het Museum de la Plata, Argentinië, die veel onderzoek deed naar cactussen. *G. baldianum* is genoemd naar de Italiaan Baldi, een medewerker van Spegazzini. Synoniemen zijn o.a. *G. venturianum* en *Echinocactus sanguiniflorus*, ze wordt in het Engels ook wel dwarf chin genoemd (kabouterkinnetje).

Gymno's hebben meestal ribben die in kinvormige knobbels zijn opgelost. Die ribben zijn meestal breed, afgerond met dwarsgroeven, onder de areolen vaak kinvormig verlengd (Haustein, 1990). De areolen zijn heel verschillend bedoornend en die bedoorning is zo kenmerkend dat Pilbeam daarom van alle soorten foto's van die bedoorning heeft opgenomen in zijn boek, ook al is die bedoorning natuurlijk enigszins afhankelijk van de omstandigheden. De bloemen staan meestal in de buurt van de kruin, ze zijn groot, wit tot roze, bij enkele soorten geel, minder vaak helderrood. Het pericarpel meestal lang, het receptaculum klok- tot wijd bekervormig. Beide zijn bezet met grote kale schubben zonder haren, borstelharen of doorns in hun oksels (zie foto 2). De schubben gaan geleidelijk over in de buitenste bloembladen (zie foto 3). De vruchten met bloemrest zijn langwerpig, geschubd, vlezig openbarstend of verdrogend. De zaden zijn meestal potvormig tot eirond of bijna lensvormig, vaak met aanzienlijke strophiola. De buitenzijde van het zaad van de meeste soorten is glanzend bruin of zwart,

wrattig, glad of bezet met fijne stekeltjes; een bepaalde groep van zaden is bedekt met een zogenaamde arillushuid.

G. baldianum heeft een donker groen-grijze of blauwgrijze kleur, zwakke doorns en wordt zo'n 7 cm breed, 4 cm hoog (soms wordt ook 10 cm aangegeven bij var. *venturianum*), met dikke penwortel. Na verloop van tijd kan deze soort groepen vormen. Het aantal ribben kan 10 - 11 worden, maar is in het begin 5 - 6. De ribben zijn laag, afgerond en vertonen weinig kinvorming met een ondiepe spleet tussen de tuberkels. De wit tot bruine doorns zijn alle straalsgewijs, spichtig, flexibel, soms draaiend tot 7 in aantal, tot 15 mm lang. De bloemen (zie foto 4) zijn 3 - 5 cm lang en breed, diepdonkerroze, bloedrood tot paars, maar er komen ook witte of roze bloemen voor. Dit is volgens Pilbeam waarschijnlijk eerder het gevolg van hybridisatie in cultuur dan van natuurlijke differentiatie. Het vruchtbeginsel omvat het gehele onderste deel van de bloem. Er is dan ook geen bloembuis aanwezig. Direct boven het vruchtbeginsel begint de klokvormige bloem met de stamper en de meeldraden. De vrucht is spoelvormig, lang en donker grijsgroen. Andere roodbloeiende gymno's zijn: *G. carminanthum*, *G. denudatum* cv. Jan Suba, *G. oenanthemum*, *G. schuetzianum* en *G. tillianum* (Pilbeam, 1995); onlangs is ook een roodbloeiende vorm van *G. nigriareolatum* gevonden en als var. *carmineum* beschreven.

Het geslacht *Gymnocalycium* wordt al vele jaren bestudeerd in een speciale werkgroep die daarover publicaties uitbrengt en ook studiedagen houdt. Zo onderzochten Till en Lambrou (1998) het aantal chromosomen van 56 gymno's om beter inzicht te krijgen in de structuur en ontwikkeling van ondersoorten, de selectiedruk en de verwantschap met andere geslachten. Naast 36 diploïden vonden ze 16 tetraploïden en 4 hexaploïden. Onlangs werd de 14e Internationale *Gymnocalycium*tagung van de Arbeitsgruppe *Gymnocalycium* (AGG)

in Eugendorf, Salzburg georganiseerd door Helmut Amerhauser en Hans Till; in het programma stonden o.a. reisverhalen over Paraguay, Bolivia en Argentinië, discussies over *Gymnocalycium strigianum*, *G. borthii* en *G. gaponii*, en over *Weingartia* en haar relatie met *Gymnocalycium* (zie http://privat.schlund.de/f/fkuehhas/gym_ihv.htm). In september vindt - deze keer in Nederland - reeds voor de 18e keer de internationale bijeenkomst plaats van de DKG Arbeitsgruppe *Gymnocalycium* (zie het Verenigingsnieuws van april, pag. 50).

Al met al is *Gymnocalycium baldianum* een waardevolle plant, die al regelmatig aandacht kreeg in *Succulenta* (zoals te vinden is via de inhoudsopgave van ons blad op de website!). Via een foto op de voorpagina vroeg Neutelings in 1978 bijvoorbeeld aandacht voor de uitbundige en lange bloei. Hij telde toen ruim 40 bloemen op een plant in één seizoen, waarbij op één plant 12 bloemen tegelijk in bloei stonden! Met andere woorden, zoals Van Oosten in

1940 schreef: "Zij is wel de trotsch van de familie."

Literatuur:

- Bercht, L. (1983). Het geslacht *Gymnocalycium* (III) *Succulenta* 62 (4):72-78.
- Bravenboer, S.K. (1978). *Cactussen*. Amsterdam: Elsevier.
- Haustein, E. (1990). *Cactussen*. Baarn: Thieme.
- Neutelings, Th. (1978). *Gymnocalycium baldianum* Speg. *Succulenta* 57 (3):50.
- Oosten, M. W. B. van (1940). *Gymnanthi*. *Succulenta* 22, (1):1-6.
- Pilbeam, J. (1995). *Gymnocalycium, A Collector's Guide*. Rotterdam/Brookfield: Balkema.
- Pilot, A. (2001). *Echinopsis chamaecereus*. *Succulenta* 80 (3):114 - 122.
- Putnam, E.W. (1978). *Gymnocalyciums*. Handbook 5. Oxford: The National Cactus & Succulent Society.
- Till, W., & M. Lambrou (1998). *Karyologie und Evolution der Gattung Gymnocalycium (Cactaceae)*. *Gymnocalycium* 11 (5):269-274.

**Berkenlaan 13, 3707 BA Zeist,
albert_pilot@hotmail.com**

RECTIFICATIE

Na het artikel van Wim Alsemgeest in het vorige nummer van "Succulenta" schreef

hij het volgende:

Helaas heb ik een fout gemaakt. Er is

een verkeerde dia geplaatst op pagina 102. Deze agave is niet *A. parry* var. *patonii*, maar *A. parrasana*.

Dit klopt niet met de tekst, want daar heb ik het over de mooiste agave met een eindstekel die krult als een varkensstaart.

Op de hiernaast staande foto is die krullende eindstekel wel te zien.

Agave parry var. patonii

BOEKBESPREKING

REGIONS OF FLORISTIC ENDEMISM IN SOUTHERN AFRICA, A REVIEW WITH EMPHASIS ON SUCCULENTS

Jan Vandorpe

geschreven door:

Abraham E van Wijk en Gideon F Smith,
Umdaus Press (www.succulents.net/umdaus), 2001,

ISBN 1-919766-18-9.

Formaat staand 297 x 230mm, 192 p.,
380 kleurenfoto's, 25 kaarten.

Prijs US \$64

In zuidelijk Afrika (Z. Afrika, Namibia, Botswana, Zimbabwe, Malawi,...) komen 10% van alle vasculaire planten en 46 % van alle succulenten op slechts 2.5% van de wereldoppervlakte voor, waarbij 60% van al deze planten endemisch zijn (dus nergens anders voorkomen). Wat zijn de redenen voor deze ongekeerde concentratie? Waarom zijn binnen dit gebied de hoogste concentraties van soorten dan nog eens duidelijk begrensd binnen enkele goed afgebakende regio's? Dit is de vraagstelling waarop het boek gebaseerd is en waar het eerder een overzicht van de bestaande kennis, dan een antwoord wil geven.

De uitgebreide introductie geeft een overzicht van plantengeografie, historische en recente classificatiemethodes en vat de gebruikte terminologie samen. In de volgende 13 hoofdstukken worden dan evenveel regio's van endemisme in detail besproken (*Cape floristic region, Succulent Karoo region, Maputaland-Pondoland, Albany-, Drakensberg- Barberton-, Wolkberg-, Sekhukhuneland-, Soutpansberg-, Chimanmani-, Great Dyke -, Kaokoveld en Griqualand West centres*).

Voor elk van deze regio's wordt telkens naam, geschiedenis, begrenzing, topografie, klimaat, geologie, bodemen vegetatietypes summier maar helder behandeld. De

kern van elk hoofdstuk vormt de bespreking van de specificiteit van de flora met speciale aandacht voor de succulenten. Afsluitend volgen mogelijke evolutiepatronen, floristische links en aandacht voor conservatiestrategieën.

Elke regio wordt op de oneven pagina's aangeduid met een klein situeringkaartje terwijl een grote heldere topo-kaart het gebied weergeeft. Een statistisch tabelletje en een lijst van de momenteel bekende endemische plantensoorten leveren concrete data. Het zijn echter de honderden prachtige kleurenfoto's van de besproken genera en soorten die de meeste aandacht trekken.

Alleen al aan de zeer uitgebreide literatuurlijst is te merken dat dit eerder een wetenschappelijk werk is, geschreven voor wetenschappers, studenten en milieufunctionarissen, veeleer dan voor de gewone succulententhousiast. Toch zijn overduidelijke pogingen gedaan om het onderwerp aan te reiken aan de goed geïnformeerde leek: de foto's, de kwaliteitskaartjes en de zeer verzorgde afwerking kunnen niet anders dan een breder publiek dan de oorspronkelijke doelgroep aanspreken.

Met uitzondering van enkele minieme foutjes (ontbrekend onderschrift, ...) kan ik momenteel geen fundamentele kritiek geven. Met elke nieuwe uitgave stijgt deze jonge uitgeverij een trapje hoger in mijn achting. Een aanrader voor wie zich wat dieper in de geografie van de succulenten wil inwerken.

Titecastraat 56
8200 Sint Michiels, België.
E-mail: j.vandorpe@pi.be

ZAADDOOGST

Robert Maijer

Na een seizoen van bestuiven en de rijping van de vruchten kan de oogst beginnen.

Bij cactussen kunnen we meestal de vruchten verzamelen, bij crassulaceae wordt het gemakkelijkst de gehele, verdroogde bloeiwijze afgeknipt, en bij weer andere groepen moeten de zaden, soms één voor één, worden geplukt (*Peperomia*), geraapt (*Ceraria*) of zelfs opgevangen worden (*Dorstenia*, *Euphorbia*, *Pelargonium*). Belangrijk is het noteren van de naam en eventuele andere gegevens zoals: veldnummer, natuurlijke herkomst en oogstjaar. De zaden/vruchten kunnen het beste worden opgeslagen in luchtdoorlatende zakjes of potjes. Dichte plastic zakjes of potjes hebben al snel schimmelvorming en condens tot gevolg. De doorzichtig papieren zakjes zoals die door het Clichéfonds en andere zaadleveranciers worden gebruikt werken prima. De lege potjes waarin filmrolletjes worden geleverd voldoen ook prima, mits voor de luchtuitwisseling in het deksel kleine gaatjes worden geprikt! Een sticker met de gegevens op de zijkant en klaar is.....

De oogst gaat eigenlijk het hele seizoen door, evenals de bloei. Let er op dat bij sommige soorten de zaden al na één of twee maanden rijp zijn, laat ze niet te lang aan de plant zitten en laat geogste zaden ook niet in de kas liggen. De omstandigheden in de kas zijn naar mijn ervaring niet geschikt voor het bewaren van zaden, de kiemkracht gaat snel achteruit (vocht, fel licht, hitte).

Bewaar zaden op een donkere droge plaats in huis. In het groeiseizoen is er weinig tijd om aan het schoonmaken van de zaden te spenderen, dit is typisch een klusje voor het najaar en de winter.

Willen we echter zaden aan het Clichéfonds beschikbaar stellen dan moeten we toch wel voor eind oktober aan de slag.

Benodigheden:

Zeef in 3-4 maten (van zeer fijne theezeef tot appelmoeszeef) (0,5 mm tot 1 mm maaswijdte)
katoenen lappen van 20 x 20 cm laken)
enkele vellen stevig A4 papier
zakjes (let op een goede, zaaddichte bodem)
bakjes/schaaltjes

De grote schoonmaak!

Onderschat dit werkje niet, het is natuurlijk wel afhankelijk van het aantal soorten dat geogst is maar een tiental kunnen het er al snel zijn.

Tijdens mijn verblijf bij Mesa Garden, de kwekerij van Steven Brack, waar men duizenden soorten zaden oogst en schoonmaakt, heb ik een aantal handigheidjes geleerd die ik nu nog steeds toepas. Ik zal proberen ze hieronder te verwoorden.

Het is tijdbesparend om met de vrucht- vleeshoudende vruchten te beginnen.

Tijdens het drogen, wat enkele dagen in beslag neemt kan dan gewerkt worden aan de droge vruchten.

Vruchtvlees is soms erg plakkerig, *Echinocereus* en *Opuntia* zijn hier goede voorbeelden van. Plakkerig vruchtvlees is suikerhoudend, we kunnen er dus handig gebruik van maken dat suiker oplost in water. In een zeef, met een maasgrootte waar de zaden niet doorheen kunnen worden de vruchten fijngeknepen (verwijder bij bijv.

Echinocereus eerst de areolen!). De pulp laat vaak makkelijk los van de wanden van de vrucht, verwijder die meteen!

Wanneer we de zeef in een bak lauw water houden, kunnen we door kneden en wrijven de meeste pulp en suikers van de zaden scheiden. Bij soorten met erg taai en slijmerig vruchtvlees moet de eerste stap soms herhaald worden.

De overgebleven massa spoelen we onder de zachtstromende kraan nog eens uit. Met een oude doek kan de massa van onderen af, door de zeef heen van het meeste vocht ontdaan worden; het water trekt meestal vanzelf in de doek. De overgebleven, vochtige massa wordt op een katoenen lap uitgespreid (zeef omkeren en felle tik geven). In enkele dagen drogen de zaden en de vruchtvleesresten op, hoe sneller dit gebeurt hoe beter, schimmels krijgen dan geen kans! (verwarm het geheel niet te veel, de hitte van een radiator doodt de zaden!). Wanneer we de lap op een luchtdoorlatende bodem (omgekeerde kist) kunnen leggen, gaat het drogen snel. De gedroogde massa kunnen we boven een bak of vel papier verkruimelen door de lap dicht te vouwen en licht met de hand samen te kneden. De zaden worden dan meestal meteen van de vruchtesten losgemaakt. Wanneer we de inhoud van de lap in een zeef met een grotere maaswijdte gooien, gaan de zaden er doorheen en blijft het meeste afval achter. Nu nog even de gegevens op het zakje schrijven en de zaden erin.

Droge vruchten zijn meestal eenvoudig los te wrijven in een bakje, of in de handpalm, de losse massa gooi je door een zeef (met maaswijdte waar de zaden doorheen passen!) en het kaf wordt voor een groot deel van de zaden gescheiden (*Anacampseros*, *Avonia*, *Talinum*). Wanneer er toch kaf meekomt kunnen zware zaden met behulp van de wind worden geschoond. Laat de zaden uit een bakje in een ander bakje vallen, houdt in het begin de bakjes niet te

ver uiteen. De zaden vallen in het andere bakje en het kaf waait ertussenuit.

Fijne zaden, die zo licht van gewicht zijn dat de wind ze meeneemt (*Crassula*, *Tylecodon*, *Cotyledon*, *Sedum*, *Echeveria*) kunnen met kaf en al op een vel papier worden gelegd. Een tweede vel papier ligt op tafel. Houdt het vel met de zaden zo vast dat de zaden er onder een lichte helling met zachtjes schudden vanaf rollen, op het tweede vel. In de meeste gevallen gaan de zaden (zwaarder en ronder) het eerst aan het rollen, de handigheid is nu te stoppen met schudden en het vel weer recht te houden op het moment dat het kaf ook in beweging komt (vergt wat oefening!). Door dit enkele malen te herhalen liggen uiteindelijk de zaden op tafel en het kaf nog op z'n oorspronkelijke plaats.

Wanneer het om een zeldzame soort gaat, kun je bij twijfel het kaf met eventuele achtergebleven zaden ook nog zaaien. Houdt dan wel rekening met schimmelvorming op het kaf.

Bij de vruchten van *Epithelantha* en *Turbinicarpus* heb ik de ervaring dat het goed werkt wanneer de vruchten eerst de tijd krijgen om te drogen waarna loswrijven tussen de handpalmen en zeven en eventueel schudden op een vel papier goed werkt.

W.Kromhoutpad 4

1333 PJ Almere

E-mail: maijer_roheit@hotmail.com

INTERNATIONAAL DISTRIBUTIEPROGRAMMA VAN SUCCULENTEN

Harry Mays

ISI is het internationale programma van de botanische tuinen van Huntington in Californië voor introductie van succulente planten. Het is een non-profit organisatie en valt onder de wetgeving van de Verenigde Staten. De opbrengst van de verkoop van ISI-planten komt uitsluitend ten goede aan dit programma. De ISI vermeerdert en verspreidt nieuwe of zeldzame succulenten onder verzamelaars, kwekerijen en instituten. De aangeboden planten zijn zaailingen, geënte of bewortelde stekken die in de kassen van de botanische tuinen van Huntington zijn opgekweekt, dus zonder de natuurlijke populaties te schaden. Planten, stekken of zaden uit de natuur worden niet verkocht.

De op de ISI-lijst aangeboden planten zijn gekweekt uit gedocumenteerd materiaal in cultuur in de botanische tuinen van Huntington. Deze planten zijn afkomstig uit verschillende landen en behoren tot de geslachten *Aeonium*, *Agave*, *Aloe*, *Cotyledon*, *Espostoa*, *Haworthia*, *Impatiens*, *Jatropha*,

Kalanchoe, *Kleinia*, *Ledebouria*, *Lomatophyllum*, *Matelea*, *Oceoclades*, *Opuntia*, *Pachypodium*, *Pelargonium*, *Plectranthus*, *Pilosocereus*, *Sulcorebutia*, *Trichocereus*, *Tromotriche*, *Umbilicus* en *Uncarina*. Ook is een selectie van meer dan 50 cultivars, inclusief 11 nieuwe, van de populaire *Echinopsis*-hybriden gekweekt door Bob Schick beschikbaar.

Voor het vermeerderen van ISI 2002-1 (*Espostoa spec.*) is gebruik gemaakt van planten die waren opgekweekt uit zaad dat verzameld was op 9 augustus 1964 langs de weg naar Buldibuyo, oostelijk van de Rio Marañon, boven Chaqual, provincie Pataz, departement La Libertad, Peru. Dit is in de vroege jaren '80 begonnen met stekken van twee planten maar het is niet duidelijk of deze planten tot twee verschillende klonen behoorden of tot één kloon. De twee originele planten en hun nageslacht zijn gescheiden gehouden voor het geval dat ze genetisch verschillend zijn. Dit moet nog geverifieerd worden. Het wachten is op genetisch onderzoek of op zaadproductie via kruisbestuiving, vooropgesteld natuurlijk dat deze soort zelfsteriel is

Deze kleine *Espostoa*-soort is verwant aan *E. senilis* en *E. mirabilis*, en is tot nu toe naamloos gebleven. Net als *E. mirabilis* is de jonge plant bedekt met lange haarachtige doorns, die spoedig plaats maken voor een kortere volwassen bedoorning. Bij *E. mirabilis* vertonen alleen de zaailingen zo'n haarachtige bedoorning, bij *Espostoa spec.* daarentegen zijn zelfs stekken nog voorzien van haren, schijnbaar een terugkeer dus naar de juveniele toestand. *Espostoa spec.* heeft een wit met bruine bedoorning, bij *E. mirabilis* is de bedoorning zuiver wit.

Espostoa spec.

Opuntia echios

Agave panamana, bladrand

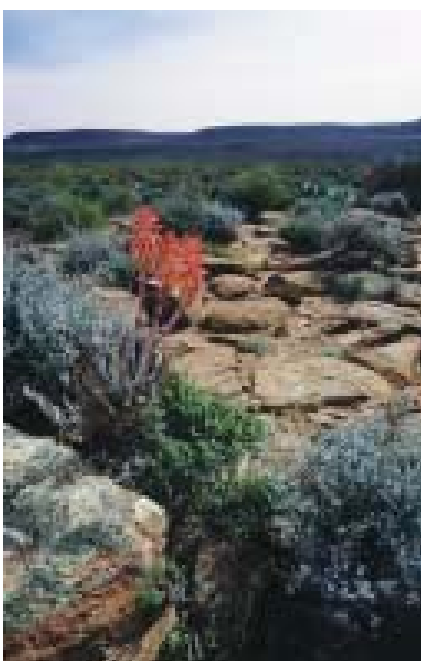
ISI 2002-2 is een boomvormige opuntia, *Opuntia echios* Howell, die onder deze naam werd verkregen van de kwekerij Abbey Garden. Dit zou een bewortelde stek zijn van een plant die oorspronkelijk verzameld was op Isla Española (Hood Island), het zuidelijkste eiland van de Galapagos archipel. Als deze gegevens kloppen moet deze plant volgens wijlen Ted Anderson *Opuntia megasperma* var. *orientalis* zijn.

De langwerpige schijven en de bedoorning in de nieuwgroei van ISI 2002-2 zijn echter anders dan die van genoemde variëteit en van *O. echios*. In de literatuur vindt men geen beschrijvingen van juveniele planten. Daarom is de naam van de plant voorlopig onzeker, totdat iemand in staat blijkt om in een geschikt tropisch klimaat hieruit een volwassen plant te kweken zodat een goede vergelijking van de kenmerken mogelijk is. Dit is een van de Galapagos-opuntia's

Aloe imalotensis

Aloe krapoleana

Cotyledon tomentosa

met heldergele doorns op langwerpige schijven van bijna 30 cm lang. De in de zon goudgeel verlichte bedoorning rechtvaardigt de aanwezigheid van deze plant in elke opuntia-verzameling, zelfs als het de enige opuntia is!

Panama is het thuisland van *Agave panamana*. Hij groeit op kale eilandjes langs de pacifische kust waar zijn kleine (ca. 60 cm doorsnede) rozetten van smalle lijnvormige bladeren als het ware tegen de zo goed als kale rotsen kleven. Deze soort verdraagt de zoute zeenevel. Gentry veronderstelt in "Agaven van continentaal Noord Amerika" dat alleen op deze groeiplaatsen de planten kunnen overleven omdat ze hier niet beschaduwd worden door dominante bosvegetaties. De kale habitat verklaart ook waarom de planten zo klein blijven; onder minder schrale omstandigheden in cultuur kunnen de planten groter (tot 90 cm doorsnede) worden. ISI 2002-8, *Agave panamana*, zijn bewortelde stekken van een plant die werd verzameld op de Monte Oscuro, Panama.

Uit Madagascar komt ISI 2002-11, *Aloe imalotensis* Reynolds (synoniem *A. contigua*). Deze plant is verwant met *A. laeta*; hij heeft dezelfde rozetten, ongeveer 30 cm in doorsnede met brede, ovale, fijn gestreepte bladeren die aan de rand van kleine tandjes zijn voorzien. Reynolds vergelijkt deze soort met *A. striata* uit Zuid Afrika omdat hij op een kleine versie daarvan lijkt, maar dan met minder vlezige bladeren en met tanden aan de bladrand. Er ontstaat één bloeistengel van korte kegelvormige, bloemtrossen. *Aloe imalotensis* ISI 2002-11 is gekweekt uit zaad ontstaan door gecontroleerde bestuiving van planten waarvan de zaden verzameld werden bij de grens van het Isalo reservaat, ten westen van Ranohira, Madagascar.

De miniatuur-aloë, *Aloe krapohliana*, is afkomstig van de droge noordkaap in Zuid

Afrika, waar alleen in de winter wat regen valt. De rozetten zijn doorgaans minder dan 15 cm breed en bestaan uit naar verhouding weinige plompe bladeren, aan beide zijden bol, die onder geschikte omstandigheden getooid kunnen zijn met witte strepen als gevolg van cuticulaire was. Ook de bloemen zijn fraai, groot in verhouding tot de afmeting van de plant, helder oranje en gerangschikt in dichte trossen. ISI 2002-12, *Aloe krapohliana*, is gekweekt uit zaad na gecontroleerde bestuiving van planten waarvan de zaden verzameld waren op de Grootvlei-pas.

Uit Zuid-Afrika komt *Cotyledon tomentosa*. De twee ondersoorten *ladismithiensis* en *tomentosa* lijken in cultuur veel op elkaar en kunnen daardoor verwisseld worden. Het verschil is dat ssp. *tomentosa* plattere bladeren met 3-5 eindstandige tanden heeft, terwijl die van ssp. *ladismithiensis* in dwarsdoorsnede bijna rond zijn en slechts 1-3 tanden hebben. Aanvankelijk kunnen er meer kleine tanden aanwezig zijn maar die schijnen te verdwijnen als het blad ouder wordt. Ook verschillen beide ondersoorten in het vertakkingspatroon. Bij ssp. *tomentosa* zijn de stengels slank met vele vertakkingen, ssp. *ladismithiensis* heeft dikkere en stevigere stengels. Beide ondersoorten hebben vlezige, wollig behaarde bladeren die aangenaam zacht aanvoelen en klokvormige tot urnvormige bloemen.

ISI 2002-15 is *Cotyledon tomentosa* ssp. *ladismithiensis* (V. Poelln.) Toelken. Het zijn bewortelde stekken van een plant verzameld ten westen van Ladysmith op 675 m hoogte.

ISI 2002-16 is *Cotyledon tomentosa* Harv. ssp. *tomentosa*. Dit zijn bewortelde stekken van een kloon afkomstig van "Altman's Specialty Plants". Deze planten hebben abnormaal grote bladeren en zeer

Haworthia retusa fa. geraldii

attractieve, urnvormige, rood-oranje bloemen.

Een nieuwe *Echeveria*-soort komt uit Venezuela. Uniek zijn de rozetten van donker paarse, vlakke bladeren en trossen van kleine (7 mm lange en brede), oranje, klokvormige bloemen. De bloeistengels en bloemstelen zijn onregelmatig hoekig gebogen zoals bij *E. nodulosa* uit Mexico. ISI 2002-21 *Echeveria* sp. nov. zijn bewortelde stekken van een plant die werd verzameld door Urs Egli en Nigel Taylor (nr. 675) op 2000 m hoogte, ongeveer 25 km ten zuiden van de stad Merida, net ten oosten van de grens met het district Campo Elias, El Morro, departement Libertador, Venezuela.

Uit Madagascar komt *Euphorbia milii* var. *roseana*. Er bestaan vele variëteiten van

Matelea cyclophylla

E. milii; var. *roseana* is waarschijnlijk een van de minder bekende. Kenmerkend zijn de zeer kleine, roomgele of rose schutbladen van de bloeiwijze. ISI 2002-23 *Euphorbia milii* var. *roseana* Marnier-Lapostolle zijn planten gekweekt uit zaad na gecontroleerde bestuiving van planten die werden verzameld in het Zombitsy-bos bij Sakaraha.

Zuid-Afrika is het thuisland van twee *haworthia*'s. ISI 2002-26, *Haworthia retusa* fa. *geraldii* (C.L. Scott) Pilbeam is een opvallend heldergroene, spruitende vorm van de eeuwig populaire *H. retusa* met attractieve, dunne, van vensters voorziene bladtoppen. Het zijn bewortelde stekken van een plant verzameld door J. Venter (87-5). Door de deskundigen worden geen infraspecifieke (lager dan de soort) rangen erkend omdat

H. retusa een variabele soort is, waarvan een aantal aparte vormen in cultuur zijn en liefhebbers willen graag die vormen van een naam voorzien.

De andere haworthia is *H. coaricata* ssp. *adelaidensis* (von Poelln.) Bayer. ISI 2002-25 zijn bewortelde stekken van een plant verzameld door J. Berdach (nr. 11161) op de boerderij Vaalkrans, 2 km van Grahamstown, Oostkaap.

ISI 2002-34 is *Mateleia cyclophylla*, een caudiciforme vertegenwoordiger van de Asclepiadaceae uit Mexico. Soms komt men deze plant tegen onder de ongeldige naam *Gonolobus cyclophyllus*. Deze merkwaardige plant vormt een caudex die lijkt op die van een miniatuur *Dioscorea macrostachya* (ook uit Mexico) of *D. elephantipes* (uit Zuid-Afrika) maar dan bedekt met hoekige kurkknobbels. De windende stengel die uit de caudex tevoorschijn komt lijkt echter meer op een harige groene bonenstaak. De bloemen zijn bizar en prachtig tegelijk, typisch voor de Asclepiadaceae. Ze lijken op een zeester met vijf korte corona-lobben. Hun oppervlak is donzig behaard en meestal kastanjebruin, hoewel ook "albino" (groene) -vormen voorkomen. Deze corona is niet alleen de plaats van stamper en meeldraden maar vormt ook het visuele lokmiddel voor bestuivers. Hij bestaat uit een witgerande rode ster bovenop een donkerbruine, kooivormige buitenste corolla.

ISI 2002-34 *Mateleia cyclophylla* is gekweekt na zelfbestuiving van een plant die verzameld werd in augustus 1983 door wijlen Steve Southwell ten westen van Toliman (ca. 25 km ten oosten van Huajuapán), Queretaro, Mexico. Southwell schreef dat de planten in de natuur caudexen vormen ter grootte van een koffiebekker en dat ze dikkere bladeren hebben (2 mm dik) dan in cultuur. Ze groeien in dennen-eikenbosjes in de schaduw van rotsen en afgevallen takken samen met

Mammillaria tolimanensis en *M. aff. albilana* met gele middendoorns.

Door de ISI zijn al eerder drie soorten *Oeceoclades* uit Madagascar aangeboden, namelijk *O. calcarata* (ISI 2001-40), *O. roseovariiegata* (ISI 2001-41) en *O. spathulifera* (ISI 2000-62). Dit jaar is als ISI 2002-35 *Oeceoclades* spec. een vierde soort beschikbaar, een tot nu toe naamloze soort uit dit geslacht van typisch gekleurde, terrestrische dwergorchideeën. Ze zijn opgekweekt uit zaad na gecontroleerde bestuiving van planten verzameld bij Analalava.

Nadere bijzonderheden zijn te vinden in de 2002 ISI-lijst die kan worden gedownload van www.cactus-mall.com/isi/index.html of te verkrijgen via mij als attachment van een e-mail. Wilt U een gedrukt exemplaar toegestuurd krijgen, stuur dan een geadresseerde envelop en een internationale betaalcoupon naar mij. Gezondheidsverklaringen (70 dollar per stuk) en importcertificaten (5 Engelse pond per geslacht voor CITES-planten) worden niet in rekening gebracht.

**Woodsleigh
Moss lane
St. Michaels on Wyre
Preston, PR3 0TY
England**

vertaling: Rob Bregman

EUPHORBIA SUSANNAE MARLOTH

Rikus van Veldhuisen.

Een van de mooiste en meest karakteristieke soorten van het geslacht Euphorbia uit Zuid Afrika is ongetwijfeld Euphorbia susanna. Ze komt slechts voor op enkele kleine vindplaatsen in de Kleine Karroo. Op sommige standplaatsen is ze niet of vrijwel niet meer te vinden, hetgeen vrijwel zeker veroorzaakt is door het verzamelen van planten door 'liefhebbers'.

In de succulentenliteratuur is de laatste jaren zeer frequent aandacht geschonken aan *Euphorbia susanna*. Uw schrijver is echter van mening enkele wetenswaardigheden aan de reeds bestaande kennis toe te kunnen voegen.

Euphorbia susanna werd in 1925 door Dr. John Muir ontdekt en vier jaar later beschreven door Dr. Marloth en vernoemd naar de vrouw van Dr. Muir, Susanna. Overigens heette deze vrouw volgens sommige schrijvers Suzanna (met een z) om vervolgens onze plant dan 'Euphorbia susanna' te noemen. In deze heb ik echter de schrijfwijze gevolgd zoals die in White, Dyer en Sloane gebezigd wordt, welke schrijvers overigens de naam foutief met een hoofdletter S schreven. Dr. John Muir heeft trouwens meer bekendheid gekregen door het mesemgeslacht *Muiria*. Dit geslacht omvat slechts één soort, namelijk *Muiria hortenseae*. Of het gezin Muir nu compleet is weet ik niet, maar Hor-

tense was de dochter van John en Susanna.

Euphorbia susanna komt op slechts enkele plaatsen in de Kleine Karroo voor op geringe afstand van elkaar verwijderd. De Kleine Karroo is een van de mooiste succulentengebieden ter wereld met vele bijzondere soorten die nergens anders voorkomen. Vooral vele soorten mesems, maar ook haworthia's en euphorbia's komen uit deze droge streek, die in het westen een aanvang maakt bij Worcester en loopt naar het oosten tot Oudtshoorn. De bekendste plaatsen in de Kleine Karroo zijn Ladysmith en Calitzdorp. Het gebied ontvangt jaarlijks niet meer dan 150 mm neerslag en ligt in de regenschaduw van enkele bergketens. In het zuiden zijn dit de Langebergen en aan de noordzijde liggen de Klein en Groot Swartberge. De verschillende bergpassen om dit gebied te bereiken, zoals de Seweweekspoort, de Swartbergpas, de Schoemanspoort en de Garcia Pass, zijn adembenemend mooi en een hoogtepunt voor elk bezoek aan dit gebied.

Op onze reis in 1999 hebben we tevergeefs gezocht naar *Euphorbia susanna*, maar twee jaar later hadden we meer succes. In meerdere publicaties over *Euphorbia susanna* vinden we berichten over hoe moeilijk het is deze soort te vinden in de natuur. Uw schrijver was echter nog geen twee stappen uit de auto toen hij de eerste plant al in het vizier had. De planten stonden veelal in de volle zon en vielen op door hun heldere groene kleur en waren in sommige gevallen meer dan 30 centimeter in doorsnee.

Deze eerste vindplaats was de meest oostelijke die we gevonden hebben. Deze

Afbeelding 1: Op een plaatsje in de schaduw blijft *Euphorbia susannae* helder groen van kleur. Dit is de grove vorm ten noordoosten van Riversdale op de meest oostelijke vindplaats.

populatie bestond uit meer dan 200 planten en was zondermeer gezond te noemen. Ze bestond uit zowel oude en grote veelkoppige exemplaren als ook zaailingen van slechts enkele centimeters groot. Opvallend was dat de oudere grote planten twee verschillende groeivormen hadden. Normaal groeit ze geheel teruggetrokken in de grond met alleen de toppen van de stammen boven de grond. Hier groeien echter ook planten geheel boven de grond en vormen een halve bolvorm of een kussen. De groeivorm van deze planten was veel meer overeenkomstig met de groeivorm van cultuurplanten.

White, Dyer en Sloane beschrijven de dikte van de stammen van deze soort als 2,5 tot 3,5 cm dik. Op deze vindplaats groeiden de stammen echter uit tot een

dikte van wel 7 centimeter. Verder waren deze planten groter en forser in al hun afmetingen dan beschreven in White, Dyer en Sloane en dan de mij bekende planten in cultuur.

Een tweede vindplaats, slechts enkele kilometers verder naar het westen, troffen we aan in de berm van een dirtroad. Op deze vindplaats bevonden zich minder planten, naar schatting een stuk of veertig. Ook hier vonden we een mooi aantal zaailingen, zodat het lijkt dat ook deze populatie zich goed kan handhaven, ondanks haar gemakkelijke bereikbaarheid. Alle planten op deze vindplaats groeiden teruggetrokken in de grond. Bovendien waren deze planten veel kleiner en kwamen wel overeen met de beschrijving en de mij bekende cultuurplanten.

Afbeelding 2: In de volle zon in een kwartsveldje heeft *Euphorbia susannae* het goed naar zijn zin. Oostelijke vindplaats.

Veel verder naar het westen, even ten noorden van Barrydale, vonden wij een populatie euphorbia's, die duidelijke verschillen vertoonde met *Euphorbia susannae*. Zo heeft *Euphorbia susannae* 12 tot 16 ribben per stam. Deze nieuwe vorm had 6 tot 8 ribben per stam en groeide vrijwel uitsluitend in de schaduw onder kleine struikjes. Bovendien groeiden de stammetjes geheel boven de grond en werden meer dan 25 cm lang. De planten waren meestal vuil bruingroen van kleur, maar in de zon verkleurden ze donker bruinrood. Opvallend is dat de ribben, evenals die van *E. susannae*, voorzien waren van duidelijke tuber-

Afbeelding 4: Op de oostelijke vindplaats vonden we enkele planten van *Euphorbia susannae* met een a-typische bovengrondse groeivorm.

Afbeelding 3: Een nog jonge plant reageert op de volle zon door de puntjes van de tuberkels mooi paars te verkleuren. Oostelijke vindplaats.

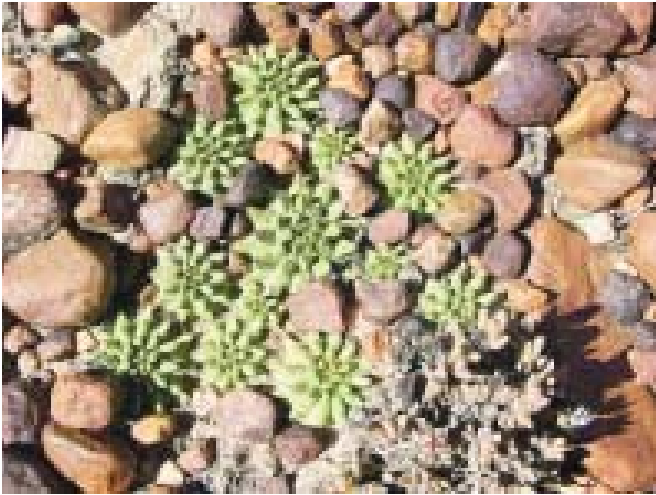
kels, waarvan het puntje naar beneden terug gekromd was. Deze populatie bestond uit ongeveer 50 planten en vertoonde verder binnen de populatie weinig variatie.

Deze afwijkende planten vertoonden een oppervlakkige gelijkenis met *E. pseudoglobosa*, de nauwste verwante soort van *Euphorbia susannae*. Echter *Euphorbia pseudoglobosa* mist de duidelijke teruggeslagen tuberkels. Helaas hebben we geen bloeiende planten, of planten met vruchten aangetroffen.

Unieke kenmerken van *Euphorbia susannae* zijn de opvallend donkerpaarse vruch-

Afbeelding 5: Een nog jonge *Euphorbia susannae* vindt bescherming in de schaduw van een struikje. Westelijke vindplaats.

Afbeelding 6; In een zeer stenige grond op de westelijke vindplaats groeit *Euphorbia susanna* geheel teruggetrokken in de zon.

ten en de haarvormige bladrestanten op de tuberkels van zaailingen. Bovendien zijn de tuberkels van zaailingen nog dunner en langgrekter dan de tuberkels van volwassen planten en lijken deze zaailingen zodoende wel behaard.

Nader onderzoek van deze nieuwe vorm naar met name de bloemen, vruchten en zaailingen zal uit moeten wijzen wat de taxonomische status is. Gezien de duidelijke

Afbeelding 7: Even ten noorden van Barrydale, nog meer naar het westen, groeit *Euphorbia species nova* J&R260.

Afbeelding 8; Als *Euphorbia species nova* J&R260 in de volle zon groeit is de groeiwijze aanzienlijk compacter.

lijke verschillen met de genoemde soorten en de geringe variatie binnen de populatie lijkt de rang van zelfstandige soort het meest voor de hand te liggen.

Of deze populatie wel zo nieuw is, valt trouwens te bezien. In White, Dyer en Sloane wordt bij de beschrijving van *Euphorbia tubiglans* gerept over een afwijkende vorm, gevonden door Dr. J. Luckhoff in de omgeving van Barrydale. Deze vorm had 7 of 8 ribben in plaats van de 5 ribben per stam, wat typisch is voor *E. tubiglans*. Hoewel *Euphorbia tubiglans* ook verwant is met *E. pseudoglobosa* en *E. susanna*, vormt *E. tubiglans* een nauwer verwant groepje met *E. juglans* en *E. jansenvillensis*. Wellicht hebben White, Dyer of Sloane geen van drieën deze planten in levende lijve gezien. Toentertijd waren al deze

Afbeelding 9: Euphorbia species nova J&R260 vertakt bovengronds.

groeit op, of in de onmiddellijke nabijheid van dergelijke kiezelplaatsen. Maar ook andere juweeltjes bleken hier te groeien, de bolvormige *Crassula columnaris*, *Haworthia arachnoidea* var *nigricans*, *Adromischus filicaulis* ssp. *marlothii* en *Pelargonium laxum*, om slechts enkele te noemen. Op andere dergelijke plaatsen in de nabijheid vonden we *Gasteria brachyphylla*, *Quaqua ramosa*, *Anti-*

planten nog maar net bekend geworden, waardoor het, door onwetendheid, veel moeilijker is om bepaalde planten in een goede verwantschap te plaatsen.

De bodem van de Kleine Karroo is erg zanderig. Op sommige plaatsen komen steenlagen, vaak witte kwarts, aan de oppervlakte. Deze plaatsen zijn vaak enkele honderden vierkante meters groot, soms echter maar een paar meter in het vierkant. Ze vallen op door de afwijkende witte kleur en het min of meer ontbreken van de struikachtige begroeiing. Als deze plaatsen zich op of nabij de top van een lage heuvel bevinden, hoe klein ze ook zijn, zijn het echte hotspots voor succulente planten. Vele soorten groeien alleen op deze kiezelplaatsen en kenmerken zich vaak door dwerggroei. Ook *Euphorbia susannae*

mima pygmaea, meerdere soorten *Gibbaeum* en de al genoemde *Muiria hortenseae*. Vooral het vinden van *Gibbaeum album* in volle bloei was een onvergetelijke ervaring. Donker violette bloemen contrasteren prachtig op een vrijwel wit plantenlichaam. In deze populatie bloeiden enkele planten met witte bloemen.

Diverse soorten van het geslacht *Gibbaeum* worden in het Zuid-Afrikaans aangeduid met de naam Haaibekkie. Deze zeer

Afbeelding 10: Volwassen plant met rechts waarschijnlijk een zaailing op de westelijke vindplaats.

Afbeelding 11: Nabij de westelijke vindplaats van *Euphorbia susannae* groeit *Gibbaeum album*.

toepasselijke naam danken ze aan het feit dat de twee bladeren, die samen de gehele spruit vormen, ongelijk van grootte zijn. Doordat deze twee bladeren strak tegen elkaar aan staan lijkt de tussenliggende spleet van de meeste soorten precies op de bek van een haai, zonder tanden dan wel te verstaan. *Gibbaeum album* zelf heeft ook een Zuid-Afrikaanse naam, namelijk Bababoutjie, wat zoveel betekent als baby-billetje. Ook *Muiria hortenseae* kent een lokale naam, namelijk Muiskopvygie. Vygie is de algemene naam voor een Mesem en inderdaad lijkt dit bijzondere plantje veel op een muizenkopje. Ook de naam Knoppiesnoors voor het hoofdonderwerp van dit artikel is een toepasselijke naam. Noors is de algemene aanduiding voor een wolfsmelkgewas en knoppies zal zoveel betekenen als knoopjes.

Euphorbia susannae is in cultuur redelijk goed te kweken, hoewel ze wel degelijk een eigenzinnig karakter heeft. Vaak

Afbeelding 14: Als muizenkopjes steken de plantjes van *Muiria hortenseae* boven de grond uit.

Afbeelding 12: Een overzicht van het grootste gedeelte van de groeiplaats van *Gibbaeum album*. Dit beeld geeft een goede indruk van de plantdichtheid op deze groeiplaats.

Afbeelding 13: Gezamenlijk met *Euphorbia species nova J&R260* groeit *Gibbaeum pubescens*, welke ook wel Volstruisteentjies genoemd wordt.

is het verlies van deze plant te wijten aan een minder goed waterdoorlatende grond of een standplaats in de volle zon met een slechte ventilatie. Het liefst heeft ze een zeer licht plekje in de kas, zonder dat ze daarbij te lang in het volle zonlicht staat.

In cultuur trekt ze zich minder of niet terug in grond, zoals ze dat in de natuur doen, omdat daar nu eenmaal de extreme temperaturen en droogtes ontbreken. Bovendien vertakt ze veelvuldiger, waardoor oudere planten meer kussenvormend groeien.

Het vermeerderen van deze soort is zowel door zaaien als ook stekken goed mogelijk. Bovendien levert een stek een typische plant op, die op latere leeftijd niet meer van een gezaaide plant te onderscheiden is.

Opvallend is dat *Euphorbia susannae* een vrij grote neiging heeft om cristaten te vormen. Soms zijn deze cristaten zelfs geheel of gedeeltelijk zonder chlorofyl. Deze planten zijn alleen geënt te vermeerderen en vormen voor de liefhebber van cristaten een welkome aanvulling van de collectie.

Hiermee is deze verhandeling over deze bijzonder attractieve soort, afkomstig uit een zeer interessant gebied, teneinde. Als u dit plantje nog eens tegenkomt op een beurs of bij een kweker, dan hoop ik dat u toch iets anders tegen dit dwergje aankijkt en uw interesse gewekt is.

Afbeelding 15; Het vreemde uiterlijk van *Muiria hortenseae* spreekt vele liefhebbers tot de verbeelding. Foto's van de schrijver.

Literatuur

- Grantham, K. (2000). Home and away, *Euphorbia* Studygroup Bulletin, 13:3.
- Hewitt, T. M., *Euphorbia susannae* Marloth (1978). K. u. a. S., No. 3.
- Jaarsveld, E van, Wyk, B van, & Smith, G, (2000). Succulents of South Africa, A guide to the regional diversity.
- White, A., Dyer, R. A. & Sloane, B. L. (1941) The Succulent *Euphorbiae* (Southern Africa), 2 Vols.
- Zimmermann, F. A. (1996). Notes on succulent *Euphorbias* of the little Karoo, *Euphorbia* Studygroup Bulletin, Vol. 9:2

**Samuel Gerssenlaan 63,
3861 HB Nijkerk.
Rikvs@wxs.nl**

SENECIO'S

Paul Mollers

Het geslacht Senecio bestaat uit meer dan 100 soorten en komt verspreid over heel de wereld voor. De meeste soorten komen voor in Noord en Zuid Afrika, de Canarische Eilanden, Oost Indië, Madagascar en Mexico. Het geslacht Senecio valt onder de familie Compositae.

De naam senecio is afgeleid van oud; het heeft betrekking op de gelijkenis van de vruchtpluismassa met het hoofd van een grijsaard. Ondanks het feit dat het geslacht *Senecio* uit meer dan 100 succulente soorten bestaat wil ik het alleen over zeven hangende of kruipende soorten uit mijn verzameling hebben. Deze worden alle gekenmerkt door rolronde tot langwerpige ronde bladeren en één of meerdere lichte transparante strepen over het blad.

De bloei van deze zeven senecio's stelt in principe niet veel voor en heeft daarom ook weinig sierwaarde. De planten moeten het daarom van hun bladeren hebben.

Senecio citriformis G.D. Rowley

Deze plant is eerst struikvormig en later pas hangend. De bladeren zijn 1,5 - 2 cm lang en blauw/groen van kleur (zie foto 1).

Bij *S. citriformis* zijn er meerdere transparante lijnen, die verdeeld over het gehele blad lopen.

Citriformis betekent citroenvormig, wat afgeleid is van de vorm van de bladeren.

Het nadeel van deze soort is dat wanneer je hem te veel bemest en te vochtig houdt, de citroenvormige bladeren (wat ook op de foto te zien is) gaan rekken en daardoor

Foto 1: Senecio citriformis

Foto's van de schrijver

hun karakteristieke citroenvorm kwijt raken.

S. citriformis komt oorspronkelijk uit Zuid Afrika (Kaap Provincie) en krijgt crème tot gele bloemen.

Senecio herreianus (Dinter)

Deze plant is genoemd naar Hans Herre en komt van oorsprong uit Namibië.

Dit soort bestaat uit 2 verschillende types waarvan het eerste type de meest bekende

Foto2: Senecio herreianus (eerste type)

is, en tevens ook de mooiste. En dat heeft hij dan ook te danken aan zijn mooie grote

Foto 3: Senecio herreianus (tweede type)

bladeren (1-3 cm. lang) en zijn dikke stengel. Helaas breekt deze snel af.

De bladeren danken hun schoonheid aan de tal van transparante lijnen van 0,5 mm. dikte die donker getekend zijn, waardoor het wel wat weg heeft van kruisbessen (zie foto 2). Ook hier is er een 2-3 mm. brede transparante lijn die over de gehele lengte van het blad loopt.

De bloeiwijze van de beide herreianus types is wit. Het tweede herreianus type (foto 3) heeft ten opzichte van het eerst beschreven type alleen de grote transparante lijn van 1 tot 3 mm. Daarentegen heeft hij wel een mooi groen-grijs berijpte blad.

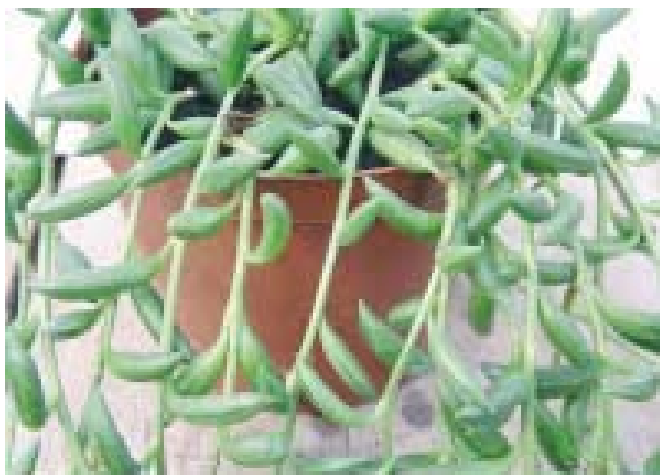

Foto 4: Senecio radicans

De stengels zijn veel dunner en veel minder snel breekbaar, wat hem tot een gemakkelijke te kweken soort maakt. Daarom komt deze soort ook het meest voor in de tuincentra.

S. herreianus 'Variegated Beauty' P.J. Molers

Deze plant is een bonte variant op het tweede type van de gewone *S. herreianus* die ik zelf uit stek heb verkregen.

En dit is mij gelukt door *S. herreianus* te stekken, waarvan toevallig bij een stekje één oog "bonte" genen bleek te bezitten (kans van 1 op 1.000.000) en die vervolgens weer verder te stekken om er zodoende meerdere exemplaren van te kweken.

Foto 5: Senecio rowleyanus

Zelf heb ik hem 'Variegated Beauty' genoemd omdat het zowel letterlijk als figuurlijk een bonte schoonheid is (zie foto 7).

Het is echter een vorm die vrij gevoelig is voor een overmaat aan water en het bewortelen van de stekken duurt langer dan bij de gewone *S. herreianus*, maar deze extra inspanning is de moeite waard.

Senecio radicans L.F. Sch. Bip

De naam van deze plant staat voor wortelend/kruipend. De bladeren van deze soort zijn slank en langwerpig en zijn 2 tot 3 cm lang en 8 tot 9 mm in doorsnede. Ze hebben veel weg van kleine groene komkommertjes (zie foto 4) en afhankelijk van

Foto 6: Senecio rowleyanus 'String of Pearls'

de groeiwijze van de plant lijken het soms ook wel groene banaantjes.

Het blad loopt aan het einde spits toe met over de gehele lengte de transparante lijn.

De bloeiwijze van *S. radicans* is wit en deze soort komt net als *S. citriformis* voor in de Kaap Provincie van Zuid Afrika.

Foto 7: Senecio herreianus 'Variegated Beauty'

S. rowleyanus (Jacobs)

Deze plant dankt zijn naam aan degene waarna hij is vernoemd, en dat is in dit geval de heer G.D. Rowley.

Dit soort bestaat uit 2 verschillende typen te weten de gewone *S. rowleyanus* (zie foto 5) en de bonte vorm *S. rowleyanus* 'String of Pearls' (zie foto 6).

De naam 'String Of Pearls' betekent vanzelfsprekend 'parelsnoer'. Deze twee vormen hebben korte, ronde bladeren die op erwten lijken, en vandaar ook de Nederlandse naam voor deze planten; Erwtplant.

De bladeren worden ongeveer 8 mm. in doorsnede en zowel de groene als de bonte vorm hebben de transparante lijn over de gehele lengte van het blad lopen.

Deze soort met een witte bloeiwijze komt van oorsprong uit Namibië.

Ik hoop dat ik hiermee het geslacht *Senecio* wat meer in de schijnwerpers heb gezet en wellicht ook binnenkort in uw verzameling te vinden is, want zeg nu zelf een succulentverzameling zonder deze *senecio*'s is eigenlijk geen complete verzameling.

Literatuur

- Saveja, M. & Costanzo, M (1994) "Succulents" The Illustrated Dictionary. London: Cassell
 Jacobsen, H. (1954) A Handbook of Succulent Plants. Dorset: Blandford Press Ltd.

**W. v/d Veldenweg 33,
 2451 BA Leimuiden
 mollers42@zonnet.nl**

BOEKBESPREKING

Ton Pullen

Het nieuwe Cactussenboek door Elisabeth Manke.

Uitgegeven door Tirion- Baarn. 2000. ISBN 90 5210 370 4. 160 pp. 17 x 23 cm. Prijs geb.: € 24,50. Vertaald uit het Duits. Oorspronkelijke titel: Das BLV Kakteen Buch, 1998.

Het is altijd een belangrijk moment, wanneer er een nieuw cactusboek in de Nederlandse taal verschijnt, want zo iets gebeurt niet jaarlijks.

Het boek dat momenteel voorligt oogt plezierig, ziet er stevig uit en heeft een prettig formaat.

Volgens het voorwoord van de schrijfster is het vooral bedoeld voor beginnende liefhebbers, maar zullen ook gevorderden er wat van hun gading in kunnen vinden. Het boek opent met korte hoofdstukken over cactussen, wat zijn het, waar komen ze vandaan, hoe groeien ze?

Daarna wordt beschreven hoe we cactussen in huis kunnen houden, hoe we ze moeten verzorgen, water geven, bemesten, verpotten en vermeerderen. Ook de bestrijding van ongedierte en de winterverzorging komen aan bod. De schrijfster gaat uit van vensterbankweek. Over kas of platte bak wordt niet gerept, hoewel er ook foto's van planten in een kas zijn opgenomen.

De rest van het boek is gevuld met een (alfabetische) bespreking van een groot aantal geslachten en soorten. Het is opvallend, dat er een behoorlijk aantal soorten behandeld wordt die volstrekt ongeschikt zijn als vensterbankplant, of daar qua afmetingen absoluut niet thuis hoort. Want wat moet je met *Carnegiea gigantea* in de vensterbank? Trouwens, waarom moeten we deze plant in de schaduw, en niet in de

volle zon kweken? Moet U eens in Arizona gaan kijken!

De afgedrukte foto's zijn in het algemeen van uitstekende kwaliteit en een beginnende liefhebber kan zich een goed beeld vormen van de veelvormigheid in het rijk der cactussen. Over de teksten ben ik veel minder positief. Het is duidelijk te merken, dat deze uit het Duits vertaald zijn, en op zich is daar niets mis mee. Anders wordt het, wanneer teksten vertaald worden door iemand, die blijkbaar geen enkele affiniteit heeft met botanie, en al helemaal niet met de terminologie in onze cactushobby. Een goede eindredacteur, met kennis van zaken, had hieraan veel kunnen verbeteren. Ook de her en der in het boek verspreide kadertjes met 'info' en 'tips' dragen weinig bij aan het informatieve karakter van een boek als dit. Ze zijn dikwijls (te) simpel, soms zelfs onbenullig.

Conclusie: Als u zich dit boekje aanschafft, moet u dat doen voor de foto's, niet voor de tekst. Jammer, een gemiste kans!

Bradleya, Yearbook of the British Cactus and Succulent Society 17, onder redactie van Gordon Rowley. 1999. 136 pp. ISBN 0 902 099 69 8.

G. Rowley wijdt een bijdrage aan de collectie tekeningen uit de bibliotheek van Salm-Dyck.

Over de vergelijkende anatomie van *Es-postoa*, *Pseudoespostoa*, *Thrixanthocereus* en *Vatricania* handelt een artikel van J.D. Mauseth.

Mesemkenner Heidun Hartmann publiceert een geannoteerde lijst van soortnamen in het geslacht *Ruschia*.

E. Locatelli & I.C. S. Machado houden zich bezig met de bloembioologie van *Melocactus zehntneri* en *Opuntia palmadora*.

Gerrardanthus tomentosus vormt het onderwerp van een bijdrage van N. Crouch, C. Prentice, G.F. Smith en R. Symmonds.

G. Williamson beschrijft de botanische rijkdom van de weinig bekende *Epupa* vallei, tussen Namibië en Zuid-Angola, en de bedreiging van dit gebied, dat aangewezen is als toekomstig stuwmeer.

R. Crook en R. Mottram zijn toe aan deel 5 van hun *Opuntia*-index.

L. Newton besluit dit jaarboek met een bijdrage over succulentenliteratuur.

Bradleya, Yearbook of the British Cactus and Succulent Society 18, onder redactie van Gordon Rowley. 2000. 140 pp. ISBN 0 902 099 70 1.

Dit jaarboek opent met een artikel van P.L. Ibsch, M. Kessler, C. Nowicki en W. Barthlott over de ecologie, biogeografie en veelvormigheid van de epifytische cactussen uit Bolivia.

Er wordt een tweetal nieuwe taxa beschreven; *Lepismium asuntapatense* en *Rhipsalis baccifera* ssp. *cleistogama*.

G. Williamson beschrijft een aantal nieuwe soorten in het genus *Bulbine*: *B. undulata*, *B. rupicola*, *B. musicola* en *B. canaliculata*.

A. Mosco en C. Zanovello schrijven over de 'mandrake-cactus', die zij omdopen tot *Lodia mandragora*. Wij kenden deze cactus tot nu toe als *Echinocactus mandragora* of, misschien beter, als *Rapicactus* -, *Gymnocactus* -, *Neolloydia* - of *Turbinicarpus mandragora*.

Dezelfde auteurs publiceren een uitvoerige studie over het geslacht *Thelocactus*. Een van de belangrijkste conclusies is, dat *Hamatocactus setispinus* niet in *Thelocactus* thuishoort, zoals eerder door diverse auteurs gestipuleerd werd.

Uit Tanzania komt een nieuwe *Raphionacme*-soort, te weten *R. ernstiana*, beschreven door U. Meve.

H. Hartmann & C. Bruckmann brengen een studie over zaaddozen bij *Drosanthemum*.

Dit boek wordt afgesloten met deel 6 van de *Opuntia*-index, van R. Crook en R. Mottram.

Bradleya, Yearbook of the British Cactus and Succulent Society 19, onder redactie van Colin Walker. 2001. 124 pp. ISBN 0 902 099 71 X.

P. Lawant en D. Winthagen hebben ontdekt, dat *Euphorbia resinifera* bijna 1500 jaar geleden al afgebeeld is in een antiek manuscript.

Conophytum subterraneum uit het Richtersveld, Zuid-Afrika, wordt als nieuwe soort beschreven door T. Smale en T. Jacobs.

J. Lüthy wijdt een bijdrage aan het *Turbinicarpus mandragora*-complex.

G.F. Smith en N.R. Crouch schrijven een artikel over *Aloe greatheadii* var. *davyana*.

Over natuurlijke hybridisatie tussen *Trichocereus atacamensis* en *Denmoza rhodacantha* schrijven F. Font en P. Picca.

L. Russo brengt de Hanbury-gardens in la Mortola, Italië, onder de aandacht.

Rimacactus wordt door R. Mottram als nieuwe geslachtsnaam voorgesteld. Als typesoort wordt *Eriosyce laui* genoemd, die nu dus, althans volgens deze auteur, verder door het leven moet onder de naam *Rimacactus laui*.

Over de verwantschapsrelaties van *Lampranthus otzenianus* en *L. uniflorus* schrijft H. Hartmann.

R. Crook en R. Mottram zijn toe aan deel 7 van hun *Opuntia*-index.

Hawothia limifolia var. *arcana* wordt als nieuw taxon beschreven door G.F. Smith en N.R. Crouch.

Een andere nieuw naam is *Antimima aristulata*, een plant eerder onder *Ruschia* beschreven. De auteurs zijn P. Chasselet en G.F. Smith.

Dit boek wordt afgesloten met een bijdrage over de botanische tekeningen van Mary Maud Page, een bijdrage van G.F. Smith en C. C. Walker.

Illustrated Handbook of Succulent plants: Dicotyledons, door Urs Eggi (red.).

Uitgave: Springer, Berlijn, 2002. ISBN 3 540 41966 7. XVIII + 545 pagina's tekst; 64 pagina's foto's. Prijs: € 129,90.

De bespreking van deel 1 van deze reeks kunt U vinden in Succulenta 81 (1), febr.2002, p.44.

Daar is ook iets gezegd over de opzet van deze serie boeken.

Nu ligt dan het deel over de dicotylen (= tweezaadlobbige planten) voor. Toch worden niet alle dicotyle succulenten in deze band behandeld. Over de Aizoaceae is al een aflevering in twee banden verschenen; over de Asclepiadaceae zal een aparte band verschijnen, terwijl de Crassulaceae ook een eigen band toebedeeld zullen krijgen. Dat betekent, dat in dit deel het 'res-tant' van de dicotylen behandeld is. Toch bevat deze band ruim 550 pagina's en is daarmee een stuk dikker dan de vorige. Ook in dit deel wordt weer een strikt alfabetische volgorde gehanteerd.

In dit deel wordt weer een breed concept van het begrip 'succulent' gehanteerd, hetgeen betekent, dat er nogal wat planten besproken worden, die nu niet direct in iedere verzameling te vinden zijn, sterker nog, er staan veel botanische rariteiten in. Welke eenvoudige vetplantenliefhebber heeft er al eens te maken gehad met geslachten als *Apodanthera* (Cucurbitaceae), *Calyptrorhiza* (Portulacaceae), *Anthorrhiza* (Rubiaceae) of *Entandrophragma* (Meliaceae), om maar enkele van die onbekende grootheden te noemen?

Gelukkig staan er ook veel planten in, die wij wel in onze verzamelingen kweken: *Adenia*, *Adenium*, *Anacampseros*, *Avonia*, *Dorstenia*, *Euphorbia*, *Jatropha*, *Lewisia*, *Monadenium*, *Othonna*, *Pachypodium*, *Pelargonium*, *Peperomia* en *Senecio*, om er volstrekt willekeurig maar een paar te noemen.

De kwaliteit van de foto's is in het algemeen beter dan in de eerste band.

Ook nu kan weer de conclusie getrokken worden, dat het hier een zeer goed uitgevoerd boek betreft, dat zijn nut als naslagwerk de komende decennia zeker zal bewijzen, tegen een forse prijs.

**Rinkslag 19,
7711 MX Nieuwleusen
E-mail: tonpullen@wanadoo.nl**

MELOCACTUS RUESTII

Geert Eerkens

Jaren geleden kreeg ik een aantal kleine Melocactus-zaailingen, gekweekt uit habitatzaaden van planten uit Honduras. Deze planten waren gevonden door Gerhard Heimen en hij kon ook wat zaden oogsten. Tijdens het opkweken begonnen ze tot mijn verwondering grote verschillen te vertonen met de reeds aanwezige andere soort uit Honduras (M. brongniartii). Het bleken zeer mooie geheel witbedoornde planten te worden.

De nagesnuffelde literatuur bleek volkomen onbegrijpelijk te zijn.

Het lijkt daarom nuttig deze soort eens goed uit de doeken te doen. De beschrijving is als volgt:

Melocactus ruestii

Plant groen (RHS 137B-137C), 11-12 cm diameter bij een hoogte van ca. 13 cm (zonder cephalium), iets kegelvormig. Aantal ribben 12-16, recht, bij de areolen wel iets verdikt. Afstand van de ribben 2,5-3 cm in het midden van de plant. Diepte van de ribben ca. 2 cm bij een breedte van ca. 2,5 cm. Boven de areolen een typische, iets neusvormige verhoging.

De bedoorning is geheel ivoorwit. Randdoorns 9-10, lengte 2-2,5 cm en 1-2 bovenste bijdoorns ca. 1,5 cm lang, iets gebogen. Middendoorn 1, ca. 3 cm lang, ook licht gebogen. Zoals gezegd, alle ivoorwit. Naar beneden toe verweert deze bedoorning.

Cephalium 2 cm hoog bij een diameter van 5 cm met vrij losse witte wol. Niet dicht beborsteld. De ivoorwitte borstels ca. 1-2 cm boven uit het cephalium groeiend, nogal scherp. Aan de rand van het cephalium staan deze witte borstels dichter op elkaar en zijn ca. 2 cm lang. Ze verweeren helaas ook vrij snel. De bloem heeft een diameter van 18 mm. Over een

lengte van 32 mm geheel wit en langzaam overgaand in het magenta-roserood (RHS 55A-55B-66C) van de bloemblaadjes. Vruchtbeginsel wit en omgekeerd spits-kegelvormig. Aan de basis 4 mm in doorsnee en de hoogte wel 7 mm. Bloembuis 6 mm dik. Bloemblaadjes 2 mm breed en langzaam spits toelopend. Nectarkamer ovaal, 10 mm lang bij een breedte van 3 mm. De talrijke zeer korte meeldraden staan over een lengte van 9 mm aan de binnenzijde van de bloembuis ingeplant. Het stuifmeel is cremewit. De

Foto's van de schrijver

stamper is 0,75 mm dik bij een lengte van ca. 20 mm. De stamper groeit even boven de meeldraden uit. De stempellobben zijn 1-1,5 mm lang en cremewit.

De vrucht is groot, 24-36 mm lang bij een dikte van 10-13 mm, langwerpige kegelvormig. De kleur is grauwwit en rondom het dekseltje soms iets rosig-wit. Vruchtvlees kleurloos, slijmig.

Aantal zaden per vrucht 100-200. Het zaadje is 1 mm en dofzwart. Deze soort is zelffertil.

Habitat: Honduras, Comayagu Valley, en ook ten zuiden van Comayagu op 1500 m hoogte in stenige grond.

Melocactus ruestii

De bedoorning, het cephalium, de borstels in het cephalium en de grote lange vrucht zijn wit naar ivoorwit. Dit is zeer typisch voor deze soort. Het enige kleurige is dan ook het groene plantenlichaam en de rode bloem.

Uit deze beschrijving blijkt wel dat *M.brongniartii* en *M.ruestii* zeer verschillend zijn. De literatuur over deze beide soorten is zeer verwarrend en ver bezijden de werkelijkheid.

Er groeien dus twee soorten in Honduras, waarmede het vermoeden van Backeberg toch juist was.

Of er nog iets over is op de habitats van deze beide soorten na de orkaan Mitch

eind oktober 1998 is tot nu toe bij mijn weten niet onderzocht.

Om het geheel witte doornkleed van deze soort smetteloos te houden, lijkt het mij toe, dat men deze soort nooit over de kop mag gieten. Bij mij staan ze buiten in de regen en verveert de bedoorning jammer genoeg snel.

Literatuur:

Schumann: Gesamtbeschreibung der Kakteen p.461.
 Britton & Rose: The Cactaceae III p.227.
 Backeberg: Das Kakteenlexikon p. 275.

**Tamanredjo km 17,5
 District Commewijne
 Suriname**

SUMMARY

Rob Bregman

Editor Henk Viscaal opens this issue with general remarks.

The Kenyan stem succulent *Monadenium ritchiei* is the subject of our page for youngsters, written by Johanna Smit-Reesink.

In the fourth part of his column “in the spotlight”, Bertus Spee deals with *Harrisia (Eriocereus) martinii*, *Eulychnia saint-pieana*, an unknown *Cleistocactus* species and *Stenocereus (Machaerocereus) eruca*.

The series on the genus *Haworthia* by Ingo Breuer is continued with part nine, in which *H. mirabilis* var. *sublineata* is being discussed.

An extensive contribution about the *Rebutia pygmaea* complex is brought by Ton Pullen. He lists all the plants that are presently considered to belong in *R. pygmaea*. He also gives short descriptions and recommendations for successful cultivation.

The development from bud to flower in *Gymnocalycium baldianum* is monitored by Albert Pilot. He also outlines the general features of this popular genus; moreover, guidelines for proper treatment of “gymnos” are given.

The recently published book “Regions of floristic endemism in southern Africa” is reviewed by Jan Vandorpe.

Robert Maijer tells us about how to collect seeds.

The international introduction programme of rare succulents is outlined by Harry Mays.

Rikus van Veldhuisen visited the South African habitat of *Euphorbia susannae*, a species that has now become rare in the wild due to overcollecting. He also reports about an *E. susannae*-like plant with deviating characteristics that is possibly a new taxon. The article is illustrated with nice photos.

Paul Mollers draws our attention to the succulent members of the genus *Senecio*.

A book review is written by Ton Pullen. First, he discusses a new book on the cultivation of cacti, a book with attractive photos but with a poorly translated (Dutch) text. Second, the author reviews the Bradleya editions of 1999, 2000 and 2001. Finally, part 2 of the “Illustrated Handbook of Succulents” edited by Urs Eggli is reviewed.

Geert Eerkens deals with *Melocactus ruestii* from Honduras. He concludes that, as was already stated by Backeberg, there are indeed two *Melocactus* species occurring in that country.

**Hector Petersenstraat 7,
1112 LJ Diemen**

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers; adreswijzigingen aan:

Inquiries about membership and receipt of issues; address changes to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit -Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
e-mail: smitnre@worldonline.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
hviscaal@universal.nl
C.A.L. Bercht
e-mail: bercht@nzo.nl
R. Bregman
e-mail: bregman@science.uva.nl
J.J. de Morree
e-mail: Morree@wanadoo.nl
A.B. Pullen
e-mail: tonpullen@wanadoo.nl
B.J.M. Zonneveld; e-mail:
Zonneveld@rulbim.leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Pachycereus pringlei

Foto: Henk Viscaal

Henk Viscaal	Redactioneel.....	146
Johanna Smit-	Jong geleerd	
Reesink	Monadenium ritchiei	147
Bertus Spee	Voor het voetlicht (4)	148
Ingo Breuer	Mooie en interessante haworthia's voor de verzamelaar (9)	150
Ton Pullen	Het Rebutia pygmaea-complex	152
Albert Pilot	Van knop tot kelk (16)	161
Jan Vanderpe	Boekbespreking.....	168
Robert Maijer	Zaadoogst.....	169
Harry Mays	Internationaal distributieprogramma van succulenten.....	171
Rikus van Veldhuisen	Euphorbia Susannae.....	176
Paul Mollers	Senecio's.....	183
Ton Pullen	Boekbespreking.....	186
Geert Eerkens	Melocactus ruestii.....	188
Rob Bregman	Summary.....	191

VERENIGINGSNIEUWS

IN DIT NUMMER :

Belangrijke adressen	62
Afdelingsactiviteiten	63
Evenementenkalender	66
Vraag en aanbod /Infomap	67
Nieuws Belgische verenigingen	68
Verslag Algemene Ledenvergadering op 13 april 2002 in Rotterdam	69
Advertenties	71
Instellingen	72
Nieuwe leden	73
Advertenties	74

AUGUSTUS 2002

NEDERLANDS BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Succulenta

BESTUUR

Voorzitter: B.G. van der Elst
Bondefanten 13, 2907 NA, Capelle a/d IJssel
Tel. 010 - 4513176

Secretaris: J.H. Bruseker,
Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen
Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

Penningmeester: J.E.F. Dekeling
Fazantenveld 140, 5431 JG Cuijk
Tel. 0485 - 312099
E-mail: j.dekeling@hccnet.nl

2e penningmeester: D.H. Roozegaarde
Banninkstraat 5, 7255 AT Hengelo GLD
Tel. 0575 - 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

PR & Promotie: C.B. Grimmelikhuisen
Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog a/d Zaan
Tel. 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

Bestuurslid: E.J.W. Smienk
P.Koomansstraat 57, 4822 WC Breda
Tel: 076 - 5419124.
E-mail: ejsmienk@concepts.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen lidmaatschap, adreswijzigingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur:

D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo GLD. Tel: 0575-465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

Lidmaatschap:

Nederland/België	18,15 Euro
Nederland / België jeugdleden	9,10 Euro
Europa	25,00 Euro
Buiten Europa	29,50 Euro

FINANCIËLE ZAKEN

Betalingen via de bankrekeningen van SUCCULENTA CUIJK:
Nederland: 680596 bij de Postbank
België:000.1141809-22 bij de Belgische postgiro
Duitsland: 15.65.907/019, ABN/AMRO, Aachen, BLZ 390.10200.

INFOMAPSUCCULENTA

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties voor de infomap zenden naar:
J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

REDACTIE

Hoofdredacteur: H.W.Viscaal
Brinklaan 31, 7261 JH Ruurlo
Tel: 0573-452005
E-mail: hviscaal@universal.nl

Redactiesecretariaat: Mevr. J.M. Smit-Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel:0318-430099. Fax:0318-430102. E-mail: smitnre@worldonline.nl
Kopij voor het tijdschrift zenden aan het redactiesecretariaat.

Verschijnt 6 maal per jaar in de even maanden.

VERENIGINGSNIEUWS

Kopij voor het Verenigingsnieuws voor de 1e van de even maanden zenden naar:

A.C.M. van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. E-mail : a.zuijlen@tref.nl

Advertenties naar:

J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406

Advertentietarieven:

1/16 pag.	16,= Euro
1/8 pag.	29,50 Euro
1/4 pag.	45,50 Euro
1/2 pag.	72,50 Euro
1/1 pag.	125,= Euro

OVERIGE INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

W.P.C.H. Bervoets, Mozartstraat 108,
7391 XM Twello. Tel 0571-272841.

CLICHÉFONDS

J. Schraets, Geuldersedijk 2
5944 NH Arcen. Tel. 077-4732913

DIATHEEK

J. Deckers, Dorpsstraat 99,
6441 CC Brunssum. Tel. 045-5272461

PLANTENCENTRALE

G.Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem

Postbankrekening 8440933

E-mail: g.koerhuis@planet.nl

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN, BOEKEN EN GEBRUIKTE BOEKENBEURS

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.

Tel. 0348-471083. Gironummer 199176

E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

P. Laney, Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen.

E-mail: pclaney@cs.com

AFDELINGSACTIVITEITEN

ACHTERHOEK

- aug. Vakantie
12 sep. Gert Ubink
10 okt. Dia-lezing Jan Lubbers over de opbouw van zijn eigen tuin
14 nov. Dhr. te Veldhuis met een dia-serie over insecten
12 dec. Gezellige avond

De bijeenkomsten worden gehouden elke 2^e donderdag van de maand om 20.00 u in het E.N.O. gebouw, Woerdseweg, Groenlo.

ARNHEM

- 12 sep. Dialezing door L.Bercht over Zuid-Amerikaanse cactussen
10 okt. Grote najaarsvergadering

Zaal van de speeltuinvereniging Tuindorp, achter het pand Floralaan 18 te Wageningen. Aanvang 20.00 uur, tel. 0317-411801

BRABANT-BELGIE

- 30 aug. Ruilbeurs onder leden
27 sep. Freddy Lampo: Van Anzo Borrego to Canyonsland
25 okt. Jan van Dorpe: Namibië en Richterveld
29 nov. Frank Hoste: De Reënboognasie
20 dec. Praatcafé en uitslagen

DORDRECHT

- 8 aug. Kasje kijken in Hendrik Ido Ambacht bij een van onze leden
12 sep. Kasje kijken bij Corrie de Waardt
10 okt. De Afrika-groep vertelt over de reis naar Zuid-Afrika
14 nov. Lezing door Paul Shirley over Ceropegia

De kas van dhr. Lintsen (voorheen Frans Noltee), Burgemeester de Bruinelaan tussen 1D en 1E te Zwijndrecht, 19.30 uur

DRENTHE

- aug. Vakantie
4 sep. Kasbezoek bij dhr. J. Bloem in Balinge
2 okt. Plant van de maand. Lezing door de heer H. Nijmeijer over Lithops
13 nov. Lezing door de heer W. ten Hoeve: Mexicaanse momenten II
11 dec. Jaarvergadering
dec. Deelname vogelmarkt in Assen; nadere mededelingen volgen nog

EINDHOVEN

**Plaats: Gemeenschapshuis De Hagenkamp, Maria van Bourgondiëlaan 6, te Eindhoven. Tel. 040 - 2514248.
Elke 2e maandag van de maand clubavond.
De zaal is open vanaf 19.30 uur**

FLEVOZOOM

- aug. Vakantie
16 sep. Bijeenkomst, eigen avond, ruilen, vragen, problemen, vakantiedia's en alles wat er zoal ter tafel komt
21 okt. Spreker over cactussen
18 nov. Spreker over vetplanten
16 dec. Jaarvergadering met een gezellig programma, de kwis of een variant hierop door leden uit Ermelo en Putten

FRYSLAN

De bijeenkomsten worden gehouden in zalen Tivoli aan de Huizumerlaan te Leeuwarden en beginnen alle om 19.30 uur.

GOOI- EN EEMLAND

- aug. Geen bijeenkomsten
10 sep. Dhr. Erp Taalman Kip : Chili
8 okt. Wim Alsemgeest "Na 20 jaar terug in Mexico"
12 nov. Dhr. Krijnen : Mexico
10 dec. Eindfeest met dia's van H. Rubingh

Wijkcentrum Noord, Lopes Diaslaan 85,
Hilversum, aanvang 20.00 uur.

GORINCHEM-'s-HERTOGENBOSCH

- 12 aug. Open kas bij Piet Broeren
Thema : Anders dan anders
9 sep. Mexicaanse Momenten (2) door
Wolter ten Hoeve

**Herberg De Prins, Hoogstraat 50, 5258 BE
Berlicum. Aanvang 20.00 uur.**

GOUDA

**Zalencentrum 't Brandpunt, Turfmarkt 58 te
Gouda. Aanvang 20.00 uur**

's GRAVENHAGE e.o

**Verenigingsgebouw Buurtschap Oud-
Rijswijk, Esdoornstraat 3A te Rijswijk.
Aanvang 20.00, zaal open 19.30 uur.**

GRONINGEN en OMMELANDEN

- 24 aug. of 17 aug. of 31 aug.
Kasje kijken in Friesland
19 sep. Ulrich Dosedal: Echinocereen an
Standort und in Kultur
17 okt. Paul Shirley: Van alles en nog wat
21 nov. Plantenkeuring en quiz
19 dec. Jaarvergadering

**Plaats: Zaal van de buurt- en
speeltuinvereniging Selwerd, Elzenlaan 72
te Groningen. Aanvang 19.30 uur.**

HOEKSCHE WAARD

- 12 sep. Foto's en/of dia's van eigen leden om
over te praten.
Afsluiting met Najaarsruilbeurs.

**Natuurbezoekerscentrum te Numansdorp bij
de Rijkshaven. Aanvangstijd is 20.00 uur
precies. Tijdens pauze koffie en verloting.**

LEIDEN

**Wijkvereniging "Aktief", Berlagestraat 2
te Leiden, tijd is om 20:00 uur op elke
derde donderdag van de maand van
september t/m mei.**

MAAS EN PEEL

- 22 aug. Heer Zonneveld met lezing over
vetplanten (vooral Echeveria)
26 sep. Heer A. Goossens met lezing : "45
jaar hobby"
24 okt. Heer J. Lubbers met lezing over
rotstuinopbouw, enz.
28 nov. Heer C. Jamin met lezing: "Via
Tequilla naar Baja California"
19 dec. Dia's van eigen leden en uit het
archief

**Bijeenkomsten elke vierde donderdag van
de maand in Feestzaal "De Koel",
Kaldenkerkerweg 182b te Venlo**

NIJMEGEN

- 6 aug. Kasbezoek Hans Dekeling
3 sep. Zaaiedstrijd + plantenkeuring
1 okt. Thema-avond substraten
5 nov. Robert Wellens: in-vitro cultuur
3 dec. Plant met een verhaal

**Helicon-opleidingen, MBO Nijmegen,
Energieweg 19, Nijmegen. Begin 19.30 uur.**

ROTTERDAM

**Bijeenkomsten elke laatste maandag van de
maand om 20.00 uur in de bovenzaal van
het Wijkgebouw "Pier 80", Rösener
Manzstraat 80, 3026 TV Rotterdam.**

TILBURG

- 9 sep. Walter Dams met "De tuinen van
Engeland"
9 dec. Interne plantenbeurs en Algemene
Vergadering

**Kasteelhoeve, Hasseltstraat 256, Tilburg
2e Maandag van de maand, aanvang 20.00u.**

UTRECHT

Clubavonden iedere tweede donderdag van de maand in buurthuis Ravelijn, Hoofd Graaflandstraat 2a te Utrecht.
Aanvang 20.00 uur.

VOORNE/PUTTEN EN ROZENBURG

- 12 sep. Paul Shirley over caudexplanten
- 10 okt. Een praatje over Astrophytums door Leen Stolk
- 14 nov. Het tweede deel van een lezing over Mexico door Wim Alsemgeest
- 12 dec. Een lezing over Digitorebutia's door Jaap van Toledo

De avonden beginnen om 20.00 uur bij Lex Mooiweer, Hoefweg 3, 3233 LG Oostvoorne

WEST-BRABANT

- 18 aug. Cactus- en vetplantenbeurs
- 14 sep. Plantenkeuring en lezing door Kees Goorden
- 5 okt. Vergadering en diavoorstelling van Internoto Ossendrecht
- 9 nov. Jaarvergadering met mooie, grote planten in de verloting
- 14 dec. Dia's van eigen leden, Jack Tak en Wim Olijrhook

Café "Marktzicht", Markt 50 in Etten-Leur.
Bijeenkomsten beginnen op zaterdagmiddag om 14.00 uur.

IJSSELSTREEK - TWENTE

- 25 aug. Cactus- en Vetplantenshow van het Oosten
- 2 sep. Opening nieuwe seizoen bij Annie van der Meer
- 21 sep. Bezoek aan Osnabrücker Kakteenbeurs
- 7 okt. Lezing hr. M. Senders over Namakwaland
- 4 nov. Lezing eigen lid: hr. Geert Borgonje over de Flora van Kreta
- 16 dec. Jaarvergadering

Wijkgebouw 't Hovenhuus, Leliestraat 27,
7419 CT Deventer. Tel. 0570 - 615010

ZAA NSTREEK WATERLAND

Clubgebouw "De Springplank",
Saenredamstraat 34 te Assendelft.
Tel. 06 - 50582483 of 06 - 26804737

ZEELAND

- 30 aug. Kasbezoek bij leden
- 27 sep. Algemene plantenkeuring.
Diavoordracht "Mexico, deel 4" door Bertus Spee.
- 25 okt. Discussie-avond
- 29 nov. Vakantiedia's van o.a. Parque Tematico del Desierto de Tabernas "Mini Hollywood" in Spanje en Le Jardin Exotique te Monaco door Tonnie de Rijke. Zaaiedstrijd

Plaats maandelijks bijeenkomsten (op de laatste vrijdag van de maand, behalve juli en december: Thomaskapel aan de Vrijlandstraat te Middelburg. Aanvang: 19.30 uur. Informatie: Herman Weezepeel (tel. 0113-231067) of bezoek de website: <http://clubnet.zeelandnet.nl/cactus/custom.html>

ZUID-LIMBURG

- Augustus Vakantie
- 3 sep. Praatavond, ruilbeurs en dia's van eigen leden
- 1 okt. Dhr. Krijnen: Copiapoa's en andere Chileense bolcactussen
- 5 nov. Frank Hoste: "De reënboognasie", een nieuwe reis door Zuid-Afrika
- dec. Zoals elk jaar is er in december geen vergadering

Gemeenschapshuis te Schimmert, Hoofdstraat 12. Aanvang 19.30u.
Tel.: 045 - 4042504

ZWOLLE

Eli Heimanszaal van het Ecodrome,
Willemsvaart 19, 8019 AB te Zwolle. De bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur.

EVENEMENTENKALENDER

10 en 11 en 15, 17 en 18 augustus

Grootste cactus-, planten- en hobbytentoonstelling van de Benelux. In het Sint-Aloysiusinstituut, Kasteelstraat 53, 3800 Zepperen (Sint-Truiden). Inkom 2,50 Euro, kinderen beneden de 12 jaar gratis.

18 augustus

De beurs van de afdeling West-Brabant is al meer dan 30 jaar een begrip. Op de derde zondag in augustus is er weer de jaarlijkse cactus- en vetplantenbeurs. De beurs wordt gehouden in café Marktzicht, Markt 50 te Etten-Leur. Van 09.00 tot 10.00 uur opbouwen door standhouders en van 10.00 tot 15.00 uur kan het publiek de planten kopen. De planten die te koop zijn dienen geprijsd te zijn. Info en plaatsbespreken bij Evert Smienk, tel. 075-5419124 of 06-21868167.

17 en 18 augustus

In Reet (Rumst) België is er ter gelegenheid van de 45ste Lichtfeesten een Cactussen- en Succulentenshow, ingericht door Cactusweelde Antwerpen, op zaterdag 17 en zondag 18 augustus 2002, telkens van 15.00 tot 24.00 uur, in de wijk Kleine Landeigendom (Bibliotheek - Seringenlaan). Voor meer informatie: Marc Bostoën, tel. 03.383.67.36, Danny de Raeymaeker, tel. 03.844.51.76 of <http://www.cactusweelde.be>.

25 augustus

De Cactus- en Vetplantenbeurs van het Oosten 2002 wordt georganiseerd door de afdeling IJsselstreek/Twente van Succulenta. Datum: Zondag 25 augustus 2002
Plaats: Zaal de Brug, Thorbeckesingel 2 te Zutphen
Openingstijden:
- vanaf 9.30 uur zaal open voor deelnemers of standhouders met inschrijvingsbewijs
- van 10.00 uur tot 16.00 uur voor belangstellenden.
Entree: 1,20 Euro voor belangstellenden
Planten ruilen of verkopen?
Wie een groot aantal cactussen of vetplanten (andere soorten zijn uitgesloten) wil, aanbieden op de beurs kan daartoe tafelruimte huren. De tafels zijn circa 85 centimeter breed. Bovendien zijn er buiten in de patio van zaal De Brug een beperkt aantal marktkramen te huur.
Tafelhuur:
1 meter 4,50 Euro
2 meter aaneengesloten 7,00 Euro

3 meter aaneengesloten 12,00 Euro
4 meter aaneengesloten 18,50 Euro
Marktkramen: Deze zijn ca. 4 meter lang en 85 cm breed
½ kraam 12,00 Euro,
1 kraam 24,00 Euro.
Voor elke meter extra boven de 4 meter geldt voor tafels en kramen een toeslag van 12,00 Euro per meter
Reserveren:
Wie een plaats wil reserveren op de beurs, kan dat uitsluitend doen door storting van het totaal verschuldigde bedrag op: bankrekening: 38.67.96.319 t.g.v. dhr. F.J.H. Hilge, Stokebrand 257, 7206 EE te Zutphen (tel: 0575-529610) fhilge@netmail.nl onder vermelding van: (aantal) meters tafel of kraam inzake BEURS 2002 en uw naam + adres
Pas na ontvangst van betaling is men ingeschreven en wordt een inschrijvingsbewijs toegezonden.
Op 15 augustus 2002 sluit de inschrijving!
Reserveer dus tijdig. De mooiste plaatsen worden het eerst uitgegeven.
Verdere inlichtingen op bovenstaand adres.
N.B. Natuurimporten, andere dan succulente planten, artikelen die niets met cactussen en vetplanten hebben uit te staan, zijn op deze beurs niet toegestaan!

25 augustus

Cactusvrienden Limburg vwz organiseert haar jaarlijkse "Cactus- en plantenbeurs" op zondag 25 augustus 2002, van 10.00 tot 18.00 uur. Verkoop van o.a. cactussen, vetplanten, kamerplanten, vaste planten, enz.
Verdere gegevens:
Plaats: De Kardijk, Burgemeester Heymansplein z/n Beverlo
Inkom bedraagt 1 Euro. Alle inlichtingen en/of inschrijvingen bij:
- Mieker Geuens, Genebroekstraat 29, 3581 Beverlo. Tel. 011 - 342741 of rene.goris@pandora.be
- Paul Theunis, Acacialaan 53, 3583 Paal Tel. 011 - 428321 of theunis.paul@pandora.be

30 en 31 augustus en 1 september

Internationale najaarsshow met meer dan 40.000 planten in serre en openlucht. Vrijblijvende verkoop van planten en alle benodigde materialen en zaaidemonstraties. Gratis toegankelijk van 10 tot 18 uur te Wijnegem (nabij Antwerpen), Kasteellei 111.

Info 0032.3.353.72.58 of <http://user.online.be/cactusvetplant> of cactusvetplant@online.be

21 en 22 september

25e Osnabrücker Kakteen- und Sukkulentenbörse Jubileumbeurs in het Berufsschulzentrum, Natruper Str. 50 (Ingang Stüverstr.) D-49076 Osnabrück. Zaterdag van 12.00 - 18.00 uur en zondag van 10.00 - 16.00 uur.

20, 21 en 22 september

ELK te Blankenberge. Dit is hét Europese weekend om uw internationale cactus- en succulentenvrienden weer te ontmoeten. Tijdens het weekend worden een 5-tal lezingen gegeven en is er een workshop. Uiteraard is er weer de grote beurs met 200 meter verkooptafel. Voor inlichtingen en/of aanmeldingen kunt u terecht bij Jan en Annie Linden, Onderste Wehr 53, 6433 LC Hoensbroek. Tel. 045 - 5220966.

29 september

In plaats van zoals eerder aangekondigd op 22 september zal de Internationale Succulentenbeurs plaatsvinden op zondag 29 september van 9 tot 14 uur, in het Dienstencentrum, Schoolstraat 44 te Schilde. Deelnemers betalen 3 Euro per strekkende meter tafellengte, de toegang is vrij. Info bij de secretaris van Leuchtenbergia: Frans Hofkens, Sint Jobsesteenweg 93, B2930 Brasschaat. Tel. 00 31 (0)3 663 37 93 Email: Leuchtenbergia@advalvas.be

INFO

De najaarsledenvergadering wordt gehouden op zaterdag 26 oktober 2002 in Vesting De Bronsbergen te Zutphen. De afdeling IJsselstreek-Twente is onze gastvrouw. In het ochtendprogramma zal o.a. een plantenkeuring worden gehouden.

Bij voldoende belangstelling bestaat de mogelijkheid voor partners om 's middags, tijdens de algemene ledenvergadering, een stadswandeling te maken door Zutphen onder begeleiding van een deskundige gids, met als afsluiting een bezoek aan een winkel waar men zelf bonbons maakt. Aan de wandeling zijn geringe kosten verbonden.

In het Verenigingsnieuws van oktober a.s. volgen nadere mededelingen.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het oktobernummer moeten vóór 1september in het bezit zijn van A.van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. Alleen advertenties betreffende de hobby worden opgenomen.

Te koop:

Wegens verhuizing aangeboden een Graaflandkas van 3,28 x 2,36 m en een kleine verzameling van ongeveer 400 - 500 planten. W. Besemer, Pontonniersweg 308, 3353 SG Papendrecht. Tel. 078-6151462 of 078-6131032.

Einladung

Zur XVIII Internationalen Gymnocalyciumtagung von 6 bis 8 September 2002.

Hotel "Hoogeerd", Maasbandijk 10 6606 Niftrik - Wijchen

Programm:

Freitagabend 6. September

Ab 18.00 Uhr Abendessen
20.00 Uhr: Vortrag Jörg Piltz,
Argentiniën, nicht nur Gymnos

Samstag 7. September

09.00 Uhr: Thema Gymnos aus Brasilien, Uruguay und Paraguay, ausgenommen Chaco). Beiträge und aktive Teilname der anwesenden. Dias und Meinungen gewünscht.
14.00 Uhr: Abfahrt zum Gewächshaus Bercht
20.00 Uhr: Vortrag Karl-Heinz Prestle, Brasilien und/oder Uruguay, Land der Kakteen

Sonntag 8. September

09.00 Uhr: Fortsetzung und Abrundung des Themas
11.00 Uhr: Vortrag Ludwig Bercht, Süd-Africa, Land der Sukkulenten
12.30 Uhr: Abschluss und Verabschiedung der Teilnehmer

Zimmerreservierung bei:
Jan Reijnen, De Chamillylaan 33
NL 5361 LH Grave. Tel. ++31 (0)486 - 473687
E-mail: jan.reijn@12move.nl

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN

CACTUSSEN EN VETPLANTEN V.Z.W

- 17 aug. Diavoordracht "Plantengroei op Tenerife" door Albert Leroy
- 30 aug.- tot 1 sep.: Najaarsshow
- ? sep. Uitstap naar Belgische kwekerijen
- ? sep. Diavoordracht
- 12 okt. "Tussen Springbok en Kaapstad in Zuid-Afrika" door Frank Hoste
- 19 okt. Beginnelingen 4: Winterverzorging + vragen
- 16 nov. Jaarlijks etentje
- 15 dec. Diavoordracht "Mesemdroom" door Leo van de Wijngaert

Deze bijeenkomsten gaan steeds door in het lokaal 'Zevenbunder' in de Kasteellei te Wijnegem (Antwerpen). De voordracht start om 14.00 uur, maar iedereen is reeds van harte welkom vanaf 13.00 uur. Meer info op 0031/03/.353.72.58 en <http://user.online.be/cactusvetplant>.

CACTUSVRIENDEN MOL V.Z.W.

De bijeenkomsten hebben plaats in het Volkshuis op den Rosenberg in Mol.

"CACTUSWEELDE" AFD. TURNHOUT

- 5 sep. Voordracht: "Mijn verzameling, uitgezonderd de Echinocerei", Fr. Cuypers
- 3 okt. Voordracht: "Asclepia", Louis van de Meuter, Bonheiden
- 7 nov. Voordracht: "Richterveld", Frank Hoste, Winkelse
- 5 dec. Wedstrijduitslagen: Zaaïen, dia's en "Plant van de maand"

Vergaderlokaal: Café "De Koekoek", Steenweg op Merksplas 48, 2300 Turnhout

GRUSONIA

- 9 aug. Om 20.00 uur in Zaal Don Bosco te Torhout: Knolsucculenten door Paul

Shirley (NL)

- 17 aug. Om 16.00 uur: Groentjes bij Hilaire Vande Moortel, Izegemse Aardeweg 136, 8800 Roeselaere
- 13 sep. Om 20.00 uur in zaal Vijverhof te Tielt: nog nader te bepalen
- 21 sep. Om 16.00 uur: Groentjes bij Ronny Vanhaeke, Stijn Streuvelstraat 54, 8730 Beernem

MEDEDELING VOOR ABONNÉES OP DUITSE TIJDSCHRIFTEN

Ook dit jaar kunt u weer aanzienlijk besparen op de kosten van uw Duitse contributies, indien u gebruik wenst te maken van de mogelijkheid om gezamenlijk te betalen via een Nederlandse rekening. U bespaart dan op de provisiekosten, die zowel giro als bank u nog steeds in rekening brengen.

De contributie van de DKG voor het jaar 2003 is voor buitenlandse leden vastgesteld op 35 Euro indien u vóór 15 november betaald hebt.

Wacht u langer, dan krijgt u een rekening toegestuurd, hetgeen 5 Euro extra kost. In beide gevallen moet u bovendien nog bankkosten betalen.

Vrijwel alle extra kosten kunt u vermijden, indien u 35,50 Euro vóór 15 november overmaakt op giro 1401427 t.n.v. J. Theunissen te Oud Gastel. (Om de kosten te verdelen betaalt iedereen 0,50 Euro extra.) Wilt U s.v.p. zo vriendelijk zijn om uw lidmaatschapsnummer (te vinden op de adressering) bij betaling te vermelden? Indien u later wenst te betalen, dient u vóór 31 december 2002 42,50 Euro op genoemde rekening over te maken. Ná 31 december kunt u alleen nog rechtstreeks in Duitsland betalen.

J. Theunissen

VERSLAG VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN SUCCULENTA OP 13 APRIL 2002, IN HET ARBORETUM TROMPENBURG TE ROTTERDAM

1. Opening

Berichten van verhindering zijn er van de vertegenwoordigers van de afdelingen Arnhem, Drente en Gouda. De penningmeester, de heer Dekeling, is helaas ook afwezig.

2. Agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Mededelingen

De contacten met de organisatoren van de Floriade lopen niet soepel. De arrangeur, die o.a. de hoofdlijnen voor de presentatie van Succulenta moet aangeven, heeft nog geen stappen gezet.

We blijven alert afwachten, maar er moet nu wel snel iets gebeuren.

Het bestuur stelt voor om de insignes voor die leden die 25 of 40 jaar lid van Succulenta zijn, te laten uitreiken door de voorzitters van de afdelingen. Indien deze leden geen lid van een afdeling zijn, zullen de insignes per post worden verzonden. Leden die 50 jaar lid van Succulenta zijn krijgen het insigne uit handen van een lid van het hoofdbestuur.

4. Ingekomen brieven

Er is een brief van de heer Van Tilborg binnen gekomen, waarin enkele onjuistheden in de notulen van de najaarsvergadering en in het financieel verslag worden gesignaleerd. De correcties zullen bij het desbetreffende punt aan de orde komen.

5. Verslag van de Algemene ledenvergadering op 13 oktober 2001.

In het verslag, bij het onderdeel begroting 2002, wordt gesproken over het voornemen van het bestuur om de contributie te verhogen in 2002 en 2003. Dit moet zijn 2003 en 2004. Verder wordt het verslag ongewijzigd vastgesteld.

6. Financieel verslag 2001

Er zijn enkele onjuistheden in het financiële verslag geslopen. Zo moet bij het eigen vermogen in plaats van 49.827 euro 49.627 euro gelezen worden. In de staat van lasten en baten 2001 moet in de kolom "werkelijk 2001", onder uitgaven bij de post "promotie" 1606 euro gelezen worden in plaats van 1153 euro, en is het bedrag van 1268 euro bij de post "bestuursafschrijvingen" onjuist en moet het vervangen worden door 1642 euro. Het totaalbedrag in de

kolom euro moet niet 47.339 euro zijn maar 48166 euro. Het nadelig saldo komt daarmee op 1612 euro.

Er wordt, bij de behandeling van dit financiële verslag, door het bestuur nogmaals op gewezen dat in de najaars ledenvergadering een voorstel voor de verhoging van de contributie verwacht kan worden.

7. Verslag kascommissie

Omdat de penningmeester ivm ziekte niet in staat was te overleggen met de kascommissie, zal het verslag van de kascommissie pas in de najaarsvergadering aan de orde kunnen komen.

8. Secretarieel verslag 2001

De secretaris licht het verslag toe. De sombere toon van het verslag geeft iets weer van de gemoedstoestand van het bestuur. Het teruglopend ledental, de geringe aanwas van jonge mensen en het wankel bestaan van een aantal afdelingen zijn zaken die het bestuur graag in een volgende ledenvergadering aan de orde wil stellen. Het ligt in de bedoeling van het bestuur om daartoe met de voorzitters van de afdelingen in het najaar te overleggen over de verdere koers van de vereniging.

9. Verkiezing kascommissie

De heer Van Alten is aftredend. Zijn plaats zal door mevr. Annelies Römer, afdeling Gouda, worden ingenomen.

10. Floriadefonds

Het bestuur stelt voor om het restant dat nog in het Floriadefonds zit - een bedrag van ruim 3000 euro - te besteden aan de vervaardiging van een nieuwe handleiding voor de verzorging van cactussen en andere vetplanten. Deze handleiding is door de heer Ton Pullen naar de nieuwste inzichten bijgewerkt. Ook een aantal andere personen, uit redactie en bestuur, heeft veel energie gestoken in het gereedkomen van de handleiding. Zij is bedoeld voor nieuwe leden en voor belangstellenden. Voor een gering bedrag wordt de handleiding beschikbaar gesteld. Het bestuur hoopt dat de handleiding een belangrijke rol gaat spelen bij de ledenwerving.

Uit de vergadering wordt gewezen op de onjuiste procedure die het bestuur gevolgd heeft. De algemene ledenvergadering had eerst toestemming moeten geven voor een dergelijke grote uitgave. Het bestuur wijst op de noodzaak

om voor de komende Floriade de handleiding gereed te hebben.

Uit de vergadering komen bezwaren tegen het gebruik van het restant van het Floriadefonds voor dit doel. Na enige discussie wordt besloten om het benodigde bedrag uit de algemene reserves te halen.

11. Wat verder ter tafel komt

Het materiaal voor de vervaardiging van een cd-rom met oude jaargangen van Succulenta ligt bij Paul Laney. Hij zal de beschikbare informatie inventariseren, op kwaliteit beoordelen en een plan van aanpak maken. In de najaarsvergadering zal over de stand van zaken gerapporteerd worden.

Het enthousiasme over het centraal verspreiden van reisbeschrijvingen is niet groot gebleken. Op grond hiervan heeft de heer Zaunbrecher besloten ermee te stoppen. Via de website van Succulenta zullen nog wel reisbeschrijvingen te raadplegen zijn.

De najaars ledenvergadering zal, op uitnodiging van de afdeling IJsselstreek- Twente, op zaterdag 26 oktober in Zutphen gehouden worden. In het ochtendprogramma zal ook weer een plantenkeuring opgenomen worden. Op uitnodiging van de afdeling Fryslan zal de voorjaars ledenvergadering in 2003 in Het Bos van Ypey gehouden worden.

12. Rondvraag

Uit de afdelingen Gorinchem-'s Hertogenbosch en Achterhoek komen ontevreden geluiden over het ter beschikking stellen van promotiemateriaal door het landelijk bestuur.

Het bestuur maakt duidelijk dat de verantwoordelijkheid voor het uitgeleende materiaal bij de ontvangende afdeling ligt. Het is echter meerdere malen voorgekomen dat het materiaal gehavend terug ontvangen is. Het bestuur is daarom terughoudender geworden, temeer daar nieuwe materiaal niet meer te krijgen is en het bestuur graag op de Floriade goed voor de dag komt.

Het is de bedoeling dat er ander materiaal komt dat aan alle afdelingen ter beschikking gesteld kan worden, zodat de problemen tot het verleden behoren.

Door de vertegenwoordiger van de afdeling Achterhoek wordt gewezen op het verschijnsel dat in het Verenigingsnieuws informatie van kwekers als afdelingsnieuws, en dus niet als advertentie, is opgenomen.

Dit acht men niet juist.

Vanuit het bestuur wordt deze trend ook onderkend en als ongewenst aangemerkt. In het najaar zal het bestuur hier op terugkomen.

Op de bijeenkomst in het najaar met de voorzitters over de koers van Succulenta zijn ideeën uit de afdelingen meer dan welkom.

De nieuwe sprekerslijst zal op de website en in het Verenigingsnieuws worden opgenomen.

Bij sommige afdelingen ligt nog een voorraad met oude handleidingen. Deze zijn niet meer te verkopen. Wat hiermee te doen, met name in financiële zin? Het bestuur zal hierop terugkomen.

Gepleit wordt voor een betere afstemming van de data van de ELK en grote beurzen. Dit jaar valt de ELK samen met de beurs in Osnabrück. Meegedeeld wordt de ELK volgend jaar op een eerdere datum gehouden zal worden.

In de najaarsvergadering zal de vervulling van de vacatures in het bestuur aan de orde komen.

J.H.Bruseker
Secretaris

MEDEDELING

In het Verenigingsnieuws van juni hebben wij al gemeld dat ons lid Cor Tuyn door gezondheidsmoeilijkheden heeft besloten te stoppen met zijn hobby, het houden van meer dan 3000 cactussen en andere succulenten. Er zijn veel planten van meer dan 25 jaar bij.

Wij hebben in overleg met Tuyn besloten deze verzameling uitsluitend aan liefhebbers door te verkopen. Na het weekeinde van 1 en 2 juni zullen wij ook de weekeinden 24 - 25 augustus, 31 augustus - 1 september, 7 - 8 september en 14 - 15 september de kas openstellen voor bezoek. Voor meerdere personen tegelijk is een afwijkende datum bespreekbaar.

Voor inlichtingen kunt u bellen naar:

C. Tuyn, Genieweg 11, 1566 NJ Assendelft.

Tel. 075-6871675 of 075-6871578 en

P.K.E. Steijn, Raadhuisstraat 13B, 1961 GN Heemskerk. Tel. 0251-313009.

20ste Internationale Cactusshow

Met meer dan 40.000 planten in serre en openlucht

- een unieke verzameling cactussen en andere vetplanten
- uitgebreide planten- en materiaalstand
- speciale aandacht voor het zelf zaaien met zaaidemonstraties en 700 soorten zaden verkrijgbaar
- maandelijks vakblad in kleur en kringblad
- informatie en antwoord op al uw vragen
- koffiebar met broodjes en koude dranken verkrijgbaar

31 mei, 1 en 2 juni

30 en 31 augustus en 1 september

van 10 tot 18 uur- gratis inkom

Kasteellei 111 Wijnegem (bij Antwerpen)

Org.: Cactussen en Vetplanten v.z.w. Inlichtingen : 0032.3.353.72.58

<http://user.online.be/cactusvetplant> e-mail : cactusvetplant@online.be

PR-COMMISSIE PROMOTIEMATERIAAL

De werkgroep PR heeft diverse artikelen om u bij evenementen etc. te helpen bij uw promotie-activiteiten:

- Tasjes met het verenigingslogo:
2,25 Euro (korting voor afdelingen)
- Stickers met het verenigingslogo:
0,45 Euro (korting voor afdelingen)
- Pakketjes met "oude" Succulenta's en aanmeldingsfolders
- Een promotiestand (alleen te gebruiken in samenwerking met het promotieteam)

Bestellingen, vragen en suggesties betreffende de promotie naar:

Kees Grimmelikhuisen,
Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog a/d Zaan.
Tel.: 075 - 6227813

E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

WIJ KUNNEN U AANBIEDEN:

Astrophytum asterias c.v. Super Kabuto	E 5/6,50
Astrophytum myriostigma c.v. Onzuka	E 9/10
Yavia cryptocarpa NIEUW	E 48
Copiapoa cinerea	E 10/12
Cristaten ± 250 soorten	E 7/12
Epiphyllums in vele soorten	E 4
Winterharde opuntia's (±30 soorten)	E 4
Gymnocactus ysabelae	E 4
Ariocarpus in vele soorten	E 9/11
Mammillaria graesnerii monstrosa	E 4
Trichocaulon cactiforme	E 5

Cactuskwekerij Lakerveld

Lakerveld 89, 4128LG Lexmond

Tel. 0347 / 341718

Geopend maandag, vrijdag en zaterdag van 8 - 16 uur

PLANTENCENTRALE

Het doel van deze instelling is het helpen van de beginnende cactus- en vetplantenliefhebber met een beginnerspakketje. Deze leden kunnen een pakketje toegezonden krijgen met ca. 12 soorten plantjes (1 pakje per jaar, max. 3 jaar).

Gevraagd:

Aan liefhebbers die veel zaaien en zodoende veel planten over hebben, wordt gevraagd hier wat van ter beschikking te stellen voor de beginnerspakketjes. Plantjes graag (zonder pot of aarde) opsturen aan onderstaand adres.

Portokosten worden vergoed.

U wordt vriendelijk verzocht te vermelden of u inderdaad de portokosten vergoed wilt hebben. Zo ja, dan s.v.p. aangeven hoeveel en uw gironummer opgeven.

Deze beginnerspakketjes zijn aan te vragen door overmaking van 6,10 Euro op Postbankrekening 8440933 t.n.v. G. KOERHUIS, HAARLEM

**G. Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem.**

BIBLIOTHEEK

Hier slaagt men er ieder jaar weer in om een aantal nieuwe boeken en tijdschriften aan de bibliotheek toe te voegen.

Op dit moment zijn er in de bibliotheek meer dan 250 titels en tientallen tijdschriften, waarvan enkele al vanaf 1901.

Ook is een aantal wetenschappelijke boeken aanwezig. Aarzel niet om regelmatig een nieuwe catalogus aan te vragen of via de website te downloaden. De lijst is zowel in gedrukte vorm als op diskette verkrijgbaar.

Katalogus te verkrijgen in overleg met :

W.P.C. Bervoets

Mozartstraat 108, 7391 XM Twello

Tel: 0571-272841

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

www.succulenta.nl

Dit is het elektronische verenigingsnieuws voor alle liefhebbers van cactussen en vetplanten.

De leden en de afdelingen kunnen copy voor de home page aanleveren aan:

Paul C. Laney, Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen
E-mail: pclaney@cs.com

VERENIGINGSARTIKELEN

- **De bewaarband** voor Succulenta
Nieuw 6,13 Euro per stuk
Tweedehands 2,27 Euro per stuk
- **Wat betekent die naam?**,
Een verklarend woordenboek van botanische namen van succulenten voor 4,55 Euro.
- **Het Discoboek** door Buining, zowel in het Duits als in het Engels. Prijs 6,80 Euro
- **Gids voor beginners**
Gids voor de verzorging van cactussen en vetplanten door Ton Pullen. Tweede, geheel herziene druk (2002). Prijs 5,00 Euro.
- **Ansichtkaarten**
Een set van 6 verschillende kaarten met afbeeldingen van succulenten voor 1,36 Euro per set.

Oude jaargangen van Succulenta:

(Backnumbers of Succulenta):

2001 t/m 1995 11,34 Euro per jaargang
1994 t/m 1980 9,00 Euro
1979 t/m 1950 11,34 Euro

Buitenlandse tijdschriften:

- Kakteen und andere Sukkulenten
1961 t/m 1997 voor 9 Euro per jaargang
- Cactus & Succulent Journal USA
1969 - 1975, 1977 t/m 1980
13,62 Euro per jaargang
- The National Cactus and Succulent Journal (England). 1969 t/m 1982, voor 7,36 Euro per jaargang
- Belgisch tijdschrift, 1969 t/m 2000
7,36 Euro per jaargang
- Kakteen Succulenten (voorheen DDR)
1980 voor 7,36 Euro per jaargang

- CD-Rom: Succulents in the Wild and in Cultivation, van Frans Noltee. 39,70 Euro
- CD-Rom Succulents in the Wild, deel 2, kost eveneens 39,70 Euro
- CD-Rom Cactus & Co. Echinocereus special (Italiaans/Engels): 15,50 Euro
- Informationsbrief Z.A.G. Mammillarien
1980 E 7,36; 1983 en 1984 E 3,-

Alles exclusief verzendkosten.

Vorige prijslijsten zijn hiermee vervallen; mogelijk zijn inmiddels jaargangen uitverkocht. Bij grote bestellingen zijn kortingen mogelijk. Aanvragen bij:

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort
Tel.: (00 31) (0)348 - 471083
E-mail : w.a.alsemgeest@hetnet.nl

NIEUWE LEDEN 1 MEI 2002 T/M 30 JUNI 2002

Nederland:

110803	Kemner, Dhr. J.N.	Brederodestraat 52-1H	1054 MX	Amsterdam
110794	Jesus Afonso, Myrthe de	Gaaspstraat 40-II	1079 VE	Amsterdam
110792	Peper, Dhr. N.	Rondeel 133	1082 MB	Amsterdam
110811	Zonneveld, Dhr. N.	Wijenburg 142	1082 VZ	Amsterdam
110798	Koper, Dhr. J.	P.Pietersstraat 5	1135 GS	Edam
110806	Muilwijk, Dhr. F.O.	J.C. van Hattumweg 118	1187 ZP	Amstelveen
110799	Leguijt, Martine	Beets 127	1475 JJ	Beets
110789	Terpstra, Alex C.	Clement Maertenszstraat 2	1624 CS	Hoorn
110786	Hollander, Dhr. P. den	Omanstraat 53	2622 GW	Delft
110804	Feuth, Dhr. R.	Vecht 147	2911 ER	Nieuwekerk a/d IJssel
110809	Wijngaarden, Dhr. Daniel v.	Binnenwalevest 43	3311 AA	Dordrecht
110805	Folter, Leo de	P.J.Oudplein 163	3332 XH	Zwijndrecht
110791	Meijs, Jan Willem	Almalaan 6	3431 GX	Nieuwegein
110808	Wouterson, Ruud	Scheepswerf 7	3648 AH	Wilnis
110810	Amelung, Femke	Taveernelaan 1A	3735 KA	Bosch en Duin
110807	Zaalberg, Dhr. J.	Rosmolen 61	3961 LH	Wijk bij Duurstede
110796	Profijt, Mevr. I.	Hellemansstraat 23	5751 HP	Deurne
110797	Mortel, Mevr. D. van de	Frans Halsstraat 3	5753 CN	Deurne
110795	Moorsel, Dhr. J.C.M. van	Irenestraat 16	5754 AK	Deurne
110788	Laar, Harry van de	Hommert 10A	6361 HN	Nuth
110802	Logt, Diana van de	Zwanenveld 6345	6538 RN	Nijmegen
110801	Vonderen, Nicola van	Marialaan 33	6541 RA	Nijmegen
110793	Schubert, Dhr. B.M.K. van	Paul van Kempenstraat 33	7558 HB	Hengelo
110790	Warntjes, Dhr. H.Tj.	Van Goghstraat 54	8072 JX	Nunspeet
110787	Voorbach, Saskia	Hogeweg 8	9913 TA	Enum

Belgie:

110800	Buslot, Chantal	Meybroekstraat 46	B-3510	Hasselt
--------	-----------------	-------------------	--------	---------

Bericht van overlijden ontvangen van:

Dhr. Leopold De Vogelaere te Drongen (Belgie)

Dhr. J.J.M. Ran te Purmerend

Dhr. J.P.E. Sperna Weiland te Amersfoort

Elders op deze pagina vindt u een advertentie van Gerrit Melissen. Indien hij geen ruimte heeft, bel dan:

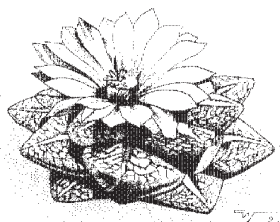
Cono's Paradise

Dorfstr. 10, D-56729 Netteköfe, Duitsland
Tel + fax : 0049 2655 3614

TE KOOP GEVRAAGD:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten. Aanbiedingen aan:
W.Alsemeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel: 0348 - 471083

CACTUSSEN EN VETPLANTENZADEN Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

**DOUGH & VICKY ROWLAND
200 SPRING ROAD, KEMPSTON
BEDFORD, ENGLAND, mk42, 8nd**

- Meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten zeldzame planten en zaden
- Verzending over de gehele wereld
- Bezoekers en groepen zijn van harte welkom
- Onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

WELKOM in de Cactus Oase Voor jong en oud

**ANNY & BERT
VANDERMEER
Jongermanssteeg 6
Ruurlo Tel. 0573-451817
Website: welcome.to/abcactus**

British Cactus & Succulent Society

Het Journaal van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat zowel artikelen van wetenschappelijke aard als verenigingsnieuws en artikelen van lezers.

Eenmaal per jaar publiceren wij Bradleya voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Compleet lidmaatschap inclusief Bradleya:
In de EEG 22.00 pond
Buiten de EEG 24.00 pond
Excl. Bradleya resp. 12.00 en 13.00 pond
Overzeese bestemmingen per luchtpost.
Vorige nummers verkrijgbaar.

Verdere informatie bij:
Hon. Membership Secretary
Mr.D.V.Slade, 15 Brenhwood Crescent,
Hull road, York YO1 5HU, England

TE KOOP GEVRAAGD

Bent u genoodzaakt, om welke reden dan ook, uw cactusverzameling van de hand te doen neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Tel: 0346-213366

SUCCULENTA

REDACTIONEEL

Jan Jaap de Morree

Tegen de tijd dat de herfst zijn intrede doet, komen er weer moeilijke keuzes. In de zomer kan een aantal planten in de tuin een plaats krijgen. Dat geeft wat ruimte in de kas en die wordt al weer snel opgevuld doordat planten in grotere potten verpot worden. Maar ja, dan komen de regenachtige dagen en is er kans op een nachtvorstje. De planten in de kuipen dienen op tijd naar binnen gehaald te worden, anders levert de opdrogende natte grond in de potten een voortdurende stroom condens tegen de ruiten van de kas. Maar dan wordt echt duidelijk dat het allemaal niet meer past. Er moet ruimte geschapen worden door rigoureuze afstand te doen van een aantal planten. Maar wat is het toch moeilijk om planten weg te gooien. Elke plant in het tablet gaat nog eens door m'n handen. Een aantal planten staat al jaren op de nominatie om te worden verwijderd. Ze groeien al niet meer of zijn lelijk verkurkt. Ze willen echter zelf nog maar steeds niet het loodje leggen.

Ook 's zomers houd ik wel eens van die selecties, maar dan is de nood nog niet aan de man en kan elke kwakkelaar nog wel blijven staan. Nu, in de herfst, zal voor hen in principe het zwaard van Damocles dan eindelijk vallen. Maar dan weet ik toch weer een slappe tussenoplossing. Op de grond, in een plastic veilingkrat, kunnen ze nog wel blijven staan. Ik geef toe, de beslissing is daarmee alweer uitgesteld.

Zo heb ik een forse crassula met een stamdiameter van 9 cm, die eenmaal op de grond onder het tablet alweer drie jaar zonder water overleefd heeft. Dat is dan al zo'n prestatie dat ik hem toch weer spaar, daarbij stamt hij als stekje uit het ziekenhuis waar ik geboren werd (1948).

Euthanasie ligt me niet zo. Een keer is het mijn afgedankte planten toch overkomen. Een aantal jaren geleden was de vorst via de grond de kas ingekomen. Op de tabletten geen centje pijn, maar de planten op de grond waren de klos. Dat gaf weer even ruimte, want dode planten in de container gooien vind ik niet moeilijk.

Heeft u een nette oplossing voor een twijfelende verzamelaar?

JONG GELEERD

JATROPHA PODAGRICA

Johanna Smit-Reesink

Jatropha's behoren, net als euphorbia's, tot de familie der wolfsmelkgewassen. De naam Jatropha is afgeleid van geneesmiddel en eten. Podagrica betekent: met knobbels aan de voet.

De planten groeien oorspronkelijk in Guatemala en Panama. Jatropha's houden van zon en een niet te koude overwintering, waarbij je ze ook in de winter af en toe een beetje water kunt geven. De lichtbruine, ruwe gezwollen stam, die in de natuur wel 50 cm lang kan worden, deelt zich "gaffelvormig", d.w.z. de stam deelt zich in tweeën als hij na de rustperiode weer aan de groei gaat.

Ze kunnen bijna de hele zomer bloeien. In de groeitijd groeien boven op de knol, die bij ons wat minder groot wordt dan in de natuur, prachtige drielobbig bladeren, waarvan de grootste wel 18 cm lang en breed worden. Tussen de bladeren ontstaat een bloemsteel met een klein scherm van scharlakenrode bloempjes. In het midden zie je een vrouwelijke bloem met een duidelijke stamper. Er omheen zitten de mannelijke bloempjes met heldergele meeldraden.

Je kunt de natuur, of de insecten, een beetje helpen met het bevruchten van de vrouwelijke bloem door met een fijn penseeltje stuifmeel op de stamper te strijken. Vaak lukt het dan een mooi vruchtje te krijgen van ongeveer 8 mm doorsnede. In iedere vrucht zitten drie zaden. De vrucht moet rijp worden voor je de zaden kunt winnen en dat is wel spannend. Je moet namelijk op tijd zijn, want anders hoor je op een gegeven moment: plof en daar vliegen je zaden door de kamer. Let maar goed op de kleur van de vrucht. Als hij een beetje vaal wordt kun je

voelen of de vrucht bijna rijp is, doordat hij een beetje begint los te laten. Dan haal je hem van de plant af en stopt hem eerst in een klein open doosje, een doosje van een filmrolletje bijvoorbeeld, waar je later een dekseltje op kunt doen. Je maakt er een etiketje bij en na verloop van tijd voel je nog eens of de zaden niet al te moeilijk uit de vrucht te halen zijn zonder ze te beschadigen. Daarna doe je het dekseltje op het doosje en kun je in het voorjaar weer fijn aan het zaaien en trots zijn dat het je eigen zaailingen worden!

Veel plezier en tot de volgende keer!

**Prins Willem Alexanderlaan 104
6721 AE Bennekom**

Foto Henk Viscaal

VOOR HET VOETLICHT (5)

Bertus Spee

***Thelocactus bicolor* (Gal.) Br. & R.**

Deze opvallend mooi bloeiende plant komt op grote schaal voor in centraal Mexico en het zuiden van de USA.

Er worden verschillende variëteiten beschreven die vooral afwijken in de bedooring.

De grote bloemen (tot wel 6 cm diameter) openen zich steeds verder naarmate ze meer zon krijgen.

De planten groeien kort zuilvormig tot ongeveer 15 cm hoog. Ze hebben een flinke penwortel en spruiten soms op oudere leeftijd aan de basis.

Als potgrond maken we een goed doorlatend, mineraalrijk grondmengsel. Water geven doen we om de paar weken met een flinke scheut. Een droge koude winterrust komt de knopvorming in het voorjaar ten

***Thelocactus bicolor*.** Foto's van de schrijver

goede. We kunnen deze soort makkelijk uit zaden opkweken; enten wordt wel gedaan maar is niet noodzakelijk.

Dorstenia foetida

***Dorstenia foetida* (Forssk.) Schweinfurth**

Dit bijzondere plantje vinden we meestal bij liefhebbers van caudexplanten of knolsucculenten. Het zijn echt geen beginnersplanten; ze verlangen een meer speciale verzorging, een matige watergift en een warme overwintering. Ze kunnen dan wel aan de groei gehouden worden maar soms laten ze hun bladeren vallen. Dan dienen ze wel droog gehouden te worden totdat er in het voorjaar nieuwe groei verschijnt.

Het opvallendst is de bloeiwijze van deze planten. Deze is plat schijfvormig met puntige uitsteeksels. In het schijfje zitten vele minuscule bloempjes (vergelijkbaar met een zonnebloem). Door met een fijne kwast over de bloeiwijze te wrijven kan er bestuiving plaats vinden en na enige tijd worden er dan witte ronde zaden naar buiten gedrukt. Na deze gezaaid te hebben kiemen ze gemakkelijk.

In de natuur vinden we deze planten in Kenia, Tanzania en Zuid Afrika.

Echinocereus reichenbachii Tersch.

Het groeigebied van deze planten ligt in het noorden van Mexico en het zuiden van de USA.

De kort-zuilvormige planten worden 20 cm hoog en spruiten aan de basis. De areolen hebben een korte, aanliggende, bruine, kamvormige bedoorning.

De 7 cm grote bloemen zijn rond het middaguur wijd geopend. Deze planten vragen een zeer zonnige plaats en een matige watergift. We planten ze in een mineraalrijk goed doorlatend grondmengsel.

In de winter worden deze planten volledig droog gehouden. Ze zijn niet koudegevoelig en kunnen temperaturen tot 5° C verdragen. In het voorjaar niet gieten voordat de knoppen zich gevormd hebben.

Van deze soort zijn ook enkele variëteiten bekend met afwijkende be-

Echinocereus reichenbachii

doorning. Vermeerderen gaat het best door te zaaien.

Weingartia lanata

water en één maal per jaar wat extra kaliumrijke bemesting. Deze planten zijn probleemloos uit zaden op te kweken.

**Diepenestraat 4,
4454 BJ Borssele**

Weingartia lanata Ritt.

In Bolivië in Zuid Amerika groeien deze mooi bedoornde en bijzonder rijk bloeiende planten. Ze worden tot wel 10 cm in diameter en zijn voorzien van knobbelige ribben. De grote areolen zijn bezet met veel witte wol.

De 2 cm grote, goudgele bloemen staan met vele tegelijk rond de kop van de plant gedurende lente, zomer en herfst; en 20 tot 30 bloemen per jaar is niks bijzonders.

Een droge koude winterrust en een lichte zonnige plaats zijn aan te bevelen. We planten ze in een luchtig mineraalrijk grondmengsel en geven in de zomer om de paar weken flink

BERICHT VAN GLOBETROTTER LEO!

Wim Alsemgeest

Onze zeer bekende wereldreiziger Leo van der Hoeven is weer eens op reis geweest.

Deze keer op zoek naar de in 2001 beschreven *Yavia cryptocarpa*. De schitterende opnamen die hij mij liet zien hebben mij gedwongen nu eindelijk, ondanks te weinig vrije tijd, eens een artikel te wijden aan deze soort. Vele dia's gemaakt door Leo heb ik al gezien, maar deze spande de kroon!

Yavia is genoemd naar het departement Yavi waar deze planten voor het eerst zijn gevonden. Jammer dat juist dit niet vaker gebeurt. Als ooit de standplaats zou verdwijnen is ten minste bekend dat daar eens een plant voorkwam!

Ook de soortnaam is prachtig van toepassing, *cryptocarpa* betekent "verborgen vrucht".

Dit is ook het belangrijkste en bijzondere kenmerk voor deze soort waarvoor een geheel nieuw geslacht is beschreven.

De plant komt voor in het grensgebied van Argentinië en Bolivië op maar liefst 3700 m hoogte! Deze plant moet dus wel erg winterhard zijn, zou je denken!

Leo heeft de afbeelding niet gemaakt op de originele standplaats maar in het departement Santa Catalina wat een westelijk aangrenzend departement is van Yavi op slechts enkele kilometers ten zuiden van de grens met Bolivië.

Yavia cryptocarpa

Foto Leo van der Hoeven

Het verhaal rond de ontdekking van deze soort is erg interessant. In de KuaS van maart 2001 lezen we: De plant is ontdekt in 1986 bij de bestudering van *Anacampseros kurtzii* op de standplaats! Enkele exemplaren zijn toen verzameld maar deze zijn spoedig verloren gegaan zonder te hebben gebloeid. Een latere poging om de planten te vinden is mislukt, maar in juli 2000 werden opnieuw enkele planten verzameld en naar Buenos Aires gebracht en uitgebreid bestudeerd op o.a. vruchten en zaden. In november 2000, het is daar dan voorjaar, heeft men nogmaals de standplaats bezocht en toen verzamelde men planten met knoppen en vruchten. Enkele weken later bloeiden de planten in cultuur!

In de KuaS van maart 2001 is de soort vervolgens beschreven met een prachtig, goed doortimmerd artikel met duidelijke foto's en tekeningen.

Toen ik de foto, die ik van Leo ontving, kreeg dacht ik te doen te hebben met een *Frailea*!

Maar bij het lezen van het artikel bleek, dat we het hier wel met een heel bijzondere cactussoort te doen hebben.

Het meest opmerkelijke is de verborgen vrucht. De kruin, voor zo ver je daar althans van kunt spreken, is zeer diep verzonken. En in die diep ingezonken kruin zitten de vruchten verstopt, die echter bij het doorgroeien van de plant uit worden geperst.

Op dit moment is de plant nauwelijks nog in cultuur, maar zodra er zaden bij de juiste mensen terecht komen zal ook deze plant zijn weg wel bij de plantenliefhebbers weten te vinden.

Anderzijds, een mens moet ook nog wat te wensen overhouden!

Literatuur:

Kiesling R. und Piltz J.(2001) *Yavia cryptocarpa*
R.Kiesling & Piltz, gen.nov. KuaS 52(3)57 - 63

**Stadhouderslaan 3,
3417 TT Montfoort.**

RECTIFICATIE.

De oplettende lezer zal opgemerkt hebben, dat er iets is misgegaan met de foto's bij het artikel over *Rebutia pygmaea* in het augustusnummer van ons blad.

Foto 8 en 9 zijn afdrukken van dezelfde dia. Daarna is er een aantal onderschriften 'opgeschoven'.

Als volgt:

Foto 10 hoort bij bijschrift 9: *R. pygmaea* 'Mudanensis' WR 689.

Foto 11 hoort bij bijschrift 10: *R. pygmaea* 'Orurensis'.

De foto behorende bij bijschrift 11 is niet afgedrukt.

Een lezer attendeerde ons tevens op een verkeerde naam: Foto 13 kan geen '*diersiana*' voorstellen, daar deze altijd geel bloeit. Deze foto stelt hoogstwaarschijnlijk een '*canacruzensis*' -vorm voor.

Onze verontschuldiging voor deze gang van zaken.

De redactie.

NOTOCACTUS KATHARINAE VAN VLIET SPECIES NOVA

D. J. van Vliet

Latijnse diagnose:

Corpus: globosum, postea elongatum ad 290 mm altum et 190 mm diametens, viride ad atroviride (147A RHS) acumine depresso lana succrenea tomentosa quae spinulis novis fimbrias brunnescentes formantibus obtegatur operto.

Costae: triangulares 20 ad 23 sulco acuto decurrenti separatae in menta debilia rotunda dividuntur.

Areolae: paulo demersae inter menta, ad 12 mm separatae, rotundae, ad 7 mm diametientes, mirae, tomento acuminis obtectae, postea glabrescentes; spinae centrales: 4 cruciformiter positae, setaceae, vix pungentes, ad 50 mm longae, rectae et curvatae, plus minusve in acumen curvantes,

paene uniformes, colore inter badio et isabellino variables, postea canescentes interdum difficile a marginalibus discerni possunt; marginales: ad 12, setaceae, ad 20 mm longae vel breves vitreae, colore ut centrales vel paulo clariores.

Radices: ramosae et diffusae ad 40 cm circum plantam et in altitudinem 10 cm secundum structuram soli.

Flores: steriles, ad 50 mm diametientes et late infundibuliformes e gemmis atrobrunneis in areolis novis circum acumen emergunt; folia perianthii: obtectantia, lanceolata, in acumen aliquo elata, acumine paulo crenato, ad 30 mm longa, colore maxime variabili, ex interiore sericite lilacine rubrum (55B RHS), vel subpurpureum

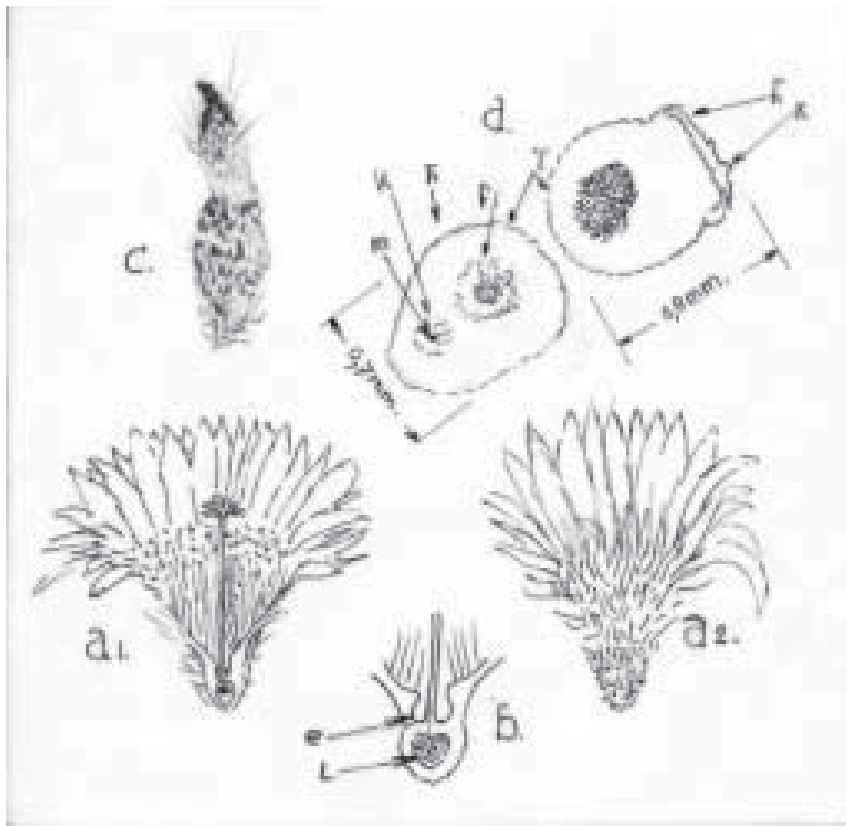

Foto 1 Overbuigende nieuwe doorns die een bruinachtige pluim vormen

Foto's van de schrijver

(62B.C. RHS) vel subrubrum (65A.B.C.D. RHS) splendentia; et color paene albus sed etiam sufflavus reperitur; in omnibus varietatibus acumen et stria media praecipue in parte exteriori paulo atriores sunt, in receptaculum albescens; receptaculum: tubus infundibuli formis ab interiore ubi stamina inserta sunt albus est, in pede stili nectarium depressum cum glandulis, ab exteriori squamulis parvis lilacinis ad brunneis, tomento et setis atrobrunneis vestitus; pericarpellum: cordiforme, ad 7 mm diametens ovulis in placentis introrsis, exterius squamulis parvis subviridescentibus et tomento albo intectum; filamenta flava pede alba in corona lata per totum tubum inserta; antherae flavae super stamina infime inserta eminentes; pistillum: ad 28 mm longum, suflavum ad album; stigmata ad 9 sublilacea.

Fructus: cito elongans ad 25 mm, subviridis vel subroseus, siccans et pulverans

a1: Lengtedoorsnede bloem; a2: bloem; b: bloembasis, e = nectarkamer, l = ovarium; c: vrucht; d: zaad in zijaanzicht en hilum, m = micropyle, f = funiculus, k = kiemwratje, t = testa, h = hilum

quo semina iam viabilia disperguntur, pro fructu ad 200 grana continens.

Semina: primo summo in fructu in maturitate a funiculis separantur funiculum in fructum cadentia; hilum: ochreum, cum margine transit in testam, umbilicus et micropyle discerni possunt; margo micropylae in carunculam ecrescit; testa: galeiformis, innumerabilibus tuberculis parvis nigris contexta.

Habitat: in collibus inter meridiem et occidentem a Tranqueras, Uruguay. Typus: in herbario Instituto Agronomico, Campinas, Brasilia, sub numero I.A.C. 42.187 (D.V. 140).

English description

Body globular to broadly columnar, up to 30 cm long and 20 cm wide, green to dark green; apex depressed, covered with felty wool and a bunch of curved brown juvenile spines. Ribs ca. 20-23, triangular, separated by sharp furrows, divided into round chin-like tubercles; areoles weakly depressed, ca. 12 mm apart, circular, ca. 7 mm across, covered with felt that later disappears; centrals 4, crosswise arranged, bristly, up to 5 cm long, straight to curved upwardly, variable in colour (between reddish brown and brownish yellow, later on grey), sometimes difficult to separate from the radials; radials ca. 12, bristly, up to 2 cm long or short and glassy, in colour a little paler than the centrals. Root system branching and spreading up to 40 cm around the plant at ca. 10 cm depth, depending on the nature of the soil.

Flowers borne from dark brown buds on the young areoles around the apex, broadly funnelform, up to 5 cm across, ca. 3 cm long, self-sterile; peri-

anth segments overlapping, lancet-shaped, somewhat wider to the top, with slightly crenated top; colour strongly variable, lilac, pale purplish or pale reddish, sometimes even pale yellowish to almost white; in all colour variants with darker central stripe and top, also the outside of the petals is darker, to the base fading into white. Receptacle funnellform, white inside, depressed at the base of the style where the nectaries are, on the outside with small lilac-red scales, with dark brown felt and bristles; pericarpel heart-shaped, ca. 7 cm across, covered with small pale green scales and white felty wool; filaments in a wide circle, inserted all over the inside floral tube, yellow with white base; anthers yellow; style ca. 28 mm long, pale yellow to white, with ca. 9 pale lilac stigma lobes.

Fruit elongating right after fertilization to 2.5 cm length, pale green to pale pink, dry, rapidly deteriorating to release the ca. 200 seeds.

Seeds in the upper part of the fruit, detach from the funicles to fall into the lower part of the fruit, helmet-shaped, 1 mm long, 0.9 mm wide; testa dull black, with numerous small glossy papillae; hilum-micropylar zone ochrous, surrounded by a rim; micropyle warty.

Habitat in the hills southwest of Tranqueras, Uruguay.

Field number DV 140. Holotype deposited in the herbarium of the "Instituto Agronomico" in Campinas, Sao Paulo, Brazil, under number I.A.C. 42.187.

Beschrijving

Plant bolvormig, later verlengend, bij een hoogte van ca. 30 cm en ca. 20 cm breed, groen tot donkergroen (147 A volgens RHS colour chart), schedel verzonken en bedekt met viltachtige wol, aan het oog onttrokken door overbuigende nieuwe doorns die een bruinachtige pluim vormen (foto 1); ribben ca. 20-23, driehoekig, door scherpe

Foto 2 Er komen bijna witte tinten voor, maar ook licht geel

lengtegroeven gescheiden, in zwakke ronde kinnen verdeeld; areolen weinig verzonken tussen de kinnen, tot ca. 12 mm uit elkaar, rond, ca. 7 mm in doorsnede, bedekt met wolvilt, markant, in later stadium verkalend; middendoorns 4, in kruis gesteld, borstelvormig, nauwelijks stekend, tot ca. 5 cm lang, recht en gebogen, min of meer naar de top buigend, ongeveer even lang, variabel gekleurd (tussen roodachtig bruin en bruinachtig geel), gedeeltelijk moeilijk van de randdoorns te onderscheiden, later vergrijzend (foto 3); randdoorns ca. 12, borstelvormig, tot ca. 2 cm lang of kort glasachtig, kleur gelijk aan of iets lichter dan de middendoorns. Wortelstelsel vertakkend en spreidend tot ca. 40 cm rond de plant op ca. 10 cm diepte, al naar gelang de structuur van de grond.

Bloemen (foto 2, tekening a1 en a2) ontstaan uit donkerbruine knoppen op de nieuwe areolen rond de top, breed trechtervormig, tot ca. 5 cm doorsnede, zelfsteriel; bloembladen (periant) overlappend, lancetvormig, naar de punt wat verbredend, punt iets gekarteld, ca. 3 cm lang, kleur zeer variabel, binnenzijde zacht glanzend, lila-achtig rood (RHS 55 B) of licht purperrood (RHS 62 B.C) of lichtrood (RHS 65 A.B.C.D.), er komen ook bijna witte tinten voor maar ook lichtgeel zoals op foto 2 blijkt. Bij alle tinten zijn punt en middenstreep iets donkerder, speciaal aan de buitenzijde, naar de basis verkleurend tot wit. Bloembodem (receptaculum) trechtervormig, binnenzijde wit, aan de voet van de stijl een ingezonken ruimte (nectarkamer, tekening 5) waar zich de honingklieren bevinden, buitenzijde bekleed met kleine lilarode tot bruine schubjes, donkerbruin vilt en donkerbruine borstelharen; vruchtbeginsel (pericarpel) hartvormig, ca. 7 mm doorsnede, zaadknoppen aan naar binnen gerichte zaadragers, buitenzijde bekleed met kleine licht-groenachtige schubjes en wit wolvilt; helmraden in brede krans ingeplant in de gehele bloembuis, geel, met witte voet; helmknoppen geel, uitstekend

boven de laagst ingeplante meeldraden; stamper ca. 28 mm lang, lichtgeel tot wit; stempellobben ca. 9, licht-lilaroze.

Vrucht (tekening C) na bevruchting snel verlengend tot ca. 2,5 cm, licht-groen of licht-roze, verdrogend en verpulverend waardoor de reeds kiemkrachtige zaden zich verspreiden, per vrucht ca. 200 zaden.

Zaden (tekening D) boven in de vrucht, na rijping afbrekend van de navelstreng en in het onderste deel van de vrucht valend; mutsvormig, ca. 1 mm lang, ca. 0.9 mm breed, dof-zwart, bedekt met talloze kleine zwart-glanzende bultjes, navel (hilum) okergeel, met een rand overgaand in de zaadhuid, rand van het poortje (micropyle) uitgegroeid tot kiemwratje.

Groeiplaats op de heuvels ten zuidwesten van Tranqueras, Uruguay.

Holotype DV 140, gedeponneerd in het herbarium van het "Instituto Agronomico" in Campinas, Sao Paulo, Brazilië, onder nummer I.A.C. 42.187.

Notocactus katharinae is volgens mij verwant aan de eveneens in dit gebied voorkomende *N. herteri* (Werdermann 1936) Buining et Kreuzinger 1950 met de variëteit *pseudoherteri* (Buining 1971) Herm 1989, *N. fuscus* Ritter 1979 (waarvan ook lilarose bloeiende exemplaren bekend zijn) en *N. roseoluteus* van Vliet 1973. Voeg hieraan toe dat notocactus-soorten in het algemeen sterke kruisbestuivers blijken te zijn, dan mag men nog meer verrassingen verwachten.

Het is met deze gedachte dat ik het liefst cactussen zoek in dit enorme grensgebied tussen Uruguay en Brazilië, zo'n slordige 600 km lang en ca. 100 km breed. Het vormt de overgang tussen het Uruguayaanse laagland en de Braziliaanse hoogvlakte. Dit moet niet worden gezien als een rechte lijn maar strekt zich zigzag langs de gehele grens uit. Lage en hogere heuvels gescheiden door scherpe insnijdingen, smalle en brede, kilometers lange dalen die op hun beurt weer begrensd worden door

stenige heuvelruggen of alleenstaande tafelbergen die met hun vlakke toppen in feite het begin vormen van de Braziliaanse hoogvlakte of wat er door de eeuwen heen van overbleef aan Uruguayaanse zijde. Met een droog gematigd klimaat van warme zomers en koele winters vormt dit gebied aldus een ideale cactusgroeiplaats.

Als negatieve zijde van het hierboven geschetste paradijs geldt de bevolking die weinig of geheel geen respect heeft voor dit landschap en haar natuur. Ze branden iedere herfst en winter deze moeilijk begaanbare streken af teneinde een hun niet zinnende flora en fauna te vernietigen. De gevolgen zijn altijd rampzalig voor de ecologie. Als lichtpuntje geldt dat tenslotte ook voor deze primitief denkende mens. Onbarmhartig slaat de natuur vroeg of laat terug. Enorme streken eroderen die men met bosbouw tracht te redden, maar de brandende boer is verdwenen. Gaande in deze contreien vindt men steeds weer waarde-loze resten van de gebrandschatte natuur. Het is dan een groot genoegen enige redelijk goede exemplaren te vinden van een cactuspopulatie waarvan de rest aanwezig is als verkoolde getuigen van deze zinloze verdelgingsmethoden. Het geluk was met

de planten. Ik vond ook enige vruchten met reeds rijpe zaden die ik uitzaaide op beter tegen vuur bestande plaatsen zoals tussen rotspartijen. Na terugkeer van deze groeiplaats maakte ik een praatje met de bezitter van de omringende gebrandschatte velden. Hij, inziende dat schoonbranden toch niet het verwachte resultaat had en bovendien bij de wet verboden is, beloofde mij om de plaats waar ik de zaden had uitgezaaid te zullen ontzien.

Na enige jaren keerde ik terug naar de hierboven beschreven groeiplaats, in gezelschap van mijn Oostenrijkse cactusvriend Geert Maly. Hij was zeer verheugd de door mij gezaaide cactussen terug te vinden, die zich intussen goed ontwikkeld hadden nu gevrijwaard van branden, waarmee de boer woord had gehouden. Wij bedankten hem uit naam van de cactussen hartelijk voor zijn hulp. Maly verzocht mij de planten te willen vernoemen naar zijn kort geleden overleden echtgenote, waaraan ik gaarne heb voldaan.

De planten groeien snel bij een optimale verzorging. Ze zijn bloeiwillig en met hun borstelige bedoorning zeer goede kwekersplanten. Op de standplaats groeien ze in rotsspleten die opgevuld zijn met een luchtig mengsel van humus met steenslag van graniet, een steensoort die veel in Uruguay en Zuid Brazilië wordt gevonden.

Foto 3 Op de groeiplaats; De aanvankelijk bruine bedoorning vergrijs

Met dank aan de heren J. Theunissen voor de Latijnse diagnose en R. Bregman voor de correctie en de Engelse beschrijving.

C.P. 50
13825 Holambra, S.P.
Brazilië

MOOIE EN INTERESSANTE HAWORTHIA'S VOOR DE VERZAMELAAR

DEEL 10

Ingo Breuer

**Haworthia mucronata var. habdomadis
(Poelln.) M.B. Bayer**

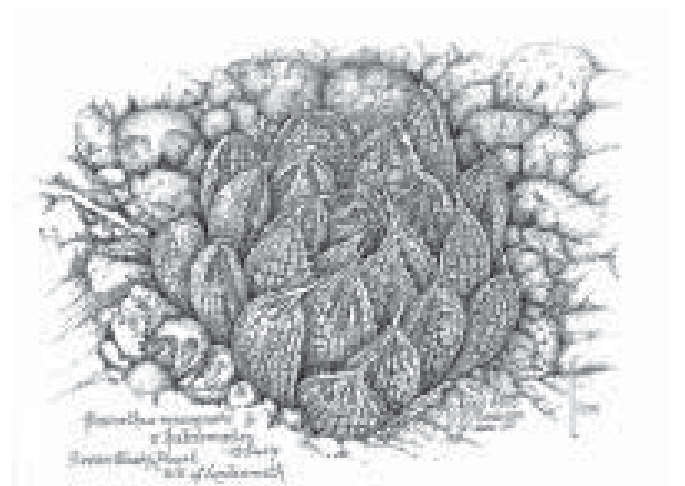

rige soorten Als men echter de intensieve bruine kleur wil behouden dan moet men de planten een zonnige standplaats geven.

**Haworthia mucronata var. habdomadis IB5417
Sevenweekspoort (3321AD) Breuer 1999**

Deze variëteit werd oorspronkelijk in Feddes Repertorium specierum novarum regni vegetabilis 46: 271 als *H. habdomadis* beschreven. De naam “habdomadis” heeft met de vindplaats “Sevenweekspoort” te maken. De type standplaats van deze plant is Sevenweekspoort (3321AD).

Ze groeit gewoonlijk als enkele rozet en is verder gekenmerkt door dikvlezige bladeren en een bruine netvormige adering. De sterk getande zijkanen worden vergezeld van een doorschijnende streep die parallel met de bladrand loopt. De cultuur komt overeen met die van de ove-

**Haworthia mucronata var. habdomadis IB5417
Sevenweekspoort (3321AD) Cocozza 1999**

Haworthia mucronata var. morrisiae
(Poelln.) M.B.Bayer.

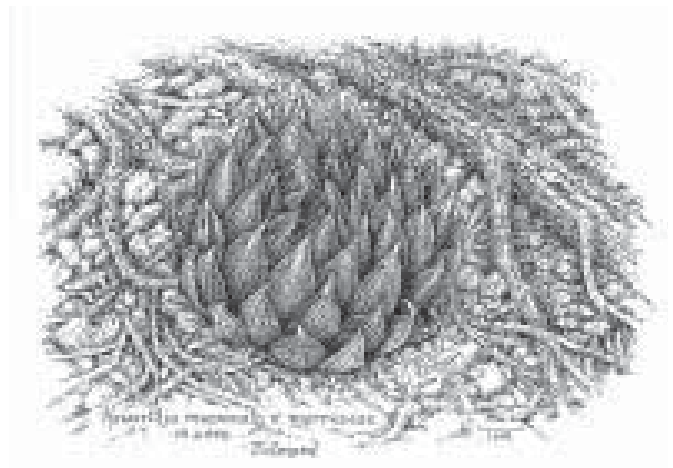
Haworthia mucronata var. morrisiae IB4559 Volmoed (3322CA) Breuer 1999.

Haworthia mucronata var. *morrisiae* werd in 1938 door Karl von Poellnitz in Feddes Repertorium specierum novarum regni vegetabilis 45: 168 als *H. atilinea* var. *morrisiae* beschreven. Ze is naar Mrs G. Morris genoemd. De type vindplaats van deze plant is ten zuiden van Oudshoorn (3322CA).

In tegenstelling tot de vorige variëteit vormt deze in de regel duidelijke grotere, veelbladerige rozetten met een intensieve geelgroene bladkleur.

De bladnerven zijn in het algemeen niet erg uitgesproken, maar er zijn vormen die bij sterk licht ook bruine bladnerven vormen . Ook deze plant moet via zaad vermenigvuldigd worden . In de cultuur is ze niet veeleisend.

Vertaling Ben J.M.Zonneveld

Haworthia mucronata var. morrisiae IB4559 Volmoed (3322CA) Cocozza 2000.

**Am Kloster 21,
D-41812 Erkelenz, Duitsland
E-mail: ibreuer@t-online.de**

BULBINE EN BULBINELLA

Peter Knippels

De namen *Bulbine* en *Bulbinella* zullen bij de gemiddelde plantenliefhebber niet direct een gevoel oproepen van 'o ja, die ken ik!'. Het zijn geen geslachten die wijd verspreid in cultuur zijn. Het zijn echt planten voor de liefhebber. Ook in de literatuur komen de geslachten er slecht af. Er wordt weinig over geschreven. Van *Bulbine* is géén recente monografie bekend, wel beschrijvingen van nieuwe soorten. Het plaatje is wat positiever voor *Bulbinella*. Over de Zuid-Afrikaanse soorten is recent een monografie verschenen (Perry, 1999). Tijd om de stilte rond deze twee geslachten te verbreken. In dit artikel aandacht voor de twee geslachten, enkele soorten en het kweken van de planten.

De twee nauw aan elkaar verwante geslachten *Bulbine* en *Bulbinella* behoren tot de familie der *Asphodelaceae*. In 1985 hebben Dahlgren et al. besloten tot het opsplitsen van de familie der *Liliaceae* in verschillende families, waaronder die der *Asphodelaceae*. Binnen deze laatste familie zijn acht geslachten nauw aan elkaar verwant, te weten: *Asphodeline*, *Bulbine*, *Bulbinella*, *Eremurus*, *Jodrellia*, *Kniphofia* en *Trachyandra*. Opmerkelijk is dat het hier gaat om geslachten van zowel het Noordelijk als het Zuidelijk Halfrond. Kenmerkend

1. *Asphodeline lutea*

Foto's van de schrijver

voor de geslachten *Bulbine* en *Bulbinella* zijn de ondergrondse caudex of verdikte wortels, de lineaire bladeren, de bloemvorm en de in een compacte tros staande bloemen. De bladeren zijn veelal succulent of xerofytisch en sterven af in de rustperiode.

Bulbine

Het geslacht *Bulbine* komt voor in zuidelijk Afrika en in Australië. Het zwaartepunt in de verspreiding ligt in het winterregengebied in de provincies Noord-Kaap en West-Kaap in Zuid-Afrika. Er bestaat discussie over het aantal soorten dat het geslacht bevat en dat aantal loopt uiteen van 30 à 40 (Bryan en Griffith, 1995) tot 80 (Hall, 1984). Over de herkomst van de geslachtsnaam bestaat ook verschil van mening: of afgeleid van het Griekse woord 'bulbos' dat bol betekent, refererend aan de caudex, of afgeleid van het eveneens Griekse woord 'bolbine' dat stervormig betekent, verwijzend naar de bloemvorm. De gemiddelde bulbine voldoet aan de beschrijving van 'een plant met een ondergrondse caudex of verdikte wortels, waaruit één tot meerdere succulente of xerofytische bladeren groeien die lineair van vorm zijn en die in de rustperiode afsterven, de in een losse tros staande bloemen zijn veelal geel van kleur met teruggeslagen bloemdekbladeren en behaarde meeldraden'. Het behaard zijn van de meeldraden is het belangrijkste verschil tussen *Bulbine* en *Bulbinella*. Daarnaast blijkt dat bulbine-planten in het algemeen kleiner zijn dan die van *Bulbinella*. Bulbine's zijn alle wintergroeiers. Het hiervoor genoemde geslacht *Jodrellia* is een afsplitsing van *Bulbine* en omvat 3 soorten (Bajjnath, 1978).

Bulbine haworthioides heeft zijn habitat in het Richtersveld (Noord-Kaap) en vormt een grondstandige rozet van zo'n 30 tot 40 bladeren die in een rozetvorm staan of in meerdere lagen op elkaar liggen; 't is net hoe je het bekijkt. De bladeren zijn één tot

2. Caudex van *Bulbine* species

drie cm lang en liggen plat op de grond. In doorsnede zijn de vlezige bladeren v-vormig. Voorts zijn ze aan de randen bezet met korte haren. Bij deze soort zijn de vensters duidelijk zichtbaar, zoals op foto 3 goed te zien is. Persoonlijk vind ik dit één van de mooiste *Bulbine*-soorten, maar tegelijk is het ook één van de moeilijker te kweken species.

Uitgaande van mijn persoonlijke voorkeur zou *Bulbine mesembryanthoides* op de tweede plaats komen. Deze soort heeft

3. *Bulbine haworthioides*

zijn habitat in Namaqualand. De plant vormt een kleine afgeplatte knol waaruit één rechtop groeiend, één tot twee cm lang blad groeit. Dit blad lijkt in doorsnede rond, maar er is sprake van randen van de bladeren die elkaar bijna of geheel raken. Het lijkt erop dat de plant deze groeivorm kent indien de plant droog wordt gekweekt. Krijgt de plant in het begin van de groei-periode meer water, dan vormt deze meer

(drie-vier) bladeren, die in een rozet staan. Deze plantvorm bloeit niet.

Minder interessant naar mijn mening zijn *Bulbine inae* en *B. alooides*. *B. inae* kan gekenmerkt worden als miniatuur-bulbine. De plant vormt drie - vijf lichtgroene bladeren, die aan de bovenzijde bijna geheel doorzichtig zijn en bezet zijn met groene strepen (de vensters). Als *B. inae* een miniatuur-bulbine is, dan is *B. alooides* een

maxi-bulbine. In vergelijking met andere soorten zijn de verdikte wortels van deze soort vrij groot: tot zo'n 10 cm lang. De licht groene, 15-20 cm lange bladeren zijn in doorsnede bijna geheel rond en eindigen in een punt. Ook de bloeiwijze en de bloemen zijn fors uitgevallen. De bloemen zijn geel van kleur. Opvallend is dat de bloemdekbladeren vrij smal, maar ook relatief lang zijn met de andere soorten.

Voor zover mij bekend zijn de in cultuur bekende soorten alle afkomstig uit Zuid-Afrika. Er is weinig bekend over de Australische soorten.

Bulbinella

Bulbinella heeft net als *Bulbine* een tweedelig verspreidingsgebied: Nieuw-Zeeland en Zuid-Afrika. In het eerste groeigebied komen zes soorten voor en in het tweede 17 (Perry, 1999). De geslachtsnaam is afgeleid van die van het geslacht *Bulbine*. De bekendste Nieuw-Zeelander is *B. hookeri*, een zomergroeier. De Zuid-Afrikaanse vertegenwoordigers zijn alle wintergroeiers en hebben hun habitat in de drie Kaap-provincies.

Om een beeld te krijgen van de grootte van de planten en van de typering van het blad, kan het beste naar *Kniphofia* worden gekeken. In het algemeen zijn de bladeren tussen de 20 en 120 cm lang en zijn ze xerofytisch. De bloeiwijze vertoont gelijk-

4. *Bulbine mesembryanthoides*

kenis met die van *Eremurus*: vele kleine, circa een halve centimeter grote bloemen, die dicht op elkaar in een tros staan. De kleine bloemen staan dicht op elkaar aan de bloemsteel. *Bulbinella* kent meer kleurvariatie dan *Bulbine*. Zo bloeit *B. caudafelis* met witte bloemen, *B. nutans* met gele bloemen en bloeit *B. latifolia* oranje. *Bulbinella*-soorten bezitten alle verdikte wortels.

5. *Bulbine inae*

Er zijn geen soorten bekend die een caudex vormen.

Kweken

In het algemeen zijn de in Nederland verkochte bulbine's planten die in het wild zijn verzameld. De ervaring heeft geleerd dat deze planten moeilijk tot niet aanslaan in Nederland. Het eerste groeiseizoen (november-april) overleven ze wel, net als de rustperiode. In deze rustperiode worden de planten droog bewaard in de oude potgrond bij 20-25 °C. De plaats waar de planten worden bewaard mag niet in de zon zijn. Aan het eind van de rustperiode zijn de knolletjes of de wortelstok mooi stevig en is er niets bijzonders aan te zien. In het algemeen leggen de planten het loodje in de eerste maand van het nieuwe groeiseizoen: de ondergrondse opslagorganen verrotten. De planten zijn erg gevoelig voor te veel vocht in de eerste helft van het groeiseizoen. Het is dus raadzaam de knolletjes of de verdikte wortels in een

grondmengsel te planten dat voor een aanzienlijk deel (de helft) uit grof zand bestaat. Zo'n mengsel houdt weinig water vast. Als het vochtprobleem niet uit de grond komt, dan komt het van boven: de luchtvochtigheid. In het najaar komt een groot aantal dagen voor, waarop de relatieve luchtvochtigheid (bijna) 100% is. Zeker als de bladeren net uitgroeien, kan de hoge luchtvochtigheid funest zijn. Er wordt zeer beperkt zaad te koop aangeboden van Bulbine soorten, veelal alleen van *B. alooides*.

Zuid-Afrikaanse bulbinella's kunnen goed uit zaad worden opgekweekt. Valkuil nummer één is de zaailingen na het eerste jaar te verspenen. Het merendeel van de planten zal het niet overleven. Laat de zaailingen twee of drie jaar in de zaai-pot, of -bak staan en verplant ze dan pas. Ze hebben nu een redelijke omvang gekregen en kunnen tegen een stootje. Bij het kweken is de start van het groeiseizoen een kritisch moment. De groei start ergens in oktober-november. In het begin moet de grond iets vochtig, niet nat, worden gehouden. Pas als de bladeren zichtbaar zijn, kan meer water worden gegeven. Wordt dit eerder gedaan, dan is de kans groot dat de verdikte wortels zullen verrotten. Zijn ze eenmaal twee tot drie jaar oud, dan zijn er weinig problemen te verwachten met het kweken. In het algemeen zijn bulbinella's wat minder moeilijk te kweken dan bulbine's.

Literatuur

Bajjnath, H. (1978): Jodrellia, a new genus of Liliaceae from tropical Africa. Kew Bulletin 32 (3): 571-578.

Bryan, J. en M. Griffiths (1995): Manual of Bulbs. Timber Press, Portland.

Dahlgren, R.M., H.T. Clifford en P.F. Yeo (1985): The Families of the Monocotyledons. Springer Verlag, Heidelberg.

Hall, L.I. (1984): Three new species of Bulbine (Liliaceae) from the Vanrhynsdorp district, Cape Pro-

vince. South African Journal of Botany, 3 (6): 356-358.

Perry, P.L. (1999): Bulbinella in South Africa. Strelitzia 8.

**Oosterwerf 12,
2804 LZ Gouda**

6. Bulbine alooides

EEN ANDERE KIJK OP CACTUSSEN

J.J. de Morree

Al een paar jaar krijg ik als redactielid met enige regelmaat een bijzonder en tegelijk bizar cactustijdschrift in handen: het Cactus & Succulent Journal of Japan. Het is het Japanse cactustijdschrift, dat door de heer Tony Sato wordt geproduceerd (foto 1). Japan heeft mijn speciale be-

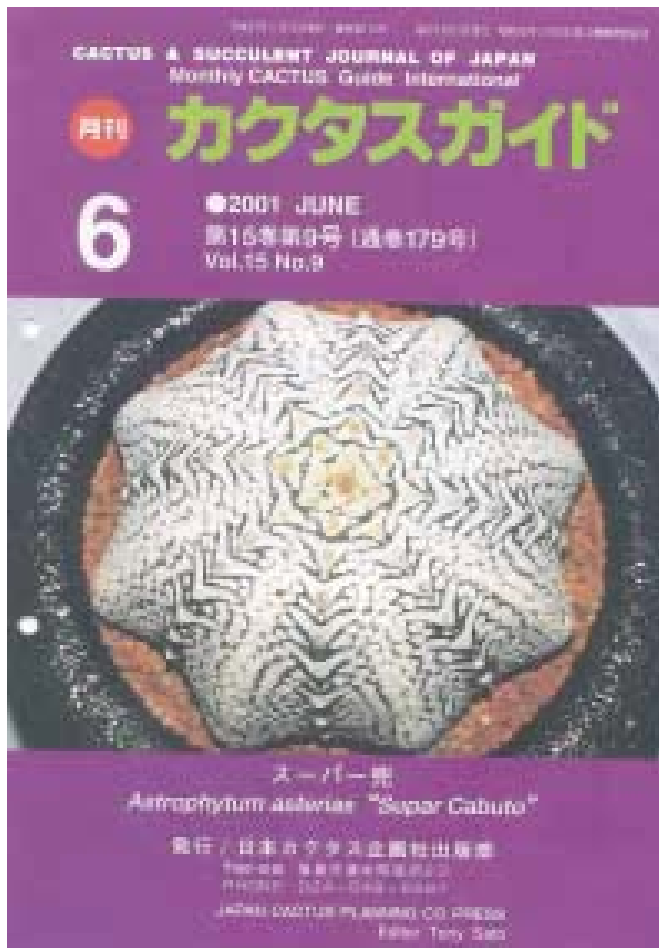

Foto 1: het Japanse tijdschrift

langstelling vanwege de prachtige visie op tuinaanleg, die mij sterk inspireert en die ik ook probeer te imiteren in mijn achtertuin. Daarnaast ben ik ooit begonnen met het verzamelen van Japanse prenten, maar daar ook weer mee opgehouden, omdat deze prenten zo duur zijn geworden.

Opvallend was voor mij altijd al, dat de levensvisie van Japanners heel anders is dan die gemeenlijk in West-Europa wordt

gebezigd. Het is een prikkelende andere kijk op de werkelijkheid. Wie in de bioscoop of op televisie de beroemde films van Akira Kurosawa heeft gezien, bemerkt dat de waarden en normen en de accenten van kijken heel anders liggen.

Het kan dan ook niet anders, dan dat dit zich ook tot de hobbysfeer uitstrekt. Laatst las ik nog hoe werkelijk astronomische bedragen (€ 25.000 bijvoorbeeld) worden neergeteld voor Koi-karpers van tientallen kilo's, met precies de juiste rode vlek op de juiste plaats. Het bijzondere, door de mens gevormde ideaalbeeld viert hier hoogtij. Japanners proberen wellicht te realiseren wat Plato in het oude Griekenland beschreef als ideaalbeeld van elke verschijningsvorm, bijvoorbeeld Dé HOND als voorbeeld van alle honden en dat de mens alleen een afspiegeling kan waarnemen van de essentie. Dat nu proberen Japanners in het echt te benaderen. Het archetype van een boom gecondenseerd in een honderd jaar oud klein bonsaiboompje in een tempelcomplex of thuis op de veranda.

Cactussen verzamelen is in Japan ook iets volledig anders dan het proberen om alle gymnocactus-soorten te verzamelen of het geslacht *Mammillaria* compleet. Een Japanner heeft naar mijn opinie veel meer behoefte om de verstilde vorm van een absolute cactusschoonheid te bereiken. Zij zijn niet tevreden met het bezit van een *Ariocarpus scapharostrus*. Nee, zij worden helemaal gek van enthousiasme van een *A. scapharostrus* van 30 cm groot, met alle ooit gevormde haartjes en pluisjes vanaf de ontkieming er nog aan. Geen smet mag er zijn, niets mag de harmonie verstoren (foto 2 en 3). Ik heb er geen gegevens over, maar hier gaan ook weer duizenden euro's over de tafel voor aparte planten. De volksaard valt ook hier niet te verloochenen. De hang naar het bizarre gaat ook al

Foto 2: "Gave" exemplaren van *Gymnocalycium* en *Lophophora*

snel naar bijzondere misvormingen. Wordt in Nederland een klein aantal verzamelaars nog wel eens een beetje enthousiast voor een *Astrophytum myriostigma* met maar vier of zelfs drie ribben, in Japan gaat het er heel anders aan toe. Daar wemelt het op tentoonstellingen van de misvormde, bladgroen ontberende stornissen. Planten, waarbij ik er zuchtend over denk om ze nu maar eens weg te doen omdat hun natuurlijke vorm verloren is gegaan, worden daar hogelijk gewaardeerd (foto 4 en 5). Zo heb ik een aantal lophophora's die door een insecticide of door een virus ineens heel raar zijn gaan groeien. Zij ontwikkelden tepels in plaats van de mooie natuurlijke gladde vorm. Voor mij een reden om te vrezen, dat andere planten ook besmet gaan raken. In Japan staan ze op een prijslijst. Ook de monstrositeiten viëren er hoogtij.

Dit kijken naar een andere werkelijkheid uit zich natuurlijk ook in het Japanse cactustijdschrift. In plaats van vele reisbeschrijvingen, nieuwbeschrijvingen van juist ontdekte soorten en verhalen over de wijze

van kweken, gaat het er daarin heel anders aan toe. Bij het open slaan van het tijdschrift volgen pagina's elkaar op met een zee van foto's van gezonde, misvormde en supergroot uitgegroeide exemplaren. Tekst is ver te zoeken. In mijn geval is dat niet erg, want ik ben de Japanse taal en het schrift niet meester. Dat geldt overigens andersom ook voor de Japanners. Het is als redacteur tenenkrommend om de volledig verhaspelde soortnamen te zien onder de foto's. Niet vreemd overigens, want de doorsnee-Japanner heeft geen beeld bij onze Latijnse schrijfwijze en kan zich de klanken ook niet in Europese letters voorstellen. Naast de Japanse cactusnaamgeving schrijft Tony Sato er wel de originele soortnaam volgens het

systeem van Linnaeus bij. Spelfouten te over dus, maar wel begrijpelijk.

Wat wekt zo'n andere aanpak nu bij mij op? Vaak een bewonderende uitroep, hoe een plant toch zo smetteloos mooi en groot is gekweekt. De lophophora's van figuur 2 zijn daar een prachtig voorbeeld van. Zo mooi heb ik nog nooit een plant op mijn cactustablet gehad. Ze zullen wel net als de bonsai's heel voorzichtig op het schaalteje zijn begoten, ver van enig zuchtje wind of nevel.

Vaak echter ervaar ik ook een gevoel van afschuw over het feit, dat gedrochten, die werkelijk niets meer met oorspronkelijke soorten te maken hebben, toch in leven gehouden en vermeerderd worden. Een bekend voorbeeld vormen de in Nederland vrij verkrijgbare, altijd op onderstammetjes geënte rode of gele bolletjes van *Gymnocalycium mihanovichii* (foto 2). Dit aanbod is nog te begrijpen. Het zijn nog herkenbare cactussen en ze bloeien ook nog.

Anders wordt het met de voorbeelden op afbeeldingen van foto 5. Mijn verza-

実丸

Astrophytum asterias

「名実と実の大きいアステリア」です。

実丸

Astrophytum asterias

五種の美しい花

実丸

Astrophytum asterias

種間よりアステリアの出る花型型。白点も発生

スーパー型

Astrophytum asterias "Super Kabuto"

白点のアロー型白点の大株

Foto 3: diverse vormen van *Astrophytum*

白点が横に入ると

筒はアロー型のアロー型の花型

筒はどのように入ると

これも筒を縮ましたもの

筒化するのを止めた

筒縮減、ヘキサランとアローランの

筒代目が出現した化石品

Foto 4: voor sommigen vormen om hebbertig van te worden, voor anderen misbaksels van de bovenste plank

melaarshart gaat hier niet echt sneller van kloppen. De behoefte om zo natuurgetrouw mogelijk te kweken in overeenstemming met de oorspronkelijke groeiplaatsen is overduidelijk niet het uitgangspunt.

Het aardige van zo'n tijdschrift - ik heb dat ook met het Tsjechische en het Hongaarse tijdschrift - is dat je kunt zoeken naar enig aanknopingspunt in de taal tot je een ons weegt. Op foto 3, met de vier schitterende exemplaren van *A. asterias*, zou je vermoeden dat de term *A. asterias* bij alle vier de illustraties terug te vinden is in identieke Japanse karakters. De twee karakters die bij de drie asteriassen staan zijn gelijk, maar bij de 'Super Kabuto' ineens geheel anders. Het bijvoegsel voor de aanduiding van de vorm 'Super Kabuto' komt er niet achter, maar het zijn ineens andere karakters. Werken zij niet met de Linnaeus-taxonomie of begrijp ik er gewoon niets van en staat alles vermeld in de onderste regel met Japanse karakters?

Een groot voordeel van afleveringen met 20 pagina's vol haworthia's of ariocarpussen is dat de lezer snel een goede indruk krijgt van de soorten in een geslacht.

Zonder noemenswaardige tekst komt een stroom beeldinformatie langs. In Succulenta moeten vaak erg veel jaargangen worden doorgespit om een beeld te krijgen van het geslacht *Notocactus*.

Een goed beeld kan ook worden verkregen van wat er op de landelijke plantenkeuringen tentoongesteld wordt en in de prijzen valt. Ik lees ook wel eens verslagen van Engelse, Amerikaanse en Nieuw-Zeelandsse plantenkeuringen. Daar kom je nog wel eens goed weg met een leuk schaalpje *Lithops*. In het Japanse tijdschrift zijn schalen met meer dan duizendkoppige *Mammillaria haudeana* of honderdkoppige *Epithelantha micromeris* heel gewoon.

Zwijgen wij bij de Nederlandse keuring nog wel eens stil bij een bloeiende *Obregonia denegri* op de dag van de wedstrijd. Daar is een obregonia van een paar kilo "schering en inslag".

Al met al respecteer ik ieders wijze van verzamelen, blijf ik me verwonderen en geniet als iedere verzamelaar van de cactus-hobby in welke vorm dan ook.

**Koperwieklaan 19
2261 CL Leidschendam**

白花月刺球
Mammillaria zeilmanniana "albiflora"
白球で美しいが夏弱そう

海王星球
Dolichobothris longimamma v. *uberiformis*
巨大極みことなもの

ベクテュフェラ刺球化
Uebelmannia pectinifera
超珍品みことなもの 撮化さえ香なのに売まで入って

砲天門刺球化
Gymnocalycium hyboplaeum v. *ferocier*
幅の狭い手ごろサイズ

Foto 5: een kleurig, veelvormig gezelschap

PARODIA WERNERI HOFACKER

Albert Pilot

De kleur van de knoppen, het diepe, intense purper, dát fascineert me bij deze *Parodia wernerii*! Daarna komen de bloemen die met gele meeldraden en met een donkerrode stamper staan te stralen. Een hoogtepunt in de bloeiperiode.

Voor mij is deze parodia natuurlijk de *Notocactus uebelmannianus*, zoals hij tot

enkele jaren geleden genoemd werd. Een van de gewone notocactussen, die het altijd goed doen, altijd groeien en bloeien, ook in het Nederlandse klimaat en eigenlijk nooit in zomer of winter problemen geven. Als het voorjaar aanbreekt, dan is dit de *Notocactus* die ik scherp in de gaten houd. Want al snel worden de knoppen zichtbaar, de bruine harige puntjes in de kruin van de plant, die verraden dat er leven in zit, dat er iets speciaals gaat gebeuren (foto 1).

Die harige beginnetjes groeien uit en op een gegeven moment zie je de paarse kleur er door heen komen; het begint zichtbaar te worden dat er een wonderlijke kleur gaat

Foto 1: borstelig en harig verschijnen de knoppen

Foto's van de schrijver

ontstaan. De knoppen worden echt zichtbaar in hun kleur en vorm (foto 2 en 3), en door op zonnige dagen een beetje extra te neveln of water van onderop te geven groeien ze snel door. Totdat de knop in volle glorie zichtbaar wordt en de spanning stijgt. Wanneer gaat die echt open en wat wordt dan echt zichtbaar in de volle opening van de bloem (foto 4)?

Tenslotte de bloem zelf, prachtig intens van kleur, een wonderlijke compositie wordt zichtbaar en ik kan genieten van de volle kleur van de bloem, de kleur en de bouw van stamper en meeldraden, en de zijdeachtige kleureffecten van het geheel (foto 5).

Parodia weneri is in mei een opvallende verschijning tussen de vele rood-, geel- en witbloeiende cactussen in mijn kas. Met zijn intens paarse knoppen en violette bloemen springt hij er direct uit als al die planten na zo'n lange rustperiode in de

winter ineens de tabletten weer tooien met groei en bloei.

Ik gebruik in deze artikelen meestal de namen die door hobbyisten gebruikt worden. Aan namen hecht ik niet zo, maar al die naamswijzigingen irriteren me wel. Gelukkig is in de index van het recente naslagwerk van Anderson, *The Cactus Family*, de naam *Notocactus uebelmannianus* terug te vinden, zodat ik kon achterhalen dat deze plant nu *Parodia weneri* heet. Anderson spreekt wat betreft de naamgeving overigens van een nachtmerrie! De Nederlandse namen uit het Verkade-album (met de plakplaatjes!) waren overigens ook wel charmant en duidelijk: toen werden notocactussen nog bescactussen genoemd, met als Latijnse naam *Malacocarpus*. Zo waren er bijvoorbeeld de bezem-bescactus (*Malacocarpus scopula*), dwerg-bescactus (*M. ottonis*), knobbel-bescactus (*M. mam-*

Foto 2: de knoppen breken uit hun beharing

Foto 3: een triomftocht van knoppen

mulosus) en de geelglans-bescactus (*M. leninghausii*). Of nog langer geleden (Krook, 1854): namen zoals de klein-tepelige (*Echinocactus mamillosus*) en bijna klein-tepelige (*E. submamillosus*). *Notocactus uebelmannianus* werd in 1968 beschreven door de Nederlander Buining, bij velen nog bekend uit de geschiedenis van Succulenta.

Groei en bloei

De kleur van de bloem is voor mij bepalend voor deze *Notocactus*. De knop van mijn plant is prachtig paars. Daarna is er het glanzende effect van de bloemen bij reflectie van zonlicht, gecombineerd met de oranjegele helmhokjes en de roodviolette stamper. Neutelings (1981) schreef indertijd terecht over een triomftocht en een dichtelijke kleur. Bijna alle noto's zijn geelbloeiend, behalve *N. herteri*, *horstii*, *ro-*

seiflorus, *rutilans* en dan dus *uebelmannianus*. Van *N. uebelmannianus* zijn ook geelbloeiende exemplaren bekend en te vinden op internetpagina's. Overigens komen ook bij andere noto's roodbloeiende exemplaren van normaliter geelbloeiende soorten voor (Theunissen, 1982).

Waarom deze kleur? Wel, de kleur van de bloemen is duidelijk verbonden met de bestuiving door dieren (Van Raalte, 1976). Overdag bloeiende cactussen hebben voor het aantrekken van bestuivende insecten en kolibries opvallende rode, oranje en gele kleuren. Nachtbloeiers zijn meestal wasachtig wit en hebben als lokmiddel vaak een sterke geur, die aan vanille, kamperfoelie of hyacint doen denken.

De kleur van bloemen wordt vooral bepaald door pigmenten en door structuren van het oppervlak van de bloemblaadjes. Zo wordt de zijdeachtige glans van de

Foto 4: glanzend weerspiegelen ze het zonlicht

bloemen van cactussen veroorzaakt door bolvormige opperhuidcellen. Enkele belangrijke kleurstoffen (pigmenten) zijn anthocyanen, carotenoïden en oxyflavonen. Anthocyanen vormen een groep van meestal rode, blauwe, violette of soms ook wel gele en oranje kleurstoffen, die gewoonlijk in opgeloste toestand voorkomen in het celvocht. Een van de meest onderscheidende kenmerken van cactussen is echter dat zij andere kleurstoffen bevatten (Anderson, 2001): stikstof bevattende betalaïnen (in water oplosbare pigmenten, waaronder betacyaninen en betaxanthinen). Dit hangt samen met de positie van de cactussen bij het verloop van het ontstaan van de plantensoorten.

Een typische eigenschap van veel kleurstoffen is dat de kleur kan veranderen onder invloed van bepaalde milieuomstandigheden. Zo is de bloemkleur enigszins

temperatuurafhankelijk (Desender, 1995). Bij *Schlumbergera* is bekend dat de witte soort *Wintermärchen* overgaat naar violet als ze te koud staat. En *Golden Charm*, bekend als gele bloeier, gaat over naar een soort oranje als de temperatuur onder de 18 °C komt. Ook bij de bladcactussen kan zich een soortgelijke verandering in kleur voordoen. Verder spelen lichtintensiteit, enzymen en vooral de genen een rol bij het vormen van de bloemkleur.

De kleurstof komt voor in de cellen van de bloemblaadjes (Koningsberger, 1962). Het celvocht kan de in water oplosbare anthocyanen bevatten, bij cactussen dus betalaïnen. De anthocyanen, die bij veel bloemen voorkomen, zijn glycosiden van anthocyanidinen met als kern het flavylum-ion. Hieraan zijn alle rose, zacht-oranje, rode, paarse en blauwe kleuren van die bloemen toe te schrijven. De grote ver-

Foto 5: de schitterende kleurencompositie

scheidenheid van tinten en kleuren is te danken aan:

1. verschillen in suikers, gebonden aan een van de vele koolstofatomen van het flavylum-ion;
2. de plaats en het aantal -OH of -OCH₃-groepen aan de koolstofatomen.

De betaxanthinen bij cactussen zullen vermoedelijk een zelfde moleculaire structuur hebben. Dat geeft veel mogelijkheden, maar blijkbaar overheerst bij de notocactussen de gele kleurstof op enkele uitzonderingen na. Die uitzonderingen kunnen gemakkelijk veroorzaakt worden door kleine verschuivingen in de moleculaire bouw van die kleurstoffen: een andere suiker eraan of de verplaatsing van een groep naar een ander koolstofatoom. Het zou overigens interessant zijn te weten of de bestuiving bij de *Parodia weneri* door andere insecten plaatsvindt dan bij de an-

dere, geelbloeiende soorten. Want je mag verwachten dat de insecten op de kleur van de bloemen afgaan, en die kleur is toch wel heel anders!

De kleur van de bloemen wordt beschreven als purper, wijnrood en bloedrood, met lichtere en donkerder tinten, variabel van donkerpurper tot lichtrood.

Notocactussen groeien op de hellingen van rivierbeddingen en de vlakke heuvelruggen van de pampas, uitgestrekte grazige gebieden op enkele honderden meters boven zeeniveau. Vaak staan de planten in de gedeeltelijke schaduw van lage struikjes en hoge grassen. De grond is rijk aan humus en droogt dus niet zo snel uit. De grond is zuur met een pH van 4,5 tot 5,5. Dat maakt noto's gemakkelijk te kweken. Al vroeg in het voorjaar wat water geven, dan bloeien ze in april-mei. In de zomer

vochtig houden, ze mogen zonder bescherming buiten in de regen staan. Ze hebben minder zonlicht nodig dan veel andere cactussen. *Parodia weneri* groeit goed op eigen wortel, bij voorkeur in voedzame, zandige potgrond, en is uit zaad goed op te kweken. De plant bloeit al na het 3^e jaar. In de zomer matig zonnig en flink wat water geven. In de winter 8-10 °C en af en toe wat water, zodat de grond niet gortdroog wordt, want dan sterven de wortels af en komt de groei trager op gang (Bravenboer, 1978).

Historie en beschrijving

Parodia weneri (*Notocactus uebelmannianus*) is in 1965 door Leopold Horst gevonden in Rio Grande del Sul, bij Capava, alleen voorkomend op één bergelling (Kooij, 1979). De geelbloeiende var. *flaviflorus* heeft een vrucht die niet vlak maar kogelvormig is, en groeit op de vindplaats, 20% vermengd met de typeplant.

Parodia weneri groeit meestal enkelvoudig, soms vanuit de basis uitstoelend (Anderson, 2001). De plant is plat bolvormig, glanzend donkergroen, tot 12 cm hoog en 17 cm in diameter. Het plantlichaam lijkt sterk op een gymnocalycium. Hij heeft 12-16 ribben, die dik, afgerond en een beetje kinachtig zijn. Grote, witte areolen, elk met een sleufje eronder. Er zijn geen centrale doorns, wel 6 radiale, ongelijke, wit tot grijsachtige doorns, die tegen de plant aanliggen, waarvan een naar beneden gericht is, 10 tot 30 mm lang. De bloemen zijn kort trechtvormig, helder wijnrood in verschillende tinten, 3,5 - 4,5 cm lang, en 4,5 - 5 cm in diameter. Pericarpel en bloembuis zijn bedekt met wittige tot bruinige wol en bruine borstels. De vruchten zijn rood, harig en borstelig in het begin, tot 1,5 cm in diameter. De zaden zijn mutsvormig, klein en zwart.

Anderson geeft aan dat er twee subspecies erkend worden. De subspecies

weneri groeit meestal solitair en **pleiocephala** meestal in clusters.

Tenslotte nog de namen (Korevaar, 1983): *weneri* en *uebelmannianus* komen (vermoedelijk) van Werner Übelmann uit Zwitserland, die de plant voor het eerst invoerde. *Parodia* is afkomstig van Dr. Domingo Parodi uit Italië (1823 - 1890), een der eerste onderzoekers van de flora van Paraguay. En *Notocactus* betekent cactus van het zuiden (van het Griekse Notos, zuiden).

Maar de bloem moet u in het echt zien, die is werkelijk prachtig!

Literatuur

- Anderson, E.F. (2001) The Cactus Family. Portland: Timber Press.
- Bravenboer, S.K. (1978) Cactussen. Amsterdam: Elsevier.
- Desender-Bruneel, M. (1995) Cactussen & Vetplanten, mijn hobby. Izegem (B): Uitgeverij Hochepped.
- Koningsberger, V.J. (1962) Inleiding tot de plantenfysiologie. Amsterdam: Scheltema & Holkema.
- Kooij, S. (1979) *Notocactus uebelmannianus* Buin. Succulenta 58, 60-61.
- Korevaar, L.C. (1983) Wat betekent die naam? Succulenta.
- Krook, J.J. (1854) Handboek tot de kennis, voortkweeking en behandeling van alle tot heden bekende cactus-soorten in haren ganschen omvang. Amsterdam: Günst.
- Laren, A.J. van (1931) Cactussen. Zaandam: Verkade's Fabrieken.
- Neutelings, Th.M.W. (1981) Wat denkt u van ... (19) *Notocactus uebelmannianus* Buin. Succulenta 60, 245-247.
- Raalte, D. van (1976) Wonderen van de bloemen. Amsterdam: Uitgeverij Amsterdam Boek.
- Theunissen, S. (1982) Niet elke *Notocactus* bloeit geel. Succulenta 61, 237-243.

**Berkenlaan 13, 3707 BA Zeist,
albert_pilot@hotmail.com**

BOEKBESPREEKING

BOEKBESPREEKING "YUCCA II"

door Fritz Hochstätter
ISBN 3-00-009008-8

Rob Bregman

Onlangs verscheen deel 2 van de studie van het geslacht *Yucca* door Fritz Hochstätter, bij onze lezers niet onbekend vanwege zijn artikelen over dit geslacht in *Succulenta*. Dit nieuwe boek behandelt de groep soorten met niet-openspringende vruchten die in twee secties (*Yucca* en *Clistocarpa*) zijn ondergebracht. In totaal worden 13 soorten onderscheiden.

Hochstätter is al jaren bezig met rondstruinen in de zuidelijke Verenigde Staten en heeft daarbij vele *Yucca*-populaties bezocht en bestudeerd. Daarbij heeft hij veel planten en zaden verzameld en uiteraard vele foto's gemaakt. Dat laatste is duidelijk merkbaar in dit boek want een groot gedeelte (130 van de 340 pagina's) wordt door foto's in beslag genomen.

Het boek begint met korte uiteenzettingen over het klimaat van de groeiplaatsen (De auteur noemt dit hoofdstuk "ecologie" maar dat begrip behelst wel iets meer dan alleen klimaat!) Dan volgt het systematische gedeelte: de beschrijvingen van de soorten. Vervolgens komt Günther Hentschel met een hoofdstuk over zaadmorphologie met tekeningen en SEM-foto's. Dan volgt een hoofdstuk over cultuur waarin een lijst is opgenomen van soorten die ook bij ons buiten kunnen worden gekweekt, alsmede een lijst van bezienswaardige *Yucca*-collecties in de (westerse) wereld. In het volgende hoofdstuk komen we verspreidingskaartjes tegen, alsmede afbeeldingen van bladeren, bloemen, vruchten en kiemplanten van alle beschreven soorten. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met reproducties van originele beschrijvingen. Dan volgt een hoofdstuk "supplement" waarin twee soorten met

wel openspringende vruchten worden behandeld. Tenslotte vinden we een Duitse samenvatting en, zoals gebruikelijk, lijsten met veldnummers en literatuur.

Technisch gezien is dit een goed verzorgd boek met foto's van (meestal) goede kwaliteit maar de inhoud is nogal onsamenvattend. Het zou de overzichtelijkheid ten goede komen als zaken die bij elkaar horen ook achter elkaar waren gerangschikt. Nu moet je voor de gegevens van één soort een aantal verschillende hoofdstukken doorbladeren.

Het aantal foto's is naar mijn smaak wel erg groot en vele lijken op elkaar. Het heeft m.i. niet zo veel zin om van één soort meer dan 20 foto's af te drukken. Ook krijg je soms de indruk een familiealbum met vakantiekiekjes onder ogen te hebben, want familie en vrienden van Hochstätter komen wel erg vaak in beeld. Bij deze overvloed aan foto's steekt de hoeveelheid tekst wat mager af. Ik had graag wat meer tekst en uitleg gezien bij de afbeeldingen van de bloemen, vruchten, zaden en zaailingen.

Merkwaardig is het supplement waarin enkele soorten met droge (opopenspringende) vruchten worden behandeld. Het boek pretendeert immers te gaan over de soorten met niet-openspringende vruchten!

Hoe dan ook, het is zeker een aantrekkelijk boek voor de echte *Yucca*-liefhebber én voor de liefhebber van fotoboeken.

De prijs van het boek is 107,5 euro exclusief verzendkosten en is te bestellen bij de schrijver per e-mail fhnavajo@aol.com. Nadere gegevens zijn te vinden op zijn website www.fhnavajo.com.

DUMPLING AND HIS WIFE: NEW VIEWS OF THE GENUS CONOPHYTUM,

door Steven Hammer. Foto's van Christopher Barnhill, met bijdragen van Andreas Jürgens, Matthew Opel, Chris Rodgerson, Ute Schmiedel en Terry Smale.

Uitgave EAE Creative Colour Ltd. Norwich. 2002. 398 pp. 22,5 x 28,5 cm. ISBN 0 9539326 1 3.

Prijs € 122,--.

Negen jaar na het verschijnen van Hammer's Conophytumboek komt hij met een volgende, veel omvangrijker publicatie over dit geslacht. Na een voorwoord opent het boek met een hoofdstuk, waarin het concept van Conophytum als geslacht wordt uiteengezet en een indeling in secties wordt doorgevoerd. Elke sectie wordt getypeerd en dan volgt er een lijst met soorten, die tot die sectie behoren. Ook de relatie tot andere genera komt aan de orde.

Dan volgen hoofdstukken over verspreiding en natuurlijke groeiplaatsen, over verzamelen en de verzamelaars, over cultuur en andere algemene zaken, waarna een begin wordt gemaakt met de bespreking van de soorten. Van elke soort wordt verteld, waaraan deze te herkennen is, iets over de verspreiding, de ontdekking en de introductie van de soort, de eisen in de cultuur en de plaats van de soort binnen het geslacht. Ook is er ruimte voor de opvattingen van anderen en mogelijke synoniemen. Tenslotte volgt een beschrijving van de soort. Van elke soort zijn meerdere foto's afgedrukt. Ook wordt er ruimte vrijgemaakt voor standplaatsopnames. Daarna volgt een aantal appendices.

Appendix 1 handelt over kruisingsproducten, waarvan een aanzienlijk aantal beschreven en afgebeeld wordt, waaronder veel schitterende planten. In appendix 2 ontwaart Terry Smale een tweetal taxonomische knopen: *C. danielii* wordt als synoniem ondergebracht bij *C. jarmilae* en *C. tomasi* wordt synoniem gesteld met *C. hanae*. Appendix 3 is een wetenschappelijk artikel door M.

Opel over bladoppervlakstructuren. Appendix 4 is een bijdrage van Jürgens over de geur van nachtbloeiende conophytumbloemen en de betekenis daarvan voor de taxonomie en bestuivingsbiologie. In appendix 5 houdt Opel zich bezig met de chromosoomaantallen in *Conophytum* en verwante genera. Voor de meeste soorten geldt $2n = 18$; er is tevens een aantal polyploïde soorten bekend. In Appendix 6 beschrijft Smale de geschiedenis van de conophytumcultuur in Gr. Brittannië. In Appendix 7 beschrijft Ute Schmiedel de relatie tussen *Conophytum* en de kwartsvelden, waarin een aantal soorten groeit. In appendix 8 houdt Rodgerson zich bezig met de commerciële kant van de conophytumcultuur. De appendices 9 en 10 zijn lijsten van conophytumsoorten die door N.E.Brown en W. Triebner in omloop gebracht werden. Appendix 11 is een alfabetische soortenlijst. Toeval of niet: Hammer erkent precies 100 soorten, met 108 subspecies en variëteiten. Er is ook een lijst opgenomen, waarin alle taxonomische veranderingen sinds 1993 (de verschijning van zijn vorige boek) bijeengebracht zijn. 2 Soorten zijn in dit boek als nieuwe soort beschreven, te weten *C. brunneum* en *C. mirabile*. Een index op alle conophytum-namen completeert het boek.

Tenslotte, als ludiek toetje, een 'recept' voor 'dumplings'. (Een dumpling is een soort gebakken meelballetje en de associatie met een 'gezellig dikkertje' dringt zich op).

Een prachtige typering van een *Conophytum*, toch?

Dit is geheel in lijn met de stijl van schrijven van Hammer, die we ook uit zijn andere publicaties kennen: een zeer eigen taalgebruik, gelardeerd met woordgrapjes, soms met woorden van eigen makelij en vol humor. Het overkomt mij niet vaak dat ik mij er op betrap, dat ik stilletjes zit te glimlachen bij het lezen van een plantenboek. Hoewel deskundigen

het mogelijkwerijs niet altijd eens zullen zijn met de zienswijze van Hammer blijkt uit alles, dat hij een groot kenner is van dit soort planten, misschien wel de grootste van deze tijd. Over de foto's van Chris Barnhill kan men slechts opmerken, dat het er veel zijn (> 800) en dat ze van uitstekende kwaliteit zijn. Het moet nogal wat tijd gevegd hebben om al deze conophytums in cultuur op zijn best te portretteren, gezien de levenscyclus van deze planten, die er zeker niet het gehele jaar op z'n best uitzien.

Uit bovenstaande opmerkingen kan men dan ook afleiden, dat ik dit boek zonder voorbehoud aan elke geïnteresseerde vetplantenliefhebber kan aanbevelen.

Ton Pullen

KWEKEN VAN BOLLEN IN KAMER OF KAS,

door Peter J.M. Knippels. 1999. 118 p. ISBN 9054104686. Uitgeverij A.A.Balkema-Rotterdam. Prijs € 19,25.

GROWING BULBS INDOORS,

by Peter J.M. Knippels. 1999. 118 p. ISBN 9054104678. Balkema-Rotterdam. Prijs € 25,00

Dit boek, dat zowel in het Nederlands als in het Engels verkrijgbaar is, verscheen al in 1999, maar bleef tot nu toe onbesproken in Succulenta. De redactie ontving onlangs een recensie-exemplaar, dat hier kort besproken zal worden.

Het kweken van bolgewassen zal voor de meeste leden van Succulenta een bezigheid in de marge van hun hobby zijn, hoewel in veel verzamelingen wel enkele bolgewassen aanwezig zijn. Bekend zijn bijvoorbeeld de kleine vertegenwoordigers uit het geslacht *Ledebouria*, die dikwijls te vinden zijn bij vetplantenliefhebbers en regelmatig op beurzen aangeboden worden.

De auteur van dit boek heeft een geslaagde poging gedaan om een makkelijk

hanteerbaar boekje te schrijven, waarin hij zijn ruime ervaring in de cultuur van bolgewassen met de lezer deelt. Algemeen bekende bolgewassen, zoals tulpen en narcissen, zult U in dit boek niet tegenkomen, het merendeel van de besproken planten is afkomstig uit Zuid-Afrika en Zuid-Amerika. Veelal zijn dit planten, die in het Nederlandse klimaat niet zullen overleven en, zeker in de winter, in kamer of kas moeten worden ondergebracht.

In een aantal hoofdstukken beschrijft de auteur de anatomie van bollen, knollen en wortelstokken, bespreekt de voornaamste groeigebieden en behandelt de verschillende kweekmethoden en cultuureisen. Het grootste deel van het boek is gewijd aan de bespreking van de verschillende geslachten en soorten. Handig is, dat bij elke soort door middel van een tabelletje de groei- en rusttijden en de relatieve watergift vermeld zijn. Een verklarende woordenlijst, een literatuuroverzicht, alsmede een tabel, die de planten indeelt naar moeilijkheidsgraad en naar sierwaarde, completeren het boek.

Het boek is verlucht met een aantal kleurenfoto's, doorgaans van behoorlijke kwaliteit, die op 18 pagina's zijn samengevoegd.

Een praktisch boekje voor de geïnteresseerde liefhebber.

Ton Pullen

RATSCHLÄGE FÜR DEN KAKTEEN-FREUND,

door Volker Dornig, Jörg Ettelt, Gottfried Milkuhn en Hubert Müller. Uitgegeven door Jörg Ettelt Eigenverlag, Moritzburg-Boxdorf. 2002.

ISBN 3 934264 60 3. 100 pp. 15 x 21 cm. Prijs: € 4,50.

In dit boekje wordt door een team van auteurs ingegaan op allerlei aspecten van onze hobby, zoals het opbouwen van een

verzameling, het kweken en verzorgen van de planten en de cultuurvoorwaarden. Er zijn hoofdstukken over aanpassingen aan droge omstandigheden, natuurlijke verspreiding van succulente planten, en kamer- en vensterbankcultuur. Uitgebreid worden de soorten besproken, die voor vensterbankcultuur geschikt zijn. Ook vermeerdering, ziekten en plagen, en de bestrijding daarvan, en andere wetenswaardigheden komen aan bod.

Men kan merken, dat er hier een aantal ervaren liefhebbers aan het woord is. De gegeven adviezen zijn degelijk.

He boekje is rijkelijk voorzien van kleurenfoto's, waarvan de meeste van redelijke tot goede kwaliteit zijn.

Ton Pullen

Onderstaande foto's horen bij het artikel over *Echinocereus elders* in dit blad

GYMNOCALYCIUM PARVULUM SPEG.: EINDELIJK TERUGGEVONDEN!

J.Lambert Ir. A.I.Gx.

Gymnocalycium parvulum werd oorspronkelijk beschreven door Spegazzini in 1905, onder de naam *Echinocactus platensis* var. *parvula*.

Als verspreidingsgebied voor de ganse groep (*E. platensis* *typica* en de variëteiten *quehliana*, *lephanta* en *parvula*) wordt aangegeven: “montuosis aridis Sierras pampeanas (Ventana, Curamalal, Olavarria.) et prope Cordoba.” D.w.z. een areaal dat zich uitstrekt over de provincies Buenos Aires en Cordoba.

Pas twintig jaar later, in 1925, wanneer Spegazzini de variëteit *parvula* tot goede afzonderlijke soort verheft, worden als vindplaats genoemd “las colinas mas pedregosas y secas de la sierra de San Luis”. Dat dit buiten het eerder omschreven gebied valt scheen niemand te storen.

Tientallen veldonderzoekers zouden jarenlang de heuvels van San Luis uitkammen, doch tevergeefs. De planten die bij de liefhebbers onder de naam *G. parvulum* belandden, ontpopten zich naderhand steeds tot *G. quehlianum*. Dit zou gebeurd zijn op jeugdige exemplaren van *G. quehlianum*. Zoiets kunnen we zeker niet beamen, daar Spegazzini de planten twintig jaar lang in zijn verzameling had bestudeerd, en dus zeker kon zijn dat het wel degelijk om een dwergsoort ging.

De vraag die we ons wel kunnen stellen is of hij gewoon een vergissing beging bij het opgeven der vindplaats. Een redelijke veronderstelling, doch waarvan we natuurlijk het bewijs nooit kunnen leveren.

Geconfronteerd met deze situatie, kwamen de mensen van de Oostenrijkse “Arbeitsgruppe *Gymnocalycium*” op een andere, weliswaar ietwat zonderlinge ge-

dachte. Ze grepen naar de landkaart van Argentinië en zochten er naar een of andere plaats met de naam “San Luis” die niet in de gelijknamige provincie lag. Die vonden ze dan in het westen van Cordoba. Een koud kunstje in feite, daar, wanneer men in Argentinië op zoek gaat naar na-

Gymnocalycium amoenum

men van heiligen, deze steeds min of meer rijkelijk vertegenwoordigd zijn. We kennen minstens nog drie andere plaatsen met de naam San Luis, respectievelijk in de provincies Corrientes, Chaco en Salta. Hoe dan ook, de Oostenrijkers trokken met man en macht naar “hun land van belofte”, nabij het dorpje Villa San Luis, aan de westelijke hellingen van de Sierra Grande. Ze waren zodanig overtuigd van de juistheid van hun gok, dat om het even welke gymno van geringe afmetingen daar niets anders kon zijn dan *G. parvulum*! Een mooi voorbeeld van hetgeen de Engelsen “a nice piece of wishful thinking” noemen!

Ze verzamelden dus plantjes, en prompt krom Hans Till in de pen met de mare dat het mysterie van *G. parvulum* opgelost was, en dat deze soort te vinden was in een zone tussen Panaholma en Las Tapias. De diagnoses van Spegazzini worden getrouw weergegeven, doch eigenaardig genoeg volgt geen uitvoerige beschrijving

van de geogste planten. Iets wat toelaat de tegenstrijdigheden tussen beide terzijde te laten?

De foto's spreken echter boekdelen: niet alleen is de lichaamskleur net iets te groen, doch vooral de bedorning valt onmiddellijk op. Daar waar Spegazzini gewaagt van 5-7 korte, grijze doornen van 2 tot 4 mm lang, tellen we hier 9-11(13) witte tot geelwitte doornen van minstens 8 millimeter, die elkaar sterk overlappen!

Ook in zijn meer recente beschrijving van *G. gaponii* publiceert Neuhuber nog een foto van de zgn. “*parvulum*”, waarop de lange doornen zeer duidelijk te zien zijn. Deze planten kunnen dus onmogelijk tot *G. parvulum* gerekend worden; o.i. behoren ze tot een populatie van *G. calochlorum*. Het argument als zou deze soort niet tot het westen van de Sierra Grande doordringen houdt geen stand: andere gymnos, zoals *G. multiflorum* (= *monvillei*) zijn langs beide zijden van de Sierra aanwezig. Dit is

Biotoop tussen San Miguel en San Francisco del Chañar

Foto's van de schrijver

niet de enige contradictie die we af en toe in de geschriften van onze Oostenrijkse vrienden tegenkomen. Inderdaad laten zij zich soms meevoeren door een enthousiasme dat niet altijd strookt met de vereiste wetenschappelijke strengheid.

Als kroon op het werk beschrijft Till ten slotte nog een variëteit, onder de naam *G. parvulum* var. *amoenum*. Deze omvat een goede, geldige beschrijving, mede met het deponeren van een holotypus, doch uiteraard is de naamgeving foutief. Men zou deze vorm derhalve als een variëteit van *G. calochlorum* kunnen beschouwen, doch o.i. is ze een goede, zelfstandige soort, en verdient ze dus onder een nieuwe benaming gevalideerd te worden.

Na deze ietwat pijnlijke doch noodzakelijke rechtzetting komen we aan onze eigen ervaringen.

In tegenstelling tot de Oostenrijkers gebeurde onze ontdekking van *G. parvulum* helemaal niet met voorbedachten rade, doch was zij aan louter toeval te wijten. Op 7 november 2001 bevonden we ons te Villa Ojo de Agua (in het uiterste zuiden van Santiago del Estero), en besloten we

naar Salsacate te trekken. We hadden een reisweg uitgestippeld via San Francisco del Chañar, San Pedro Norte, Ischilin en Ongamira, om aldus naar Cruz del Eje en ons uiteindelijke doel te komen. Er loopt een rechtstreekse weg van Villa Ojo de Agua naar San Francisco del Chañar, doch deze bleek in zeer slechte staat te zijn, en op aanraden van een politieman volgden we eerst de hoofdbaan tot in San Miguel, vanwaar we dan rechts afsloegen naar San Francisco del Chañar. Aldus bevonden we ons op een strook baan, die oorspronkelijk niet voorzien was, en daar gebeurde het! Ongeveer halverwege stopten we aan een biotoop met palmbomen, struikgewas, gras, en ook nog mossen en korstmossen tussen de stenen. Het duurde niet lang of we ontwaarden, verscholen onder deze eerder dichte plantengroei, een kleine *Gymnocalycium*. We verzamelden er enkele exemplaren van, en heel vlug begreep ik dat dit een dwergsoort moest zijn, niet alleen door de geringe afmetingen der plantjes, maar ook gezien het feit dat een specimen van amper 2 cm diameter reeds een vrucht droeg. Een paar stuks werden meegebracht en in de kas uitgezet. In het begin dacht ik niet direct aan *G. parvulum*, doch naarmate ik de plantjes gadesloeg, hoe meer de perfecte overeenkomst met Spegazzini's soort zich opdrong. Tot ik er tenslotte niet meer de geringste twijfel aan overhield!

Ik laat hier de uitvoerige beschrijving volgen van de planten zoals ik ze persoonlijk kon waarnemen, en men zal zien dat alle door Spegazzini opgetekende karakters hier feilloos terug te vinden zijn.

Beschrijving

De soort ontwikkelt een korte, dikke penwortel, waaruit langs onder een reeks secundaire wortelen dieper in de grond dringen.

Het lichaam is vuil grijsgroen, afgeplat bolvormig, met een diameter tot 30 mm, en een hoogte tot 20-25 mm. Men telt

Gymnocalycium parvulum. Bovenaanzicht van de bloem: stempel niet zichtbaar

10-13 ribben, van elkaar gescheiden door diepe, ietwat kronkelige verticale groeven, en onderverdeeld in afgeronde tot iets hoekige tepels. Er zijn omzeggens geen dwarsgroefjes. De areolen zijn zeer klein, ongeveer 1 x 0,5 mm, witachtig. Er zijn 5-7 randdoorns, gespreid en tegen het lichaam aangedrukt die niet meer dan 4-5 mm lang worden; de kleur is grijsachtig wit, met zwartachtige basis. Middendoorns ontbreken.

De bloemknop is bedekt met zeer donkere, zwartachtige groene schubben met geelachtige witte rand. De bloem ontstaat midden op de schedel; ze heeft een hoogte van 40 mm, en een diameter van 37 mm. Het pericarpel is slank (Spegazzini: "tubo perigionali gracili"), met een hoogte van 20 mm en een diameter van 5-6 mm. De kleur is donker flesgroen, en de schubben vertonen een brede witgele rand. De buitenste bloemdekbladen zijn nauw spatelvormig, wit met brede donkergroene middenstreep en karmijnroze basis. De binnenste bloemdekbladen zijn lancetvormig, en eentonig ivoorwit gekleurd. De keel is karmijnroze. De meeldraden staan in twee reeksen: ze zijn wit, met roomkleurige helmknoppen. De stijl is geelachtig wit met

roze voet, en meet 10 mm lang. De stempel draagt 8-10 witte lobben van 3 mm; hij steekt boven de onderste meeldraden uit, doch geraakt niet hoger dan de helft der bovenste meeldraden, zodat hij ook bij de geopende bloem onzichtbaar blijft. De vrucht is donker olijfgroen, spoelvormig, met een hoogte van 20 mm en een diameter van 11 mm. De weinig talrijke schubben zijn breder dan hoog, met een klein stekelpuntje, en een brede, witroze zoom. De zaden zijn van het Ovatise mineum-type, min of meer bolrond, 1,2 x 1,1 mm. De testa is bedekt met een lichtbruine cuticula. Het hilum is plat en rond, geelachtig wit.

Verwantschap

Deze soort schijnt ons het nauwst verwant met *G. leptanthum*, waarvan ze zich onderscheidt door de geringere afmetingen, de minder talrijke en kortere doorns, en de kleinere bloem met lichter gekleurde bestanddelen. Opmerkelijk is het feit, dat beide soorten eerst door Spegazzini juist als variëteiten van *Echinocactus platensis* werden beschreven, en dat ze twintig jaar later ook tezelfdertijd tot zelfstandige soorten werden verheven.

Tenslotte zij ook nog vermeld, dat beide soorten in dezelfde regio voorkomen, nl. het noorden van de provincie Cordoba.

Gymnocalycium amoenum (H. Till) Lambert stat. nov.

Basioniem: *Gymnocalycium parvulum* var. *amoenum* H.Till, *Gymnocalycium* 7 (2): 125-126, 1994.

Typus: H.Till 88-199/1736 (WU).

Uit ons voorgaand betoog blijkt dat deze vorm hoegenaamd niets te maken heeft met *G. parvulum*, gezien deze laatste door de oorspronkelijke auteur met een vorm van *G. calochlorum* werd verward. Daar de beschrijving echter geldig blijft, beperkt de rechtzetting zich dus tot het valideren van een nieuwe naam voor de plant. En gelukkig laten de regels van de nomenclatuur toe, in dit geval de variëetale naam te

Gymnocalycium parvulum. Bloeiend in de kas

behouden bij het overschakelen naar het specifiek statuut. Bij het bestuderen der planten is inderdaad gebleken, dat ze voldoende afwijken van het calochlorum-taxon om als aparte, zelfstandige soort te worden beschouwd.

We zetten hier even op een rijtje de verschillen tussen de nieuw benoemde soort en de typische *G. calochlorum*.

De soort werd beschreven van Las Palmas, op 1100-1200 meter hoogte. In 1980 had Jörg Piltz echter deze plant reeds verzameld te La Mudana (zo'n twaalf kilometer ten noordwesten van Las Palmas), onder zijn veldnummer P-211, en de benaming *G. calochlorum* var. Mijn materiaal komt eveneens van La Mudana; de soort groeit er sympatrisch met *G. horridispinum* en *G. gaponii*.

Literatuur

- Neuhuber, G. (2001). *Gymnocalycium*, 14 (3): 409.
 Spegazzini, C. (1905). *Cact. Plat. Tent. An. Mus. Nac. Bs. Aires*, 11 (Ser. 3a, IV): 505.
 Spegazzini, C. (1925). *Nuevas Notas Cact. An. Soc. Ci. Argent.* 99: 141.
 Till, H. (1994). *Gymnocalycium* 7 (2): 125 - 126.

**Passendalestraat 84
 B-8980, Passendale, België.**

	<i>G. amoenum</i>	<i>G. calochlorum</i>
Kleur van de bedoorning	lichtbruin tot roze	wit tot witgeel
Diameter bloem	30 - 40 mm	40 - 60 mm
Binnenste bl.dekbladen	vuilwit met grijsgroene middenstreep	wit tot lichtroze met roze middenstreep
Stijl	groenachtig tot geelachtig wit	roze met vuilroze voet
Aantal stem-pellobben	7 - 8	9 - 11

OP DE GROEIPLAATS VAN ECHINOCEREUS MUNZII

(PARISH) P. PIERCE & FOSBERG, NOORDELIJK VAN LAGUNA JUÁREZ IN BAJA CALIFORNIA

Richard Chr. Römer

Mijn reis in Baja California van 18 april tot 4 mei 2000 was vanaf de eerste tot de laatste dag gevuld met bloemen van *Echinocereus engelmannii* (C.C. Parry ex G. Engelmann) C. Lemaire, of het nu op de meest zuidelijke standplaats in de Sierra San Francisco, de hoogst gelegen standplaats bij de Meiling-Ranch in de Sierra San Pedro Mártir of enig andere standplaats in Baja California was.

Alleen het bezoek op de standplaats van de vorm “munzii” noordelijk van de Laguna Juárez (vroeger Laguna Hanson geheten) in de Sierra de Juárez op 4 mei 2000 was teleurstellend, omdat alle deze planten nog in knop stonden. Bij dit bezoek was mij al opgevallen, hoe eenvormig de planten binnen deze populatie waren in vergelijking met andere *engelmannii*'s in Baja California. De variatie in de habitus op alle andere groeiplaatsen is enorm groot, zowel de plantenlichamen als ook de kleur en vorm van de bedoorning. De veelkleurige bedoorning is te zien op de foto (foto a: *E. engelmannii* - op de groeiplaats van *E. lindsayi*). Daarentegen bleek de populatie van munzii zeer eenvormig; de stammetjes blijven klein en eivormig (foto b), en verlengde stammetjes werden alleen gevonden bij planten die

Foto a: *Echinocereus engelmannii*

grotendeels in de schaduw groeiden. (foto c). De rand- en middendoorns waren éénkleurig, en alleen in de nieuwgroei was vaak een lichtbruine kleur met donkere punten in de doorns waar te nemen.

Foto c: Groeien in de schaduw

Foto b: Kleine eivormige stammetjes

(foto d). Naar de verschijning van deze planten leken ze eerder op *Echinocereus mojavensis* Engelmänn ex Rümpler dan op *E. engelmannii* (foto b).

Mijn reis naar Baja California in 2001 begon pas op 5 mei en deze keer maakte ik mijn reis met twee Engelse metgezellen, die ons helaas al op 21 mei moesten verlaten en met Jos Huizer, de vertaler van dit artikel. We vonden op onze tocht naar de zuidpunt van Baja California (Cabo San Lucas) nauwelijks bloeiende *E. engelmannii*. Zelfs vlakbij de Parque Oficina (Park Office), waar ik half maart 1992 op de weg naar Observatorio op een hoogte van ca. 1600 m boven zeeniveau *E. engelmannii* bevroren had gevonden, was de bloeitijd al voorbij (foto e).

Foto d: Lichtere doorns in de nieuwgroei

Foto e: De bloeitijd was al voorbij

Foto f: Bijna alle planten stonden in knop

Omdat het zwaartepunt van deze reis lag op de verkenning van de groeiplaatsen van *E. lindsayi*, kwamen wij deze keer zeer laat op de groeiplaats van *E. munzii* in de Sierra de Juárez, namelijk pas op 21 mei. Omdat de planten op de andere, ons bekende, *E. engelmannii*-groeiplaatsen ondertussen al lang uitgebloeid waren, vreesde ik dat wij ook deze keer te laat kwamen om de bloemen van *E. munzii* te zien. Toen Jos en ik tenslotte aankwamen op de groeiplaats, was de verassing dan ook groot. Bijna alle planten stonden in knop, en we moesten nog behoorlijk zoeken om bloeiende planten te vinden. (foto's b + f).

De bloemen waren mooi, zoals alle bloemen van de *E. engelmannii* - vormen. Van de buitenkant konden wij geen onderscheid maken tussen deze bloemen en de bloemen van planten op andere groeiplaatsen (foto g) in Baja. Door onze vreugde om bij het derde bezoek, na 1992 en 2000, *E. munzii* eindelijk ook eens in bloei te vinden, kwamen wij helaas niet op het idee om een bloemdoorsnede te maken.

Waarover ik mij echter zeer verbaas is waarom deze groeiplaatsvorm noordelijk van de Laguna Juárez vergeleken met alle andere groeiplaatsen (niet alleen in Baja California) zo laat bloeit, wanneer alle andere *E. engelmannii*-vormen reeds zijn uitgebloeid? De geografische gegevens, zoals de hoogte

Foto g: Bloeiende exemplaren van *E. engelmannii*. De foto is genomen ca. 10 km zuidelijk van Cataviña, op een groeiplaats met erg veel mooie exemplaren van *Ferocactus gracilis*

boven zeeniveau van ca. 1600 m (*E. engelmannii* in de Sierra San Pedro Mártir groeit nog hoger) of de geografische breedte van 23° 10' (*E. engelmannii* in het zuidwesten van de Verenigde Staten groeit beduidend noordelijker) geven geen aanknopingspunt voor het fenomeen van deze late bloeitijd.

De naamgeving van deze plant in de loop der tijd is als volgt:

1926: *Cereus munzii* Parish

1933: *Echinocereus engelmannii* var. *munzii* (Parish) P. Pierce & Fosberg

1941: *Echinocereus munzii* (Parish) L. D. Benson

Heden ten dage beschouwen de meeste auteurs het taxon “munzii” als een vorm van *Echinocereus engelmannii*.

Gezien de duidelijk veel latere bloeitijd van het taxon “munzii” vergeleken met planten van andere groeiplaatsen in Baja

California zou een DNA-analyse uitsluitsel kunnen geven over de status van dit taxon vergeleken met andere leden van het engelmannii-complex.

Literatuur:

Frank, G. R. W., Ohr, M. & A., Römer, R. C. 2001.

Die Echinocereen der Baja California. Der Echinocereenfreund - Speciale uitgave 2000/2001 van de AG Echinocereus.

Römer, R. C., Berresford, P., Hoxey, P. & Huizer, J.W. 2002. Explorations in the habitat of *Echinocereus lindsayi* J. Meyrán. CSJ (GB) (Moet nog verschijnen).

Foto's en vertaling: Jos Huizer

Dr. Richard Chr. Römer

Rudolf-Wilke-Weg 24

81477 München

Duitsland

Email: dr.c.roemer@t-online.de

SUCCULENTENNIEUWTJES

Ton Pullen

Het Tsjechische tijdschrift **Kaktusy** brengt regelmatig 'specials' over een bepaald onderwerp uit. De 'special 2001/2' is geheel gewijd aan het geslacht *Sulcorebutia*.

In **Internoto** [22 - 4, 2001] bericht Neduchal over de vondsten van *Malacocarpus*-soorten in Colombia.

In **Bradleya** 19 [2001] publiceert Mottram een nieuw geslacht *Rimacactus*, waarin hij de plant onderbrengt, die voorheen bekend was als *Eriocyse laui*. Volgens Mottram is deze soort nauw verwant aan *Matucana*. Lüthy behandelt het *Turbinicarpus mandragora*-complex. Desmet et al. brengen de nieuwe *Conophytum subterraneum* uit het Zuid-Afrikaanse Richtersveld voor het voetlicht. Zoals de naam al zegt groeit deze plant grotendeels ondergronds, alleen de bloemen steken boven het aardoppervlak uit!

International Cactus Adventures [No. 53, jan. 2002] bevat een reisverhaal van Lavranos, McCoy, Mies & Orlando, waarin zij hun talrijke ontdekkingen in Jemen voor het voetlicht brengen.

Rowley deed in de jaren zeventig onderzoek naar het voorkomen van zeldzame soorten in verzamelingen en bericht daarover. Aardig te vernemen, dat een plant als *Jasminocereus thouarsii*, afkomstig van de Galapagos-eilanden, die ik lang voor onvindbaar en onkweekbaar hield, gewoon in de kas van de auteur staat.

In **Novon** [11, 2001] wordt een nieuwe *Opuntia* uit de Mexicaanse Chihuahua-woestijn gepubliceerd door Hernandez, Gomez-Hinostrosa & Barcenas: *Opuntia pachyrhiza*.

Het Amerikaanse **Cactus & Succulent Journal** [73-6, 2001] bevat een bijdrage over de snel verdwijnende droogtebossen op Madagaskar, door M. Salak. Het echtpaar Fitz-Maurice bespreekt *Mammillaria*

nana en haar verwanten. *M. nana* en *M. duwei* worden tot synoniemen gereduceerd onder *M. crinita*. Lavranos & Mies stellen *Rhytidocaulon mccoysi* uit Jemen als nieuwe soort voor. Griffith bericht over een nieuw gevonden *Opuntia x rooneyi* uit de Chihuahua-woestijn.

Het **British Cactus & Succulent Journal** [19 - 4, 2001] opent met een bijdrage over *Notocactus scopae* en zijn verwanten, door Gerloff & Zahra. Jonkers wijdt een bijdrage aan de planten uit het geslacht *Carpobrotus*. Marriott schrijft over een interessante hybride *Cleistocactus x Oreocereus*. Rowley is toe aan deel 2 van zijn artikel over succulente peperomia's. Collette brengt het vervolg van haar bijdrage over de *Caralluma*'s uit Saoedi-Arabië. Walker schrijft over de caudexvormende planten uit de familie *Nolinaceae*.

Het Duitstalige **Kakteen und andere Sukkulente** [53 - 2, febr.2002] opent met een bijdrage van Gerloff en Metzger over de verspreiding van *Gymnocalycium*s in Brazilië. Lautner meldt een nieuwe *Selenicereus* uit Mexico. Bij nader inzien gaat het om de al in 1995 beschreven *Selenicereus validus*. Waldeis & Konnerth maken melding van hun methode van isoenzym-analyse bij verschillende soorten van het (voormalige) geslacht *Wilcoxia*.

De verschillende soorten blijken met behulp van deze methode goed van elkaar te onderscheiden.

De daaropvolgende aflevering van dit tijdschrift [**KuaS** 53 - 3, maart 2002] bevat een bijdrage over de cactussen uit het Mexicaanse Huicuta-reservaat, van de hand van F. Barsch.

Prantner wijdt een artikel aan de variatiebreedte in *Echinopsis ferox*. Braun & Esteves publiceren *Arrojadoa multiflora* ssp. *hofackeriana* uit de Braziliaanse deelstaat Bahia als nieuwe ondersoort.

Het Engels/Italiaanse magazine **Cactus & Co** [6 - 1, 2002] bevat een schitterend geïllustreerd artikel over de ferocactussoorten uit Baja-California, door het Globe-trotter-duo Julia Etter & Martin Kristen. (Al eerder wees ik in deze rubriek op dit fenomeen). Doni schrijft over de cactussen van Chili. *Copiapoa laui* vormt het onderwerp van een bijdrage van de hand van Marvelli. Rowley schrijft over *Senecio articulatus* en Stephenson over *Sedum villosum*.

De volgende aflevering [**Cactus & Co.**, 6 - 2, 2002] brengt het relaas van Cole, hoe hij op de Brandberg terecht kwam (per heliöchter!) om daar onderzoek te doen naar *Lithops pseudotruncatella* var. *brandbergensis*. Deze soort heet nu overigens *L. gracilidelineata* ssp. *brandbergensis*.

Anaya reisde naar het vaderland van *Mammillaria perezdelarosae*, al weer een verhaal met schitterende foto's. Strigl bericht over een roodbloeiende *Notocactus submammulosus*. Mosco wijdt een bijdrage aan winterharde succulenten, een leuk artikel, maar wij moeten in het achterhoofd houden, dat de auteur in Triëst woont, met een veel milder klimaat dan wij in Nederland hebben

In **Piante Grasse** [21- 4, 2001] vervolgen Lavranos & Rööslü hun bespreking van de pachypodiumsoorten van Madagaskar (tekst tevens in het Engels!).

Sotomayor, Arredondo, Sanchez en Martinez wijden een uitgebreid artikel aan *Coryphantha vogtherriana* (tekst tevens in het Spaans!). In het volgende nummer [**Piante Grasse** 22 - 1, 2002] vervolgen Lavranos & Rööslü hun relaas over de pachypodiums van Madagaskar. Russo wijdt een uitgebreid artikel aan het genus *Sarcocaulon*.

Het Tsjechische tijdschrift **Kaktusy** [38 -1, 2002] opent met een bijdrage van Hovorka, Pavlicek & Zatloukal, die in Texas een populatie *Ariocarpus fissuratus* vonden met ongewoon kleine planten. Zij stellen

de provisorische naam *A. fissuratus* fa. *gracilis* voor. Veres bespreekt *Sclerocactus nyensis*. Stuchlik behandelt de vormenkring rondom *Notocactus oxycostatus*. Slaba wijdt een artikel aan *Corryocactus melanotrichus*. Lukes bespreekt het gebruik van digitale fotografie bij het fotograferen van cactussen en vetplanten. Dit tijdschrift brengt ook nu weer een 'special' uit, die geheel gewijd is aan *Haworthia* en geschreven door Ingo Breuer. Het is vergelijkbaar met de serie die momenteel in Succulenta loopt, waarbij steeds een tekening en een foto van een bepaalde soort of variëteit wordt afgebeeld en besproken.

Het volgende nummer [**Kaktusy** 38 - 2, 2002] bevat de nieuwbeschrijving van *Parodia subterranea* var. *aurea*, door Slaba. De naam aurea slaat op de doornkleur, niet op de bloemkleur!

Het Duitse **KuaS** [53 - 4, april 2002] brengt een artikel over *Opuntia grata*, *O. ovata* en *O. darwinii*, door Leuenberger & Egglü.

Wittau & Winkler brengen een bijdrage over *Lobivia cinnabarina*. Römer was op de groeiplaats van *Echinocereus pensilis* en bericht over zijn bevindingen. *Kleinia deflersii* uit Jemen wordt voorgesteld door Mies & Lavranos.

Het daaropvolgende nummer [**KuaS**. 53 - 5, mei 2002] opent met een bijdrage over *Micranthocereus streckeri*, door van Heek & Strecker. Werz gaat in op het zaaien en de cultuur van *Peleciphora strobiliformis*. Lange & Rischer wijden een artikel aan *Echinocereus salm-dyckianaus*. Ewest behandelt *Dioscorea fastigiata* uit Chili. *Uncarina decaryi* wordt als naam gevalideerd door Ihlenfeldt.

Het **British Cactus & Succulent Journal** [20 - 1, maart 2002] brengt een overzichtsartikel over *Micranthocereus*, door Charles.

Collenette is toe aan deel 3 van haar bespreking van de Caralluma's uit Saoedi-Arabië. Pilbeam houdt zich bezig met

bolvormige rebutia's, een artikel met veel foto's.

Ostolaza publiceert een bijdrage over de cactusflora van het San Juan-basin in Peru. Dit artikel bevat een aantal nieuwe naamscombinaties: *Neoraimondia arequipensis* ssp. *roseiflora* is de nieuwe naam voor *N. roseiflora*; *Cleistocactus pachycladus* is de nieuwe naam voor *Loxanthocereus pachycladus*; *Corryocactus brevistylus* ssp. *puquiensis* komt i.p.v. *C. brevistylus* var. *puquiensis* en *Mila caespitosa* ssp. *densiseta* komt in plaats van *M. caespitosa* var. *densiseta*.

Rowley is toe aan deel 3 van zijn serie beschouwingen over *Peperomia*. Een determinatiesleutel op de soorten met vensterbladeren is opgenomen.

ERRATUM

In het vorige nummer van *Succulenta* stond onder het artikel over zaadwinning van Robert Maijer een verkeerd E-mail.adres.

Het adres moet zijn: majer_robert@hotmail.com

Het Amerikaanse **Cactus & Succulent Journal** [74 - 2, 2002] brengt het verslag van een reis naar Peru, door Mauseth en Ostolaza. Lavranos publiceert de beschrijving van *Aloe teissieri*, een nieuwe soort uit Madagaskar. Hannon & Perlman besteden aandacht aan het geslacht *Brighamia*.

In het **Cactus & Succulent Journal of New South Wales** (Australië) [23 - 5, 2002] publiceert Holmes twee nieuwe cultivars in *Crassula*, te weten 'Star Child' en 'Gandalf', beide met *C. deceptor* als een van de ouders.

Aeonium undulatum

SUMMARY

Rob Bregman

Now it is Jan Jaap de Morree's turn as a member of Succulenta's editorial board to open this issue.

Johanna Smit-Reesink follows with her series for youngsters. This time she deals with the well-known caudex plant *Jatropha podagrica*.

In his series of articles 'in the spotlight', Bertus Spee discusses *Thelocactus bicolor*, *Dorstenia foetida*, *Echinocereus reichenbachii* and *Weingartia lanata*.

Wim Alsemgeest shows a slide, taken by Leo van der Hoeven, of the recently discovered cactus *Yavia cryptocarpa*. Leo has been in the habitat of this remarkable new species, for which even a new genus was erected.

A new *Notocactus* species from the Brazil-Ecuadorian borderzone, *Notocactus katharinæ*, is described by Dirk van Vliet. A complete English translation of the original description is included.

The ongoing series of articles on the genus *Haworthia* by Ingo Breuer has reached part number 10, in which two varieties of *H. mucronata* are discussed.

Peter Knippels tells us something about *Bulbine* and *Bulbinella*, two genera with xerophytic rather than succulent leaves, which are often cultivated together with succulent plants.

Another contribution by Jan Jaap de Morree is about the Japanese Cactus and Succulent Journal. He noticed the somewhat different approach to our hobby by the Japanese, such as the focus on abnormal plant forms.

Albert Pilot keeps on writing about his fascination for the development from bud to flower. This time, in part 17 of this series, the subject is *Parodia weneri*, the former *Notocactus uebelmannianus*.

Several new books are reviewed. Rob Bregman judges the new *Yucca* book by Fritz Hochstätter. Ton Pullen reviews a book on *Conophytum* by Steven Hammer, a book on the cultivation of bulbs by Peter Knippels and a booklet by a group of German authors on general aspects of succulents.

J. Lambert rediscovered the real *Gymnocalycium parvulum* Spegg., a dwarf species from Argentina. According to the author, *G. parvulum* var. *amoenum* has nothing to do with *G. parvulum* and is therefore transferred to specific rank as *Gymnocalycium amoenum*.

Richard Römer reports about *Echinocereus munzii* (a form of *E. engelmannii*) in Baja California.

Finally, the recent issues of other journals on succulent plants are dealt with by Ton Pullen.

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers; adreswijzigingen aan:

Inquiries about membership and receipt of issues; address changes to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

Jan Jaap de Morree	Redactioneel.....	194
Johanna Smit	Jong geleerd	
Reesink	Jatropha podagrica.....	195
Bertus Spee	Voor het voetlicht (5).....	196
Wim Alsemgeest	Bericht van globetrotter Leo.....	198
D.J. van Vliet	Notocactus katharinae van Vliet sp. nova.....	200
Ingo Breuer	Mooie en interessante haworthia's voor de verzamelaar (10).....	205
Peter Knippels	Bulbine en Bulbinella.....	207
Jan Jaap de Morree	Een andere kijk op cactussen.....	213
Albert Pilot	Van knop tot kelk (17).....	217
Rob Bregman	Boekbespreking.....	223
Ton Pullen	Boekbespreking.....	224
J. Lambert	Gymnocalycium parvulum Speg. : eindelijk teruggevonden.....	227
Richard Chr. Römer	Op de groeiplaats van Echinocereus munzii	232
Ton Pullen	Succulentennieuwtjes.....	236
Rob Bregman	Summary.....	239

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit -Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
e-mail: smitnre@worldonline.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
hviscaal@universal.nl
C.A.L. Bercht
e-mail: bercht@nzo.nl
R. Bregman
e-mail: bregman@science.uva.nl
J.J. de Morree
e-mail: Morree@wanadoo.nl
A.B. Pullen
e-mail: tonpullen@wanadoo.nl
B.J.M. Zonneveld; e-mail:
Zonneveld@rulbim.leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Asphodeline lutea

Foto: Peter Knippels

VERENIGINGSNIEUWS

IN DIT NUMMER :

Belangrijke adressen	78
Afdelingsactiviteiten	79
Vraag en aanbod /Infomap	81
Programma 40-jarig Jubileum van de afdeling IJsselstreek-Twente	82
Agenda Najaarsvergadering	83
Nieuws Belgische verenigingen	84
In Memoriam Gerard Uil	84
Begroting Succulenta	85
Plantenkeuring op 26 oktober 2002	86
Routebeschrijving naar De Bronsbergen	87
Succulenta-reis 2003	88
Oproep/Advertenties	89
Instellingen	90
Nieuwe leden/IM Gerda Grummelikhuisen	91
Advertenties	92

OKTOBER 2002

NEDERLANDS BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Succulenta

BESTUUR

Voorzitter: B.G. van der Elst
Bondefanten 13, 2907 NA, Capelle a/d IJssel
Tel. 010 - 4513176

Secretaris: J.H. Bruseker,
Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen
Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

Penningmeester: J.E.F. Dekeling
Fazantenveld 140, 5431 JG Cuijk
Tel. 0485 - 312099
E-mail: j.dekeling@hccnet.nl

2e penningmeester: D.H. Roozegarde
Banninkstraat 5, 7255 AT Hengelo GLD
Tel. 0575 - 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

PR & Promotie: C.B. Grimmelikhuisen
Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog a/d Zaan
Tel. 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

Bestuurslid: E.J.W. Smienk
P.Koomansstraat 57, 4822 WC Breda
Tel: 076 - 5419124.
E-mail: ejsmienk@concepts.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen lidmaatschap, adreswijzigingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur:

D.H. Roozegarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo GLD. Tel: 0575-465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

Lidmaatschap:

Nederland/België	18,15 Euro
Nederland / België jeugdleden	9,10 Euro
Europa	25,00 Euro
Buiten Europa	29,50 Euro

FINANCIËLE ZAKEN

Betalingen via de bankrekeningen van SUCCULENTA CUIJK:
Nederland: 680596 bij de Postbank
België:000.1141809-22 bij de Belgische postgiro
Duitsland: 15.65.907/019, ABN/AMRO, Aachen, BLZ 390.10200.

INFOMAPSUCCULENTA

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties voor de infomap zenden naar:
J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

REDACTIE

Hoofdredacteur: H.W.Viscaal
Brinklaan 31, 7261 JH Ruurlo
Tel: 0573-452005
E-mail: hviscaal@universal.nl

Redactiesecretariaat: Mevr. J.M. Smit-Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel:0318-430099. Fax:0318-430102. E-mail: smitnre@worldonline.nl
Kopij voor het tijdschrift zenden aan het redactiesecretariaat.

Verschijnt 6 maal per jaar in de even maanden.

VERENIGINGSNIEUWS

Kopij voor het Verenigingsnieuw voor de 1e van de oneven maanden zenden naar:

A.C.M. van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. E-mail : a.zuijlen@tref.nl

Advertenties naar:

J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406

Advertentietarieven:

1/16 pag.	16,= Euro
1/8 pag.	29,50 Euro
1/4 pag.	45,50 Euro
1/2 pag.	72,50 Euro
1/1 pag.	125,= Euro

OVERIGE INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

W.P.C.H. Bervoets, Mozartstraat 108,
7391 XM Twello. Tel 0571-272841.

CLICHÉFONDS

J. Schraets, Geuldersedijk 2
5944 NH Arcen. Tel. 077-4732913

DIATHEEK

J. Deckers, Dorpsstraat 99,
6441 CC Brunssum. Tel. 045-5272461

PLANTENCENTRALE

G.Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem

Postbankrekening 8440933

E-mail: g.koerhuis@planet.nl

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN, BOEKEN EN GEBRUIKTE BOEKENBEURS

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.

Tel. 0348-471083. Gironummer 199176

E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

P. Laney, Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen.

E-mail: pclaney@cs.com

AFDELINGSACTIVITEITEN

ACHTERHOEK

- 10 okt. Dia-lezing Jan Lubbers over de opbouw van zijn eigen tuin
14 nov. Dhr. te Veldhuis met een dia-serie over insecten
12 dec. Gezellige avond

De bijeenkomsten worden gehouden elke 2^e donderdag van de maand om 20.00 u in het E.N.O. gebouw, Woerdseweg, Groenlo.

ARNHEM

- 10 okt. Grote najaarsvergadering

Zaal van de speeltuinvereniging Tuindorp, achter het pand Floralaan 18 te Wageningen. Aanvang 20.00 uur, tel. 0317-411801

BRABANT-BELGIE

- 25 okt. Jan van Dorpe: Namibië en Richterveld
29 nov. Frank Hoste: De Reënboognasie
20 dec. Praatcafé en uitslagen

DORDRECHT

- 10 okt. De Afrika-groep vertelt over de reis naar Zuid-Afrika
14 nov. Lezing door Paul Shirley over Ceropegia

De kas van dhr. Lintsen (voorheen Frans Noltee), Burgemeester de Bruinelaan tussen 1D en 1E te Zwijndrecht, 19.30 uur

DRENTHE

- 2 okt. Plant van de maand. Lezing door de heer H. Nijmeijer over Lithops
13 nov. Lezing door de heer W. ten Hoeve: Mexicaanse momenten II
11 dec. Jaarvergadering
dec. Deelname vogelmarkt in Assen; nadere mededelingen volgen nog

EINDHOVEN

Plaats: Gemeenschapshuis De Hagenkamp, Maria van Bourgondiëlaan 6, te Eindhoven. Tel. 040 - 2514248.

Elke 2e maandag van de maand clubavond. De zaal is open vanaf 19.30 uur

FLEVOZOOM

- 21 okt. Spreker over cactussen
18 nov. Spreker over vetplanten
16 dec. Jaarvergadering met een gezellig programma, de kwis of een variant hierop door leden uit Ermelo en Putten

FRYSLAN

De bijeenkomsten worden gehouden in zalen Tivoli aan de Huizumerlaan te Leeuwarden en beginnen alle om 19.30 uur.

GOOI- EN EEMLAND

- 8 okt. Wim Alsemgeest "Na 20 jaar terug in Mexico"
12 nov. Dhr. Krijnen : Mexico
10 dec. Eindfeest met dia's van H. Rubingh

Wijkcentrum Noord, Lopes Diaslaan 85, Hilversum, aanvang 20.00 uur.

GORINCHEM-'s-HERTOGENBOSCH

- 14 okt. Andre van Zuijlen met het eerste deel over Baja California 2002
11 nov. Martien Senders met een lezing over Haworthia's

Herberg De Prins, Hoogstraat 50, 5258 BE Berlicum. Aanvang 20.00 uur.

GOUDA

Zalencentrum 't Brandpunt, Turfmarkt 58 te Gouda. Aanvang 20.00 uur

's GRAVENHAGE e.o

**Verenigingsgebouw Buurtschap Oud-Rijswijk, Esdoornstraat 3A te Rijswijk.
Aanvang 20.00, zaal open 19.30 uur.**

GRONINGEN en OMMELANDEN

- 17 okt. Paul Shirley: Van alles en nog wat
21 nov. Plantenkeuring en quiz
19 dec. Jaarvergadering

Plaats: Zaal van de buurt- en speeltuinvereniging Selwerd, Elzenlaan 72 te Groningen. Aanvang 19.30 uur.

HOEKSCHE WAARD

- 10 okt. Quiz door Jan Magnin
Na de pauze kringgesprek voor problemen en op naam brengen van meegenomen planten
14 nov. Ludwig Bercht zal vertellen over zijn recente reis, waarvan hij dan net twee weken terug is
12 dec. Traditioneel een ander onderwerp dan cactussen en vetplanten.
Het onderwerp is nog geheim
9-1-03 Voor de pauze jaarvergadering:
- jaaroverzichten
- contributie en kascontrole
- bestuursverkiezing
- programma en activiteiten
Na de pauze Nico Engels over het geslacht Lobivia

Natuurbezoekerscentrum te Numansdorp bij de Rijkshaven. Aanvangstijd is 20.00 uur precies. Tijdens pauze koffie en verloting.

LEIDEN

Wijkvereniging "Aktief", Berlagestraat 2 te Leiden, tijd is om 20:00 uur op elke derde donderdag van de maand van september t/m mei.

MAAS EN PEEL

- 24 okt. Heer J. Lubbers met lezing over rotstuinopbouw, enz.

- 28 nov. Heer C. Jamin met lezing: "Via Tequilla naar Baja California"
19 dec. Dia's van eigen leden en uit het archief

Bijeenkomsten elke vierde donderdag van de maand in Feestzaal "De Koel", Kaldenkerkerweg 182b te Venlo

NIJMEGEN

- 1 okt. Thema-avond substraten
5 nov. Robert Wellens: in-vitro cultuur
3 dec. Plant met een verhaal

Helicon-opleidingen, MBO Nijmegen, Energieweg 19, Nijmegen. Begin 19.30 uur.

ROTTERDAM

Bijeenkomsten elke laatste maandag van de maand om 20.00 uur in de bovenzaal van het Wijkgebouw "Pier 80", Rösener Manzstraat 80, 3026 TV Rotterdam.

TILBURG

- 9 dec. Interne plantenbeurs en Algemene Vergadering

**Kasteelhoeve, Hasseltstraat 256, Tilburg
2e Maandag van de maand, aanvang 20.00u.**

UTRECHT

**Clubavonden iedere tweede donderdag van de maand in buurthuis Ravelijn, Hooft Graaflandstraat 2a te Utrecht.
Aanvang 20.00 uur.**

VOORNE/PUTTEN EN ROZENBURG

- 10 okt. Een praatje over Astrophytums door Leen Stolk
14 nov. Het tweede deel van een lezing over Mexico door Wim Alsemgeest
12 dec. Een lezing over Digitorebutia's door Jaap van Toledo

De avonden beginnen om 20.00 uur bij Lex Mooiweer, Hoefweg 3, 3233 LG Oostvoorne

WEST-BRABANT

- 5 okt. Vergadering en diavoorstelling van Internoto Ossendrecht
9 nov. Jaarvergadering met mooie, grote planten in de verloting
14 dec. Dia's van eigen leden, Jack Tak en Wim Olijrhook

Café "Marktzicht", Markt 50 in Etten-Leur. Bijeenkomsten beginnen op zaterdagmiddag om 14.00 uur.

IJSSELSTREEK - TWENTE

- 7 okt. Lezing hr. M. Senders over Namakwaland
4 nov. Lezing eigen lid: hr. Geert Borgonje over de Flora van Kreta
16 dec. Jaarvergadering

Wijkgebouw 't Hovenhuus, Leliestraat 27, 7419 CT Deventer. Tel. 0570 - 615010

ZAANSTREEK WATERLAND

- 4 okt. Lezing door Wim Alsemgeest met als onderwerp "Matucana's"
1 nov. Lezing door Paul Shirley met als onderwerp "Knolsucculenten"
6 dec. Lezing door Wolter ten Hoeve met als onderwerp "Mexicoreis, deel 2"

Clubgebouw "De Springplank", Saenredamstraat 34 te Assendelft. Tel. 06 - 50582483 of 06 - 26804737

ZEELAND

- 25 okt. Discussie-avond
29 nov. Vakantiedia's van o.a. Parque Tematico del Desierto de Tabernas "Mini Hollywood" in Spanje en Le Jardin Exotique te Monaco door Tonnie de Rijke. Zaaiwedstrijd

Plaats maandelijkse bijeenkomsten (op de laatste vrijdag van de maand, behalve juli en december: Thomaskapel aan de Vrijlandstraat te Middelburg. Aanvang: 19.30 uur.

Informatie: Herman Weezepeel (tel. 0113-231067) of bezoek de website: <http://clubnet.zeelandnet.nl/cactus/custom.html>

ZUID-LIMBURG

- 1 okt. Dhr. Krijnen: Copiapoa's en andere Chileense bolcactussen
5 nov. Frank Hoste: "De reënboognasie", een nieuwe reis door Zuid-Afrika
dec. Zoals elk jaar is er in december geen vergadering

Gemeenschapshuis te Schimmert, Hoofdstraat 12. Aanvang 19.30u. Tel.: 045 - 4042504

ZWOLLE

Eli Heimanszaal van het Ecodrome, Willemsvaart 19, 8019 AB te Zwolle. De bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het decembernummer moeten vóór 1 november in het bezit zijn van A. van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. Alleen advertenties betreffende de hobby worden opgenomen.

Te koop:

Wegens verhuizing aangeboden een Graaflandkas van 3,28 x 2,36 m. W. Besemer, Pontonniersweg 308, 3353 SG Papendrecht. Tel. 078-6151462 of 078-6131032.

Te koop:

Een deel van mijn verzameling cactussen en vetplanten. Interesse? S.v.p. bellen na 18.00 uur. De planten zijn niet duur geprijsd. G. Mazurel, Gruttostraat 24, 1452 XH IJpendam Tel. 020 - 4361717

INFOMAP

De afdeling Eindhoven heeft een nieuwe secretaris.

De heer L. Neggers, Molvense Erven 101, 5672 HK Nuenen.

E-mail: l.neggers@chello.nl

Zaterdag 26 oktober 2002

Programma viering 40-jarig Jubileum Succulenta afdeling IJsselstreek - Twente en aansluitend de Algemene vergadering

Agenda van de Jubileumviering

Op zaterdag 26 oktober 2002 viert Succulenta afdeling IJsselstreek-Twente haar 40 jarig jubileum. Het bestuur van de afdeling nodigt u allen uit deze gedenkwaardige dag mee te vieren. Er is een interessant programma opgesteld. Onderstaand vindt u de details. De locatie "Vesting De Bronsbergen" te Zutphen is uniek. Bij voldoende belangstelling bestaat de gelegenheid voor partners en andere geïnteresseerden tijdens de Algemene vergadering een stadswandeling te maken.

Adres van samenkomst

Recreatiepark Vesting De Bronsbergen

Party- en Conferentiecentrum, Bronsbergen 25, Zutphen. Tel. 0575 – 53 8000

Een aparte plattegrond is opgenomen in dit Verenigingsnieuws.

Ochtendprogramma

- 10.00 Ontvangst, koffie en begroeting.
Boekenmarkt: Nieuw, Oud en Antique. Er zal een groot aantal tuinenboeken worden aangeboden uit de nalatenschap van Isa Verduin. Vele boeken zijn in de Engelse taal en worden aangeboden voor een zeer aantrekkelijke prijs.
Laatste Plantenbeurs van het seizoen 2002. Standhouders kunnen zich opgeven bij de heer F. Warmenhoven voorzitter van de afdeling IJsselstreek-Twente. Tel. 0575 – 52 16 74.
Plantenkeuring: het keuringsprogramma is separaat vermeld in dit verenigingsnieuws.
Elkaar ontmoeten, spreken, uitwisselen van nieuwtjes etc.

Middagprogramma

- 12.00 Individuele lunch in het restaurant van de Vesting Bronsbergen
- 14.00 Welkom door de voorzitter van de afdeling IJsselstreek-Twente de heer F. Warmenhoven
- 14.05 Aanvang Algemene vergadering. De agenda is separaat vermeld in dit Verenigingsnieuws
- 16.30 Afsluiting van een feestelijk dag: bedanken van de medewerkers
- 16.35 Einde van de jubileumviering

Lunch

Het is deze keer niet mogelijk een gezamenlijke lunch te organiseren. Ons voorstel is zelf uw lunch te bestellen in het restaurant.

Parallelprogramma

- 14.00 Stadswandeling in historisch Zutphen onder begeleiding van een deskundige gids. Kosten circa E 3.50 per persoon. Voor de stadswandeling moet u zich vroegtijdig bij Kees Grimmelikhuisen aanmelden en wel op de volgende wijze:

1. Telefonisch: telefoonnummer 075 - 622 7813
2. E-mail: **grimmelik.c.b@consunet .nl**
3. Stuur een briefje aan: C.B. Grimmelikhuisen, Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog aan de Zaan.

Het minimum aantal deelnemers is 10 personen.

Goede reis en we zien elkaar op zaterdag 26 oktober 2002 in het mooie historische Zutphen.
Namens het bestuur,

Kees Grimmelikhuisen en Rob van der Elst
PR, Promotie en Evenementen

AGENDA NAJAARSVERGADERING

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. Mededelingen
4. Ingekomen en uitgegane stukken
5. Verslag voorjaarsvergadering d.d. 13 april 2002
6. Verslag kascommissie
7. Begroting 2003, inclusief voorstel tot verhoging contributie
8. Toekomst Succulenta (mondeling)
9. Benoeming lid van verdienste
10. Bestuursamenstelling
Het bestuur stelt voor de heer C. Mazurel uit IJpendam te benoemen tot 2e secretaris
11. Wat verder ter tafel komt
12. Rondvraag
13. Sluiting

Na de sluiting van de vergadering wordt de uitslag van de plantenkeuring bekend gemaakt en de prijzen uitgereikt.

BERCHT ZAADLIJST 2003

Voor velen van u al een begrip, voor anderen een nieuwe ontdekkingsreis.

Vele zaden die u zoekt, zult u in deze zaadlijst vinden, waaronder een groot aantal voorzien van goede bekende vindplaatsen, c.q. onder veldnummer. U vindt soorten uit de geslachten Acanthocalycium, Astrophytum, Cereus, Coryphantha, Echinocereus, Notocactus, Echinopsis, Lobivia, Mammillaria, Parodia, Uebelmannia, Turbinicarpus, Agave, Conophytum, Anacampseros, Portulaca, enz., enz., maar bovenal een vrijwel volledig assortiment Gymnocalycium.

Kortom 3500 soorten wachten op u.

Bestel de zaadlijst bij:

L.Bercht, Veerweg 18, 4024 BP Eck en Wiel.

Tel.: 0344 - 693321, Fax 0344 - 693744

E-mail : bercht@nzo.nl

De zaadlijst wordt eind november verzonden. Hebt u vorig jaar reeds besteld, dan ontvangt u de lijst automatisch.

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN

CACTUSSEN EN VETPLANTEN V.Z.W

- 12 okt. “Tussen Springbok en Kaapstad in Zuid-Afrika” door Frank Hoste
19 okt. Beginnelingen 4: Winterverzorging + vragen
16 nov. Jaarlijks etentje
15 dec. Diavoordracht “Mesemdroom” door Leo van de Wijngaert

Deze bijeenkomsten gaan steeds door in het lokaal ‘Zevenbunder’ in de Kasteellei te Wijnegem (Antwerpen). De voordracht start om 14.00 uur, maar iedereen is reeds van harte welkom vanaf 13.00 uur. Meer info op 0031/03/.353.72.58 en <http://user.online.be/cactusvetplant>.

CACTUSVRIENDEN MOL V.Z.W.

De bijeenkomsten hebben plaats in het Volkshuis op den Rosenberg in Mol.

“CACTUSWEELEDE” AFD. TURNHOUT

- 3 okt. Voordracht: “Asclepia”, Louis van de Meuter, Bonheiden
7 nov. Voordracht: “Richterveld”, Frank Hoste, Winkelse
5 dec. Wedstrijduitslagen: Zaaïen, dia’s en “Plant van de maand”

Vergaderlokaal: Café “De Koekoek”, Steenweg op Merksplas 48, 2300 Turnhout

GRUSONIA

- 11 okt. Om 19.30 uur in zaal Don Bosco te Torhout: Najaarsruilbeurs + aanvullend programma
8 nov. 20.00 uur in zaal Vijverhof te Tielt : “Mijn verzameling” door Eric Piens
16 nov. Familiedag
13 dec. Om 20.00 uur in zaal Don Bosco te Torhout : “Van Anza Borrego tot Canyonlands”, (deel 6 en laatste deel) door Freddy Lampo

IN MEMORIAM GERARD UIL

Op 18 juli is Gerard Uil overleden. Hij was 93 jaar. Gerardus Elias Maria Uil was voor de meeste van ons letterlijk een oude bekende. Vele jaren was hij, samen met Toon van Beuningen gezichtsbepalend voor onze afdeling. Zijn kennis van met name de cactussen en allerlei kweekmethoden was ongeëvenaard. Vele afdelingsavonden heeft hij verzorgd en samen met Toon van Beuningen was en bleef hij de vraagbaak van onze afdeling. Door zijn veelzijdige contacten was hij in staat tegen geringe kosten te zorgen voor potten, aarde, bestrijdingsmiddelen enz. Vanaf de oprichting van de afdelingsbibliotheek verzorgde hij de abonnementen op de diverse buitenlandse tijdschriften en de circulatie hiervan en hij zorgde er voor dat de tijdschriften ieder jaar netjes ingebonden werden. Gerard en Toon werden bij het 50-jarig bestaan van de afdeling Nijmegen en omstreken in 1986 beide tot erelid van de afdeling benoemd.

Ook landelijk was Gerard Uil een bekende. Als lid van de ‘werkgroep voor Succulentenstudie’ onder leiding van de oud voorzitter van ‘Succulenta’ Albert Buining trok hij op met mensen als Boom, Sterk, van Keppel, van Vliet en een ander legendarisch oud lid van onze afdeling, A.M. Wouters. Samen met laatstgenoemde zaaide hij veel van de zaden uit die Buining op zijn vele reizen verzamelde. Door enting van de zeer jonge zaailingen op *Peireskiopsis porteri* (een kunst die hij als geen ander beheerste) en daarna overzetting op een definitieve entstam beschikte hij spoedig over bloeibare planten. Een groot deel van de zaden, veelal van nog nauwelijks onder de liefhebbers verbreide soorten, ging naar het clichéfonds. Daarnaast stelde hij ook altijd zaden ter beschikking van de afdelingsleden.

Na het overlijden van zijn vrouw Stien in 1992 had hij er geen zin meer in en heeft hij zijn verzameling van de hand gedaan. Wel bezocht hij nog jaren de maandelijkse afdelingsbijeenkomsten totdat de ouderdomsgebreken een groot bezwaar werden. Dankzij de zorg van zijn oud-assistente Tineke en later zijn dochters heeft Gerard toch nog tot 3 maanden voor zijn dood thuis kunnen wonen. Op eigen beslissing ging hij naar het verzorgingstehuis in Heeswijk-Dinther, waar hij ten gevolge van een plotselinge complicatie is overleden. Gerard Uil had 7 kinderen, 16 kleinkinderen en 16 achterkleinkinderen.

Theo Heinsdijk, voorzitter afdeling Nijmegen.

BEGROTINGSUCCULENTA

	Begroting 2003	Begroting 2002	Werkelijk 2001
Inkomsten			
Contributies	46.000	40.613	40.421
Clichéfonds	2.500	2.496	3.405
Ver.art.+ boekenmarkt	700	681	912
Rente	1.650	1.588	1.816
	50.850	45.378	46.554
Uitgaven			
Tijdschrift	38.500	37.664	36.637
Ledenadministratie	1.000	907,50	956
Bibliotheek + Diatheek	1.000	907,50	525
Website	500	454	250
Algemene vergaderingen	2.000	2.042	1.081
Promotie	2.000	2.269	1.606
Bestuur			
- Reizen en vergaderingen	2.500	2.496	1.962
- Porti/telefoon/internet	1.300	1.361	1.188
- Kantoorbenodigdheden	1.000	907,50	971
- Bank- en incassoprovisie	350	227	319
- Diversen	1.200	907,50	1.029
- Afschrijvingen	2.000	1.815	1.642
	52.850	51.958	48.166
Nadelig saldo	2.500	6.580	1.612

Toelichting:

Contributies

De contributieopbrengst is begroot op basis van ongeveer 2100 betalende leden.

Tijdschrift

De drukkosten zijn begroot op 29.500 de portokosten op 6.500,- de overige kosten minus de advertentieopbrengsten

Promotie

Bij het promotiebudget is rekening gehouden met de verkoopopbrengsten van promotiemateriaal.

Contributie

Sinds 1990 is de contributie van Succulenta niet verhoogd. Als die jaren de inflatiecorrectie op de contributie toegepast zou zijn dan zou de contributie nu ongeveer 35 procent hoger zijn.

Door het dalende ledenaantal en door het niet toepassen van deze aanpassing is er steeds meer druk op de uitgaven ontstaan waardoor er tekorten komen en er geen ruimte meer is voor nieuwe en extra activiteiten. De contributie moet dus dringend aangepast worden waarbij een deel van de ontstane achterstand ingehaald moet worden. Het bestuur stelt voor de contributie voor het lidmaatschap van Succulenta in twee stappen als volgt aan te passen:

2003:	Nederland/Belgie	21 euro (jeugdleden 10,50 euro)
	Rest van Europa	29 euro
	Buiten Europa	34 euro
2004:	Nederland/Belgie	24 euro (jeugdleden 12,00 euro)
	Rest van Europa	nader vast te stellen
	Buiten Europa	nader vast te stellen

2005 en volgende jaren: automatische inflatiecorrectie

Na deze inhaalslag zal de contributie van Succulenta vergeleken met soortgelijke verenigingen nog steeds op een zeer aanvaardbaar peil zijn. In de begroting voor 2003 is de voorgestelde contributieverhoging verwerkt.

PLANTENKEURING OP ZATERDAG 26 OKTOBER 2002

Op 26 oktober 2002 zal voorafgaande aan de Algemene vergadering in Vesting De Bronsbergen in Zutphen de zesde traditionele plantenkeuring worden georganiseerd door het bestuur van Succulenta. De gedachte achter de plantenkeuring is de Algemene vergadering aantrekkelijker te maken voor de leden. Het doel is het bevorderen van contacten tussen leden en te leren van anderen. Observeren, vragen, discussiëren, bewonderen van de kweekkunst van anderen en vragen stellen is de manier om meer kennis te vergaren over onze prachtige hobby.

In afwijking van de Engelse traditie houden we de drempel voor deelname zo laag mogelijk. Een mooie gezonde plant is belangrijker dan de soortnaam op het etiket. Waar het om gaat: wie heeft het kweken werkelijk in de vingers en daar kunnen we allemaal van leren.

In totaal kunt u deelnemen in maximaal 6 categorieën:

Categorie	Aantal	Omschrijving	Potmaat *)
A	1	Astrophytum	Maximaal 20 cm
B	3 x 1	Gymnocalycium	Maximaal 11 cm
C	1	Notocactus of Parodia	Maximaal 20 cm
D	1	Euphorbia	Maximaal 20 cm
E	3 x 1	Crassula	Maximaal 11 cm
F	3 x 1	Aloe en/of Gasteria	Maximaal 11 cm

*) Bij vierkante potten wordt de afstand gemeten tussen de twee overstaande zijden van de pot.

De planten zullen aan de hand van de volgende criteria worden beoordeeld:

Criteria	Maximaal
Uiterlijk van de plant	5 punten
Ouderdom van de plant	5 punten
Bewijs van bloei	2 punten
Vrij van ongedierte en ziekten	2 punten
Moeilijkheidsgraad kweken	3 punten
Zeldzaamheid	1 punt
Presentatie van de plant	2 punten

Voor ieder criterium wordt een aantal punten toegewezen. Hierna worden alle punten per plant getotaliseerd en dat vormt de basis van de uitslag. Ingeval de inzending voor de desbetreffende categorie uit meerdere planten bestaat, worden de per plant toegekende punten bij elkaar geteld en vervolgens gedeeld door het aantal planten. Het aldus verkregen gemiddelde is de basis voor de uitslag in de betreffende categorie.

Voorbeeld: een inzending in categorie B bestaande uit 3 planten van het geslacht Gymnocalycium. Uitslag van de keurmeester: Plant 1 = 14 punten; Plant 2 = 12 punten; Plant 3 = 13 punten. Totaal score 39 punten voor 3 planten. $39 \text{ punten} : 3 = 13 \text{ punten}$ als gemiddelde score en dit is tevens de uitslag voor de inzending in categorie B.

De plantenkeuring wordt georganiseerd in een van de zalen van de Vesting De Bronsbergen in Zutphen. Een plattegrond is opgenomen in dit Verenigingsnieuws.

Er staan een aantal wegwijzers bij de afslag naar De Vesting Bronsbergen. De bordjes hebben de bekende gele Succulenta kleur en bevatten de tekst **Succulenta Ledenvergadering** en een richtingspijl.

Om de keuring voor allen prettig te laten verlopen hebben we een eenvoudig reglement van deelname opgesteld.

Het is niet de bedoeling om allerlei regeltjes op te leggen. We gaan ervan uit dat een ieder meedoet voor zijn plezier. Er zijn geen grote prijzen te winnen. Door onze kleine spelregeltjes te respecteren weten we zeker dat de basis voor succes is gelegd.

De spelregels:

- Aanleveren van de te keuren planten op zaterdagmorgen 26 oktober 2002 vanaf 10.00 uur.
- Geënte planten zijn niet toegestaan tijdens deze plantenkeuring.
- Er wordt niet gelet op de soortnaamgeving. Dit houdt een hoop discussie buiten de deur en bevordert derhalve de sfeer van het evenement.
- U bent zelf verantwoordelijk voor uw planten. De organisatoren zullen u de tentoonstellingsplaats aanwijzen en de bij de inzending behorende identificatiekaartjes aanreiken. Die u vervolgens bij de betreffende inzending legt.
- Don't shoot de keurmeester. Om veiligheidsredenen is het niet mogelijk met de keurmeester te discussiëren met betrekking tot de uitslag. De keurmeester werkt volgens een bepaalde systematiek die tot doel heeft zo objectief mogelijk te keuren.
- De keurmeester zorgt in de voorkomende gevallen zelf voor een "second opinion".
- Dit ter voorkoming van verkeerd beoordelen.

Aan de deelnemers van de Algemene vergadering:

Doe mee met een eigen beoordeling van de ingezonden planten. Bij het showsecretariaat zijn beoordelingsformulieren verkrijgbaar. Er zal weer een publieksprijs zijn voor de mooiste plant van de show.

Tot ziens op 26 oktober 2002, wij stellen uw deelname zeer op prijs en daar doen we het voor. Het is een leuke ervaring en u leert er absoluut van.

Namens de Plantenkeuringscommissie,

Rob vander Elst
Keurmeester

Kees Grimmelikhuisen
Showsecretaris

ROUTEBESCHRIJVING NAAR VESTING DE BRONSBERGEN

VANAF HENGELO/ENSCHEDA/ DEVENTER

Via de A1 richting Deventer, bij afslag 23 richting Zutphen (N348). Na de kanaalbrug in Eefde gaat u bij de verkeerslichten in Zutphen richting Doetichem. Voorbij het ziekenhuis (links) gaat u na de 2e rotonde de eerste weg en gelijk daarna weer rechts. Dit is de parallelweg naar de receptie van Recreatiepark Vesting De Bronsbergen.

VANAF AMSTERDAM/AMERSOORT/APELDOORN

Via de A1 richting Apeldoorn/Deventer tot afslag Voorst/Zutphen, afslag nr.21 (N345). Deze N345 blijft u volgen tot aan de verkeerslichten voor de oude IJsselbrug. Hier gaat u rechtsaf richting Brummen/Arnhem. Bij de volgende rotonde rechts richting Lochem/Steenderen (N348). Na de nieuwe IJsselbrug eerste afslag rechts (richting Steenderen) en bij de rotonde rechts. Vervolgens de eerste weg rechts en gelijk daarna weer rechts. Dit is de parallelweg naar de receptie van Recreatiepark Vesting De Bronsbergen.

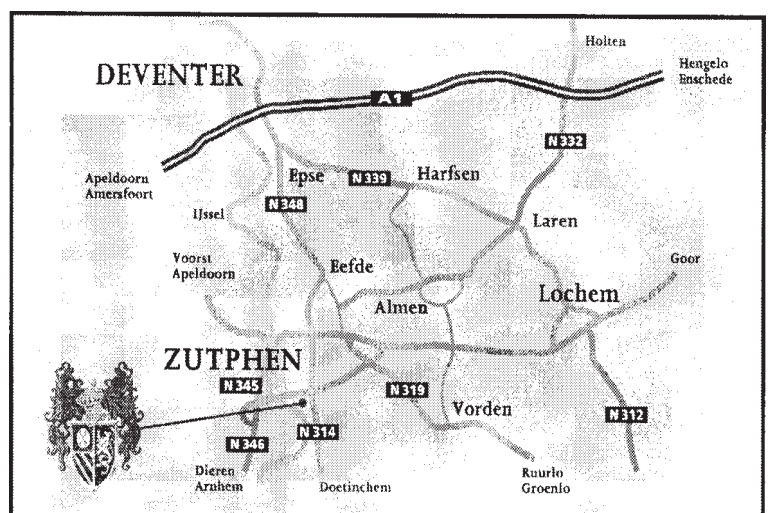
VANAF DOETICHEM

Via de N314, Steenderen, Baak. Voorbij het benzinstation gaat u linksaf en gelijk weer rechts de parallelweg op naar de receptie van Vestiging de Bronsbergen.

VANAF NIJMEGEN/ARNHEM

Bij knooppunt Velperbroek richting Zutphen (A348).
Einde snelweg links en daarna rechts richting Dieren/Zutphen (M348). De N348 blijven volgen tot afslag Steenderen (N314, eerste afslag na de nieuwe IJsselbrug). Zie verder routebeschrijving vanaf Amsterdam/Amersfoort/Apeldoorn.

Vestiging De Bronsbergen. Bronsbergen 25, 7207 AD Zutphen
Telefoon 0575 - 538000. Fax 0575 - 538449
E-mail: Bronsbergen@Bronsbergen.nl
Internet: WWW.Bronsbergen.nl

SUCCULENTA REIS 2003

Vooraankondiging

Na het grote succes van de vorige Succulenta reizen heeft het landelijk bestuur van Succulenta het voornemen in 2003 een zeer interessante reis naar Zuid-Frankrijk en de aansluitende Italiaanse Ligurische kust te organiseren. Ons plan is een aantal exotische tuinen en een tweetal kwekers te bezoeken, waaronder de Jardin Botanique in Monaco, in Frankrijk onder meer de botanische tuin van Eze en Les Cèdres, Mougins en Villa Henbury en tenslotte in Italië twee botanische tuinen in Ventimiglia en de beroemde botanische tuin in Bordighera.

In deze selectie bevinden zich de meest aantrekkelijke tuinen voor succulentenliefhebbers.

Reisinformatie

Reisduur: 6 dagen

Vertrekdatum: 24 april 2003 (donderdag)

Inschrijving: vanaf 1 december 2002

Aantal deelnemers: minimaal 25

De inschrijving staat open voor Nederlandse en Belgische succulenten liefhebbers.

In de reissom is inbegrepen:

- Vervoer per supersnelle Thalys / TGV trein naar Nice v.v.
- Het vervoer ter plaatse per luxe Franse tourbus met toilet, airconditioning en bemand door een ervaren chauffeur
- 5 overnachtingen in een gerieflijk ***hotel in Nice
- Ontbijt en diner
- Ervaren reisleiding op het gebied van succulenten en andere subtropische beplanting.

Prijsindicatie per persoon op basis van een 2-persoonskamer: 750 Euro

Toeslag 1-persoonskamer: 150 Euro

In de reissom is niet inbegrepen:

- Entrees van de tuinen, lunches, koffie- en theestops
- Uitgaven van persoonlijke aard
- Kosten van verzekering.

Samenvatting

Een bijzondere reis, op maat georganiseerd voor Succulenta leden. De reis wordt uitgevoerd door Succulenta in samenwerking met GARDEN TOURS, de belangrijkste specialist op het gebied van (botanische) tuinreizen.

Het accent ligt op het bezoeken van de prachtige exotische tuinen in Zuid-Frankrijk en Italië, die allen van hoog niveau zijn. De reis is **geheel** verzorgd. Het reizen per Hoge Snelheids Trein naar Nice geeft u de mogelijkheid op diverse stations in Nederland en België in te stappen. Daarnaast is het reizen per Hoge Snelheids Trein op zich een belevenis en tevens de meest comfortabele vorm van vervoer. U komt in de vroege avonden in Nice aan.

Het betreft hier een vooraankondiging, die tot doel heeft u te interesseren voor deze bijzondere reis. Tegelijkertijd kunnen wij peilen, of er voor de reis voldoende interesse onder de leden bestaat. In het Verenigingsnieuws van december 2002 wordt de reis bij voldoende interesse definitief aangekondigd en kan inschrijving plaatsvinden.

Bent u geïnteresseerd of wilt u nadere informatie, bel dan met Rob van der Elst: 010-451 3176 of Kees Grimmelikhuisen 075-622 7813

PR-COMMISSIE PROMOTIEMATERIAAL

De werkgroep PR heeft diverse artikelen om u bij evenementen etc. te helpen bij uw promotie-activiteiten:

- Tasjes met het verenigingslogo: 2,25 Euro (korting voor afdelingen)
- Stickers met het verenigingslogo: 0,45 Euro (korting voor afdelingen)
- Pakketjes met "oude" Succulenta's en aanmeldingsfolders
- Een promotiestand (alleen te gebruiken in samenwerking met het promotieteam)

Bestellingen, vragen en suggesties betreffende de promotie naar:

Kees Grimmelhuisen,
Stationsstraat 90,
1541 LJ Koog a/d Zaan.
Tel.: 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

WIJ KUNNEN U AANBIEDEN:

Yavia cryptocarpa NIEUW	E 30 à E 35
Jatropha berlandieri, diameter 7 à 9 cm	E 10
Phyllocactus in vele soorten	E 4
Astrophytum asterias c.v. Super Kabuto	E 6 à E 9
Astrophytum myriostigma c.v. Onzuka	E 6 à E 9
Cleistocactus strausii Monstruosa	E 7
Cintia knizei	E 5
Ferocactus glaucescens Monstruosa	E 5 à E 6
Pachypodium lealii ssp. lealii	E 7
Pachypodium brevicaule	E 6

Cactuskwekerij Lakerveld

Lakerveld 89, 4128LG Lexmond
Tel. 0347 / 341718

Wegens a.s. beëindiging van onze etiketten-leveranties zijn wij tot en met 2003 nog op de bekende cactusbeurzen aanwezig

Voordelige opruimingsaanbieding etiketten

Cactusmest/sporenelementen/tangen

De Jonge en de Lange

D.de Jonge, Blaauwhoflaan 124, 8501 EP Joure

Bij toezending zijn de portokosten voor de koper.

Privé broeikassen

DENKT U AAN EEN KAS?
Denk dan eens aan een
EUROKAS!

EURO-KASSEN zijn MOOIE, STERKE, SOLIDE VEILIGE en STORMVASTE KASSEN die het aanzien méér dan waard zijn.

Het assortiment STANDAARD-KASSEN is groot, MUURKASSEN zijn onze SPECIALITEIT en OP MAAT GEMAAKTE KASSEN worden door ons probleemloos geleverd. Luchtraam-automaten, Tablettafels, Verwarmingstoestellen, Gietgoten etc. behoren alle in ons leverings-programma.

Nu op internet www.eurokas.com.

Utrechtseweg 37
3544 NA Utrecht West
richting Vleuten

Documentatie op
aanvraag toegezonden.

Bezoek onze
demonstratietuin

Telefoon:
030-6771267

Eerst zien.
Dan kopen.

Een klasse
apart.

Graafland

VLEUTEN

OPROEP

In het voorjaar van 2003 komt de functie van secretaris van het landelijk bestuur vacant. De huidige secretaris, de heer J.H. Bruseker, is dan aftredend. Hij stelt zich niet herkiesbaar. Het bestuur zoekt naar kandidaten voor de vervulling van deze boeiende functie in het hart van onze vereniging. Kandidaten kunnen zich melden bij de voorzitter, de heer B.G. van der Elst, tel. 010-4513176. Inlichtingen over de aard van van de functie en van de werkzaamheden die van de secretaris verwacht worden kunnen ook bij hem worden verkregen. U kunt hiervoor ook contact opnemen met de huidige secretaris, de heer J.H. Bruseker, tel. 0575-518406.

PLANTENCENTRALE

Het doel van deze instelling is het helpen van de beginnende cactus- en vetplantenliefhebber met een beginnerspakketje. Deze leden kunnen een pakketje toegezonden krijgen met ca. 12 soorten plantjes (1 pakje per jaar, max. 3 jaar).

Gevraagd:

Aan liefhebbers die veel zaaien en zodoende veel planten over hebben, wordt gevraagd hier wat van ter beschikking te stellen voor de beginnerspakketjes. Plantjes graag (zonder pot of aarde) opsturen aan onderstaand adres.

Portokosten worden vergoed.

U wordt vriendelijk verzocht te vermelden of u inderdaad de portokosten vergoed wilt hebben. Zo ja, dan s.v.p. aangeven hoeveel en uw gironummer opgeven.

Deze beginnerspakketjes zijn aan te vragen door overmaking van 6,10 Euro op Postbankrekening 8440933 t.n.v. G. KOERHUIS, HAARLEM

**G. Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem.**

BIBLIOTHEEK

Hier slaagt men er ieder jaar weer in om een aantal nieuwe boeken en tijdschriften aan de bibliotheek toe te voegen.

Op dit moment zijn er in de bibliotheek meer dan 250 titels en tientallen tijdschriften, waarvan enkele al vanaf 1901.

Ook is een aantal wetenschappelijke boeken aanwezig. Aarzel niet om regelmatig een nieuwe catalogus aan te vragen of via de website te downloaden. De lijst is zowel in gedrukte vorm als op diskette verkrijgbaar.

Katalogus te verkrijgen in overleg met :

W.P.C. Bervoets

Mozartstraat 108, 7391 XM Twello

Tel: 0571-272841

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

www.succulenta.nl

Dit is het elektronische verenigingsnieuws voor alle liefhebbers van cactussen en vetplanten. De leden en de afdelingen kunnen copy voor de home page aanleveren aan:

Paul C. Laney, Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen

VERENIGINGSARTIKELEN

- **De bewaarband** voor Succulenta
Nieuw 6,13 Euro per stuk
- **Wat betekent die naam?**,
Een verklarend woordenboek van botanische namen van succulenten voor 4,55 Euro.
- **Het Discoboek** door Buining, zowel in het Duits als in het Engels. Prijs 6,80 Euro
- **Gids voor beginners**
Gids voor de verzorging van cactussen en vetplanten door Ton Pullen. Tweede, geheel herziene druk (2002). Prijs 5,00 Euro.
- **Ansichtkaarten**
Een set van 6 verschillende kaarten met afbeeldingen van succulenten voor 1,36 Euro per set.

Oude jaargangen van Succulenta:

(Backnumbers of Succulenta):

2001 t/m 1995 11,34 Euro per jaargang
1994 t/m 1980 9,00 Euro
1979 t/m 1950 11,34 Euro

Buitenlandse tijdschriften:

- Kakteen und andere Sukkulenten
1961 t/m 1997 voor 9 Euro per jaargang
- Cactus & Succulent Journal USA
1969 - 1975, 1977 t/m 1980
13,62 Euro per jaargang
- The National Cactus and Succulent Journal (England). 1969 t/m 1982, voor 7,36 Euro per jaargang
- Belgisch tijdschrift, 1969 t/m 2000
7,36 Euro per jaargang
- Kakteen Succulenten (voorheen DDR)
1980 voor 7,36 Euro per jaargang

- CD-Rom: Succulents in the Wild and in Cultivation, van Frans Noltee. 39,70 Euro
- CD-Rom Succulents in the Wild, deel 2, kost eveneens 39,70 Euro
- CD-Rom Cactus & Co. Echinocereus special (Italiaans/Engels): 15,50 Euro
- Informationsbrief Z.A.G. Mammillarien
1980 E 7,36; 1983 en 1984 E 3,-

Alles exclusief verzendkosten.

Vorige prijslijsten zijn hiermee vervallen; mogelijk zijn inmiddels jaargangen uitverkocht. Bij grote bestellingen zijn kortingen mogelijk. Aanvragen bij:

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort
Tel.: (00 31) (0)348 - 471083

E-mail : w.a.alsemgeest@hetnet.nl

NIEUWE LEDEN 1 JULI 2002 T/M 31 AUGUSTUS 2002

Nederland:

110820	Boerboom-v.d.Berg, Mevr. A.	A. Durerstraat 25, 2 hoog	1077 LT	Amsterdam
110817	Tol, G. van	Ekster 44	1628 AC	Hoorn
110818	Vis-Koerhuis, Monique	Ambachtstraat 49	2181 RD	Hillegom
110814	Weele, Ruud van der	Vliegerweg 11	4041 JK	Culemborg
110822	Colijn, Helga	Den Uylborch 6	5241 HA	Rosmalen
110813	Vries, Elke de	Van Peltstraat 15	6301 JS	Valkenburg
110819	Buijink, Mevr. A.	Westerbeek v.Eertenweg 28	6999 CR	Hummelo
110821	Kooreman-Maasen, Mevr. P.	Gardenierslaan 14	7314 CW	Apeldoorn
110812	Kamp, Dhr. R.H.B. van der	Repelweg 13	8316 CK	Marknesse
110815	Dittrich, B.	H.R.Remmersweg 11	9684 EV	Finsterwolde

Zuid-Afrika:

110816 Breugem, Dhr. C.C. Posbus 62 Huguenot 7646

Bericht van overlijden ontvangen van:

Dhr. J. Minnaar te Wilhelminadorp
Dhr. G.E.E. Uil te Heeswijk-Dinther

In memoriam

Gerda Grimmelikhuisen - Bieman

Op 1 augustus 2002 is Gerda Grimmelikhuisen - Bieman de echtgenote van bestuurslid Kees Grimmelikhuisen onverwacht en veels te jong overleden. Zij is slechts 51 jaar geworden.

Wij herinneren ons Gerda als een vrolijke, hartelijke, dynamische vrouw, die ontzettend veel werk heeft verricht voor Succulenta afdeling Haarlem en omstreken, Zaanstreek en de vele landelijke activiteiten. Wij zullen haar ontzettend missen.

Wij wensen Kees en beide zoons veel sterkte toe bij het verwerken van hun grote verlies.

Namens het bestuur,
Rob van der Elst,
Voorzitter

Handelskwekerij
Ubink bv.

Gespecialiseerd in cactussen

Mijnsherenweg 18 -20,
1433 AS Kudelstaart.
tel. 0297 326880
fax. 0297 343089

Privéverkoop
Iedere zaterdagochtend van 9 - 12 uur

Open dag
Zaterdag
7 juni 2003

Elders op deze pagina vindt u een advertentie van Gerrit Melissen. Indien hij geen ruimte heeft, bel dan:

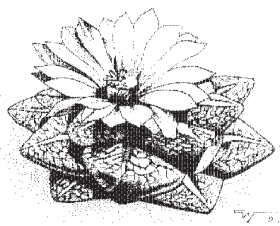
Cono's Paradise

Dorfstr. 10, D-56729 Netteköfe, Duitsland
Tel + fax : 0049 2655 3614

TE KOOP GEVRAAGD:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten. Aanbiedingen aan:
W.Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel: 0348 - 471083

CACTUSSEN EN VETPLANTENZADEN Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUGH & VICKY ROWLAND
200 SPRING ROAD, KEMPSTON
BEDFORD, ENGLAND, mk42, 8nd

Postfach 1107 · D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 07151/41891 · Fax 07151/46728

- Meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten zeldzame planten en zaden
- Verzending over de gehele wereld
- Bezoekers en groepen zijn van harte welkom
- Onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

WELKOM in de Cactus Oase Voor jong en oud

**ANNY & BERT
VANDERMEER**
Jongermanssteeg 6
Ruurlo Tel. 0573-451817
Website: welcome.to/abcactus

British Cactus & Succulent Society

Het Journaal van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat zowel artikelen van wetenschappelijke aard als verenigingsnieuws en artikelen van lezers.

Eenmaal per jaar publiceren wij Bradleya voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Compleet lidmaatschap inclusief Bradleya:

In de EEG 22.00 pond
Buiten de EEG 24.00 pond
Excl. Bradleya resp. 12.00 en 13.00 pond
Overzeese bestemmingen per luchtpost.
Vorige nummers verkrijgbaar.

Verdere informatie bij:

Hon. Membership Secretary
Mr.D.V.Slade, 15 Brenwood Crescent,
Hull road, York YO1 5HU, England

TE KOOP GEVRAAGD

Bent u genoodzaakt, om welke reden dan ook, uw cactusverzameling van de hand te doen neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Tel: 0346-213366

A photograph of a desert landscape. In the foreground, several saguaro cacti are visible, some with arms. The middle ground shows a dirt path leading towards a river. The background features a range of mountains under a blue sky with scattered clouds. The title 'SUCCULENTA' is overlaid at the top in a large, yellow, 3D-style font.

SUCCULENTA

ISSN 0039-4467 - 1 DECEMBER 2002 - NUMMER 5 - JAARGANG 81

REDACTIONEEL

VOORBIJGANGERS

Vrienden kun je zelf uitzoeken, zegt men wel eens, maar familie niet.

Dit soort clichématige uitspraken heeft altijd een kern van waarheid in zich.

Wat voor vrienden geldt, geldt ook voor dieren en planten. Ben je als kind nog afhankelijk van je ouders (Mam, mag ik een hamster...?), later kun je, tot op zekere hoogte althans, zelf een keuze maken.

Is het toeval, dat alle knuffels voor kleine kinderen dieren zijn? Een beer, een konijn, een zeehondje.... Of heeft u wel eens een klein neefje of nichtje blij gemaakt met een pluuche geranium, orchidee of cactus? Kinderen willen een hamster, een hondje, desnoods een goudvis, maar ik heb nog nooit een kind om een cactus, een koekoeksbloem of een lijsterbes horen vragen. Heeft dit te maken met de grotere aaibaarheidsfactor van dieren? Of hebben planten toch een hoger abstractieniveau dan dieren?

Als kind had ook ik een konijntje, totdat dit na een jaar of twee op een kwade morgen..... Als jongen had ik een hok met duiven, totdat op een nacht de buurtkat..... Als middelbare scholier kweekte ik kanaries, parkieten en zebra-vinken, in de meest onwaarschijnlijke kleurslagen, tot op een dag.....

Mijn eerste succulent kreeg ik op 14-jarige leeftijd. Een *Sempervivum tectorum*. Omdat ik juist op school geleerd had wat 'tectorum' betekende, plantte ik hem op het dak van mijn ouders' tuinhuisje. Eens per jaar klom ik op het dak om op te meten hoeveel de plant gegroeid was. Tot het betreffende huisje op een dag, wegens verregaande staat van ontbinding, afgebroken werd.....

Tegenwoordig houd ik mij -althans als hobby- bijna alleen nog met planten bezig. Cactussen, vetplanten, rotstuintplanten, bolgewassen, hosta's, te veel om op te noemen. Inderdaad, te veel om op te noemen! Te veel? Neen, nu nog niet! Nu heb ik nog wel tijd en energie om ze te verzorgen. Maar er komt een dag.....

Het is goed je dat te realiseren. Het konijn, de duiven, de vogeltjes, de cactussen, de vetplanten, allemaal zijn het levende wezens, die ik een tijdje bij mij gehad heb, die mij een poosje gezelschap gehouden hebben, die ik vroeger of later ook weer kwijtgeraakt ben of kwijtraken zal. Voorbijgangers. Of toch niet? Wanneer U dit leest, is het december, maar ik schrijf dit in mei, ik ben weer getuige van de enorme groei- en herstelkracht van de natuur. Mijn cactussen groeien en bloeien, er piepen jonge spreeuwen onder buurman's dakpannen. Dat stemt optimistisch. Er zullen altijd dieren en planten zijn. Niet zij zijn de voorbijgangers; de voorbijganger, dat ben ik!

Ton Pullen

Aloe albiflora.

JONG GELEERD ...

ALOE ALBIFLORA

Johanna Smit-Reesink

Aloë's zijn planten die voorkomen van Arabië tot Zuid Afrika.

De plant waarover ik jullie vandaag iets ga vertellen heet Aloë (een oude arabische naam) en albiflora (met witte bloem). De albiflora komt oorspronkelijk uit het zuiden van Madagaskar.

Aloe albiflora (bij de Latijnse naam wordt geen *trema* gebruikt) is een plant met stamloze rozetten. De grijsgroene bladeren zijn ongeveer 15cm lang en hebben witte stipjes. De bloemsteel wordt tot 25 cm lang. De bloempjes zijn heel klein, en in tegenstelling tot de meeste bloemen van aloë's, wit. Ze zijn heel sierlijk, het lijken wel kleine kerstklokjes!

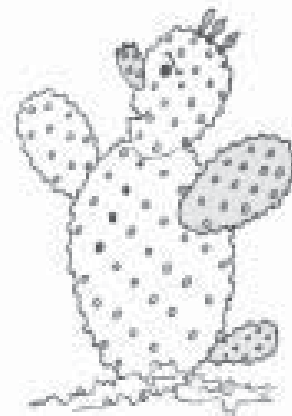
De planten kun je in het voorjaar heel gemakkelijk splitsen. Er zitten dan al een paar worteltjes aan. Je neemt een paar schone potten met onderin wat gebakken kleikorrels, daarop schep je wat cactusgrond, zet het plantje erin, schud het eens zachtjes heen en weer en vult als het nodig is de grond nog aan, waarna je het oppervlak afdekt met wat kleine grindjes. De eerste keer geef je voorzichtig wat water en je zet ze in de schaduw tot je ziet dat er groei in komt.

Daarna kun je ze buiten neerzetten. Staan ze in de zon dan zie je dat de bladeren een beetje rood worden (net zoiets als bij ons als we te lang in de zon zitten). Staan ze binnen in de schaduw dan blijft het blad gaaf en heel mooi grijsgroen. Op de foto kun je het verschil zien.

De planten stonden tot vorig jaar in één pot. Nu heeft de plant

Aloe albiflora.

met de bloemsteel buiten gestaan en de andere binnen. Zie je het verschil? Die van binnen heeft trouwens ook niet gebloeid.

Aloe albiflora is een met uitsterven bedreigde plant, die niet meer uit de natuur gehaald en uitgevoerd mag worden zonder vergunning.

Vele jaren geleden heb ik van een lieve vriendin, die vrienden had in Zuid-Afrika, een rozet gekregen, dat al voor veel nakomelingen heeft gezorgd.

Intussen heb ik zelf aan veel mensen, waarvan ik weet dat ze goed voor hun planten zorgen, stekjes gegeven. Dat is een heel plezierige manier om te helpen zorgen dat planten niet uitsterven!

's Winters willen ze graag rust en een temperatuur boven ongeveer 10 °C.

Ik hoop dat jullie ook aan zo'n plant kunnen komen en er veel plezier aan beleven!

Prettige feestdagen en tot de volgende keer!

Aloe albiflora.

VOOR HET VOETLICHT (6)

Bertus Spee

Matucana haynei (O.) Br. & R.

Van deze mooie planten zijn enkele variëteiten bekend met verschillend gekleurde bloemen. Ook de bedoorning kan behoorlijk in kleur verschillen.

Deze plant wordt tot 7 cm hoog en 15 cm in diameter. Ze staan graag op een flink zonnige plaats met veel frisse lucht. De bloeitijd valt in de zomer.

Een koude droge winterrust is een must voor deze planten uit het hooggebergte van Peru, waar ze groeien op een hoogte tussen de 2000 en 4000 m. We planten ze dan ook in een goed doorlatend grof mineraalrijk substraat met in de zomer om de twee weken een flinke watergift. Deze planten zijn niet zo moeilijk uit zaad op te kweken en enten is zeker niet nodig.

Echinocereus salmianus Rümpf

De planten uit dit geslacht vallen allemaal op door de prachtige grote bloemen die in bijna alle kleuren voorkomen. Ook valt de grote groene stamper in de bloemen nogal op. Hieraan is het geslacht *Echinocereus* goed herkenbaar.

De lange bloembuis van deze bloemen is meestal voorzien van areolen met korte dunne doorns. De meeste planten uit dit geslacht zijn vrij weekvlezig, zodat we erg zuinig met water moeten zijn. De planten zijn niet kougevoelig; sommige soorten kunnen zelfs vorst verdragen mits ze volledig droog gehouden worden.

E. salmianus is genoemd naar de botanicus Josef Salm-Reifferscheid-Dyck en groeit in Mexico in de staat Chihuahua.

Echinofossulocactus (Stenocactus) hastatus (Hopff.) Br. & R.

Dit opvallende geslacht is de laatste jaren wat op de achtergrond geraakt. Ook is het een aantal malen van naam veranderd maar nu wordt de oude naam *Stenocactus* weer gebruikt.

Na een koele droge overwintering (10 °C.) verschijnen al heel vroeg in het voorjaar de knoppen op deze mooie planten. Bij zonnig weer kunnen we ze nevelen met lauw-warm water. Met watergeven beginnen we pas na de bloei, waarna ze snel aan de groei gaan. Op het

eind van de zomer bloeien deze planten meestal nogmaals. Een opvallend kenmerk van de bloemen is de donkere middenstreep op de bloemblaadjes.

We planten ze in een mineraalrijk grondmengsel met een gedeelte humus. Een regelmatige watergift en twee maal per jaar wat extra voeding zal ze goed doen.

Deze planten groeien in Mexico in de omgeving van Meztilan en zijn zoals de andere soorten uit dit geslacht enorm variabel wat bedoorniging betreft en dus vrij moeilijk hieraan te herkennen.

Anacamseros alstonii Schönland

Nadat het geslacht *Anacamseros* onlangs in drieën is gedeeld (*Avonia* en *Grahamia*) komen we deze plant ook tegen onder de naam *Avonia quinaria* ssp. *alstonii*.

Dit plantje behoort tot een der mooiste uit dit geslacht, maar het is niet een van de gemakkelijkste.

In Namibië, het land van herkomst, groeit deze plant met zijn caudexvormige wortel onder de grond, alleen de 3 cm lange en 2 mm dunne, met zilvergrijze schubblaadjes

bezette, takjes zijn zichtbaar. De mooie, tot 3 cm grote bloemen verschijnen op de toppen van deze takjes. In cultuur zetten we deze planten veel hoger in de pot zodat de caudex gedeeltelijk bovengronds blijft. Ze verlangen niet te veel water en een zonnig plaatsje in de kas.

Ze groeien het best in een mengsel van grof zand met een klein beetje humus. Watergeven altijd van onderaf. Vermeerderen is mogelijk door te zaaien en ook de takjes kunnen gestekt worden al gaat dit niet zo makkelijk.

MOOIE EN INTERESSANTE HAWORTHIA'S VOOR DE VERZAMELAAR. DEEL 11

Ingo Breuer

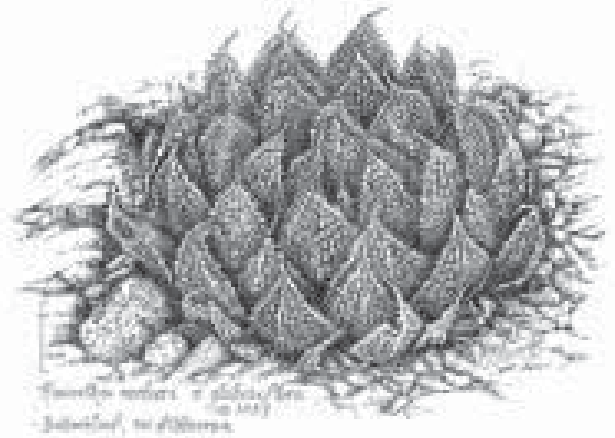
Haworthia nortieri var. globosiflora (G.G. Smith) M.B.Bayer

H. nortieri var. *globosiflora* werd in 1950 door Smith in *Journal of South African Botany* 16:11 als *H. globosiflora* beschreven. De naam "globosiflora" betekent "min of meer ronde bloemen". De typevindplaats is Doornbosch, aan de grens tussen Calvinia and Clanwilliam district. (3118DC).

De plant heeft bladeren met getande randen, 1-2 getande kielen en min of meer bruinrood gekleurde netvormige nerven met daartussen liggende doorschijnende vlekken.

Het bijzondere kenmerk van deze soort is echter de bloem. De bloemen hebben een korte buis, zijn kogelvormig met korte bruin-groen gekleurde tip en bevinden zich op zeer stevige bloemtakken. Deze soort moet uit zaad vermeerderd

worden omdat ze geen spruiten vormt. Ze is tamelijk gevoelig voor vocht en moet voorzigtiger gegoten worden dan de meeste haworthia's.

H. nortieri var. globosiflora IB5557 Botterkloof ten zuidwesten van Calvinia (3119CD). Cocozza 2000.

Haworthia nortieri var. globosiflora IB5557 Botterkloof, ten Zuidwesten van Calvinia (3119CD) Breuer 1999.

HET KWEKEN VAN WINTERGROEIENDE BOL- GEWASSEN

Peter Knippels

Iedereen zoekt zo zijn uitdagingen in het kweken van planten. De ene liefhebber heeft er alles voor over om bij al zijn planten de vindplaatsen en bijbehorende nummers te hebben, de ander legt zich toe op bepaalde geslachten of soorten. Een ander soort uitdaging is het kweken van wintergroeiende bol-, knol- en wortelstokgewassen, hierna kortweg bolgewassen genoemd. Ik heb me ten volle op deze uitdaging gestort.

In het algemeen zijn wintergroeiende bolgewassen moeilijker te kweken dan de bolgewassen die in de zomermaanden groeien

en bloeien. De moeilijkheid zit 'm in het creëren van geschikte kweekomstandigheden in de groeiperiode van de planten. Grofweg beslaat deze periode de maanden november tot en met april. Wat zijn de knelpunten? Ze zijn samen te vatten in temperatuur, licht en luchtvochtigheid. Ook zitten er nog bijzonderheden in de bewaring van de planten tijdens de rustperiode, maar dit zijn meer aandachtspunten dan problemen.

De geslachten en soorten van bolgewassen overziend, blijken de wintergroeiers met name te groeien in een deel van Zuid-Afrika en van Namibië. Om precies te zijn

Kweektafel op zolder met lamp.

Foto's van de schrijver.

Massonia spec. in de natuur.

gaat het om het westelijk gedeelte van de Zuid-Afrikaanse provincies Noord-Kaap en West-Kaap en om het zuidwestelijk gedeelte van Namibië. Van sommige geslachten, zoals *Lachenalia*, *Gethyllis*, *Haemanthus*, *Massonia* en *Veltheimia*, zijn alle soorten wintergroeiend. Andere geslachten, zoals

bijvoorbeeld *Albuca*, *Gladiolus*, *Cyrtanthus* en *Ornithogalum*, omvatten zowel zomer- als wintergroeiers. Hier is het dus uitzoeken geblazen in welke groep een soort valt. Staat er niets in de literatuur, dan maar experimenteren met name aan de hand van de waarschijnlijke groeiplaats van de plant of het herkomstgebied van de verkregen zaden.

Luchtvochtigheid

Door de dalende temperatuur buiten stijgt in de herfstmaanden de relatieve luchtvochtigheid. Niet alleen buiten, maar ook binnen. Dit uit zich in buiten mist en in kamer of kas door condens op de ramen. Door deze condens kan er voor de planten die net uit de rustfase komen een situatie ontstaan die als 'te vochtig' getypeerd kan worden, waardoor ze kunnen gaan rotten. Het is noodzakelijk in deze periode veelvuldig de ruimte te luchten en gelijktijdig

Massonia spec., gekweekte plant met te lang, slap blad

Polyxena ensifolia

de verwarming aan te zetten ('droogstoken'). Ook is het verstandig om de planten in deze periode 'zo droog mogelijk' te kweken, dus zeer matig water geven. Dit klinkt raar voor planten die net aan de groei zijn, maar het is wel noodzakelijk.

Kweektemperatuur

Wintergroeiers groeien in de natuur ook gedurende de wat koelere wintermaanden. In het algemeen kan als kweektemperatuur 10-15 °C worden aangehouden. Hogere temperaturen kunnen ertoe leiden dat de planten lang en slap worden en niet zullen bloeien. Daarnaast kunnen de planten vervroegd in rust gaan. Het uiteindelijk resultaat is dat de bollen van deze planten in enkele jaren wegwijnen. Aandacht verdient dus de beheersing van de temperatuur aan het begin en einde van het groeiseizoen (late najaar en vroege voorjaar). Bij wintergroeiers is het rustmechanisme in het algemeen sterker bepaald

door de temperatuur dan bij zomergroeiers. Bij sommige planten geldt dit zo sterk dat een korte periode met een hogere temperatuur, laten we zeggen anderhalve week een temperatuur hoger dan 20 °C, niet gecompenseerd kan worden door de plant vervolgens bij optimale omstandigheden te plaatsen.

Watergift

De juiste hoeveelheid water geven op het juiste moment luistert bij wintergroeiers redelijk nauw. Immers, in de wintermaanden is de kans op nat en koud weer buiten groter dan in de zomermaanden. Planten reageren op nat en koud weer door een lagere waterverdamping en -opname. De kans op een langere periode van dit weer tussen oktober en maart is redelijk groot. Dus door op een verkeerd moment te gieten, kan de grond te lang vochtig blijven. Daardoor neemt de kans op wortelrot en schimmelaantasting toe. De verdere gevol-

gen kunt u er zelf wel bij denken. Het is dus van belang het weer en de weersvooruitzichten goed in de gaten te houden.

Licht

Het licht is een hoofdstuk apart, althans bij mijn manier van kweken. Voor de zomergroeiende bolgewassen kan ik beschikken over een kas. Voor de wintergroeiërs moet ik me binnenshuis behelpen. Ik kweek de planten op een tafel van 3,5 x 1 meter, die op zolder onder het raam van een dakkapel staat. Deze opstelling is te donker om in de winter planten te kweken. Een aantal jaren geleden werd mij het idee aan de hand gedaan om een groeilamp, zoals ze in tuinbouwkassen gebruiken, te kopen. Dergelijke groeilampen zijn niet te verkrijgen via tuincentra of via de boerenbond. De zoektocht naar zo'n lamp liep vervolgens via internet op zoek naar 'homegrower shops'. Dit zijn winkels die alle hulpmiddelen verkopen voor de cannabis-teelt. Uiteindelijk heb ik in het najaar van 2000 bij zo'n winkel een 400 Watt SON-T groeilamp gekocht. De lamp hangt ruim een meter boven de tafel en kan een oppervlak van 2 x 2 meter verlichten. De lamp brandt zes tot acht uur per dag. Ik heb het raam niet verduisterd. Dit betekent, dat de brandende lamp duidelijk van buiten te zien is, de lamp hangt immers voor het raam. Zeker op mistige dagen hangt er een oranje gloed in de lucht. Tot op heden heb ik nog geen bezoek gehad van de politie.

De ervaringen met het kweken onder de lamp zijn in het algemeen positief. Bij vertegenwoordigers van onder meer de geslachten *Albuca*, *Lachenalia*, *Whiteheadia*, *Ornithogalum*, *Cyanella*, *Bowiea* en *Veltheimia* zie je dat de bollen in de loop der jaren in omvang toenemen en dat ze bloeien. Minder positief zijn de ervaringen met *Brunsvigia*, *Polyxena*, *Strumaria*, *Bulbinella*, *Massonia*, *Bulbine*, *Gladiolus*, *Moraea*, *Homeria* en *Daubenyia*. Hier loopt het resultaat uiteen van planten die onder de lamp

wegkwijnen tot planten die in omvang niet groeien, noch afnemen. Mogelijke oorzaken zijn de hoge lichtintensiteit van de lamp en de temperatuur die, als de lamp brandt, kan oplopen tot boven de 20 °C. De invloed van de temperatuur is duidelijk zichtbaar bij *Massonia*'s. Planten van dit geslacht vormen twee bladeren die plat op de grond liggen. Nadat de bladeren zijn uitgegroeid, groeit tussen de twee bladeren de bloeiwijze uit. Deze staat net boven de bladeren. Bij mij worden twee bladeren gevormd die niet plat op de grond liggen, maar in een koker blijven staan. Daarnaast zijn ze te lang en slap. Als je aan het eind van het groeiseizoen de verdroogde bladeren van de plant haalt, zie je onderin tussen de bladeren de verdroogde bloeiwijze zitten. *Polyxena ensifolia* is nauw verwant aan het geslacht *Massonia* en kent een vergelijkbare verschijningsvorm. Net als de *Massonia*'s vormt ook *Polyxena ensifolia* twee lange, slappe bladeren die in een koker staan. Toch weet deze soort te bloeien, maar de bloeiwijze ziet er niet uit zoals het zou moeten.

Ook spelen andere oorzaken een rol. Via contacten met andere liefhebbers heb ik geleerd dat *Gladiolus*-soorten in bijna puur zand gekweekt moeten worden en dat deze niet te veel mest mogen hebben. Een iets te 'rijke' grond leidt tot een fusarium-aantasting, wat op zijn beurt leidt tot het afsterven van de knollen. Dit geldt ook voor *homeria*'s en *moraea*'s.

Rustperiode

In de rustperiode, die van eind april tot medio oktober loopt, worden de planten op een droge, warme plek bewaard. Dit bewaren gebeurt in de oude, droge grond. In de zomer mag de temperatuur oplopen tot zo'n 25 °C. Wel moeten de planten tegen uitdrogen worden beschermd. Dit kan door ze op een plek te bewaren waar géén zon kan komen, bijvoorbeeld onder het tablet in een kas. Bij mij staan de planten op de kast in de slaapkamer.

Planten in rust op de kast

**Oosterwerf 12,
2804 LZ Gouda**

GYMNOCALYCIUM PARVULUM: RECHTZETTING EN VOETNOOT

J. Lambert, Ir. A.I.Gx.

In de tweede alinea van ons artikel is jammer genoeg een zin verminkt en herleid tot "Dit zou gebeurd zijn op jeugdige exemplaren van *G. quehlianum*." Hetgeen ons verdere betoog ietwat onduidelijk maakt; in feite luidt de volledige propositie als volgt: "Tot zover dat bepaalde auteurs (Backeberg, Pilbeam...) de mening uitten dat Spegazzini's soort gebaseerd zou zijn op jeugdige exemplaren van *G. quehlianum*".

Verder heeft het zetduiveltje ons ook nog parten gespeeld in de vergelijkende tabel van *G. amoenum* en *G. calochlorum*: het is nl. de stijl van *G. amoenum* die "een vuilroze voet" vertoont, daar waar deze van *G. calochlorum* gewoon roze is.

Anderzijds blijkt de kaart, welke bij het artikel afgedrukt werd, iets meer gedetailleerd als deze waarover wij beschikten. En wanneer men ze aandachtig bekijkt ontwaart men, vlak ten Noordwesten van Los Cerrillos, een plaatsje dat... jawel, San Luis heet! Dit ligt niet meer dan 25 Km ten Zuiden van onze vindplaats, en kan

dus best deel uitmaken van het verspreidingsgebied van *G. parvulum*. Daar we er persoonlijk niet geweest zijn, kunnen we dit echter niet met 100% zekerheid pomen. Maar toch! ... Zou dit soms het San Luis zijn dat door Spegazzini werd bedoeld? Wanneer wij U vertelden dat in Argentinië de namen van heiligen voor het rapen liggen!...

EEN SPECIAAL PLEKJE (3)

André van Zuijlen

Aangetrokken door een folder in het hotel over Saguaro Lake, reden we op 9 april 's morgens vroeg vanuit Phoenix naar dit meer. Hier hebben we vele uren genoten van een intens mooi landschap met heel veel mooie cactussen. Opnieuw een plekje dat een speciaal plaatsje in onze herinnering zal blijven innemen.

Natuurlijk was de reis naar het zuidwesten van de USA op de eerste plaats bedoeld om opnieuw, net zoals in 2000 in Texas, zoveel mogelijk cactussen in hun natuurlijke omgeving te zien. Daarom waren de Saguaroparken bij Tucson en het Organ Pipe park in het zuiden van Arizona de hoofddoelen van deze vakantie. Na de toch over het algemeen kleine cactussen in Texas, wilden we nu ook de grote cactussen in de USA zien, zoals de ferocactussen, maar vooral natuurlijk de saguaro's.

Omdat we toch op San Francisco of Los Angeles moesten vliegen, werd besloten de eerste week te besteden aan het bezoeken van de beroemde parken in dit deel van de USA. Zo werd vanuit Los Angeles eerst een kort bezoek gebracht aan het mooie Yosemite National Park. De route voerde ons verder via de Death Valley en Lake Mead (bij Las Vegas) naar de schitterende Bryce Canyon in Utah. Van hieruit ging het verder naar het Arches National Park en daarna via Monument Valley naar de Grand Canyon. Vanwege sneeuw, het was tenslotte pas begin april, kon alleen maar de zuidelijke kant (the South Rim) worden bezichtigd bij relatief lage temperaturen, ofwel het was gewoon nog koud.

Op aanraden van vrienden werd tenslotte een omweg gemaakt in het oosten van Arizona om ook The Painted Desert en The Petrified Forest te bekijken. Natuurlijk wa-

ren onderweg al wel de nodige cactussen te vinden, waarvan vooral de veelkoppige exemplaren van *Echinocactus polycephalus* (vóór Las Vegas), de eerste ferocactussen (*Ferocactus wislizenii* bij Las Vegas) en grote groepen rijk bloeiende *Opuntia basilaris* (ná Las Vegas) veel indruk maakten.

Maar na 10 dagen kwamen we dan eindelijk aan in de onderste helft van Arizona en zouden we zo langzamerhand de eerste saguaro's moeten zien. Komend vanaf het noorden en rijdend richting Phoenix zie je vanaf ongeveer 60 km vóór Phoenix de eerste planten van *Carnegiea gigantea* ofwel de saguaro staan. In eerste instantie nog maar enkele één tot twee meter hoge exemplaren, maar dan soms ook al een grotere plant met één of twee armen. En ondanks dat het al vrij laat in de middag is en ondanks het feit dat we eigenlijk eerst een motel moeten zoeken, kun je niet anders dan even proberen te stoppen. Op dat moment weet je nog niet dat je de komende week nog vele tienduizenden van deze planten zult gaan zien.

Ongeveer 40 km vóór Phoenix zien we kans een onverharde uitrit op te rijden en we draaien direct een fantastisch landschap binnen. Inderdaad, zo'n eerste aanblik van een heuvel en dal vol saguaro's en andere cactussen is een indruk die voor altijd in je geheugen gebrand zal staan.

Saguaro Lake

Foto's van de schrijver

De achterkant van deze heuvel was zo vol begroeid met cactussen, dat je moest opletten om niet op de planten te gaan staan. Naast *Carnegiea gigantea* zagen we hier ook *Ferocactus wislizenii*, *Opuntia engelmannii*, *Echinocereus fasciculatus* (in bloei), *Mammillaria microcarpa*, *Cylindropuntia acanthocarpa* en *C. leptocaulis* en tenslotte nog *Fouquieria splendens*. Allemaal planten waarvan we er de komende dagen nog heel veel zouden zien, maar deze eerste impressie was zo overweldigend dat het al schemerig was voordat we verder reden richting Phoenix.

Gelukkig was een goed hotel snel gevonden en in het luxe Comfort Inn hotel stond tussen de vele folders er eentje die mij direct opviel. Vooral omdat hier een plaatje op stond van saguaro's met op de achtergrond een meer. De aanbeveling was voor varen en vissen, maar ik wilde liever die saguaro's gaan bekijken.

Het meer maakt deel uit van een serie meren ten oosten van Phoenix. Het Saguaro Lake ligt het dichtst bij Phoenix en hierin monden de Salt River en de Rio Verde uit. De volgende twee meren zijn het Canyon Lake en Apache Lake, waarna tenslotte dwars op deze drie meren het grootste meer ligt, het Theodore Roosevelt Lake. Het Saguaro Lake heeft een lengte van 16 km, een kustlijn van 35 km, een maximale diepte van 35 meter en ligt op een hoogte van 310 meter. Als je vanaf Phoenix richting Tucson rijdt en dan bij Apache Junction de Highway 88 neemt, kom je automatisch langs het Saguaro Lake.

Al meteen links voorbij de afslag van Highway 88 naar het meer is het niet mogelijk meteen verder te rijden. De heuvel die hier ligt is bezaaid met teddybeercholla's (*Cylindropuntia bigelowii*) en saguaro's. Het rondlopen hier betekent wel dat je een aantal keren kennis maakt met wat

De Saguaro, *Carnegiea gigantea*

de Amerikanen “jumping cholla” noemen. Het lijkt er inderdaad op of de losliggende leden van de teddybeercholla soms in je been, en vooral in je kuit springen. Vooral het verwijderen is een pijnlijke ervaring.

De wandeling werd een onvergetelijke ervaring. Lopend in een groen, bergachtig landschap met volop cactussen en altijd zicht op het meer, was er heel veel om van te genieten.

Op deze heuvel ook weer volop de planten die je steeds weer tegen zult komen. Naast de saguaro en de teddybeer zijn dat *Ferocactus wislizenii*, *Echinocereus fasciculatus*, *Mammillaria microcarpa* en een drietal soorten *Cylindropuntia*.

Nadat we onze auto hadden geparkeerd op een grote, lege parkeerplaats met barbecuefaciliteiten, ontdekten we dat er een wandelroute langs het meer lag. Jammer genoeg geen informatie over lengte en duur van de wandeling, maar we besloten toch te beginnen en na een bepaalde tijd desnoods dezelfde weg terug te nemen.

Op de eerste plaats is dat natuurlijk de saguaro, *Carnegiea gigantea* Engelm (1848). Deze cactussen domineren het landschap in heel het zuiden van de USA en dan met name in de Sonora-woestijn. Ze groeien vooral op zuidelijke hellingen van heuvels en valleien en op hellende woestijnvlaktes op hoogtes tussen 0 en 1290 m. Het zijn hoge vertakte zuilen die tot 16 m groot kunnen worden, met stammen van 30 tot 60 cm dik. De vertakkingen, 25 tot 50 in aantal, beginnen op jonge planten op ca. 2,5 m vanaf de grond. Nu is het begrip jong hier relatief, want de grootste planten zijn zeker 150 tot 200 jaar oud en zelfs een plant van ca. 4,5 m zal toch gauw tussen de 60 en 100 jaar oud zijn. De gaten die je veelvuldig in de stammen ziet zijn de woningen van spechten, die hier gaten

Massale bestanden van *Ferocactus wislizenii*

maken van 10 cm doorsnee en 20 cm diep. Als bescherming tegen rotting vormt de plant een soort eelt rondom het gat. Overigens keren de vogels elk jaar terug naar dit nest.

De saguaro is een nachtbloeier, waarvan de bloem meestal maar één nacht openblijft en bij uitzondering ook nog de volgende dag. Ze verschijnen in mei en juni in de top van de plant of er een 15 tot 30 cm onder. We hebben half april inderdaad slechts enkele saguaro's in de knop gezien, maar gelukkig ook eentje die al in bloei stond. De bloemen zijn wasachtig wit, 5 à 6 cm in diameter en ongeveer 15 cm lang. De vruchten rijpen tot in het midden van juli en zijn groen en hebben een harde schaal. Als ze openspringen, tonen ze een massa helderrood vruchtvlees. Dit heeft een hoge voedingswaarde en wordt gegeten door mieren, andere insecten, vogels en nog wat andere dieren. De door mieren meegenomen zaden kunnen mogelijk later ergens tot ontkieming komen. Er worden veel vruchten gevormd, met wel 2000 zaden per vrucht en een totaal van 400.000 zaden per plant. Opmerkelijk is dat gemiddeld slechts één van deze zaden zal uitkomen, dus het voorkomen van de juiste kiemcondities moet een zeldzaamheid zijn. Nodig zijn de juiste grond en de juiste locatie (noordelijke hellingen zijn bijv. te koud), optimale vochtcondities en schaduw van andere planten of rotsen. Ontkieming en groei kunnen eigenlijk alleen tijdens het zomerse regenseizoen, want de jonge plantjes zijn erg gevoelig voor uitdroging. Daarnaast moet er de mogelijkheid zijn dat de wortels zich goed verankeren, want door de soms harde winden worden de plantjes gemakkelijk ontworteld.

Een tweede grote cactus die we volop langs het Saguaro Lake hebben gezien is *Ferocactus wislizenii* Engelm (1948). De jonge planten zijn mooi bolvormig, maar oudere planten worden rechtopstaande massieve zuilen, die 2,5 tot 3 m hoog kunnen worden. Door beschadigingen ontstaan soms vertakkingen. Kenmerkend is de stevige, dwarsgestreepte en gehaakte middendoorn, die roodkleurig is met een waskleurige laag op het oppervlak. Deze

ferocactus bloeit in september en oktober met gele, oranje of rode bloemen. De vruchten zijn eerst groen, maar worden bij het rijpen in januari en februari geel.

Ferocactus wislizenii komt voor in Arizona in Mariposa County en in Pima County en in oostelijke richting tot in New Mexico en in noordwestelijke richting tot in Chihuahua, Mexico. Lokaal heeft de plant een paar toepasselijke bijnamen. De eerste is "candy barrel", omdat ooit de planten in blokjes gehakt werden gekookt en dan als cactussoep werden verkocht. De andere bijnaam is "fishhook barrel", vanwege de zware gehaakte middendoorn, die inderdaad als vishaak werd gebruikt.

De planten rondom Saguaro Lake zijn niet extreem hoog, maar op sommige plaatsen staan er wel veel vlak bij elkaar. Dat zijn dan van hele jonge tot heel oude planten en dan zie je hoe deze oude planten aan hun einde komen. Deze gaan namelijk steeds meer overhellen, tot ze tenslotte van de wortels afbreken.

Naast deze twee grote cactussoorten kunnen ook de *Cylindropuntia*'s vrij groot worden. Met name *Cylindropuntia acanthocarpa* vormt soms bomen tot 4 m hoog en ook onze teddybeer cholla wordt hier tot 2 m groot. De derde soort, *C. leptocaulis*, is veel fijner en blijft ook lager dan de andere twee.

Maar eigenlijk wil ik liever nog wat aandacht besteden aan twee veelvuldig in deze streek voorkomende kleinere cactussoorten. De eerste daarvan, *Echinocereus fasciculatus*, viel vaak al van grote afstand op, omdat er vele mooie paarse bloemen op stonden. Volgens Hunt (Cites Cactaceae Checklist) is de officiële naam *Echinocereus engelmannii* ssp. *fasciculatus*. *E. fasciculatus* onderscheidt zich van *E. engelmannii* door het voorkomen van minder en minder lange middendoorns. Wat ons opviel was, dat *E. fasciculatus* er steeds duidelijk groener uitzag en dat *E. engelmannii* (die we later veelvuldig zagen) veel

Een mooie bloeiende *Echinocereus fasciculatus*

meer en veel sterker gekleurde doorns heeft. Dit klopt met de waarneming van Benson dat *E. engelmannii* duidelijk groter en robuuster is dan *E. fasciculatus* en dat de bedoorning krachtiger is. Rijdend door Arizona naar California is het zien van verschillen soms erg lastig en lijken er allerlei overgangsvormen voor te komen. Volgens Earle is er ook nog een variant *boyce-thompsonii*. Deze planten zijn nog kleiner dan *E. fasciculatus* en hebben lichtere tot strokleurige doorns.

De plant heeft meer dan 100 jaar (Engelmann, 1848) de foutieve naam *Mammillaria fasciculata* gehad. Toen Benson in 1906 op de type-vindplaats zocht, vond hij daar alleen maar echinocerei. De originele tekening van de plant bleek bovendien van *Mammillaria thornberi* te zijn, die iets verder zuidelijk, namelijk ten zuiden van Tucson, groeit. *Echinocereus fasciculatus* groeit in groepjes van 5 tot 20 stammetjes die 25 tot 40 cm hoog worden

en 8 tot 10 groene ribben hebben. De bloei vindt plaats in april en de 6 tot 7,5 cm grote bloemen zijn magenta met een donkerdere keel. In de tijd dat wij deze wandeling bij het Saguaro Lake maakten, stonden er vele planten in bloei en dat is een prachtig gezicht.

De tweede kleine cactussoort die hier massaal groeit is *Mammillaria microcarpa*. Evenals de andere drie hier wat uitgebreider behandelde soorten is deze door Engelmann in 1848 beschreven, wat geen toeval zal zijn. De plant kreeg de naam "microcarpa" omdat Engelmann een plant zag met uitzonderlijk kleine vruchten (*microcarpa* betekent kleine vrucht). Normaal worden deze echter groter, namelijk 1,5 tot 4 cm.

De planten zijn bolvormig tot cilindrisch, solitair als ze jong zijn, maar ze hebben de neiging tot vertakken als ze ouder worden. Bloeiende exemplaren zijn 5 tot 15 cm hoog en 4 tot 7 cm dik. *Mammillaria*

Mammillaria microcarpa

microcarpa komt voor in Sonora, Chihuahua, Arizona tot in Texas en California. In het grote verspreidingsgebied varieert de soort sterk in vorm en bedoorning, met als gevolg dat vele synoniemen werden beschreven, zoals *grahamii*, *oliviae*, *milleri*, *marnierana* en de variëteit *auricarpa*. De bedoorning is zwaar en er zijn meestal drie middendoorns, waarvan de langste gehaakt is en rood tot zwart van kleur is. De bloeitijd is pas van juli tot september, zodat we jammer genoeg geen bloemen hebben gezien. We zagen, vroeg in april, al wat

knopzetting en soms nog wat rood gekleurde vruchtjes van het vorige seizoen. Ook zagen we soms erg lange planten, tot wel 25 cm, die de neiging vertoonden te gaan hangen en dan onder aan de stam te gaan sprouiten. Op sommige plaatsen, vooral op rotsachtige bodem, waren veel planten vlak bij elkaar te zien.

De wandeling die we op deze dag maakten was prachtig. Zelfs op de terugweg via dezelfde route was er steeds iets nieuws te vinden en was er na elke bocht weer een nieuw adembenevend uitzicht. Het reizen door streken in zuidelijk Arizona en California is voor een cactusliefhebber natuurlijk fantastisch. Maar een plek als het Saguaro Lake, waar zoveel moois bij elkaar is te vinden, maakt een dergelijke plaats tot een onvergetelijk plekje.

**Hoefstraat 9
5345 AM Oss**

Literatuur:

- Earle W.H. (1980, rev.) Cacti of the Southwest. Rancho Arroyo Book Distributor.
- Reppenhagen W. (1991) Die Gattung Mammillaria, Band 1
- Benson L. (1982) The Cacti of the United States and Canada. Stanford University Press.
- Blum, Lange, Rischer & Rutow. (1998) Echinocereus Monographie

CACTUSZADEN EN ZADEN VAN HET GESLACHT PARODIA VERBIJZONDERD

'Alles weten maakt niet gelukkig'

Louk Kok

Reeds in het 'Practisch handboek voor amateur-kweekers Onze Cactussen' van G.D.Duursma,1935 [1] en in 'Het praktische cactusboek in kleuren' van Haage,1963 [2] wordt vermeld:"Belangrijk is dat men goed en soortecht zaad uit betrouwbare bron betreft, om goede resultaten te bereiken en om de juiste namen bij zijn jonge plantjes te kunnen schrijven" (Haage blz. 70). Het onpraktische van deze aanbevelingen is echter dat de adressen waar dit goede en soortechte zaad te verkrijgen is niet werden vermeld. Sindsdien is er weinig veranderd in deze omstandigheid.

De kern van onze liefhebberij zou naar mijn mening eigenlijk moeten zijn: het instandhouden van soortechte planten en hybridisatie van deze planten te voorkomen. Bij het bezoek aan plantenbeurzen is de naamgeving van de cactussen en vetplanten meestal slecht of niet aanwezig. Dat is een ontwikkeling, die toch wel problematisch is voor de liefhebberij.

Daar er in principe heel veel tijd en aandacht aan het zaaien en opkweken van planten wordt besteed, is de verwerving van kiemkrachtig zaad van de juiste soort van groot belang. Ik heb mij uitermate geërgerd aan de omstandigheid, om na het betrekken van het zaad van een professionele leverancier, het moeizaam opkweken, na circa 3 jaar tot de conclusie te komen, dat het resultaat een hybride zootje of de verkeerde soort was.

Hieronder worden enkele resultaten besproken en denkbeelden aangeboden met

betrekking tot het verwerven van zaden, in het bijzonder Parodia-zaden, voor de bestudering en het opbouwen van een verzameling.

Zaden worden aangeboden door zakelijk-belanghebbenden en liefhebbers. Daarbij is van belang:

1. de kwantiteit, de kwaliteit en de verpakking van de zaden,
2. de kiemkracht,
3. de prijs,
4. de soortechtheid.

1a. De kwantiteit van de zaden

'Als men een pak met 100 schroeven koopt en het blijken er 76 te zijn?'

Er werden bij 4 leveranciers, gespecialiseerd in cactussen en succulenten, gevraagd 20, 40, 60 of 100 zaden te leveren

van *Parodia*-soorten en directe “verwanten”. Het geleverde aantal bruikbare zaden is hieronder vermeld. Tussen haakjes staat de gevraagde hoeveelheid te leveren zaden.

Het heeft overigens weinig zin om van het fijnzadige type (*microspermae*) of *politispermae* en *sulcatae* van het geslacht *Parodia* minder dan 60 zaden te offeren of te kopen, daar de zaairesultaten bij kleinere aantallen teleurstellend zijn. Meer daarover en het zaaien van *parodia*'s is gedocumenteerd door Verheulpen [3].

Tabel 1: Bestelde en geleverde bruikbare zaden door 4 leveranciers.

Leverancier A		Leverancier B		Leverancier C		Leverancier D	
63	(100)	104	(60)	105	(100)	148	(60)
45	(100)	91	(60)	100	(100)	54	(40)
85	(100)	58	(60)	94	(100)	105	(60)
32	(100)	68	(60)	100	(100)	84	(60)
50	(100)	111	(60)	71	(100)	154	(60)
50	(100)	69	(60)	128	(100)	38	(20)
54	(100)	79	(60)	106	(100)	148	(60)
45	(100)	68	(60)	78	(100)	264	(60)
43	(100)	34	(60)	81	(100)	170	(60)
49	(100)	64	(60)	104	(100)	244	(60)
55	(100)	75	(60)	153	(100)	29	(20)
85	(100)	83	(60)	165	(100)		
54	(100)	217	(60)	163	(100)		
44	(100)	21	(20)	56	(100)		
51	(100)	23	(20)	141	(100)		
31	(100)	20	(20)	92	(100)		
39	(100)	22	(20)	25	(20)		
53	(100)	22	(20)	20	(20)		
				22	(20)		

Alle zaden werden met behulp van een stereobinoculair geteld en gecontroleerd.

Hieruit blijkt het volgende:

* Leverancier A is slecht. Er werd ongeveer de helft bruikbare zaden aangeleverd van het bestelde aantal (0% correct).

* Bij leverancier B was het een beetje geven en nemen (89% correct).

* Er zijn voldoende tot te weinig zaden geleverd, zoals bij leverancier C (68% correct).

* Leverancier D is voortreffelijk (100% correct).

In het algemeen worden voldoende zaden geleverd naarmate het zaad groter is.

Aanvullend volgt hiernaast nog een voorbeeld op geslacht- en soortnaam van aantallen bestelde en geleverde bruikbare zaden door twee leveranciers.

Tabel 2

Soortnaam te leveren 100 zaden	Leverancier A	Leverancier C
<i>Parodia catamarcensis</i> (P23)	45	100
<i>Parodia mazanensis</i> (P27)	43	141
<i>Parodia mesembrina</i> (P210)	49	153
<i>Parodia uebelmannia</i> (P153)	51	104

1b. De kwaliteit van de zaden en de verpakking

‘Als men een pak met 100 schroeven koopt en het blijken er 76 te zijn, waarvan er 24 krom zijn?’

Er werden soms aanzienlijke hoeveelheden duidelijk hybride zaden aangetroffen. Er komen ook zaden van andere soorten in voor.

De zaden waren onbruikbaar, vooral bij leverancier A, doordat ze geplet waren in de verpakking. Soms waren het lege schillen of reeds gekiemde of verschimmelde zaden.

1c. De verpakking

In het algemeen is de verpakking redelijk tot goed. Soms worden de zaden in zakjes geleverd, waarvan de binnennaden niet goed geplakt zijn, zodat de zaden ertussen blijven zitten.

Plastic zakjes zijn vaak statisch elektrisch geladen; kleine zaden zoals van het geslacht *Parodia* zijn er dan heel moeilijk uit te krijgen.

2. De kiemkracht

‘Een zaaier ging uit om te zaaien(Matthëus 13 : 3)’

Tabel 3

Leverancier	Aantal soorten	Positief	% opgekomen soorten
A	12	12	100
B	97	61	63
C	24	15	63
D	38	33	87
LUK	37	33	89

In tabel 3 is een aantal soorten opgegeven afkomstig van de genoemde leveranciers en het opkomstpercentage van de soorten, dus niet het aantal zaden van 1 soort!. De leverancier LUK ben ik zelf en het zijn zaden, die van mijn planten geogst zijn.

Het is mij verder gebleken, dat het bijvoorbeeld vrijwel niet mogelijk is kiemkrachtig zaad van *Brasilparodia buenekeri* te verkrijgen. Sinds 1998 heb ik vrijwel ieder jaar deze soort uitgezaaid. In totaal circa 275 zaden, en het resultaat is 1 exemplaar! Soorten waarvan het opkomen

en kweken problematisch is laat ik circa 2 jaar staan, om eventueel langzaam kiemen te kunnen afwachten. Meestal is het resultaat na 1 jaar teleurstellend.

3. De prijs

'het zaad dat ons zo hevig boeit, wijl er het zakcentje uit bloeit! ("De Zakcent" van Han G. Hoekstra)'

Zijn de prijzen voor de zaden redelijk, en waardoor worden die prijzen bepaald? De prijzen van Parodia-soorten bedragen € 1,40 tot € 1,75 per 100 zaden. De variatie in de prijzen van de Parodia-soorten bij een bepaalde leverancier komt wellicht voort uit de schaarste of de bijzonderheid van de soort.

Er is een opvallende conformiteit in de prijzen van de zaden bij de verschillende leveranciers.

In het algemeen is de zaadproductie van Parodia-planten hoog. Enige voorbeelden:

Tabel 4

Naam	Aantal zaden per vrucht	Gemiddelde bolvormige diameter (mm)	Zaadgewicht 1000 zaden (mg)
<i>P. talaensis</i> Br.	753	0,431	33,3
<i>P. minima</i> n.n. (<i>formosa</i> complex)	1630	0,426	32,2
<i>P. cardenasii</i> Ritt.	420	0,517	57,4

Aan iedere volwassen plant ontwikkelen zich zeker 5 vruchten. Dat betekent in bovengenoemde gevallen bij volledige verkoop een bruto opbrengst van € 30,00 tot € 118,00 per plant. Dat is een aanzienlijk bedrag.

Verder is het te hopen, dat ieder jaar vers geoogst zaad verkocht wordt en niet oude voorraden. Alhoewel sommige soorten wel enige jaren een zekere kiemkracht behouden, kan dat geen leidraad zijn bij de verkoop.

Natuurlijk is het zo, dat er tijd en geld besteed moet worden aan het oogsten, tellen en verpakken van de zaden, en de samenstelling en verzending van de catalogus. Veel van dat werk kan natuurlijk gecombineerd worden met de liefhebberij, maar desondanks veronderstel ik dat de prijzen van de parodia-zaden aan de hoge kant zijn.

Alhoewel soms door de leverancier een soort kiemkracht-garantie wordt afgegeven, is dat voor de meeste liefhebbers van geen betekenis. De controle daarop kan slechts door een onafhankelijk instituut geschieden op kosten van ongelijk en dat is niet in overeenstemming met een bedrag van stel minder dan € 45,00 voor de kosten van de bestelde zaden. Bovendien wordt het mislukken van het zaaien veelal aan eigen falen toegeschreven.

4. De soortechtheid

'What's in a name...?' ("Romeo and Juliet", Shakespeare)

De soortechtheid behoeft nog niet te betekenen dat de naamgeving correct is en een naam behoeft nog niet de juiste soort te zijn. Zo werd bijvoorbeeld door 3 le-

veranciers *Parodia uhligiana* geleverd, het bleek bij geen van de leveranciers de juiste soort te zijn, maar het was in enkele gevallen *Parodia aureicentra albifusca* Ritt. (syn. *P. uhligiana*). Verder werd voor *Parodia gutekunstiana* (is *Parodia stuemeri* Werd. Backb.) een onbekend *Politispermae*-type geleverd, voor *Parodia gibbulosa* een *Parodia maassii*, voor *Parodia maxima* werd *Gymnocalycium spec.* geleverd en zo kan ik nog wel even doorgaan. Soms gaan goede soorten schuil onder verkeerde dan wel tijdelijke naamgeving.

De soortechtheid van zaad is meestal moeilijk te controleren en dus een tolerantie op hybridisatie. Daar komt nog bij, dat wanneer de planten volwassen zijn geworden, sommige soorten van nature zeer variabel zijn, en de instroom van vreemde elementen vrijwel niet te constateren is. Raadpleeg hierover de interessante discussie van veldonderzoeker Friedrich Ritter in zijn boek *Kakteen in Südamerika* [4] waar hij op bladzijde 532 de creatie van *Parodia pseudoprocera* Br. door Fred Brandt uit de *Parodia procera* Ritt. populatie bekritiseert. Terzijde valt de verbetering op waarbij de verschillende (amateur)taxonomen de naamgeving van de planten voor zich opeisen. Taxonomen in de dop, die niet in de vele valkuilen willen geraken, die er voor hen gegraven zijn, doen er goed aan eerst "Describing Species: Practical taxonomic procedure for biologists", van J.E. Winston, Columbia University Press [7] te raadplegen.

De huidige taxonomie is een getrapte wetenschap, dat wil zeggen achter de morfologie hebben zich verschillende aanvullende en plaatsvervangende takken van wetenschap ontwikkeld, om het soortbegrip beter te verankeren. De naamgeving (nomenclatuur) is een taxonomisch dilemma en kan door de meeste liefhebbers slechts bedreven worden op basis van de

klassieke morfologie. Alhoewel het niet zo moeilijk is om op morfologische gronden een zonnebloem van een gladiool te onderscheiden, levert dit binnen het geslacht van bijvoorbeeld *Parodia* zeer grote moeilijkheden op.

Het zou hierbij wellicht meer moeten gaan om de eigenschappen van een groep planten (populatie), die onderling kruisbaar zijn en zich voortplanten in een begrensde ecologische omgeving. Indien men van het voorgaande uitgaat, strandt hierbij het streven in onze liefhebberij naar de soortechtheid. Immers, er is geen garantie dat de verzamelde plant(en) en/of zaden uit de oorspronkelijke ecologische omgeving alle erfelijke eigenschappen, die de populatie in totaal bezit, in zich houden.

Daarbij moet aangenomen worden dat zich onder het geslacht *Parodia* veel endemische populaties bevinden. Het zijn groepen planten, die in een relatief snel veranderend gebergte als de Andes in Bolivia en Noord-Argentinië geïsoleerd raken van elkaar of van de hoofdpopulatie, en dan voortborduren op de beschikbare genetische inhoud en de habitat.

Maar ook de habitat is aan veranderingen onderhevig. In Bolivia is een zeer groot zoutmeer gelegen, het Salar de Uyuni [8], waarin men enige jaren geleden een boring heeft verricht, waarin op kleine regelmatige afstanden de natuurlijke gamma-straling is gemeten. Bij droogte wordt zout afgezet en bij een vochtiger klimaat is er sprake van een bergmeer met een afzetting van slib. Het slib heeft een grotere natuurlijke gamma-straling dan de zoutafzetting en dus wordt er een indicatie verkregen betreffende het klimaat. Op grond van nog andere gegevens kan aangenomen worden dat circa 13000 jaar geleden de temperatuur circa 3 tot 5 °C lager is geweest dan nu. Daar de temperatuur, de neerslag en de hoogte in de Andes aan elkaar gerelateerd zijn, kan de neerslag wel tot 30 % hoger

zijn geweest dan heden. Dit is een omstandigheid, die grote consequenties kan hebben voor succulenten en dus voor een botanische eenheid, zoals de Cactaceae. De scheiding van endemen, het ontstaan van soorten en geslachten, kan ook zeker in de periode van de laatste ijstijden en interstadialen hebben plaatsgevonden. Weskamp [10] geeft op bladzijde 94 van zijn boek onder "Die Artbildung" voor het ontstaan van nieuwe soorten een periode op van 100 000 tot 500 000 jaar (zijn bron: Brockhaus encyclopedie). Gezien de metingen in het Salar de Uyuni kan deze periode in zijn algemeenheid zeker korter zijn. Brandt voert in zijn voorwoord van de monografie [9] over het geslacht *Parodia* onder andere als bewijs aan voor zijn sectio *campestrae* (laagland tak) de aanwezigheid van een regenbos aan de oostzijde van de Andes in Argentinië. Deze gedachte is zo gek nog niet, gezien de grotere neerslagen ten tijde van de laatste ijstijd. Hij laat echter de relatie met de ontwikkeling van endemen dan wel soorten in het midden.

Iets bijkomstigs is nog, dat niet kan worden overzien wat de effecten zijn van niet gewilde of geconstateerde kruisbestuiving tussen soorten in de kas, die in de natuur wellicht 500 km in afstand en/of 1000 m in hoogte van elkaar gescheiden zijn en dus vrijwel nooit in-situ tot kruisbestuiving kunnen komen! Zo lukte het mij *Parodia otaviana* Card.(als moeder) en *Parodia tafjensis* Backb. (als vader) te kruisen en het zaad was kiemkrachtig. De zaailingen zijn tot volwassen planten uitgegroeid.

De determinatie op soortechtheid door middel van zaadkenmerken is in die zin onmogelijk tot moeilijk, daar die kenmerken, althans bij *parodia's* veelal niet soortspecifiek zijn. In het geslacht *Parodia* zijn wel taxa vast te stellen door middel van zaadkenmerken. Bijvoorbeeld *sulcatae*(sectio) sensu Weskamp, *ovispermae*(serie) sensu Brandt enz. maar ook zonder formalisering

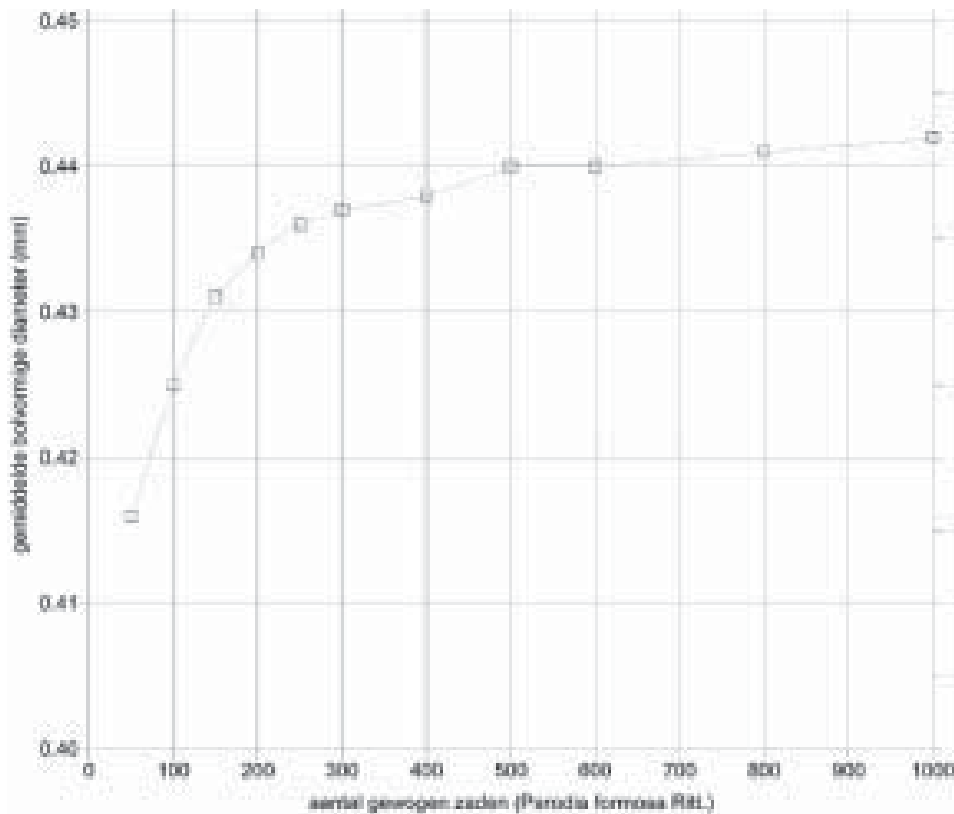
bijvoorbeeld in termen van complexen, zoals *maassii*-complex, *formosa*-complex. Deze complexen, taxa hebben wel min of meer specifieke zaadkenmerken. Zo heeft bijvoorbeeld het *maassii*-complex zaadafmetingen in de orde van 0,8 tot 1,0 mm terwijl in het *formosa*-complex de zaadafmetingen in de orde van 0,4 tot 0,5 mm bedragen. Bovendien zijn de overige zaadkenmerken van beide complexen aanvullend zeer verschillend. Hieruit volgt de conclusie, dat bestudering van *Parodia*-zaden onder de 'binoculair' zin heeft, indien men globaal vast wil stellen tot welk complex de zaden behoren. Tevens kan men dan door middel van een typecollectie van *Parodia*-zaden ook de naamgeving globaal verifiëren.

Daar de zaadafmetingen bij *Parodia's* gering tot zeer gering zijn, ben ik er toe overgegaan de zaden te gaan wegen (een vorm van biometrie). Daartoe moet eerst een significant aantal zaden worden bepaald, dat moet worden gewogen, dit in relatie met de nauwkeurigheid van de balans om een betrouwbaar gemiddeld gewicht *casu quo* gemiddelde bolvormige diameter te verkrijgen. Op figuur 1 is te zien voor de zaden van *Parodia formosa* Ritt. dat naarmate men meer zaden weegt de berekende gemiddelde bolvormige diameter nauwkeuriger wordt. Men kan de te tellen en te wegen zaden optimaliseren, zodat niet zeer grote aantallen zaden moeten worden geteld en gewogen. Verder kan men een gemiddelde soortelijke massa van de zaden bepalen. Hieruit kan men naar verschillende definitieën vertrekken. Bijvoorbeeld :

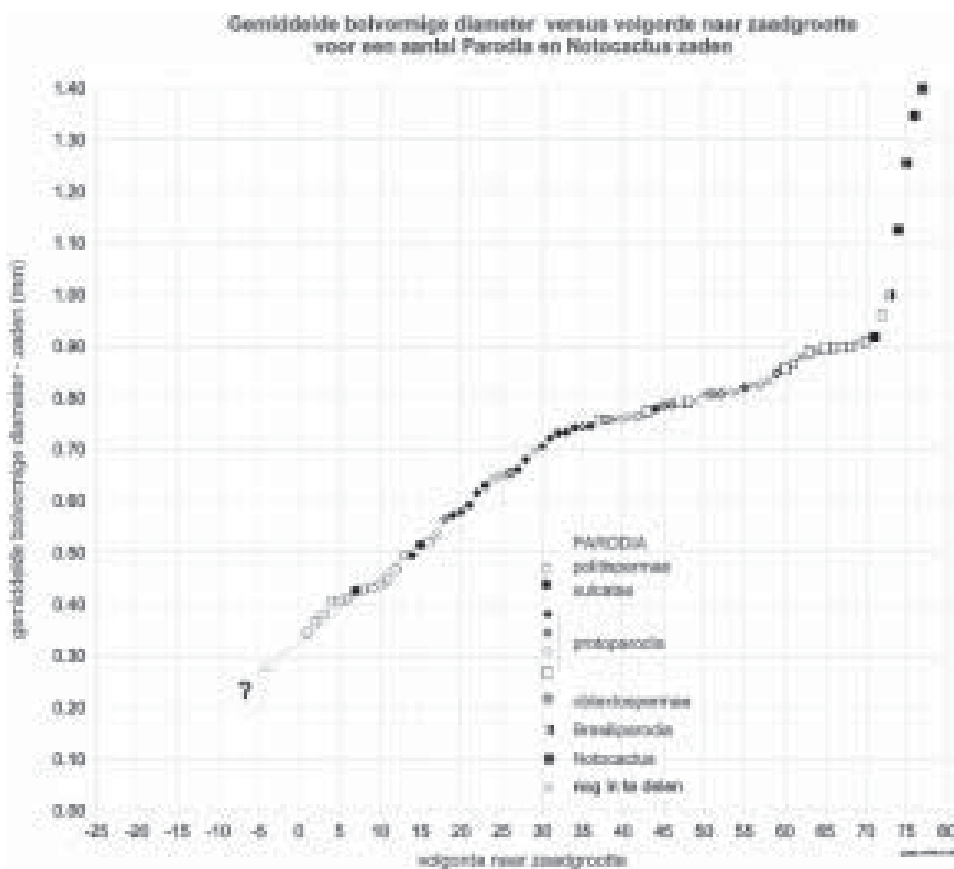
* het gemiddeld gewicht van 1000 zaden (mg)

* de gemiddelde diameter van het zaad (mm)

* het aantal zaden per 1000 mg (= 1 gram)

FIGUUR 1

FIGUUR 2

Verder is aan te nemen dat alle zaden zuiver bolvormig zijn. Indien men het aantal gewogen en het totaal gewicht van de zaden kent, kan eenvoudig een gemiddelde bolvormige diameter worden berekend.

Op figuur 2 is een voorstelling gegeven van circa 80 parodia- en notocactus-soorten met op de y-as (verticaal) de gemiddelde bolvormige diameter en op de x-as (horizontaal) de volgorde naar zaadgrootte (casu quo taxa).

Deze voorstelling van zaken, waarop overigens nog wel enige kritische opmerkingen zijn te maken, kunnen een toenemende miniaturisering (verkleining) van het zaad suggereren. Zie de pijl en het vraagteken in figuur 2. De te onderscheiden taxa zijn met grafische symbolen weergegeven. Bij deze voorstelling van zaken zijn mogelijk soorten betrokken, die geen echte soorten (hybriden, dan wel selecties) zijn, bijvoorbeeld, *Parodia pseudoprocera*, *microthele*, *eckligiana* enz.. Bovendien ben ik ervan uitgegaan dat de soorten tot het geslacht *Parodia* behoren, tenzij anders is aangegeven.

Walter Weskamp, Parodia-kenner bij uitstek - helaas toch nog te vroeg gestorven - ziet onder meer naar mijn mening te veel de miniaturisering van het zaad van Parodia's als een doelgericht (teleologisch) deterministisch principe ("hoch abgeleitet"). Hij volgt daarbij het fylogenetisch systeem zoals ook F. Buxbaum [5 en 6]. Dat betekent zijns inziens ondermeer, dat "hochableitung" leidt naar miniaturisering, gladheid van de zaadhuid en kleurafvlakking van het parodia-zaad. Archaïsch zijn dan de grootzadige notocactusachtige zaadtypen, de *Protoparodia* en *Obtextospermae*.

De vraag is echter, treedt er inderdaad gericht miniaturisering op en zo ja, waar wordt dit door veroorzaakt. Was deze eigenschap genetisch potentieel aanwezig of heeft er in het verleden een mutatie plaatsgevonden. Wellicht is het veel meer een toevallig proces (stochastisch). Miniaturisering treedt slechts op indien de genetische aanleg en de ecologische omstandigheden daar aanleiding toe geven.

Men kan zich overigens geheel hypothetisch het volgende voorstellen.

De inhoud c.q. het gewicht van de zaadbol zijn de voedselreserves voor het eerste overleven. De zaadinhoud bestaat in het algemeen uit koolhydraten, proteïnen en lipiden. De onderlinge verhoudingen tussen deze bestanddelen variëren. Lipiden zijn zeer energierijk.

Grotere zaden kunnen in meer ruige omstandigheden en ook langer overleven. Miniaturisering vindt dan pas plaats wanneer de ecologische conditie, dus bijvoorbeeld meer humusrijke (vocht vasthoudende) grond of meer schaduw aanwezig is. Hoogte in de bergen betekent direct verandering in temperatuur en regenval. In de Andes, met name in Bolivia en Noord-Argentinië ter plaatse van de standplaatsen van het geslacht *Parodia*, betekent hoe hoger hoe kouder en minder neerslag. Van ribbels en

oneffenheden voorzien zwart zaad heeft een vergroot oppervlak, waardoor meer warmte-accumulatie hoog in het gebergte kan plaatsvinden. Kleinere licht gekleurde zaden met een zeer grote witgele strophio-la blijven in lagere regionen koeler. Dergelijke evolutie vindt plaats daar waar zaden op plaatsen terechtkomen, waar ze oorspronkelijk niet tot ontwikkeling zijn gekomen.

Maar het zou ook kunnen zijn, dat zwarte zaden minder opvallen op zwarte grond en daardoor dus minder gegeten worden door dieren. Hetzelfde geldt voor lichtgekleurde zaden op lichte grond.

Zoals reeds opgemerkt, een richting uitgaan bij toeval ('random drift') ontstaat dan uit de interactie tussen genetische inhoud en de ecologische omstandigheid en geeft vorm aan de ontwikkeling van de plant (zaad). Hieruit volgt dus dat de echte onderzoeken gebaseerd moeten zijn op veldonderzoek in bredere zin. Het is opmerkelijk, dat van zo weinig soorten de habitat of breder de ecologische omgeving bekend is.

Het zal duidelijk zijn, dat in het bovenstaande feiten zijn opgesomd en veronderstellingen zijn gedaan. Uit de combinatie daarvan ontstaat een hypothese, die niet noodzakelijkerwijs juist behoeft te zijn. Maar ja, als we uitsluitend datgene kunnen beweren wat geheel juist en foutenvrij is, dan is er weinig te vertellen en gaan we aan de soms effectieve en dus efficiënte intuïtieve kennis voorbij en gaan fantasierijke voorstellingen verloren.

Literatuur

1. Duursma G.D. (1935) "Onze Cactussen", 3de druk. Kosmos
2. Haage Walther (1963) "Het praktische cactusboek in kleuren", W.J.Thieme & Cie. Zutphen
3. Verheulpen W. (1991) "Cultuurervaringen met Parodia's", Succulenta no 5, 7-8
4. Ritter F. (1980) "Kakteen in Südamerika", Band 2, Argentinien/Bolivien

5. Krainz H. "Die Kakteen, Gattung Parodia (F.Buxbaum)" 1966-1967-CVlc
6. Endler Johannes, Prof. Dr. Franz Buxbaum "Die Pflanzenfamilie der Kakteen", Albrecht Philler Verlag Minden
7. Winston J.E., "Describing Species: Practical taxonomic procedure for biologists", Columbia University Press
8. Baker Paul A. et al.(2001,"Tropical climate chan-

ges at millennial and orbital timescales on the Bolivian Altiplano", Nature 409, 698-701)

9. Brandt Fred H.(1989), "Die Gattung Parodia", Paderborn

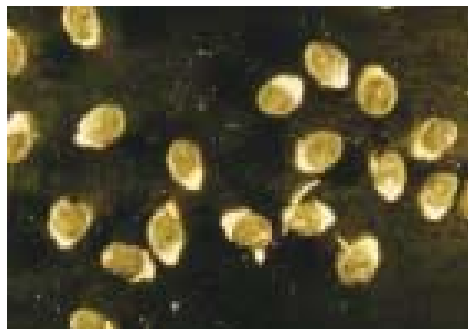
10.Weskamp Walter ,(1997) "Die Gattung Parodia", Band III, Kiel

meer informatie e-mail: lkpcons@xs4all.nl

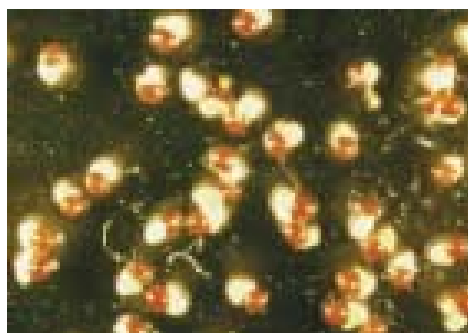
Obtextospermae Buxbaum:

- 1. Parodia comosa Ritter**
1a. zaad van P. comosa, gemiddelde diameter 0,79 mm

Protoparodia Buxbaum:

- 2. Parodia maassii (KK482a)**
2a. zaad van P. maassii, gemiddelde diameter 0,90 mm

Parodia Spegazzini (Politispermae Weskamp):

- 3. Parodia hummeliiana Lau & Weskamp (L567)**
3a. zaad van P. hummeliiana, gemiddelde diameter 0,51 mm

Parodia Spegazzini (Sulcatae Weskamp):

- 4. Parodia cardenasii Ritter**
4a. zaad van P. cardenasii, gemiddelde diameter 0,52 mm

FEROACTUS GLAUDESCENS (A.P. DE CANDOLLE) BR. & R.

Albert Pilot

De zeegroene-hoornactus, zoals *Ferocactus glaucescens* genoemd wordt in het bekende, oude Verkade-album, is voor mij het voorbeeld van een echte bolcactus. Zo'n stevige, stoere cactus met grote harde doorns, een vreemde, blauwige kleur, die doet denken aan verre streken en ook nog gele bloemen bovenop. Kortom, een prachtige cactus in mijn verzameling.

Ik heb niet zo'n grote plant, want dat past natuurlijk niet bij al die andere cactussen die een plaatsje moeten hebben, maar het is toch een echte flinke cactus. Waarmee ik niets ten nadele wil zeggen van die andere 17 cactussen, waarover ik in vorige afleveringen al even enthousiast geschreven

heb. Maar die sterke doorns die de cactus geheel omringen zijn heel indrukwekkend, niet alleen om te zien (afb. 1), maar ook om te voelen. En dan te bedenken dat die knoppen en bloemen zich tussen die doorns door moeten wringen.

Afb. 2: de opvallend blauwe kleur van *Ferocactus glaucescens*.

De blauwe kleur, zeegroen, azuur soms, is ook heel apart (afb. 2). Meer cactussen en vooral ook vetplanten hebben dat, en ik vroeg me daarom af: waardoor komt dat? Welke functie heeft die blauwe kleur? Enkele voorbeelden van die blauwgekleurde cactussen zijn: *Pilosocereus pachycladus* (afb. 3), *Pilosocereus glaucocrouis*, *Myrtillocactus geometrizans*, *Pachycereus weberi*, *Browningia hertlingiana* en bij de vetplanten diverse sedum- en echeveria-soorten.

De oorzaak van de blauwe kleur ligt volgens de meeste auteurs in de waslaag die op de cactushuid ligt en die de onderliggende lagen beschermt tegen al te veel zonlicht en tegen verdamping tijdens de extreem hete dagen en de koude nachten.

Foto op pagina 268

Afb 1: *Ferocactus glaucescens*; de eerste knoppen worden zichtbaar tussen de stevige doorns.
Foto's van de schrijver

De epidermis van deze xerophyten heeft een dikke cuticula of is dus bedekt met een dikke waslaag. De dikke cuticula bestaat uit cutine, die hydrofoob (waterafstotend) is (lange ketens van gepolymeriseerde vetzuren) en zeer moeilijk water doorlaat. Daarop komt dan de nog slechter water doorlatende waslaag. Deze was is verantwoordelijk voor de zeegroene ('glaucous'), blauwe of witachtige kleur. Extreem zware cutine waslagen zijn aanwezig in *Ariocarpus* en *Copiapoa* (Anderson, 2001). De bescherming tegen uitdroging is fenomenaal. Koningsberger (1962) beschrijft het experiment van MacDougal, die gedurende zes jaar een echinocactus van 37 kg los in zijn laboratorium bewaarde. Hij constateerde na al die jaren een gewichtsverlies van slechts 35%! Planten bestaan voor een groot deel uit water maar bij cactussen kan dit variëren van 95% tot 20%. In een paar dagen kunnen ze ook weer opzwellen tot

Foto 3: Pilocereus pachycladus (gefotografeerd in Arboretum Trompenburg te Rotterdam).

ze weer hun maximale volume water bevatten.

In die beschermende laag liggen dus ook huidmondjes (stomata); dit zijn gespecialiseerde poriën, waarvan het openen en sluiten wordt geregeld door sluitcellen. Deze zijn bij cactussen overdag gesloten en gaan 's nachts open voor het uitwisselen van zuurstof en kooldioxide. Bij die uitwisseling met de buitenlucht gaat ook water verloren en dat zou voor succulenten een probleem zijn als dat gedurende de warme periode

van de dag plaatsvindt. Dat is opgelost door een bijzonder proces bij cactussen en bij vetplanten, zoals crassulaceeën, agaven, yucca's en ook bij vele orchideeën. Kooldioxide is nodig voor assimilatie: de omzetting met zonlicht van kooldioxide in koolhydraten. En die is nodig voor de opbouw van bouwstoffen en energie. Om overdag het zonlicht te kunnen gebruiken terwijl de huidmondjes dicht zijn en geen kooldioxide doorlaten, hebben deze planten een speciaal fotosynthetisch proces, dat crassulacean acid metabolism, CAM genoemd wordt (Anderson, 2001). Door het CAM-mechanisme is het mogelijk dat de huidmondjes 's nachts (als het koeler is en dus minder verdamping) open gaan, hoewel er dan geen zonlicht is. 's Nachts wordt kooldioxide opgenomen in de cellen met chlorofyl en opgeslagen in de vorm van carbonzuren. De volgende morgen gaan de huidmondjes dicht en begint de fotosynthese, gebruikmakend van kooldioxide die weer wordt vrijgemaakt uit de carbonzuren. Er wordt dus een

opslag in de vorm van een buffer gebruikt om het verlies van water gedurende de warme en droge dag te voorkomen. Enkele van de cactussen met de meest primitieve kenmerken hebben nog het mechanisme van de 'gewone' planten (bijv. *Maihuenia*) of een combinatie (bijv. *Pereskia* heeft het gewone mechanisme in de bladeren en CAM in de stam).

Die huidmondjes reageren volgens Hewitt (1994) op de temperatuur: wordt die 's nachts lager, dan gaan ze open. Dat zou kunnen betekenen dat het snel bereiken

van een lage nachttemperatuur gunstig is voor het snel opengaan van de huidmondjes, en dus voor opname van kool-dioxide en dus voor een goede groei. Dat fenomeen stemt weer overeen met de ervaring dat de groeisnelheid groter is bij een groot verschil tussen dag- en nachttemperatuur. Bij proeven met zaailingen is dit ook daadwerkelijk aangetoond. U begrijpt dat ik daarom de kas 's nachts open laat staan: snelle afkoeling en ook frisse lucht met ruime toevoer van kool-dioxide (lucht bevat maar 0,03 volume-procent kooldioxide; dat is de bepalende factor in de fotosynthese).

Terug naar *Ferocactus glaucescens*, de zegroene hoornactus, die een 'woest' en decoratief uiterlijk heeft. Je moet voor zo'n plant wel de ruimte nemen, maar ze groeien gelukkig niet snel. Hoewel er wordt geschreven dat ze pas na vele jaren bloeien, heb ik de indruk dat dat wel meevalt. Ik weet natuurlijk niet hoe oud de mijne is, want ik kocht hem enkele jaren geleden bij een kweker met al vele knoppen erin. Knopvorming heeft zeker ook te maken met bloeirijpe leeftijd; mogelijk houdt dit verband met de overheersende vegetatieve groei bij jonge planten. Sinds ik de plant heb, bloeit deze elk jaar na een koele winter waarin de groei bewust helemaal stil staat (afb. 4). Want voor het vormen van knoppen is stilstand van de groei noodzakelijk. Ik geef ook weinig voeding, zodat de groei minder is in de hoop dat ik daarmee juist de knopvorming stimuleer. In het algemeen geef ik weinig voeding (nu ja, ik verwaarloos mijn cactussen, zou je ook kunnen zeggen), maar tegelijk heb ik veel knopvorming en bloei als ik dat vergelijk met de andere kassen waarin ik wel eens rondkijk.

Groei en bloei

Ferocactussen zijn, zoals Van Laren in 1931 al schreef in het Verkade-album:

“krachtige cactussen, met ongemeen sterke, zware doorns (...). Gezien de krachtige, breede, hoornachtige doorns, die sommige bezitten, willen we deze cactussen als “hoorn-cactussen” aanduiden. Ze vormen in de natuur kogelronde tot cilindervormige, vaak hoge, zware, breede tronken, met dikke, vooruitspringende ribben, waarop krachtig ontwikkelde, rechte, of haakvormig gebogen doorns staan ingeplant.” Een andere beschrijving van hem betreft het gebruik van ferocactussen als dorstlesser: “De groote soorten zoals *F. covillei* en *wislizenii* verschaffen aan dorstende mensen in de groote woestijnen van westelijk Mexico en de zuidwestelijke Verenigde Staten dikwijls water. Daartoe wordt de top van een grote plant afgesneden en het weke, sappige weefsel gestampt, waardoor enige liters drinkwater vrij komen.” Het vlees van de reusachtige ferocactussoorten (bijv. *F. wislizenii*) wordt vanwege zijn zuurzoete aromatische smaak in Mexico als jam gegeten of versuikerd en in bonbons verwerkt (Haustein, 1990).

De groeiplaatsen van ferocactussen liggen in droge, hete gebieden in de zuidelijke Verenigde Staten en Mexico. Ze worden meestal aangetroffen in goed doorlatende rotsachtige en met stenen bezaaide grond, maar sommige soorten ook in het grasland en onder diverse doornstruiken. Op de Canarische eilanden groeien ze in kwekerijen en tuinen binnen enkele jaren uit tot planten van enkele dm doorsnee. *Ferocactus glaucescens* groeit waarschijnlijk alleen in Hidalgo, Mexico in een beperkt gebied, op en tussen kalksteenrotsen. Tijdens de groei zien we in de loop van de tijd steeds meer ribben tussen de oudere verschijnen. Soms verschijnt zo'n rib uit de afscheiding tussen twee ribben. Ook gebeurt het dat een rib zich op een zeker moment in tweeën deelt (zie bijv. de foto's in het artikel van Van Hoofstadt, 2002). Op beide manieren blijven de regelmatige plaatsing en opbouw van het doornenpatroon goed gehandhaafd. Bij veel oudere en bloeibare planten zien we de areolen als het

Afb. 4: de gele bloemen vinden ruimte tussen de doorns.

ware door een viltband aan elkaar groeien (Bravenboer, 1978). De ribben zijn in vele gevallen hoog en scherp, maar bij jonge planten is dit vaak nog niet te zien. Soms lijken zij tot ongeveer hun tiende jaar meer op een cactus met tuberkels, maar daarna voegen deze tuberkels zich samen tot hoge ribben.

Ferocactussen behoren tot de gemakkelijk te houden planten, die zonder veel moeite uit zaad kunnen worden opgekweekt. Na 3 tot 4 jaar zijn het al aantrekkelijk bedoornde planten. Om te kunnen bloeien moeten de meeste soorten echter belangrijk ouder zijn. Een voedzaam grondmengsel van halfom grof zand en humeuze grond wordt aanbevolen, met toevoeging van wat fijngewreven klei. Van voorjaar tot de herfst een gemiddelde hoeveelheid water geven. Bij heel warm weer geeft u ze niet te snel veel water, maar pas als de grond weer vrijwel droog is. Volle

zon is goed, maar jonge exemplaren moeten licht beschermd worden om verbranding te voorkomen. 's Zomers kunnen ze in de buitenlucht geplaatst worden. In de winter is 8 °C of iets lager voldoende, mits de grond droog is. Ze zijn gemakkelijk uit zaad te kweken. En ze kunnen oud worden: Van Hoofstadt (2002) schreef onlangs dat hij twee planten bezit van meer dan 60 jaar.

Historie en beschrijving

Deze plant is als *Echinocactus glaucescens* voor het eerst in 1829 beschreven door A.P. de Candolle, vervolgens hernoemd als *Bisnaga glaucescens* Orcutt in 1926, als *Echinocactus pfeifferi* door Zuccarini in 1837 en als *Ferocactus pfeifferi* door Backeberg in 1961 (Anderson, 2001; Lindsay, 1996). Maar tegenwoordig wordt *Ferocactus glaucescens* geaccepteerd, zoals die gedoopt is door Britton & Rose in 1922. De naam ferocactus duidt op het rui-

ge, woeste karakter van de planten. Lindsay heeft een uitvoerige studie gemaakt van het geslacht *Ferocactus*. Cota (1996) heeft daaraan een recent overzicht toegevoegd inclusief een analyse van DNA-onderzoek naar de samenhang en oorspronkelijke ontwikkeling van het geslacht. Dat is zeer interessant, maar het zou te ver voeren daarop in te gaan in het kader van dit artikel.

De beschrijving van *Ferocactus glaucescens* is in het kort: enkelvoudig, later (na enkele tientallen jaren!) spruitend. De kleur is in het begin nog grasgroen, maar wordt later opvallend blauw. De plant is bolvormig met een vlakke of enigszins verzonken top, hoogte tot 45 cm of meer, en 50 cm in diameter. Er zijn 12-17 scherpe ribben, met langwerpige areolen die vaak met elkaar verbonden zijn. De doorns zijn priemvormig, geel, tot 3,5 cm lang, met één middendoorn en 6-7 randdoorns, soms minder. De bloemen zijn klokvormig, geel, tot 4,5 cm lang en 2,5-3,5 cm in diameter; ze blijven enkele dagen open. De vruchten zijn bolvormig, vleesachtig, wittig of geelachtig met iets rood, tot 2,5 cm lang, bedekt met geelachtige, harige schubben. Groeit in Hidalgo, Mexico.

Kortom een prachtige, opvallende soort die een sieraad in de verzameling is en gemakkelijk te kweken.

Literatuur

- Anderson, E.F. (2001) *The Cactus Family*. Portland: Timber Press.
- Bravenboer, S.K. (1978) *Cactussen*. Amsterdam: Elsevier.
- Britton, N.L. & J.N. Rose (1937). *The Cactaceae*, volume III. Toronto: Dover (herdruk in 1963 van de tweede uitgave).
- Cota, J.H. (1996) A review of *Ferocactus*. In: G. Lindsay, *The genus Ferocactus. Taxonomy and Ecology, explorations in the USA and Mexico*. Tireless Termites Press.
- Haustein, E. (1990) *Cactussen*. Baarn: Thieme.
- Hewitt, T. (1994) *Cactussen en vetplanten*. Utrecht: Kosmos-Z&K Uitgevers.
- Hoofstadt, E. van (2002) *Ferocactus glaucescens*. *Cactussen en Vetplanten* 19, (4), 59-63.
- Koningsberger, V.J. (1962) *Inleiding tot de plantenfysiologie*. Amsterdam: Scheltema & Holkema.
- Laren, A.J. van (1931) *Cactussen*. Zaandam: Verkade's Fabrieken.
- Lindsay, G. (1996) *The genus Ferocactus. Taxonomy and Ecology, explorations in the USA and Mexico*. Tireless Termites Press.

**Berkenlaan 13, 3707 BA Zeist,
albert_pilot@hotmail.com**

BOEKBESPREKING

Ton Pullen

Succulents of South Africa, a guide to the regional diversity. Door E. van Jaarsveld, B. E. van Wyk en G. Smith, met illustraties van E. Bodley. 2000. Uitgave: Tafelberg Publishers . Cape Town. ISBN 0 624 03838 6. Formaat 15 x 21 cm. 144 pp. Prijs ZAR 109.

Tijdens mijn recente bezoek aan de Kirstenbosch Botanical Gardens in Kaapstad kocht in dit boekje, dat in de praktijk bijzonder waardevol gebleken is. Omdat het niet eerder in *Succulenta* besproken is en

voor een toenemend aantal bezoekers aan Zuid-Afrika erg nuttig kan zijn volgt hier een korte bespreking. De bedoeling van dit boek is de lezer te laten kennismaken met de enorme diversiteit aan succulenten in zuidelijk Afrika. Na enige inleidende hoofdstukken over wat een succulent is, de verschillende typen succulenten en de overlevingsstrategieën van succulenten en xerofyten volgen hoofdstukken over de geografie en geologie van dit gebied, het klimaat, bedreiging en bescherming. Daarna worden

16 verschillende regio's, die rijk aan succulenten zijn, achtereenvolgens besproken. Niet alleen de locaties, het klimaat en de vindplaatsen komen aan de orde, maar ook hun specifieke karakteristieken. Het is buitengewoon handig gebleken om tevoren na te lezen wat een bepaalde regio aan planten te bieden heeft, wat de rijkste vindplaatsen zijn, waar gelegenheid is te overnachten, voordat men op weg gaat. Tevens geven de teksten aanwijzingen die bij de cultuur van de planten goed van pas kunnen komen.

Het boekje is rijk geïllustreerd met plantportretten, foto's van de besproken landschappen en een aantal pagina's met kleurafbeeldingen, die vergelijking van soorten uit een bepaald geslacht mogelijk maken. Ook is steeds een kaartje opgenomen, waarop het betreffende gebied is aangegeven. Een literatuurlijst en een index completeren dit handige boekje.

Voor iedereen, die meer wil weten van Zuid-Afrikaanse succulente planten wil ik dit boekje van harte aanbevelen.

MORAWETZIA

Ton Pullen

Inleiding

Sinds een jaar of twintig staan er in mijn collectie twee planten uit het geslacht *Morawetzia*. Beide heb ik ooit als jonge plant aangeschaft; beide zijn sindsdien behoorlijk uitgegroeid en staan nu in een 13 cm pot. Het zijn planten, die aanvankelijk slank zuilvormig opgroeien, later gaan de takken leunen, hangen en liggen, terwijl er dan uit het hart van de plant weer nieuwe takken omhoog groeien. Soms schijnt een van de oudere takken te verdrogen en wordt dan zo lelijk, dat ik hem er maar uitsnijd. Tot twee jaar geleden hadden mijn planten nog nooit een bloemetje laten zien, maar vorig jaar is daarin verandering gekomen.

Nu ben ik blij, dat ik deze planten niet eerder, wegens gebrek aan bloeiwilligheid, aan het vuilnisvat heb toevertrouwd.

De grootste van het tweetal is *Morawetzia doelziana*, de ander heeft de naam *Morawetzia sericata* op het etiket staan. Op het oog zijn ze gemakkelijk van elkaar te onderscheiden. *M. sericata* is veel wolliger

behaard dan *M. doelziana*. Dat komt goed uit, want 'sericata' betekent 'zijdeachtig behaard'.

Bij beide planten verschijnen de bloemen nabij de top van de plant, die ten opzichte van de rest van de tak verdikt is, extreem sterk bedoornd en wollig behaard. Voor zo'n sterk bedoornde wollige bloeizone

Afb. 1: Morawetzia doelziana

Foto's van de schrijver

hebben we in de cactuswereld een term: we noemen zo iets een cephalium. Toen ik met het oog op dit artikeltje de literatuur over deze planten ging raadplegen bleek daarin tot mijn stomme verbazing, dat bij *Morawetzia* inderdaad van een cephalium

wordt gesproken. Zelf had ik deze term altijd in verband gebracht met planten uit de geslachten *Melocactus* en *Discocactus*, terwijl een zijdelings cephalium onder meer bekend is van *Pilosocereus*. Het schijnt bij *Morawetzia* niet om een zijdelings cepha-

lium te gaan, maar om een eindcephalium, zoals we dat ook wel eens zien bij *arrojado's*. De bloemen, die aan mijn planten komen, zijn 6-7 cm lang, hetgeen korter is dan in de literatuur is aangegeven. De bloemen lijken wel wat op die van planten uit het geslacht *Oreocereus*, zodat het niet zo verwonderlijk is, dat sommige auteurs *Morawetzia* tegenwoordig onder *Oreocereus* rangschikken. Maar daarover later meer.

In *Succulenta* is tot nu toe niet veel te lezen geweest over deze planten, ik ken alleen een kort stukje van Bongaarts (1973). Reden te over om ze dus eens aan U voor te stellen.

Het geslacht

De geslachtsnaam *Morawetzia* ontstond in 1936, toen Curt Backeberg het geslacht definieerde en van deze naam voorzag. Als typesoort werd *Morawetzia doelziana* aangewezen. De naam *Morawetzia* is afgeleid van Viktor Morawetz, een Amerikaanse cactusliefhebber en financier van een van Backeberg's expedities.

De soorten

Morawetzia doelziana Backbg. is een vanuit de basis vertakkende zuilcactus, waarvan de afzonderlijke takken volgens de beschrijving een lengte tot 1 meter kunnen bereiken. In de cultuur zal een dergelijke lengte niet snel bereikt worden. De takken van mijn plant worden (tot nu toe) niet langer dan 40 cm. Het plantenlichaam is donkergroen en heeft een maximale doorsnede van 8 cm. Ritter (1981) geeft aan, dat dit getal niet klopt, hij houdt het op 3-4 cm, wat met mijn eigen waarneming overeenkomt. Het uiteinde van zo'n afzonderlijke tak is verdikt. Het aantal ribben bedraagt ongeveer 11. De areolen zijn met grijze wol bedekt, zij dragen ongeveer 20 doorns, die een lengte van 3 cm kunnen bereiken. Bovendien zijn de areolen voorzien van een aantal vrij lange witte haren.

Bij bloeibare planten zijn 4 middendoorns te onderscheiden, die kruisgewijs staan ingeplant en tot 4 cm lang kunnen zijn. De doorns zijn geelbruin tot roodbruin in de nieuwgroei, later vergrijzend. Er wordt een wollig cephalium gevormd aan het einde van een volwassen tak, dat maximaal 5 cm lang is. Daaruit ontspringen de bloemen, die tot 10 cm lang en 3 cm in diameter, karmijnrood, voorzien van een lange bloembuis met scheve zoom.

In de cultuur maakt een plant in de loop van de zomer meerdere bloemen, soms zelfs een aantal tegelijk. Men kan bloemen aantreffen van juni tot ver in september. De vruchten zijn groengeel tot oranje-rood van kleur, de zaden zwart.

Na de bloei en vruchtrijping houdt de lengtegroei op, een enkele keer kan de tak door het cephalium heen verder groeien, zoals dat ook bij *Arrojadoa* bekend is.

Deze soort is afkomstig uit Peru, Mariscal Caceres, op een hoogte tussen 2000-2500 m.

Synonymie

Oreocereus doelzianus (Backbg.) Borg
Borzicactus doelzianus (Backbg.) Kimn.

De soortnaam is afgeleid van de naam van de Duitser Bruno Doelz, van wie mij verder geen biografische bijzonderheden bekend zijn.

Backeberg onderscheidt een tweetal variëteiten, te weten de *var. calva* Rauh & Backbg. en de *var. fuscatispina* Backbg. De eerste onderscheidt zich door het ontbreken van haren, de tweede zou langere takken hebben en op latere leeftijd bloeien. Ritter (1981) nam nog de moeite de variëteit *calva* om te combineren tot forma. Volgens hem groeit deze vorm in lager gelegen gebieden langs de Rio Mantaro.

Naar mijn mening zullen dit slechts extreme vormen uit de hele populatie zijn en kunnen we deze namen gevoeglijk vergeten.

Afb. 2: Morawetzia sericata

Morawetzia sericata Ritter wordt in 1981 door Friedrich Ritter als nieuwe soort beschreven. Hij heeft deze plant in 1964 ontdekt en voorzien van zijn veldnummer FR 1309 (sericatus = zijdeachtig behaard.)

Ook *M. sericata* spruit vanuit de basis.

De takken van deze plant worden volgens de beschrijving minder lang, maximaal 40 cm bij een doorsnede van 3 - 4 cm. Ook deze soort heeft 10 - 11 ribben, waarop de grijsviltige areolen staan. Op de areolen staan 10-15 doorns, die goudgeel tot geelbruin van kleur zijn. Tevens staan er op elk areool een zeer groot aantal zijdeachtige, lange witte haren ingeplant. Er zijn 2 - 3 middendoorns, die wat langer worden dan de randdoorns. Het eindcephalum is bij deze soort minder duidelijk aanwezig. Deze waarneming kan echter ook samenhangen met het feit dat een sterk wollig uiteinde minder opvallend is bij een sterk behaarde plant. De bloemen lijken

op die van de vorige soort, evenals de vruchten en zaden.

De typevindplaats is Villa Azul, Peru.

Morawetzia varicolor Knize is de naam van een plant, die in 1969 door K. Knize beschreven is. Voor zover ik kan nagaan is deze beschrijving ongeldig en zijn er ook geen planten van deze 'soort' in omloop.

Taxonomie

Hunt (1992) deelt de soorten van *Morawetzia* in bij *Oreocereus*. Waarschijnlijk is de vorm van de vrucht, die bij beide geslachten gelijk is, daarvoor verantwoordelijk. Hij vindt bovendien, dat *M. sericata* geen goede soort is en noemt deze plant ook *M. doelziana*.

M. varicolor wordt door hem bij *Oreocereus leucotrichus* ingedeeld. Zeven jaar later (Hunt, 1999) stelt hij zijn mening om-

trent *M. varicolor* bij. Deze gaat nu *Oreocereus varicolor* heten. Hunt beschouwt deze plant als 'provisionally accepted', hetgeen vermoedelijk betekent, dat hij de soort niet kent. Buitengewoon verwarrend allemaal, want Backeberg heeft ook een *Oreocereus varicolor* beschreven! En dat is een andere plant!

Vast staat, dat *Morawetzia* zich onderscheidt door het vormen van een cephalium, iets wat bij *Oreocereus* niet voorkomt.

Kimnach deed een poging *Morawetzia* in te delen bij *Borzicactus*. Dit geslacht heeft echter totaal anders gevormde vruchten, ook hier is geen cephalium aanwezig.

Buxbaum (1963) heeft aangegeven, dat het enige verschil met *Oreocereus* de aanwezigheid van schubvormige staminodiën (steriele meeldraden) is. Ritter vindt dit onderscheid van weinig betekenis en herhaalt zichzelf, wanneer hij beweert, dat het enige onderscheid de aanwezigheid van een eindcephalium bij *Morawetzia* is.

Aardig is nog te vermelden dat reeds Marshall & Bock (1941) vonden, dat *M. doelziana* als een gespecialiseerde vorm van *Oreocereus* te beschouwen is.

Ook Haage (1963) vond, dat *Morawetzia* door de vorm van de bloemen zeer dicht bij *Oreocereus* staat.

Cultuur

Vanwege de groeiwijze (leunende, hangende en liggende takken) is het lastig om voor deze planten een plekje in te ruimen in een dichtbevolkt kastablet. De takken gaan dan immers over andere planten liggen en hangen. Men zou ze ook op een hoog in de kas aangebrachte plank of iets dergelijks kunnen zetten. Ook is cultuur in (stevige!) hangpotten mogelijk. Goed groeiende planten nemen veel ruimte in.

Deze planten gedijen in elk voedzaam en doorlatend groeimedium. Ook in lava doen zij het goed. De planten dient men in de zomer goed vochtig te houden, in de winter droog laten staan. Koude deert hen

nauwelijks, een vorstvrije plek volstaat. Wel veel licht geven.

Literatuur.

- Backeberg, C. [1936] - Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 73.
- Backeberg, C. [1977] - Das Kakteenlexikon. Stuttgart.
- Bongaarts, A. [1973] - *Morawetzia sericata* n.n. Ritter. Succulenta 52 - 1, p.12.
- Buxbaum, F. [1963] in Krainz "Die Kakteen" CVb.
- Haage, W. [1963] - Het praktische cactusboek in kleuren. Zutphen.
- Hunt, D. [1992] - Cites Cactaceae Checklist. Kew.
- Hunt, D. [1999] - Cites Cactaceae Checklist, 2nd ed. Kew.
- Knize, K. [1969] - Biota 7, p.254.
- Marshall, W.T. & T.M. Bock [1941] - The Cactaceae.
- Ritter, F. [1981] - Kakteen in Südamerika, Band 4. Spangenberg.

**Adres: Rinkslag 19,
7711 MX Nieuwleusen.**

COLA DEL MONO – EEN PRACHTIGE SLANGENCACTUS

Ludwig Bercht

De laatste dagen van een fantastische reis door een gedeelte van Bolivia zijn mijn reisgenoot en ik blijven steken in Samaipata. Dit is een dorp, zo'n 132 km ten westen van Santa Cruz de la Sierra, vanwaar de terugreis naar Europa aanvaard zou worden. Men moet nu eenmaal aan het einde van een reis geen risico's nemen ten aanzien van het op tijd op het vliegveld zijn.

In Samaipata met zijn 3000 inwoners (inclusief omgeving ongeveer 5000) vonden we een goede overnachtingsplek in een door uit Duitsland afkomstig gezin geleid 'recidencial'. Daar konden we ons in alle rust voorbereiden op de terugreis.

Reeds enige jaren komen verschillende cactusgeïnteresseerde reislustigen in deze recidencial als laatste overnachting vóór hun terugreis. De man is dan ook een beetje aangestoken door het enthousiasme van zijn gasten en heeft ondertussen een leuke verzameling planten opgebouwd. Tot onze verrassing stonden ertussen stekken van een ons onbekende cactus. Bij navraag toonde hij ons een prachtig groot exemplaar en vertelde dat deze plant zeer bekend en geliefd is bij de plaatselijke bevolking. De plant draagt de inlandse naam Cola del mono, wat letterlijk apenstaart betekent.

Natuurlijk wilden we de plant ook in de natuur aanschouwen. Zelf wist hij evenwel geen groeiplaatsen. De volgende ochtend dronken we een biertje op het gezellige centrale plein van Samaipata en kwamen in gesprek met een nog vrij jonge man van Duits-Uruguayaanse afkomst. Deze bleek natuurlijk ook zeer bekend met de 'apen-

staart' en na enig aandringen bracht hij ons in contact met een vrouw die ons wel de planten in de natuur zou kunnen aanwijzen. We wisten intussen dat op de steile hellingen dicht bij Samaipata de planten min of meer door de plaatselijke bevolking waren uitgeroeid. Uiteindelijk gingen we met zijn vijven op pad op zoek naar de planten. Na ongeveer 20 km over de goede, geasfalteerde weg die loopt van Cochabamba via Samaipata naar Santa Cruz te zijn gereden, sloegen we een zijweg in. Dit was een gebruikelijk weggetje, geërodeerd door regen met diepe groeven, soms weer stenig en zeer hobbelig, dan weer

Onbereikbaar en bijna onzichtbaar hangen ze aan de rotswand

doorsneden door beken en plassen.

Na 17 km door elkaar geschud te zijn, gaf onze gids aan dat we konden uitstappen. Inderdaad zagen we de planten aan loodrechte wanden hangen. Onbereikbaar voor onze handen en ook vrijwel onmogelijk ze redelijk te fotograferen.

De planten groeien op loodrechte wanden en vinden met hun wortels steun in kieren en scheuren. Ze hingen te wapperen in de wind. We zagen dat verschillende planten in bloei stonden met fel rood gekleurde bloemen. De planten waren duidelijk meer behaard dan het exemplaar dat we in Samaipata hadden gezien (later werd ons verteld dat die ook een keer was aangestoken en dus veel van de haren waren verbrand).

Na terugkomst namen we onder grote dankzegging en wat bolivianos afscheid van onze gids. Cola del mono is naar onze stellige mening een niet beschreven taxon. Het behoort zonder meer tot het geslacht *Bolivicereus*, waarvan de tot nu toe enige soort *samaipatanus*, zoals de naam al zegt, uit deze omgeving afkomstig is. *B. samaipatanus* kan men op vele hellingen vinden, maar heeft niet de grote liefde van de inheemsen gekregen. Dit is wel het geval met de Cola del mono, een prachtige apenstaart en in de toekomst een aanwinst in onze cactusverzamelingen.

Cola del mono, bij goede cultuur nog behaarder dan dit exemplaar

NB. er komt nog een cactus voor die zeker tot het geslacht *Bolivicereus* behoort. Deze ligt meer op de rotsen, heeft het uiterlijk van de Cola del mono, maar is niet behaard.

**Veerweg 18
4024 BP Eck en Wiel**

SUMMARY

Rob Bregman

This year's last edition is opened by Ton Pullen with a rather filosofic editorial, considering himself just a passer-by in the endless presence of plants and animals.

Johanna Smit-Reesink presents guidelines how to cultivate *Aloe albiflora*, especially meant for our young members.

Bertus Spee shows four flowering plants from his collection, *Matucana blancii* (= *haynei*), *Echinocereus salmianus*, *Stenocactus* (*Echinofossulocactus*) *hastatus* and *Anacampseros alstonii*.

The series on the genus *Haworthia* by Ingo Breuer is continued with part 11, in which *H. nortieri* var. *globosiflora* is discussed and depicted.

Peter Knippels tells us how to cultivate winter-growing bulbs.

André van Zuijlen made a trip tot the cactus habitats in the southwestern USA. In his third contribution, he reports about the cacti he came across during a walk around Saguaro Lake, Arizona.

Louk Kok bought *Parodia* seeds from four different suppliers and made several observations and comparisons. From his findings it becomes clear that you don't always get what you paid for! He developed a method to identify *Parodia* species or species groups by their seed weight.

Albert Pilot followed another nice flowering cactus, this time *Ferocactus glaucescens*, in its development from bud to flower. Moreover, he explains the reason why this species has such a remarkable blue epidermis.

Ton Pullen reviews the booklet "Succulents of South Africa".

In his third contribution, this author deals with the Peruvian genus *Morawetzia*. He discusses the two species *M. doelziana* and *M. sericata* which both flowered for the first time in his collection. He concludes that they share the possession of a cephalium, a character not shown by the related genus *Oreocereus*.

Ludwig Bercht has just returned from Bolivia and describes how he found a probably unknown ceroid cactus pending from steep cliffs near Samaipata, apparently belonging in the genus *Bolivocereus* (*Cleistocactus*).

**Hector Petersenstraat 7
1112 LJ Diemen
e-mail: bregman@science.uva.nl**

INDEX AFBEELDINGEN

2002

- A**
- Aeonium
 lancerottense..... 58
 undulatum..... 238
- Agave
 albescens..... 31
 americana var. alba fa. me-
 diopicta..... 87
 filifera fa. compacta 105
 leopoldii 104
 panamana 172
 parryi.....88
 parryi var. patonii..... 103
 parryi var. patonii.....167
 parviflora 89
 underwoodii..... 31
 verschaffelti..... 107
- Agave cristaatvorm86
- Agaveverzameling 85
- Aloe
 albiflora242; 243
 imalotensis..... 172
 krapoleana..... 172
 pearsonii..... 125
 pillansii..... 98; 120; 126
 polyphylla9; 11; 12
- Anacampseros
 alstonii 245
- Ariocarpus
 fissuratus 138
- Asphodeline
 lutea 193; 207
- Astridia
 longifolia..... 122
- Astrophytum.....215
- Astrophytum variatie..... 52
- B**
- Biotoop te Corrales..... 17
- Biotoop tussen San Miguel
 en San Francisco 228
- Bloeiende plant in de
 knop 18
- Blossfeldia
 lilliputana..... 54
- Bulbine
 alooides.....212
 haworthioides209
 inae..... 211
 mesembryanthemoides ...210
 species.....208
- C**
- Cephalocereus
 senilis 4
- Ceropegia
 fusca 135
- Chamaecereus
 silvestrii 53
- Cleistocactus
 species..... 149
- Cola del mono.....280
- Collectieoverzicht bij Kobus
 Venter 26; 27; 28
- Consolea
 macracantha..... 34
- Cotyledon
 tomentosa 172
- D**
- Dendrocereus
 nudiflorus 33
- Denmoza X Cleistocactus..... 47
- Dolichothele
 longimamma v. uberiformis
216
- Dorstenia
 foetida..... 196
- E**
- Echinocereus
 engelmannii232; 235
 fasciculatus..... 257
 gentryi..... 53
 grandis..... 79
 laui 101
 munzii..... 226; 233; 234
 reichenbachii..... 197
- salmianus 244
- Echinocereus X roetteri 65
- Echinofossulocactus
 hastatus..... 245
 multicostatus 54
- Eenjarige zaailingen..... 82
- Eerkens Geert 127
- Epithelantha
 micromeris..... 139
- Eriocactus
 warasii.....6
- Eriocereus
 martinii 148
- Espostoa
 species..... 172
- Eulychnia
 saint-pieana..... 148
- Euphorbia
 atrox..... 114
 grandicornis 59
 horwoodii..... 81
 multiclava..... 84
 piscidermis 82
 ponderosa..... 116
 prona 115
 species nova J&R 260
 179;180
 susannae..... 177; 178; 179
 turbiniformis 83
- F**
- Ferocactus
 glaucescens..... 268; 269;272
 wislizenii 255
- Frailea
 amerhauseri..... 130; 131; 132
 133; 134
 chiquitana 134
- G**
- Gibbaeum
 albescens..... 181
 album 181
- Glandulicactus.

- uncinatus..... 5
 Graniet sculpturen..... 124
 Graptopetalum
 bellum 55; 56
 Gymnocalycium en Lophophora
 214
 Gymnocalycium
 amoenum 227
 baldianum 162; 163; 164;
 165
 hybopleurum v. ferocior ... 216
 parvulum 230; 231
- H**
- Harrisia
 martinii 148
 Havanna, het oude Spaanse fort
 29
 Haworthia
 magnifica var. splendens 7; 8
 mirabilis var. beukmanii 68
 mirabilis var. sublineata .. 150;
 151
 mirabilis var. triebneriana .69;
 151
 mucronata var. habdomadis
 205
 mucronata var. morrisiae 206
 nortieri var. globosiflora 246
 retusa var. geraldii 174
- J**
- Japans tijdschrift..... 213
 Jatropha
 podagrica 195
- L**
- Lanzarote 57
- M**
- Macambo 32
 Machaerocereus
 eruca 149
 Mammillaria
 duwei 5
 lasiacantha 258
 microcarpa 258
 pennispinosa 110; 111; 113
- pottsii 63
 tepexicensis 77
 zeilmanniana albiflora 216
 Massonia
 species 248
 Matelea
 cyclophyla 174
 Matucana
 madisoniorum... 2; 20; 21; 22
 paucicostata 20; 23; 24
 haynei 244
 Melocactus
 acunae 33; 34
 azureus 129
 borhidii 31
 brongniartii 14
 harlowii 30; 32
 ruestii 189; 190
 Monadenium
 ritchiei 147
 Morawetzia
 doelziana 275
 sericata 277
 Muira
 hortenseae 181; 182
- N**
- Notocactus
 katharinae 200; 201; 202
 204
 warasii 6
- O**
- Opuntia
 echios 172
 microdasys 100
 phaeacantha 102
- P**
- Pachycereus
 pringlei 145
 Pachypodium
 namaquanum 119
 Parodia
 cardenasii 267
 comosa 267
 hummeliana 267
 maassii 267
- mammulosa 102
 warasii 6
 wernerii 217; 218; 219; 220
 221
 Pilosocereus
 pachycladus 270
 Planten in rust op de kast... 251
 Plantenverzameling van Geert
 Eerkens 128
 Polyxena
 ensifolia 249
 Pyrrhocactus
 andreasus 16; 18; 19
- R**
- Rebutia
 atrovirens 'haefneriana' ... 153
 pygmaea 153
 pygmaea 'canacruzensis'
 153
 pygmaea 'diersiana' 153
 pygmaea 'elegantula' WR 502
 153
 pygmaea 'eos' WR 333 153
 pygmaea 'friedrichiana' ... 153
 pygmaea 'iscayachensis'
 153
 pygmaea 'mudanensis' 153
 pygmaea 'orurensis' 153
 pygmaea 'haagei' 153
 rosalbiflora 153
 rutiflora 153
 torquata 159
 Rio LaPlata 36
 Rio grande bij Lajitas 67
 Ritterocereus
 hystrix 32
- S**
- Saguaro 'Carnegiea gigantea'
 254
 Saguaro Lake 253
 Schlumbergera 70; 71; 72
 74; 76
 Sedum
 hintonii 101
 Senecio
 citriformis 183

herreianus.....	183; 184	gloriosa.....	91
herreianus 'variegated beauty'	185	recurvifolia.....	93
radicans.....	184	Z	
rowleyanus	184	Zonsondergang over de Long and Short Ranches	141
rowleyanus 'String of Pearls'	185		
Stapelia			
gariensis	126		
Stenocactus			
hastatus.....	245		
multicostatus	54		
T			
Thelocactus			
bicolor.....	196		
bicolor var. schottii.....	64		
Toumeyia			
papyracantha	6		
Tuin van Manolito Galuff.....	30		
Turbinicarpus			
pseudopectinatus.....	50; 118		
Tylecodon			
reticulatus var. reticulatus	121		
U			
Uebelmannia			
pectinifera.....	216		
V			
Venter, Kobus	27		
W			
Wandelpad langs Saguaro Lake	241		
Weingartia			
lanata.....	197		
Y			
Yavia			
cryptocarpa.....	198		
Yucca			
aloifolia.....	94; 95		
filamentosa.....	37		
filamentosa ssp. concava...	40		
filamentosa ssp. smalliana.	38		
.....	40		
flaccida	42; 43		

INDEX AUTEURS

2002

Alsemgeest, Wim	84; 102; 198
Bercht, Ludwig	279
Bregman, Rob	47; 50; 95; 107; 135; 143; 191; 223; 239; 281
Breuer, Ingo	6; 67; 150; 205; 246
Delanoy, Gerard	28
Eerkens, Geert	13; 188
Hochstätter, Fritz	36; 89
Huizer, Jos	78
Knippels, Peter	207; 247
Kok, Louk	259
Lambert, J. Ir.A.I.Gx.	15; 227
Magnin, J.C.A.	127
Maijer, Robert	169
Mays, Harry	171
Mazurel, Casper	25
Mollers Paul	183
Morree, Jan Jaap de	194; 213
Pilot, Albert	19; 69; 108; 161; 217; 268
Prestlé, K.H	130
Pullen, Ton	11; 44; 46; 76; 117; 152; 186; 224; 236; 242; 273
Römer, Richard Chr	232
Schouten, Jan	56
Smit-Reesink, Johanna	3; 54; 99; 147; 195; 243
Spee, Bertus	4; 52; 100; 148; 196; 244
Theunissen, Sjef	45
Vandorpe, Jan	119; 168
Veldhuisen, Rikus van	79; 114; 176
Viscaal, Henk	2; 98; 146
Vliet, D.J. van	200
Zonneveld, Ben J.M.	8
Zuijlen, André van	60; 136; 252

REGISTER JAARGANG 82 (2002)

ARTIKELEN

CULTUUR

Ervaringen met Agaven in cultuur	84,102
Zaadoogst	169

INFORMATIEF

Boekbespreking

Bradleya	186,187
Die Echinocereen der Baja Californien	78
Dumpling and his wife.....	224
Het nieuwe cactussenboek.....	186
Illustrated handbook of succulent plants;	
Monocotyledons.....	44
Dicotyledons	188
Kweken van bollen in kamer of kas	225
Ratschläge für den Kakteenfreund.....	225
Regions of floristic endemism in Southern Africa	168
Schumannia III.....	107
Succulents of South Africa, a guide to the regional diversity.....	273
Yucca II.....	223
Cactuszaden en zaden van het geslacht Parodia verbijzonderd	259
Het kweken van wintergroeiende bolgewassen	247
Internationaal distributieprogramma van succulenten.....	171
Succulentennieuwtjes.....	11,117,236

JEUGD

Jonggeleerd

Cephalocereus senilis.....	3
Graptopetalum bellum.....	54
Opuntia microdasys	99
Monadenium ritchiei	147
Jatropha podagrica	195
Aloe albiflora	243

NIEUWBESCHRIJVING

Frailea amerhauseri.....	130
Notocactus katharinae.....	200

PLANTEN

Aloe polyphylla.....	8
Bolivicereus samaipatanus.....	279
Bulbine en Bulbinella.....	207
Een mooie hybride	46
Euphorbia susanna	176
Gymnocalycium parvulum	227,251
Happiness is a state of Euphorbia.....	79
Het geslacht Yucca (Agavaceae)	

(10) Serie Filamentosae.....	36
(11) Serie Gloriosae.....	89
Het Rebutia pygmaea-complex	152
Mammillaria tepexisensis	76
Melocactus	
brongniartii	13
ruestii.....	188
Mooie en interessante Haworthia's voor de verzamelaar	
(7) Haworthia magnifica var. splendens	6
(8) Haworthia mirabilis var. beukmannii, H. mirabilis var. triebneriana	67
(9) Haworthia mirabilis var. sublineata	150
(10) Haworthia mucronata var. habdomadis, H. mucronata var. morrisiae	205
(11) Haworthia nortieri var. globosiflora	246
Morawetzia	274
Pyrrhocactus andreanus	15
Senecio's.....	183
Van knop tot Kelk	
(13) Matucana madisoniorum en Matucana paucicostata	19
(14) Schlumbergera.....	69
(15) Mammillaria pennispinosa	108
(16) Gymnocalycium baldianum	161
(17) Parodia weneri.....	217
(18) Ferocactus glaucescens	268
Voor het voetlicht.....	4,52,100,148,196,244

REDACTIONEEL

Een andere kijk op cactussen.....	213
Redactioneel	2,50,98,146194,242
Summary	47,95,143,191,239,281

REISVERHALEN

Bericht van globetrotter Leo	198
Bezoek aan ons enige lid in Suriname.....	127
Een reis door Cuba.....	28
Een speciaal plekje.....	60,136,252
Lanzarote	56
Op bezoek bij Kobus Venter	25
Op de groeiplaats van Echinocereus munzii	232
Trip naar Richtersveld	119

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers; adreswijzigingen aan:

Inquiries about membership and receipt of issues; address changes to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit-Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
e-mail: smitnre@worldonline.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
hviscaal@universal.nl
C.A.L. Bercht
e-mail: bercht@nzo.nl
R. Bregman
e-mail: bregman@science.uva.nl
J.J. de Morree
e-mail: Morree@wanadoo.nl
A.B. Pullen
e-mail: tonpullen@wanadoo.nl
B.J.M. Zonneveld; e-mail:
Zonneveld@rulbim.leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Het wandelpad langs Saguaro Lake
Foto behorende bij het artikel
"Een speciaal plekje"

Foto André van Zuijlen

Ton Pullen	Redactioneel.....	242
Johanna Smit-Reesink	Jong geleerd	
	Aloe albiflora	243
Bertus Spee	Voor het voetlicht.(6).....	244
Ingo Breuer	Mooie en interessante Haworthia's voor de verzamelaar. (11)	246
Peter Knippels	Het kweken van wintergroeiende bolgewassen.....	247
André van Zuijlen	Een speciaal plekje. (3)	252
Louk Kok	Cactuszaden en zaden van het geslacht Parodia verbijzonderd	259
Albert Pilot	Van knop tot kelk. (18)	
	Ferocactus glaucescens	268
Ton Pullen	Boekbespreking.....	273
Ton Pullen	Morawetzia.....	274
Ludwig Bercht	Cola del Mono; een prachtige slangencactus	279
Rob Bregman	Summary.....	281
Henk Viscaal	Index jaargang 81 (2002).....	282

VERENIGINGSNIEUWS

IN DIT NUMMER :

Belangrijke adressen	94
Afdelingsactiviteiten	95
Nieuws Belgische verenigingen	97
Evenmentenkalender /Van de penningmeester	
Vraag en aanbod /Infomap	98
Uitslag plantenkeuring 26 oktober 2002	
Advertenties	99
Succulenta-reis 2003	100
Instellingen	102
Nieuwe leden	103
Advertenties	104

DECEMBER 2002

NEDERLANDS BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Succulenta

BESTUUR

Voorzitter: B.G. van der Elst
Bondefanten 13, 2907 NA, Capelle a/d IJssel
Tel. 010 - 4513176

Secretaris: J.H. Bruseker,
Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen
Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

2e secretaris: G.C. Mazurel
Gruttostraat 24, 1452 XH IJpendam
Tel. 020 - 4361717

Penningmeester: J.E.F. Dekeling
Fazantenveld 140, 5431 JG Cuijk
Tel. 0485 - 312099
E-mail: j.dekeling@hccnet.nl

2e penningmeester: D.H. Roozegaarde
Banninkstraat 5, 7255 AT Hengelo GLD
Tel. 0575 - 465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

PR & Promotie: C.B. Grimmelikhuisen
Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog a/d Zaan
Tel. 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

Bestuurslid: E.J.W. Smienk
P.Koomansstraat 57, 4822 WC Breda
Tel: 076 - 5419124.
E-mail: ejsmienk@concepts.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen lidmaatschap, adreswijzigingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur:

D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo GLD. Tel: 0575-465270
E-mail: roozegaa@tref.nl

Lidmaatschap:

Nederland/België	24,00 Euro
Nederland / België jeugdleden	12,00 Euro
Europa	30,00 Euro
Buiten Europa	35,00 Euro

Inschrijfgeld nieuwe leden 3 Euro. Nieuwe leden ontvangen gratis de Gids voor de verzorging van cactussen en vetplanten door Ton Pullen ter waarde van 5 Euro.

FINANCIËLE ZAKEN

Betalingen via de bankrekeningen van SUCCULENTA CUIJK:
Nederland: 680596 bij de Postbank
België:000.1141809-22 bij de Belgische postgiro
Duitsland: 15.65.907/019, ABN/AMRO, Aachen, BLZ 390.10200.

INFOMAPSUCCULENTA

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties voor de infomap zenden naar:

J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406
E-mail: jh.bruseker@12move.nl

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

REDACTIE

Hoofdredacteur: H.W.Viscaal
Brinklaan 31, 7261 JH Ruurlo
Tel: 0573-452005
E.mail: hviscaal@universal.nl

Redactiesecretariaat: Mevr. J.M. Smit-Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel:0318-430099. Fax:0318-430102. E-mail: smitnre@worldonline.nl
Kopij voor het tijdschrift zenden aan het redactiesecretariaat.

Verschijnt 6 maal per jaar in de even maanden.

VERENIGINGSNIEUWS

Kopij voor het Verenigingsnieuw voor de 1e van de oneven maanden zenden naar:

A.C.M. van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. E-mail : a.zuijlen@tref.nl

Advertenties naar:

J.H. Bruseker, Wilhelminalaan 15, 7204 AB Zutphen. Tel. 0575 - 518406

Advertentietarieven:

1/16 pag.	16,= Euro
1/8 pag.	29,50 Euro
1/4 pag.	45,50 Euro
1/2 pag.	72,50 Euro
1/1 pag.	125,= Euro

AFDELINGSACTIVITEITEN

ACHTERHOEK

12 dec. Gezellige avond

De bijeenkomsten worden gehouden elke 2^e donderdag van de maand om 20.00 u in het E.N.O. gebouw, Woerdseweg, Groenlo.

ARNHEM

12 dec. Voordracht F.J. Warmenhoven over
Baja California
9 jan. Jaarvergadering
13 feb. Gastspreker
13 mrt. Doe-avond; verschillende onderwerpen
worden behandeld
10 apr. Grote voorjaarsverloting

**Zaal van de speeltuinvereniging Tuindorp,
achter het pand Floralaan 18 te Wageningen.
Aanvang 20.00 uur, tel. 0317-411801**

BRABANT-BELGIE

20 dec. Praatcafé en uitslagen

DORDRECHT

12 dec. Decemberavond bij een van onze leden
9 jan. Jaarvergadering en opnieuw aandacht
voor Pelargoniums
13 feb. Praten over verzorging van cactussen
en vetplanten

**De kas van dhr. Lintsen (voorheen Frans
Noltee), Burgemeester de Bruinelaan
tussen 1D en 1E te Zwijndrecht, 19.30 uur**

DRENTHE

11 dec. Jaarvergadering
dec. Deelname vogelmarkt in Assen

EINDHOVEN

9 dec. Gezellige avond

**Plaats: Gemeenschapshuis De Hagenkamp,
Maria van Bourgondiëlaan 6, te Eindhoven.
Tel. 040 - 2514248.**

**Elke 2e maandag van de maand clubavond.
De zaal is open vanaf 19.30 uur**

FLEVOZOOM

16 dec. Jaarvergadering met een gezellig
programma, kwis of variant hierop
door leden uit Ermelo en Putten

FRYSLAN

14 jan. Jaarvergadering
11 feb. Vervolg van de lezing door Wolter ten
Hoeve
11 mrt. Onderlinge ruil- en verkoopbeurs met
uitslag zaaiwedstrijd Echinocactus
grusonii
8 apr. Lezing en demonstratie over zaaien
door Gerard Eising
3 mei Algemene ledenvergadering in E-10
10 mei Voorjaarscactusreis naar België
Afd. Fryslan, Groningen en Flevoland
13 mei Dialezing door Chel Jamin over een
reis door Mexico
31 mei + Open dag en beurs in het Bos van
1 juni Ypey

**De bijeenkomsten worden gehouden in
zalen Tivoli aan de Huizumerlaan te
Leeuwarden en beginnen alle om 19.30 uur.**

GOOI- EN EEMLAND

10 dec. Eindfeest met dia's van H. Rubingh

**Wijkcentrum Noord, Lopes Diaslaan 85,
Hilversum, aanvang 20.00 uur.**

GORINCHEM-'s-HERTOGENBOSCH

9 dec. Martien Senders met een lezing over
Haworthia's
13 jan. Jaarvergadering met na de pauze dia's
van een van de eigen leden

**Herberg De Prins, Hoogstraat 50, 5258 BE
Berlicum. Aanvang 20.00 uur.**

GOUDA

12 dec. Eindejaarsavond
16 jan. Jaarvergadering aangevuld met dia's
van eigen leden

**Zalencentrum 't Brandpunt, Turfmarkt 58 te
Gouda. Aanvang 20.00 uur**

's GRAVENHAGE e.o

**Verenigingsgebouw Buurtschap Oud-
Rijswijk, Esdoornstraat 3A te Rijswijk.
Aanvang 20.00, zaal open 19.30 uur.**

GRONINGEN en OMMELANDEN

19 dec. Jaarvergadering

**Plaats: Zaal van de buurt- en
speeltuinvereniging Selwerd, Elzenlaan 72
te Groningen. Aanvang 19.30 uur.**

HOEKSCHE WAARD

12 dec. Traditioneel een ander onderwerp dan
cactussen en vetplanten.
Het onderwerp is nog geheim
9 jan. Voor de pauze jaarvergadering:
Na de pauze Nico Engels over het
geslacht Lobivia

**Natuurbezoekerscentrum te Numansdorp bij
de Rijkshaven. Aanvangstijd is 20.00 uur
precies. Tijdens pauze koffie en verloting.**

LEIDEN

**Wijkvereniging "Aktief", Berlagestraat 2 te
Leiden, om 20:00 uur op elke derde donder-
dag van de maand van september t/m mei.**

MAAS EN PEEL

19 dec. Dia's van eigen leden en uit het
archieff
**Bijeenkomsten elke vierde donderdag van
de maand in Feestzaal "De Koel",
Kaldenkerkerweg 182b te Venlo**

NIJMEGEN

3 dec. Plant met een verhaal

**Helicon-opleidingen, MBO Nijmegen,
Energieweg 19, Nijmegen. Begin 19.30 uur.**

ROTTERDAM

**Bijeenkomsten elke laatste maandag van de
maand om 20.00 uur in de bovenzaal van
het Wijkgebouw "Pier 80", Rösener
Manzstraat 80, 3026 TV Rotterdam.**

TILBURG

9 dec. Interne plantenbeurs en Algemene
Vergadering
13 jan. Peter van Dongen over Noord- en
Midden-Madagascar

**Kasteelhoeve, Hasseltstraat 256, Tilburg
2e Maandag van de maand, aanvang 20.00u.**

UTRECHT

**Clubavonden iedere tweede donderdag van
de maand in buurthuis Ravelijn, Hooft
Graaflandstraat 2a te Utrecht.
Aanvang 20.00 uur.**

VOORNE/PUTTEN EN ROZENBURG

12 dec. Een lezing over Digitorebutia's door
Jaap van Toledo

**De avonden beginnen om 20.00 uur bij Lex
Mooiweer, Hoefweg 3, 3233 LG Oostvoorne**

WEST-BRABANT

14 dec. Dia's van eigen leden, Jack Tak en
Wim Olijrhook

**Café "Marktzicht", Markt 50 in Etten-Leur.
Bijeenkomsten beginnen op zaterdag-
middag om 14.00 uur.**

IJSSELSTREEK - TWENTE

16 dec. Jaarvergadering

Wijkgebouw 't Hovenhuus, Leliestraat 27,
7419 CT Deventer. Tel. 0570 - 615010

ZAANSTREEK WATERLAND

- 6 dec. Lezing door Wolter ten Hoeve met als
onderwerp "Mexicoreis, deel 2"
- 3 jan. Nieuwjaarsreceptie
- 7 feb. Jaarvergadering
- 13 apr. Grote jubileum succulentenbeurs
- 17 mei Busreis (onder voorbehoud)
- 24/25 mei Open kas dagen

Clubgebouw "De Springplank",
Saenredamstraat 34 te Assendelft.
Tel. 06 - 50582483 of 06 - 26804737

ZEELAND

Plaats maandelijks bijeenkomsten (op de
laatste vrijdag van de maand, behalve juli
en december: De Stenge aan het Stengeplein
in Heinkenszand. Aanvang 20.00 uur.
Informatie: Herman Weezepeel (Tel. 0113-
231067). Of bezoek voor actuele informatie
onze website: [http://clubnet.zeelandnet.nl/
cactus/custom.html](http://clubnet.zeelandnet.nl/cactus/custom.html).

ZUID-LIMBURG

- dec. Zoals elk jaar is er in december geen
vergadering

Gemeenschapshuis te Schimmert, Hoofd-
straat 12. Aanvang 19.30u.
Tel.: 045 - 4042504

ZWOLLE

- 10 dec. Paul Shirley over Flora en fauna van
Sulawesi
- 14 jan. Jaarvergadering
- 11 feb. Ton Pullen (onder voorbehoud)
- 11 mrt. Nog niet vastgesteld
- 8 apr. Hans Huizing over kasbezoek bij
enkele leden
- 13 mei Plantenkeuring
- 31 mei Jaarlijkse excursie
- 9 sep. Kasbezoek bij één van de leden

Eli Heimanszaal van het Ecodrome,
Willemsvaart 19, 8019 AB te Zwolle. De
bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur.

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN

CACTUSSEN EN VETPLANTEN V.Z.W

- 15 dec. Diavoordracht "Mesemdroom" door
Leo van de Wijngaert

Deze bijeenkomsten gaan steeds door in
het lokaal 'Zevenbunder' in de Kastelei
te Wijnegem (Antwerpen). De voordracht
start om 14.00 uur, maar iedereen is reeds
van harte welkom vanaf 13.00 uur. Meer
info op 0031/03/.353.72.58 en [http://
user.online.be/cactusvetplant](http://user.online.be/cactusvetplant).

CACTUSVRIENDEN MOL V.Z.W.

De bijeenkomsten hebben plaats in het
Volkshuis op den Rosenberg in Mol.

"CACTUSWHEELDE" AFD. TURNHOUT

- 5 dec. Wedstrijduitslagen: Zaaïen, dia's en
"Plant van de maand"

Vergaderlokaal: Café "De Koekoek",
Steenweg op Merksplas 48, 2300 Turnhout

GRUSONIA

- 13 dec. Om 20.00 uur in zaal Don Bosco te
Torhout : "Van Anza Borrego tot
Canyonlands", (deel 6 en laatste deel)
door Freddy Lampo

EVENEMENTENKALENDER

3 mei 2003

Voorjaarsvergadering Succulenta georganiseerd door de afdeling Fryslan t.g.v. het 25-jarig bestaan van de afdeling.

4 mei 2003

Tweede cactusbeurs van Oss. Omdat de eerste beurs in Oss een groot succes was is besloten om er in 2003 opnieuw een te organiseren. De verkoopruimte is beperkt tot 40 m2 en de standhouders van vorig jaar krijgen de voorkeur.

10 en 11 mei 2003

De afdeling Haarlem en omstreken organiseert haar beurs in het weekend van 10 en 11 mei 2003 in één van de kassen in de stadskweektuin in Haarlem.

Eveneens op 10 en 11 mei de beurs van de afdeling Groningen e.o. in de Hortus in Haren.

17 mei 2003

De Goudse Cactusbeurs 2003

25 mei 2003

Cactusbeurs in Nijmegen

VAN DE PENNINGMEESTER

Op de algemene ledenvergadering op zaterdag 26 oktober 2002 is het contributievoorstel besproken zoals dit in het verenigingsnieuws van oktober 2002 gepubliceerd was.

Een meerderheid van de ledenvergadering heeft voorgesteld om, teneinde de begroting sluitend te maken, de contributie reeds met ingang van 2003 aan te passen tot 24 euro voor de leden in Nederland en België. Het bestuur heeft dit voorstel overgenomen. De algemene ledenvergadering heeft dit voorstel vervolgens met algemene stemmen aangenomen.

De contributie voor jeugdleden in Nederland en België zal 12 euro bedragen. De contributie voor de leden in Europa (excl. Nederland en België) wordt 30 euro en voor de leden in de rest van de wereld 35 euro.

Het bestuur gaat er van uit dat in 2004 geen verdere aanpassing van de contributie nodig is. Voor de jaren vanaf 2005 zal jaarlijks een contributievoorstel aan de ledenvergadering ter goedkeuring worden voorgelegd. Er zal dus geen automatische inflatiecorrectie worden toegepast.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het februarinummer moeten vóór 1 januari 2003 in het bezit zijn van A. van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss. Alleen advertenties betreffende de hobby worden opgenomen.

Te koop gevraagd:

Het Gymnocalyciumboek van John Pilbeam. P.D. Schreuder, van Waningstraat 12, 2665 KK Bleiswijk
Tel. 010 - 5214051

Te koop:

Een deel van mijn verzameling cactussen en vetplanten. Interesse? S.v.p. bellen na 18.00 uur. De planten zijn niet duur geprijsd. G. Mazurel, Gruttostraat 24, 1452 XH IJpendam
Tel. 020 - 4361717

INFOMAP

Nieuwe voorzitter afdeling Dordrecht:

Dhr. J. Schotman
Haaswijkweg West 118
3319 GE Dordrecht

Nieuwe voorzitter afdeling Zwolle:

Mevr. W. Adams
Tormentilweg 32
8042 MJ Zwolle
Tel. 038 - 4227459
E-mail: h.adams@home.nl

OPROEP

In het voorjaar van 2003 komt de functie van secretaris van het landelijk bestuur vacant. De huidige secretaris, de heer J.H. Bruseker, is dan aftredend. Hij stelt zich niet herkiesbaar.

Het bestuur zoekt naar kandidaten voor de vervulling van deze boeiende functie in het hart van onze vereniging. Kandidaten kunnen zich melden bij de voorzitter, de heer B.G. van der Elst, tel. 010-4513176.

Inlichtingen over de aard van de functie en van de werkzaamheden die van de secretaris verwacht worden kunnen ook bij hem worden verkregen. U kunt hiervoor ook contact opnemen met de huidige secretaris, de heer J.H. Bruseker, tel. 0575-518406.

UITSLAG PLANTENKEURING D.D. 26 OKTOBER 2002

Astrophytum in pot tot 20 cm	1. G. Koerhuis	2. C. Tuin	3.H. Krijnen
Gymnocalycium in pot tot 11 cm	1. A. Keizer	2. T. Pullen	3. H. Krijnen
Notocactus of Parodia in pot tot 20 cm	1. A. Keizer	2. T. Pullen	3. H. Krijnen
Euphorbia in pot tot 20 cm	1. G. Koerhuis	2. T. Pullen	3. A. Keizer
3 x één Crassula in pot tot 11 cm	1. T. Pullen	2. A. Keizer	3. J.C.A. Jamin
3 x één Aloe en/of Gasteria in pot tot 11 cm	1. T. Pullen	2. A. Keizer	3. G. Koerhuis
Publieksprijs	T. Pullen (Notocactus of Parodia)		

Privé broeikassen

DENKT U AAN EEN KAS?
Denk dan eens aan een
EUROKAS!

EURO-KASSEN zijn MOOIE, STERKE, SOLIDE VEILIGE en STORMVASTE KASSEN die het aanzien méér dan waard zijn.

Het assortiment STANDAARD-KASSEN is groot, MUURKASSEN zijn onze SPECIALITEIT en OP MAAT GEMAAKTE KASSEN worden door ons probleemloos geleverd. Luchtraam-automaten, Tablettafels, Verwarmingstoestellen, Gietgoten etc. behoren alle in ons leverings-programma.

Nu op internet www.eurokas.com.

Utrechtseweg 37
3544 NA Utrecht West
richting Vleuten

Documentatie op
aanvraag toegezonden.

Bezoek onze
demonstratietuin

Telefoon:
030-6771267

Eerst zien.
Dan kopen.

Een klasse
apart.

Graagland
VLEUTEN

Handelskwekerij
Ubink bv.

Gespecialiseerd in cactussen

Mijnsherenweg 18 -20,
1433 AS Kudelstaart.
tel. 0297 326880
fax. 0297 343089

Privéverkoop

Iedere zaterdagochtend van 9 - 12 uur

Open dag
Zaterdag
7 juni 2003

SUCCULENTAREIS 2003

Na het grote succes van de vorige Succulentareizen heeft het bestuur van Succulenta het voornemen in 2003 een zeer interessante reis naar Zuid-Frankrijk en de aansluitende Italiaanse Ligurische kust te organiseren.

Inmiddels hebben we al heel wat werk verricht en een interessant plan ontwikkeld. Ons uitgangspunt is een comfortabele interessante reis met de Zuid-Franse stad Nice als uitgangspunt voor onze excursies op basis van een gerieflijk en centraal gelegen hotel in Nice.

Ons plan is een aantal exotische tuinen en een tweetal kwekers te bezoeken, waaronder de Jardin Exotique in Monaco, in Zuid-Frankrijk onder meer de botanische tuinen van Eze en Les Cèdres, voorts twee botanische tuinen in Menton en tenslotte in Italië twee prachtige botanische tuinen, te weten Villa Henbury in Ventimiglia en Guardino Palanca in de plaats Bordighera tegen de hellingen van de Ligurische kust.

In deze selectie bevinden zich de meest aantrekkelijke tuinen voor succulentenliefhebbers.

Reisinformatie.

Reisduur: 6 dagen
Vertrekdatum: 24 april 2003 (donderdag)
Inschrijving: vanaf 1 december 2002
Min.aantal deelnemers: 25

De inschrijving staat open voor Nederlandse en Belgische succulentenliefhebbers.

In de reissom is inbegrepen:

- De vliegreis met Transavia van Amsterdam naar Nice v.v. inclusief airporttaxes en veiligheidstoeslag
- Het vervoer ter plaatse per luxe Franse tourbus met toilet, airconditioning en bemand door een ervaren chauffeur
- 5 overnachtingen in een gerieflijk ***hotel in Nice
- Ontbijt en diner
- Ervaren reisleiding op het gebied van succulenten en andere subtropische beplanting
- Een programmaboekje bij vertrek waarin het gehele reisprogramma gedetailleerd is beschreven.

Prijs per persoon op basis van een 2-persoonskamer 795 Euro

Toeslag 1-persoonskamer: 175 Euro

Kleine prijswijzigingen voorbehouden: bijv. airporttaxes.

In de reissom is niet inbegrepen:

- Entrees van de tuinen, lunches, koffie- en theestops
- Uitgaven van persoonlijke aard
- Kosten van verzekering.

Uiterste boekingsdatum:

In verband met de schaarse capaciteit van vervoer en hotelaccommodatie verzoeken we u voor 24 januari 2003 te boeken.

Samenvatting

Een bijzondere reis, op maat georganiseerd voor Succulentaleden. De reis wordt georganiseerd door Succulenta in samenwerking met GARDEN TOURS, de belangrijkste specialist op het gebied van tuinreizen.

Het accent ligt op het bezoeken van de prachtige exotische tuinen in Zuid-Frankrijk, Monaco en Italië die alle van hoog niveau zijn. Het hotelarrangement is gebaseerd op verblijf, ontbijt en diner.

In afwijking van de vooraankondiging zal de reis **niet** per Hoge Snelheids Trein worden uitgevoerd. Dit om reden van de ongunstige zeer vroege vertrektijden, het probleem van overstappen in Brussel of Parijs.

De vooraankondiging heeft inmiddels een behoorlijk aantal positieve reacties opgeleverd. De verwachting is dan ook dat de reis zal doorgaan. Wacht bij voorkeur niet tot het laatste moment met aanmelden.

Aanmelding bij GARDEN TOURS

In bovenstaande tekst is vermeld dat de reis in samenwerking met GARDEN TOURS te Rotterdam zal worden uitgevoerd. GARDEN TOURS verzorgt de volledige administratieve afhandeling van de SUCCULENTA REIS 2003.

Aanmelding doet u op de volgende wijze:

Schriftelijk: GARDEN TOURS
Travel Britain/Travel Europe Consultants
Bergse Linker Rottekade 203
3056 LE Rotterdam

Telefonisch: 010 - 228 11 00 *of* 010 - 228 11 28

Fax: 010 - 228 12 99

E-Mail: info@gardentours.nl *en* travelbritain@hetnet.nl

Naar aanleiding van uw aanmelding wordt u een aanmeldingsformulier toegezonden dat u vervolgens volledig invult en terugzendt. Vermeldt voorts uw dieetwensen. Tevens kunt u een reis- en annuleringsverzekering afsluiten.

Vermeldt in uw aanmelding SUCCULENTAREIS 2003 en uw volledige adresgegevens en telefoonnummer.

In afwachting van uw aanmelding en alvast welkom in Zuid-Frankrijk! Laat in ieder geval zo snel als mogelijk weten of u meegaat.

PR, Promotie en Evenementen:

Rob van der Elst: 010 - 451 3176

Kees Grimmelikhuisen: 075 - 622 7813

INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

W.P.C.H. Bervoets, Mozartstraat 108,
7391 XM Twello. Tel 0571-272841.

CLICHÉFONDS

J. Schraets, Geuldersedijk 2
5944 NH Arcen. Tel. 077-4732913

DIATHEEK en PLANTENCENTRALE

G.Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem. Postbankrekening 8440933
E-mail: g.koerhuis@planet.nl

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN, BOEKEN EN GEBRUIKTE BOEKENBEURS

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.
Tel. 0348-471083. Gironummer 199176
E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

P. Laney, Graaf Floris 37, 1276 XA Huizen.
E-mail: pclaney@cs.com

BIBLIOTHEEK

Hier slaagt men er ieder jaar weer in om een aantal nieuwe boeken en tijdschriften aan de bibliotheek toe te voegen.

Op dit moment zijn er in de bibliotheek meer dan 250 titels en tientallen tijdschriften, waarvan enkele al vanaf 1901.

Ook is een aantal wetenschappelijke boeken aanwezig. Aarzel niet om regelmatig een nieuwe catalogus aan te vragen of via de website te downloaden. De lijst is zowel in gedrukte vorm als op diskette verkrijgbaar.

Katalogus te verkrijgen in overleg met :

W.P.C. Bervoets

Mozartstraat 108, 7391 XM Twello
Tel: 0571-272841

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

www.succulenta.nl

Dit is het elektronische verenigingsnieuws voor alle liefhebbers van cactussen en vetplanten.

De leden en de afdelingen kunnen copy voor de home page aanleveren aan:

Paul C. Laney, Graaf Floris 37,
1276 XA Huizen

VERENIGINGSARTIKELEN

- **De bewaarband** voor Succulenta
Nieuw 6,13 Euro per stuk
- **Wat betekent die naam?**,
Een verklarend woordenboek van botanische namen van succulenten voor 4,55 Euro.
- **Het Discoboek** door Buining, zowel in het Duits als in het Engels. Prijs 6,80 Euro
- **Gids voor beginners**
Gids voor de verzorging van cactussen en vetplanten door Ton Pullen. Tweede, geheel herziene druk (2002). Prijs 5,00 Euro.
- **Ansichtkaarten**
Een set van 6 verschillende kaarten met afbeeldingen van succulenten voor 1,36 Euro per set.

Oude jaargangen van Succulenta:

(Backnumbers of Succulenta):

2001 t/m 1995 11,34 Euro per jaargang
1994 t/m 1980 9,00 Euro
1979 t/m 1950 11,34 Euro

Buitenlandse tijdschriften:

- Kakteen und andere Sukkulenten
1961 t/m 1997 voor 9 Euro per jaargang
- Cactus & Succulent Journal USA
1969 - 1975, 1977 t/m 1980
13,62 Euro per jaargang
- The National Cactus and Succulent Journal (England). 1969 t/m 1982, voor 7,36 Euro per jaargang
- Belgisch tijdschrift, 1969 t/m 2000
7,36 Euro per jaargang
- Kakteen Succulenten (voorheen DDR)
1980 voor 7,36 Euro per jaargang
- CD-Rom: Succulents in the Wild and in Cultivation, van Frans Noltee. 39,70 Euro
- CD-Rom Succulents in the Wild, deel 2, kost eveneens 39,70 Euro
- CD-Rom Cactus & Co. Echinocereus special (Italiaans/Engels): 15,50 Euro
- Informationsbrief Z.A.G. Mammillarien
1980 E 7,36; 1983 en 1984 E 3,-

Alles exclusief verzendkosten.

Vorige prijslijsten zijn hiermee vervallen; mogelijk zijn inmiddels jaargangen uitverkocht. Bij grote bestellingen zijn kortingen mogelijk. Aanvragen bij:

W. Alsemgeest, Succulenta boekenbeurs
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort
Tel.: (00 31) (0)348 - 471083
E-mail : w.a.alsemgeest@hetnet.nl

PR-COMMISSIE PROMOTIEMATERIAAL

De werkgroep PR heeft diverse artikelen om u bij evenementen etc. te helpen bij uw promotie-activiteiten:

- Tasjes met het verenigingslogo:
2,25 Euro (korting voor afdelingen)
- Stickers met het verenigingslogo:
0,45 Euro (korting voor afdelingen)
- Pakketjes met "oude" Succulenta's en aanmeldingsfolders
- Een promotiestand (alleen te gebruiken in samenwerking met het promotieteam)

Bestellingen, vragen en suggesties betreffende de promotie naar:

Kees Grimmelikhuisen,
Stationsstraat 90,
1541 LJ Koog a/d Zaan.
Tel.: 075 - 6227813
E-mail: grimmelik.c.b@consunet.nl

PLANTENCENTRALE

Het doel van deze instelling is het helpen van de beginnende cactus- en vetplantenliefhebber met een beginnerspakketje. Deze leden kunnen een pakketje toegezonden krijgen met ca. 12 soorten plantjes (1 pakje per jaar, max. 3 jaar).

Gevraagd:

Aan liefhebbers die veel zaaïen en zodoende veel planten over hebben, wordt gevraagd hier wat van ter beschikking te stellen voor de beginnerspakketjes. Plantjes graag (zonder pot of aarde) opsturen aan onderstaand adres.

Portokosten worden vergoed.

U wordt vriendelijk verzocht te vermelden of u inderdaad de portokosten vergoed wilt hebben. Zo ja, dan s.v.p. aangeven hoeveel en uw gironummer opgeven.

Deze beginnerspakketjes zijn aan te vragen door overmaking van 6,10 Euro op Postbankrekening 8440933 t.n.v. G. KOERHUIS, HAARLEM

**G. Koerhuis, Weteringstraat 34,
2023 RV Haarlem.**

NIEUWE LEDEN 1 SEPTEMBER 2002 T/M 31 OKTOBER 2002

Nederland:

110831	Stelder, Dhr. T.A.	Kapelhof 89	1507 VE	Zaandam
110832	Huegen, Dhr. A.C.	Willem Dreespark 80	2531 SG	Den Haag
110834	Greuninge-Baas, Mevr. M. van	Vuurkruidstraat 6	2965 BG	Nieuwpoort
110829	Eisen, Dhr. H.M.	Domineessteek 21	3958 JD	Amerongen
110837	Dort-de Bruin, Mevr. J. van	Tiendhoeve 46	3992 NM	Houten
110835	Peys, Mevr. J.	Van Dijkstraat 3	5025 NH	Tilburg
110836	Peys, Mevr. M.	Rembrandtstraat 10	5025 PG	Tilburg
110830	Wessels, Dhr. H.	Havikstraat 50	6971 VT	Brummen
110823	Dijk, Dhr. J. van	Sinderenseweg 21	7051 HD	Varsseveld
110826	Gerritsen, Dhr. W.T.	Hofstraat 29	7071 KA	Uift
110825	Tolie, Dhr. D.J. van	Anemoonstraat 8	7701 EG	Dedemsvaart
110824	Vlutters, Dhr. G.B.M.	Rode Torenplein 7	8011 MH	Zwolle
110828	Nitraw, Dhr. J	Kanaaldijk 70	8191 NC	Wapenveld
110833	Warmerdam, Mevr. R.	Dorpsweg 18	9922 PH	Westeremden

Italië:

110827 Guiggi, Libero Viale Lombardia 59 I-21053 Castellanza (VA)

Bericht van overlijden ontvangen van:

Dhr. Klaus-Dieter Hättich te Lippstadt (D)
Mevr. M. Vostermans te Venlo
Dhr. J.W.C. Schalkwijk te Den Haag
Dhr. A.C.W. Baars te Vaassen
Dhr. W. Radius te Deventer

Elders op deze pagina vindt u een advertentie van Gerrit Melissen. Indien hij geen ruimte heeft, bel dan:

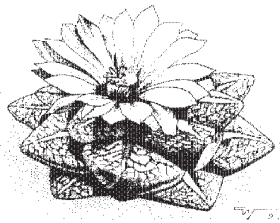
Cono's Paradise

Dorfstr. 10, D-56729 Netteköfe, Duitsland
Tel + fax : 0049 2655 3614

TE KOOP GEVRAAGD:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten. Aanbiedingen aan:
W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel: 0348 - 471083

CACTUSSEN EN VETPLANTENZADEN Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUGH & VICKY ROWLAND
200 SPRING ROAD, KEMPSTON
BEDFORD, ENGLAND, MK42, 8ND

Postfach 1107 · D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 07151/41891 · Fax 07151/46728

- Meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten zeldzame planten en zaden
- Verzending over de gehele wereld
- Bezoekers en groepen zijn van harte welkom
- Onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

ANNY EN BERT VAN DER MEER
CACTUS OASE
EEN UNIEK STUKJE WOESTIJN IN HET ACHTERHOEKSE RUURLO

Welkom in de Cactus Oase

Voor informatie over entreprijzen, groepsarrangementen, kinderpartijtjes enz. graag contact opnemen met Anny Cactus

OPENINGSTIJDEN CACTUS OASE:
maandag t/m vrijdag van 09.00 tot 17.00 uur
zaterdag en zondag van 10.00 tot 17.00 uur
In het weekend graag vooraf telefonisch aanmelden

Jongermanssteeg 6 - Ruurlo - Tel. 0573 - 45 18 17
www.welcome.to/abcactus email: abcactus@worldonline.nl

British Cactus & Succulent Society

Het bad van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat artikelen van allerlei aard, beschrijvingen van planten en hun omgeving, aanwijzingen voor de cultuur, zaadlijsten, verenigingsnieuws en advertenties van kwekers uit de hele wereld.

Enmaal per jaar wordt Bradleya gepubliceerd voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Het complete lidmaatschap inclusief Bradleya is 34 pond in de EEG en 18 pond exclusief Bradleya. Betalingen per cheque of creditcard.

Verdere informatie bij:

Hon. Membership Secretary

Mr. D. V. Slade, 15 Brenwood Crescent,
Hull road, York YO1 5HU, England

Tel. 00 44 (0) 1904 410512

E-mail: dstade@bcss.freesevice.co.uk

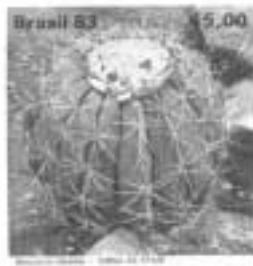
TE KOOP GEVRAAGD

Bent u genoodzaakt, om welke reden dan ook, uw cactusverzameling van de hand te doen neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Tel: 0346-213366

ZAADLIJST 2002 - 2003

WIJZE VAN BESTELLEN

Bestel bij voorkeur via één van de bijgevoegde bestellijsten. Bestellen is ook mogelijk per e-mail naar j.a.schraets@hccnet. Bestel de soorten door bij de juiste prijsklasse de soorten te vermelden die U wenst te ontvangen. Geef van deze soorten de geslachtsaanduiding en het nummer van de soort op de volgende wijze: MAL 2, 14, 115; SUL 1 t/m 5, 12; AN 1, 3, 8 enz.

In de derde kolom zijn de bijzonderheden vermeld van de soorten wat betreft prijs en hoeveelheden waarin de soort verkrijgbaar is. De cijfers in deze kolom hebben de betekenis die onder aan deze pagina is weergegeven.

Het aantal zaden per portie is bij iedere soort aangegeven.

Het is ook mogelijk 10 soorten van één geslacht of groep van geslachten te bestellen en de keuze van de soorten aan ons over te laten. In dat geval kosten deze 10 porties (verschillend en op naam) €3,-. Deze pakketjes kunt U bestellen door in de daarvoor bestemde ruimte aan de achterzijde van het bestelformulier de gewenste pakketjes te omcirkelen. **Let op: deze pakketjes zijn alleen verkrijgbaar van de aangegeven geslachten en de keuze van de soorten wordt door ons gedaan!**

Indien U voor uitverkochte soorten vervangers wenst te ontvangen kunt U dat aangeven op de daarvoor bestemde plaatsen.

Leden van Succulenta

Wacht met betaling van de zaden op de rekening. Deze ontvangt U tegelijk met de zaden. Vermeld wel Uw adm. Nr. (lidnr.) dat vermeld staat op het adresstrookje van het tijdschrift Succulenta. Uw voordeel is dat U alleen bestelde soorten ontvangt.

Bestellers die geen lid van Succulenta zijn

Op het bestelformulier kunt U aangeven of U direct bij bestellen betaalt en op welke wijze. Geef wel voldoende vervangers op. Desgewenst zenden we U eerst een rekening. De extra kosten daarvoor bedragen wel €2,-. U ontvangt dan alleen bestelde soorten. De zaden worden U toegezonden na ontvangst van het verschuldigde bedrag.

Minimumbestelling

Voor elke bestelling geldt een minimum bedrag van €5,- per bestelling exclusief de portokosten van €1,20.

Bij een bedrag van de rekening boven €17,- exclusief verzendkosten nemen wij de verzendkosten voor onze rekening!

Wijze van betaling

In Nederland kan men betalen door storting op Postrek. Nr. 14465 t.n.v. Beheerder Clichéfonds, Arcen, of op bankrek. Nr. 1738.48.877 t.n.v. Beheerder Clichéfonds, Arcen.

In België kan men betalen door storting op Rek. Nr. 000.1141809-22 van de Belgische Postgiro t.n.v. Succulenta, Cuyk onder vermelding van "**Zaadbestelling**". Vergeet deze toevoeging niet, omdat anders de penningmeester de reden van de betaling niet kent.

In Duitsland is betaling mogelijk door storting op Rek Nr. 15.65.907/019 bij de ABN/AMRO te Aachen, BLZ 390.10200. Vermeld "**Zaadbestelling**".

Bij andere manieren van betalen uit het buitenland dient U rekening te houden met eventuele bankkosten. De hoogte hiervan is mij niet bekend. U gelieve zich daarvan zelf te vergewissen.

Zaadlijst

In de derde kolom van de lijst zijn gegevens vermeld omtrent de prijs van de zaden, waarbij de gebruikte cijfers de hieronder vermelde betekenis hebben.

1 = Prijs per portie € 0,35.

2 = Prijs per portie € 0,55.

3 = Prijs per portie € 1,40.

4 = Prijs per portie € 0,35; prijs per 5 porties € 1,40.

5 = Prijs per portie € 0,55; prijs per 5 porties € 2,20.

6 = Prijs per portie € 1,40; prijs per 5 porties € 5,60.

7 = Prijs per portie € 0,35; per 5 porties € 1,40; per 1000 zaden € 5,60.

Zpp = zaden per portie

De porties bevatten minimaal het aantal zaden dat bij de soort is aangegeven.

Vergeet niet bij Uw bestelling ook geslachtsaanduiding en nummer te vermelden!

ZAADAANBIEDING CLICHÉFONDS 2002

Zoals gebruikelijk bevat het decembern timer van Succulenta de Zaadaanbieding van het Clichéfonds.

Hoewel de lijst in de laatste jaren wel eens langer geweest is, hopen we dat U er toch een aantal soorten in vindt, die U zoekt.

In het laatste jaar is het aantal bestellingen gedaald met ongeveer 20 procent. Dat is een dramatische teruggang, hoewel die teruggang enigszins wordt verzacht door het grotere bedrag per bestelling. De reden voor de teruggang in het aantal bestellingen is ons nauwelijks bekend. Hoewel het aantal georganiseerde liefhebbers enigszins daalt kan dat toch niet het grote verschil verklaren. Mogelijk is een verklaring te vinden in de veroudering van het ledenbestand van Succulenta. Oudere liefhebbers hebben hun kasje vol en wanneer ze zaaien is er in hun ogen geen plaats meer voor de nieuwe planten.

Basis voor de naamgeving van de cactussen in de lijst is het Kakteenlexikon van Backeberg. Soorten die in dit werk niet zijn vermeld, worden in het algemeen aangeduid met de naam die de leverancier eraan gaf. Waar geslachten zijn samengevoegd is dit zoveel mogelijk vermeld. Voor de andere succulenten wordt op dezelfde wijze het Sukkulentenlexikon van Jacobsen als basis gebruikt.

Bij een aantal soorten zijn veldnummers vermeld. Dit betekent in het algemeen, dat de zaden afkomstig zijn van planten die voldoen aan dit veldnummer. De volgende afkortingen zijn gebruikt:

AB = A. Buining; B = Frau Muhr; C = Desmond Cole; FR = Friedrich Ritter; GS = Gruber & Schatzl; HS = Heinz Swoboda; H = Leopoldo Horst; HK = Horst Kuenzler; L = Alfred Lau; P = Brigitte & Jörg Piltz; Rep = W. Reppenhagen; Rog = H. Rogozinski; RWB = Rüdi Braneker; SB = Steven Brack; WR = Walter Rausch.

Bij de soorten zijn in de tweede kolom de namen van de leveranciers vermeld. Het symbool L wijst op zaden afkomstig van liefhebbers of van incidentele leveranciers. Hun namen kunnen eventueel worden opgevraagd.

De volgende symbolen zijn in de tweede kolom van de lijst gebruikt:

E = G. Eerkens, Commewijne, Suriname

H = Gebr. De Herdt, Rijkvorsel, België

I = ImZaadEx, Honselersdijk

M = Mesa Garden (Steven Brack), Belen, U.S.A.

P = Brigitte & Jörg Piltz, Düren-Birgel, Duitsland

L = Zaad afkomstig van liefhebbers of incidentele leveranciers.

De lijst is verdeeld in de groepen Cactussen, Andere Succulenten (inclusief enkele tuin- en rotsplantsoorten) en Gemengde Zaden. Binnen deze groepen zijn de geslachten alfabetisch gerangschikt. Binnen de geslachten zijn de soorten in volgorde van binnenkomst geplaatst.

De geslachten hebben een éénduidige lettercombinatie die in de lijst vóór het geslacht is vermeld.

Vele soorten, waaronder ook vele zeldzame, zijn afkomstig van liefhebbers. Deze zaden en de zaden afkomstig van G. Eerkens worden ons zonder kosten toegezonden. Deze soorten vormen de basis van de lijst en in feite maken deze liefhebbers het mogelijk winst voor de vereniging te boeken. Van enkele liefhebbers zijn tientallen soorten in de lijst opgenomen. Hartelijk dank aan allen die op deze wijze de vereniging en de hobby steunen!

De zaden waren afkomstig van: W. Alsemgeest, Montfoort; Freddy Bogaert, Gistel (B); M.v.d. Broek, Made; W. van Brussel, Someren; H. Corpeleijn, Zutphen; A.J. Enderink, Borculo; J. Essers, Brunssum; Th. Gommans, Venray; D. de Jonge, Joure; J. Mellema, Nes, Ameland; Th. Nabben, Sevenum; T. Pullen, Nieuwleusen; G. Roest, Reusel; B. Spee, Borssele; F. Warmenhoven, Zutphen; Dhr. Wissels, Brummen; C. Wonnink, Zutphen; K. Zondervan, Aduard.

De zaden worden geteld door dhr. P. Hermans, Beesel en Mw. A. Coopmans, Grubbenvorst.

De omslag van de lijst werd ontworpen door Mw. Schraets.

Tenslotte wensen we U veel plezier met het uitzoeken van de zaadlijst en later bij het zaaien. Zoals steeds zijn berichten over de zaairesultaten zeer welkom. Ze zullen zorgvuldig worden bestudeerd.

Namens het Clichéfonds
J.A. Schraets

ZADEN VAN CACTUSSEN

ACA

ACANTHOCALYCIUM

Gemakkelijk groeiende en bloeiende bolcactussen uit het noorden van Argentinië. Grote en bijzonder mooie bloemen. Geschikt voor beginners en niet kougevoelig.

- 1 H catamarcense 20zpp (plant donker grijsgroen; zwarte doorns; bloem bleekgeel)
- 2 H chionanthum 20zpp (grijsgroen; geen midden-doorns; bloemen wit)
- 3 H glaucum 20zpp (loodgrijze plant; zwarte doorns; bloem geel)
- 4 H glaucum rubriflorum 20zpp (plant kalkwit; bloemen roodachtig)
- 5 H klimpelianum 20zpp (geelachtige doorns; bloemen wit)
- 6 H peitscherianum 20zpp (bloem lilakleurig; doorns bleekbruin)
- 7 H thionanthum 20zpp (korte krachtige doorns; bloem geel)
- 8 H variiflorum 20zpp (lange doorns; bloemen geel tot oranje-rood)
- 9 H violaceum 20zpp (lange omhoog gebogen doorns; grote lila bloemen)
- 10 P aurantiacum 20zpp (van Mina Capillitas; plant grijsgroen; bloem oranje)
- 11 P chionanthum P67 20zpp (grijze plant; nieuwe doorns bruinzwart)
- 12 P ferrarii 20zpp (donkergroen; rode bloemen)
- 13 P glaucum P394 20zpp (zuidelijk van Hualfin; zwaar bedoemd)
- 14 P griseum P144 20zpp (plant grijsgroen; bloemen geel)
- 15 P klimpelianum P120 20zpp (uit het grensgebied Cordoba/Santiago del E.)
- 16 P munitum DH10 20zpp (van Cerro Zorrito; plant blauwgroen; bloem roodoranje)
- 17 P peitscherianum P208 20zpp (bloem seringkleurig tot wit)
- 18 P spec. B191 20zpp (plant donkergroen; doorns bruin; bloemen geel)
- 19 P thionanthum 20zpp (zuidelijk van Cafayate; gele bloemen)
- 20 P thionanthum brevispinum P42 20zpp (van de Rio Sta. Maria, diepgele bloemen)
- 21 P thionanthum copiapoidea P54 20zpp (plant lijkt op 'n Copiapo)
- 22 P violaceum P110A 20zpp (van Salsacate)

ANC

ANCISTROCACTUS

Niet zeer groot wordende bolcactussen met stevige haakdoorns en een penwortel. Niet kougevoelig. Bloei in het

vroege voorjaar.

- 1 M scheeri 20zpp (zachte, dikke, witte wortels; groenbruine bloemen)

APO APOROCACTUS

Kruipende of hangende epifyten, met zygomorfe bloemen. De planten groeien wortelecht goed. Ze zijn wel gevoelig voor spint.

- 1 L flagelliformis 20zpp (de bekende slangencactus; groeit hangend)

ARI

ARIOCARPUS

Bizar gevormde planten uit Mexico. De soorten blijven vrij klein en groeien langzaam. Vaak worden deze soorten geënt. Niet kougevoelig, maar door de langzame groei en grote penwortel niet al te gemakkelijk.

- 1 H confusus 10zpp (van Aramberri/N.L.; meest purperen bloemen)
- 2 H furfuraceus 10zpp (wollige schedel; grote witte bloemen)
- 3 H retusus 10zpp (scherpe driekantige tepels; grote bleekroze bloemen)
- 4 H trigonus 10zpp (lange driekantige tepels; grote gele bloemen in de herfst)

ARR

ARROJADOA

Slanke, klein blijvende zuilen uit noordelijk Brazilië met fraaie wasachtige bloemen. De planten zijn kougevoelig en daarom misschien beter te enten.

- 1 N albiflora 20zpp (ondanks de naam oranje-rode bloemen)
- 2 N rhodantha 20zpp (wordt vrij lang; bloemen blauwachtig rood)
- 3 H aureispina 20zpp (goudgele bedoorning; bloemen donkerroze)

AST

ASTROPHYTUM

Zeer geliefde Mexicaanse bolcactussen. De planten zijn wat vochtgevoelig en daardoor behoren ze niet tot de gemakkelijkste soorten. Rijke bloeiers in zomer en herfst. Niet kougevoelig.

- 1 H "ASCO" 10zpp (A. asterias X coahuilense; fraai

- bevlakte vormen)
- 2 H asterias 20zpp (platrond; doornloos; geelachtige bloemen)
- 3 H asterias cv "Super Kabuto" 10zpp (streepvormig bevlakt met grote wolachtige vlokken; zeer mooi)
- 4 H asterias X capricorne 20zpp (fraaie vormen; grote bloemen)
- 5 H asterias X capricorne 20zpp (zaden van zuiver groene planten; grote areolen)
- 6 H capricorne cv "Crassispinoides" 10zpp (zachte bedooring; zuiver gele bloemen)
- 7 H capricorne major 20zpp (dicht bevlakt; lang naar boven gedraaide doorns)
- 8 H capricorne minor 20zpp (zachte, lange, dichte bedooring)
- 9 H capricorne niveum 20zpp (dicht sneeuwwit bevlakt; lange priemende doorns)
- 10 H capricorne niveum nudum 20zpp (vorm zonder vlokken, zuiver groen)
- 11 H coahuilense 20zpp (dicht wit bevlakt; gele bloem met rode keel)
- 12 H myriostigma 20zpp (de bisschopsmuts)
- 13 H myriostigma cv "Onzuka" 10zpp (V-vormige areolen; fraai bevlakt)
- 14 H myriostigma fa. 3-ribbig 10zpp (zaad van 3-ribbige planten)
- 15 H myriostigma nudum 20zpp (zonder vlokken; grote, zuiver gele bloemen)
- 16 H myriostigma quadricostatum 20zpp (vorm met aanvankelijk steeds 4 ribben)
- 17 H myriostigma tulense 20zpp (dicht wit bevlakt; ribben zeer scherp)
- 18 H ornatum glabrescens 20zpp (later slechts spaarzaam bevlakt)
- 19 H ornatum mirbelii 20zpp (lange goudgele doorns, zeer mooi)
- 20 H ornatum niveum 20zpp (dicht, sneeuwwit bevlakt)
- 21 H ornatum virens 20zpp (plant geheel groen; fraaie goudgele bedooring)
- 22 H senile 20zpp (zonder vlokken, lange zachte donkere bedooring)
- 23 H senile aureum 20zpp (plant groen; zeer lange zachte goudgele doorns)
- 24 H senile fa. 20zpp (plant ook later steeds spaarzaam bevlakt)
- 25 H senile fa. 20zpp (bloemen meer roze-karmijnkleurig)
- 26 L asterias 20zpp (platrond, doornloos; 8 ribben)
- 27 L myriostigma 20zpp (de bisschopsmuts)
- 28 L niveum crassispinum 20zpp

AZU

AZUREOCEREUS

Prachtig blauw berijpte, forse zuilen uit Peru. Zaailingen

zijn zeer aantrekkelijk. Ook geschikt voor de beginnende liefhebber.

- 1 N hertlingianus 20zpp (als zaailing al met een mooie blauwe epidermis)

BLO

BLOSSFELDIA

De kleinste blijvende bolcactussen. Bloei is al mogelijk bij minder dan 1 cm doorsnede. De kweek uit zaad is moeilijk en enten is aan te bevelen. Niet kougevoelig.

- 1 P atroviridis n.n. 20zpp
- 2 P campaniflora 20zpp (plant donkergroen; witviltige areolen)
- 3 L fechseri 20zpp (zeer kleine soort)
- 4 P fechseri P244 20zpp (van Sa. Ambato)
- 5 L liliputana 20zpp (rijk spruitend)

BUI

BUINGIA

Kort zuilvormige, Braziliaanse planten die een cephalium vormen. De planten zijn kougevoelig, maar zeer aantrekkelijk door hun fraaie bedooring.

- 1 N aurea 20zpp (bedooring goudgeel; vormt al klein cephalium)
- 2 N brevicylindrica 20zpp (vormt later een wit cephalium)
- 3 N brevicylindrica longispina 20zpp (heeft een langere bedooring)
- 4 N purpurea 20zpp (doorns bruinrood; vrijwel wit cephalium)

CAR

CARNEGIEA

Monotypisch geslacht van Noord Amerikaanse zuilen. Jonge planten groeien traag. In vele western films vormen deze planten een typisch decor.

- 1 N gigantea 20zpp (de "saguaro"; groeit als zaailing langzaam)

CAS

CASTELLANOSIA

Grote struiken uit Bolivia en Zuid-Peru. In plaats van normale bedooring heeft de bloeibare zone een borstelige bedooring. De vrucht zou giftig zijn.

- 1 N caineana 20zpp (grijsgroene zuilen)

CEL

CEPHALOCLEISTOCACTUS

Zeer veel op Cleistocactus lijkende planten. In tegenstelling daarmee vormen ze echter in de bloeibare zone langere

borstels. De soorten komen voor in Boliviaë

1 N schattatianus 20zpp (slanke kleine zuil; bloem geelrood)

CER

CEREUS

Zuilcactussen met grote nachtelijke witte bloemen. Vroeger was het een verzamelgeslacht van vele zuilen. De meeste soorten zijn eenvoudig te kweken. Sommige soorten zijn wat kougevoelig.

1 N forbesii 20zpp (zwarte, priemende, zwarte bedooring)

CLE

CLEISTOCACTUS

Slanke zuilen, soms kruipend en soms rechtop groeiend. Rijk bloeiend met weinig openende buisvormige bloemen. De kweek is eenvoudig en de planten zijn niet kougevoelig.

- 1 H Hybride X Espostoa 20zpp (rijk karmijnkleurige bloeiend; wollige areolen)
- 2 H strausii 20zpp (dichte witte haarachtige bedooring; wijnrode bloemen)
- 3 P jujuyensis 20zpp (dichte naaldachtige bedooring)

COA

COCHEMIEA

Korte zuiltjes met felrode zygomorfe bloemen, die verwant zijn met Mamillaria. De planten zijn niet kougevoelig en in verzamelingen niet zeer algemeen.

- 1 H halei 20zpp (rechte doorns; zygomorfe rode bloemen)
- 2 H maritima 20zpp (plant blauwgroen; rijk spruitend; doorns roodbruin)
- 3 H pondii 20zpp (blijft klein; bloemen scharlakenkleurig)
- 4 H poselgeri 20zpp (lang haakdoorns; lange rode zygomorfe bloemen)
- 5 H setispina 20zpp (witte haakdoorns; vuurrode bloemen)

COC

COCHISEIA

Monotypisch geslacht van kleine bolcactussen met penwortel uit de Verenigde Staten. Tegenwoordig wordt de enige soort ook wel bij Escobaria ingedeeld.

1 H robbinsorum 10zpp (dwergsoort met penwortel; bloemen roze)

COE

COLEOCEPHALOCEREUS

Braziliaans geslacht van aan Buiningia verwante zuilcactussen. De planten worden groter dan Buiningia. De soorten zijn warmteminnend.

- 1 N fluminensis 20zpp (stevige middelgrote zuil met witte areolen)
- 2 N goebelianus 20zpp (wordt forser dan vorige soort)

COP

COPIAPOA

Geel bloeiende, Chileense bolcactussen, die meestal langzaam groeien. Sommige soorten zijn vochtgevoelig door hun penwortel. De epidermis is vaak bijzonder aantrekkelijk van kleur en structuur. De soorten zijn niet kougevoelig.

- 1 H barquitenis 20zpp (dwergsoort; witwollige schedel)
- 2 H calderana 20zpp (grijsgroene plant; viltige areolen; donkere doorns)
- 3 H cinerascens 20zpp (grijsberijpte plant met vrij kleine koppen)
- 4 H esmeraldana 20zpp (wollige schedel; grote gele bloemen; relatief zeldzaam)
- 5 H fiedleriana 20zpp (grijsgroen; spruitend; priemende donkere doorns)
- 6 H haseltoniana 20zpp (grijsgroene plant met stevige bedooring)
- 7 H humilis 20zpp (dwergsoort met penwortel; rijk bloeiend)
- 8 H marginata 20zpp (groeit later enigszins zuilvormig, grote areolen)
- 9 H mollicula 20zpp (kleine grijsgroene plant; witwollige schedel)
- 10 H montana 20zpp (bloeit al jong met grote gele bloemen)
- 11 H paposoensis 20zpp (enorme penwortel; zeldzaam)
- 12 H pseudocoquimbana 20zpp (vormt groepen; stevig bedoord)
- 13 H tenuissima 20zpp (dwergsoort; donkere plant; nietige bedooring)
- 14 H atacamensis f. KK655 10zpp (van Mejillones; kortere doorns dan typeplant)
- 15 H cuprea 10zpp (plant koperbruin; zwarte doorns)
- 16 H grandiflora 10zpp (priemende bruine doorns; grote gele bloemen)
- 17 H hypogaea 10zpp (dwergsoort; bruingroene, rimpelige epidermis)
- 18 H rarissima WM227 10zpp (van Paposó, kleine planten; korte donkere doorns; zeldzaam)
- 19 H spec. 10zpp (plant frisgroen; lange geelbruine doorns; wollige schedel)

- 20 L mollicula 20zpp (kleine grijsgroene plant; wit-wollige schedel)
 21 L tenuissima 20zpp (dwergsoort met donker-groene epidermis; nietige bedooring)

COR CORRYOACTUS

Aan *Erdisia* verwant geslacht van middelgroot wordende zuilcactussen uit Peru, Bolivië en Chili. De soorten zijn niet kougevoelig.

- 1 M tarijensis 20zpp (blijft vrij klein; roodoranje bloemen)

COY CORYPHANTHA

Noordamerikaanse, niet kougevoelige bolcactussen. De bloemen verschijnen willig uit een groef boven het areool. Sterke planten die vaak vorst verdragen. Sommige *Escobaria*'s en *Lepidocoryphantha* zijn hier vermeld.

- 1 H calipensis 20zpp (wollige schedel; grote gele bloemen)
 2 H cornifera 20zpp (zwarte omhoog gebogen zwarte middendoorn)
 3 H delaetiana v. L1230 20zpp (van Ceballos/Dur.; bloeit al jong)
 4 H hesteri 20zpp (dwergsoort; bloeit langdurig met dieppurperen bloemen)
 5 H maiz-tablasensis 20zpp (blauwgroen; geelwitte bloemen)
 6 H pallida 20zpp (blauwgroen; meestal 3 zwarte middendoorns)
 7 H pseudonickelsae 20zpp (heeft een bundel lange dooreen geweven doorns in de top)
 8 P lauii 20zpp (blijft klein; gele bloemen)
 9 L spec. La Peña 4 20zpp (zaden van Mexico)
 10 L spec. La Peña 7 20zpp (zaden van Mexico)
 11 L sulcata zpp (niet spruitende bolvorm; gele bloemen met rode keel)

DEO DENMOZA

Argentijns geslacht waarvan de soorten later kort zuilvormig worden. Tussen de stevige doorns ontstaan later haarachtige doorns. Niet kougevoelig.

- 1 N erythrocephala 20zpp (zwarte roodachtige bedooring)
 2 H rhodacantha 20zpp (blijft kleiner dan de vorige soort)
 3 P rhodacantha 20zpp (donkerbruine doorns)

ECA ECHINOCACTUS

Groot wordende bolcactussen met krachtige bedooring. Bloei is in cultuur zeldzaam. De bekendste soorten zijn gemakkelijk te kweken. Niet kougevoelig. Vroeger was dit een verzamelgeslacht van zeer vele bolcactussen.

- 1 N grusonii 20zpp (de bekende schoonmoederstoel)

ECC ECHINOCEREUS

Kort zuilvormige planten uit Mexico en de U.S.A. De planten zijn veelal weekvlezig en een aantal soorten verdraagt vorst. Meest eenvoudig te kweken. De bloemen blijven lang open en zijn bijzonder mooi.

- 1 H amoenus 20zpp (bolvorm; korte bleke bedooring; purperrode bloemen)
 2 H baileyi caespiticus 20zpp (blijft klein; spruitend; wit bedoord)
 3 H bristolii 20zpp (van Soyopa/Son.; heldere doorns met donkere punt)
 4 H davisii 20zpp (zeer klein; purperen doorns; bloem geelgroen)
 5 H fobeanus 20zpp (grote roze bloemen met witte keel)
 6 H gentryi 20zpp (weekvlezig; vrijwel doornloos; lange roze bloemen)
 7 H hempelii 20zpp (weinig zijdoorns; grote purper-violetten bloemen)
 8 H huitcholensis L1082 20zpp (lange, iets zygomorfe steenrode bloemen)
 9 H kuenzleri 10zpp (meest witachtige doorns; enorme purperen bloemen)
 10 H lindsayi 10zpp (plant kogelvormig; lange gebogen zwarte doorns)
 11 H melanocentrus 20zpp (donkere doorns; grote dieproze bloemen)
 12 H metonii 10zpp (kleine soort; fijnbedoord; roze bloemen; zeldzaam)
 13 H palmeri 20zpp (stam met weinig ribben; zwarte aanliggende bedooring)
 14 H papillosus angusticeps 20zpp (grote gele bloemen met een rood centrum)
 15 H parkeri gonzalezii 20zpp (vormt kleine groepjes)
 16 H polyacanthus f. Mesa de Muracon/Son. 20zpp (scharlakenkleurige bloemen)
 17 H primolanatus 20zpp (vormt in de schedel lange bruine borstels)
 18 H pulchellus sharpii 10zpp (bloemen wit)
 19 H reichenbachii 20zpp (variabele doornkleur, vaak vosbruin)
 20 H reichenbachii fa. L1061 20zpp (van Las Crucitas/Tam.; dicht witbedoord)

- 21 H russanthus f. fiehnii L1076 20zpp (van Santa Clara Canyon/Chih.; kortbedoordnd)
- 22 H scheeri obscuriensis L091 20zpp (fraaie oranje-keurige bloemen)
- 23 H schwarzii 20zpp (lange zwarte middendoorns; roze bloemen met witte stampers)
- 24 H stoloniferus L073 20zpp (van Guirocoba/Son.; spruit sterk; bloemen geel)
- 25 H tayopensis v. L779 20zpp (van Yecora/Son.; zeer grote gele bloemen)
- 26 H triglochidiatus gurneyi 20zpp (bloemen blijven erg lang geopend)
- 27 H viridiflorus 20zpp (dwergsoort)
- 28 H viridiflorus montanus 20zpp (dwergsoort die groepen vormt; bloem purperrood)
- 29 H websterianus 20zpp (dicht, heldergeel bedoordnd; grote lavendelroze bloemen)
- 30 H weinbergii 20zpp (dwergsoort; purperrode bloemen)
- 31 P chloranthus rhyolitensis HK1013 20zpp (van Sierra Co. NM.)
- 32 L coccineus 20zpp (blijft klein; bloem scharlakenrood)
- 33 P coccineus RU95 20zpp (van Yarnell, Az.)
- 34 P ctenoides SB1536 20zpp (van Melchior Mizquez, zeer grote oranjegele bloemen)
- 35 P ferreirianus 20zpp (purperroze bloem met donkere keel)
- 36 P grandis 20zpp (van Isla San Esteban; bloemen wit)
- 37 P huitcholensis 20zpp (vormt groepen; bloem zygomorf, oranje tot rood)
- 38 P leonensis P314 20zpp (uit de omgeving van Saltillo/Coa.; grote roze bloemen)
- 39 P matthesianus 20zpp (lange rode bloemen)
- 4 L morricalli 20zpp (slanke, kruipende zuiltjes)
- 41 L ochoterenae 20zpp (kanariegele bloemen)
- 42 P ochoterenae L624 20zpp (vormt groepen; bloem citroengeel)
- 43 P oklahomensis 20zpp (grote purperen bloemen)
- 44 P pectinatus P306 20zpp (van de Rio Nazas/Dur.; grote bloem)
- 45 P pentalophus 20zpp (vormt groepen; bloem tot 12 cm doorsnee)
- 46 L pentalophus 20zpp (vormt groepen; bloem tot 12 cm doorsnee)
- 47 L reichenbachii 20zpp (korte, stevige zuilen; purperen bloemen)
- 48 L reichenbachii castaneus 20zpp (stam slanker dan de typeplant)
- 49 P rigidissimus 20zpp (regenboogcactus)
- 50 P ritteri 20zpp (vorm van E. pentalophus)
- 51 P russanthus milleri HK370 20zpp ()
- 52 P russanthus weedinii 20zpp (van Jeff Davis Co.; bloemen groen tot bruin)
- 53 P scheeri 20zpp (van Aguas Calientes; lange roze bloemen)
- 54 L scheeri gentryi 20zpp (rozerode bloemen)
- 55 L scheeri gentryi cucumis 20zpp (roze, 's nachts geopende bloemen)
- 56 P spinigemmatum L1246 20zpp (bloembuis zwaar bedoordnd)
- 57 P stramineus 20zpp (vormt zoden; enorme bloemen)
- 58 L subinermis 20zpp (vrijwel onbedoordnd; grote gele bloemen)
- 59 P tayopensis L608 20zpp (gele geurende bloemen)
- 60 L triglochidiatus SB300 20zpp (scharlakenrode bloemen met lichtere keel)
- 61 P triglochidiatus SB301 20zpp (winterhard)
- 62 P viereckii huastecensis 20zpp (zeer lange goudgele middendoorns; bloem purper)
- 63 P viereckii moricallii 20zpp (glanzend groene planten)
- 64 P viridiflorus minor SB170 20zpp (van Santa Fe Co. NM.)

ECF ECHINOFOSULOCACTUS

Veelribbige Mexicaanse bolcactussen met gegolfde ribben. Vroege en rijke bloeiers. De kweek is eenvoudig en de planten zijn niet kougevoelig. Ook wel Stenocactus genoemd.

- 1 H anfractuusus 20zpp (kleine kogelvorm; ca. 30 ribben)
- 2 H densispinus 20zpp
- 3 H dichroacanthus 20zpp (de zware platte bovenste doorns zijn eerst rood)
- 4 H hastatus 20zpp (lange ronde middendoorn)
- 5 H lloydii 20zpp (veelribbig; lange platte doorns)
- 6 H multicostatus 20zpp (veelribbig; friscgroene plant)
- 7 H obvallatus 20zpp (stevige roodachtige doorns; purperrode bloemen)
- 8 H ochoterenaus 20zpp (zeer lange gele middendoorns)
- 9 H spec. L1092 20zpp (van Valparaiso/Zac.)
- 10 H spec. L1377 20zpp (lange, afgeplatte, naar onder gebogen bovenste doorns)
- 11 H spec. 20zpp (van de Lago Moreno/Jal.; zeer lange afgeplatte doorns)
- 12 H spec. 20zpp (van San Felipe)
- 13 H tricuspidatus 20zpp (kortbedoordnd; gele bloemen)
- 14 H violaciflorus 20zpp (bloem wit met violette middenstreep)

ECM**ECHINOMASTUS**

Klein blijvende, zwaar bedoornde bolcactussen. Het geslacht telt vrij weinig soorten. De planten zijn niet kougvoelig en worden meestal geënt.

- 1 M *dasyacanthus* SB505 15zpp (van Dona Ana Co. NM.; wollige areolen)
- 2 L *macdowellii* 15zpp (ook wel ingedeeld bij *Thelocactus*)

ECN**ECHINOPSIS**

Veel gekweekte en gemakkelijk te verzorgen planten met fraaie grote bloemen. Ook soorten van *Pseudolobivia* en *Lobivia* kunnen hier zijn opgenomen. Niet kougvoelig. Zeer onderschat geslacht.

- 1 N *cordobensis* 20zpp (forse planten; enorme witte bloemen)
- 2 N *minuana* 20zpp (witbloeiend)
- 3 N *turbinata* 20zpp (sterk geurende, witte bloemen)
- 4 P *ancistrophora* P231A 20zpp (Abra Sta. Laura)
- 5 L *aurea* 20zpp (grote gele bloemen)
- 6 L *CV 'Oranje Glorie'* 20zpp (fraaie bloeier; geschikt als entstam)
- 7 L *Hybride* 20zpp (zeer geschikt als entstam)
- 8 P *kermesina* 20zpp (lange rode bloemen)
- 9 P *kratochviliana* 20zpp (witte bloemen; zwart behaard)
- 10 P *mammillosa* 20zpp (plant glanzend groen; korte dunne doorns)
- 11 P *melanopotamica* P98 20zpp (zwarte doorns in de nieuwgroei hoornkleurig)
- 12 L *obrepanda purpureus* 20zpp (zeer grote purperen bloemen)
- 13 P *polyancistra* P68A 20zpp (platrond; witbloeiend)

ENC**ENCEPHALOCARPUS**

Kleine bolcactus met penwortel. De plant groeit zeer langzaam en is nogal vochtgevoelig. De enige soort is niet kougvoelig.

- 1 H *strobiliformis* 10zpp (dieproze bloemen)

EPT**EPITHELANTHA**

Klein blijvende, veelal wit bedoornde bolletjes met zeer kleine maar leuke bloemen. De zaadbessen vormen daarna een sieraad op de plant. Moeilijk op eigen wortel, maar niet kougvoelig.

- 1 N *micromeris* 20zpp (miniplanten; dichte aanlig-

gende witte bedoorning)

- 2 P *neomexicana* 15zpp (van New Mexico, USA)

ERE**ERIOCEREUS**

Slanke zuilen die gemakkelijk bloeien met grote nachtelijke, witte bloemen. Vaak gebruikt als entstam. Kweek gemakkelijk. Niet erg kougvoelig, maar minder sterk als *Trichocereus*.

- 1 P *jusbertii* 20zpp (uitstekende entstam!)

ESC**ESCOBARIA**

Prachtige, klein blijvende bolcactussen die rijkelijk bloeien en niet kougvoelig zijn. Sommige soorten kunnen voorkomen onder *Coryphantha*. Ideale planten voor liefhebbers met weinig ruimte.

- 1 M *vivipara buoflamma* 15zpp (van Bagdad, Az.)
- 2 H *chihuahuensis* 20zpp (dicht bruinachtig bedoornd; roze bloemen)
- 3 H *varicolor* 20zpp (soort uit Texas; doorns en bloemen variabel in kleur)
- 4 H *zilziana* 20zpp (bloemen groenbruin)
- 5 P *laredoi* 20zpp (dicht wit bedoornd; bloemen rood)

ESP**ESPOSTOA**

Prachtige wollige zuilen uit Peru. De planten zijn niet moeilijk te kweken en ze zijn niet kougvoelig. De groei is vrij traag en daardoor kunnen ze ook in kleine kasjes lang een sieraad vormen.

- 1 H *lanata sericata* 20zpp (draagt lange witte haren; korte doorns)
- 2 H *ritteri* 20zpp (bedoorning donker purperrood)

FER**FEROCACTUS**

Groot wordende, schitterend bedoornde bolcactussen. Bloei meestal pas op oudere leeftijd, maar zeer aantrekkelijk door de forse bedoorning. Niet kougvoelig en meestal gemakkelijk te kweken. De groei is niet erg snel.

- 1 N *acanthodes* 20zpp (dikwordende zuilvorm; een der mooiste Fero's)
- 2 N *alamosanus* 20zpp (bol tot ca. 30 cm doorsnee; rechte doorns)
- 3 N *gracilis* 20zpp (forse plant met schitterende rode bedoorning)
- 4 N *gracilis coloratus* 20zpp (krachtige gehaakte middendoorns)
- 5 N *herreriae* 20zpp (bruine, gehaakte middendoorns)

- 6 N pottsii 20zpp (kan al klein bloeien)
 7 N rectispinus 20zpp (zeer lange, soms gebogen doorns)
 8 N townsendianus 20zpp (niet zeer groot wordend; gehaakte middendoorns)
 9 N viscainensis 20zpp (ook wel beschouwd als var. van *F. peninsulae*)
 10 N wislizenii 20zpp (wordt later kort zuilvormig)
 11 H echidne 20zpp (blijft relatief klein)
 12 H fordii 20zpp (kleurige bedooring; bloei bij relatief kleine planten)
 13 H macrodiscus multiflorum 20zpp (bloeit al jong; roze bloemen)
 14 H rhodanthus 20zpp (door Schwarz gevonden, zeldzame soort)
 15 H schwarzii 20zpp (weinig geelachtig bedoorn; viltige schedel)
 16 H tainesii pilosus 20zpp (rode of geelrode, rechte doorns; weinig haren)
 17 H viridescens 20zpp (middelgrote soort; bloemen geelgroen)
 18 L glaucescens 20zpp (plant blauwgroen; lange gele bedooring)
 19 P reppenhagenii 20zpp (heldergroene plant; doorns licht gekleurd)

FRA

FRAILEA

Kleine Zuidamerikaanse bolcactussen. De meeste soorten zetten zaad zonder dat de bloem open is geweest. Niet kougevoelig, maar door de penwortel wel vochtgevoelig.

- 1 H asterioides backebergii 20zpp (ca. 14 vlakke, blauwgroene ribben)
 2 H spec. HU66 20zpp (dichte, bleek vosbruine bedooring)
 3 P castanea 20zpp (plant zwartbruin; gele bloemen)
 4 L chiquitana 20zpp (heldergroen met korte bruine doorns)
 5 P friedrichii 20zpp (donkergroene plant met bruine doorns)
 6 L meseta 20zpp
 7 P piltzii n.n. P432 20zpp (van de Paraguayaanse Chaco, zuidelijke Cerro Leon)
 8 L pumila 20zpp (korte bruine bedooring)
 9 L spec. UN625A 20zpp
 10 L aureispina 20zpp (klein cilindervormig plantje; bedooring kort)

GLA

GLANDULICACTUS

Klein blijvende verwanten van *Ferocactus*. De planten bloeien in het vroege voorjaar. De planten zijn niet kougevoelig.

- 1 P crassihamatus 20zpp (van Charco Blanco; plant grijsgroen)
 2 P uncinatus 20zpp (lange gehaakte middendoorn; roodbruine bloemen)
 3 P uncinatus wrightii 20zpp (smallere ribben; middendoorns nog langer)

GYC

GYMNOCACTUS

Mooie, kleine en gemakkelijk bloeiende bolcactussen. Niet kougevoelig. Sommige soorten zijn op eigen wortel moeilijk door hun vochtgevoeligheid. Bloei kan de hele zomer door plaatsvinden.

- 1 H gielsdorfianus 20zpp (plant blauwgroen; schedel wollig; doorns zwart)
 2 H horripilus 20zpp (dieproze bloemen)
 3 H knuthianus 20zpp (witte zij- en gele middendoorns, bloemen roze)
 4 H beguinii 20zpp (witte zij- en zwarte middendoorns; grote paarse bloemen)
 5 H roseanus 20zpp (kleinblijvend; strokleurige doorns; geelachtige bloemen)
 6 H viereckii 20zpp (bloemen purper)
 7 P beguinii 20zpp (glazige witte doorns met donkere punt)
 8 P beguinii smithii 20zpp (plant kleiner; bloem roze)

GYM

GYMNOCALYCIUM

Groot Zuidamerikaans geslacht van bolcactussen die rijk en langdurig bloeien. De planten gedijen ook goed bij iets minder licht. Niet kougevoelig en in het algemeen gemakkelijk. De bloemknoppen zijn onbedoorn.

- 1 H bozsingianum 20zpp (plant mat grijsgroen; roze bloem met wijnrode keel)
 2 H cardenasianum 20zpp (blauwgroen; vlakke ribben; zeer lange stevige doorns)
 3 H chiquitanum 20zpp (rijk lilaroze bloeiend; mooie blauwachtige vruchten)
 4 H eurypleurum 20zpp (frisgroen; veel roze bloemen)
 5 H matoense 20zpp (donkergroene, platronde plant)
 6 H mesopotamicum 20zpp (klein; plant zeer donkergroen)
 7 H schroederianum 20zpp (lange groenwitte bloemen)
 8 H strigianum 20zpp (epidermis zeer donker; weinig aanliggende doorns)
 9 H uebelmannianum 20zpp (witte zijdoorns; mooie bloemen)
 10 H weissianum 20zpp (lange gewonden doorns;

grote roze bloemen)

11 P achirasense GN84-208 20zpp (van Achiras)

12 P achirasense chacrasense GN117-286 20zpp (van Las Chacras)

13 P achirasense kainraidliae GN105-278A 20zpp (van La Verbena)

14 P ambatoense P22 20zpp (variabele soort uit de Siërra Ambato)

15 P baldianum albiflorum BKS111 20zpp (van Sa. Ancasti; bloeit wit)

16 P borthii WP63-78A 20zpp (van Los Barrancas)

17 P buenekeri 20zpp (matgroene plant; grote roze bloemen)

18 P cardenasianum 20zpp (zwaar en wild be-doormd)

19 L castellanosii 20zpp (plant blauwgroen; bloemen roze-wit)

20 P catamarcense P72 20zpp (van Andalgala; witte bloemen met roze keel)

21 P curvispinum 20zpp (van Catamarca - Cuesta Portezuelo)

22 P eurypleurum P431 20zpp (zuidelijke Cerro Leon, Par.; dieproze bloemen)

23 P gaponii B42 20zpp (heette vroeger G. genseri n.p.)

24 L gibbosum 20zpp (grote witte bloemen)

25 P gibbosum FR12 20zpp (platronde plant; hoorn-keurige doorns)

26 P intertextum GN375-1243 20zpp (van Los Mogotes; heldergroene plant; scherpe ribben)

27 P marquezii L938 20zpp (grijsgroene plant met grijze doorns)

28 P monvillei 20zpp (lange gele doorns; witte tot roze bloemen)

29 P monvillei steineri P182 20zpp (van de hogere plekken in de Sa. Grande)

30 P mostii P201 20zpp (groeit op 1200 m hoogte in Midden-Cordoba)

31 P neuhuberi 20zpp (roze bloemen)

32 P nidulans BKS55 20zpp (van Senor de la Pena, La Rioja)

33 P ochoteranae BKS176 20zpp (van El Chanal, S. Luis)

34 P pflanzii M109 20zpp (westelijk van Villa Montes, Bol.)

35 P quehlianum zantnerianum P13 20zpp (van de Sa. Tulumba)

36 P saglionis P60 20zpp (uit het dal van de Rio Sta. Maria)

37 P sanluisense n.n. P103 20zpp (lange penwortel, lijkt op G. capillaense)

38 P spegazzinii P43 20zpp (van Tolombon; grijze, vlakke plant)

39 P tillianum WR227 20zpp (fraaie zware doorns en rode bloemen)

40 P vatteri GN90-222 20zpp (van Quebracho Lade-ado, Cordoba)

HAM HAMATOCACTUS

Aan Ferocactus verwante bolcactussen. Ze worden minder groot en bloeien zeer gemakkelijk met grote gele bloemen. Kweek is eenvoudig en ze zijn niet kougevoelig.

1 H sinuatus 20zpp (zeer lange doorns; gele bloemen)

HAR HARRISIA

Sommige soorten worden ook wel bij Eriocereus ingedeeld. Geslacht van Westindische slanke zuilcactussen. De planten bloeien 's nachts met grote witte bloemen.

1 P pomanensis 20zpp (slanke zuil met grote witte bloemen)

HEL HELIANTHOCEREUS

Aan Trichocereus en Lobivia verwant geslacht met overdag bloeiende soorten. De soorten zijn niet kougevoelig en zonder veel problemen te kweken.

1 N bertramianus 20zpp (dikke korte zuil; bijna witte bloemen)

2 N grandiflorus 20zpp (witte, welriekende bloemen)

3 N huascha rubra 20zpp (zeer mooie bloemen)

4 L huascha 20zpp (vorm met gele bloemen)

HIL HILDEWINTERA

Kleine kruipende en/of hangende zuilen die ook wel bij Borzicactus worden ingedeeld. Bloeit rijk gedurende de hele zomer. De planten zijn niet kougevoelig en worden niet zeer groot.

1 H aureispina 20zpp (dicht goudgeel bedoormd; bloemen oranje-rood)

HOM HOMALOCHEPHALA

Nauw aan Ferocactus verwant monotypisch geslacht. Niet kou-, maar wel vochtgevoelig. De groei is traag en daarvoor ziet men niet vaak mooie grote planten.

1 N texensis 20zpp (zwaarbedoormd; wollige schedel; roze bloemen)

ISL

Peruaanse bolcactussen met zeer fraai gekleurde, opvallende zaadbessen. Op eigen wortel is de kweek niet zeer eenvoudig. Ook de kweek uit zaad vereist enige kundigheid.

- 1 H copiapoides 20zpp (plant blauwgroen; rijk geel bloeiend)
- 2 H copiapoides chalaensis 20zpp (slechts weinig priemende, donkere doorns)
- 3 H islayensis minor 20zpp (lange donkere doorns)
- 4 H maritima 20zpp (dicht geel bedoord)
- 5 P maritima 20zpp (grijsgroene plant; lange rode ballonvruchten)

LER

Monotypisch geslacht van planten met penwortel en driekantige tepels. Zeer grote gele bloemen, die willig verschijnen bij oudere planten. In de zomer houden ze van veel water en in de winter van volkomen droogte. Niet kougevoelig.

- 1 H principis 20zpp (lange papierachtige doorns; enorme bloemen)
- 2 L principis 20zpp (lange tepels en lange zachte doorns; enorme bloem)

LOB

Zie ook Echinopsis. Pseudoblobivia is deels hier en deels bij Echinopsis ondergebracht. Schitterende bloeiers, maar helaas slechts enkele uren per bloem. De kweek is eenvoudig en de planten zijn niet kougevoelig. Voor mij de mooiste cactusbloemen!

- 1 H arachnacantha 20zpp (dwergsoort; grote gele bloemen)
- 2 H cinnabarina grandiflora 20zpp (geelbruine doorns; bloemen donkerrood)
- 3 H haematantha densispina 20zpp (witte zij- en langere rode middendoorns)
- 4 H haematantha rebutioides chlorogona 20zpp (plant grigroen; gele bloemen)
- 5 H haematantha rebutioides sublimiflora 20zpp (donkere plant; roodachtige bloemen)
- 6 H jajoiana nigrostoma 20zpp (bloemen geel tot rood met donkere keel)
- 7 H marsoneri iridescens 20zpp (okergele bloemen)
- 8 H pugionacantha rossii 20zpp (oranjegele bloemen)
- 9 H saltensis 20zpp (dwergsoort; rode bloemen met donkere keel)
- 10 H saltensis schreiteri 20zpp (mooie purperrode

ISLAYA

bloemen met een violette keel)

- 11 H tiegeliana 20zpp (dicht dooreen geweven doorns; purperviolette bloemen)
- 12 P aurea dobeana 20zpp (van Catamarca)
- 13 P caineana 20zpp (grote violette bloemen)
- 14 P caineana albiflora 20zpp (frisgroene plant met witte bloemen)
- 15 P cardenasiana WR498 20zpp (platronde plant; lange violette bloemen)
- 16 P draxleriana 20zpp (rode bloemen)
- 17 P grandiflora P188 20zpp (van Sa. Ambato; grote rode bloemen)
- 18 P jajoiana 20zpp (rode of gele bloemen met donkere keel)
- 19 P leptacantha WR422 20zpp (bloemkleur variabel)
- 20 L leucomalla 20zpp (witbedoord)
- 21 P pectinifera 20zpp (vlg. Haage L. famatimensis)
- 22 P rubescens 20zpp (gele bloemen met donkere keel)
- 23 P tenuispina 20zpp (goudgele tot oranjerode bloemen)
- 24 P winteriana 20zpp (grote roze bloemen met witte keel)

LOP**LOPHOPHORA**

Kleine, soms groepen vormende bolcactussen. In de natuur bevat de wortelhals mescaline. De planten zijn onbedoord en bezitten viltige areolen. Niet kou-, maar wel vochtgevoelig.

- 1 H echinata diffusa 10zpp (grijsgroene plant; vlakke ribben; bloem witachtig)
- 2 H williamsii 10zpp (doornloos; dikke viltige areolen)
- 3 H williamsii decipiens 10zpp (grotere violetroze bloemen)

MAL**MAMILLARIA**

Grootste en meest gekweekte geslacht van cactussen. Binnen het geslacht bestaat een grote schakering in vorm, grootte en bloemen. Bloei meestal in een krans om de schedel. Kweek bij veel soorten eenvoudig. Niet kougevoelig.

- 1 H boelderiana 10zpp (dwergsoort met penwortel; rood gestreepte witte bloemen)
- 2 H deherdtiana 10zpp (grote purperviolette bloemen)
- 3 H goodrichii 10zpp (grote roze bloemen)
- 4 H reppenhagenii 10zpp (veel witte zij- en purperbruine middendoorns)

- 5 H tepexicensis 10zpp (fijne witte zij- en korte bruine gehaakte middendoorns)
- 6 L affinis 20zpp (vlgs. Mottram M. polythele)
- 7 L alamensis 20zpp (blijft klein; roze bloemen)
- 8 L albiarmata 20zpp (crémewitte bloemen)
- 9 L albicans 20zpp (kleine violetrode bloemen)
- 10 L amoena 20zpp (roodbruine bloemen met witte rand)
- 11 L apozolensis saltensis 20zpp (wollige schedel; bloem karmijnkleurig)
- 12 L arida 20zpp (geelachtige bloemen)
- 13 L armillata 20zpp (wordt kort zuilvormig; bloem witachtig)
- 14 P armillata 20zpp (van Los Planes, BC.; bruine, gehaakte middendoorns)
- 15 L aroyensis 20zpp
- 16 L aureispina 20zpp
- 17 L bachmannii 20zpp (dieproze bloemen)
- 18 L backebergiana 20zpp (korte zuil; karmijnkleurige bloemen)
- 19 L bocensis 20zpp (bloemen groenachtig crémekleurig)
- 20 L bonavitii 20zpp (vlgs. Mottram M. fera-rubra)
- 21 L brandegeei 20zpp (grote planten; bloemen geel)
- 22 L brauneana 20zpp (karmijnvioletten bloemen)
- 23 L bravoae 20zpp (spruit zelden; roze bloemen)
- 24 L bucareliensis 20zpp (roze tot purperen bloemen)
- 25 L bucareliensis bicornuta 20zpp (bloemen van binnen crémekleurig)
- 26 L bucavensis 20zpp (n.n. uit Zaadlijst Dodonaeus 1966)
- 27 L caerulea 20zpp (epidermis donker blauwgroen)
- 28 P californica 20zpp (grote roze bloemen met witte rand)
- 29 L carnea 20zpp (roze bloemen met groene keel)
- 30 L celsiana 20zpp (fraaie bolvorm; bloemen roze)
- 31 L celsiana potosina 20zpp
- 32 P centricirra glauca 20zpp (blauwgroene plant met zware bedoorning)
- 33 L chionocephala 20zpp (witwollige axillen; rijk roze bloeiend)
- 34 L compacticaulis 20zpp
- 35 L compressa 20zpp (later kort zuilvormig; bloemen purper)
- 36 L conspicua 20zpp (roze bloemen)
- 37 L craigii 20zpp (dieproze bloemen)
- 38 L crassior 20zpp (vormt groepen; bloemen karmijnroze)
- 39 L densispina 20zpp (kleine zwavelgele bloemen)
- 40 L dioica 20zpp (grote crémekleurige bloemen)
- 41 L droegeana 20zpp (lijkt op M. microhelica)
- 42 L duoformis 20zpp (kleine karmijnkleurige bloemen)
- 43 L eriacantha 20zpp (kleine bleekgele bloemen)
- 44 L eschanzieri 20zpp (kleine bolletjes; roodachtige bloemen)
- 45 L euthele 20zpp (vorm van M. melanocentra?)
- 46 L evermanniana 20zpp (wollige axillen; geelachtige bloemen)
- 47 L floresii 20zpp (helder karmijnkleurige bloemen)
- 48 L formosa 20zpp (kleine purperroze bloemen)
- 49 L fraileana 20zpp (vormt clusters; grote roze bloemen)
- 50 L freudenbergeri 20zpp (niet spruitend; grote gele bloemen)
- 51 L ginsumari 20zpp
- 52 L glassii 20zpp (rijk spuitende dwergsoort; bloemen roze)
- 53 L goodridgii 20zpp (crémekleurige bloemen)
- 54 L hahniana 20zpp (prachtig wit behaarde en bedoornde bol)
- 55 L hertrichiana 20zpp (wollige axillen; lange roodbruine doorns)
- 56 L hertrichiana standleyi 20zpp
- 57 L heyderi 20zpp (vrij grote bruinroze bloemen)
- 58 L hirsuta 20zpp (gele bloemen)
- 59 L huajuapensis 20zpp (kogelvorm met roodachtige bloemen)
- 60 L hubertmulleri 20zpp (bloemen karmijnroze)
- 61 L hutchisoniana 20zpp (kort zuilvormig; bloemen wit)
- 62 L isotensis 20zpp
- 63 L klissingiana 20zpp (karmijn tot zachtroze bloemen)
- 64 L laneosumma 20zpp (witwollige areolen)
- 65 L louisae 20zpp (weinig spruitend; zeer grote bloemen)
- 66 L magnimamma 20zpp (platronde plant; witachtige bloemen)
- 67 L marksiana 20zpp (plat met geel uiterlijk; bloemen geel)
- 68 L mazatlanensis 20zpp (grote purperen bloemen)
- 69 L melanocentra 20zpp (1 donkere middendoorn; dieproze bloemen)
- 70 L melispina 20zpp (geelbedoornd; citroengele bloemen)
- 71 L mendeliana 20zpp (roze bloemen)
- 72 L meyranii 20zpp (purperen bloemen)
- 73 L microthele 20zpp (witte aanliggende bedoorning; witte bloemen)
- 74 L miegeana 20zpp (rode bloemen)
- 75 L mihavoinandes 20zpp (vlgs. Mottram ongeveer M. meyranii)
- 76 L muehlenfordtii 20zpp (rode bloemen)
- 77 L muehlenfordtii longispina 20zpp
- 78 L multiceps 20zpp (vormt groepen; bloemen groengeel)

- 79 L *mystax* 20zpp (witwollige axillen; purperroze bloemen)
- 80 L *nealeana* 20zpp (= *M. celsiana*?)
- 81 L *nejapensis* 20zpp (deelt zich vaker dichotoom)
- 82 L *nejapensis longispina* 20zpp (langere bedooring)
- 83 L *neocoronaria* n.p. 20zpp (karmijnrode bloemen)
- 84 L *neomystax* 20zpp (kleine helderrode bloemen)
- 85 L *nolascana* 20zpp (vlg. Mottram *M. evermanniana*)
- 86 L *obconella* 20zpp (karmijnkleurige bloemen)
- 87 L *parkinsonii* 20zpp (witbedoord; deelt zich graag dichotoom)
- 88 L *petrophylla* 20zpp (groengele bloemen)
- 89 L *pettersonii* 20zpp (purperroze bloemen)
- 90 L *phymatothele* 20zpp (blauwgroen; karmijnkleurige bloemen)
- 91 L *polyedra* 20zpp (bleekroze bloemen)
- 92 L *pringlei* 20zpp (goudgele middendoorns; bloemen karmijnkleurig)
- 93 L *prolifera* 20zpp (spruit sterk; bloemen geel)
- 94 L *pseudoperbella* 20zpp (witte zij- en zwarte middendoorns)
- 95 L *rekoii* 20zpp (korte zuilvorm; purperen bloemen)
- 96 L *rhodantha* 20zpp (geliefde soort, al zeer lang bekend)
- 97 L *rubida* 20zpp (groenwitte bloemen; plant blauwgroen)
- 98 L *saetigera* 20zpp (witwollige axillen; witte bloemen)
- 99 L *schumannii* 20zpp (*Bartschella*; grote roze bloemen)
- 100 L *scrippsiana* 20zpp (blauwgroen; roze bloemen)
- 101 L *sempervivi* 20zpp (witachtige bloemen)
- 102 L *sheldonii* 20zpp (korte zuiltjes; roze bloemen)
- 103 L *sonorensis* 20zpp (plant blauwgroen; bloem dieproze)
- 104 L spec. L086 20zpp
- 105 P spec. Rog326 20zpp (van Cerritos, SLP.; zeer mooi)
- 106 L *sphacelata* 20zpp (zuiltje; donkerrode bloemen)
- 107 L *tesopacensis* 20zpp (spruit niet; blauwgroen)
- 108 L *uncinata* 20zpp (plant blauwgroen)
- 109 L *vagaspina* 20zpp (roze bloemen)
- 110 L *vallensis* 20zpp (spruit niet)
- 111 L *varieaculeata* 20zpp (spruit; vaak zeer lange middendoorns)
- 112 L *vonwyssiana* 20zpp (karmijnroze bloemen)
- 113 L *wiesingeri* 20zpp (platronde; roze bloemen)
- 114 L *woodsii* 20zpp (wollige axillen; purperen bloemen)
- 115 L *wrightii* 20zpp (niet spruitend; purperen bloemen)
- 116 P *xaltiangulensis* 20zpp (van Xaltiangu; roodachtig witte bloemen)
- 117 L *zacatecasensis* 20zpp (plant donkergroen; bloemen wit)
- 118 L *bocasana* 20zpp (spruitende bolvorm met haakdoorns)
- 119 L *duwei* 20zpp (witte zij- en gele gehaakte middendoorns; mooi!)
- 120 L *haasii* 20zpp (n.n. Catalogusnaam van Uhlig)
- 121 L *jaliscana* 20zpp (geurende purperrode bloemen)
- 12 L *jhnstonii guaymensis* 20zpp (meer en langere doorns dan typeplant)
- 123 L *kuentziana* 20zpp (vorm van *M. vetula*)
- 124 L *longiflora* 20zpp (*Krainzia*; rode gehaakte middendoorns; grote roze bloemen)
- 125 L *moelleriana valdeziana* 20zpp (geelachtige bloemen)
- 126 L *wintera* 20zpp (geelwitte bloemen)
- 127 L *zeilmanniana alba* 20zpp

MAT

MATUCANA

Zuidamerikaanse bolcactussen met grote, vaak zygomorfe bloemen. Hier zijn ook Submatucana en Eomatucana geplaatst. In cultuur zijn de meeste soorten niet kougevoelig. Over de naamgeving heerst nogal verwarring.

- 1 H *aureiflora* 20zpp (Subm.; korte actinomorfe, gele bloemen)
- 2 H *calliantha* 20zpp (Subm.; lange gedraaide doorns)
- 3 H *cereoides* 20zpp (dichte witte zijdoorns; gele middendoorns)
- 4 H *comacephala* 20zpp (korte zuil; bloemen helder karmijnkleurig)
- 5 H *elongata* 20zpp (cilindrisch; rode bloemen)
- 6 H *haynei* 20zpp (dichte witte bedooring; middendoorns donker gepunt)
- 7 H *hystrix* 20zpp (zeer wild bedoord; lange karmijnkleurige bloemen)
- 8 H *intertexta* 20zpp (Subm.; lange zygomorfe oranje bloemen)
- 9 H *madisoniorum pujupatii* 20zpp (Subm.; plant grijsgroen; donkerrode bloemen)
- 10 H *paucicostata* 20zpp (Subm.; lange gebogen grijze doorns; slanke rode bloemen)
- 11 H *tuberculosa* 20zpp (Subm.; lange grijze doorns; rijkbloeiend)
- 12 H *weberbaueri flammea* 20zpp (Subm.; dicht goudgeel bedoord; oranje bloemen)
- 13 H *yanganucensis* 20zpp (rode bloemen)
- 14 P *krahnii* 20zpp (donkergroen; karmijnkleurige bloemen)

15 L madisoniorum 20zpp (Subm.; vlakke ribben; oranje-rode bloemen)

MEL

MELOCACTUS

Cephalium vormende bolcactussen. In het algemeen zijn de planten willige groeiers, als de temperatuur 's winters voldoende hoog is. De planten bloeien pas na vorming van het cephalium, dus na 10 of meer jaren.

- 1 N azureus 20zpp (fraai blauw berijpt; grijs bedoornd)
- 2 L canescens 20zpp (plant donkergroen; hoornkleurige doorns)
- 3 L deinacanthus mulequensis 20zpp (ook als aparte soort genoemd)
- 4 L disciformis 20zpp
- 5 E albicephalus HU350 20zpp (wit cephalium, mooie bloem)
- 6 E ammotrophus HU353 20zpp (Grão Mogol, Minas Gerais; breed cephalium)
- 7 E azulensis HU168 20zpp (bruine naaldvormige bedooring)
- 8 E bahiensis 20zpp (Machado Portella, Bahia; de echte soort)
- 9 E brongniartii 20zpp (Honduras; raakt makkelijk van de wortel, beter enten)
- 10 E caesius AHB65 20zpp (iets kegelvormig van Isla Patos)
- 11 E calderanus n.p. HU465 20zpp (van Calderao)
- 12 E canescens FR1333 20zpp (grote grijsgroene plant)
- 13 E canescens montealtoii FR1437 20zpp (grijsgroene soort)
- 14 E ernestii HU745 20zpp (doorns van 17 à 20 cm)
- 15 E erythracanthus HU220 20zpp (naaldvormige roodbruine bedooring)
- 16 E glauxianus HU382 20zpp (mooie rode bedooring)
- 17 E inconcinus AB1003 20zpp (harde lichtbruine bedooring)
- 18 E kranzianus HU264 20zpp (zuilvormig; blauwig; witte vruchtjes)
- 19 E macrodiscus 20zpp (de echte soort is zeer zeldzaam)
- 20 E mazelianus 20zpp (van de Rio Orinoco; veelribbig)
- 21 E mulequensis HU122 20zpp (stijve rode bedooring)
- 22 E neglectus FR1334 20zpp (dit is niet HU 174)
- 23 E neomontanus Hovens81-135 20zpp (kleine soort)
- 24 E neryi 20zpp (van de Rio Araújo)
- 25 E oreas HU300 20zpp (dichte bruine bedooring)
- 26 E pruinusosus HU635 20zpp (legendarische soort;

zeer zeldzaam; mooie bloem)

- 27 E rubrispinus FR1330 20zpp (kromme roodzwarte bedooring; echt)
- 28 E ruestii 20zpp (Honduras; zie Succulenta Aug. 2002, pag. 188)
- 29 E salvadorensis HU301 20zpp (mooie oranjebruine bedooring)
- 30 E spec. BB79C 20zpp (mooie roodachtige bedooring)
- 31 E spec. BR390 20zpp (gegolfdde ribben; zelfsterial)
- 32 E spec. Braun378A 20zpp (korte, harde, rechte bedooring)
- 33 E spec. GS84 20zpp (zeer mooie en grote bloem; van schiereiland Paragnana)
- 34 E spec. Hovens81-154 20zpp (van Rui Barbosa; kleine soort)
- 35 E spec. HU157 20zpp (groeit samen met HU 156; Aracatu)
- 36 E spec. HU166 20zpp (vermoedelijk M. interpositus van Ritter)
- 37 E spec. HU475 20zpp (mooie gebogen bedooring)
- 38 E spec. HU481 20zpp (naaldvormige bedooring)
- 39 E spec. HU575 20zpp (harde naaldvormige doorns)
- 40 E spec. HU747 20zpp (robuuste soort met grove ribben; bijzonder)
- 41 E spec. RWB338 20zpp (gebogen doorns)
- 42 E spec. Aruba 20zpp (kleine plant; niet M macrocanthos)
- 43 E spec. Barquisimeto 20zpp (mooie roze bloem)
- 44 E spec. Capitanyo 20zpp (zuilvormige soort; grasgroen)
- 45 E spec. Puerto Cruz 20zpp (Noord Venezuela; een vorm van M. caesius)
- 46 E spec. Queimadas 20zpp (Bahia; bedooring zilverig-donker)
- 47 E spec. Serra Talhadra 20zpp (kleine bloem, blijft in het cephalium steken)
- 48 E violaceus 20zpp (van Pernambuco; wordt vaak aangeduid als spec. Porto Rico)
- 49 E violaceus depressus 20zpp (non M. depressus Hooker)

MIA

MICRANTHOCEREUS

Klein blijvende, zeldzaam mooi behaarde en bedoornde zuilen. Ze bloeien met vele kleine bloemen in herfst en winter. De planten zijn warmteminnend.

- 1 N auriazureus 20zpp (azuurblauwe plant; doorns goudgeel)
- 2 N densiflorus 20zpp (dichte gele bedooring; rode bloemen)

3 N streckeri 20zpp (epidermis blauwgroen; zachte gele bedooring)

MYR MYRTILLOCACTUS

Geslacht van Mexicaanse zuilen die in de natuur struikvormig groeien. De planten zijn wat kougervoelig, maar worden toch wel als onderstam bij enten gebruikt. De kweek is niet moeilijk.

1 N geometrizans 20zpp (struikvormende zuil; mooie grijsgroene stam)

NBE NEOBESSEYA

Noord-Amerikaanse bolcactussen, die relatief weinig in verzamelingen voorkomen. De planten zijn niet kou-, maar wel vochtgevoelig.

1 N asperispina 20zpp (plant blauwgroen; bloemen geelgroen)

2 N marstonii 20zpp (nieuwere soort)

3 H asperispina 20zpp (plant blauwgroen; geelgroene bloemen)

4 H similis 20zpp (zachte doorns; geelachtige bloemen)

5 H wissmannii 20zpp (blauwgroen; gele bloemen)

NCA NEOCARDENASIA

Grote Boliviaanse zuilcactussen, die reeds als jonge plant zeer aantrekkelijk zijn. Bloei is in verzamelingen niet te verwachten. Niet kougervoelig.

1 N herzogiana 20zpp (prachtige, grote, bruine, viltige areolen)

NCH NEOCHILENIA

Zie ook onder *Horridocactus*, *Neoporteria* en *Pyrrhocactus*. Vele van deze Chileense bolcactussen hebben een opvallend gekleurde epidermis. Niet kou-, maar op eigen wortel wel vochtgevoelig.

1 H aerocarpa 20zpp (dwergsoort; fijne vosrode doorns; grote rode bloemen)

2 H aerocarpa fulva 20zpp (epidermis roodachtiger; bloemen karmijnrood)

3 H aspillagai 20zpp (frisgroen; heldergele bloemen)

4 H carrizalensis 20zpp (grijsgroen; zware gebogen middendoorns)

5 H chilensis albidiflora 20zpp (gele bloemen met een roze zweem)

6 H crista 20zpp (plant zwartgroen; gewonden pekzwarte doorns)

7 H deherdtiana 20zpp (= *N. trapichensis*; dwergsoort)

8 H dimorpha 20zpp (grote gele bloemen)

9 H floccosa 20zpp (dwergsoort, heeft veel haren)

10 H glabrescens 20zpp (klein, asgrijsgroen; nietige bedooring)

11 H glaucescens 20zpp (grijsgroen; wollige areolen; donkere doorns)

12 H huascensis 20zpp (donkere doorns; karmijnrode bloemen met witte rand)

13 H jussieui spinosior 20zpp (zwartgrijsgroene plant)

14 H krausii 20zpp (dwergsoort; wollige kop; rijk-bloeiend)

15 H malleolata 20zpp (witwollige areolen; nietige doorns; gele bloemen)

16 H napina 20zpp (dwergsoort met aanliggende nietige doorns)

17 H neohankeana 20zpp (zwarte doorns; bleekgele bloemen)

18 H neohankeana flaviflora 20zpp (dunnere doorns en naar boven gebogen)

19 H paucicostata 20zpp (plant wit berijpt; doorns zwart)

20 H paucicostata viridis 20zpp (plant frisgroen)

21 H pilispina 20zpp (lange zwarte doorns; bleekgele bloemen)

22 H pygmaea 20zpp (klein; zwarte doorns)

23 H recondita 20zpp (dwergsoort; plant violetgroen)

24 H scoparia 20zpp (purperen bloemen)

25 H setosiflora 20zpp (klein; geelroze bloemen)

26 H simulans 20zpp (lijkt op *C. pseudocoquimbana*)

27 H taltalensis 20zpp (dicht zwart bedoorn; purperen bloemen)

28 H transitensis 20zpp (roodbruine doorns met zwarte punt)

29 H vallenarensis 20zpp (geelachtige bloemen met karmijnkleurige strepen)

30 H vanbaelii n.n. 20zpp (grijszwarte doorns; gele bloemen)

31 H vexata 20zpp (dwergsoort, zeer variabel; zeldzaam)

NEG NEOGOMESIA

Monotypisch geslacht, verwant aan *Ariocarpus*. Kweek is door de langzame groei en de vochtgevoeligheid, vooral buiten de groeiperiode, moeilijk. De planten zijn niet kougervoelig.

1 H agavioides 10zpp (dwergsoort; grote purperviolette bloemen; beperkt aanwezig)

NEL**NEOLLOYDIA**

Grootbloemige Noordamerikaanse bolcactussen. De planten zijn op eigen wortel vochtgevoelig, maar niet kougevoelig. Het geslacht telt maar enkele soorten.

- 1 H conoidea 20zpp (5 pekwarte, rechte middendoorns; grote purperen bloemen)
- 2 H odorata 20zpp (kleine soort met donkerbruine haakdoorns)

NEP**NEOPORTERIA**

Zie ook Neochilenia, Horridocactus en Pyrrhocactus. Chileense bolcactussen die vaak in de winter bloeien. De planten vallen op door de vaak opvallend gekleurde epidermis en de afwisselende bedoorning. Niet kougevoelig.

- 1 H atrispinosa 20zpp (witte zij- en pekwarte middendoorns)
- 2 H castaneoides 20zpp (frisgroen; dicht goudgeel bedoord)
- 3 H clavata 20zpp (frisgroen; grote roodachtige bloemen)
- 4 H gerocephala 20zpp (bedekt met witte krullende bedoorning)
- 5 H laniceps 20zpp (dwergsoort; geel bedoord)
- 6 H multicolor 20zpp (zaden van zwartbedoorde planten)
- 7 H nigrihorrida 20zpp (grote plant; karmijnkleurige bloemen)
- 8 H sociabilis 20zpp (priemende donkere doorns)
- 9 H villosa 20zpp (grijsgroen; dicht fijn bedoord)
- 10 H wagenknechtii 20zpp (stevige geelbruine bedoorning; winterbloeier)

NOR**NORMANBOKEA**

Geslacht van kleine, bolvormige cactussen uit Mexico. De soorten worden ook wel ingedeeld bij Pelecypora, Gynocactus of Turbinicarpus, zie ook daar. Niet erg gemakkelijk, maar wel erg mooi.

- 1 H pseudopectinata 10zpp (dichte, pectinate bedoorning)
- 2 H pseudopectinata rubriflora 10zpp (grote purperviolette bloemen)
- 3 H valdeziana albiflora 10zpp (witte gevederde doortjes; witachtige bloemen)

NOT**NOTOCACTUS**

Gemakkelijke en schitterend bloeiende bolcactussen, waarvan de meeste soorten niet erg groot worden. De planten kunnen toe met iets minder licht. Hier zijn ook soor-

ten van Brasilicactus, Eriocactus en Wigginsia vermeld.

- 1 H apricus 20zpp (dunne zachte bedoorning; grote gele bloemen)
- 2 H arnostianus 20zpp
- 3 H campestris 20zpp (donkergroen; donkerrode doorns; gele bloemen)
- 4 H claviceps 20zpp (Erioc.; in de schedel lange goudgele doorns)
- 5 H concinnus 20zpp (kale schedel)
- 6 H crassigibbus 20zpp (vlakke, afgeronde ribben; zeer grote gele bloemen)
- 7 H eugeniae 20zpp (dicht bedoord; priemende roodbruine middendoorns)
- 8 H floricomus 20zpp (grote gele bloemen met roodpurperen stampers)
- 9 H graessneri albisetus 20zpp (Brasilic.; heeft lange witte borstelharen; bloemen groen)
- 10 H graessneri flaviflorus 20zpp (Brasilic.; dicht goudgeel bedoord; gele bloemen)
- 11 H herteri 20zpp (wordt groot; fraaie lila bloemen)
- 12 H horstii 20zpp (wollige schedel; lange roodbruine doorns; oranje bloemen)
- 13 H megalanthus SCHL163 20zpp (bleekbruine doorns; enorme gele bloemen)
- 14 H muelgelianus 20zpp (wollige schedel; oranje-rode bloemen)
- 15 H muricatus 20zpp (witte, gebogen zij- en donkere, rechte middendoorns)
- 16 H orthacanthus 20zpp (1 afstaande rechte middendoorn)
- 17 H schlosseri 20zpp (dicht roodbruin bedoord)
- 18 H schumannianus nigrispinus 20zpp (Erioc.; lange donkere borstelige bedoorning; wollige schedel)
- 19 H scopa 20zpp (witte zij- en rode middendoorns)
- 20 H succineus 20zpp (fijne goudgele bedoorning; geel bloeiend)
- 21 H succineus albispinus 20zpp (sneeuw wit bedoord)
- 22 H uebelmannianus 20zpp (vlakke ribben; grote violette bloemen)
- 23 H vanvietii 20zpp (donkere, lange bedoorning)
- 24 H vorwerkianus 20zpp (Malacoc.; platron; geelwitte doorns)
- 25 P arechavaletai P389 20zpp (uit Entre Rios, Arg.; platron)
- 26 L caespitosus 20zpp (spruit rijkelijk)
- 27 L claviceps 20zpp (Erioc.; lang goudgeel bedoord)
- 28 L crassigibbus 20zpp (vlakke, afgeronde ribben; grote gele bloemen)
- 29 L haselbergii 20zpp (Brasilic.; dicht wit bedoord; fraaie rode bloemen)
- 30 L horstii 20zpp (wollige schedel; oranje bloemen)
- 31 L leninghausii 20zpp (Erioc.; lange, dichte goud-

--	--

Bestelling van: Dhr.
 Mevr.
 Mej.
 Adres
 Postcode Plaats
 Lid/Adm. Nr.

Totaal bestelling:

..... soorten à €0,35 = €.....
 soorten à €0,55 = €.....
 soorten à €1,40 = €.....
 soorten à €2,20 = €.....
 porties à €5,60 = €.....
 pakketjes à €5,60 = €.....

Bijdrage Portokosten

(beneden €17,-) = € 1,20

Totaal = €.....

Betaling:

Als lid Succulenta na ontvangst rekening.
 Na ontvangst rekening (Extra kosten €2,-)
 Betaal op
 Via:
 Kruis het juiste vakje aan

Denk eraan: Minimum bestelling (excl. porto) €5,- !!

Porties à €2,20	Vervangnrs. à €2,20
Porties à €5,60	Vervangnrs. à €5,60

Pakketjes van 10 soorten à €3,-. Van enkele soorten kunt U ook 20 of 30 porties bestellen. Deze geslachten zijn dan vaker opgenomen in de volgende opsomming. Kruis de gewenste geslachten aan.

ACA	AST	COP	COY/ESC/CYC	ECC	ECC	ECF	ECN/HEL	FER	FRA/ISL
GYM	GYM	LOB	MAL	MAL	MAL	MAT	MEL	MEL	NCH
NEP/PYR	NOT	NOT	PAR	PAR	PIL/TRI	REB	REB	SUL	THE
TUR	WEI	AN	AR/GI	CN	DI/OP	LI			

gele bedooring)

- 32 P leucocarpa 20zpp (Wigg.; grijsgroene plant)
33 L magnificus 20zpp (Erioc.; blauwgroen, lange geelachtige bedooring)
34 L mueller-moelleri 20zpp (witviltige areolen)
35 L orthacanthus 20zpp (1 stevige afstaande middendoorn)
36 P ottonis 20zpp (bloeit de hele zomer met glanzend gele bloemen)
37 L rauschii 20zpp (bloem citroengeel)
38 L roseoluteus 20zpp (roze bloemen met een gele keel; schitterend!)
39 P rudibuenekeri 20zpp (dicht sneeuw wit bedoorn)
40 L rutilans 20zpp (bloem roze)
41 L schlosseri 20zpp (verborgen onder fijne lange roodbruine doorns)
42 P schlosseri 20zpp (dichte vosrode bedooring)
43 L submammulosus 20zpp (platronde plant met ca. 13 ribben)
44 P submammulosus MN74 20zpp (donkergroen; zware gele middendoorn)
45 P tureczekianus P398 20zpp (van Gualeguaychu, Entre Rios)
46 P spec. DV99 20zpp (donkergroen; scherpe ribben; lange donkerbruine middendoorns)
47 L concinnus acequensis 20zpp
48 L graessneri 20zpp (Brasilic.; platronde; geelbedoornde plant; geelgroene bloemen)
49 L mammulosus 20zpp (veel gele bloemen met purperen stampers)
50 L schumannianus 20zpp (aanvankelijk kogelvormig; lange zachte gele bedooring)

NYC

NYCTOCEREUS

Planten met slanke, dunne stammetjes. De bloemen zijn nachtelijk en vrij groot. De soorten komen voor in Midden-Amerika.

- 1 L serpentinus 20zpp (slanke, kruipende zuiltjes; dikke knollige wortels)

OBR

OBREGONIA

Monotypisch geslacht van platronde planten. De planten zijn gemakkelijker te kweken dan b.v. Ariocarpus. Ze zijn niet kougevoelig en bloeien willig uit de wollige schedel.

- 1 H denegrii 10zpp (wollige schedel)

OPU

OPUNTIA

De bekende schijf cactussen. Ook enkele cilindervormige soorten zijn hier geplaatst. De planten zijn in het algemeen

gemakkelijk in cultuur. Wel kiemen de zaden vaak pas na lange tijd. Sommige soorten zijn in de natuur winterhard.

- 1 N chlorotica 20zpp (niet erg kougevoelig)
2 N engelmannii alta 20zpp (oranjerode bloemen)
3 N erinacea 20zpp (verdraagt vorst)
4 M macrorhiza 20zpp (van Alameda, Sandoval Co., NM.; winterhard)
6 M rhodantha 15zpp (van Palmetto, NV; verdraagt vorst; zeer doornig)
7 M tardospina 20zpp (van Taylor Co., Tx.; verdraagt vorst)
8 N violacea macrocentra 20zpp (gele bloemen met rood centrum)
9 L phaeacantha 20zpp (winterhard)
10 L phaeacantha major 20zpp (winterhard)

ORO

OROYA

Peruaanse bolcactussen met vaak bijzonder mooie tweekleurige bloemen. De kweek is niet moeilijk en de planten zijn niet kougevoelig.

- 1 N borchersii 20zpp (platronde; bloemen citroengeel)
2 N peruviana 20zpp (prachtige tweekleurige bloemen)

PAR

PARODIA

Geslacht van veelal vrij klein blijvende bolcactussen uit Zuid-Amerika. Kleurrijke en afwisselende bedooring. Bloei gedurende de gehele zomer. Niet kougevoelig. Niet te warm zaaien geeft de beste resultaten.

- 1 H aureicentra omniaurea 20zpp (geelbruine, gebogen middendoorns; bloemen bloedrood)
2 H camargensis camblayana 20zpp (zware, roodbruine, gehaakte middendoorns)
3 H gracilis 20zpp (gele bloemen)
4 H muhrii 20zpp (stevige rode middendoorns; bloemen oranjerood)
5 H multicosata 20zpp (bloeit de hele zomer met oranje bloemen)
6 H punae 20zpp (rijk oranje bloeiend)
7 H subterranea 20zpp (platronde; wollige schedel; stevige zwarte doorns)
8 H tuberculata 20zpp (platronde, spuitende plant; rode bloemen)
9 P aureicentra 20zpp (stevige geelbruine gebogen middendoorns; bloedrode bloemen)
10 P cabracoralensis OF72/80 20zpp (gebogen bruine middendoorns)
11 P campestra L576 20zpp (zwarte middendoorns)
12 P chrysacanthion 20zpp (dicht goudgeel be-

doornd; gele bloemen)
 13 P comarapana 20zpp (van Valle Grande; gele bloemen)
 14 L comarapana 20zpp (platrond, gele bloemen)
 15 P dextrohamata P44 20zpp (van Tolombon; stevige korte, gehaakte middendoorns)
 16 P fechseri P395 20zpp (noordelijk van Olta, Sa. Malanzan)
 17 P formosa 20zpp (kleinblijvend; zwavelgele bloemen)
 18 P fuscato-viridis P239 20zpp (van San Pedro, Jujuy)
 19 P glischrocarpa KH283 20zpp (zilverwitte zijdoorns; grijsbruine middendoorns)
 20 P hummeliana L567 20zpp (van Amblayo, Salta; rode bloemen)
 21 P maassii shaferi P237 20zpp (van Humahuaca)
 22 P macrancistra P151 20zpp (van Vipos; lange haakdoorns)
 23 P malyana WR156 20zpp (oranje bloemen)
 24 P malyana igneufiora P128 20zpp (van Sa. Ancasti; bloedrode bloemen)
 25 P mesembrina P210 20zpp (van Ambil, Sa. Malanzan; vorm van P. fechseri)
 26 P microsperma 20zpp (gehaakte middendoorns; gele tot oranje bloemen)
 27 P minuscula OF11/80 20zpp (dwergsoort; donker karmijnkleurige bloemen)
 28 P parvula 20zpp (dwergplant met korte borstelige bedooring; gele bloemen)
 29 P penicillata nivosa P250 20zpp (van Cafayate; glazig witte doorns; rode bloemen)
 30 P rauschii P63A 20zpp (westelijk van Cachi; lange gebogen goudgele middendoorns)
 31 P riojensis P135 20zpp (van de Cerro Mazan)
 32 P rubelliamata P253 20zpp (van Cuesta el Cebilar, Salta)
 33 P rubriflora BKS112 20zpp (bloedrode bloemen)
 34 P sanguiniflora 20zpp (gehaakte roodbruine middendoorns; bloedrode bloemen)
 35 P setosa P171 20zpp (van Tumbaya; dichtbedoord; rode bloemen)
 36 P spaniosa P146 20zpp (oostelijk van Amaicha; roodoranje bloemen)
 37 L subtiliamata 20zpp (een van de middendoorns min of meer gehaakt)
 38 P tafiensis 20zpp (van Tafi del Valle; middendoorn zwart en gehaakt)
 39 P talaensis P150 20zpp (van El Cadillal; grote gele bloemen)
 40 P uebelmanniana P153 20zpp (van de Rio Juremento; rozebruine middendoorns)
 41 P weberiana 20zpp (goudgele doorns; bloemen oranje tot bloedrood)
 42 L aureispina 20zpp (goudgele bedooring en

goudgele bloemen)
 43 L tillii 20zpp (platronde plant; gele bloemen)

PEL PELECYPHORA

Kleine bolcactussen met korte, pectinate bedooring. Sommige soorten worden ook wel ingedeeld bij Gymnocactus, Normanbokea of Turbinicarpus. De soorten zijn niet kugevoelig, maar op eigen wortel wel vochtgevoelig. Kweek uit zaad is vrij moeilijk.

1 H aselliformis 10zpp (op pissebedden lijkende areolen)

PFE PFEIFFERA

Geslacht van kleine zuiltjes, die goed hangend gekweekt kunnen worden. De bloemen zijn vaak klein en wit. Niet kugevoelig.

1 L erecta 20zpp (groeit rechtop tot 30 cm hoog)
 2 L iantothela 20zpp (groeit fraai hangend)

PIL PILOSOCEREUS

Geslacht van schitterend berijpte en behaarde zuilcactussen. De meeste soorten zijn warmteminnend. De bloemen verschijnen pas op latere leeftijd en ruiken vaak onaangenaam.

1 N aureilanatus 20zpp (goudgeel bedoornde blauwe zuil)
 2 N azureus 20zpp (fraai blauw berijpte zuil)
 3 N fulvilanatus 20zpp (blauwberijpt; bruin bedoorn)
 4 N gounellii 20zpp (priemende bruine bedooring)
 5 N magnificus 20zpp (azuurblauw berijpt; zeer mooi)
 6 H aurisetus 20zpp (tot 1 m hoog; goudgele bedooring)
 7 H palmeri 20zpp (de haren vormen in de schedel een fraaie bos)
 8 E arrabidae 20zpp (Omg. Rio de Janeiro; groene soort met weinig beharing)

POL POLASKIA

Groot wordende zuilcactussen, waarvan de hier genoemde soort opvalt door zijn fraaie witgrijze uiterlijk. De planten groeien langzaam.

1 N chichipe 20zpp (grijs berijpt; enigszins kugevoelig)

PYR**PYRRHOCACTUS**

Zie ook *Horridocactus*, *Neochilenia* en *Neoporteria*. Mooie zwaar bedoornde planten met fraaie klokvormige bloemen. De soorten zijn niet kougvoelig, maar men ent ze vaak.

- 1 H *bulbocalyx* 20zpp (omhoog gebogen roodbruine doorns)
- 2 H *catamarcensis* L505 20zpp (van de Siërra Mazan/Arg.; donkere, zware doorns)
- 3 H *dubius* 20zpp (priemende opwaarts gebogen doorns)
- 4 H *meglioli* 20zpp (grijsviolette omhoog gebogen doorns; bloemen roze)
- 5 H *sanjuanensis* 20zpp (stevige roodbruine omhoog gebogen doorns)
- 6 H *straussianus* 20zpp (stevige bruine, omhoog gebogen, priemende doorns)
- 7 H *umadeave marayesensis* 20zpp (stevige priemende blauwzwarte doorns)
- 8 H *vertongenii* 20zpp
- 9 L *marksianus tunensis* 20zpp (*Horridocactus*; kleiner en minder bedoornd dan de typeplant)

REB**REBUTIA**

Hieronder zijn ook de geslachten *Aylosteria* en *Mediolobivia* geplaatst. De planten bloeien vroeg in het voorjaar met relatief zeer grote bloemen. De soorten zijn zeer bloeiwillig, niet kougvoelig en gemakkelijk te kweken.

- 1 H *archibuiningiana* 20zpp (Ayl.; fijne geelachtige bedoorning; oranje bloemen)
- 2 H *atrovirens rowleyi* WR493 20zpp (Mediol.; van Tarija/Bol.; dwergsoort, bruine doorns)
- 3 H *buiningiana* 20zpp (Ayl.; oranjerode bloemen)
- 4 H *einsteini aureiflora* 20zpp (Mediol.; lange gele borstels; bloemen oranje)
- 5 H *graciliflora borealis* 20zpp (Ayl.; = *A. camargensis*; bloemen donkerrood)
- 6 H *haagei* 20zpp (Mediol.; fijne witte aanliggende doorns; oranjerode bloemen)
- 7 H *ithyacantha* 20zpp (Ayl.; dicht bedoornd; rode bloemen)
- 8 H *kariusiana* 20zpp (rozerode bloemen)
- 9 H *kieslingii* 20zpp (Ayl.; fijne witte zij- en steviger goudbruine middendoorns)
- 10 H *krainziana* 20zpp (bloedrode bloemen)
- 11 H *krainziana* fa. 20zpp (zaden van goudgeel bloeiende planten)
- 12 H *minuscula* 20zpp (groepvormende dwergsoort; rode bloemen)
- 13 H *muscula* 20zpp (Ayl.; rijk oranje bloeiend)
- 14 H *narvaecense* 20zpp (Ayl.; rozelila bloemen)
- 15 H *pygmaea* 20zpp (Mediol.; aanliggende heldere

doorns)

- 16 H *senilis* 20zpp (dicht wit bedoornd; oranjerode bloemen)
- 17 H *senilis iseliniana* 20zpp (dicht wit bedoornd; grote oranjerode bloemen)
- 18 H *steinmannii* 20zpp (Mediol.; witte, aan de basis bruine doorns; rode bloemen)
- 19 H *tarvitis* 20zpp (Ayl.; nietige aanliggende doorns; oranjerode bloemen)
- 20 H *violaciflora* 20zpp (violetrode bloemen)
- 21 H *violascens* 20zpp (Mediol.; donkere plant; bloem bleek vermiljoenrood)
- 22 H *vulpina* 20zpp (Ayl.; vosrood bedoornd; bloem vermiljoenrood)
- 23 H *xanthocarpa citricarpa* 20zpp (zuiver karmijnkleurige bloemen)
- 24 L *sieperdaiana* 20zpp
- 25 L *sp.n. de Escolchi* 20zpp
- 26 L *xanthocarpa violacea* 20zpp (violette bloemen)
- 27 L *grandiflora* 20zpp (grote karmijnrode bloemen)
- 28 L *ithyacantha* 20zpp (Ayl.; dicht, bruin bedoornd; bloemen roodachtig)
- 29 L *muscula* 20zpp (Ayl.; witte, borstelige bedoorning; bloemen oranje)
- 30 L *pygmaea* 20zpp (Mediolob.; fijne, aanliggende, lichtgekleurde bedoorning)
- 31 L *senilis kesselringiana* 20zpp (veel witte doorns; veel bleekgele bloemen)
- 32 L *vulpina* 20zpp (Ayl.; vosrood bedoornd; rode bloemen)

RHL**RHIPSALIS**

Epifytisch groeiende cactussen, die zich meestal rijk vertakken. Ze vormen luchtwortels en bezitten vaak weinig of geen doorns. Kleine bloemen en vaak sierlijke bessen. Ze gedijen goed bij wat minder licht dan de meeste cactussoorten.

- 1 L *cassutha* 20zpp (kleine witachtige bloempjes)

ROC**ROSEOCACTUS**

Vaak bij *Ariocarpus* geplaatst geslacht. Beide geslachten zijn zeer nauw verwant. Zie ook bij *Ariocarpus*.

- 1 H *fissuratus* 10zpp ('levende rots' met wollige schedel; grote purperen bloemen)
- 2 H *fissuratus hintonii* 10zpp (fraaie miniatuurvorm)
- 3 H *kotschoubeyanus* 10zpp (grote purperen bloemen in de herfst)
- 4 H *kotschoubeyanus albiflorus* 10zpp (vorm met witroze bloemen)
- 5 H *kotschoubeyanus maddowellii* 10zpp (plant klein; purperen bloemen)

SEC**SELENICEREUS**

Slanke, klimmende zuilcactusen met luchtwortels. De bloemen zijn vaak zeer groot en nachtelijk. Een aantal soorten wordt als entstam gebruikt. Sommige soorten zijn wat kougeloos.

- 1 P grandiflorus 20zpp (zeer grote witte nachtelijke bloemen)

SET**SETIECHINOPSIS**

Rijk bloeiende zuiltjes, die in het tweede levensjaar al kunnen bloeien. De bloemen zijn 1 nacht geopend, geuren sterk en zijn zelffertil.

- 1 H mirabilis 20zpp (klein zuiltje; bloeit zeer rijk)
2 L mirabilis 20zpp (klein zuiltje; grote bloemen, die aangenaam geuren)

SOE**SOEHRENSIA**

Tegenwoordig soms bij Lobivia ingedeeld geslacht. De bloemen zijn rood of geel en erg mooi. De planten bloeien pas op latere leeftijd en worden in het algemeen nogal groot. Niet kougeloos.

- 1 N bruchii 20zpp (verwant met Lobivia; wordt groot)
2 N grandis 20zpp (oranjegele bloemen)
3 L bruchii 20zpp (wordt groot)

STI**STETSONIA**

Zuidamerikaanse, groot wordende zuilcactusen met zeer stevige donkere doorns. Reeds zaailingen zijn zeer aantrekkelijk. De kweek is niet moeilijk en de planten zijn niet kougeloos.

- 1 N coryne 20zpp (fraaie, grote zuil met knotsvormige zijtakken)

STO**STROMBOCACTUS**

Monotypisch geslacht van klein blijvende bolcactusen. De kweek is niet gemakkelijk. Het beste kan men in grotere porties zaaien, daarom bevatten de porties minimaal 100 zaden. Niet kougeloos.

- 1 L disciformis 100zpp (schijfvormig; zachte nietige bedoorning)

SUL**SULCOREBUTIA**

Aan Rebutia verwante, klein blijvende bolcactusen. Niet

kougeloos, maar door hun penwortel wel vochtgevoelig. Het zijn prachtige en gemakkelijke bloeiers. Het zaad blijft niet lang kiemkrachtig.

- 1 H arenacea 10zpp (fijne aanliggende bedoorning; rijk geel bloeiend)
2 H candiae 10zpp (dicht goudgeel bedoorn; rijk geel bloeiend)
3 H cochabambina HS177 10zpp (van Sacaba; zeer variabel in bedoorning)
4 H flavissima 10zpp (goudgele doorns; purperviolet bloemen)
5 H hoffmanniana HS90 10zpp (zwaar priemend bedoorn; tweekleurige bloemen)
6 H lepida 10zpp (lange bloedrode doorns; magentaroede bloemen)
7 H muschii 10zpp (gele gedraaide doorns; goudgele bloemen)
8 H purpurea f. HS109 10zpp (van Santiago; fijner bedoornde vorm)
9 H steinbachii f. 10zpp (van Parque Tunari; purperen bloemen)
10 H swobodae 10zpp (haarfijne, goudgele doorns; purperen bloemen)
11 H tiraquensis electracantha 10zpp (stevige goudgele doorns; oranje of rode bloemen)
12 H tunariensis 10zpp (groepvormende dwergsoort; rode bloemen met gele keel)
13 H vasqueziana 10zpp (dwergsoort; magenta bloemen)
14 H verticillacantha cuprea 10zpp (epidermis koperbruin; levendig rode bloemen)

TEP**TEPHROCACTUS**

Merendeels klein blijvende planten uit de groep der Opuntia-achtigen. De planten vormen korte, meestal cilindervormige leden. De soorten groeien in de Andes. Niet kougeloos. Bloei in cultuur is zeldzaam.

- 1 I floccosus 20zpp (vormt zoden; lange witte haren)

THE**THELOCACTUS**

Noordamerikaanse bolcactusen met knobbelige ribben en vaak grote attractieve bloemen. De kweek is meestal gemakkelijk en de meeste soorten bloeien gemakkelijk en langdurig. De soorten zijn niet kougeloos.

- 1 H bicolor bolansis 20zpp (grote plant; porseleinwitte doorns)
2 H bicolor commodus 20zpp (van Monte Morelos/Tam.; afstaande, gebogen middendoorns)
3 H bicolor pottii 20zpp (afwaarts gebogen mid-

dendoorns)

- 4 H *bicolor texensis* 20zpp (1 zeer lange, papierachtige middendoorn)
- 5 H *bicolor tricolor* 20zpp (prachtige gele en purperode doorns)
- 6 H *conothele argenteus* 20zpp (witte priemende doorns; bloemen purperviolet)
- 7 H *conothele aurrantiacus* 20zpp (donker goudgele bedoorn)
- 8 H *conothele maddowellii* 20zpp (dicht lang witbedoord; bloemen purperviolet)
- 9 H *flavidispinus* 20zpp (dicht goudgeel bedoord; grote purperen bloemen)
- 10 H *freudenbergeri* 10zpp (grote tuberkels; lange doorns; purperen bloemen)
- 11 H *heterochromus* 20zpp (stevige kleurrijke doorns; grote purperviolette bloemen)
- 12 H *hexaedrophorus* v. 20zpp (van Buenavista/SLP.; plant groener; bloemen dieproze)
- 13 H *hexaedrophorus fossulatus* 20zpp (grijsgroen; grote zachtroze bloemen)
- 14 H *lausseri* 10zpp (heeft gestreepte bloemen; zeldzaam)
- 15 H *leucacanthus schmollii* 20zpp (heldere doorns; zijige karmijnviolette bloemen)
- 16 H *lloydii* 20zpp (ribben verdeeld in tuberkels; fraai gekleurde doorns)
- 17 H *lophothele* 20zpp (zeer lange priemende doorns; grote gele bloemen)
- 18 H *matudae* 20zpp (lange zachte tuberkels; grote purperviolette bloemen)
- 19 H *nidulans* 20zpp (grijsgroen; zeer lange asbestachtige doorns)
- 20 H *panarottoanus* 20zpp (van La Hincada/SLP.; enorme doorns; gele bloemen)
- 21 H *phymatothelos* 20zpp (grijsgroen; korte doorns; grote roze bloemen)
- 22 H *rinconensis* 20zpp (donkere doorns; witachtige bloemen)
- 23 H *saussieri* 20zpp (platronde plant; lange priemende middendoorns; bloem purper)
- 24 H *saussieri* v. L1009 20zpp (van Aramberri/NL.; vorm met zuiver goudgele bloemen)
- 25 H *schwarzii* 20zpp (bloeit de hele zomer!)
- 26 H *tulensis* 20zpp (donkergroen; lange grijsbruine doorns; donker roze bloemen)
- 27 H *wagnerianus* 20zpp (plant langwerpig; nieuwe doorns rood, daarna goudgeel)
- 28 L *bicolor* var.? 20zpp (zaden uit de natuur)

THR

THRIXANTHOCEREUS

Aan *Espositoa* verwante zuilen. De planten hebben een fijne dichte bedoorn. Bij oudere planten kunnen de nachtelijke, onaangenaam ruikende bloemen wel verschijnen.

- 1 H *blossfeldiorum* 20zpp (zilverwitte zij- en zwarte middendoorns)

TRI

TRICHOCEREUS

Groot geslacht van uiterlijk zeer verschillende zuilen uit Zuid-Amerika. Meestal gemakkelijke groeiers en niet kougevoelig. Vele soorten worden gebruikt als onderstam, hetgeen wijst op de sterkte van deze planten. Zeer grote witte bloemen.

- 1 N *macrogonus* 20zpp (blauwgroene zuil; grote witte bloemen)
- 2 N *pachanoi* 20zpp (spaarzaam bedoord; veelgebruikte entstam)
- 3 N *spachianus* 20zpp (zeer sterke entstam; korte gele bedoorn)
- 4 P *chilensis panhoplites* 20zpp (van Pejerreyes, Chili; kan vanaf 80 cm bloeien)
- 5 P *strigosus* 20zpp (kruipende zuil; grote witte bloemen)
- 6 P *terscheckii* 20zpp (van Senor de la Pena; honinggele doorns; witte bloemen)

TUR

TURBINICARPUS

Kleine, zeer bloeiwillige Mexicaanse bolcactussen. Het geslacht omvat een beperkt aantal soorten. De planten zijn niet kougevoelig, maar vaak is enten gewenst vanwege de vochtgevoeligheid.

- 1 H *alonsoi* 10zpp (grote afgevlakte tuberkels; bruine kromme doorns)
- 2 H *dickisoniae* 20zpp (verwant met *T. gracilis*; veel randdoorns)
- 3 H *flaviflorus* 20zpp (duidelijke ronde tuberkels; gele bloemen)
- 4 H *gracilis* 20zpp (dooreen gevlochten, lange, zachte, vlakke, bruine doorns)
- 5 H *hoferi* 20zpp (grijsgroen; weinig zachte doorns)
- 6 H *klinkerianus* 20zpp (klein; zwarte gedraaide doorns; witte bloemen)
- 7 H *krainzianus* 20zpp (kleine; fijne bedoorn; bleekgele of roze bloemen)
- 8 H *krainzianus lausseri* 10zpp (helder purperen bloemen)
- 9 H *krainzianus minimus* 20zpp (nog kleiner; kleinere gele bloemen)
- 10 H *lauii* 20zpp (glazig witte doorns met donkere punt; grote roze bloemen)
- 11 H *lophophoroides* 20zpp (dwergsoort; wollige schedel; grote zachtroze bloemen)
- 12 H *macrochele* 20zpp (roze bloemen)

- 13 H polaskii 20zpp (vlakke tuberkels; roze bloemen)
- 14 H pseudomacrochele 20zpp (lange zachte geelbruine doorns; grote roze bloemen)
- 15 H rioverdensis 10zpp (grijsgroen; vlakke tuberkels; weinig bedoord)
- 16 H roseiflorus 10zpp (witwollige schedel; zwarte middendoorns; purperroze bloemen)
- 17 H schwarzii 20zpp (lijkt op T. polaskii)
- 18 H swobodae 20zpp (zachte gedraaide zwarte doorns; witte bloemen)
- 19 L flaviflorus 20zpp (gele bloemen)
- 20 L klinkerianus 20zpp (miniplanten; witte bloemen)

- 1 L poselgeri SB852 20zpp (zeer slanke stammetjes; penwortel; bloemen purper en geurend)

WEI

WEINGARTIA

Kleine Zuidamerikaanse bolcactussen, die de hele zomer door bloeien. Probleemloze planten, die niet erg groot worden en zeker ook geschikt zijn voor beginners. De bloemen zijn vrijwel steeds geel. De planten zijn niet kougvoelig.

- 1 H corroana 20zpp (dikwollige areolen en priemende gele doorns)
- 2 H erinacea 20zpp (vlakke plant; korte, rechte, geelwitte doorns)
- 3 H longigibba 20zpp (sterk wollige areolen)
- 4 H multispina 20zpp (dicht en lang geelbruin bedoord; bloeit zeer rijk)
- 5 H neocumingii 20zpp (rechte strogele doorns met bruine punten)
- 6 H neocumingii koehresii 20zpp (grijsgele stevige doorns met een donkere punt)
- 7 H neocumingii trollii 20zpp (geelbruine doorns; bloemen oranje)
- 8 H pilcomayensis 20zpp (dikviltige areolen; priemende, lange doorns)
- 9 H pulquinensis mairanensis L958 20zpp (geelbruine doorns)
- 10 H riograndensis 20zpp (vormt groepen; gele, gedraaide doorns)
- 11 P pulquinensis 20zpp (dicht geelbruin bedoord)
- 12 L spec. HS160 20zpp
- 13 L buiningiana FR816 20zpp
- 14 L pilcomayensis 20zpp (dikviltige areolen; zware, priemende, lange doorns)
- 15 L pulquinensis 20zpp (vlgs. Haage W. neocumingii)

WIL

WILCOXIA

Kleine struikjes met wortelknollen, die ook wel bij Echinocereus worden ingedeeld. De planten kunnen rijk bloeien in het vroege voorjaar. De planten zijn niet kougvoelig, maar worden vaak geënt gekweekt.

ZADEN VAN VETPLANTEN

AG

AGAVE (AGAVACEAE)

Bladsucculenten met eindstandige enorme bloeiwijze. Enkele soorten verdragen nachtvorst. De planten zijn zeer geliefd en meest eenvoudig te kweken, maar ze nemen later veel plaats in. De laatste jaren zijn de zaden snel uitverkocht.

- 1 N chrysantha 20zpp (zilverblauwe bladeren)
- 2 M desertii simplex 20zpp (vrij kleine zilverachtige rozet)
- 3 N lechuguilla 20zpp (wordt niet zeer groot)
- 4 M mckelveyana 20zpp (kleine rozetten)
- 5 N palmeri 20zpp (donkergroene rozetten)
- 6 N parryi coesii 20zpp (stamloos; blijft vrij klein)
- 7 M schottii 20zpp (van de Santa Catalina Mts., Az.)
- 8 N striata 20zpp (wordt niet zeer groot; bladeren zeer smal en priemend)
- 9 M utahensis 20zpp (oostelijk van Kingman, Az.; blijft klein)
- 10 M utahensis nevadensis 20zpp (van Ivanpah Mts., Ca.; donkergroen)

AO

ALOE (LILIACEAE)

Groot geslacht van Afrikaanse (blad)succulenten. De meeste soorten zijn gemakkelijk te kweken en ook geschikt voor beginners. Een aantal soorten wordt groot. Meestal niet kougevoelig.

- 1 N davyana 20zpp (stamloos; bleke vleeskleurige bloemen)
- 2 L aculeata 20zpp (zaad uit Zuid-Afrika; bloemen citroengeel)
- 3 L candelabrum 20zpp (Zaad uit Natal, RSA; wordt groot)
- 4 L globuligemma 20zpp (Zaad uit Transvaal; maakt half liggende, wortelende stam)
- 5 L reitzii 20zpp (rode bloemen)

AL

ALOINOPSIS (AIZOACEAE)

Lage zodenvormende planten met gele of roze bloemen. De planten zijn ultrasucculent en niet kougevoelig.

- 1 M malherbei 20zpp (oranje bloemen)
- 2 M orpenii 20zpp (van Postmasburg; gele bloemen)
- 3 M rubrolineata 20zpp (donkergroene bladeren; gestreepte bloembladeren)
- 4 M villetii CM231 20zpp (lange, bleke bladeren)

AN ANACAMPSEROS (PORTULACACEAE)

Kleine succulente struikjes. In de zomer bloeien ze langdurig, maar per bloem slechts één dag. De soorten in de lijst zijn, voor zover herkomst vermeld, afkomstig van een gespecialiseerde liefhebber. Niet kougevoelig.

- 1 L albidiflora 20zpp (3 km zuidelijk van Beaufort West, RSA)
- 2 L albissima 20zpp (Avonia; Klein Karas, noordwestelijk van Grünau, Namibië)
- 3 L arachnoides 20zpp (nabij Calitzdorp, RSA)
- 4 L australiana 20zpp (knollige wortels; bloem roze)
- 5 L baeseckeii 20zpp
- 6 L baeseckeii 20zpp (7 km noordoostelijke van Kliprand, RSA)
- 7 L crinita 20zpp (Houmoedseberge, zuidoostelijk van Pofadder, RSA)
- 8 L filamentosa filamentosa 20zpp (3 km westelijk van Oviston, RSA)
- 9 L filamentosa tomentosa 20zpp (nabij Nauchas, Namibië)
- 10 L herreana 20zpp (Avonia; Numees, Richtersveld, RSA)
- 11 L karasmontana 20zpp (4 km noordoostelijk van Grünau, Namibië)
- 12 L kurtzii DJF365 20zpp (San Antonio de las Cobres, Argentinië)
- 13 L lanceolata 20zpp (Gemsbokvlei, oostelijk van Port Nolloth, RSA)
- 14 L lancifolia n.p. 20zpp (Pakhuis Pass, Clanwilliam, RSA)
- 15 L marlothii 20zpp (Aberdeen, RSA)
- 16 L miniatura n.p. 20zpp (10 km zuidelijk Steinkopf, RSA)
- 17 L namaquensis 20zpp (3 km zuidelijk van Lekkersing, RSA)
- 18 L papyracea namaensis 20zpp (Avonia; Gamsberg, westelijk van Posadder, RSA)
- 19 L pisina 20zpp (10 km noordoostelijk van Prince Albert, RSA)
- 20 L prominens 20zpp (Avonia; Aughrabies Hills, RSA)
- 21 L quinary alstonii 20zpp (Avonia; noordelijk van Pofadder, RSA)
- 22 L quinary quinary 20zpp (Avonia; westelijk van Platbakkies, RSA)
- 23 L recurvata minuata 20zpp (Avonia; Houmoedseberge, zuidelijk van Pofadder, RSA)
- 24 L recurvata recurvata 20zpp (Gamsberg, westelijk van Pofadder, RSA)
- 25 L retusa 20zpp (roze bloemen)
- 26 L retusa 20zpp (24 km noordelijk van Vanrhynsdorp, RSA)
- 27 L retusa 'wiesei' 20zpp (Quaggaskop, noordelijk

van Vanrhynsdorp, RSA)

28 L rufescens 20zpp (Bloukransriverpas, zuidoostelijk van Grahamstown, RSA)

29 L ruschii 20zpp (Avonia, Namiesberg, westelijk van Pofadder, RSA)

30 L spec. de Leliefontein 20zpp

31 L subnuda lubbersii 20zpp (9 km oostelijk van Middelburg, RSA)

32 L subnuda subnuda 20zpp (Spitskop, 35 km westelijk van Witbank, RSA)

33 L telephiastrum 20zpp (Baviaanskloof, westelijk van Laingsburg, RSA)

34 L ustulata 20zpp (Avonia; zuidelijk van Oviston, RSA)

AM ANTEGIBBAEUM (AIZOACEAE)

Aan Gibbaeum verwante planten. Het geslacht is monotypisch.

1 M fissoides SB609 15zpp (van Brandrivier, Kleine Karoo; grote bloemen)

AT ANTIMIMA (AIZOACEAE)

Zeer klein blijvende heestertjes uit Zuid-Afrika.

1 M alborubra SB1497 20zpp (van Riethuis; kleine witte bloemen)

2 M dualis 15zpp (grote vorm met magentakleurige bloemen)

3 M fenestrata 20zpp (van de Knervlakte)

AR ARGYRODERMA (AIZOACEAE)

Stamloze, hoogsucculente planten met vrij kleine bloemen. De bladeren zijn vaak mooi berijpt. De planten zijn niet koud, maar wel vochtgevoelig.

1 M congregatum SB614 20zpp (van Moedverloor, RSA; kleine groepjes)

2 M delaetii SB611 20zpp (van Quaggaskop, RSA; bloeit violet)

3 M fissum SB612 20zpp (van Liebendal; lange bladeren als vingers)

4 M framesii 20zpp (van Donkergat; gele bloemen)

5 M patens 20zpp (van Kliprand rd., bloemen in pasteltinten)

6 M pearsonii 20zpp (lijkt 'n doorgesneden ei met kleurige bloemen)

7 M ringens 20zpp (van Quaggaskop; bloemen wit-roze-purper)

8 M subalbum HH5231 20zpp (van Koekenaap, intens roze bloemen)

BJ BIJLIA (AIZOACEAE)

Zeer compacte hoogsucculente plantjes. Niet kougevoelig.

1 N cana 20zpp (dikke grijsgroene bladeren; bloemen geel)

2 L cana 20zpp (dikke grijsgroene bladeren; bloemen geel)

BM BOMBAX (BOMBACACEAE)

Tropische bomen die merendeels niet succulent zijn. Enige soorten vormen verdikte stammen.

1 N ellipticum 20zpp (stamsucculent; grote 3-5-delige bladeren)

BL BULBINE (LILIACEAE)

Planten uit Zuid-Afrika en Australië. Ze zijn stamloos of hebben een zeer korte stam. Vaak hebben ze een knollige wortelstok.

1 N frutescens 20zpp (halfronde zeer slanke bladeren; bloemen geel)

2 N margarethae 20zpp (gele bloemetjes in een eindstandige aar)

CB CALIBANUS (AGAVACEAE)

Monotypisch geslacht van Mexicaanse planten met een zeer korte verdikte stam en smalle zeer lange grasachtige bladeren. De plant groeit probleemloos en is niet zeer kougevoelig.

1 L hookeri 20zpp (grasachtige bladeren op een zeer korte zeer dikke stam)

CN CONOPHYTUM (AIZOACEAE)

Dwergsucculenten die vooral in de herfst en winter groeien en bloeien. Water geven tijdens de koude en lichtarme periode maakt de kweek moeilijker. Deze sieraden in de verzameling zijn niet kougevoelig.

1 M brevisectum RR1136 20zpp (van Nakanas, Port Nolloth)

2 M ectypum tischleri 20zpp (chroomgele bloemen)

3 M ernianum 20zpp

4 M johannis-winkleri 20zpp (van Witputz, Namibië)

5 M lavisium 20zpp (van Soebatsfontein)

6 M meyeriae 20zpp (van Kosies; met lange rode lobben; gele bloem)

7 M minutiflorum SB1373 20zpp (van Kaitob; nietige bloemen)

9 M ornatum SB1117 20zpp (van Jakkalswater;

- bleke planten)
- 10 M pellucidum 20zpp (grondkleurige planten)
- 11 M pluriforme 20zpp (van Karrachabpoort; bloeit vroeg)
- 12 M quaesitum 20zpp (kalkachtig gekleurd)
- 13 M speciosum 20zpp (grote roze bloemen)
- 14 M subfenestratum 20zpp (van de Knersvlakte)
- 15 M umdausense 20zpp (Hangpaal, Umdaus)
- 16 M uvaeforme 20zpp (oostelijk van Grasberg; grote witte bloemen)
- 17 M variabile SB1475 20zpp (bladeren met rode punten; gele bloemen)
- 18 M wettsteinii SB795 20zpp (van Modderfontein)
- 19 L bilobum 15zpp (vormt zoden; gele bloemen)
- 20 L calculus 20zpp (kleine diepgele bloemen)
- 21 L minutum 20zpp (roze-lila bloemen)
- 22 L mundum 15zpp (witachtig crèmekleurige bloemen)
- 23 L pearsonii 20zpp (lilaroze bloemen)
- 24 L pillansii 20zpp (vrij grote purperrode bloemen)
- 25 L smorenskaduense 20zpp (roze tot witte bloemen)
- 26 L uvaeforme 20zpp (vormt zoden; witgele bloemen)
- 27 L verrucosum 20zpp

DL DELPHINIUM (RANUNCULACEAE)

Ridderspoor. Geslacht van ca. 250 soorten een- en meerderjarige kruidachtige planten uit het noordelijke gematigde gebied. Niet succulent.

- 1 M virescens wootonii 15zpp (van Belen, NM.; roze bloemen)

DG DIGITALIS (SCROPHULARIACEAE)

De aangeboden soort blijft klein en is geschikt in de rotstuin.

- 1 L parviflora 20zpp

DI DINTERANTHUS (AIZOACEAE)

Stamloze, hoogsucculente planten, die zoden vormen. Meestal brengen ze grote gele bloemen voort. De planten zijn vaak nog mooier als *Argyroderma*. Weinig kougevoelig.

- 1 M microspermus 20zpp (grijsgroene plantjes)
- 2 M microspermus puberulus 20zpp (witroze bloemen)
- 3 M pole-evansii 20zpp (witachtige planten)
- 4 M vanzylii 20zpp (plant grijs met rode lijnen)
- 5 M wilmotianus CM57 20zpp (plant met blauwe stippen)

- 6 M wilmotianus impunctatus 20zpp (plant witgrijs)
- 7 L wilmotianus 25zpp (goudgele bloemen)
- 8 L wilmotianus impunctatus 25zpp

DS DISPHYMA (AIZOACEAE)

Kruipende, zodenvormende struikjes. Bloei in voorjaar of zomer. De soorten zijn niet kougevoelig.

- 1 M australe 20zpp (van Nieuw Zeeland; witroze bloemen)

DB DRABA (CRUCIFERAE)

Geslacht van kleinblijvende rotsplantjes. In principe winterhard, maar soms wel vochtgevoelig.

- 1 L fladnizensis 20zpp (aanwezig in de bergen van Europa, Azië en Noord-Amerika)

DO DRACOPHILUS (AIZOACEAE)

Zodenvormende bladsucculenten van Namaqualand. Bloemen wit tot roze. Het geslacht bevat slechts weinig soorten.

- 1 M dealbatus 20zpp (van Annisfontein; bloeit in de namiddag)
- 2 M delaetianus 20zpp (dikbladig)
- 3 M proximus 20zpp (heeft donkergeel stuifmeel)

EB EBERLANZIA (AIZOACEAE)

Kleine houtige struikjes. Kleine roze of rode bloemen. De planten zijn zeker niet kougevoelig.

- 1 M disarticulatus SB868 20zpp (van de Ceres Karoo; doornig; rijk roze bloeiend)

FA FAUCARIA (AIZOACEAE)

Hoogsucculente planten, die later zeer korte stammetjes kunnen krijgen. De planten bloeien willig met grote, meestal gele bloemen. De planten zijn niet kougevoelig.

- 1 N boscheana 20zpp (goudgele bloemen)
- 2 N britteniae 20zpp (kleinblijvende soort)
- 3 N felina 20zpp (grote goudgele bloemen)
- 4 M plana 20zpp (bladeren bedekt met stippen)
- 5 N tigrina 20zpp (goudgele bloemen; "tijgerbekje")

GE GENTIANA (GENTIANACEAE)

Prachtig, vaak blauwachtig bloeiende tuinplanten. Vele soorten zijn geschikt voor de rotstuin.

- 1 L cruciata 25zpp (kruisbladgentiaan)
- 2 L cruciata 25zpp (blauwbloemige vorm)
- 3 L punctata 25zpp (gele bloemen)

GI GIBBAEUM (AIZOACEAE)

Zodenvormende planten met dikke succulente bladeren. Vaak bezitten de planten korte stammetjes of groeien ze liggend. Niet kougvoelig.

- 1 M austricum 20zpp (plant lichtgrijs gekleurd)
- 2 M cryptopodium 20zpp (van Hoek van die Berg; gestreepte roze bloemblaadjes)
- 3 M geminum SB647 20zpp (van Koeniekuil)
- 4 M heathii 20zpp (vormt later groepen)
- 5 M petrense SB648 20zpp (van Brandrivier; roze bloemen)
- 6 M shandii 20zpp (lichaam heeft een haai vorm)
- 7 M velutinum 20zpp (rozewitte bloemen)
- 8 L album 25zpp (vormt groepen; witte bloemen)
- 9 L dispar 25zpp (vormt groepen; kleine lilarde bloemen)
- 10 L haagei 10zpp (grote rode bloem; zeer beperkte voorraad)
- 11 L heathii 20zpp (vormt zoden; bloemkleur variabel)
- 12 L petrense 20zpp (kleine roodachtige bloemen)

GL GLOTTIPHYLLUM (AIZOACEAE)

Laagblijvende, hoogsucculente planten met zeer grote gele bloemen. De planten zijn niet kougvoelig.

- 1 M muirii SB655 20zpp (van Springfontein; bladeren purperkleurig)
- 2 M parvifolium 20zpp (van Vanwyksdorp; korte dunne bladeren; bloeit rijk)

HE HEREROA (AIZOACEAE)

Zodenvormende planten met een korte stam en tegenover elkaar geplaatste succulente bladeren. De planten zijn niet kougvoelig.

- 1 M pallens SH394 20zpp (van Achab; dikke wortels)
- 2 M puttkameriana H4382 20zpp (gebogen bladeren met puistige vlekken)
- 3 M tenuifolia SB1514 20zpp (van Aneysburg; lijkt op 'n miniatuur kerstboom)
- 4 M teretifolia SB1400 20zpp (van de Ceres Karoo)

IR IRIS (IRIDACEAE)

Groot geslacht van niet-succulente planten uit de gema-

tigde streken. Vele soorten zijn winterhard, waaronder de hier aangeboden soorten.

- 1 L magnifica 20zpp
- 2 L pardanka norisii 20zpp (oranje, gespikkelde bloemen)

LI LITHOPS (AIZOACEAE)

Levende steentjes. Deze stamloze bladsucculenten zijn niet kou-, maar wel vochtgevoelig. De meeste soorten bloeien in de late zomer of in de herfst. De planten zijn populair door hun fraaie kleuren en de geringe ruimte die ze innemen.

- 1 L aucampiae C2 20zpp (roestig roze venster met donkere punten)
- 2 L aucampiae fluminalis C54 20zpp (met fijn geteste lijnen)
- 3 L bromfieldii C348 20zpp (zeer variabel in kleur)
- 4 L bromfieldii insularis C42 20zpp
- 5 L bromfieldii mennellii C44 20zpp (grijsbruine top met rode lijnen)
- 6 L gesinae C207 20zpp (rozeachtig grijsgroen met donkere lijnen)
- 7 L hookeri susannae C91 20zpp (diep ingesneden lijnen, grijs)
- 8 L julii C83 20zpp
- 9 L julii 'chrysocephala' C205 20zpp (plant melkachtig grijs)
- 10 L karasmontana lericheana C329A 20zpp
- 11 L leslei C139 20zpp (groot transparant groen venster)
- 12 L leslei cv 'albiflora' 20zpp (witte bloemen)
- 13 L leslei 'Pietersburg' C30 20zpp
- 14 L leslei venterii C1 20zpp (top grijszwart)
- 15 L leslei 'Warrenton' C5 20zpp (bruin gevlekt venster)
- 16 L optica cv Rubra C81A 20zpp (roodpurperen epidermis)
- 17 L pseudotruncatella archerae C104 20zpp (grijsgroen; lijkt op 'n steen)
- 18 L pseudotruncatella riehmerae C97 20zpp (melkachtig grijs)
- 19 L salicola C34 20zpp (gevekt venster; blauwgrijs)
- 20 L schwantesii C76 20zpp (roze-grijs; vlekkerige rode lijnen)
- 21 L schwantesii christinae C210 20zpp (grijze top; donkere lijnen)
- 22 L schwantesii 'kuibisensis' C150 20zpp (plant steengrijs; rode lijnen)
- 23 L schwantesii marthae C148 20zpp (grijs roze; glad)
- 24 L schwantesii urikosensis C74 20zpp
- 25 L terricolor peersii C131 20zpp (blauwgrijs; met spikkels)

- 26 L turbiniformis subfenestrata 20zpp
 27 L turbiniformis vermiculata 20zpp
 28 L verruculosa inae 20zpp

MA MALEPHORA (AIZOACEAE)

Rechttop staande of kruipende, struikachtig vertakte planten. De bloei vindt laat in de zomer of in de herfst plaats. De planten zijn niet kougevoelig.

- 1 M crassa SB1218 20zpp (van de Ceres Karoo; gele bloemen)
 2 M crocea SB1308 20zpp (van Meulsteen; fraaie oranje bloemen)
 3 M crocea purpureo-crocea 20zpp (tweekleurige oranjerode bloemen)

MR MARLOTHISTELLA (AIZOACEAE)

De plantjes vormen een dichte toef van rechttop staande dunne bladeren. De planten verdragen een

- 1 M uniondalensis 20zpp (mooi gestreepte bloemen)

MG MAUGHANIELLA (AIZOACEAE)

Lijkt op het geslacht Diplosoma. De planten zijn niet kougevoelig.

- 1 M luckhoffii 20zpp (van Holrivier)

OD ODONTOPHORUS (AIZOACEAE)

Dwergstruikjes met vlezige wortels. Zeer dikke bladeren. De bloemen zijn wit of geel en gesteeld. Niet kougevoelig.

- 1 M marlothii SB662 20zpp (van Spektakel; vertakt later)
 2 M nanus SB803 20zpp (van Eenriet; getande bladeren)
 3 M primulinus 20zpp (van Aribes Poort; grote gele strobloem)

OO OOPHYTUM (AIZOACEAE)

Op Conophytum gelijkende planten die zodenvormend groeien. De bloemen zijn wit of roze.

- 1 M nanum 20zpp (kleine roze bloemen)
 2 M nordenstamii 20zpp (van Holrivier; grote witte bloemen)
 3 M oviforme 20zpp (van Quaggaskop)
 4 N oviforme 20zpp (bloem van onder wit, van boven purperroze)

OP OPHTHALMOPHYLLUM (AIZOACEAE)

Zeer kleine, stamloze planten die veel op Lithops lijken. De bloei vindt in de herfst of late nazomer plaats. De soorten zijn niet kou-, maar wel vochtgevoelig.

- 1 M dinteri 20zpp (roze bloemen)
 2 M friedrichiae 20zpp (epidermis bruingrijs; witte bloemen)
 3 M haramoepense 20zpp (van Taaibosmond, westelijk van Aggenys)
 4 M herrei SH639 20zpp (van Breekpoort; groen-grijze vensters; bloem roze)
 5 M triebneri 20zpp (epidermis purpergrijs; grote witte bloemen)
 6 M verrucosum 20zpp (donkerbruine planten)

OX OXYPETALUM (ASCLEPIADACEAE)

Kleine struikjes, afkomstig uit Zuid-Brazilië, Uruguay en Argentinië. De soort is niet winterhard, maar uitstekend geschikt als kuipplant.

- 1 L caeruleum 10zpp (lichtblauwe bloemen)

PE PELARGONIUM (GERANIACEAE)

Geslacht met een aantal succulente soorten. De planten zijn stamsucculent en hebben vaak de neiging in de winter te groeien.

- 1 L spec. 10zpp

PL PLEIOSPILOS (AIZOACEAE)

Planten van dit geslacht worden wel levend graniet genoemd. Het zijn herfstbloeiers met grote gele bloemen. Niet kougevoelig, maar wel gevoelig voor teveel vocht.

- 1 N nelii 20zpp (grote, bijna oranje bloem)

PM PSAMMOPHORA (AIZOACEAE)

Lage zodenvormende, hoogsucculente planten. De soorten bloeien eindstandig.

- 1 M longifolia 20zpp (van Witputz, Namibië; bloemen violet)
 2 M nissenii 20zpp (oostelijk van Bogenfels)

RH RHINEPHYLLUM (AIZOACEAE)

Overblijvende succulente planten met een korte stam. Kleine struikjes. Niet kougevoelig.

1 M frithii 20zpp (van Laingsburg)

RO RHOMBOPHYLLUM (AIZOACEAE)

Kleine struiken of zodenvormende, hoogsucculente planten. Niet kougevoelig.

1 M nelii 20zpp (van Kruidfontein; grote gele bloemen)

2 M rhomboideum 20zpp (van Motherwell)

RU RUSCHIA (AIZOACEAE)

Groot geslacht van kleine tot grotere struiken. De planten zijn zeker niet kougevoelig.

1 M elevata SB1360 20zpp (van Stofkloof)

2 M salteri SB898 20zpp (van de Ceres Karoo)

SC SCHWANTESIA (AIZOACEAE)

Veelkoppige, zodenvormende, hoogsucculente planten. Niet kougevoelig.

1 M loeschiana 20zpp (korte dikke ronde bladeren; compact)

2 M pillansii 20zpp (lange blauwgroene bladeren)

3 M ruedebuschii 20zpp (bladeren met veel tanden op het eind)

4 M triebneri 20zpp (zachte blauwgrijze bladeren; gele bloemen)

ST STAPELIA (ASCLEPIADACEAE)

Geslacht van succulente zuiltjes die graag spruiten en zo groepen vormen. De planten zijn vooral vochtgevoelig, terwijl ze ook veel door wolluis worden aangetast.

1 L variegata 15zpp (variabele soort met zeer mooie bloemen)

SO STOMATIUM (AIZOACEAE)

Z

odenvormende planten, soms vertakt met een kaal zeer kort stammetje. De bloemen zijn 's nachts open en geuren aangenaam. Niet kougevoelig.

1 M niveum SB976 20zpp (van Gamoep; lange getande bladeren)

TQ TANQUANA (AIZOACEAE)

Van Pleiospilos afgescheiden geslacht. Zie daar.

1 M hilmarii 20zpp (blijft zeer klein; bladeren bruin)

2 M prismatica 20zpp (noordelijk van Karoopoort, bladeren met oranje waas)

TI TITANOPSIS (AIZOACEAE)

Op Aloinopsis gelijkende succulenten. Zodenvormend. De planten groeien in de zomer. Niet erg kougevoelig.

1 N calcarea 20zpp (bloem okerkleurig)

TR TRICHODIADEMA (AIZOACEAE)

Kleine struikjes, die soms verhouten of een knol maken. Ze kunnen de hele zomer bloeien. De soorten zijn niet kougevoelig.

1 M intonsum 20zpp (vertakt; grote roze bloemen)

TY TYLECODON (CRASSULACEAE)

Vormt vaak dikke stammen en heeft vlezige bladeren. Vroeger werden deze planten ingedeeld bij Cotyledon. Van een aantal soorten is het sap giftig.

1 M wallichii 20zpp (hoornige oude bladstengels)

VA VANHEERDEA (AIZOACEAE)

Hoogsucculente planten die lijken op Gibbaeum en zoden vormen. Groei in het voorjaar.

1 M angusta 20zpp (smalle bladeren)

2 M divergens 20zpp (van Bushmanland; grijsgroene getande lichamen)

GEMENGDE ZADEN

MIX AST Astrophytum gemengd €0,35/20;
€1,40/100 en beperkt verkrijgbaar voor €5,60/1000 zaden

MIX CAC Cactuszaden gemengd €1,40/150 en
€5,60/1500 zaden. Mengsel van honderden soorten. Geen
kleinere porties verkrijgbaar.

MIX COP Copiapoa gemengd €0,35 per 20
zaden. Voorraad vrij beperkt.

MIX ECN Echinopsis gemengd €0,35/20 en
€1,40/100 zaden.

MIX FRA Frailea gemengd €0,35/20 en €5,60/
100 zaden.

MIX GYM Gymnocalycium gemengd €0,35/20
en €1,40/100 zaden.

MIX LOB Lobivia gemengd €0,35 per 20 za-
den.

MIX MAL Mamillaria gemengd €0,35/25;
€1,40/125 en €5,60/1250 zaden. Rijk mengsel met vele
soorten. Op aanvraag ook in grotere hoeveelheden lever-
baar.

MIX MEL Melocactus gemengd €0,35/20;
€1,40/100 en €5,60/1000 zaden.

MIX NOT Notocactus gemengd €0,35/20;
€1,40/100 en €5,60/1000 zaden. Bevat ook Eriocactus,
Brasilicactus en Wigginsia zaden.

MIX OPU Opuntia gemengd €0,35 per 20 za-
den.

MIX PAR Parodia gemengd €0,35/20 en
€1,40/100 zaden.

MIX REB Rebutia, Aylostera en Medioblobivia
gemengd €0,35 en €1,40/100 zaden.

MIX TUR Turbinicarpus gemengd €0,35/15 en €1,40/75
zaden.

MIX WEI Weingartia gemengd €0,35 per 20
zaden.

MIX CN Conophytum gemengd €0,35/20 en
€1,40/100 zaden.

MIX LI Lithops gemengd €0,35/20; €1,40/
100 en €5,60/1000 zaden.

CLICHÉFONDS